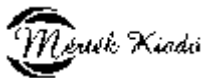

Fordította
Károlyi Zsuzsa

Borítót tervezte
Ludwig Németh Gábor

HENNING MANKELL

Hamis nyomon

A fordítás az
Ordfronts Förlag AB, Stockholm és a Leonhardt & Hoier Literary Agency
aps, Copenhagen engedélyével készült.
Eredeti cím: Villospar
Copyright © 1995 by Henning Mankell
Hungarian translation © by Károlyi Zsuzsa, 2005

M-ÉRTÉK Kiadó Kft., Budapest, 2005
Felelős kiadó a kft. ügyvezető igazgatója
Irodalmi vezető: Ambrus Éva
Felelős szerkesztő: Simonits Mária

Jonnak

Hiába rángatom, görbítem a vén,
könnyörtelenül kemény rácsot – nem hajlik
meg, nem törik meg, hisz énbennem
kovácsolták és szegecselték azt a rácsot,
majd ha magam is megtörök, csak akkor
töröm meg a rácsot.

(Gustaf Fröding: „En ghasel” – részlet)

Dominikai Köztársaság

1978

Prológus

Pedro Santana nem sokkal a hajnali szürkület előtt arra ébredt, hogy füstölög a petróleumlámpa.

Ahogy kinyitotta a szemét, először nem tudta, hol van. Olyan álomból riadt fel, amelyet nem akart elfelejteni. Egy különös sziklás vidéken járt, ahol kevés volt a levegő, és úgy érezte, valamennyi emléke el akarja hagyni. A füstölgő petróleumlámpa olyan volt, mintha a vulkáni hamu távoli szaga hatolt volna tudatába. De egyszer csak feltűnt még valami: egy meggyötört, ziháló ember hangja. Ekkor szertefoszlott az álom, és vissza kellett térnie abba a sötét szobába, ahol most már hat nappal és éjszakát töltött el úgy, hogy alig-alig aludt többet néhány percnél.

A petróleumlámpa kialudt. Semmi más nem vette körbe, csak a sötétség. Teljesen mozdulatlanul ült. Nagyon meleg volt az éjszaka. Inge rátapadt izzadt testére. Érezte saját izzadságának a szagát. Már régen vette a fáradságot, hogy megmosakodjon.

Azután újra hallotta a zihálást. Óvatosan fölkelt a földről, és kezével kitapogatta a műanyag petróleumoskannát, amelynek az ajtónál kellett állnia. Míg aludtam, esett az eső, gondolta, miközben tapogatózva haladt előre a sötétben. Nedves volt a talaj a lába alatt. Egy kakast hallott kukorékolni a távolból. Tudta, hogy Ramirez kakasa az. Mindig az volt az első kakas a faluban, amelyik virradat előtt megszólalt. Olyan volt az a kakas, mint egy türelmetlen ember. Mint egy városi ember, aki azt hiszi, annyi dolga van, hogy soha nem jut másra ideje, mint saját sürgős dolgainak intézésére. Más az, mint itt falun, ahol minden olyan lassan halad, mint tulajdonképpen maga az élet. Miért rohanjanak az emberek, ha a növények, amelyekből élnek, olyan lassan nőnek?

Keze megakadt a petróleumoskannában. Kihúzta a nyílásába dugott rongyot, és megfordult. A sötétben hallatszó zihálás egyre szabálytalanabb lett. Megtalálta a lámpát, kihúzta a dugót, és óvatosan beletöltötte a petróleumot. Ugyanakkor megpróbált visszaemlékezni, hova tette a gyufát. Eszébe jutott, hogy majdnem üres volt már a doboz. De két-három szálnak lennie kell még benne. Letette a műanyag kannát, és tapogatózni kezdett a padlón. Szinte azonnal ráakadt a gyufásdobozra. Meggyújtott egy gyufát, felhúzta a lámpa-üveget, és nézte, hogyan kezd égni a kanóc.

Azután megfordult. Elfogta a rémület, nem akarta látni, ami várt rá.

A fal melletti ágyon fekvő asszony meghal. Most már tudta, hogy ez így van, még ha az utolsó pillanatig próbálta is bebeszélni magának, hogy hamarosan túljut a válságon. Utolsó menekülési kísérletére álmában vállalkozott. Most már nincs menekvés.

Az ember soha nem menekülhet a halál elől. Sem a sajátja, sem valamilyen közvetlen hozzátartozója halála elől.

Leguggolt az ágy mellé. A petróleumlámpa nyugtalan árnyakat vetett a falra. Nézte az asszony arcát. Még fiatal volt. Sápadt és beesett arca így is szép volt. *Az utolsó, ami elhagyja a feleségem arcát, a szépség,* gondolta, miközben könny szökött a szemébe. Megérintette a homlokát. Ismét fölment a láza.

Egy pillanatra kinézett a kartondarabbal kijavított, rossz ablakon. Még nem virrad. Még mindig Ramirez kakasa volt az egyetlen, amelyik kukorékolt. *Bárcsak jönne már a hajnal,* gondolta. *Éjszaka fog meghalni. Nem nappal. Bárcsak lélegezne még addig, amíg megvirrad! Akkor még nem hagy magamra.*

Az asszony egyszer csak felnyitotta a szemét. A férfi megragadta a kezét, és megpróbált mosolyogni.

– Hol a gyerek? – kérdezte a nő olyan erőtlenül, hogy alig lehetett érteni a szavait.

– A nővéremnél és a családjánál alszik – felelte. – Így a legjobb.

A nőt megnyugtatta a válasz.

– Mennyit aludtam?

– Sok-sok órát.

– Egész idő alatt itt ültél? Pihened kell. Pár nap múlva nem kell már itt feküdnöm.

– Aludtam – felelte. – Hamarosan meggyógyulsz.

Azon tűnődött, vajon látni-e rajta, hogy hazudott.

Azon tűnődött, vajon a felesége tudja-e, hogy soha többé nem kel fel. Kétségbeesésükben mindketten hazudnak? Hogy elviselhetőbbé tegyék az elkerülhetlent?

– Olyan fáradt vagyok – mondta a nő.

– Aludnod kell, hogy meggyógyulj – mondta a férfi, és elfordította a fejét, hogy a felesége ne lássa, milyen nehezére esik uralkodnia magán.

Hamarosan beszökött a házba az első reggeli napfény. Az asszony újra elvesztette öntudatát. A férfi az ágya mellett ült a földön. Annyira fáradt volt, hogy már nem volt képes uralma alatt tartani gondolatait. Szabadon cikáztak fejében, anélkül hogy irányíthatta volna őket.

Huszonegy éves volt, amikor először találkozott Dolores-el. Hosszú utat tett meg bátyjával Santiago de los Treinta Caballerosig, ahol a karnevált készültek megnézni. A két évvel idősebb Juan járt már régebben a városban,

de Pedrónak ez volt az első alkalma. Három nap kellett hozzá, hogy oda-érjenek. Hébe-hóba felülhettek néhány kilométer erejéig egy ökrös szekérre, de az út legnagyobb részét gyalog tették meg. Egyszer még egy város felé tartó buszra is megpróbálták fellőgni, de észrevették őket, amikor az egyik megállónál fel akartak mászni a busz tetejére, hogy elbújjanak a bőröndök és az átkötözött csomagok közé. A sofőr elkergette és jól leszidta őket. Azt kiabálta, hogy nincs olyan szegény ember, akinek még buszjegyre sem telik.

– Aki buszt vezet, biztos nagyon gazdag – mondta Pedro, miközben továbbhaladtak a végtelen cukornádültetvények övezte poros úton.

– Marhaság – felelte Juan. – A jegyek árát a busz tulajdonosa kapja. Nem az, aki vezeti.

– És ki az? – kérdezte Pedro.

– Honnan tudjam? – felelte Juan. – De ha a városba érek, majd megmutatom neked azokat a házakat, amelyekben laknak.

Végre célba értek. Februári nap volt, az egész város karneváli lázban égett. Pedro némán szemlélte az élénk színű jelmezeket, amelyek szegélyére csillogó tükröket varrtak. Az ördögökre és különböző állatokra hasonlító maszkok eleinte megijesztették Pedrót. Olyan volt, mintha az egész város együtt vibrálna az ezernyi dob és gitár ritmusával. A tapasztalt Juan végigkísérte a város utcáin és sikátorain. Éjszakánként a Parque Duarte padjain aludtak. Pedro egész idő alatt azon aggódott, hogy Juan eltűnik a nagy embertömegben. Úgy érezte magát, mint egy gyerek, aki fél, hogy elveszíti apukáját vagy anyukáját. De nem mutatta. Nem akarta, hogy Juan kinevesse.

És mégis megtörtént. Harmadik, egyben utolsó estéjük volt. A Calle del Solon, a város legnagyobb utcáján jártak, amikor Juan egyszer csak eltűnt a jelmezes, táncoló emberek között. Nem beszéltek meg találkozóhelyet arra az esetre, ha elszakadnának egymástól. Pedro egész éjszaka kereste Juant, de nem találta meg. Azokon a padokon sem találta, ahol az előző éjszakákat töltötték. Hajnalban leült a Plaza de Cultura egyik szobra mellé. Hogy szomját oltsa, egy kútból ivott vizet. Arra viszont nem volt pénze, hogy ennyivalót is vegyen magának. Azt gondolta, az egyetlen, amit tehet, hogy megkeresi a hazavezető utat. Ha kiér a városból, besurran a rengeteg banánültetvény valamelyikébe, és teleszi magát.

Egyszer csak azt vette észre, hogy mellé ült valaki. Egy hozzá hasonló korú lány volt az. Rögton úgy érezte, hogy ő a legszebb lány, akit valaha látott. Amikor a lány észrevette, zavartan lesütötte a szemét. Pedro titkon figyelte, hogyan bújik ki szandáljából, és dörszölgeti sebes lábát.

Így találkozott Doloresszel. Később sokszor emlegették, hogy Juan eltűnése és Dolores sebes lába vezette egymáshoz őket.

Ültek a kútnál, és elkezdtek beszélgetni.

Kiderült, hogy Dolores is csak rövid látogatást tesz a városban. Bejárónői állást keresve járt házról házra a gazdag negyedekben, de nem járt

sikerrel. Pedróhoz hasonlóan ő is egy *campesino* gyermeke volt, és faluja nem volt messze Pedro falujától. Együtt hagyták el a várost, fosztogatták a banánfákat, hogy jóllakjanak, és minél közelebb értek a lány falujához, annál lassabban haladtak.

Két évre rá, májusban, még az esős idő beköszönte előtt összeházasodtak, és Pedro falujába költöztek, ahol a fiú kapott egy kis házat az egyik nagybátyjától. Pedro egy cukornádültetvényen dolgozott, míg Dolores zöldséget termesztett, amit az arra járó felvásárlóknak adott el. Szegények voltak, de fiatalok és boldogok.

Csak egy dolog nem alakult úgy, mint kellett volna. Dolores még három év múltán sem esett teherbe. Soha nem beszéltek erről, de Pedro érezte, hogy Dolores egyre nyugtalanabb. Tudta nélkül Dolores titokban még a Haiti határán lévő *curiositast* is felkereste segítségért, de semmi sem változott.

Nyolc évig tartott. De egy este, amikor Pedro visszatért a cukornádültetvényről, felesége szembejött vele, és elújságolta, hogy gyermeket vár. Házasságuk nyolcadik évének végére Dolores egy kislányt hozott világra. Pedro, amint először megpillantotta gyermekét, rögtön látta, hogy anyja szépségét örökölte. Aznap este elment a falu templomába, és feláldozott egy arany ékszert, amelyet anyjától kapott, amikor még élt. Szűz Máriának áldozta, és arra gondolt, mennyire emlékezteti őt pólyába csavart gyermekével Doloresre és újszülött lányára. Azután hazament, és olyan hangosan és erőteljesen énekelt útközben, hogy az őt megnéző szembejövő emberek azon tűnődtek, nem ivott-e túl sokat a cukornád erjedt levéből.

Dolores aludt. Egyre szaggatottabban lélegzett, és nyugtalanul mozgolódott.

– Nem halhatsz meg – suttogta Pedro, és arra lett figyelmes, hogy nem tud uralkodni kétségbeesésén. – Nem halhatsz meg, és nem hagyhatsz egyedül engem és a kislányodat.

Két óra múlva véget ért. Egy rövid pillanatra egészen megnyugodott a légzése. Dolores kinyitotta a szemét, és Pedróra nézett.

– Meg kell kereszteltetned a lányunkat – mondta. – Meg kell kereszteltetned, és gondoskodnod kell róla.

– Hamarosan jobban leszel. Majd együtt elmegyünk a templomba, és megkereszteltetjük.

– Én már nem vagyok itt – mondta az asszony, és lehunyta szemét. És nem volt többé.

Két héttel később Pedro, hátán egy kosárban a lányával, elhagyta a falut. Bátyja, Juan kísérte el egy darabig.

– Tudod, mit csinálsz? – kérdezte.

– Csak azt teszem, amit tennem kell – felelte Pedro.

– Miért kell a városba menned, hogy megkereszteltesd a lányodat? Miért nem kereszteltetheted meg itt a faluban? Jó volt ez a templom neked is és nekem is. És már a szüleinknek is.

Pedro megállt, és a bátyjára nézett.

– Nyolc évig vártunk egy gyerekre. Mire végre megérkezett a lányunk, Dolores megbetegedett. Senki nem tudott segíteni rajta. Sem az orvosok, sem a gyógyszerek. Még nem volt harminc. És meg kellett halnia. Mert tele vagyunk a szegénység betegségeivel. Akkor találkoztam Doloresszel, amikor te eltűntél a karneválon. Most vissza akarok térni annak a térnek a nagy katedrálisához, ahol találkoztunk. A lányomat az ország legnagyobb templomában kereszteljük meg. Ez a legkevesebb, amit Doloresért tehetek.

Nem várta meg Juan válaszát, hanem megfordult és továbbment. Amikor késő este elérte a falut, ahonnan Dolores származott, a lány anyjának házában éjszakázott. Újfent elmagyarázta, merre tart. Az idős asszony aggódva rázta a fejét.

– Az örületbe fog kergetni a gyászod – mondta. – Inkább arra gondolj, hogy nem tesz jót a lányodnak, ha ilyen hosszú úton rázkódik a hátadon Santiagóig!

Pedro nem felelt. Másnap kora reggel folytatta vándorlását. Egész úton beszélt a kosárban a hátán lógó gyerekeknek. Mindent elmesélt, amit Doloresről tudott. Ha már nem volt több mondandója, újra előlről kezdte.

Délután érkezett a városba, súlyos esőfelhők tornyosultak a horizonton. Leült a *Santiago Apostol*-katedrális hatalmas bejárata előtt, és várt. Időnként adott lányának az otthonról hozott ennivalóból. Figyelmesen szemlélte az előtte elhaladó fekete ruhás papokat. Vagy túl fiatalnak, vagy túl sietősnek találta őket ahhoz, hogy méltók legyenek a lánya megkeresztelésére. Sok órán át várakozott. Végül meglátott egy idős papot, amint lassú léptekkel a téren át a katedrális felé közeledik. Ekkor fölállt, levette szalmakalapját, és odatartotta kislányát. Az idős pap türelmesen hallgatta végig történetét, majd bólintott.

– Megkeresztelem a lányodat – mondta. – Sokat mentél valami olyan után, amiben hiszel. Ez nagyon ritka manapság. Az emberek ma már nemigen tesznek meg nagy utakat a hitükért. Ezért olyan a világ, amilyen.

Pedro követte a papot a sötét katedrálisba. Úgy érezte, mintha a közelében lenne Dolores. Szelleme ott lebegett körülöttük, és követte lépteiket a keresztelőmedencéig.

Az idős pap az egyik oszlophoz támasztotta botját.

– Hogy hívják a kislányt? – kérdezte.

– Mint az édesanyját – felelte Pedro. – Dolores legyen a neve. De azt akarom, hogy a Maria nevet is megkapja. Dolores Maria Santana.

A keresztelő után Pedro kilépett a térre, és leült ahhoz a szoborhoz, ahol tíz évvel azelőtt találkozott Doloresszel. A kislány a kosárban aludt. Pedro némán, mélyen magába roskadva ült.

Én, Pedro Santana, egyszerű ember vagyok. Nem örököltem mást felmenőimtől, mint szegénységet és szüntelen nyomorúságot. Ezek után a feleségemet sem tarthattam meg. De Dolores, megígérem neked, hogy a lányunknak más életben lesz része. Mindent megteszek érte, hogy megkíméljem a miénkhez hasonló élettől. Megígérem, hogy hosszú és boldog és méltó életet élő ember lesz a lányodból.

Aznap este Pedro háta mögött hagyta a várost. Lányával, Dolores Mariával visszatért falujába. 1978. május 9-e volt.

Dolores Maria Santana, apjának hőn szeretett lánya nyolc hónapos volt.

Skåne

1994. jūnius 21-24.

1.

Kora hajnalban fogott hozzá az átváltozáshoz.

Mindent alaposan megtervezett, hogy jól sikerüljön. Egész nap el fog tartani, és nem akarta megkockáztatni, hogy kifusson az időből. Megfogta az első ecsetet, és maga elé tartotta. A padlón álló magnóból az odakészített, dobzenét tartalmazó kazettát hallgatta. Megnézte az arcát a tükörben. Aztán meghúzta az első fekete vonást a homlokán. Nem érezte, hogy remegne a keze, tehát nem volt ideges. Pedig ez volt az első alkalom, hogy komolyan feltette harci színeit. Eddig a pillanatig egyfajta menekülés volt, ezzel a módszerrel akart védekezni azoktól a bántásoktól, amelyeknek állandóan ki volt téve; de ezúttal valóban elvégezte a nagy átalakulást. Minden egyes, arcára húzott vonással egyre távolabb került eddigi életétől. Többé nem volt visszaút. Ettől az estétől egyszer s mindenkorra véget ér a játék, és kimegy a háborúba, ahol az embereknek valóban meg kell halniuk.

Nagyon erős volt a fény a szobában. Gondosan beállította a tükröt, hogy a fény ne verődjön róla vissza. Miután belépett, és bezárta maga mögött az ajtót, először is még egyszer utoljára ellenőrizte, hogy nem felejtett-e el valamit. De minden a helyén volt. A jól megtisztított ecsetek, a kis festékes porceláncsészék, a törülközők és a víz. A kis esztergapad mellett egy fekete vászonra terítve sorakoztak a fegyverei: a három balta, a különböző hosszúságú kések, a spraydobozok. Úgy vélte, ez az egyetlen dolog, amelyet még nem döntött el. Mielőtt beesteledik, ki kell választania, mely fegyvereket akarja magával vinni. Mindegyiket nem viheti. De tudta jól, hogy majd magától megszületik a döntés, ha megkezdí átváltozását.

Mielőtt leült a lócára, és elkezdte festeni az arcát, megtapogatta a baltákat és a késeket. Élesek már nem is lehettek volna. Nem tudott ellenállni a kísértésnek, hogy az egyik késsel egy kicsit erősebben nyomja meg ujjá hegyét. Azonnal vérezni kezdett. Egy törülközővel megtörölte az ujját és a kés élét, majd leült a tükör elé.

Homlokának első vonásait feketére kellett festenie. Úgy érezte, mintha két mély bevágást húzna, amelyekkel szétnyitná a fejét, és kiürítené valamennyi emlékét és gondolatát, amely eddigi életét kísérte, amely kínozza és megalázta őt. Később a piros és fehér vonásokkal, a karikákkal, a négy- szögekkel, végül pedig a kígyószerű motívumokkal kívánta folytatni arcának festését. Fehér bőréből semmi sem látszik majd. És akkor befejezi az

átváltozást. Ami eddig volt, eltűnik. Egy állat alakjában támad fel, utána soha többé nem beszél emberi nyelven. Úgy vélte, akkor sem habozna, ha szükség esetén le kellene vágnia a nyelvét.

Az átváltozás igénybe vette az egész napját. Nem sokkal hat után készült el. Akkor határozta el azt is, hogy a három balta közül a legnagyobbat viszi magával. A nyelét a derekára csatolt vastag bőrvöbe dugta, amelynek tokjaiban már benn lapult a két kés is. Körbepillantott a szobában. Semmit nem felejtett el. A spraydobozt bőrkabátja belső zsebébe tette.

Még utoljára megnézte arcát a tükörben. Megborzongott. Óvatosan felhúzta bukósisakját, eloltotta a villanyt, és kiment a szobából meztláb, ahogyan érkezett.

*

Öt perccel múlt kilenc, amikor Gustaf Wetterstedt lehalkította a televíziót, és felhívta édesanyját. Régi szokása volt ez már. Amióta több mint huszonöt éve leköszönt igazságügy-miniszteri posztjáról, és lemondott valamennyi politikai hivataláról, kedvetlenül és ellenérzéssel kísérte figyelemmel a televíziós híradásokat. Nem tudott beletörődni, hogy ő maga nem részese már az eseményeknek. A hosszú évek folyamán, amíg miniszterként és személyiségként is a nyilvánosság középpontjában állt, legalább hetente egyszer feltűnt a képernyőn. Gondoskodott róla, hogy valamelyik titkárnője minden fellépését videóra rögzítse. A kazetták most már a dolgozószobájában álltak, és egy egész falat betöltöttek. Előfordult, hogy újra megnézte őket. Számára ez volt az állandó elégedettség egyik forrása. Emlékezetében tartotta, hogy az igazságügy-miniszterként töltött hosszú évek során még a rosszindulatú újságírók váratlan vagy kényes kérdéseinek hatására sem vesztette el a fejét. Fölöttébb megvetően emlékezett még mindig arra, mennyire féltek egyes kollégái a televíziós újságíróktól. Túlságosan gyakran csaptak át hebegésbe, és bonyolódtak olyan ellentmondásokba, amelyekből utána soha nem tudtak kikeveredni. De vele soha nem történt ilyesmi. Olyan ember volt, akit senki nem csalhatott csapdába. Soha nem győzték le az újságírók. Titkainak sem bukkantak soha a nyomára.

Kilenckor bekapcsolta a televíziót, hogy megnézze a bevezető hírösszefoglalót. Azután levette a hangot. Magához húzta a telefont, és felhívta édesanyját. Nagyon fiatal volt, amikor őt szülte. Most kilencvennégy éves volt, tisztán gondolkozott, és tele volt energiával. Egyedül lakott egy nagy lakásban Stockholm belvárosában. Wetterstedt minden alkalommal azt remélte, amikor felvette a telefont, és tárcsázott, hogy anyja nem veszi fel. Mivel maga is hetven fölött volt, kezdett félni, hogy anyja túléli őt. Semmit nem kívánt jobban, mint hogy meghaljon. Akkor magára maradhatna. Nem kellene hívogatnia többé, és azt is hamarosan elfelejtené, hogyan is nézett ki.

Kicsöngött. Amíg várt, figyelte a hang nélküli hírolvasót. A negyedik csöngés után kezdett reménykedni, hogy anyja végre meghalt. De aztán beleszólt. Wetterstedt el lágyította hangját, míg vele beszélt. Megkérdezte, hogy van, milyen napja volt. Miután be kellett látnia, hogy még mindig életben van, a lehető legrövidebbre akarta fogni a beszélgetést.

Miután befejezte, kezét a telefonkagylón felejtve ült tovább. Nem hal meg, gondolta. Nem hal meg, hacsak agyon nem ütöm.

Tovább ült a csendes szobában. Csak a tenger morajlását lehetett hallani, és egy, a közelben elhaladó magányos moped hangját. Fölállt a kanapéről, és a nagy, tengerre nyíló erkélyablakhoz lépett. Szép és fölöttébb hangulatos volt az alkonyat. A ház alatt elterülő tengerpart üres és elhagyatott volt. A tévékészülék előtt gubbasztanak az emberek, gondolta. Valaha ott ültek, és azt nézték, hogyan megyek a riporterek torkának. Igazságügy-miniszter voltam. Miniszterelnöknek kellett volna lennem. De soha nem lettem az.

Behúzta a függönyt, és gondosan ügyelt rá, hogy ne hagyjon rajta rést. Bár megpróbált Ystadtól közvetlenül keletre fekvő házában a lehető legismertlenebbül élni, előfordult, hogy kíváncsi szemek figyelték. Bár huszonöt év telt már el távozása óta, nem felejtették el teljesen. Kiment a konyhába, és termoszkannájából öntött magának egy csésze kávé. A kannát a hatvanas évek végén vásárolta egyik hivatalos olaszországi látogatásakor. Homályosan emlékezett még rá, miről is volt szó akkor. Az európai terrorizmus elterjedését megakadályozó fáradozások előmozdításáról tárgyaltak. Házában mindenütt megtalálhatók voltak egykori életének emlékei. Sokszor megfordult már a fejében, hogy kidob mindent, de végül úgy érezte, értelmetlen lenne.

Visszament a kávécsészével a kanapéhoz. Csak ült a sötétben, és aznapi élményeire gondolt. Délelőtt felkereste a legnagyobb havilapok egyikének újságírónöje, aki egy neves személyekről és nyugdíjas életükről szóló riportsorozaton dolgozott. Hogy miért döntött úgy, hogy őt keresi fel, az nem volt világos a számára. Egy fotós is elkísérte, a tengerpartra és a házban készített képeket. Wetterstedt előre elhatározta, hogy szolid, békülékeny férfinak fog mutatkozni. Nagyon felhőtlennek ábrázolta jelenlegi életét. Mint elmondta, teljesen visszavonult, hogy meditálhasson, és elgondolkozhasson rajta, esetleg megírja-e emlékiratait. Látszólag mély benyomást keltett a negyven év körüli újságírónöben, aki alázatos tisztelettel hallgatta. Azután Wetterstedt kikísérte a nőt az autójához a fotóssal, és integetett utánuk, amikor elindultak.

Elégedetten gondolt arra, hogy az egész interjú alatt sikerült elkerülnie, hogy egyetlen igaz szót is szóljon. Ez is egy volt azon kevés dolog közül, ami még érdekelte. Becsapni valakit anélkül, hogy észrevegye. Minél több látszattal és illúzióval. Hosszú politikusi évei alatt belátta, hogy minden, ami végül fennmaradt, hazugság volt. Hazugságnak álcázott valóság vagy valóságnak álcázott hazugság.

Lassan itta a kávéját. Az elégedettség érzése egyre növekedett benne. Kedvenc napszaka az este és az éjszaka volt. Ilyenkor illant el minden olyan gondolata, amely a múltból, a kárba vesztett dolgokról szólt. A legfontosabbat azonban senki nem rabolhatta el tőle. Legféltebb titkát, amelyet senki nem ismert saját magán kívül.

Időnként úgy gondolt magára, mint egy tükörképre, amely egyszerre volt domború és homorú. Emberként ugyanez a kettősség mutatkozott benne. Soha senki nem látott mást, csak a felszínt, a kitűnő jogászt, a tiszteletre méltó igazságügy-minisztert, a szelíd nyugdíjast, aki járta a skáni tengerpartot. Senki nem sejtette, hogy ő valójában saját maga hasonmása volt. Királyokkal és miniszterelnökökkel rázott kezét, mosolyogva hajolt meg előttük, de közben azt gondolta, *ha tudnátok, ki vagyok valójában, és mit gondolok rólatok.* A tévékamerák előtt állva is folyton ez a gondolat járt a fejében – *bárcsak tudnátok, ki vagyok, és mit gondolok rólatok.* De soha senki nem vette rajta észre. A titka: utálta és megvetette a pártot, amelyet képviselt, a nézeteket, amelyeket védett, és a legtöbb embert, akivel találkozott. Titka egészen a haláláig rejtve marad. Átlátta a világot, felismerte a lét szánalmasságát és értelmetlenségét. Ám senki nem szerzett tudomást róla, és ez már így is marad. Sohasem érezte szükségét, hogy másokkal is megossza mindazt, amit látott és megértett.

A rá váró események tudatában egyre fokozódó jó érzés töltötte el. Másnap este nem sokkal kilenc után megérkeznek a házához barátai egy fekete, elsötétített ablakos Mercedesszel. Közvetlenül a garázsba hajtanak, ő pedig a nappaliban, éppúgy, mint most, behúzott függöny mögött várja látogatásukat. Izgalma csak fokozódott, ha arra gondolt, milyen lesz majd a lány, akit ezúttal hoznak neki. Kifogásolta, hogy az utóbbi időben túl sok volt már a szőke. Voltak köztük túlságosan idősek, húszeletiek is. Most fiatalabb, leginkább egy félvér lányra vágyott. A barátai a pincében várnak majd, ahová betett nekik egy tévét, hogy elüssék az időt, amíg magával viszi a lányt a hálószobájába. Még virradat előtt távoznak, és ő újfent arról a lányról fantáziái majd, akit a következő héten hoznak hozzá. A másnapi gondolatok úgy felizgatták, hogy fölállt a kanapéról, és átment a dolgozószobájába. Mielőtt felkapcsolta a villanyt, behúzta a függönyt. Egy pillanatra azt hitte, mintha egy ember árnyékát vélte volna felfedezni lent a tengerparton. Levette a szemüvegét, és hunyorított. Előfordult már, hogy éjszakai túrázók éppen az ő telke alatt táboroztak le. Bizonyos esetekben kénytelen volt felhívni az ystadi rendőrséget is, hogy panaszt tegyen a fiatalokra, amiért tüzet raktak és lármáztak a parton. Jó kapcsolatban állt az ystadi rendőrséggel. Mindig azonnal kijöttek, és elkergették a csendháborigítókat. Gyakran eszébe jutott, hogy soha el nem tudta volna képzelni, milyen ismeretségei és kapcsolatai származhatnak abból, hogy igazságügy-miniszter volt. Nemcsak a svéd rendőrség különleges mentalitását tanulta meg megérteni, hanem a svéd

jogrendszer gépezetének stratégiai pontjain is módszeresen szert tett barátokra. De ugyanilyen fontos volt valamennyi kapcsolat, amelyet az alvilágban alakított ki. Akadtak intelligens bűnözők, magányos alakok és nagyobb bűnügyi szervezetek vezetői is azok közt, akiket a barátjának tudhatott. Ha huszonöt évvel ezelőtti leköszönése óta sok minden megváltozott is, még mindig sok barátja maradt régi kapcsolataiból. Nem utolsósorban azok a barátai, akik gondoskodtak róla, hogy minden héten meglátogassa egy megfelelő korú lány.

A tengerparton látott árnyalak csak képzelgés volt. Behúzta a függönyt, és kihúzta íróasztalának egyik fiókját. Az asztalt apjától, a rettegett jogi professzortól örökölte. Elővett egy értékes, díszes mappát, majd felütötte maga előtt az íróasztalon. Lassan, szinte áhítattal lapozgatta a fotóművészet hőskorából származó pornográf képek gyűjteményét. Legrégebbi képe egy ritkaságnak számító, 1855-ös dagerrotíпия volt, amelyet Párizsban vásárolt. A képen egy meztelen nő ölelt át egy kutyát. Az exkluzív, de a környezet számára ismeretlen, hasonló érdeklődésű férfiak csapata előtt jól ismert volt a gyűjteménye. Az 1890-es évekből, Lecadre-tól származó képeinek gyűjteményét csak egy Ruhr-vidéki acélmágnás gyűjteménye szárnyalta túl. Lassan lapozgatott az album fóliával védett oldalai közt. Leghosszabban azokon az oldalakon időzött, amelyeken fiatal modellek voltak, és szemükön látszott, hogy kábítószer hatása alatt állnak. Gyakran bánta, hogy nem kezdte már előbb a fényképeknek szentelni magát. Ha megtette volna, ma már egyedülálló gyűjtemény tulajdonosa lehetne.

Miután átlapozta az albumot, ismét visszazárta az íróasztalba. Megígértette barátaival, hogy halála után egy efféle eladási megbízásokra szakosodott párizsi műkereskedőnek adják el a képeket. A pénzt annak a fiatal jogászok javára létrehozott alapítványnak ajánlják fel, amelyet ő már előkészített, de csak halála után tárhatnak a nyilvánosság elé.

Kikapcsolta asztali lámpáját, és a sötét szobában ült tovább. A tenger morajlása nagyon gyenge volt. Ismét úgy hitte, hogy egy mopedet hall elhaladni a közelben. Még mindig nehezeire esett elképzelnie saját halálát, pedig már hetven felett járt. Az USA-ba tett utazásai során kétszer kapott rá lehetőséget, hogy kivégzésen vegyen részt névtelenül. Az egyik kivégzés villamosszékekben történt, a másik az akkoriban már nagyon ritka gázkamrában. Különleges élvezetet nyújtó élményekben volt része. Saját halálát mégsem tudta elképzelni. Kiment a dolgozószobából, és a nappaliban álló bársek-rénynél öntött magának egy pohár likórt. Éjfél felé járt. Már csak egy rövid tengerparti séta volt hátra lefekvés előtt. Fölkapott egy dzsekit az előszobában, belebújt elnyűtt facipőjébe, és kiment a házból.

Szélcsend volt. Háza oly elhagyatottan állt, hogy nem láthatta a szomszéd házak fényét. Valamivel arrébb autók száguldoztak a Kåseberga felé vezető úton. A kerten átvezető ösvényen sétált le a partra vezető kapuig.

Bosszúsan állapította meg, hogy tönkrement a kapu melletti oszlopon lévő lámpa. Várta a tengerpart. Előkereste kulcsát, és kinyitotta a kaput. Lement a rövid úton a partra, és közvetlenül a víz vonalánál állt meg. Nyugodt volt a tenger. Messze a látóhatárnál egy nyugatra tartó hajó fényei látszottak. Kigombolta a sliccét, és a vízbe pisilt, miközben másnap érkező látogatójáról fantáziált.

Nem hallott ugyan semmit, hirtelen mégis megérezte, hogy áll mögötte valaki. Megdermedt, és elfogta a félelem. Aztán hirtelen megfordult.

Az előtte álló férfi egy állatra hasonlított. Rövidnadrágjától eltekintve meztelen volt. Hirtelen hisztérikus rémülettel pillantott a férfi arcába. Nem ismerte fel, hogy eltorzította vagy álarc mögé rejtette-e. A férfi baltát tartott az egyik kezében. Zavartan állapította meg, hogy milyen kicsi kéz fogja át a nyelet. A férfi egy törpére emlékeztette.

Azután felkiáltott, és elkezdett futni a kertkapu felé.

Abban a pillanatban meghalt, ahogy a balta éle éppen a válla alatt kettéhasította a hátgerincét. Azt sem látta már, hogy az állatnak látszó férfi letérdelt, bemetszette a homlokát, és egyetlen hatalmas rántással letépte a fejéről fejbőrének és hajának nagyobbik részét.

Éppen elmúlt éjfél.

Június 21., kedd volt.

Valahol a közelben elindult egy magányos moped. A motor zaja hamarosan elhalt.

Ismét nagyon csendes volt minden.

2.

Június 21-én tizenkét óra körül Kurt Wallander eltűnt a rendőrkapitányságról. Hogy senki ne vegye észre távozását, a garázsbejáraton át hagyta el munkahelyét. Azután beült a kocsijába, és lehajtott a kikötőhöz. Mivel forró nap volt, dzsekijét az íróasztalánál álló székre akasztva hagyta. Akik az elkövetkező órákban keresték, ebből a jelből azt sejtették, hogy még az épületben kell lennie. Wallander a színháznál parkolt le. Kiment a belső mólóra, és a tengeri mentőszolgálat vörösre festett házikói mellett leült egy padra. Magával vitte egyik jegyzetömbjét, de amikor el akart kezdeni írni, észrevette, hogy elfelejtett ceruzát tűzni hozzá. Mérgében először be akarta dobni a jegyzetömböt a kikötőmedencébe, és el akart felejteni mindent. De belátta, hogy ez lehetetlen. Kollégái nem bocsátanak meg.

Tiltakozása ellenére is öt szemelték ki arra, hogy a nevükben beszédet tartson, amikor háromkor elbúcsúztatják Björköt, aki ezen a napon köszön le ystadi rendőrkapitányi posztjáról.

Wallander eddig még soha nem tartott beszédet. A beszédhez az a számtalan sajtókonferencia állt legközelebb, amelyeket a különböző bűnügyi nyomozások alkalmával kellett megtartania.

De hogyan mondjon köszönetet egy leköszönő rendőrkapitánynak? Mit köszönjön tulajdonképpen? Van egyáltalán olyan dolog, amiért hálásnak kellene lenniük? Wallander legszívesebben azon aggályairól és félelmeiről beszélt volna, amelyeket a rendőrséget egyre jobban érintő fejtelten átszervezések és megszorítások okoztak.

Azért hagyta el a rendőrség épületét, hogy nyugodtan végiggondolhassa, mit akar mondani. Előző nap késő éjszakáig ült a konyhaasztalánál, de nem jött ihlete. Most viszont mindenképpen eszébe kellett hogy jusson valami. Alig három óra múlva lesz az összejövétel, akkor nyújtják át ajándékukat Björknek, aki másnap Malmöben a Megyei Hatóság idegenrendészetének főnökeként kezdi meg munkáját. Fölállt, és a móló mentén a kikötői kávézóba ment. A halászhajók lehorgonyozva ringatóztak. Wallandernek halványan eszébe jutott, hogyan is történt, amikor hét évvel azelőtt kihalásztak egy holttestet a kikötőmedencéből. Elhessegette az emlékképet. Pillanatnyilag fontosabb volt Björkhöz írandó beszéde. Az egyik pincérnő kölcsönadott neki egy tollat. Egy csésze kávéval leült az egyik szabadtéri asztalhoz, és rávette magát, hogy írjon

néhány címszót a beszédhez. Fél oldalt írt össze fél egyig. Mogorván nézte át az eredményt. Tudta, hogy nem képes jobbra. Intett a pincérnőnek, aki odament hozzá.

– A nyár még várat magára – mondta Wallander.

– Ha egyáltalán eljön még – felelte a pincérnő.

Eltekintve a Björkhöz íródo lehetetlen beszédűtől, Wallander jó hangulatban volt. Néhány hét múlva szabadságra megy. Sok minden volt, aminek örülhetett. A tél hosszú és idegörlő volt. Érezte, hogy valóban szüksége van a pihenésre.

Háromkor összegyűltek a rendőrkapitányság büféjében, és Wallander elmondta beszédét. Azután Svedberg átnyújtott Björknek egy új horgászbót, Ann-Britt Höglund pedig egy virágcsokrot. Wallandernek sikerült feljavítania köszöntőjét azzal, hogy egy hirtelen ötlettől vezérelve felidézte Björkkel közös élményeinek egyes epizódjait. Nagy derűtséget keltett, amikor elmesélte, hogy egyszer, amikor összetört egy építkezési állvány, beleestek a pöcegödörbe. Azután kávéztak, és tortát ettek. Björk köszönőbeszédében sok szerencsét kívánt utódjának, akit Lisa Holgerssonnak hívtak, és Småland egyik nagyobb rendőrségi körzetéből jött. A nyári szünet után lép szolgálatba. Addig Hansson az ystadi rendőrkapitány-helyettes. Miután véget ért az ünnepség, és Wallander visszatért szobájába, Martinsson kopogott be a félig nyitott ajtón.

– Szép volt a beszéd – mondta. – Nem is tudtam, hogy ilyeneket tudsz.

– Nem is tudok – felelte Wallander. – Ez nagyon rossz beszéd volt. Ugyanolyan jól tudod, mint én.

Martinsson óvatosan helyet foglalt Wallander másik, rozoga székében.

– Azon tűnődöm, milyen lesz egy női főnökkel dolgozni – mondta.

– Miért ne lenne jó? – kérdezte Wallander. – Inkább azon gondolkozz, mik lesznek a megszorítások következményei!

– Éppen ezért jöttem. Az a szóbeszéd járja, hogy Ystadban megszüntetik a vasárnapra és hétfőre virradó éjszakai ügyeletet.

Wallander hitetlenül nézett Martinssonra.

– Erről természetesen szó sem lehet – mondta. – Ki őrzi akkor a foglyokat?

– Azt is mondják, hogy ezt a feladatot magán őrző-védő szolgálatok veszik át.

– Őrző-védő szolgálatok?!

– Azt hallottam.

Wallander csóválta a fejét. Martinsson fölállt.

– Azt hittem, tudsz róla – mondta. – Te érted, mi folyik a rendőrségen?

– Nem – mondta Wallander. – És ezt éppúgy veheted őszinte, mint kimerítő válasznak.

Martinsson tétovázott még, hogy kimenjen-e a szobából.

– Van még valami?

Martinsson előhúzott a zsebéből egy darab papírt.

– Mint tudod, most van a labdarúgó-világbajnokság. 2:2 lett az eredmény Kamerun ellen. Te 5:0-t tippeltél Kamerunnak. Te lettél ezzel az utolsó.

– Hogy lehet valaki utolsó? Vagy jól tippel valaki, vagy rosszul!

– Statisztikát vezetünk, amelyből kiderül, hogy állunk egymáshoz képest.

– Édes istenem! Mire jó ez?

– Egyetlen közrendőr tippelt 2: 2-t – mondta Martinsson, eleresztve a füle mellett Wallander kérdését. – Most már a következő játékról van szó. Svédország-Oroszország.

Wallandert egyáltalán nem érdekelte a futball. Viszont többször elment már az ystadi, időközben Svédország legjobbjai közé jutott kézilabdacsapat meccsére. Az utóbbi időben neki sem kerülhette el a figyelmét, hogy az egész ország egyetlen dologra összpontosít: a labdarúgó-világbajnokságra. A televíziót nem tudta úgy bekapcsolni, és egy újságot sem tudott kinyitni anélkül, hogy ne ütközött volna a svéd csapat lehetséges eredményeinek végtelen spekulációiba. Ugyanakkor belátta, hogy egyszerűen nem maradhat ki a rendőrség házi tippbajnokságából. Nem lóghat ki a sorból. Előhúzta hát erszényét a farzsebéből.

– Mennyibe kerül?

– Száz korona. Mint a múltkor.

– Odaadta a pénzt Martinsonnak, Martinsson pedig tett egy pipát a listájára.

– És most tippeljem meg az eredményt?

– Svédország-Oroszország. Mi lesz a vége?

– 4:4.

– Nagyon ritkán születik ennyi gól a fociban – mondta Martinsson csodálkozva. – Ez inkább egy hokimeccs eredménye.

– Akkor legyen 3:1 Oroszországnak. Így jó?

Martinsson felírta.

– Egyúttal hozzávehetjük akár a brazil meccset is – folytatta.

– 3:0 Brazíliának – vágta rá Wallander.

– Nincsenek túlzott elvárásaid a svédekkel szemben – mondta Martinsson.

– Legalábbis a labdarúgásban – mondta Wallander, majd adott még egy százast.

Miután Martinsson kiment, Wallander átgondolta a hallottakat. De aztán ingerülten elhessegette gondolatait. Majd idejében megtudja, mi igaz belőlük, és mi nem. Fél öt volt. Wallander megragadta az egyik aktát, amely a lopott autóknak az egykori keleti államokba szervezett exportjáról szólt. Már hóna-

pok óta dolgozott ezen az ügyön. A rendőrség eddig csak részleteit derítette ki a szerteágazó tevékenységnek, és úgy vélte, még hosszú hónapokig is eltarthat a nyomozás. Szabadsága alatt Svedberg veszi át a munkát, de Wallander erősen úgy érezte, hogy nagyon kevés dolog fog történni távolléte alatt.

Ann-Britt Höglund kopogtatott, majd jött be. Fekete baseballsapka volt a fején.

– Hogy nézek ki? – kérdezte.

– Mint egy turista – felelte Wallander.

– Ilyen lesz a rendőrök új egyensapkája. A rendőrség szót képzeld oda az ellenzőre! Láttam róla a képeket.

– Az én fejemre sosem kerül ilyesmi – mondta Wallander. – Talán örülhetünk neki, hogy már nem tartozunk a közrendészet kötelékeibe.

– Egy szép napon talán rájövünk, hogy Björk kitűnő főnök volt – mondta. – Tetszett, amiket mondtál.

– Tudom, hogy nem volt jó a beszéd – mondta Wallander fokozódó ingerültséggel. – De ti tehetek róla, mert olyan rossz az ítélőképességetek, hogy engem választottatok.

Ann-Britt Höglund az ablaknál állva nézett kifelé. Wallander arra gondolt, milyen rövid idő alatt meg tudott felelni kolléganője a hívásnak, amely egy évvel ezelőtt szólította őt Ystadba. A rendőrtisztai főiskolán nagyszerű rendőri képességekről tett tanúbizonyságot, s azóta is sokat fejlődött. Részint pedig azt a vákuumot is ki tudta tölteni, amelyet néhány éve, Rydberg halála óta érzett Wallander. Rydberg volt az a rendőrtiszt, akitől Wallander a lehető legtöbbet tanulta. Időnként úgy érezte, most az a feladata, hogy Ann-Britt Höglundot is ugyanazon az úton és módon terelje.

– Mi van az autókkal? – kérdezte Ann-Britt Höglund.

– Lopják őket – felelte Wallander. – Hihetetlenül szerteágazónak látszik ez a szervezet.

– Szerinted túl tudunk járni az eszükön?

– Elkapjuk őket – válaszolta Wallander. – Előbb vagy utóbb. Aztán jön pár hónap szünet. Majd ismét előlről kezdődik minden.

– Sose lesz vége?

– Sose. Ystad ott van, ahol van. Kétszáz kilométerre innen, a Balti-tenger túloldalán rengeteg ember él, aki azt akarja megszerezni, ami nálunk van. Csupán az a gond, hogy nincs rá pénzük.

– Azon tűnődöm, mennyi lopott holmit visznek ki minden egyes komppal – mondta Ann-Britt elgondolkodva.

– Jobb, ha nem tudjuk – válaszolta Wallander.

Mindketten elmentek kávéért. Ann-Britt Höglund már a héten megkezdi szabadságát. Wallander tudta, hogy Ystadban tölti, mert a férje, aki szerelőként utazik szerte a világban, Szaúd-Arábiában tartózkodik.

– Te mit fogsz csinálni? – kérdezte Ann-Britt Höglund, miután elkezdtek az előttük álló pihenésről beszélgetni.

– Skagenba utazom – mondta Wallander.

– A rigai hölgygel? – kérdezte Ann-Britt Höglund mosolyogva.

Wallander csodálkozva ráncolta össze homlokát.

– Honnan tudsz róla?

– Mindenki tudja. Nem vetted észre? Mondhatnánk úgy is, hogy ez a rendőrök közti állandó házi nyomozás eredménye.

Wallander igazán meglepődött. Soha senkinek nem beszélt Baibáról, akivel néhány éve ismerkedett meg egy nyomozás során. Egy meggyilkolt lett rendőr özvegye volt. Közel másfél évvel ezelőtt, karácsonykor járt Ystadban. Húsvétkor pedig Wallander látogatta meg őt Rigában. De soha nem beszélt róla. Egyetlen kollégájának sem mutatta be. Most hirtelen azon kezdett tűnődni, miért is nem tette. Bár kapcsolatuk még most is ingatag lábakon állt, ő segítette ki a Monától való válást követő melankóliából.

– Igen – mondta. – Együtt utazunk Dániába. – A nyár maradék részében apámmal törődöm majd.

– És Linda?

– Egy hete hívott, azt mondta, színházi kurzusra akar járni Visbybe.

– Azt hittem, kárpitosnak akar tanulni.

– Én is azt hittem. De most a fejébe vette, hogy egyik barátnőjével csinál egy színházi előadást.

– Ez izgalmasan hangzik!

Wallander kétkedve bólintott.

– Remélem, júliusban eljön – mondta. – Már régen nem láttam.

Wallander ajtaja előtt vettek búcsút egymástól.

– Látogass meg a nyáron! – mondta Ann-Britt Höglund. – Akár a rigai nővel, akár nélküle. A lányoddal vagy nélküle.

– Baibának hívják – mondta Wallander, majd megígérte, hogy meglátogatja.

Wallander egy jó órát ült utána az asztalán lévő papírok fölé görnyedve. Hiába hívta kétszer is a göteborgi rendőrséget, hogy beszéljen az ottani nyomozóval, aki ugyanazon az ügyön dolgozik odafent. Háromnegyed hatkor becsukta a dossziéját, és fölállt. Úgy döntött, aznap este étteremben eszik. Megnyomkodta a hasát, és megállapította, hogy ismét fogyott. Baiba kifogásolta, hogy nagyon kövér. Ezek után nem jelentett problémát, hogy kevesebbet egyen. Néha még a melegítőt is magára eröltette, és elment kocogni, pedig unalmasnak találta.

Felvette a kabátját, és elhatározta, hogy még aznap este levelet ír Baibának. Amikor ki akart lépni a szobából, megszólalt a telefon. Egy pillanatig habozott, de aztán odament az íróasztalhoz, és fölvette.

Martinsson volt.

– Jó volt a beszéd, amit tartottál – mondta. – Őszintén meghatotta Björköt.

– Ezt már mondtad – felelte Wallander. – Mit akarsz? Indulok haza.

– Épp most kaptam egy kissé különös telefonhívást. Kíváncsi vagyok, mit gondolsz róla.

Wallander türelmetlenül várta a folytatást.

– Egy Marsvinsholm közeli tanyán élő paraszt hívott. Azt mondta, hogy egy nő különösen viselkedik a repceföldjén.

– Ez minden?

– Igen.

– Egy nő, aki különösen viselkedik egy repceföldön? Mégis mit csinált?

– Ha jól értettem, nem csinált semmit. Csak furcsállta, hogy egyáltalán ott van a repcében.

Wallandernek nem is volt szüksége gondolkozásra, mielőtt válaszolt.

– Küldj oda egy járőrt! Ez az ő dolguk.

– Az a gond, hogy pillanatnyilag mindenki bevetésen van. Szinte egyidejűleg történt két közlekedési baleset. Az egyik a Svarte felé vezető út bejáratánál, a másik a Continental előtt.

– Komolyak?

– Nem történt súlyos személyi sérülés. De láthatóan borzalmas a zűrzavar.

– De ha végeztek, el tudnak menni Marsvinsholmba, nem?

– Nyugtalannak éreztem a parasztot. Nem tudom, hogyan fejezzem ki magam jobban. Ha nem kellene elmennem a gyerekekért, magam mennék oda.

– Akkor odamegyek – mondta Wallander. – Találkozunk a folyosón, hogy ide tudd adni a nevet és az útvonalat!

Wallander néhány perccel később távozott kocsijában a kapitányságról. Elkanyarodott balra, majd a körforgalomnál Malmö felé vette az irányt. Az anyósülésen hevert a cédula, amelyet Martinsson írt. A parasztot Salomonssonnak hívták, Wallander ismerte az utat. Az E65-ösre érve letekerte az ablakot. Az út mindkét oldalán hullámoztak a sárga repcemezők. Már nem is emlékezett, mikor érezte olyan jól magát utoljára, mint most. Betette a *Figaro házassága* kazettát, amelyen Barbara Hendricks énekelt Susannét, és Baibára gondolt, akivel hamarosan találkozik Koppenhágában. A marsvinsholmi leágazásnál balra kanyarodott, elhajtott a kastély és a kastélytemplom mellett, majd még egyszer balra kanyarodott. Rápillantott Martinsson útleírására, és egy keskeny útra tért, amely közvetlenül a szántóföldek közt vezetett kifelé. A távolban látszott a tenger.

Salomonsson háza egy rendben tartott skånei tanyasi ház volt. Wallander kiszállt a kocsiból, és körbenézett. Bárhová nézett, sárga repceföldek nyúltak el. Ebben a pillanatban kinyílt a ház ajtaja. A lépcsőn álló férfi nagyon idős volt. Távcsövet tartott a kezében. Wallander úgy gondolta,

biztos csak képzelődés volt az egész. Gyakran előfordult, hogy a magányos vidéki öregemberek képzelődései odáig vezettek, hogy felhívják a rendőrséget.

– Kurt Wallander, ystadi rendőrség – mutatkozott be.

A lépcsőn álló férfi borostás volt, lábát elnyúlt facipőbe bújította.

– Edvin Salomonsson – mondta a férfi, és kinyújtotta sovány kezét.

– Mesélje el, mi történt! – szólt Wallander.

A férfi a házatól jobbra elterülő repceföldre mutatott.

– Ma reggel vettem észre. Korán ébredek. Már öt órakor ott volt.

Először azt hittem, egy őz. Aztán a távcsővel láttam, hogy egy nő az.

– Mit csinált?

– Ott állt.

– Semmi mást?

– Ott állt és nézett.

– Mit nézett?

– Honnan tudjam?

Wallander nagyokat sóhajtott. Valószínűleg egy őzet látott az öregúr. Aztán beindult a fantáziája.

– Nem tudja, ki volt az? – kérdezte.

– Még sohasem láttam. Ha tudnám, ki az, csak nem hívtam volna a rendőrséget.

Wallander bólintott.

– Ma kora reggel látta először. De miért csak késő délután telefonált a rendőrségre?

– Nem akar az ember feleslegesen zavarni – felelte a férfi egyszerűen. – Épp elég dolga van a rendőrségnek.

– A távcsövön át látta a nőt. Kinn állt a repceföldön, és még soha nem látta azelőtt. Mit csinált azután?

– Felöltöztem és kimentem, hogy szóljak neki, tűnjön el. Letaposta a repcét.

– És mi történt azután?

– Elszaladt.

– Elszaladt?

– Elbújt a repcében. Meglapult, hogy ne láthassam. Először azt hittem, eltűnt. De aztán ismét észrevettem a távcsőben. Ez újra és újra megismétlődött. Végül elegendő lett, és telefonáltam.

– Mikor látta utoljára?

– Éppen mielőtt telefonáltam.

– Mit csinált a nő?

– Csak ott állt és nézett.

Wallander vetett egy pillantást a mezőre. A hullámzó repcén kívül semmi mást nem látott.

– A rendőr, akivel beszélt, azt mondta, nyugtalan volt a hangja.

– Mit keres valaki egy repceföldön? Valami nincs rendjén!

Wallander mielőbb véget akart vetni a beszélgetésnek. Most már biztos volt benne, hogy képzelődött az öreg. Elhatározta, hogy másnap reggel szól a szociális gondozóknak.

– Én itt nem tehetek sokat – mondta. – Nyilván eltűnt már. Nincs oka aggodalomra.

– De nem tűnt el. Látom.

Wallander hirtelen megfordult, és abba az irányba nézett, amerre Salomonsson mutatott.

– A nő mintegy ötven méterre volt benn a repceföldön. Nagyon sötét volt a haja. Erősen elütött a sárga repcétől.

– Beszélek veled – szólt Wallander. – Itt várjon!

Elővett egy pár csizmát kocsijának csomagtartójából, majd a valóságérzésével indult a repceföld felé. A nő teljesen mozdulatlanul állva figyelte. Közelebb érve látta Wallander, hogy nemcsak a haja, hanem a bőre is sötét. A mező szélén megállva felemelte a kezét, és megpróbálta magához inteni a nőt, aki továbbra is teljesen mozdulatlanul állt. Bár még mindig távol állt tőle, és a lengedező repce időnként eltakarta arcát, Wallander nagyon szépnek sejtette. Kiáltott neki, hogy jöjjön oda hozzá. Miután a nő még mindig nem mozdult, Wallander elindult a repceföldön. A nő azonnal eltűnt. Olyan gyorsan történt, mintha csak egy riadt állat menekülne. Wallander mérges lett. Egyre beljebb érve fürkészve tekingetett körbe a repceföldön. Amikor újra felfedezte, a nő a mező keleti csücske felé haladt. Hogy ne menekülhessen el újra, Wallander futni kezdett. De mivel a nő nagyon gyorsan mozgott, azon vette észre magát, hogy alig kap levegőt. Miután jó húsz méterre megközelítette, már a repceföld közepén jártak. Rákiáltott, hogy álljon meg.

– Rendőrség! – ordította. – Álljon meg!

Próbált közelebb jutni hozzá. Aztán a nő hirtelen megállt. Minden nagyon gyorsan történt. Hirtelen egy műanyag kannát emelt a feje fölé, és elkezdte a benne lévő színtelen folyadékot a hajára, az arcára és a testére önteni. Wallandernek átfutott az agyán, hogy ezt egész idő alatt magával kellett cipelnie. Most látta azt is, mennyire fél. Tágra nyitott szemével szüntelenül őt nézte.

– Rendőrség! – kiáltotta. – Csak beszélni szeretnék magával.

Ebben a pillanatban megcsapta orrát a benzinszag. A nő egyszerre csak egy égő öngyújtót fogott kezében, és a hajához tartotta. Wallander kiáltott valamit, de a nő ebben a pillanatban fellángolt, mint egy fáklya. Az ijedségtől megbénulva figyelte, miként támoanyag, miközben a tűz sercegve lángolt körülötte. Wallander hallotta saját kiáltását. De az égő nő néma volt. Utólag sem emlékezett rá, hogy egyáltalán hallotta volna kiabálni.

Amikor megpróbált odaszaladni hozzá, az egész repceföld belobbant. Hirtelen füst és láng vette körül. Arca elé kapta kezét, és vaktában szaladni

kezdett. Amikor elérte a mező szélét, megbotlott, és az árokba zuhant. Megfordult, és még utoljára ránézett a nőre, mielőtt összeesett, és eltűnt a látómezejéből. Magasra nyújtotta karját, mintha fegyvert fogtak volna rá, és kegyelemért könyörögne.

Égett a repceföld.

Valahonnan a háttérből Salomonsson ordítását hallotta.

Wallander remegő lábbal állt fel.

Majd elfordult, és elhányta magát.

3.

Wallander utólag úgy emlékezett vissza a repceföldön égő lányra, mint amikor valaki óriási erőfeszítéssel gondol vissza egykori rémálmára, amelyet legszívesebben elfelejtene. Bár egész este, sőt késő éjszakáig úgy tűnt fel, hogy legalább látszólag megőrizte nyugalmát, később semmi más, csak a jelentéktelen részletek jártak a fejében. Martinsson, Hansson és mindenekelőtt Ann-Britt Höglund felettébb csodálkoztak ezen az érintetlenségen, de ők nem láthattak át a maga köré vont védőpajzson. Belül olyan nagy volt a káosz, mint egy összeomlott házban.

Éjjel kettő után ért haza. Csak azután tört össze pajzsa, miután még mindig kormos ruhájában és sáros csizmájában leült a kanapéra. Lehajtott egy pohár whiskyt, kitárta az erkélyajtót, és beengedte a nyári éjszakát, majd elkezdett sírni, mint egy gyerek.

Az elégett lány is gyerek volt még. Tulajdon lánya, Linda jutott róla eszébe.

Rendőri évei alatt kifejlesztette már elhárítóképességét, amikor olyan helyre kellett mennie, ahol valaki erőszakos és hirtelen halállal halt meg. Látott már embereket, akik felakasztották magukat, fegyvercsövet nyomtak a szájukba, és darabokra szakadtak. Valahogy megtanulta elviselni és félretolni mindazt, amit látott. De ez nem működött azokban az esetekben, amikor gyerekekről vagy fiatalokról volt szó. Ilyenkor éppolyan védtelen volt, mint rendőri éveinek legelején. Tudta, hogy a legtöbb rendőr ugyanígy reagál. Ha gyerekek vagy fiatalok halnak meg erőszakos, értelmetlen halállal, összetörik a megszokott védelmi eszköz. Ez már így is marad, amíg rendőrként dolgozik.

Mire a védőpajzs összeroppant, már maga mögött tudta a nyomozás első fázisát, amelyet példásan hajtott végre. A hányás ízével a szájában szaladt Salomonssonhoz, aki hitetlenkedve figyelte égő repceföldjét, és megkérdezte tőle, hol van a házban a telefon. Mivel Salomonsson nem értette vagy talán fel sem fogta a kérdést, félrelökte, és beszaladt a házba. Ott megcsapta a mosdatlan öregember háztartásának csipős szaga, majd az előszobában megtalálta a telefont. Tárcsázta a 90 000-t, és a hívást fogadó telefonos kisasszony utólagos állítása szerint teljesen higgadtan írta le a történeteket, és kérte a kivonulást. Az égő mezőről feltörő lángok oly vakítóan ragyogtak be az ablakon, mintha erős fényszórókkal világították volna ki ezt a nyári estét. Felhívta Martinssont a lakásán. Előbb nagyobbik lányával, majd feleségével

beszél, mire bejött Martinsson a kertből, ahol éppen fűvet nyírt. A lehető legtömörebben számolt be a történekről, majd megkérte Martinssont, hogy értesítse Hanssont és Ann-Britt Höglundot is. Azután kiment a konyhába, és megmosta az arcát. Amikor újra az udvarra lépett, Salomonsson ugyanolyan mozdulatlanul és ugyanazon a helyen állt, ahol az előbb, mintha megigézte volna a megfoghatatlan színjáték. Néhány közeli szomszéd érkezett egy autóban. Wallander rájuk kiáltott, hogy maradjanak távol. Azt sem engedte meg, hogy Salomonsson közelébe menjenek. A távolban meghallotta az általában elsőként érkező tűzoltók szirénáját. Nemsokára megérkezett két járőr-kocsi és egy mentőautó. Peter Edler volt a tűzoltóautó vezetője, Wallander nagyon megbízott benne.

– Mi történt itt? – kérdezte.

– Azt majd később elmagyarázom – felelte Wallander.

– De ne tiporjátok össze a mezőt! Egy halott ember fekszik benne.

– A házat nem fenyegeti veszély – mondta Edler. – Annyit tehetünk, hogy megfékezzük a tüzet.

Majd Salomonssonhoz fordult, és megkérdezte, milyen szélesek a mezők közt vezető utak és árkok. Az egyik mentős odalépett közben Wallanderhez. Régebben találkoztak már, de a neve nem jutott eszébe.

– Vannak sebesültek? – kérdezte.

Wallander a fejét rázta.

– Csak egy halott. Kint fekszik a repceföldön.

– Akkor szükségünk lesz hullaszállítóra – mondta a mentős tárgyilagosan. – Mégis mi történt?

Wallander megspórolta a választ. Helyette Norénhoz fordult, ahhoz a rendőrhöz, akit a legjobban ismert a jelenlévők közül.

– Fekszik a mezőn egy halott nő. Amíg tűz van, nem tehetünk mást, mint hogy lezárjuk a területet.

– Norén bólintott.

– Baleset? – kérdezte.

– Inkább öngyilkosság – felelte Wallander.

Néhány perc múlva, körülbelül Martinsson érkezésével egyidejűleg kapott Noréntól egy kávét papírpohárban. A kezét nézve azon tűnődött, hogy-hogy nem remeg. Nem sokkal rá Hansson és Ann-Britt Höglund is megérkeztek Hansson kocsjában, majd beszámolt kollégáinak a történekről.

Mindig ugyanazt a kifejezést használta. *Úgy égett, mint egy fáklya.*

– Ez iszonyatos – szolt Ann-Britt Höglund.

– Sokkal rosszabb volt – mondta Wallander. – Amikor semmit nem tehetsz. Remélem, egyikőtöknek sem kell átélnie hasonlót.

Némán figyelték a tűzoltókat, miként fékezik meg a lángokat. Nagyszámú báméskodó gyűlt közben össze, de a rendőrök távol tartották őket.

– Hogy nézett ki? – kérdezte Martinsson. – Láttad közelről?

Wallander bólintott.

– Valakinek beszélnie kell az öreggel – mondta. – Salomonssonnak hívják.

Hansson magával vitte Salomonssont a konyhába. Ann-Britt Höglund Peter Edlerhez ment, hogy beszéljen vele. Már csillapodott a tűz. Miután visszatért, elmondta, hogy már nem tart sokáig.

– A repce gyorsan ég – mondta. – Ráadásul nedves a föld. Tegnap esett.

– Fiatal volt – szólalt meg Wallander. – Fekete hajú és sötét bőrű. Sárga széldzseki volt rajta. És azt hiszem, farmernadrág. A lábán nem tudom, mi volt. És félt.

– Mitől félt? – kérdezte Martinsson.

Wallander elgondolkozott a válaszon.

– Tőlem félt. Nem vagyok benne biztos, de azt hiszem, még jobban megijedt, amikor utána kiabáltam, hogy rendőr vagyok, és álljon meg. Hogy ezenkívül mitől félt, azt természetesen nem tudom.

– Értette tehát, amit mondtál?

– A rendőrség szót mindenképpen. Ebben biztos vagyok.

– A tűzből már csak a sűrű füst maradt.

– Másvalaki nem volt a mezőn? – kérdezte Ann-Britt Höglund. – Biztos vagy benne, hogy egyedül volt?

– Nem – felelte Wallander. – Egyáltalán nem vagyok biztos benne. De senkit nem láttam rajta kívül.

Ki volt ő, tűnődött Wallander. Honnan jött? Miért gyújtotta fel magát? Ha meg akart halni, miért választott ilyen önkínzó módot?

Hansson kijött a házból, ahol Salomonssonnal beszélt.

– Mentolt kellene hordanunk magunkkal, mint az amerikai kollégák, hogy ilyenkor szorgolmassuk – mondta.

– Pfuj, micsoda bűz van odabent! Az öreg férfiaknak nem lenne szabad túlélniük a feleségüket.

– Szólj az egyik mentősnek, kérdezze meg tőle, hogy érzi magát! – mondta Wallander. – Biztos sokkos állapotban van.

Martinsson elment, hogy szóljon. Peter Edler levette a sisakját, és Wallander mellé állt.

– Hamarosan vége – mondta. – De éjszakára itt hagyok egy kocsit.

– Mikor mehetünk ki a mezőre? – kérdezte Wallander.

– Nem egészen egy óra múlva. A füst még eltart egy darabig, de a talaj már hűl.

Wallander egy kicsit arrébb vonult Peter Edlerrel.

– Milyen látványra számíthatok? – kérdezte. – Egy ötliteres kannából öntötte magára a benzint. És mivel minden belobbant körülötte, nyilván már előtte is kiöntött egy nagyobb adagot.

– Nem lesz szép látvány – válaszolt Peter Edler őszintén. – Nem sok maradhatott belőle.

Wallander nem szólt többet. Hanssonhoz fordult.

– Akárhogy is nézzük, tudjuk, hogy öngyilkosság volt – mondta Hansson. – A lehető legjobb tanúnk van: egy rendőrtiszt.

– Mit mondott Salomonsson?

– Hogy még sohasem látta, mielőtt ma reggel ötkor felbukkant. Semmi okunk kételkedni a szavaiban.

– Más szóval nem tudjuk, hogy ki ez a lány – mondta Wallander. – És éppoly kevéssé tudjuk, mi elől menekült.

Hansson csodálkozva nézett rá.

– Honnan veszed, hogy menekült? – kérdezte.

– Félt – felelte Wallander. – Egy repceföldön rejtőzött el. És amint jött egy rendőr, jobbnak látta felgyújtani magát.

– Nem tudjuk, mit gondolt – mondta Hansson. – Talán csak képzeled, hogy félt.

– Nem. Elég félelmet láttam már életemben ahhoz, hogy tudjam, milyen.

Az egyik mentős jött oda hozzájuk.

– Magunkkal visszük az öreget a kórházba – mondta. – Igen rosszul néz ki.

Wallander bólintott.

Nem sokkal rá megérkezett a bűnügyi technikusok kocsija. Wallander megpróbálta a füstön át megmutatni, merre fekszik a holttest.

– Talán jobb lenne, ha hazamennél – szólt Ann-Britt Höglund. – Mára eleget láttál.

– Nem – felelte Wallander. – Maradok.

Fél kilencre eloszlott a füst. Peter Edler jelezte, hogy most már rámehetnek a mezőre, és megkezdhetik a vizsgálatot. Bár világos nyári este volt, Wallander fényszórókat állítatott fel.

– Más is lehet arrafelé a halott emberen kívül – mondta. – Vigyázzatok, hova léptek! Akinek nincs okvetlenül teendője ott, az tartsa távol magát!

Aztán az jutott eszébe, hogy valójában egyáltalán nem akart azzal foglalkozni, amivel foglalkoznia kellett. Legszívesebben elment volna a helyszínről, és másra ruházta volna a felelősséget.

Egyedül ment a mezőre. A többiek mögötte állva figyelték. Rettegett attól, hogy mit fog látni, és félt, hogy szétpukkan a gyomrában ülő csomó.

Egyenesen a lányhoz ment. Karjai ugyanabban a kinyújtott pózban voltak, amelyben a sístergő lángoktól körülveve látta, mielőtt meghalt. Haja, arca és ruhája elégett. Csak egy elszenesedett test maradt belőle, amelyből még

mindig félelem és elhagyatottság sugárzott. Wallander megfordult, és visszament a feketére égett talajon. Egy pillanatig attól félt, hogy elájul.

A bűnügyi technikusok a fényszóró erős fényében hozzáláttak a munkához. A fényben már rajzoltak az éjjeli lepkék. Hansson kinyitotta Salomonsson konyhaablakát, hogy kiengedje az állott, öreges szagot. Előhúzták a konyhai székeket, és leültek az asztal köré. Ann-Britt Höglund javaslatára bátorkodtak kávé főzni Salomonsson ősrégi tűzhelyén.

– Csak kannában főzhető kávé van – mondta, miután átkutatta a szekrényeket és a dobozokat. – Kértek?

– Csak ha erős – felelte Wallander.

A régi konyhaszekrény mellett egy ódon óra lógott a falon. Wallander egyszer csak észrevette, hogy megállt. Eszébe jutott, hogy látott már egyszer egy ilyen órát Baibánál Rigában, és annak is megálltak a mutatói. Valami megáll, gondolta. Mintha így próbálnák a mutatók megigézni a még be sem következett eseményeket. Baiba férjét egy hideg éjjelen gyilkolták meg a rigai kikötőben. Egy magányos lány felbukkan a repce tengerében, akárcsak egy hajótörött, és búcsút vesz életétől. És a legszörnyűbb fájdalmat okozza magának, aminek ember csak kiteheti magát.

Wallandernek az jutott eszébe, hogy úgy gyűjtotta fel magát, mintha a saját maga ellensége lett volna. Nem előle, nem a karjával hadonászó rendőr elől akart menekülni.

Saját maga elől menekült.

Az asztal körüli csend kiszakította gondolataiból. A többiek őt nézve várták, hogy kezébe veszi a kezdeményezést. Az ablakon át látni lehetett a bűnügyi technikusokat, akik a fényszórók fényében mászkáltak a holttest körül. Felvillant egy vaku, majd még egy.

– Hívta valaki a hullaszállítókat? – kérdezte Hansson hirtelen.

Wallander úgy érezte, mintha kalapáccsal ütnék a dobhártyáját. Hansson egészen egyszerű és tárgyilagos kérdése visszazökkentette a valóságba, amely elől legszívesebben elmenekült volna.

– Prytz tudja, mit kell tennie – mondta Martinsson, és ekkor jutott eszébe Wallandernek, hogy ez volt a mentőautó sofőrjének a neve, ami az előbb nem jutott eszébe.

Belátta, hogy mondania kell valamit.

– Mit tudunk? – kezdte habozva, mintha minden szó nehezebbre esne. – Egy idős, egyedülálló, korán kelő gazda egy idegen nőt vesz észre repceföldjén. Megpróbálja megszólítani, szeretné, ha eltűnne, mert nem akarja, hogy letapossa a repcét. A nő elrejtőzik, majd egyik pillanatról a másikra ismét felbukkan. Az öreg felhív minket késő délután. Idejövök, mivel a járőrökocsik közlekedési balesetekhez vonultak ki. Az igazat megvallva nehezemre esett,

hogy komolyan vegyem a férfit. Miután Salomonsson zavarodott ember benyomását keltette, úgy döntök, hogy elmegyek, és kapcsolatba lépek a szociális gondozókkal. Ekkor hirtelen ismét feltűnik a repce közt a nő. Megpróbálok kapcsolatba kerülni vele, de visszahúzódik. Azután a feje fölé emel egy műanyag kannát, lelocsolja magát benzinnel, és felgyújtja magát egy öngyújtóval. A többit tudjuk. Egyedül volt, volt nála egy kanna benzin, és megvált az életétől.

Hirtelen elnémult, mintha nem tudná, mit mondjon. Rövid szünet után folytatta.

– Nem tudjuk, kicsoda. Nem tudjuk, miért ölte meg magát. Én vagyok abban a helyzetben, hogy megfelelő személyleírást adjak róla, de ez minden.

Ann-Britt Höglund repedt kávéscésészéket vett elő az egyik szekrényből. Martinsson kiment az udvarra vizelni. Miután visszatért, Wallander megpróbálta folytatni az összefoglalást arról, amit tudtak, és próbált döntést hozni az elkövetkezőkről.

– Meg kell tudnunk, ki volt a lány. Valójában ez az egyetlen, amit el lehet várni tőlünk. Át kell néznünk a keresett személyek listáját. Én elkészítem a személyleírást. Mivel úgy hiszem, sötét bőrű volt, akár már rögtön azzal kezdhethetjük, hogy a menekülteket és a menekültszállásokat vizsgáljuk át. Aztán meg kell várnunk, mit találnak a technikusok.

– Mindenesetre tudjuk, hogy nem büntényről van szó – mondta Hansson. – A feladatunk tehát az, hogy megtudjuk, ki volt.

– Valahogy ide kellett jönnie – szólt Ann-Britt Höglund. – Gyalog jött? Kerékpárral jött? Autóval jött? Honnan volt benzineskannája? Egy halom kérdésünk van.

– Miért éppen itt? – kérdezte Martinsson. – Miért Salomonsson repceföldjén? Ez a tanya elég messze van a főúttól.

Függőben maradtak a kérdések. Norén lépett a konyhába, és szólt, hogy jött néhány újságíró, aki tudni akarja, mi történt. Wallander érezte, hogy meg kell mozdulnia, és fölállt.

– Beszélek velük – mondta.

– Mondd az igazat! – szólt Hansson.

– Mi mást mondanék? – kérdezte Wallander csodálkozva.

Kiment az udvarra, ahol azonnal felismerte a két újságírót. Egy fiatal nő az *Ystads Allehandától* és egy idősebb férfi az *Arbetettől*.

– Olyan, mintha filmet forgatnának – szólt a nő a leégett mezőn álló fényezőkre mutatva.

– De nincs így – felelte Wallander.

Elmesélte, mi történt. Egy nő egy tűz során életét veszítette. Büntény gyanúja nem áll fenn. Mivel még nem tudják, ki volt a nő, egyelőre nem akar többet mondani.

– Készíthetek fényképeket? – kérdezte az *Arbetet* munkatársa.

– Annyi képet csinál, amennyit csak akar. De csak innen. Senki nem léphet a mezőre.

Az újságírók láthatóan elégedetten tűntek el autóikban. Amikor Wallander vissza akart menni a konyhába, látta, hogy a mezőn mászkáló egyik technikus integet felé. Odament hozzá. Próbált nem ránézni a kinyújtott karú nő maradványaira. Sven Nyberg közeledett felé, a mogorva, ám elismert, kitűnő technikai szakértő. Megálltak a fényszórók által megvilágított terep szélén. A tenger felől érkező gyenge szél kavargott a leégett repceföld felett.

– Azt hiszem, találtunk valamit – mondta Nyberg.

Egy kis nejlontasakat nyújtott át Wallandernek. Wallander közelebb lépett az egyik fényszóróhoz. Egy kis arany ékszer hevert a tasakban.

– Van rajta egy felirat – tette hozzá Nyberg. – D. M. S. betűk. Ez egy Madonna-kép.

– Hogyhogy nem olvadt meg? – kérdezte Wallander.

– Egy mezőtűz nem jár olyan hőséggel, amely megolvasztaná az ékszert – felelte Nyberg.

Wallander hallotta a hangján, hogy kimerült.

– Pontosan erre van szükségünk – mondta. – Nem tudjuk, kicsoda, de most már néhány betűnk van legalább.

– Hamarosan elvihetjük a holttestet – mondta Nyberg, és a mező szélén álló sötét halottaskocsi felé biccentett.

– Mi várható? – kérdezte Wallander óvatosan.

Nyberg vállat vont.

– A fogaiból kiderül talán valami. A patológusok nagyon alaposan dolgoznak. Talán megtudhatod, hány éves volt. Az új géntechnika segítségével azt is meg tudják mondani, hogy svéd szülőktől született-e, vagy máshonnan származik.

– Van kávé a konyhában – mondta Wallander.

– Inkább nem kérek – válaszolta Nyberg. – A lehető leggyorsabban végezni szeretnék. Holnap reggel még egyszer átfésüljük az egész terepet. Mivel bűncselekményről nincs szó, ez ráér addig.

Wallander visszament a konyhába. Letette az ékszeres nejlontasakat az asztalra.

– Most már van valami, ami alapján el tudunk indulni. Egy ékszer, egy Madonna-kép. Rajta egy betűkből álló felirat: D. M. S. Azt javaslom, most menjetek haza. Én még itt maradok egy darabig.

– Holnap reggel kilenckor – szólt Hansson, majd fölállt.

– Azon töprengek, ki lehetett a lány – mondta Martinsson. – Ugyan nincs szó bűncselekményről, mégis olyan az egész, mint egy gyilkosság. Mintha saját magát gyilkolta volna meg.

Wallander bólintott.

– Amikor az ember meggyilkolja saját magát, vagy öngyilkosságot követ el, az nem mindig egy és ugyanaz. Erre gondolsz?

– Igen – felelte Martinsson. – De ez persze nem jelent semmit. A svéd nyár túl rövid és túl szép ahhoz, hogy ilyesmi történjen erre felé.

Az udvaron búcsúztak el egymástól. Ann-Britt Höglund még maradt egy pillanatra.

– Hálás vagyok, hogy nem kellett látnom – mondta. – Azt hiszem, tudom, hogy érzed magad.

Wallander nem válaszolt.

– Holnap találkozunk – mondta.

Miután a kocsik eltűntek, leült a ház lépcsőjére. A fényszórók egy sivár színpadot világítottak meg, és ő volt a színjáték egyetlen nézője.

Feltámadt a szél. Még mindig várni kellett a nyári melege. Hideg volt a levegő. Wallander didergett. Nagyon erősen vágyott a melegre. Remélte, hogy hamarosan beköszönt.

Egy idő után fölállt, bement a házba, és elmosta a használt kávéscsészéket.

4.

Wallander összerázkódott álmában. Úgy érezte, hogy valaki tépi le a lábát. Amikor kinyitotta a szemét, látta, hogy a lába beszorult az ágy vége és az ágy ócska váza közé. Oldalra kellett fordulnia, hogy kiszabadítsa magát. Teljesen nyugodtan feküdt utána. Az első hajnali napsugár beszökött a lazán lehúzott redőnyön. Az éjjeliszekrényen álló óra mutatói fél ötöt jeleztek. Csak néhány órát aludt, és nagyon fáradt volt. Ismét kint találta magát a repceföldön. Úgy tűnt fel, mintha most sokkal tisztábban látná a lányt. Nem is tölem fél, gondolta. Nem is előlem, nem is Salomonsson elől bujkál. Valaki másról van szó.

Fölkelt, és kíváncsi volt a konyhába. Amíg várta, hogy kifolyjon a kávé, átment a rendetlen nappaliba, és megnézte az üzenetrögzítőjét. Villogott a piros lámpa. Megnyomta a lejátszógombot. Az első üzenetet nővére, Kristina hagyta: „Szeretném, ha fölhívnál. Ha lehet, a napokban.” Wallander mindjárt gondolta, hogy apjával kapcsolatos a hívás. Ugyan időközben feleségül vette házvezetőnőjét, és nem élt már egyedül, még mindig szeszélyes, kiszámíthatatlan volt a hangulata. Ezt egy mellézközejek miatt nehezen érthető üzenet követte a *Skånska Dagbladet*től az ügyben, hogy érdeklő-e az újság előfizetési lehetősége. Éppen vissza akart menni a konyhába, amikor még egy hang megszólalt. „Itt Baiba. Néhány napra Tallinnba utazom. Szombaton jövök vissza.” Azonnal elfogta a kontrollálhatatlan, heves féltékenység. Mit keres Tallinnban? Egyáltalán nem említette, amikor legutóbb beszéltek. Kiment a konyhába, öntött magának egy csésze kávé, majd Rigába telefonált, holott tudta, hogy Baiba még biztosan alszik. De nem jött válasz a csengetésre. Még egyszer megpróbálta, hasonló eredménnyel. Nyugtalanága tovább fokozódott. Hajnali ötkor aligha utazhatott Tallinnba. Miért nincs otthon? Vagy ha otthon van, miért nem vette fel a telefont? Kinyitotta a Mariagatanra nyíló erkély ajtaját, és a kávéscsészével kezében kiült az egyetlen ott található székre. Ismét a lányt látta maga előtt, amint a repceföldön fut. Egy pillanatra úgy találta, Baibára hasonlít. Próbálta belátni, hogy nem helyénvaló a féltékenysége. Joga sincs hozzá, hiszen megegyeztek, hogy amúgy is törekeny kapcsolatukat nem nehezítik meg felesleges hűségígéretekkel. Eszébe jutott, milyen hosszan üldögéltek karácsony előestéjén arról beszélgetve, valójában mit is várnak egymástól. Wallander legszívesebben feleségül vette volna. De amikor Baiba a szabadság iránti szükségletéről kezdett beszélni, azonnal megértette őt.

Wallander bármilyen kompromisszumra hajlandó volt azért, hogy ne veszítse el.

Kora reggel volt még ugyan, de a levegő már meleg volt. Derült, kék volt az ég. Lassan kortyolgatta a kávé, és próbált nem gondolni a lányra, aki a sárga repce közt felgyújtotta magát. A hálósobába visszatérve hosszasan kellett keresgélnie, amíg sikerült egy tiszta inget találnia. Mielőtt bement a fürdőszobába, összegyűjtötte a lakásban szanaszét szórt szennyest. Egész kis hegy halmozódott fel a nappali közepén. Még aznapra be kell iktatnia a mosodát.

Háromnegyed hatkor lépett ki a lakásból. Beült a kocsijába, és eszébe jutott, hogy legkésőbb június végéig műszaki vizsgára kell vinnie az autót. Anélkül hogy előre eltervezte volna, kihajtott a városból, és megállt a Kronoholmsvägenen az Új temetőnél. Leparkolt, majd lassan sétálgatott az alacsony sírkövek sorai közt. Pillantása időnként ráesett az ismerős nevekre. Ha saját születési évét látta, azonnal elkapta tekintetét. Néhány, munkaruhába öltözött fiatal éppen fűnyírót rakott le egy utánfutóról. Az emlékezés ligetéhez érve leült egy padra. Nem járt itt a négy évvel ezelőtti szeles őszi nap óta, amikor elszórták Rydberg hamvait. Björk volt akkor jelen, valamint Rydberg néhány távoli és ismeretlen rokona. Milyen sokszor elhatározta már, hogy visszatér ide, de soha semmi nem lett belőle. Mostanáig.

Egy sírkő mellett egyszerűbb lenne, gondolta. Amelybe belevésték Rydberg nevét. Az olyan hely lenne, ahol koncentrálni tudnék az emlékezésre. Ebben a ligetben, amelyet átjárnak a holtak láthatatlan szellemei, nem talállok rá.

Rájött, hogy nehezebb esik pontosan felidéznie Rydberg külsejét. Lassan bennem is meghal, gondolta. Hamarosan az emlékezés is porrá lesz.

Szorongással telve állt fel. Az égő lány szüntelenül ott járt a fejében. Egyenesen a rendőrkapitányságra hajtott, bement irodájába, és becsukta az ajtót. Fél nyolckor rávette magát, hogy lezárja a lopott autóról folytatott nyomozást, amelyet Svedbergnek akart átadni. Letette a földre a mappákat, hogy teljesen üres legyen az íróasztala.

Felemelte asztali alátétjét, hogy megnézzze, nem felejtett-e ott valamilyen fontos cédulát. Egy kaparós sorsjegyet talált helyette. Egy vonalzóval lekaparta a számokat, és kiderült, hogy nyert huszonöt koronát. Martinsson, majd hamarosan Ann-Britt Höglund hangját hallotta a folyosóról. Hátradől székében, lábát az íróasztalra tette, és lehunyta a szemét. Mire felébredt, begörcsölt egy izom a lábszárában. Legfeljebb tíz percet aludt. Ebben a pillanatban megszólalt a telefon. Per Åkeson volt az államügyészségről. Üdvözölték egymást, és váltottak pár szót az időjárásról. A közös munkával töltött hosszú évek alatt olyan viszony alakult ki köztük, amelyet egyikük sem nevesített ugyan, de mindketten tudták, hogy barátságról van szó. Gyakran nem értettek egyet abban, hogy egy őrizetbe vétel megalapozott vagy egy

újbbóli letartóztatás elkerülhető volt-e. De volt köztük valami más, nagyfokú bizalom, még ha szabad idejükben szinte soha nem is keresték egymást.

– Most olvasom az újságban, hogy elégett egy lány kint Marsvinsholmnál, egy mezőn – mondta Per Ákeson. – Lesz dolgom veled?

– Öngyilkosság volt – válaszolta Wallander. – Egy Salomonsson nevű idős paraszttól eltekintve én voltam az egyetlen tanú.

– Mi az ördögöt kerestél ott?

– Salomonsson telefonált. Normál esetben járőrökcsit küldtünk volna oda, de foglaltak voltak.

– Nem lehetett szép látvány a lány.

– Ez enyhe kifejezés. Most az a feladatunk, hogy kitaláljuk, ki volt. Gondolom, a központban már égnek a vonalak. Aggódó emberek, akik eltűnt hozzátartozóikat keresik.

– De nem gondolod, hogy bűncselekmény történt, ugye?

Wallander maga sem értette, miért, de késlekedett a válasszal.

– Nem – mondta végül. – Ennél egyértelműbben aligha válhatna meg valaki az életétől.

– Nem túl meggyőző a hangod.

– Rosszul aludtam éjszaka. Ahogy te is mondtad: borzalmas élmény volt.

Wallander érezte, hogy Per Ákeson mondana még valamit.

– Még egy oka van, hogy telefonálok. De szeretném, ha köztünk maradna.

– Nem vagyok valami nagy pletykás.

– Emlékszel még, úgy egy éve említettem neked, hogy mást akarok csinálni? Mielőtt túl késő lesz, mielőtt túlságosan megöregszem.

Wallander elgondolkozott.

– Emlékszem, hogy beszéltél menekültekről és az Egyesült Nemzetekről. Talán Szudánról volt szó?

– Ugandáról. És tényleg kaptam egy ajánlatot. Úgy döntöttem, elfogadom. Szeptembertől egy évre szabadságra megyek.

– És mit szól hozzá a feleséged?

– Éppen ezért hívlak. Erkölcsi támogatásra van szükségem. Még nem beszéltem veled.

– Szeretnéd, ha veled menne?

– Nem.

– Akkor úgy vélem, igencsak meg fog lepődni.

– Van valami jó ötleted, hogyan magyarázhatnám meg neki?

– Sajnos nincs. De azt hiszem, helyesen cselekszel. Az életnek többnek kell lennie az emberek fogságra ítéelésénél.

– Majd beszámolok a fejleményekről.

Wallandernek egy kérdése maradt még.

– Ez azt jelenti, hogy Anette Brolin jön vissza helyettesíteni téged?

– Átment a másik oldalra, most ügyvédként dolgozik Stockholmban.

Nem voltál te belehabarodva?

– Nem – felelte Wallander. – Csak úgy kérdeztem.

Letette a telefont. Az erős irigység váratlan érzése fogta el. Ő maga is szívesen elment volna Ugandába. Hogy valami egészen mást csináljon. Annál a fiatal lánynál semmi nem lehet rosszabb, aki benzinnel átitatott fáklyaként válik meg életétől. Irigyelte Per Åkesont, aki nem elégedett meg pusztán az útra kelés szándékával.

Eltűnt belőle az előző nap önfeledt hangulata. Az ablakhoz lépett, és az utcát nézte. Gyönyörű zöld volt a fű a régi víztoronynál. Wallander az elmúlt évre gondolt, amikor sokáig volt betegállományban, miután meggyilkolt valakit. Most azon tűnődött, egyáltalán túltette-e már magát depresszióján. Úgy kéne tennem, mint Per Åkeson, gondolta. Számomra is léteznie kell egy Ugandának. Baibának és nekem.

Sokáig állt az ablaknál. Azután visszalépett íróasztalához, és megpróbálta elérni nővérét, Kristinát. Többször is próbálkozott, de mindig foglalt jelzést kapott. Elővett a fiókból egy jegyzetömböt. A következő félórában megírta beszámolóját az elmúlt este eseményeiről. Aztán felhívta a malmői patológiát, de egyetlen orvost sem tudott elérni, aki mondhatott volna valamit a megégett holttestről. Háromnegyed kilenckor elment egy csésze kávéért, és bement az egyik tárgyalóba. Ann-Britt Höglund telefonált, Martinsson pedig egy kerti szerszámokat bemutató katalógust lapozgatott. Svedberg a szokott helyén ült, és egy ceruzával vakargatta a nyakát. Egyetlen ablak volt nyitva. Wallander azzal az érzéssel állt meg az ajtóban, hogy régebben átélte már ezt a szituációt. Martinsson felpillantott a katalógusból, és biccentett, Svedberg dörmögött valamit, Ann-Britt Höglund pedig hallhatóan azzal volt elfoglalva, hogy türelmesen elmagyarázzon valamit egyik gyermekének. Hansson lépett a helyiségbe. Egyik kezében kávéscsészét tartott, a másikban pedig a nejlontasakot azzal az ékszerrel, amelyet a technikusok találtak a mezőn.

– Te sohasem alszol? – kérdezte Hansson.

A kérdés bosszantotta Wallandert.

– Ezt meg miért kérded?

– Tudod, hogy nézel ki?

– Későn végeztünk tegnap este. Annyit alszom, amennyire szükségem van.

– Ezek a focimeccsek – mondta Hansson. – Hogy mindig késő éjszaka adják őket!

– Nem nézem – mondta Wallander.

Hansson csodálkozva nézett rá.

– Téged nem érdekel? Azt hittem, éjjel mindenki fenn volt, és azt nézte.

– Nem különösebben – ismerte be Wallander. – Már rájöttem, hogy ez kissé talán szokatlan. De ha jól tudom, a birodalmi rendőrfőnök nem küldött körlevelet arról, hogy fegyelmi vétséget követ el, aki nem nézi a mérközéseket.

– Talán ez az utolsó alkalom, hogy megérhetjük – mondta Hansson vészjóslón.

– Mit érhetünk meg?

– Hogy Svédország részt vesz a világbajnokságon. Remélem, nem tojnak be teljesen. Leginkább a védelem miatt aggódom.

– Aha – mondta Wallander udvariasan.

Ann-Britt Höglund még mindig telefonált.

– Ravelli – folytatta Hansson.

Wallander várta a folytatást, ami persze nem jött. Mindamellet tudta, hogy Hansson a svéd kapusról beszélt.

– Mi van vele?

– Aggódom miatta.

– Miért? Beteg?

– Elég szeszélyesnek tartom. A Kamerun elleni mérközésen nem játszott jól. Nevetséges kirúgások, furcsa viselkedés a büntetőterületen...

– Mi is ilyenek vagyunk – mondta Wallander. – A rendőrök is lehetnek szeszélyesek.

– Ezt nem lehet összehasonlítani – felelte Hansson. – Legalábbis nem kell egy másodperc alatt döntést hoznunk, akár kifelé rohanunk, akár a gólvonalon maradunk.

– Tudja az ördög – mondta Wallander. – Talán létezik valami hasonlóság a kivonuló rendőrök és a kirohanó kapusok közt.

Hansson értetlenül nézett rá, de nem szólt semmit.

Abbamaradt a beszélgetés. Az asztal köré ülve várták, hogy Ann-Britt Höglund befejezze a telefonálást. Svedberg, akinek nehezeére esett elfogadnia a rendőrnőket, idegesen ütögette az asztalt ceruzájával, hogy ezzel adja kolléganője értésére, rá várnak. Wallander eldöntötte, legközelebb szól Svedbergnek, hogy fejezze be értelmetlen demonstrációit. Ann-Britt Höglund jó rendőr volt, sok tekintetben Svedbergnél is jobbnak bizonyult.

Egy légy zümmögött kávéscsészéje körül. Vártak.

Ann-Britt Höglund befejezte a telefonálást, és leült az asztalhoz.

– Egy biciklilánc – mondta. – A gyerekek nehezen értik meg, hogy az anyjuknak fontosabb dolga is akad, mint hogy azonnal hazamenjen megjavítani.

– Menj nyugodtan! – vágta rá Wallander. – Nélküled is meg tudjuk tartani a megbeszélést.

Ann-Britt Höglund a fejét rázta.

– Nem szoktathatom hozzá őket olyasmihhez, amihez nem muszáj.

Hansson letette az ékszeres tasakot maga elé az asztalra.

– Egy ismeretlen nő öngyilkosságot követ el – kezdte.

– Tudjuk, hogy nincs szó bűncselekményről. Csak azt kell kiderítenünk, ki ő.

Wallander úgy érezte, Hansson egyszerre ugyanúgy beszél, mint Björk. Majdnem elmosolyodott, de sikerült uralkodnia magán. Elkapta Ann-Britt Höglund pillantását. Úgy tűnt fel, ő is ugyanezt gondolja.

– Már érkeznek be a telefonhívások – szólta Martinsson.

– Ráállítottam egy embert, hogy fogadja mindegyiket.

– Adok neki egy személyleírást – mondta Wallander. – Egyébként azokra kell koncentrálnunk, akiknek jelentették az eltűnését. Ha még nincs is köztük, előbb-utóbb valaki csak elkezd hiányolni.

– Kezembe veszem az ügyet – mondta Martinsson.

– Az ékszer – szólta Hansson, majd kinyitotta a nejlontasakat. – Egy Madonna-kép és a D. M. S. kezdőbetűk. Számomra valódi aranynak fest.

– Létezik egy adatbázis a rövidítésekről és a betűkombinációkról – mondta Martinsson, aki az ystadi rendőrségen legjobban értett a számítógéphez. – Begépelhetjük a kombinációt, és meglátjuk, jön-e válasz.

Wallander az ékszert nézegette. Még látszottak a korom nyomai a láncon és a medálon.

– Szép – mondta. – De a svédek többnyire keresztet választanak, ha vallási szimbólumot akarnak hordani, nem? A Madonna inkább a katolikus országokban elterjedt.

– Ez úgy hangzik, mintha menekültre vagy bevándorlóra céloznál – felelte Hansson.

– Csak azon tűnődöm, mire utal az ékszer – válaszolt Wallander. – Mint mindig, ezt is meg kell említeni a személyleírásban. Aki a telefonhívásokat fogadja, annak tudnia kell, hogy néz ki.

– Nyilvánosságra hozzuk? – kérdezte Hansson.

Wallander a fejét csóválta.

– Még ne. Nem szeretném, ha valakit felesleges megrázkódtatás érne.

Svedberg hirtelen elkezdett vadul csapkodni, és felugrott az asztal mellől. A többiek dermedten nézték. Aztán Wallandernek eszébe jutott, hogy Svedberg rettenetesen fél a darazsaktól. Csak akkor ült vissza Svedberg az asztalhoz, amikor a darázs kirepült az ablakon.

– Biztosan léteznek gyógyszerek darázsallergiára – mondta Hansson.

– Ennek semmi köze az allergiához – felelte Svedberg. – Egyszerűen irtózom a darazsaktól.

Ann-Britt Höglund felállt, és becsukta az ablakot. Wallander elcsodálkozott Svedberg reakcióján. Milyen leküzdhetetlen félelem egy ilyen kicsi állattal szemben.

Előző esti élményei jutottak eszébe. A magányos lány a repceföldön. Svedberg reakciójában arra az eseményre emlékeztette valami, amelynek szemtanúja volt anélkül, hogy beavatkozhatott volna. A félelem, amely semmilyen korlátot nem tűrt. Tudta jól, hogy addig nem nyugszik, amíg meg nem tudja, mi készítette a lányt arra, hogy felgyújtsa magát. Olyan világban élek, amelyben fiatal emberek válnak meg az életüktől azért, mert nem bírják tovább, gondolta. Ahhoz, hogy továbbra is rendőr legyek, meg kell értenem, miért.

Összerezzen, amikor Hansson megismételt valamit, amire nem figyelt oda.

– Van most még valami megbeszélnivalónk? – tette fel újra a kérdést Hansson.

– A malmöi patológiát én veszem kézbe – mondta Wallander. – Sven Nyberggel felvette valaki a kapcsolatot? Ha nem, majd én odamegyek, és beszélek vele.

Véget ért a megbeszélés. Wallander az irodájába ment a dzsekijéért. Egy pillanatra elbizonytalanodott, hogy megpróbálja-e újból felhívni a nővérét. Vagy Baibát Rigában. De hagyta.

Kiment autójával Salomonsson marsvinsholmi tanyájához. Néhány rendőr éppen lebontotta a fényszórók állványait, és feltekerceselte a kábelt. A ház úgy állt, mintha elbarikádozták volna. Elhatározta, hogy a nap folyamán érdeklődni fog Salomonsson hogyléte felől. Hátha eszébe jutott még egy s más, amit el akar mesélni.

Kilépett a mezőre. A feketére égett talaj erősen elütött a sárga repcétől. Nyberg a sárban térdelt. Valamivel arrébb még két rendőrt vélt felismerni Wallander, akik a leégett terület széleit vizsgálták. Nyberg odabiccentett Wallandernek. Arcáról folyt az izzadság.

– Hogy haladtok? – kérdezte Wallander. – Találtak valamit?

– Nagyon sok benzin lehetett nála – felelte Nyberg, majd fölállt. – Öt darab félig megolvadt tartályt találtunk. Valószínűleg üresek voltak, amikor kiütött a tűz. Ha meghúzzuk a vonalat azon pontok között, ahol megtaláltuk őket, látható, hogy a lány voltaképpen körbevette magát.

Wallander nem értette meg azonnal.

– Ezt hogy érted?

Nyberg széles karmozdulatokat tett.

– Csak úgy értem, hogy komplett erődítményt rendezett el maga köré. Egy nagy körben öntötte ki a benzint. Ez volt az ő várának az árka, és semmilyen bejárat nem vezetett az erődítményhez. Ő állt a közepén. Az utolsó kannával, amelyet saját maga fölé emelt. Éppúgy lehetett hisztérikus, mint kétségbeesett. Lehetett örült vagy súlyos beteg. Nem tudom. De megtette. Tudta, mire vállalkozott.

Wallander elgondolkodón bólintott.

– Azt meg tudnád mondani, hogy jött ide?

– Már kértem egy rendőr-kutyát – felelte Nyberg. – De nem fogja tudni követni a nyomot. Áthatja a talajt a benzin szaga. Csak megtéveszti a kutyát. Kerékpárt nem találtunk. Az E65-ösre vezető dűlők sem hoztak eredményt. Ami azt illeti, akár ejtőernyővel is leszállhatott a mezőn.

Elővett vizsgálati táskájából egy tekercs vécepapírt, és letörölte arcáról az izzadságot.

– Mit mondanak az orvosok? – kérdezte.

– Egyelőre semmit – válaszolta Wallander. – Azt hiszem, nem néznek könnyű feladat elébe.

Nyberg arca hirtelen komolyra fordult.

– Miért tesz ilyet valaki? – tűnődött. – Valóban létezik ennyire nyomós ok egy öngyilkosságra, hogy ráadásul ilyen szörnyű kínok közt búcsúzzon el valaki az életétől?

– Én is ezt kérdeztem magamtól – felelte Wallander.

Nyberg csak csóválta a fejét.

– Miféle dolgok lehetnek e mögött? – kérdezte.

Wallander hallgatott. Semmit nem tudott hozzáfűzni.

Visszatért autójához, és betelefonált a rendőrségre.

Ebba vette fel. Hogy elkerülje anyai gondoskodását, úgy tett, mintha sietne, és rettenetesen el lenne foglalva.

– A kórházba megyek, beszéllek a gazdával, akinek leégett a repceföldje – mondta. – Délután bent leszek.

Visszament Ystadba. A kórház kávézójában ivott egy kávé, és evett egy szendvicset. Azután megkereste azt az osztályt, ahova megfigyelésre szállították be Salomonssont. Megállított egy nővért, bemutatkozott, és elmondta, kihez jött. A nővér értetlenül nézett rá.

– Edvin Salomonsson?

– Már nem is tudom, Edvinnek hívják-e – mondta Wallander. – Őt hozták be tegnap a marsvinsholmi tűz kapcsán?

A nővér bólintott.

– Szeretnék beszélni vele – mondta Wallander. – Ha nincs nagyon rosszul.

– Nincs rosszul – felelte a nővér. – Meghalt.

Wallander értetlenül nézett rá.

– Meghalt?

– Ma reggel. Valószínűleg agyvérzés. Álmában érte a halál. Legjobb lesz, ha valamelyik orvossal beszél.

– Nincs rá szükség – mondta Wallander. – Csak azért jöttem, hogy megkérdezzem, hogy van. Most már tudom a választ.

Wallander elhagyta a kórházat, és kilépett a vakító napfénybe.

Hirtelen nem is tudta, mit csináljon.

5.

Mivel mindenképpen alvásra volt szüksége ahhoz, hogy újra tiszta fejfel gondolkozhasson, Wallander hazament. Az öreg Salomonsson halálát nem róhatta fel sem magának, sem valaki másnak. Az az ember, akit felelősségre lehetett volna vonni, aki azzal, hogy felgyújtotta a repceföldet, Salomonssont olyan erős megrázkódtatásnak tette ki, ami a halálát okozta, nem élt már. Ezek a megtörtént események, ezek a tények nyugtalanították Wallandert, és okozták rossz közérzetét. Kihúzta a telefont, és egy kendőt terítve az arcára lefeküdt a nappaliban lévő kanapéra. Képtelen volt elaludni, ezért félóra múlva feladta. Visszadugta a telefont, fölvette a kagylót, és Linda stockholmi számát tárcsázta. A telefon melletti cédulán egy halom áthúzott szám szerepelt. Linda gyakran elköltözött, állandóan megváltozott a száma. Kicsöngött, de senki nem vette föl. Ekkor a nővérét próbálta felhívni. Ő azonnal beleszólt. Nem gyakran beszéltek egymással, és szinte soha nem volt szó másról, mint az apjukról. Wallandernek eszébe jutott olykor, hogy kapcsolatuk talán teljesen ki is hűl majd, ha apjuk már nem él.

Tülléptek a szokásos udvariassági formulákon anélkül, hogy valójában érdekelte volna őket a másik válasza.

- Hívtál – szólt Wallander.
- Aggódok a papa miatt – felelte a nővére.
- Történt valami? Beteg?
- Nem tudom. Mikor voltál nála utoljára?

Wallander elgondolkozott.

- Úgy egy hete – felelte, és máris rossz lett a lelkiismerete.
- Tényleg nem tudnád gyakrabban látogatni?

Wallandernek védekeznie kellett.

- Éjjel-nappal dolgozom. Reménytelenül túl van terhelve a rendőrség.

Olyan gyakran megyek, ahogy csak tudok.

Nővére hallgatásából kiderült, hogy egyetlen szavát sem hiszi.

– Tegnap beszéltem Gertruddal – folytatta anélkül, hogy bármit is hozzáfűzött volna Wallander magyarázkodásához. – Úgy éreztem, kitérően válaszol, amikor megkérdeztem, hogy van a papa.

- Miért tette volna? – kérdezte Wallander csodálkozva.
- Nem tudom. Ezért hívlak.

– Egy héttel ezelőtt olyan volt, mint máskor – mondta Wallander. – Mérges volt, mert siettem, és csak rövid ideig maradtam. De amíg ott voltam,

ült, és festette a képeit, jóformán ideje sem volt beszélgetni velem. Gertrud jókedvű volt, mint mindig. De meg kell, hogy mondjam, nem értem, hogy bírja apánkkal.

– Gertrud szereti őt – mondta. – Ez igazi szerelem, és olyankor sok mindent elvisel az ember.

Wallander a lehető leggyorsabban le akarta zárni a beszélgetést. Ahogy öregedett a nővére, egyre jobban emlékeztette édesanyjára. Wallander soha nem állt igazán felhőtlen kapcsolatban anyjával. Fiatalkorában két láthatatlan táborra szakadt a családja, az egyik a nővéréből és édesanyjából, a másik apjából és belőle állt. Akkoriban nagyon szoros kapcsolat fűzte apjához. Csak akkor távolodtak el egymástól, amikor alig húszévesen elhatározta, hogy rendőr lesz. Apja soha nem fogadta el a döntését. De azt nem tudta megmagyarázni fiának, miért utálja ennyire az általa választott hivatást, és azt sem tudta, mit kellett volna helyette csinálnia. Miután Wallander befejezte tanulmányait, és elkezdett járőrként dolgozni Malmöben, már mintha szakadék választotta volna el őket egymástól. Néhány évvel később rákos lett az édesanyja. Nagyon gyorsan történt. Év elején állították fel a diagnózist, és már májusra meg is halt. Nővére, Kristina még azon a nyáron elhagyta otthonát, és Stockholmba költözött, ahol az LM Ericssonnál kapott munkát. Férjhez ment, elvált, majd újból férjhez ment. Az első férjével találkozott egyszer Wallander, de hogy a mostani férje hogy nézett ki, azt nem is sejtette. Tudta, hogy Linda meglátogatta néha Kärtrorpban, de megjegyzéseiből úgy vette ki, hogy ezek a látogatások sohasem voltak túl örvendetesek. Wallander úgy érezte, továbbra is megmaradt a gyermek- és fiatalkoruk óta köztük tátongó szakadék, ami apja halálának napján áthidalhatatlanná fog válni.

– Még ma este meglátogatom – mondta Wallander, miközben a padlón álló szennyeshalomra gondolt.

– Szeretném, ha felhívnál – jött a válasz.

Wallander megígérte.

Azután felhívta Baibát Rigában. Amikor valaki fölvette, azt hitte, Baiba. Aztán meghallotta, hogy a takarítónője az, aki csak lettül beszélt. Gyorsan letette a telefont, amely abban a pillanatban meg is szólalt. Megriadt, mintha bármi másra számított volna, csak arra nem, hogy valaki felhívja.

Felvette a kagylót, amelyben meghallotta Martinsson hangját.

– Remélem, nem zavarok – mondta Martinsson.

– Épp csak inget váltani ugrottam haza – mondta Wallander, miközben azon töprengett, miért kér mindig kényszeresen bocsánatot, ha otthon van. – Mi újság?

– Rengeteg telefonhívás jött be eltűnt személyekkel kapcsolatban – felelte Martinsson. – Ann-Britt épp átfutja őket.

– Én elsősorban a számítógépes adatokra gondoltam. Jutottál valamire?

– Egész délelőtt álltak a gépek – válaszolt Martinsson komoran. – Épp most hívtam Stockholmot. Azt mondták, egy órán belül ismét online leszünk. De nem hangzott túl meggyőzőnek.

– Nem üldözünk tettet – mondta Wallander. – Várhatunk.

– Valaki hívott a malmői patológiáról. Egy nő. Malmströmnek hívják. Megígértem neki, hogy jelentkezel.

– Miért nem tudott veled beszélni?

– Veled akart. Gondolom, azért, mert mégiscsak te voltál az, aki utoljára élve láttad a lányt, nem én.

Wallander fogott egy ceruzát, és fölírta a számot.

– Elmentem a helyszínre – mondta. – Nyberg a sárban térdelt és izzadt. Várta, hogy hozzanak egy rendőr-kutyát.

– Pedig ő maga is olyan, mint egy kutya – mondta Martinsson, nem is véve a fáradságot, hogy leplezze Nyberg iránti ellenszenvét.

– Sokszor mogorva – vette védelmébe Wallander. – De tud valamit.

Éppen le akarta zárni a beszélgetést, amikor eszébe jutott Salomonsson.

– Meghalt a paraszt – mondta.

– Kicsoda?

– Az a férfi, akinek a konyhájában kávéztunk tegnap este. Gutaütést kapott és meghalt.

– Lehet, hogy fel kellene töltenünk a kávéját – mondta Martinsson komoran.

A beszélgetés után Wallander a konyhába ment, és vizet ivott. Sokáig ült tétlenül a konyhaasztalnál. Két óra lett, mire felhívta Malmót. Várnia kellett, míg a Malmström nevű doktornő a telefonhoz érkezett. Hallatszott a hangján, hogy nagyon fiatal. Wallander bemutatkozott, és elnézést kért, hogy ilyen sokára hívta vissza.

– Vannak újabb eredmények, amelyekből bűncselekményre lehetne következtetni? – kérdezte a nő.

– Nem.

– Ez azt jelenti, hogy nem kell igazságügyi orvos szakértői vizsgálatot végeznünk – mondta. – Ez megkönnyíti a dolgot. Olyan benzín segítségével gyűjtotta fel magát, amely nem volt ólommentes.

Wallandert rosszullét fogta el. Mintha látta volna maga előtt az elégett testet, amint közvetlenül a mellett a hölgy mellett fekszik, akivel beszélt.

– Nem tudjuk, kicsoda – mondta. – Minél többet meg kell tudnunk róla, hogy pontos személyleírást adhassunk.

– Egy megégett testnél ez mindig nehéz – mondta a nő közömbösen. – Az egész bőr megégett. A fogvizsgálatok még nem fejeződtek be. De jó fogai voltak. Nem volt tömése. Százhatvanhárom centi magas volt. Nem volt még csonttörése.

– Tudnom kellene a korát – mondta Wallander. – Talán ez a legfontosabb.

– Az eltart még egy napig. A fogaiból indulunk ki.

– De becslése szerint?

– Inkább nem.

– Én húsz méter távolságból láttam – mondta Wallander. – Körülbelül tizenhétnek gondolnám. Tévedek?

A doktornő elgondolkozott, mielőtt válaszolt.

– Még mindig nem szeretnék saccolni – válaszolta végül. – De úgy gondolom, fiatalabb volt.

– Miből?

– Erre csak akkor válaszolhatok, ha majd többet tudok. De nem csodálkoznék, ha kiderülne, hogy csak tizenöt éves volt.

– Létezhet, hogy egy tizenöt éves önként felgyűjtja magát? – kérdezte Wallander. – Nehezen tudom elhinni.

– Múlt héten egy olyan hétéves kislány maradványait szedtem össze, aki saját magát röpitette levegőbe – felelte a doktornő. – Nagyon pontosan megtervezte az egészet. Még arra is odafigyelt, hogy senki másnak ne eshessen baja. Mivel írni még alig tudott, egy rajzot hagyott hátra búcsúlevélként. Hallottam egy négyéves kisfiúról, aki megpróbálta kiszúrni a saját szemét, mert annyira félt az apjától.

– Ilyesmi nem fordulhatna elő – mondta Wallander. – Főleg nem itt, Svédországban.

– Éppen itt – felelte a nő. – Svédországban. A világ közepén. A nyár közepén.

Wallandernek könny szökött a szemébe.

– Amíg nem tudja meg, kicsoda a lány, itt tartjuk – folytatta a doktornő.

– Van egy kérdésem – szólt Wallander. – Egy személyes kérdés. Szörnyen fájdalmas, ha valaki felgyűjtja magát, ugye?

– Ezzel mindig tisztában voltak az emberek – felelte. – Ezért is választották a tüzet a legelrettetőbb büntetésként és a legszörnyűbb kinként, amelyet csak okozhatnak egy embernek. Jeanne d’Arcot is máglyára ítélték, a boszorkányokat is megégették. Minden korban a tűzzel való kínzásnak tették ki az embereket. Ez a fájdalom mindennél rosszabb, amit csak el lehet képzelni. Ráadásul sajnos nem veszíti el az ember az eszméletét olyan gyorsan, mint szeretné. A lángok előli menekülési ösztön erősebb, mint a kínoktól való menekülés szándéka. Ezért kényszeríti az embert a tudata arra, hogy ne ájuljon el. Aztán elérkezik a tűréshatárra. Egy időre megbénulnak a megégett idegek. Volt rá példa, hogy valaki még kilencven százalékban elégett bőrral is azt hitte egy pillanattal, hogy megússza. De ha a bénulás véget ér...

Nem fejezte be a mondatot.

– Úgy égett, mint egy fáklya – mondta Wallander.

– A legjobb amit tehetünk, ha nem gondolunk rá – felelte a doktornő. – A halál valóban megváltás lehet. Akármilyen nehezen fogadjuk is el.

A beszélgetés végeztével Wallander vette a kabátját, és elindult a lakásából. Szelesre fordult az idő. Északról felhők közeledtek. A kapitányság felé tartva elhaladt a gépjárműfelügyelet mellett, és kért egy időpontot a vizsgáztatásra. Nem sokkal három után ért a rendőrségre. Megállt a recepciónál. Ebba a minap eltörte a kezét, amikor elesett a fürdőszobában. Megkérdezte tőle, hogy van.

– Rájöttem, hogy öregszem – felelte.

– Te soha nem öregszel meg – mondta Wallander.

– Ez kedves tőled – válaszolta Ebba. – De sajnós nem igaz.

Irodája felé haladva Wallander bekukkantott Martinssonhoz, aki a monitor előtt ült.

– Húsz perce újra beindult – mondta Martinsson. – Épp most viszem be a személyleírást, hogy megtudjuk, illik-e valamely eltűnt személyre.

– Hozzáteheted, hogy százhatvanhárom magas, és tizenöt-tizenhét év közötti.

Martinsson csodálkozva nézett rá.

– Tizenöt? Ez lehetetlen!

– Jó lenne, ha lehetetlen lenne – felelte Wallander. – De egyelőre ezt a lehetőséget is számításba kell vennünk. Jutottál valamire a betűkombinációból?

– Még nem jutottam odáig. De úgy gondoltam, itt maradok egész este.

– Azon fáradozunk, hogy azonosítsunk egy embert – mondta Wallander.

– Nem keresünk bűnözőt.

– Úgyszincs otthon senki – tette hozzá Martinsson. – Nem szívesen megyek haza, amikor üres a lakás.

Wallander otthagya Martinssont, és benézett Ann-Britt Höglundhoz, akinek nyitva állt az ajtaja. A szoba üres volt. Visszament a központba, ahol a segélyhívásokat és a bejelentéseket fogadták. Az egyik asztalnál Ann-Britt Höglund ült egy rendőrasszisztenssel, és egy halom papírt vizsgáltak át.

– Van valami, ami előrébb visz bennünket? – kérdezte Wallander.

– Van néhány adat, aminek alaposabban utána kell néznünk – felelte Ann-Britt Höglund. – A tomelillai népfőiskoláról két napja nyomtalanul eltűnt egy lány.

– Akit keresünk, százhatvanhárom centi – mondta Wallander. – Kitűnő fogai voltak. Tizenöt-tizenhét éves volt.

– Ennyire fiatal? – kérdezte Ann-Britt meglepetten.

– Igen. Ennyire fiatal.

– Akkor biztos nem a tomelillai lányról van szó – mondta Ann-Britt Höglund, majd félretette a kezében tartott lapot. – Ő huszonhárom éves, és nagyon magas.

Keresgélni kezdett a papírhalomban.

– Van még egy. Egy tizenhat éves lány, Mari Lippmanssonnak hívják. Itt lakik Ystadban, egy pékségnél dolgozik. Három napja nem ment be dolgozni. A pék telefonált. Mérges volt. A szülei nyilvánvalóan egyáltalán nem törődnek vele.

– Nézz utána egy kicsit alaposabban! – mondta Wallander bátorításként. Pedig tudta, hogy nem a keresett személyről van szó.

Hozott egy csésze kávé, és bement az irodájába. Az autólópásokról szóló akták ott heverték a padlón. Gondolta, már most átadhatná Svedbergnek. Ugyanakkor remélte, hogy már semmi komoly bűncselekmény nem következik be, mielőtt szabadságra megy.

Négykor találkoztak a tárgyalóban. Nyberg bejött a leégett mezőről, ahol befejezte nyomozását. Rövid volt a megbeszélés. Hansson azzal mentette ki magát, hogy sürgősen át kell olvasnia a birodalmi rendőrség körlevelét.

– Rövidre fogjuk – mondta Wallander. – Holnap minden olyan ügyet át kell néznünk, amit nem állíthatunk le.

Nyberghez fordult, aki egészen az asztal végén ült.

– Mire jutottál a kutyával?

– Ahogy mondtam – felelte Nyberg. – Semmit nem talált. Ha rálelt is valamilyen szimatra, az eltűnt a terjengő benzinszagban.

Wallander elgondolkozott.

– Öt vagy hat megoldadt benzineskannát találtatok – mondta. – Ez azt jelenti, hogy a lány valamilyen járművel érkezett Salomonsson repceföldjére. Egyedül nem cipelhetett oda ennyi benzint. Hacsak nem ment oda többször. És természetesen van még egy lehetőség. Hogy nem egyedül jött. De ez enyhén szólva valószínűtlen. Ki segítene egy fiatal lánynak öngyilkossága elkövetésében?

– Megpróbálhatunk magyarázatot keresni a benzineskannák eredetére – mondta Nyberg kételkedve. – De valóban szükség van erre?

– Amíg nem tudjuk, kicsoda, több irányban kell keresgelnünk – válaszolt Wallander. – Valahonnan csak jönnie kellett. Valahogy.

– Salomonsson pajtájában körülnézett valaki? – kérdezte Ann-Britt Höglund. – Esetleg onnan is előkerülhettek a benzineskannák.

Wallander bólintott.

– Valakinek oda kell mennie – mondta.

Ann-Britt Höglund önként jelentkezett.

– Meg kell várnunk Martinsson eredményét – mondta Wallander a megbeszélés befejezéseként. – És a malmöi patológusét is. Holnap megadják a lány pontos életkorát.

– Az arany ékszer – szölt Svedberg.

– Azzal várunk, amíg kiderül, mit jelenthet a betűkombináció – mondta Wallander.

Hirtelen eszébe jutott valami, ami felett eddig elsiklott. Mások is állnak a halott lány mögött. Akik gyászolják. Akik fejében ő már mindig élő fáklya-ként jelenik meg, de egészen másképp, mint az övében.

Az ő fejükben nyomot hagy maga után a tűz. Számára lassan elhalványul, mint egy rossz álom.

Felálltak és szétszéledtek. Svedberg Wallanderrel tartott, és átvette az autólopásokról szóló anyagot. Wallander adott hozzá egy rövid áttekintést. Miután végeztek, Svedberg ülve maradt. Wallander látta, hogy nyomja valami a szívét.

– Egyszer összejöhetnénk beszélgetni – mondta Svedberg habozva. – Arról, ami a rendőrséggel történik.

– A takarékosagra gondolsz, és arra, hogy őrző-védő szolgálatok veszik át a foglyok felügyeletét?

Svedberg némán bólintott.

– Mire jó, hogy új egyenruhát kapunk, ha már nem végezhetjük a munkánkat?

– Nem hiszem, hogy sokat segít, ha beszélünk róla – felelte Wallander kitérően. – Van egy szakszervezetünk, amelyet azért fizetünk, hogy ezekkel a kérdésekkel foglalkozzon.

– Mindenképpen tiltakoznunk kellene – mondta Svedberg. – Tudatni kellene az utca emberével, hogy mi folyik itt.

– Nem gondolod, hogy épp elég mindenkinek a maga baja? – kérdezett vissza Wallander, miközben arra gondolt, hogy Svedbergnek tökéletesen igaza van. Neki is az volt a tapasztalata, hogy a polgárok készek összefogni rendőreik megtartása és megvédése érdekében.

Svedberg fölállt.

– Csak ennyit akartam – mondta.

– Szervezz meg egy összejövetet! – mondta Wallander. – Megígérem, hogy elmegegyek rá. De várj vele őszig!

– Még egyszer átgondolom – mondta Svedberg, majd hóna alatt az autólopásokkal elhagyta a szobát.

Háromnegyed öt volt. Wallander az ablakon át látta, hogy már majdnem esik.

Úgy döntött, eszik egy pizzát, mielőtt kimegy apjához Löderupba. Most az egyszer előzetes odatelefonálás nélkül látogatja meg.

Kifelé menet megállt Martinsson szobájának nyitott ajtajában. Martinsson a monitorok előtt gubbasztott.

– Ne maradj sokáig! – mondta.

– Még semmit nem találtam – felelte Martinsson.

– Holnap találkozunk.

Wallander kiment a kocsihoz. Lehulltak az első esőcseppek az autóra. Már éppen indulni készült a parkolóból, amikor Martinsson hadonászva rohant utána. Megtaláltuk, futott át az agyán. Ettől az érzéstől egészen összeszorult a gyomra. Letekerte az ablakot.

– Megtaláltad?

– Nem – mondta Martinsson.

Azután Wallander rájött Martinsson arckifejezéséből, hogy valami komoly dolog történt. Kiszállt.

– Mi az?

– Most jött egy hívás – szólta Martinsson. – Találtak egy holttestet odaát, a Sandskogen mögötti tengerparton.

A francba, gondolta Wallander. Még ez is. Ne most!

– Gyilkosságnak látszik – folytatta Martinsson. – Egy férfi telefonált. Szokatlanul megbízhatónak hallatszott, még ha természetesen riadt volt is.

– Oda kell mennünk – mondta Wallander. – Hozd a dzsekidet! Esik az eső.

Martinsson nem mozdult.

– Úgy fest, mintha a telefonáló tudná, ki az áldozat.

Wallander látta Martinsson arcán, hogy megrémíti az, ami most jön.

– Azt mondta, Wetterstedt. Az idős igazságügy-miniszter.

Wallander meredten nézett Martinssonra.

– Mondd még egyszer!

Azt mondta, Gustaf Wetterstedt az. A volt igazságügy-miniszter. Még valamit mondott. Azt mondta, úgy néz ki, mintha megskalpolták volna.

Zavartan néztek egymásra.

Június 22., szerda volt, két perccel múlt öt óra.

6.

Mire a tengerparthoz értek, még jobban eleredt az eső. Wallander megvárta, hogy Martinsson visszamenjen kabátjáért. Útközben nagyon keveset beszéltek. Martinsson elmagyarázta, merre kell menniük. A tenispályák mögött egy kis útra kanyarodtak. Wallander azon tűnődött, mi vár rá. Amire a legkevésbé számított, most bekövetkezett. Ha igaz, amit a kapitányságra telefonáló férfi mondott, veszélybe került a szabadsága. Hansson majd hozzá fordul, hogy halassza el a pihenését, ő pedig beadja a derekát. Az a vágya, hogy íróasztala június végeig megszabaduljon a súlyosabb ügyektől, nem teljesül.

Meglátták maguk előtt a homokdűnéket, és megálltak. Egy várakozó férfi indult el feléjük, miután meghallotta a kocsijukat. Wallandert meglepte, hogy nem látszott idősebbnek harmincnál. Ha Wetterstedt az áldozat, ez a férfi nem lehetett sokkal több tízévesnél, amikor Wetterstedt leköszönt igazságügy-miniszteri posztjáról, és eltűnt az emberek tudatából. Wallander maga is fiatal bűnügyi asszisztens volt akkoriban. A kocsiban megpróbálta felidézni Wetterstedt külsejét. Rövid volt a haja, és keret nélküli szemüveget hordott. Wallander már csak haloványan emlékezett a hangjára. Pattogó hangja volt, mindig magabiztos, soha nem volt hajlandó beismerni egyetlen hibáját sem. Így maradt meg emlékezetében.

A szembejövő férfi Göran Lindgrenként mutatkozott be. Rövidnadrág és vékony pulcsi volt rajta. Wallander első pillanatban nagyon megrendültnek látta. Követték a tengerparton. Most, hogy esett, elhagyatott volt a part. Göran Lindgren egy nagy, fenékkal felfelé fekvő csónakhoz vezette őket. A másik oldalán egy széles hasadék látszott a csónak pereme alatt.

– Ott lent fekszik – mondta a férfi bizonytalan hangon.

Wallander és Martinsson összenéztek, mintha még mindig azt remélnék, hogy az egész csak képzelődés. Azután letérdeltek, és benéztek a csónak alá. Gyenge volt a fény, de így is könnyedén felismerték az ott fekvő testet.

– Meg kell fordítanunk a csónakot – mondta Martinsson halkán, mintha attól félne, hogy meghallhatná a holttest.

– Nem – felelte Wallander. – Semmit nem fordítunk meg.

Azután hirtelen fölállt, és Göran Lindgrenhez fordult.

– Gondolom, van zseblámpája – mondta. – Különben nem láthatta volna olyan alaposan.

A férfi elképedten bólintott, majd elővett egy hosszúkás zseblámpát a csónak mellett álló nejlonszatyrából. Wallander ismét lehajolt, és bevilágított a csónak alá.

– Pfuj! – mondta mellette Martinsson.

A holttest arcát elborította a vér. Annak ellenére felismerték, hogy bőrét a homlokától a koponya tetejéig letépték. Göran Lindgrennek igaza volt. A csónak alatt valóban Wetterstedt feküdt. Felálltak. Wallander visszaadta a zseblámpát.

– Honnan tudta, hogy Wetterstedt az? – kérdezte.

– Elvégre itt lakik – mondta a férfi, és az egyik, a csónaktól közvetlenül balra álló villára mutatott. – És persze ismert is volt. Megjegyzni az ember azokat a politikusokat, akiket sokat lát a tévében.

Wallander kételkedve bólintott.

– Mindenkire szükségünk van – mondta Martinssonnak. – Menj telefonálni! Én itt várok.

Martinsson elsietett. Az eső egyre sűrűbben esett.

– Mikor talált rá? – kérdezte Wallander.

– Nincs nálam óra – felelte Lindgren. – De legfeljebb félórája lehetett.

– Honnan telefonált?

Lindgren a nejlonzacskójára mutatott.

– Van egy mobilom.

Wallander figyelmesen nézte a férfit.

– Egy felfordított csónak alatt fekszik – mondta. – Kívülről nem látható. Le kellett hajolnia, hogy láthassa.

– Ez az én csónakom – válaszolta Lindgren egyszerűen. – Pontosabban az apámé. A munka végeztével gyakran sétálok a tengerparton. Mivel elkezdett esni, be akartam tenni a szatyromat a csónak alá. De mivel nekiütközött valaminek, lehajoltam. Először azt hittem, kiesett egy deszka. Aztán meg láttam, mi az.

– Ugyan semmi közöm hozzá – mondta Wallander de mégis kíváncsi vagyok, miért hozott magával zseblámpát.

– Van egy kunyhónk Sandskogenben – magyarázta Lindgren. – Myrgångennél. Ott pillanatnyilag nincs világítás, mert áthelyezzük a vezetékeket. Villanyszerelők vagyunk, apám is és én is.

Wallander bólintott.

– Itt kell várnia – mondta. – Majd még egyszer fel fogjuk tenni ezeket a kérdéseket. Hozzáért valamihez?

Lindgren a fejét rázta.

– Magán kívül látta még valaki a holttestet?

– Nem.

– Utoljára mikor fordította meg ön vagy az édesapja a csónakot?

Göran Lindgren elgondolkozott.

– Több mint egy hete.

Wallandernek nem volt több kérdése. Csendben állt és gondolkozott. Azután nagy kerülővel felment Wetterstedt házához. A kertkapu zárva volt. Magához intette Göran Lindgren.

– Itt lakik a közelben?

– Nem. Åkesholmban lakom. Fent áll a kocsim az útnál.

– Mégis tudta, hogy Wetterstedt éppen ebben a házban lakott?

– Mindig itt sétált a parton. Néha megállt, és nézte, amikor apámmal a csónaknál dolgoztunk. De soha nem szólt semmit. Kicsit nagyképű volt, azt hiszem.

– Nős volt?

– Apám azt mondta, elvált. Az egyik újságban olvasta.

Wallander bólintott.

– Jól van – mondta. – Esőkabát nincs a szatyrában?

– Fönt van a kocsimban.

– Akkor elmehet érte. Mást is hívott a rendőrségen kívül?

– Gondoltam, felhívom apámat. Mégiscsak az ő csónakja.

– Egyelőre hagyja! – mondta Wallander. – Hagyja itt a telefont, menjen el az esőkabátjáért, és jöjjön vissza!

Göran Lindgren azt tette, amit mondtak neki. Wallander visszament a csónakhoz. Megállt előtte, és megpróbálta elképzelni, mi történt. A tetthelyen szerzett első benyomása sokszor bizonyult döntőnek. Később, a többnyire hosszadalmas nyomozás során mindig újra visszatért erre az első benyomásra.

Bizonyos dolgokat már ekkor meg tudott állapítani. Kizárt, hogy Wetterstedtet a csónak alatt gyilkolták meg. Utólag fektették oda. Elrejtették. Mivel Wetterstedt háza egészen közel volt, sok minden szólt amellet, hogy ott ölték meg. Ezenkívül úgy vélte, hogy a gyilkos nem lehetett egyedül. Meg kellett emelnie a csónakot ahhoz, hogy alá tegye a holttestet. És ez egy régi fajta, zsindeleyszerűen épült facsónak volt. Nehéz.

Azután a letépett fejbőrré gondolt. Milyen szót használt Martinsson? Göran Lindgren azt mondta a telefonban, hogy a férfit megskalpolták. Wallander elgondolkozott, nem lehetnek-e más okai is fejszerűségének. Még nem tudták, hogyan halt meg Wetterstedt. Téves elképzelés volt, hogy valaki szándékosan tépte le a fejbőrt.

Mégsem stimmelt valami a képben. Wallandert rosszul kezdte elfogni. Nyugtalanította a letépett fejbőr.

Ebben a pillanatban sorra megérkeztek a rendőrautók. Martinsson nagy bölcsen intézkedett, hogy ne kapcsolják be a szirénákat és a kék fényt. Wallander tíz méterrel hátrább lépett a csónaktól, hogy a többiek ne tapossák szét feleslegesen a homokot.

– A csónak alatt fekszik egy holttest – mondta, miután köré gyűltek a rendőrök. – Valószínűleg Gustaf Wetterstedt az, sok évvel ezelőtti legmaga-

sabb feljebbvalónk. A korombeliek biztosan emlékeznek még arra az időre, amikor ő volt az igazságügy-miniszter. Itt élte nyugdíjas éveit. És most meghalt. Abból kell kiindulnunk, hogy meggyilkolták. Elsőként lezárjuk a területet.

– Szerencse, hogy nem ma éjjel van a foci – mondta Martinsson.

– Aki ezt tette, lehet, hogy a labdarúgás iránt is érdeklődik – felelte Wallander.

Idegésítette, hogy folyton a világbajnokságra emlékeztetik. De inkább nem figyelmeztette Martinssont.

– Úton van Nyberg – mondta Martinsson.

– Egész éjszaka lesz itt dolgunk – mondta Wallander. – Legjobb tehát, ha azonnal hozzálátunk.

Svedberg és Ann-Britt Höglund az első kocsik egyikével érkeztek. Nem sokkal utánuk Hansson is felbukkant. Göran Lindgren visszajött egy sárga esőkabátban. El kellett ismételnie, hogyan talált rá a holttestre, amiről Svedberg feljegyzést készített. Mivel időközben nagyon megsűrűsödött az eső, beálltak egy fa alá az egyik dűne tetején. Azután Wallander megkérte Lindgren-t, hogy várjon még. Mivel még nem akarta megfordítani a csónakot, az odarendelt orvosnak gödröt kellett ásni a homokban, hogy a csónak alá férjen, és meg tudja állapítani, Wetterstedt valóban meghalt-e.

– Biztosan nem él már – mondta Wallander. – De szükségünk van megerősítésre. Néhányatoknak itt kell maradnotok. Ann-Britt és én bemegegyünk a házba.

– A kulcsok – szólt Svedberg.

Martinsson lement a csónakhoz, lehasalt, és kinyújtotta a karját. Néhány perc múlva előhúzott egy kulcsosomót Wetterstedt kabátjának a zsebéből. Ruháját nedves homok borította, amikor átadta a kulcsokat Wallandernek.

– Fel kell állítanunk egy eső ellen védő tetőt – mondta Wallander ingerülten. – Miért nincs még itt Nyberg? Miért megy minden olyan lassan?

– Jön majd – mondta Svedberg. – Szerda este van, ilyenkor általában száunázik.

Wallander fölment Ann-Britt Höglunddal Wetterstedt házához.

– Még a rendőrtisztiről emlékszem rá – szólalt meg egyszer csak Ann-Britt. – Valaki kitűzte a képét a falra, és dartsózáshoz használta céltáblaként.

– Soha nem volt kedvelt a rendőrség köreiből – mondta Wallander. – Az ő idejében vettük észre, hogy valami új van készülöben. Egy lassú változás. Visszatekintve úgy érzem, mintha egyszer csak kapucnit húztak volna a fejünkre. Akkoriban szinte szégyen volt rendőrnek lenni. Volt olyan időszak, amikor jobban törődtek a foglyok jóllétével, mint az egyre terjedő bűnözéssel.

– Már nem nagyon emlékszem – mondta Ann-Britt Höglund. – De nem keveredett ő valamilyen botrányba?

– Sokféle szóbeszéd járta. Különféle történetekkel. De soha nem bizonyítottak be semmit. Néhány stockholmi rendőrtől hallottam, akik nagyon fel voltak háborodva akkoriban.

– Lehet, hogy bekerítette az idő – mondta Ann-Britt.

Wallander csodálkozva nézett rá, de nem szólt semmit.

– Megérkeztek a Wetterstedt kertjét a tengerparttól elválasztó fal kapujához.

– Egyszer már voltam itt – szólalt meg Ann-Britt Höglund. – Gyakran hívta a rendőrséget fiatalok miatt, mert nyáréjszakán a parton ülve énekeltek. Az egyik ilyen fiatal írt egy panaszos olvasói levelet az *Ystads Allehandába*. Björk megkért akkor, hogy utazzam ide, és nézzek körül.

– Hogyhogy nézz körül?

– Én sem értettem. De tudod, milyen érzékenyen reagált Björk a kritikákra.

– Ez volt a jó oldalainak az egyike. Mindig védelmébe vett minket. Ezt nem mindenki tette meg.

Megtalálták a megfelelő kulcsot, és kinyitották a kaput. Wallander észrevette, hogy nem működik a kapu melletti lámpa. A kertet, amelybe beléptek, rendben tartották. Nem volt levél a fűvön. Volt benne egy kis vízi játékra képes szökőkút. Két kis meztelen gipszgyerek vízsugarat locsolt egymás felé a szájából. Az egyik lugasban egy hollywoodi hinta állt. Az egyik, kőlapokkal burkolt teraszrészben egy márványasztal állt székekkel.

– Gondozott és drága – mondta Ann-Britt Höglund. – Mennyibe kerül egy ilyen márványasztal?

Wallander nem felelt, mert nem tudott. Fölmentek a házhoz. Úgy képzelte, hogy a század elején építették a villát. A kőlapokkal burkolt kerti úton haladva jutottak el a ház elülső oldalához. Wallander becsöngetett. Csak ezután kezdte megkeresni a megfelelő kulcsot, és nyitott ajtót. Az előszobában égett a villany. Wallander belekiáltott a csendbe, de senki nem volt ott.

– Wetterstedtet nem a csónak alatt ölték meg – mondta Wallander. – Természetesen a strandon is megtámadhatták, én mégis úgy gondolom, hogy itt a házban történt.

– Miért?

– Nem tudom – mondta. – Csak megérzés.

Lassan járták be a házat a pincétől egészen a padlásig, de a villanykapcsolón kívül semmihez nem nyúltak. Csak felületesen jártak végig, Wallandernek mégis fontos volt ez a lépés. Nemrégiben még ebben a házban élt az a férfi, aki most holtan fekszik a parton. Szerencsés esetben felfedezhetnek olyan nyomokat, amelyek elárulják, hogyan keletkezett ez a hirtelen ür. Sehol nem látták jeleit a legkisebb rendetlenségnek sem. Wallander a bűncselekmény lehetséges helyszínét kereste tekintetével. Már a bejáratnál elkezdte keresni a betörésre utaló nyomokat. Ahogy az előszobában álltak a csendet fülelve,

Wallander szólt Ann-Britt Höglundnak, hogy vegye le a cipőjét. Most már némán botorkáltak a nagy házban, amely minden egyes lépéssel egyre nagyobbak tűnt fel. Wallander észrevette, hogy kísérője ugyanúgy figyeli őt, mint a szobákban lévő tárgyakat. Eszébe jutott, hogy fiatal és tapasztalatlan bűnügys tisztként ő is így tett Rydberg mellett. De ahelyett, hogy mindezt biztatásként, illetve tudásának és tapasztalatainak elismeréseként venné, nyomasztotta a dolog. Már úton van a váltás, gondolta, és tartott tőle, hogy hamarosan elindul a lejtőn. Eszébe jutott az a csaknem két évvel ezelőtti nap, amikor először találkoztak. Sápadtak és minden másnak, csak fiatal, vonzó nőnek nem tartotta a lányt, aki a legjobb eredménnyel végezte el a rendőrtiszti főiskolát. Wallanderhez intézett első szavai szerint viszont úgy gondolta, hogy majd ő tanítja meg mindarra, amit az iskolai környezetben soha nem mesélhettek el neki az előre láthatatlan valóságról. Fordítva kellene történnie, gondolta, miközben egy olyan érthetetlen litográfiát szemlél, amelynek nem ismerte fel a motívumait. Az átalakulás már észrevétlenül megtörtént. Ha jobban megnézem, többet tanulok az ő viselkedéséből, mint ő az én egyre kiapadhatatlanabb rendőri szimatomból.

Megálltak az egyik emeleti ablaknál, ahonnan kilátás nyílt a tengerpartra. Már helyükön voltak a fényszórók, és az időközben végre megérkezett Nyberg dühösen gesztikulálva irányította a műanyag ponyva csónak fölé függesztését. A külső kordont hosszú kabátos rendőrök őrizték. Szakadt az eső, a kordonon kívül csak páran álldogáltak.

– Kezdem azt hinni, hogy tévedtem – mondta Wallander, miközben azt figyelte, hogy áll meg végül a ponyva úgy, ahogy szeretnék. – Nincsenek arra utaló nyomok, hogy Wetterstedtet a házban gyilkolták meg.

– Rendet is csinálhatott a gyilkos – vetette ellen Ann-Britt Höglund.

– Majd megtudjuk, ha Nyberg alaposan átvizsgálta a házat – válaszolt Wallander. – Mondjuk inkább úgy, hogy ellenérzésem támadt a megérzésemmel szemben. Most már úgy gondolom, hogy kint történt.

Csendben tértek vissza a földszintre.

– Nincs posta az ajtó mögött – mondta Ann-Britt Höglund. – Kerítés van a ház körül. Lennie kell egy postaládának.

– Ez ráér később – mondta Wallander.

Belépett a nagy nappaliba, és beállt középre. Ann-Britt megállt az ajtónál, és úgy nézte őt, mintha egy improvizált előadásra számítana.

– Mindig azon töprengek, hogy mi az, amit nem látok – mondta Wallander. – De itt minden olyan nyilvánvaló. Egy egyedülálló férfi lakik egy olyan házban, amelyben mindennek megvan a maga helye, nincsenek kifizetetlen számlák, és ahol a magány szinte tapintható. Az egyetlen, ami nem illeszkedik az egészhez, az a tény, hogy az illető férfi most holtan fekszik Göran Lindgren csónakja alatt a tengerparton.

Helyesbített.

– Egyvalami mégsem illik a képbe. Hogy nem működik a kertkapunál álló lámpa.

– Elromolhatott – mondta Ann-Britt Höglund csodálkozva.

– Igen, de mégiscsak kilóg a keretből.

Kopogtak az ajtón. Ahogy Wallander kinyitotta, Hansson állt kint az esőben, arcára csurgott a víz.

– Sem Nyberg, sem az orvos nem halad, ha nem fordítjuk meg a csónakot – mondta.

– Fordítsátok meg! Mindjárt jövök.

Hansson ismét eltűnt az esőben.

– El kell kezdenünk keresni a családját – mondta. – Biztos van telefonkönyve.

– Egyvalami furcsa – mondta Ann-Britt Höglund. – Mindenütt ott találjuk a férfi utazásokban és találkozóiban gazdag életének emlékeit, de sehol sem látni családi fényképeket.

Wallander körbenézett a nappaliban, ahová visszatértek: igaza van. Bosszantotta, hogy erre magától nem jött rá.

– Talán nem akarta, hogy a korára emlékeztessék – mondta különösebb meggyőződés nélkül.

– Egy nő soha nem élne egy házban a családi fotói nélkül – mondta Ann-Britt Höglund. – Lehet, hogy ezért figyeltem fel rá.

A kanapé melletti asztalon állt egy telefon.

– A dolgozószobájában is van egy telefon – mondta Wallander. – Te keresgélj ott, én elkezdem itt.

Wallander leguggolt az alacsony telefonasztalka mellé. A készülék mellett ott hevert a televízió távirányítója. Egyszerre tudott telefonálni és tévézni, gondolta. Épp mint ő maga. Olyan világban élünk, ahol az emberek nehezen bírják ki, hogy ne figyeljenek egyszerre a tévére és a telefonra. Átlapozta a telefonkönyveket, de nem talált bennük magánjellegű jegyzeteket. Azután kihúzta a telefonasztal mögötti szekreter két fiókját. Az egyikben egy bélyegalbumot talált, a másikban ragasztótubusok voltak, és egy szalvétagyűrűket tartalmazó doboz. Miután elindult a dolgozószoba felé, megszólalt a telefon. Összerezent. Ann-Britt Höglund azonnal megjelent az ajtóban. Wallander óvatosan leült a kanapé sarkára, és fölemelte a kagylót.

– Halló – szólt bele egy női hang. – Gustaf? Miért nem hívsz?

– Ki beszél? – kérdezte Wallander.

Hirtelen nagyon határozott lett az asszony hangja.

– Gustaf Wetterstedt édesanyja vagyok – mondta. – Kivel beszélek?

– A nevem Kurt Wallander. Rendőr vagyok itt, Ystadban.

Hallotta az asszony lélegzetvétélét. Nagyon öreg lehet, ha ő Wetterstedt anyja. Grimaszt vágott az őt néző Ann-Britt Höglund felé.

– Történt valami? – kérdezte a nő.

Wallander nem tudta, hogyan reagáljon. Valamennyi írott és íratlan szabálynak ellentmondott, hogy egy közeli hozzátartozónak telefonon hozzák tudomására a halálhírt. Ugyanakkor már elárulta, hogy rendőr.

– Halló! – szólt az asszony. – Ott van még?

Wallander nem felelt. Tehetetlenül meredt Ann-Britt Höglundra.

Aztán olyat tett, amiről később soha nem tudta megmondani, hogy felelősségre vonható-e miatta vagy sem. Letette a kagylót.

– Ki volt az? – kérdezte Ann-Britt Höglund.

Wallander csak csóválta a fejét, anélkül hogy válaszolt volna.

Azután ismét fölvette a telefont, és felhívta a stockholmi rendőrkapitányságot.

7.

Nem sokkal kilenc után ismét megszólalt Gustaf Wetterstedt telefonja. A stockholmi kollégák Wallander kérésére értesítették Wetterstedt édesanyját fia halálhíréről. A vonal másik végén Hans Vikander jelentkezett az östermalmi rendőrörsről.

– Értesítettük – mondta. – Idős korára való tekintettel egy lelkipásztort is vittem magammal. De meg kell, hogy mondjam, kilencvennégy éve ellenére is felfogta a történeteket.

– Talán pont azért – vélte Wallander.

– Megpróbáljuk utolérni Wetterstedt két gyermekét – folytatta Hans Vikander. – A fia az ENSZ-nél dolgozik New Yorkban. A lánya fiatalabb, ő Uppsalában lakik. Reményeink szerint még az este folyamán elérjük őket.

– És a volt felesége? – szolt Wallander.

– Melyik? – kérdezte Vikander. – Háromszor nősült.

– Akkor mind a három. Később mi is felvesszük velük a kapcsolatot.

– Van valami, ami talán érdekel – folytatta Vikander. – Amikor az anyjával beszéltünk, elmesélte, hogy a fia minden este pontban kilenckor felhívta.

Wallander az órájára nézett. Három perccel múlt kilenc.

– Tegnap nem jelentkezett – mondta Vikander. – Az asszony fél tízig várt, majd ő maga telefonált. De senki nem vette fel, pedig ahogy elmondta, legalább tizenöt csöngést megvárt.

– És előző este?

– Arra már nem emlékezett biztosan. Mégiscsak kilencvennégy éves. Azt mondta, elég rossz már a rövid távú memóriája.

– Mondott még valamit?

– Kicsit nehéz dolgom volt, nem tudtam, hogy mit is kérdeztek.

– Még egyszer beszélünk kell majd vele – mondta Wallander. – Mivel téged már ismer, jó lenne, ha elvállalnád.

– Július második hetében szabadságra megyek – felelte Hans Vikander.

– De addig semmi akadálya.

Miután Wallander befejezte a beszélgetést, Ann-Britt Höglund jött be az előszobába. A postaládát nézte meg odakint.

– Tegnap és mai újságok – mondta. – Egy telefonszámla. Semmi magánlevél. Nem túl sokáig fekhettek a csónak alatt.

Wallander fölállt a kanapéról.

– Nézz szét még egyszer a házban! – mondta. – Figyelj rá, nem találsz-e lopásra utaló jeleket! Én lemegyek, és megnézem a holttestet.

Miközben Wallander a zuhogó esőben átszaladt a kerten, eszébe jutott, hogy meg kellett volna látogatnia az apját. Elhúzta a száját, majd visszament a házba.

– Tegyel meg nekem egy szívességet! – mondta Ann-Britt Höglundnak, miután újra a folyosóra lépett. – Hívd fel apámat, add át üdvözetemet, és mondd meg neki, hogy sürgős ügyön dolgozom! Ha kérdezi, ki vagy, megmondhatod, hogy az új rendőrkapitánynő.

Ann-Britt Höglund bólintott, és elmosolyodott. Wallander megadta a számot. Azután ismét kilépett az esőre.

Az erős fényszórókkal megvilágított tetthely kísérteties hatást keltett. Erős ellenérzéssel lépett Wallander a kifeszített ponyva alá. Gustaf Wetterstedt holtteste a hátán feküdt egy nejlonfölián. Az orvos éppen egy zseblámpával világított a torkába. Wallander érkeztére félbeszakította munkáját.

– Hogy vagy? – kérdezte.

Csak ekkor ismert rá Wallander. Az az orvos volt, aki egy néhány évvel ezelőtti éjszakán a kórházi ügyeleten kezelte, amikor Wallander azt hitte, infarktust kapott.

– A körülményektől eltekintve jól – felelte Wallander. – Nem estem vissza.

– Megfogadtad a tanácsaimat?

– Biztos nem – dörmögte Wallander kitérően.

A holttestet nézte, és arra gondolt, hogy még holtan is ugyanazt a benyomást kelti benne, mint egykor a televízió képernyőjén. Arcában volt valami gorombaság és elutasítás, még ha megszáradt vér borította is. Wallander előrehajolt, és a homlokán lévő, egészen a fejtetőig húzódó sebet vizsgálta. A bőrt és a haját letépték.

– Hogyan halt meg? – kérdezte Wallander.

– A gerincét érő erős ütés következtében – válaszolta az orvos. – Minden bizonnyal azonnal belehalt. A gerince szétvált közvetlenül a lapockák alatt. Meghalt, még mielőtt a földre esett.

– Biztos vagy benne, hogy kinn történt?

– Úgy gondolom, igen. A gerincét érő ütésnek olyan valakitől kellett származnia, aki mögötte állt. Nagy valószínűség szerint az ütés ereje okozta, hogy előreesett. Homok került a szájába és a szemébe. Valószínűleg itt történt a közelben.

Wallander Wetterstedt eltorzított fejére mutatott.

– Mivel magyarázod ezt? – kérdezte

Az orvos vállat vont.

– A homlokát éles késsel vágták meg – mondta. – Esetleg borotvapengével. A bőrét és a haját, úgy fest, hogy letépték. Hogy ez előbb történt-e, mint hogy az ütés a gerincét érte, még nem tudom megmondani. Ez a malmői patológus dolga.

– Malmströmnek sok munkája lesz – mondta Wallander.

– Kinek?

– Tegnap küldtük oda egy olyan lány maradványait, aki felgyújtotta saját magát. Most meg egy olyan férfival jövünk, akit megskalpoltak. Beszéltem egy patológusnővel. Malmströmnek hívják.

– Többen is vannak. Malmströmöt nem ismerem.

Wallander leguggolt a holttest mellé.

– Mondd el a véleményedet! – mondta az orvosnak. – Hogy történt?

– Aki az ütest mérte a hátára, tudta, mit akar – felelte az orvos. – Egy hóhér sem csinálhatta volna jobban. De az, hogy megskalpolták, örültre enged következtetni.

– Vagy egy indiánra – gondolkozott hangosan Wallander.

Ahogy fölegyenesedett, megrándult a térde. Már régen elmúlt az az idő, amikor még büntetlenül guggolhatott.

– Nos, itt végeztem – szólta az orvos. – Már jeleztem Malmőnek, hogy visszük.

Wallander nem felelt. Észrevett egy apró részletet Wetterstedt öltözékén, ami felkeltette az érdeklődését. Nyitva volt a slicce.

– Hozzáértél a ruhájához? – kérdezte.

– Csak a hátának ahhoz a részéhez, ahol eltalálta az ütés – mondta az orvos.

Wallander bólintott. Érezte, hogy ismét elfogja a rosszullet.

– Kérhetek valamit? – kezdte. – Meg tudnád nézni a sliccében, hogy Wetterstedtnek megvan-e még, aminek ott kell lennie?

Az orvos csodálkozva nézett Wallanderre.

– Aki letép egy fél fejbőrt, az más dolgokat is képes letépni – magyarázta Wallander.

Az orvos bólintott, és felhúzott egy pár kesztyűt. Azután óvatosan benyúlt.

– Úgy néz ki, ott van, aminek ott kell lennie – mondta.

Wallander bólintott.

Elvitték Wetterstedt holttestét. Wallander Nyberghez fordult, aki az időközben megfordított csónak mellett térdelt.

– Hogy boldogulsz? – kérdezte Wallander.

– Nem is tudom – mondta Nyberg. – Ebben az esőben minden nyom eltűnik.

– Holnap mégis kutatnotok kell – mondta Wallander, és elmesélte, mit mondott az orvos.

Nyberg bólintott.

– A csónak környékén – folytatta Wallander. – Azután a kertkapu és a víz közti területen.

Nyberg egy nyitott fedelű bőröndre mutatott. Egy pár kesztyű volt benne.

C– sak egy doboz gyufát találtam a zsebében – mondta. – A kulcscsomó nálad van. De a ruhája kitűnő minőségű. A facipőtől eltekintve.

– A ház érintetlennek látszik – mondta Wallander. – Mégis örülnék, ha még ma este megnéznéd.

– Egyszerre nem lehetek két helyen – felelte Nyberg ingerülten. – Ha akarunk valamilyen nyomot találni itt kint, akkor igyekeznünk kell, mielőtt mindent elmos az eső.

Wallander éppen vissza akart menni Wetterstedt házába, amikor látta, hogy Göran Lindgren még mindig vár. Wallander odalépett hozzá. Látta, hogy Lindgren fázik.

– Most már hazamehet – mondta.

– Felhívhatom apámat, és elmesélhetem neki a történeteket?

– Igen.

– Mi történt tulajdonképpen? – kérdezte Göran Lindgren.

– Egyelőre nem tudjuk.

Még mindig sok nézelődő állt a kordonon kívül, és figyelte a rendőrség munkáját. Néhány idősebb ember, egy fiatal férfi a kutyájával és egy motoros fiú. Wallander iszonyattal gondolt az elkövetkező napokra. Egy hajdanvolt igazságügy-miniszter, akinek szétzúzták a gerincét, és akit ráadásul meg is skalpoltak. Egy ilyen hírre mind a sajtó, mind a rádió és a tévé megnyalja az ujjait. Egyetlen előnye az volt ennek a helyzetnek, hogy a Salomonsson földjén megégett lány talán megússza, hogy az újságok címlapjára kerüljön.

Wallandernek vizelnie kellett. Lement a vízhez, és lehúzta a sliccét. Talán ilyen egyszerű, gondolta. Gustaf Wetterstedt slicce azért volt lehúzva, mert ő is itt állt, és vizelt, amikor megtámadták.

Visszament a házhoz, de hirtelen úgy érezte, átsiklott valamin. Aztán rájött. Visszament Nyberghez.

– Nem tudod, hol van Svedberg? – kérdezte.

Azt hiszem, elment, hogy szerezzen még föliát és néhány nagy ponyvát a biztonság kedvéért. Le kell takarnunk a homokot, hogy ne mosson el az eső minden nyomot.

– Szeretnék beszélni veled, ha visszajön – mondta Wallander. – Hol van Martinsson és Hansson?

– Martinsson, azt hiszem, enni ment – felelte Nyberg savanyúan. – Az ördögbe is, kinek van itt ideje enni?

– Hozathatunk neked valamit – mondta Wallander. – Hol van Hansson?

– Az egyik államügyészt akarta értesíteni. Enni pedig nem kérek.

Wallander visszament a házhoz. Miután fölakasztotta átmedvesedett dzsekijét, és lehúzta a csizmáját, éhséget érzett. Ann-Britt Höglund Wetterstedt dolgozószobájában ülve nézte át az íróasztalt. Wallander a konyhába ment, és felkapcsolta a villanyt. Eszébe jutott, hogyan ültek és kávéztak Salomonsson konyhájában. Salomonsson azóta meghalt. Az idős paraszt konyhájához képest itt teljesen más világban találta magát Wallander. Csillogó rézedények lógtak a falon. A konyha közepén egy nyitott grillező állt egy régi kemencén átvezető füstnyílással. Kinyitotta a hűtőszekrényt, majd sajtot és sört vett ki. Az egyik faliszekrényben talált kétszersültet. Leült a konyhaasztalhoz enni, miközben minden gondolatot kizárt az agyából. Ahogy Svedberg az előszobába lépett, befejezte az evést.

– Nyberg szólt, hogy beszélni akarsz velem.

– Sikertült ponyvákat szerezni?

– Éppen most próbáljuk feltenni őket, amennyire sikerül. Martinsson felhívta a meteorológiát, és megkérdezte, meddig esik még. Egész éjjel ez lesz. Aztán jön pár óra szárazság, majd újabb esőzés. Ráadásul igazi nyári viharra is számíthatunk.

Svedberg csizmája körül pocsolva keletkezett a konyha padlóján. Wallander nem vette a fáradságot, hogy szóljon neki, vegye le a csizmáját. A Gustaf Wetterstedt halálának titkai körüli nyomokra aligha a konyhában fogtak rábukkanni.

Svedberg leült, és egy zsebkendővel megtörölte a haját.

– Úgy rémlik, egyszer azt mesélted, hogy kamaszként érdekeltek az indiánok – vágott bele Wallander. – Vagy tévedek?

Svedberg csodálkozva nézett rá.

– Így van – felelte. – Sokat olvastam az indiánokról. A filmekkel nem foglalkoztam, mert azok soha nem a valóságot mutatták. De leveleztem egy indiánszakértővel, aki Uncasnak nevezte magát. Egyszer megnyert egy televíziós kvízzjátékot. Azt hiszem, akkor még meg sem születtem. Sokat tanultam tőle.

– Talán csodálkozol, miért kérdezem – tette hozzá Wallander.

– Tulajdonképpen nem – felelte Svedberg. – Elvégre Wetterstedtet megskalpolták.

Wallander figyelt.

– Úgy gondolod?

– Ha a skalpolást művészetnek tekintjük, akkor ez csaknem tökéletesre sikerült. Egy éles késsel ejtett vágás a homlok felett. Azután két vágás a halántékoknál, hogy könnyen le lehessen tépni a bőrt.

– A hátgerincét ért ütéstől halt meg – mondta Wallander. – Közvetlenül a lapockák alatt.

Svedberg vállat vont.

– Az indiánok fejre céloznak – mondta. – A gerincet nehéz eltalálni. Ahhoz ferdén kell tartani a baltát. Persze még nehezebb, ha a gyilkosságra kiszemelt személy mozgásban van.

– De ha megáll?

– Semmiképpen nem jellemző az indiánokra. Egyáltalán nem vall indiánokra, hogy hátulról támadják meg az embert. Vagy hogy egyáltalán megöljenek valakit.

Wallander a kezébe támasztotta a fejét.

– Miért kérdezed tulajdonképpen? – szölt Svedberg. – Aligha valószínű, hogy egy indián ölte meg Wetterstedtet.

– Ki más skalpolna még? – kérdezte Wallander.

– Egy örült – válaszolta Svedberg. – Aki ilyenre képes, nem lehet teljesen normális. Minél előbb el kell kapnunk.

– Tudom – mondta Wallander.

Svedberg fölállt és eltűnt. Wallander elővett egy rongyot, és feltörölte a padlót. Majd bement Ann-Britt Höglundhoz. Már majdnem fél tizenegy volt.

– Apád nem hallatszott túl boldognak – mondta Ann-Britt, miután Wallander megállt mögötte. – De azt hiszem, mindenekelőtt azért volt mérges, mert nem hívtad fel hamarabb.

– Igaza is van – felelte Wallander. – Mit találtál?

– Meglepően keveset. Első pillantásra úgy néz ki, nem loptak el semmit. Egyetlen szekrényt sem törtek fel. Úgy gondolom, lehetett egy bejárónője, aki rendben tartotta ezt a nagy házat.

– Miből gondolod?

– Két okból. Először is meglátszik a különbség egy férfi és egy nő takarítása között. Ne kérdezd, miért, ez egyszerűen így van.

– Másodszor?

– Találtam egy noteszt, amelyben szerepel egy „cseléd” és egy hozzá tartozó időpont. Kétszer egy hónapban.

– Tényleg cselédet írt?

– Ezt a régi szép, megvetést kifejező szót.

– Kiderül belőle, mikor járt itt utoljára?

– Csütörtökön.

– Ez megmagyarázza, miért van minden olyan rendben.

Wallander leült az íróasztal melletti egyik székre.

– Mi a helyzet odakint? – kérdezte Ann-Britt Höglund.

– Baltával vágta a gerincébe. Azonnal belehalt. A gyilkos letépte a skalpját, és eltűnt.

– Nemrég még azt mondtad, úgy véled, legalább ketten voltak.

– Tudom. De pillanatnyilag csak azt tudom, hogy ez az egész nem tetszik nekem. Miért üt agyon valaki egy olyan embert, aki húsz éve elvultan él a külvilágtól? És miért skalpolja meg?

Hallgattak. Wallander az égő lányra gondolt. És arra a férfira, akit megskalpoltak. És a szakadó esőre. Megpróbált megszabadulni a nem éppen szép képektől, miközben eszébe jutott, hogyan bújít egy homokdüne szélvédett háta mögé Baibával Skagenban. De a lángoló hajú lány továbbra sem tűnt el. Wetterstedt pedig egy Malmö felé tartó koporsóban feküdt.

Félretolta gondolatait, és Ann-Britt Höglundra nézett.

– Foglald össze az eddigieket! – kérte. – Mit gondolsz? Mi történt? Írd le! Fenntartások nélkül.

– Kiment a házból – kezdte Ann-Britt Höglund. – Sétálni indult a tengerpartra. Találkozni valakivel. Vagy csak mozogni egyet. De csak rövid sétát tervezett.

– Miből gondolod?

– A facipőből. Régi és kopott. Kényelmetlen. De egy rövid levegőzésre megfelel.

– Tovább?

– Este történt. Mit mondott az orvos az időpontról?

– Még nem tudta megmondani. Gyerünk tovább! Miért este?

– Nappal túl nagy a kockázata, hogy észreveszik az embert. Ebben az évszakban soha nem üres a strand.

– Azután?

– Nincs szemmel látható indíték. De úgy gondolom, sejteni lehet, hogy a gyilkos terv szerint járt el.

– Miből?

– Eltartott egy darabig, míg elrejtette a holttestet.

– Miért tette?

– Hogy késleltesse a felfedezését. A férfinak időre volt szüksége a meneküléshez.

– De senki nem látta. És miből gondolod, hogy férfiról van szó?

– Egy nő nem képes áthasítani a gerincet. A kétségbeesett asszonyok fejbe vágják a férjüket a baltával. De nem skalpolják meg. Ez csak férfi lehetett.

– Mit tudunk a gyilkosról?

– Semmit. Hacsak nem tudsz valami olyanról, amiről én nem tudok.

Wallander a fejét rázta.

– Nagyjából elmondtál mindent, amit tudunk – mondta. – Azt hiszem, jobb, ha most átengedjük a házat Nybergnek és az embereinek.

– Nagy felfordulást fog okozni ez az egész – mondta Ann-Britt Höglund.

– Igen – felelte Wallander. – Holnap elkezdődik. Boldog lehetsz, hogy szabadságra mész.

– Hansson már kérdezte, hogy nem tudnám-e elhalasztani. És igent mondtam.

– Most menj haza! – mondta Wallander. – Szólok a többieknek, hogy holnap reggel már hétkor találkozunk, hogy megbeszélhessük a nyomozás további menetét.

Miután Wallander egyedül maradt a házban, még egyszer átnézte a szobákat. A lehető leggyorsabban képet kellett alkotniuk Gustaf Wetterstedtről. Egy szokását ismerték már, nevezetesen azt, hogy adott időpontban minden este felhívta az édesanyját. De mi a helyzet azokkal a szokásaival, amelyeket nem ismernek? Wallander visszament a konyhába, és előkeresett egy darab papírt az egyik konyhai fiókból. Azután címszavakban felvázolta a nyomozócsoport másnapi bevezető megbeszélésének pontjait. Néhány másodpercre rá Nyberg jött be. Levetette átázott kabátját.

– Mit keressünk? – kérdezte.

– Egy nem létező tetthelyet – felelte Wallander. – Ki akarom zárni, hogy itt a házban gyilkolták meg. Szeretném, ha átvizsgálnád a házat, mint máskor.

Nyberg bölintott, majd kiment a konyhából. Wallander hamarosan hallotta, hogyan akadékoskodik valamelyik munkatársával. Wallander arra gondolt, hogy hazamegy, és alszik pár órát. Aztán úgy határozott, még egyszer átnézi a házat. A pincével kezdte. Egy óra múlva az emeleten járt. Belépett Wetterstedt nagy hálószobájába. Kinyitotta ruhásszekrényét, széthúzta öltönyeit, és a padlón keresgélt. A földszintről Nyberg ingerült hangja hallatszott föl. Miután vissza akarta csukni a ruhásszekrényt, meglátott egy kis táskát a sarokban. Megfogta, majd leült az ágy szélére, és kinyitotta. Egy fényképezőgép volt benne. Wallander meglátása szerint nem volt különösebben drága gép. Olyasmi lehetett, mint amit Linda vett magának egy éve, és volt benne egy film. Hat képet lőtt el a harminchatból. Visszatette a kamerát a táskába, és lement Nyberghez.

– Van egy fényképezőgép ebben a táskában – mondta. – Szeretném, ha mielőbb előhívnád a képeket.

Éjfél körül távozott Wetterstedt házából. Az eső továbbra is zuhogott.

Egyenesen hazament.

Miután beért lakásába, leült a konyhában. Azon tűnődött, vajon mi lehet a képeken.

Az eső csapkodta az ablakokat.

Hirtelen elfogta a félelem.

Valami történt. De már sejtette, hogy ez még csak a kezdete egy sokkal nagyobb dolognak.

8.

Június 23-án, csütörtökön reggel nem lehetett mondani, hogy a Szent Iván-nap hangulata uralta volna az ystadi rendőrkapitányságot. Wallandert már hajnali fél háromkor fölébresztette egy újságíró a *Dagens Nyhetertől*, aki az österalmi rendőrségtől értesült Gustaf Wetterstedt haláláról. Miután sikerült végre újra elaludnia, az *Expressentől* hívták. Hanssont is fölébresztették éjszaka. Nem sokkal hét után mindenki karikás szemmel és fáradtan érkezett a tárgyalóba. Még Nyberg is megjelent, pedig ő reggel ötig vizsgálódott Wetterstedt házában. A tárgyaló felé tartva Hansson félrevonta Wallandert, és közölte, hogy neki kell vezetnie az nyomozást.

– Azt gondolom, Björk tudta, hogy itt ilyesmi fog történni – tette hozzá Hansson. – Ezért hagyta abba.

– Nem hagyta abba – helyesbített Wallander. – Előléptették. Egyébként semmilyen képesség nem állt távolabb tőle, mint a jövőbe látás. Épp elég gondja volt a napi eseményekkel.

Wallander sejtette már, hogy rá hárul a Wetterstedt-ügy nyomozásának felelőssége. A legnagyobb problémája az volt, hogy nagyon kevesen dolgoztak nyáron. Rettentő hálás volt Ann-Britt Höglundnak, aki úgy döntött, későbbre halasztja szabadságát. De mi lesz a saját szabadságával? Két hetet akart együtt tölteni Baibával Skagenban.

Leült az asztalhoz, és figyelte az öt körülvevő fáradt arcokat. Még mindig esett, pedig már kivilágosodott. Egy halom telefonszám hevert előtte az asztalon, amelyeket a recepción kapott. Félretolta őket, majd egy ceruzával megkopogtatta az asztalt.

– Kezdjük el! – szólt. – Bekövetkezett a lehető legrosszabb. Gyilkossági ügy a szabadságolások idején. A lehető legjobban kell megszerveznünk a nyomozást. Ráadásul közeledünk a Szent Iván-éjhez is, ami leköti a rendfenntartókat. Mindig közbejön valami, ami gondot okoz a bűnügyiseknek. Ezt szem előtt kell tartanunk a nyomozás megtervezésénél.

Senki nem szólt. Wallander Nyberghez fordult, és a technikai vizsgálatok állása felől érdeklődött.

– Bárcsak néhány órára elállna az eső! – mondta Nyberg. – Ahhoz, hogy megtaláljuk a tett helyszínét, el kell távolítanunk a legfelső homokréteget. Ám ez csaknem lehetetlen, amíg ki nem szárad a homok.

– Felhívtam a sturupi meteorológiát – szólta Martinsson. – Számításaik szerint itt Ystadban nyolc óra után eláll az eső. Délután viszont jön a vihar, és még több esőzés várható. Utána majd kiderül az ég.

– Az is valami – mondta Wallander. – Rendszerint egyszerűbb dolgunk van, ha rossz az idő Szent Iván-éj előestéjén.

– Ezúttal a labdarúgás is segítségünkre van – mondta Nyberg. – Nem gondolom ugyan, hogy kevesebbet innának az emberek, de nem állnak fel a televízió elől.

– És mi lesz, ha Svédország veszít Oroszország ellen? – kérdezte Wallander.

– Ilyen nem lesz – felelte Nyberg nyomatékosan. – Nyerünk.

Wallander csak ekkor vette észre, hogy Nyberg is focirajongó.

– Remélem, igazad van – tette hozzá.

– Egyébként semmi érdekeset nem találtunk a csónak környékén – folytatta Nyberg. – A Wetterstedt kertjétől egészen a víznél fekvő csónakig tartó strandszakaszt is átvizsgáltuk. Találtunk egy csomó dolgot, de szinte semmi olyat, ami érdekelhetne bennünket. Talán egyet kivéve.

Letett egy nejlontasakat az asztalra.

– A kordont felállító egyik rendőr találta. Egy spraydoboz. Amilyet a nőknek ajánlanak, hogy támadás esetén megvédjék magukat.

– Nem tiltották be nálunk? – kérdezte Ann-Britt Höglund.

– De – felelte Nyberg. – Mégis ott volt. A homokban, közvetlenül a kordonon kívül. Megvizsgáljuk rajta az ujjlenyomatokat, hátha lesz valami eredménye.

Nyberg visszatette a tasakot a táskájába.

– Képes lehet egy férfi egyedül megfordítani azt a csónakot? – kérdezte Wallander.

– Csak ha rendkívül erős emberről van szó – válaszolt Nyberg.

– Ez azt jelenti, hogy ketten voltak – mondta Wallander.

– A gyilkos ellapátolhatta a csónak körül a homokot – mondta Nyberg.

– Majd visszalapátolta, miután alá csúsztatta Wetterstedtet.

– Ez valóban lehetséges – szólta Wallander. – De van ennek realitása?

Senki nem fűzött hozzá megjegyzést az asztal körül.

– Semmi nem utal arra, hogy a házban követték el a gyilkosságot – folytatta Nyberg. – Sem vérnyomokat, sem bűncselekményre utaló egyéb jeleket nem találtunk. Nem is tört be senki a házba. Azt nem tudom megmondani, hogy elloptak-e valamit, de nem úgy néz ki.

– Találtál még valami figyelemre méltót? – kérdezte Wallander.

– Úgy vélem, az egész ház figyelemre méltó – mondta Nyberg. – Nagyon sok pénze lehetett Wetterstedtnek.

Wallander úgy találta, eljött az összegzés ideje.

– Pillanatnyilag a gyilkosság időpontja a legfontosabb. Az orvos véleménye szerint a tengerparton kellett megtörténnie. Homokot talált az áldozat szemében és szájában. De meg kell várnunk, mit mondanak az igazságügyi orvos szakértők. Mivel nincs nyomunk vagy egyértelmű indítékunk, több szálon kell elindulnunk. Képet kell alkotnunk Wetterstedt személyiségéről. Kikkel érintkezett? Milyen szokásai voltak? Fel kell vázolnunk a jellemét ahhoz, hogy megtudjuk, milyen életet élt. Nem hagyhatjuk figyelmen kívül azt a tényt sem, hogy húsz évvel ezelőtt neves személyiség volt. Igazságügy-miniszter. Bizonyos körökben nagyon népszerű volt, mások gyűlöltek. Folyamatosan terjengtek róla híresztelések különféle botrányokkal kapcsolatosan. Lehet, hogy a bosszúállás játszik szerepet? Leütötték és megskalpolták. Volt már valaha hasonló esetünk? Találhatunk hasonlóságokat régebbi gyilkosságokkal? Martinsonnak be kell izzítania a számítógépeket. Továbbá Wetterstedtnek volt egy házvezetőnője, akivel még ma beszélünk kell.

– A pártja – szólta Ann-Britt Höglund.

Wallander bólintott.

– Éppen erre akartam rátérni. Játszott még valamilyen szerepet a politikában? Tartotta a kapcsolatot a régebbi párttagokkal? Ki kell derítenünk. Van valami a háttérben, ami elképzelhető indítékra utalhatna?

– Mióta felröppent a hír, már ketten is telefonáltak, és beismerték a gyilkosságot – szólalt meg Svedberg. – Az egyik egy malmöi telefonfülkéből hívott. Olyan részeg volt, hogy alig lehetett érteni. A másik Österåkerben ül. Utoljára februárban volt szabadlábon. Teljesen nyilvánvaló, hogy Gustaf Wetterstedt még mindig borzolja a kedélyeket.

– Akik már régóta köztünk vannak, tudhatják, hogy ez a rendőrségre is vonatkozik – mondta Wallander. – Igazságügy-miniszteri hivatali idejében sok minden történt, amit egyikünk sem felejtett el. A hivatalba lépett és leköszönt igazságügy-miniszterek és birodalmi rendőrfőnökök közül Wetterstedt vett minket legkevésbé a védelmébe.

Végigmentek a különböző feladatokon, és szétosztották őket. Wallander maga akarta kihallgatni Wetterstedt házvezetőnőjét. Délután négykor ismét összeülnek.

– Két dolog van még – mondta Wallander. – Az egyik: számítanunk kell a fotósok és az újságírók rohamára. A média zabálni fogja ezt az eseményt. A *skalpoló gyilkos*, *Gyilkosság skalpolással* – ezek lesznek a főcímek. Legjobb lenne tehát, ha már ma tartanánk egy sajtókonferenciát. De örülnék, ha nem nekem kellene felvállalnom.

– Olyan nincs – mondta Svedberg. – Ebben te vagy az illetékes. Ha nincs is kedved hozzá, mégiscsak te csinálod a legjobban.

– De nem akarok egyedül lenni – mondta Wallander. – Szeretném, ha mellettem lenne Hansson. És Ann-Britt. Mondjuk egy órakor?

Már indulni akartak, amikor Wallander kérte, hogy maradjanak még.

– Nem söpörhetjük szőnyeg alá annak a lánynak az ügyét sem, aki a repceföldön gyűjtotta fel magát – mondta.

– Gondolod, hogy létezhet valamilyen összefüggés? – kérdezte Hansson csodálkozva.

– Természetesen nem – felelte Wallander. – De Wetterstedt ügye mellett azt is meg kell próbálnunk kideríteni, ki volt a lány.

– Az adatbanknál hiába érdeklődtünk, nem derült ki semmi – szólt hozzá Martinsson. – A betűkombináció sem vezetett eredményre. De megígérem, hogy továbbra is foglalkozom vele.

– Valakinek biztosan hiányzik – mondta Wallander. – Egy fiatal lány. Furcsa.

– Nyár van – szólt Svedberg. – Sok fiatal van úton. Hetekig is eltarthat, mire hiányolni kezdenek valakit.

– Természetesen igazad van – felelte Wallander. – Legyünk tehát türelmesek.

Háromnegyed nyolckor fejezték be a megbeszélést. Wallander siettetten, hiszen azt sem tudták, hol áll a fejük. Miután belépett a szobájába, átfutotta telefonüzeneteit. Semmi nem látszott sürgősnek. Elővett egy jegyzetömböt az egyik fiókból, és az első lap tetejére felírta Gustaf Wetterstedt nevét.

Azután hátradőlt székében, és lehunyta szemét. *Mit mond számomra a halála? Ki üti agyon egy baltával, majd skalpolja meg?*

Visszahajolt íróasztala fölé, és írni kezdett: *Semmi nem utal rabló-gyilkosságra, ha nem is zárhatjuk még ki teljesen. Nem is véletlen gyilkosság történt, egy örült vitte végbe. A gyilkos időt szánt rá, hogy elrejtse a holttestet. Marad a bosszú, mint indíték. Kinek van oka akkora bosszút állni Gustaf Wetterstedten, hogy meg is öli?*

Letette a ceruzát, és fokozódó elégedetlenséggel olvasta át a leírtakat.

Túl korán van, gondolta. Lehetetlen következtetéseket vonok le. Többet kell megtudnom.

Fölállt, és kiment a szobából. Mire kilépett a rendőrkapitányságról a szabad levegőre, elállt az eső. Igazat mondott a sturupi repülőter meteorológusa. Wallander egyenesen Wetterstedt villájához hajtott.

Még állt a kordon a tengerparton. Nyberg már dolgozott. Munkatársaival újra felrakta a ponyvákat, amelyek a tengerpart egyes részeit borították. Ismét sok nézelődő ácsorgott a kordonon kívül. Wallander kinyitotta Wetterstedt kulcsával a ház ajtaját, és egyenesen a dolgozószobába ment. Módszeresen folytatta a kutatást, amelyet Ann-Britt Höglund előző este megkezdett. Szűk félórájába telt, hogy megtalálja annak a nőnek a nevét, akit Wetterstedt cselédként nevezett meg. Sara Björklundnak hívták, és a Styrbordsgångennél lakott, mindjárt a város nyugati bejárájánál álló nagy-

áruházak mögött. Az íróasztalon álló telefonhoz nyúlt, majd tárcsázta a számot. A nyolcadik csöngés után szólt bele valaki a vonal túlsó végén. Wallander érdes férfihangot hallott.

– Sara Björklunddal szeretnék beszélni – mondta Wallander.

– Nincs itthon – felelte a férfi.

– Hol érhetem el?

– Kivel beszélek?

– Kurt Wallander vagyok az ystadi rendőrségtől.

Hosszú csend következett a vonal másik végén.

– Ott van még? – kérdezte Wallander, nem leplezve türelmetlenségét.

– Wetterstedtrel kapcsolatban? – kérdezte a férfi. – Sara Björklund a feleségem.

– Beszélnem kell veled.

– Malmőben van. Csak délután jön vissza.

– Mikor érhetem el? Tudna valami pontosabbat mondani?

– Ötkor biztos itthon lesz már.

– Akkor öt óraker ott leszek maguknál – mondta Wallander, s azzal be is fejezte a beszélgetést.

Kiment a házból, és lement Nyberghez. A kordon mögött összezsúfolódván álltak a bémésködők.

– Találtatok valamit? – kérdezte.

Nyberg egy vödörrel a kezében állt.

– Semmit. De ha itt ölték meg, és itt esett a homokba, mindenképpen lenniük kell vérnymoknak. Ha nem is a hátából, akkor a fejéből. Az embernek nagyon erős erek vannak a homlokában.

Wallander bólintott.

– Hol találtatok a spraydobozt? – kérdezte aztán.

Nyberg a kordon egy túlsó pontjára mutatott.

– Nem hiszem, hogy köze lenne a dologhoz – vélte Wallander.

– Én sem – mondta Nyberg.

Wallander már úton volt a kocsija felé, amikor még valami eszébe jutott.

– A kertkapunál nem működik a lámpa – szólt. – Meg tudnád majd nézni?

– És mit csináljak vele? – kérdezte Nyberg csodálkozva. – Cseréljem ki a körtét?

– Csak azt szeretném tudni, miért nem ég – felelte Wallander. – Ez minden.

Visszament a kapitányságra. Szürke volt az ég, de nem esett az eső.

– Folyamatosan hívnak az újságírók – mondta Ebba, amikor elhaladt a recepció előtt.

– Egy órákor szeretettel várjuk őket – válaszolt Wallander. – Merre van Ann-Britt?

– Elment egy ideje. Nem mondta, hova.

– És Hansson?

– Azt hiszem, Per Åkesonnál van. Felhívjam?

– Elő kell készülnünk a sajtótájékoztatóra. Gondoskodj róla, hogy tegyenek több széket a konferenciaterembe! Rengetegen fognak jönni.

Wallander a szobájába ment, és elkezdett felkészülni arra, hogy mit is akar mondani a sajtónak. Körülbelül félóra múlva kopogtatott ajtaján Ann-Britt Höglund.

– Kimentem Salomonsson tanyájára – mondta. – Azt hiszem, rájöttem, honnan volt annyi benzinje a lánynak.

– Benzint tárolt Salomonsson az istállójában?

Ann-Britt Höglund bólintott.

– Ezzel ez is megvan – mondta Wallander. – Ez azt jelenti, hogy valószínűleg gyalog ment a repceföldre. Semmiképpen sem autóval vagy kerékpárral.

– Szerinted ismerte Salomonsson?

Wallander meggondolta a választ.

– Nem – mondta végül. – Salomonsson nem hazudott. Még sohasem látta.

– A lány tehát gyalog jön valahonnan. Bemegy Salomonsson istállójába, ahol talál egy csomó benzineskannát. Ötöt magával visz a repceföldre. Azután felgyújtja magát.

– Valahogy így – mondta Wallander. – De még ha kiderül is, ki volt valójában, sohasem tudjuk meg a teljes igazságot.

Elmentek kávéért, és megbeszélték, mit mondanak a sajtótájékoztatón. Majdnem tizenegy lett, mire Hansson is csatlakozott hozzájuk.

– Beszéltem Per Åkesonnal – mondta. – Azt mondta, szeretné bevonni a birodalmi államügyészt.

Wallander csodálkozva tekintett föl papírjaiból.

– De miért?

Gustaf Wetterstedt fontos személyiség volt egykor. Tíz évvel ezelőtt meggyilkolták a miniszterelnököt. Most holtan találunk egy igazságügy-minisztert. Gondolom, szeretné az emberek értéseiért adni, hogy különleges módon járunk el ennek a gyilkossági ügynek a nyomozása során.

– Ha még most is igazságügy-miniszter lett volna, megérteném – mondta Wallander. – De nyugdíjas volt, aki már réges-rég megvált valamennyi közhivatalától.

– Talán jobb, ha magad beszélsz Åkesonnal. Én csak továbbítom, amit mondott.

Egy óraker leültek a konferenciaterem keskeny oldalán elhelyezkedő kis pódiumra. Próbálták a lehető legrövidebbre zárni a sajtóval való találkozást. A legfontosabb az volt, hogy megakadályozzanak mindennemű vad és megalapozatlan spekulációt. Ezért határozták el azt is, hogy tudatosan függőben hagyják Wetterstedt meggyilkolásának módját. A skalpolásról egyáltalán nem ejtenek szót.

Zsúfolásig megtelt a terem. Az újságok nagyon fontos ügynek tartották a Gustaf Wetterstedt-gyilkosságot. Wallander három különböző televízióadót számolt össze, ahogy körbenézett.

Miután túlestek az egészen, és az utolsó újságíró is eltűnt, Wallander megállapította, hogy szokatlanul jól zajlott minden. A lehető legrövidebben válaszoltak a kérdésekre, és többször utaltak rá, hogy nyomozástechnikai okokból nem nyilatkozhatnak bővebben a részletekről. Az újságírók végül belátták, hogy nem törhetik át a Wallander és munkatársai által épített láthatatlan falat. Miután elhagyták a termet, már csak a helyi rádiónak tartoztak egy interjúval, míg Ann-Britt Höglund az egyik tévékamera elé lépett. Wallander csak nézte, és örült, hogy ez egyszer nem neki kell a rivaldafényben állnia.

Per Åkeson nem sokkal a sajtótájékoztató befejezése előtt lépett észrevétlenül a terembe. A hátsó sorba állt. Most Wallanderre várt.

– Hallottam, hogy fölhívtad a birodalmi államügyészt – mondta Wallander. – Adott valamilyen utasítást?

– Szeretné, ha mindenről értesítenénk – felelte Per Åkeson. – Ahogy engem is folyamatosan tájékoztass!

– Mindennap kapsz egy összefoglalót – ígérte meg Wallander. – És természetesen akkor is szólok, ha van valami komolyabb eredmény.

– Még semmi érdemlegeset nem tudsz felmutatni?

– Semmit.

Négy óraker került sor egy rövid csoportos eszmecserére. Wallander tudta, hogy az időt most munkára, nem beszámolókra kell fordítaniuk. Így csak egyszer adta meg a szót mindenkinek, mielőtt mindenkit visszaküldött munkájához. Megbeszélték, hogy másnap reggel nyolckor találkoznak, hacsak nem jön közbe valami, amivel drámai fordulatot venne a nyomozás.

Öt óra előtt Wallander eltávozott a kapitányságról, és a Styrbordsgängenre, Sara Björklund házához hajtott. Szinte soha nem járt még a város ezen részén. Leparkolt, majd bement a kertkapun. A ház ajtaja már azelőtt kinyílt, hogy odaért volna. Az ajtóban megjelenő hölgy fiatalabb volt, mint képzelte. Harmincnak saccolta. Wetterstedt számára csak egy cseléd volt. Azon tűnődött, vajon ő tudta-e, hogy így nevezte Wetterstedt.

– Jó napot kívánok! – szólt Wallander. – Ma délelőtt telefonáltam. Sara Björklund?

– Ismérem magát – mondta a nő, és bólintott.

Beinvítalta Wallandert. A nappaliba bekészített egy tányér süteményt és egy kávé termoszt. Az emeletről egy férfi hangja hallatszott, aki épp néhány gyereket utasított rendre. Wallander leült, és körbenézett. Mintha azt várta volna, hogy valamelyik falon megpillantja apja egyik festményét. Tulajdonképpen csak ez az egy dolog hiányzik, futott át az agyán. Az öreg halász, a cigányasszony és a síró gyermek képei ott voltak. Csak apja tájképe hiányzott. Fajdkakással vagy anélkül.

– Kér kávé? – kérdezte Sara Björklund.

– Igen, köszönöm – felelte Wallander.

Előhúzott a zsebéből egy kis jegyzetömböt és egy ceruzát.

– Szóval hallotta, hogy meggyilkolták Gustaf Wetterstedtet – vágott bele.

– Borzasztó – felelte a nő. – Ki tehette?

– Mi is ezt kérdezzük.

– Tényleg a tengerparton találtak rá? Az alatt a ronda csónak alatt? Amit az emeletről is látni?

– Igen – válaszolt Wallander. – De kezdjük az elejéről! Ön takarított Wetterstedtnek?

– Igen.

– Mióta?

– Három éve. Munkanélküli lettem. Ez a ház pénzbe kerül. El kellett mennem takarítani. Egy újsághirdetésben akadtam a munkára.

– Milyen gyakran járt nála?

– Kétszer egy hónapban. Minden második csütörtökön.

Wallander jegyzetelt.

– Mindig csütörtökönként?

– Mindig.

– Volt saját kulcsa?

– Nem. Soha nem adott volna.

– Miért nem?

– Amikor a házban voltam, minden egyes lépésemet figyelte. Szörnyen fárasztó volt. Viszont jól megfizetett.

– Soha nem vett észre valami különösét?

– Mégis mit?

– Soha nem volt ott valaki más?

– Soha.

– Nem tartott esti összejöveteleket?

– Amennyire én tudom, nem. Soha nem fogadott mosatlan edény, amikor mentem hozzá.

Wallander elgondolkozott, mielőtt folytatta.

– Milyen embernek írná le?

A válasz gyorsan és határozottan érkezett.

– Az a fajta volt, akit igazán felfuvalkodottnak lehet nevezni.

– Ezt hogy érti?

– Úgy, hogy lekezelően bánt velem. Számára nem voltam más, mint egy jelentéktelen takarítónő. Holott valaha egy olyan pártban politizált, amely állítólag képviselte az érdekeinket. A takarítónők érdekeit.

– Tud róla, hogy a határidőnaplójában cselédnek nevezte magát?

– Ezen egyáltalán nem csodálkozom.

– De mégis maradt.

– Mint már mondtam, jól megfizetett.

– Próbáljon visszaemlékezni a legutóbbi látogatására! Múlt héten járt nála?

– Minden olyan volt, mint mindig. Próbáltam visszaemlékezni. De pontosan olyan volt, mint máskor.

– Az elmúlt három évben nem történt tehát semmi szokatlan?

Wallander azonnal észrevette, hogy a nő habozik, mielőtt válaszolna, és izgatottan várt.

– Egyszer, tavaly – kezdte óvatosan. – Novemberben. Nem tudom, hogyan, de eltévesztettem a napot. Péntek reggel mentem csütörtök helyett. Éppen akkor hajtott ki egy nagy fekete autó a garázsból. Olyan ablakai voltak, amelyeken nem lehetett belátni. Azután becsöngettem az ajtón, ahogy szoktam. Sokáig eltartott, mire kijött és kinyitotta. Amikor meglátott, rendkívül dühös lett. Azután bezárta az ajtót. Azt hittem, ki fog dobni. De amikor legközelebb megérkeztem, nem szólt semmit. Úgy tett, mintha mi sem történt volna.

Wallander várta a folytatást, de nem jött.

– Ez minden?

– Igen.

– Egy nagy fekete autó, amely kihajt a garázsból?

– Igen.

Wallander belátta, hogy momentán nem jut előrébb. Megitta a kávéját, és fölállt.

– Ha még valami eszébe jut, hálás lennék, ha felhívna – mondta búcsúzaskor.

Visszament a városba.

Egy nagy fekete autó, gondolta. Ki ült benne? Ki kell derítenem.

Hat óra volt. Feltámadt a szél.

Ugyanakkor ismét eleredt az eső.

9.

Mire Wallander visszatért Wetterstedt házához, Nyberg és munkatársai már bejöttek a partról. Több tonna homokot elhordtak, de nem tudták megállapítani a gyilkosság pontos helyszínét. Ahogy elkezdett esni, Nyberg azonnal eldöntötte, hogy visszaállítják a ponyvákat. Meg kellett várniuk, hogy jobbra forduljon az idő. Wallander azzal az érzéssel tért vissza a házba, hogy Sara Björklund állítása az eltévesztett napról és a nagy fekete autóról segített neki egy kicsit, de azért nem könnyű lyukat ütnie a tökéletes Wetterstedt páncélján. Látott valamit, amit nem kellett volna látnia. Máskülönbem sem Wetterstedt haragjára, sem arra a tényre nem talált magyarázatot Wallander, hogy a történetek után Wetterstedt nem rúgta ki a nőt, és nem is hozta szóba a dolgot.

Nyberg Wetterstedt nappalijában ült egy széken, és kávézott. Wallander azon tűnődött, milyen régi lehet már Nyberg termosza. Az ötvenes évekre emlékeztette. Nyberg egy újságot terített a székre, hogy kímélje a huzatot.

– Még nem találtuk meg a tetthelyet – mondta. – Most pedig nem haladunk, mert esik.

– Remélem, biztosítottátok a ponyvákat – mondta Wallander. – Egyre erősebb a szél.

– Ott vannak, ahol vannak – felelte Nyberg.

– Gondoltam, tovább nézegetem az íróasztalát – szölte Wallander.

– Hansson telefonált – folytatta Nyberg. – Beszélt Wetterstedt gyerekeivel.

– Csak most? – kérdezte Wallander. – Azt hittem, már rég megtette.

– Erről én nem tudok – felelte Nyberg. – Csak azt továbbbítom, amit ő mondott.

Wallander a dolgozószobába ment, és leült az íróasztalhoz. Úgy állította be a lámpát, hogy a lehető legszelesebbre szórja a fényt. Azután kihúzta az egyik bal oldali fiókot. A legutóbbi adóbevallás másolata volt benne. Wallander letette maga elé az asztalra. Wetterstedt majdnem egymillió koronás bevétel után adózott. Főként saját nyugdíjának megtakarításából és részvénynyereségből származott a jövedelme. Az értékpapírközpont által összeállított egyik áttekintés szerint Wetterstedt nagyrészt a hagyományos svéd nagyipar részvényeivel rendelkezett. Az Ericssonba, az Asea Brown Boveribe, a Volvóba és a Rottnerosba fektetett pénzt. Ezeken a jövedelmeken kívül a

külgügyminisztériumtól és az egyik könyvkiadótól, a Tidentől kapott honoráriumot. A vagyonerék rubrikába ötmillió koronát írt. Wallander feljegyezte a számot. Visszatette az adóbevallást, és kihúzta a következő fiókot. Egy fényképalbumnak látszó tárgy volt benne. Most következnek a családi képek, amelyeket hiányolt Ann-Britt, gondolta. Kinyitotta az első oldalon. Egyre nagyobb álmélkodással lapozott tovább. Az album régimódi pornográf fényképekkel volt tele. Wallander megfigyelte, hogy egyes oldalak könnyebben nyílnak a többinél. Wetterstedt előszeretettel ütötte fel azokat az oldalakat, amelyeken nagyon fiatal modellek voltak láthatók. Wallander egyszer csak a ház ajtaját hallotta csapódni, majd bejött Martinsson. Wallander biccentett, aztán a nyitott albumra mutatott.

– Van, aki bélyegeket gyűjt – mondta Martinsson. – Mások láthatóan ilyeneket.

Wallander becsukta az albumot, és visszatette az íróasztal fiókjába.

– Egy Sjösten nevű ügyvéd hívott fel Malmöből – mondta Martinsson. – Azt mondta, nála van Wetterstedt végrendelete. Meglehetősen nagy vagyont hagy hátra. Kérdeztem, vannak-e valamilyen váratlan örökösök, de minden az első fokú örökösökre marad. Aztán Wetterstedt még életében létrehozott egy alapítványt, amely a fiatal jogászokat támogatja majd ösztöndíjjal. De a pénzt is régen elhelyezte ott, és már adózott is utána.

– Most már ezt is tudjuk – szólta Wallander. – Gustaf Wetterstedt tehetős ember volt. De nem egy szegény kikötőmunkás fiaként született?

– Svedberg éppen az életrajza felett ül. Úgy hallottam, kerített egy jó memóriájú öreg párttitkárt, aki tudott egyet s mást Gustaf Wetterstedtről. De én a repceföldön meghalt lányról akartam beszélni veled.

– Kiderítettél valamit?

– Nem. De több mint kétezer javaslatot kaptunk arra, hogy mit jelenthet a betűkombináció. Meglehetősen hosszú a kinyomtatott lista.

Wallander elgondolkozott.

– Az Interpolnál kell érdeklődnünk – mondta. – Vagy hogy hívják most, Europol?

– Igen.

– Küldd el nekik a személyleírást! Holnapra az ékszert is le tudjuk fényképezni. A Madonna-képet. Ha mindent elhomályosít is Wetterstedt halála, meg kell próbálnunk megjelentetni a képet az újságokban.

– Megmutattam az ékszert egy ékszerésznek. Azt mondta, színarany.

– Valaki biztosan hiányolja a lányt – mondta Wallander. – Nagyon ritka, hogy valakinek egyáltalán ne legyen hozzátartozója.

Martinsson ásított egyet, majd megkérdezte Wallandert, szüksége van-e valamilyen segítségre.

– Ma este nincs – felelte.

Martinsson kiment a házból. Wallander még egy órát eltöltött az íróasztal átnézésével. Azután eloltotta a lámpát, és a sötétben ült tovább. Milyen ember volt Gustaf Wetterstedt?

Egyszer csak eszébe jutott valami. Átment a nappaliba, és kikeresett egy számot a telefonkönyvből. Még nem volt kilenc óra. Tárcsázott. A vonal másik végén szinte azonnal felvették a telefont. Wallander bemutatkozott, és megkérdezte, odamehet-e. Azután megkereste az emeleten Nyberget, és szólt neki, hogy késő este jön vissza. Erős széllokések fogadták odakint. Arcába vágott az eső. Szaladt a kocsijáig, hogy ne ázzon bőrig. Az Österport iskola közelében lévő egyik bérház előtt állt meg a városban.

Felszólt kaputelefonon, majd kinyílt az ajtó. Mire felért az első emeletre, Lars Magnusson zokniban állva várta. Kellemes zongorazene szűrődött ki a lakásból.

– Hát nem éppen tegnap volt – mondta Lars Magnusson, miközben kezet nyújtott.

– Hát nem – felelte Wallander. – Legalább öt éve nem láttuk már egymást.

Lars Magnusson sok évvel ezelőtt újságíróként dolgozott. Az *Expressennél* eltöltött évek során ráunt a nagyvárosra, és visszatért szülővárosába, Ystadba. Úgy ismerkedett meg Wallanderrel, hogy feleségeik barátnők voltak. Mindenekelőtt az opera iránti közös érdeklődésük kötötte össze őket. Wallander csak sok évvel azután vette észre, hogy Lars Magnusson erős alkoholiista, miután elvált Monától. Ugyanakkor nem kis feltűnést keltett, amikor végül fény derült rá. Wallander egy késő este véletlenül a kapitányságon volt még, amikor egy járőr bevonszolta Lars Magnusson. Annyira részeg volt, hogy megállni sem volt képes egyenesen. Ebben az állapotban vezette autóját, amellyel egy bank ablaküvegében landolt. Hat hónapot töltött fogságban. Mire visszatért Ystadba, már felhagyott az újságírással. Felesége elhagyta, gyermekük nem volt. Magnusson továbbra is ivott, de az elkövetkező időkben már nem lépte át túlságosan a határt. Újságírói pályafutásának végeztével azzal segítette magát, hogy sakkfeladványokat készített különböző lapoknak. Úgy sikerült elejét vennie, hogy ne igya halálra magát, hogy mindennap csak legalább egy sakkfeladvány elkészítése után engedélyezte magának az első pohár italt. Most, hogy már faxkészüléke is volt, még postára sem kellett járnia.

Wallander belépett az egyszerű lakásba. Érezni lehetett a szagról, hogy Lars Magnusson ivott. A heverő melletti asztalon egy üveg vodka állt. De pohár nélkül.

Lars Magnusson néhány évvel volt idősebb Wallandernél. Hosszú, ősz haja rálógott koszos inggallérjára. Arca vörös volt és puffadt, szeme furcsa módon mégis tisztán csillogott. Senkinek nem volt oka kétségbe vonni Lars Magnusson intelligenciáját. Az a hír járta, hogy a Bonniers egyszer átvett tőle

egy kiadásra szánt versgyűjteményt, de ő az utolsó pillanatban visszavonta, és visszafizette a kiadótól kapott előleget.

– Váratlanul ért a látogatásod – szólt Lars Magnusson.

– Ülj le! Mivel kínálhatlak meg?

– Semmivel – felelte Wallander, majd miután félretolt egy halom újságot, leült a heverőre.

Lars Magnusson fesztelenül meghúzta üvegjét, majd leült Wallanderrel szemben. Lehalkította a zongoramuzsikát.

– Régen volt már – mondta Wallander. – Próbálok visszaemlékezni, mikor is.

– A Systembolagetben – vágta rá Lars Magnusson. – Majdnem pontosan öt éve. Te bort vettél, én meg minden egyebet.

Wallander bólintott. Most már emlékezett.

– A memóriád nem hagy kívánnivalót maga után – mondta.

– Azt még nem ittam szét – mondta Lars Magnusson. – Azzal megvárom a végét.

– Sohasem gondoltál rá, hogy abbahagyd?

– Mindennap. De nem hiszem, hogy ezért jöttél. Hogy meggyőzz róla, nem kéne innom.

– Biztos olvastad az újságokban, hogy meggyilkolták Gustaf Wetterstedtet.

– A tévében láttam.

– Halványan emlékszem rá, hogy egyszer meséltél róla. A körülötte lévő botrányokról. Amelyeket azonban mindig elhallgattak.

– Ez volt a legnagyobb botrány az összes közül – szakította félbe Lars Magnusson.

– Próbálok képet alkotni róla – folytatta Wallander. – Gondoltam, segíthetnél.

– Csak az a kérdés, hogy a meg nem erősített híreket vagy az igazságot akarod-e tudni – mondta Lars Magnusson. – Nem vagyok benne biztos, hogy szét tudom választani a kettőt.

– Ritka, hogy minden alap nélkül terjedjen el valamilyen szóbeszéd – mondta Wallander.

Magnusson félretolta a vodkásüveget, mintha hirtelen észrevette volna, hogy túlságosan közel áll hozzá.

– Tizenöt évesen gyakornokként kezdtem egy stockholmi újságnál – vágott bele. – 1955 tavasza volt akkor. Volt ott akkoriban egy éjszakai szerkesztő, Ture Svanbergnek hívták. Nagyjából olyan részeges volt, mint én ma, de a munkáját kifogástalanul végezte. Ráadásul zseniálisan fogalmazott. Irtózott a hanyagul megírt szövegektől. Emlékszem, egyszer annyira dühbe gurult egy felületesen megírt riporttól, hogy széttépte a kéziratot, és megette a darabjait. Felfalta az összes papírt. Azután azt mondta: „Ez arra volt jó, hogy

kiderüljön, ez is csak szar.” Ture Svanberg tanította meg nekem az újságíró-mesterséget. Mindig azt mondta, hogy két fajtája van az újságíróknak. „Az egyik előássa a mélyből az igazságot. Ő lenn áll a gödör mélyén, és kilapátolja a földet. De fönt is áll egy ember, aki pedig visszalapátolja. Ő is újságíró. Kettőjük között örökös harc dúl. A harmadik államhatalom erőinek összemérése, amely soha nem ér véget. Vannak újságíróid, akik leleplezni és felfedezni akarnak. És vannak más újságíróid, akik a hatalom kifutófiúiként tevékenykednek, és abban működnek közre, hogy elrejtsek a valójában előttük lejátszódó dolgokat.” És ez így is volt. Hamar megtanultam, pedig csak tizenöt éves voltam. A hatalmi pozícióban lévők mindig tartanak fent szimbolikus tisztítócégeket és temetkezési vállalatokat. Elég újságíró akad, aki nem habozik eladni a lelkét, ha az érdekei úgy kívánják. És visszalapátolja a földet. Betemeti a botrányokat. Valósággá emeli a látszatot, és megőrzi a tisztára mosott társadalom illúzióját.

Elhúzta a száját, és magához vette az üveget, majd ivott egy kortyot. Wallander látta, amint utána a hasához nyúlt.

– Gustaf Wetterstedt – mondta. – Mi volt tulajdonképpen körülötte?

Lars Magnusson egy összegyűrt cigarettásdobozt vett elő inge zsebéből. Rágyújtott, majd kifújta a füstfelhőt.

– Kurvák és művészet – mondta. – Hosszú évekig köztudomású volt, hogy a jó Gustaf minden héten hozatott magának egy lányt vasastadeni lakására, abba a lakásba, amelyről a felesége mit sem sejtett. Volt egy személyes kiszolgálója, aki elvállalta ezt a feladatot. Az a hír járta akkoriban, hogy morfiumfüggő, és Wetterstedt maga szerezte be neki a morfiumot. Sok orvos volt a barátai között. Az nem volt téma az újságokban, hogy kurvákkal feküdt le. Nem ő volt sem az első, sem az utolsó svéd miniszter, aki ezt tette. Érdekesebb kérdés lenne, hogy kivételről vagy szokásról beszélünk-e az ő esetében. Időnként eltűnődöm rajta. De egy napon túl messzire ment. Az egyik utcalány vette a bátorságot, és feljelentette a rendőrségen tettleges bántalmazásért.

– Mikor történt ez?

– A hatvanas évek közepén. A feljelentés szerint bőrvével ütötte, és egy borotvapengével belevágott a lábába. Valószínűleg ez utóbbi volt az oka annak, hogy elszabadult a pokol. A perverzió már kezdett érdekes lenni és olvasói értéket jelenteni. Csupán az volt a probléma, hogy a svéd jogbiztonságnak rögtön a királyt követő legmagasabb pártfogóját jelentették fel, amellyel az ötvenes évek jogi botrányai után persze senki nem törődött. Elhallgatták tehát az egészet. A feljelentés eltűnt.

– Eltűnt?

– Szó szerint köddé vált.

– És a lány, aki a feljelentést tette? Vele mi történt?

– Egyszer csak egy jól menő ruhaüzlet tulajdonosa lett Västeråsban.

Wallander a fejét csóválta.

– És te honnan tudsz minderről?

– Ismertem akkoriban egy újságíró, Sten Lundbergnek hívták. Elhatározta, hogy utánajár a történetnek. De miután elterjedt, a fejébe vette, hogy fényt derít az igazságra, félreállították. Gyakorlatilag megtiltották, hogy írjon.

– És beletörődött?

– Nem volt más választása. Sajnos volt egy gyengéje, amelyet nem tudott eltitkolni. Játszott. Hatalmas adósságai voltak. Az a hír járta, hogy ezek a játékadóságok egyszer csak eltűntek. Éppen úgy, mint annak a kurvának a tetteges bántalmazás miatti feljelentése. Ismét előlről kezdődhetett a játék, és Gustaf Wetterstedt újra elküldte lányokért a morfínistát.

– Azt mondtad, volt még egy dolog.

– Az a szóbeszéd járta, hogy belekeveredett egy műkincslopásba, amely még igazságügy-minisztersége alatt történt Svédországban. A festményeket soha nem találták meg, és most olyan gyűjtők falán lógnak, akiknek nem áll szándékukban a nyilvánosság elé tárni őket. A rendőrség elkapott egyszer egy orgazdát, egy közvetítő kereskedőt. A fickó megesküdü, hogy Gustaf Wetterstedt is benne volt a dologban, de ezt persze soha nem lehetett bizonyítani. Eltemették az ügyet. Azok voltak többségben, akik visszalapátolták a szemetet a gödörbe.

– Nem festesz szép képet róla – mondta Wallander.

– Emlékszel, mit kérdeztem? Az igazat akarod, vagy a híreszteléseket? Mert a Gustaf Wetterstedtről szóló híresztelések azt állították, hogy kitűnő politikus, lojális párttag és szeretetre méltó ember volt. Tanult és művelt. Ez áll majd a nekrológiájában is. Hacsak valamelyik lány, akit bántalmazott, nem dönt úgy, hogy kipakol.

– Minek köszönhető, hogy visszalépett?

– Azt hiszem, nem igazán jött ki a fiatalabb miniszterekkel. A nőekkel pedig végképp nem. Óriási generációváltás volt akkoriban. Gondolom, belátta, hogy eljárt felette az idő. Mint ahogy felettem is. Befejeztem az újságírói pályát. Miután Ystadba jött, egyetlen gondolatomat sem szenteltem rá. Egészen mostanáig.

– El tudod képzelni valakiről, hogy ennyi év múltán is képes legyen őt meggyilkolni?

Lars Magnusson vállat vont.

– Erre a kérdésre lehetetlen válaszolni.

Wallandernek egyetlen kérdése maradt még.

– Hallottál valaha olyan gyilkosságról hazánkban, amelyben megskalpolták az áldozatot?

Magnussonnak összeszűkült a tekintete. Hirtelen újjáéledt érdeklődéssel kezdte szemlélni Wallandert.

– Ez ilyen? Ezt nem mondták a tévében. Mondták volna, ha tudtak volna róla.

– Köztünk marad – mondta Wallander Lars Magnussonra tekintve, aki rábólintott. – Egyelőre nem akartuk, hogy nyilvánosságra kerüljön – folytatta. – Bármikor hivatkozhatunk úgynevezett nyomozástechnikai okokra. Ez a rendőrség mindenkor felhasználható mentsége a féligazságok prezentálásakor. De ezúttal tényleg helyénvaló.

– Elhiszem – szölt Lars Magnusson. – Vagy nem hiszem el. De nincs is jelentősége, nem vagyok már újságíró. Skalpolós gyilkosságra viszont nem emlékszem. Biztos jól mutatott volna egy plakáton. Ture Svanberg el lett volna ragadtatva. Meg tudod oldani, hogy semmi ne szivároгjon ki?

– Nem tudom – felelte Wallander őszintén. – Sajnos nagyon sok a rossz tapasztalatom.

– Én nem adom tovább az információt – mondta Lars Magnusson.

Azután kikísérte az ajtóhoz Wallandert.

– Hogy az ördögbe tudsz még mindig rendőr lenni? – kérdezte, miután Wallander kilépett az ajtón.

– Nem is tudom – felelte Wallander. – De ha egy szép napon rájövök, elmesélem.

Még rosszabbra fordult az idő. Viharossá fokozódtak a szélökések. Wallander visszahajtott Wetterstedt házához. Nyberg néhány munkatársa újj-lenyomatokat gyűjtött az emeleten. Az erkélyablakon át észrevette Wallander, hogy Nyberg egy ingatag létrán áll a kertkapu melletti lámpaoszlopnál. Meg kellett kapaszkodnia az oszlopban, hogy a szél ne döntse fel a létrát. Wallander úgy döntött, segít neki, amikor látta, hogy Nyberg lemászott. Elindult felé, az előszobában futottak össze.

– Ráért volna – mondta. – Ledönthetett volna a szél a létrával együtt.

– Ha leestem volna, rosszul is végződhetett volna – válaszolta Nyberg ingerülten. – És természetesen ráért volna a lámpa megvizsgálása. És ugyanúgy el is lehetett volna felejteni, és soha nem is kellett volna megcsinálni. De mivel te kérted, és érzek némi tiszteletet a szakértelmed iránt, hát megnéztem a lámpát. De biztosra veheted, hogy csak azért tettem, mert te kértél meg rá.

Wallandert meglepte Nyberg beismerő vallomása, de próbálta nem kimutatni.

– Mit találtál? – kérdezte.

– Nem volt rossz az izzó – mondta Nyberg. – Kicsavarták.

Wallander egy pillanatra elgondolkozott, mit jelent mindez. Azután azonnal cselekedni kezdett.

– Várj egy percet! – mondta, majd a nappaliba ment, és felhívta Sara Björklundot. Személyesen ő vette fel a telefont.

– Elnézést a késői zavarásért – kezdte. – De választ szeretnék kapni egy kérdésre. Ki cserélte Wetterstedt házában az izzókat?

– Ő maga.

– Kint is?

– Gondolom. Saját maga gondozta a kertet. Én voltam az egyetlen, aki járt hozzá.

Eltekintve azoktól, akik a fekete autóban ültek, gondolta Wallander.

– Áll egy lámpaoszlop a kertkapunál. Általában szokott világítani?

– A téli hónapokban mindig fel volt kapcsolva, ha sötét volt.

– Ez minden – mondta Wallander. – Köszönöm a felvilágosítást. – Fel tudnál mászni még egyszer a létrára? – kérdezte Nybergtől, miután visszaért az előszobába. – Szeretném, ha betennél egy új körtét.

– A tartalék körték a garázs melletti helyiségben vannak – mondta Nyberg, majd felhúzta a csizmáját.

Ismét kiléptek az esőbe. Wallander tartotta a létrát, amíg Nyberg fölmászott, és becsavart egy új körtét. Azonnal kigyulladt. Nyberg feltette az üvegburát, és lemászott. A tengerpartra mentek.

– Nagy a különbség – mondta Wallander. – Egészen a vízig elér a fény.

– Mire gondolsz? – kérdezte Nyberg.

– Azt gondolom, a gyilkosság helyszíne valahol azon a területen belül van, amelyet megvilágít a lámpa – felelte Wallander. – Ha szerencsénk van, talán találunk ujjlenyomatokat a bura belsejében.

– Úgy véled tehát, hogy a gyilkos előre kitervelte az egészet, és kicsavarta a körtét, mert különben nagyon világos lett volna?

– Igen – felelte Wallander. – Valahogy így.

Nyberg visszament a létrával a kertbe. Wallander még állt egy darabig, arcába vágott az eső.

Még nem bontották le a kordont. Egy rendőrautó állt a külső homokdűnék fölött. Egy motoros férfitől eltekintve nem jártak arra kíváncsiskodók.

Wallander megfordult, és visszament a házba.

10.

Nem sokkal reggel hét után ment le a pincébe, hűvösnek érezte a padlót a lába alatt. Teljesen csendben állt és fülelt. Azután becsukta és bezárta maga mögött az ajtót. Leguggolt, majd megvizsgálta a padlón elhintett vékony lisztréteget. Senki nem hatolt be külön világába. Nem látott lábnyomokat a lisztben. Azután megvizsgálta az egércsapdákat. Szerencséje volt. Mind a négy csapdával fogott egy egeret. Az egyik ketrecben a legnagyobb egér ült, amelyet valaha látott. *Élete vége felé mesélt Geronimo arról a panni harcosról, akit még fiatalkorában győzött le. Úgy hívták, hogy a „Hatkarmú Medve”, mert hat ujja volt a bal kezén. Ő volt a legnagyobb ellensége. Majdnem meg is halt akkor Geronimo, pedig még nagyon fiatal volt. Levágta ellenségének hatodik ujját, majd kitette a napra megszáradni. Azután évekig hordta övéen egy kis bőrtasakban. Úgy döntött, egyik baltáját kipróbálja a nagy egéren. A kicsiken majd azt vizsgálja meg, milyen hatása is van az önvédelmi spraynek.*

De sok idő volt még addig. Először a nagy átalakulást viszi véghez. Leült a tükör elé, majd beállította, és megvizsgálta az arcát. Egy barázdát karcolt bal orcájába. Már begyógyult a seb. Az első lépés a végleges átváltozáshoz. *Az ütés tökéletesre sikerült. Mintha egy tuskót hasított volna ketté, amikor szétverte az első szörny gerincét. Hallotta magában a szellemvilág örömujjongását. Megforgatta a hátán a szörnyet, és habozás nélkül levágta a skalpját. Most már a helyére került, a földbe, ahonnan egy hajtincs lógott ki belőle.*

Hamarosan odakerül a következő scalp is.

Ahogy az arcát vizsgálta, azon tűnődött, hogy az első mellé helyezze-e az új barázdát. Vagy metsszen a késsel másik orcájára? Tulajdonképpen mindegy volt. Mire elkészül, úgyis az egész arcát barázdák fedik.

Gondosan elvégezte az előkészületeket. Elővette hátizsákjából a fegyvereit, a festékeket és az ecseteket. Utoljára húzta elő azt a piros könyvet, amelyben a leírások és a feladatok szerepeltek. Óvatosan lehelyezte a tükör és maga közé.

Tegnap este ásta el az első skalpot. Volt egy őr a kórház területén. De tudta, hol van kidőlvé a kerítés. A rácsos ablakú és ajtajú zárt osztály a parkhoz hasonló terület szélén helyezkedett el. Amikor meglátogatta nővérét, kiszámította, melyik ablak mögött alszik éjszakánként. Teljesen sötét volt az

ablaka. Csak nagyon tompa fény szűrődött ki a súlyos és veszélyes házból. Elásta a skalpot, és odasúgta nővére felé, hogy úton van a célhoz. Megsemmisíti a szörnyeket, egyiket a másik után. Utána visszatérhet a lány az életbe.

Megdörzsölte felsőtestét. Nyár volt ugyan, mégis fázott a pince hidegében. Felütötte a piros könyvet, és átlapozta azt a részt, amely arról a férfiről szólt, akit Wetterstedtnek hívtak, de már nem létezett. A hetedik oldalon szerepelt a második skalp leírása. Elolvasta, hogy erről mit írt a nővére, és arra gondolt, ezúttal a legkisebb baltát használja.

Becsukta a könyvet, és megnézte arcát a tükörben. Arcformája édesanyjáéra hasonlított. A szemét viszont apjától örökölte. Beesett volt, mint két behúzott ágyúcső. Éppen ezen szemek miatt sajnálta, hogy apját is fel kell áldoznia. De csak emiatt, és csak egy leheletnyi kétséggel, amelyet azonnal félre is söpört. Első gyermekkori emlékei voltak ezek a szemek. Ezek a szemek bámultak rá, ezek fenyegették, és képzeletében apja később mindig úgy jelent meg, mint egy pusztán két óriási szemből, karokból és lábakból álló, ordító hangú férfi.

Egy törülközővel megtörölte arcát. Azután bemártotta az egyik széles ecsetet a fekete festékbe, és meghúzta az első vonást homlokán, pontosan ott, ahol a kés kettévágta Wetterstedt homlokán a bőrt.

Hosszú órákat töltött a rendőrkordonon kívül. Hatalmas élmény volt látni, amint valamennyi rendőr azon erőlködik, hogy megértse, mi történt, és ki ölte meg a csónak alatt fekvő férfit. Időnként késztetést érzett rá, hogy oda kiáltson, ő volt az.

Még nehezen tudott úrrá lenni ezen a gyengeségén. A feladat, amelyet elvégzett, és amelyet nővére naplójában olvasott, csak őmiatta volt fontos, nem saját maga miatt. Meg kellett tanulnia uralkodni ezen a gyengeségén.

A második vonást is meghúzta homlokán. Bár még alig kezdte meg az átváltozást, már most érezte, hogy el akarja hagyni külső identitása.

Nem tudta, miért kapta a Stefan nevet. Egyszer, amikor édesanyja némiképp higgadtabb állapotban volt, megkérdezte tőle. Miért Stefan? Miért éppen ezt a nevet kapta, és nem másikat? Nagyon határozatlan volt a válasza. Ez szép név, mondta. Emlékezett rá. Szép név. Népszerű név. Nem adatott meg neki, hogy olyan neve legyen, ami senkinek nincs. Eszébe jutott, mennyire fel volt háborodva. Anyja a kanapén feküdt, ő pedig otthagyta, és kiment a házból. Lebiciklizett a tengerhez. Végigszaladt a tengerparton, és választott magának egy másik nevet. A Hoover mellett döntött. Az FBI-főnök után. Olvasott róla egy könyvet. A híresztelések szerint folyt némi indián vér az ereiben. Azon töprengett, nem voltak-e indiánok az elődei között. A nagyapja mesélte, hogy annak idején sokan vándoroltak ki a családból Amerikába. Elképzelhető, hogy valaki összeállt egy indiánnal. Ha nem is közvetlenül az ő ereiben folyik a vér, a családban még előfordulhat.

Csak később, miután a nővérét kórházba zárták, akkor határozta el, hogy Geronimo egygé olvad Hooverrel. Eszébe jutott, amikor nagyapja megmutatta neki, hogyan olvasztják meg és öntik gipszformába az ólmot a miniatűr katonák készítéséhez. Miután nagyapja meghalt, magához vette a formákat és az öntőkanalat. Azóta is ott heverték a pincében egy kartondobozban. Most elővette őket, és átalakította a formákat, hogy az olvasztott ón rendőrhöz és indiánhoz hasonló formát öltjön. Egyik este, amikor már mindenki aludt, apja pedig börtönben ült – vagyis nem ronthatott be bármely pillanatban a lakásukba –, bezárkózott a konyhába, és végrehajtotta a nagy szertartást. Azzal, hogy egygé olvasztotta Hoovert Geronimóval, megteremtette új identitását. Egy indián harcos bátorságával ötvözőtt, rettegett rendőr lett belőle. Sebezhetetlen. Semmi nem akadályozhatja meg abban, hogy bosszút álljon.

Folytatta az ívelt fekete vonások meghúzását szeme felett. Ezek még mélyebbre süllyesztették szemét az üregében, ahol két lesben álló ragadozóként pihent. Két ragadozó, két pillantás. Lassan átfutotta gondolatban, ami előtte áll. Szent Iván-éj előestéje volt. A vihar és az eső megnehezítette a feladatot. De ez sem tartja vissza. Melegen kell öltöznie a bjäresjöi útra. Nem tudhatta, hogy a rossz idő miatt nem teszik-e át a házba az ünnepséget, amelyre készül. De rávette magát, hogy bízson a türelmében. A türelem volt az egyik erény, amelyről Hoover mindig sokat prédikált az újoncnak. Így Geronimónak is. Mindig van egy pillanat, amikor alábbhagy az ember ébersége. Olyankor kell lecsapni. Ez érvényes arra az esetre is, ha az ünnepséget a házba helyezik. Előbb-utóbb meg fog jelenni kint a férfi, akihez jött. Akkor érkezik el a pillanat.

Előző nap ott volt. Egy kis erdőben hagyta a mopedet, majd felment egy dombra, ahonnan zavartalanul figyelhette a házat. Arne Carlman háza Wetterstedtéhez hasonlóan magányosan állt. Nem voltak közvetlen szomszédai. Lenyírt fűzfák sora vezetett a fehérre meszelt skånei házhoz.

Már megkezdtek az előkészületeket a Szent Iván-éji ünnepségre. Látta, amint egy teherautóról összecuszkható asztalokat és egy halom széket pakoltak le. A kert egyik sarkában felállítottak egy ünnepi sátrat.

Arne Carlman is ott volt. A távcsövön át látta a férfit, akit másnap felkeres. A kertben járkált, és irányította a munkát. Melegítőben volt. Fején svájcisapka. Nem kerülhette el, hogy elképzelje nővérét ezzel a férfival, és máris elfogta az émelygés. Ennyit elég volt látnia. Tudta, hogyan járjon el.

Miután elkészült homlokával és a szeme körüli árnyékokkal, húzott két vastag fehér csíkot orrcsontja két oldalán. Már érezte mellkasában Geronimo szívének dobogását. Lehajolt, és bekapcsolta a padlón álló magnót. Feldübörgött a dobzene. Bensőjében megszólaltak a szellemek.

Csak késő délutánra készült el. Kiválasztotta a fegyvereket, amelyeket magával akart vinni. Azután beletette a négy egeret egy nagy ládába. Próbáltak felmászni a falán, de nem sikerült. A megvizsgálandó baltával megcélozta a

legnagyobb kövér egeret. Az ütés kettévágta. Olyan gyorsan történt, hogy meg sem nyikkant. A többi egér viszont elkezdte kaparászni a falat, hogy kiszabaduljon. A falifogason lógó bőrkabátjához ment, majd benyúlt a belső zsebébe, hogy kivegye a spraydobozt. Nem volt ott. Megnézte a dzseki többi zsebet is. Sehol sem találta. Egy pillanatig egészen csöndben állt. Mégis volt itt valaki? Az lehetetlen. Hogy tiszta fejjel tudjon gondolkozni, visszaült a tükör elé. A spraydoboz minden bizonnyal kiesett a zsebéből. Lassan és módszeresen próbálta felidézni a Gustaf Wetterstedtnél tett látogatása óta eltelt napokat. Ekkor értette meg, hogy is történt. Biztosan akkor veszítette el a dobozt, amikor a kordon előtt állva figyelte a rendőrség munkáját. Egyszer levette a dzsekijét, hogy fölvegyen egy pulóvert. Így történhetett. Elhitette magával, hogy ez nem jelent veszélyt. Bárki elveszíthetett egy spraydobozt. Ha rajta voltak is az ujjlenyomatai, nem szerepel még a rendőrség nyilván-tartásában. Az FBI-főnök Hoover segít majd megtalálni a spraydoboz tulajdonosát. Fölállt, és ismét a ládában szaladgáló egerekhez lépett. Ahogy megpillantották, azonnal vergődni kezdtek a falak között. Baltájának három ütésével megölte őket. Azután beleöntötte a véres egértetemeket egy nejlonzacskóba, amelyet gondosan összecsomózott, mielőtt egy másik zacskóba gyömöszölte. Lemosta a balta élét, és megérintette ujjai hegyével.

Este hat után végre elkészült. Bedugta hátizsákjába a fegyvereket és a zacskót az egértetemekkel. Mivel esett az eső, és fújt a szél, zoknit és tornacipőt húzott. Jellegzetes talpát már korábban lecsiszolta. Leoltotta a villanyt, és kiment a pincéből. Mielőtt az utcára lépett, fölvette a bukósisakját.

Nem sokkal a sturupi leágazás után megállt egy parkolóban, és kidobta egy kukába az egértetemekkel teli zacskót. Azután továbbhaladt Bjäresjö felé. Alábbhagyott a szél. Hirtelen megváltozott az időjárás. Meleg este lesz.

*

Szent Iván-éj előestéje Arne Carlman műkereskedő számára az év legnagyobb eseményeinek egyike volt. Több mint tizenöt éves hagyományra tekintett vissza, hogy ezen a napon vendégeket hívott skånei házába, ahol a nyarat töltötte. A művészeknek és a galériatulajdonosoknak fontos volt, hogy meghívják őket Carlman Szent Iván-éji ünnepségére. Döntő befolyása volt a svéd műkereskedők körében. Amelyik művészen látott valamit, azt hozzásegítette a hírnévhez és a gazdagsághoz. Aki viszont nem fogadta meg a tanácsait, vagy nem tette meg, amit akart, azt képes volt elgáncsolni. Több mint harminc évvel ezelőtt egy öreg autóban járta házalóként az országot képeivel. Szűkös évek voltak azok, de megtanították rá, hogy mely képeket mely vásárlóknak lehet eladni. Kitanulta a mesterséget, és egyszer s mindenkorra megszabadult attól az elképzeléstől, hogy a művészet felette áll a pénz uralta valóságnak. Eleget összespórolt ahhoz, hogy Stockholmban, az

Österlånggatanon megnyithassa galériával kombinált képkeretezőjét. A hízelkedés, a pálinka és a frissen nyomott bankjegyek kíméletlen keverékével vásárolta fel a fiatal művészek képeit, majd emelte fel a festőket. Nem hiányoztak a vesztegetések, a fenyegetések és a hazugságok. Tíz év múlva harminc galériája volt egész Svédországban. Időközben a szállítmányozással is elkezdett foglalkozni. A hetvenes évek közepére meggazdagodott. Megvásárolta a házat Skånében, néhány évre rá pedig elindította a Szent Iván-éji ünnepség hagyományát. Voltak olyan események, amelyek az ő határtalan nagyszerűségének köszönhetően híresültek el. Minden vendég számíthatott valamilyen ajándékra, amelynek értéke nem volt kisebb, mint ötezer korona. Ebben az évben egy olasz tervezővel készítettett töltőtollat korlátozott mennyiségben.

Miután a Szent Iván-nap előtti kora reggel felébredt felesége mellett, az ablakhoz lépve esős, szeles, nyomasztó tájat látott maga előtt. A rosszkedvtől és az idegességtől elkomorult az arca. De megtanulta elfogadni az elkerülhetetlent. Az időjárással szemben tehetetlen volt. Már öt éve megvarratta speciális esőkabát-kollekcióját, amelyet a vendégek számára tartogatott. Aki akart, a kertben is tartózkodhatott, aki inkább tetőt kívánt a feje fölé, a régi istállóba vonulhatott, amelyet évekkel ezelőtt egy nagy, nyitott teremmmé alakítottatott át.

Este nyolc körül érkeztek meg az első vendégek. Elállt a zápor. Az esővel fenyegető, kellemetlen Szent Iván-éj egyszerre szép nyári estévé alakult át. Arne Carlman szmokingba öltözve fogadta a vendégeket. Egyik fia kísérte.

Mindig száz vendéget hívott, akiknek a fele első alkalommal vett részt az ünnepségen. Tíz óra után Carlman megkocogtatta poharát, és megtartotta hagyományos nyári beszédét. Teljesen tisztában volt vele, hogy a jelenlévők fele vagy megveti, vagy utálja őt. De most már hatvanöt évesen nem törődött azzal, hogy mit gondolnak róla az emberek. Szilárdan álló birodalma önmagáért beszélt. Két fia készen állt, hogy átvegye az üzletet, ha neki már túl sok lenne. Ám még nem szándékozott visszavonulni. Ezt nyári beszédében is elmondta, amely amúgy is kizárólag saját magáról szólt. Még nem kell, hogy kivonják a forgalomból. Még rengeteg Szent Iván-éji ünnepségnek nézhetnek elébe, amelyeken remélhetőleg szebb idejük lesz, mint ebben az évben. Szavait erőtlen taps követte. Azután elkezdett játszani a zenekar az istálló épületében. A legtöbb vendég bement. Arne Carlman nyitotta meg a táncot feleségével.

– Hogy tetszett a kis beszédem? – kérdezte.

– Ennyire rosszindulatú még sohasem voltál, mint idén – felelte az asszony.

– Utáljanak csak! Mit törődöm vele? Mit törődünk vele? Sok tervem van még.

Nem sokkal éjfél előtt Arne Carlman magával vitt egy fiatal göteborgi művésznőt az egyik lugasba, amely a nagy kert szélétől kissé arrébb feküdt. Az egyik fizetett tehetségkutató javasolta neki, hogy hívja meg. Látott néhány színes fényképet az olajfestményeiről, és rögtön felismert bennük valami újat – az idillfestészet új formáját. Hideg külvárosok, kősvatagok, paradicsomi virágos rétekekkel körülzárt, magányos emberek. Azonnal világos lett előtte, hogy egy új művészeti irányzat vezető képviselőjeként kell előjönni ezzel a művésznővel, az új irányzat neve pedig neoilluzionizmus lesz. Nagyon fiatal még, gondolta, miközben a lugashoz mentek. Ráadásul nem látszott sem szépnek, sem misztikusnak. Arne Carlman tapasztalatból tudta, hogy a művész megjelenése éppen olyan fontos, mint a festményei. Azon tűnődött, mit kezdjen egy ilyen sovány és sápadt teremtéssel.

Még nedves volt a fű. Szép este volt. A tánc folytatódott. A vendégek egy része azonban elkezdett a Carlman udvarán található televíziók köré gyűlni. Körülbelül félóra múlva kezdődik a svéd-orsz meccs közvetítése. Ő is hamar túl akart lenni a beszélgetésen, hogy láthassa a mérkőzést. Egy szerződést tartogatott a zsebében.

Az állt benne, hogy egy nagyobb összeget biztosít a hölgy számára, amennyiben három évre megkaphatja képeinek kizárólagos értékesítési jogát. Felületesen szemlélve ez nagyon előnyös szerződés volt a művésznő számára. De az apró betűs rész, amelyet a nyári éj sápadt fényében nem lehetett elolvasni, ezen túlmenően a későbbi képeit illetően is többféle jogot ruházott Carlmanra. A lugasba lépve Carlman letörölt két széket egy zsebkendővel, és megkérte a hölgyet, hogy foglaljon helyet. Csaknem félórájába telt, hogy meggyőzze róla, írja alá a szerződést. Azután átnyújtotta az olasz tervező által készített egyik töltőtollat, a nő pedig aláírta a szerződést.

A művésznő távozott a lugasból, és visszament az istálló épületébe. Később teljes bizonyossággal állította, hogy ekkor pontosan három perc híján volt éjfél. Valamiért rápillantott az órájára, amikor az egyik kavicsos úton fölfelé ment a házhoz. Ugyanilyen határozottan megesküdött rá, hogy Arne Carlman teljesen normális volt, amikor otthagya. A nyugtalanság semmilyen jelét nem lehetett észrevenni rajta. Azt sem, hogy várt volna valakit. Csak annyit mondott, üldögél még pár percet, hogy élvezze az eső utáni friss levegőt.

A művésznő nem nézett körül, mégis biztos volt benne, hogy senki más nem volt a kertben. Nem is találkozott senkivel, aki a lugas felé tartott volna.

*

Hoover az egész estét a dombon rejtőzve töltötte. Az eső abbamaradt ugyan, de a talaj nedves volt, ő pedig fázott. Időnként fölállt, és megrázta dermedt tagjait. Nem sokkal tizenegy után látta távcsövén, hogy közeleg a

pillanat. Egyre kevesebben voltak a kertben. Elővette fegyverét, és övébe dugta. Levette a cipőjét és a zokniját, és begyömöszölte a hátizsákjába. Azután óvatosan meglapulva lecsúszott a dombról, és egy repceföld takarásában végigszaladt a mező egyik útján. A kert hátsó részéhez ért. A sövényen keresztül belátta az egész kertet.

Alig félóra múlva beteljesült a várakozása. Arne Carlman egy fiatal nő kíséretében közvetlenül felé közeledett. Leültek a lugasban. Hoover csak nehezen értette, miről beszélgetnek. A nő körülbelül félóra múlva fölállt, de Arne Carlman a helyén maradt. Senki nem volt a kertben. Az istálló épületében elhallgatott a zene. Több felhangosított televíziót lehetett hallani helyette. Hoover felállt, előhúzta baltáját, és közvetlenül a lugas mellett átréselte magát a sövényen. Még utoljára gyorsan megvizsgálta, hogy üres-e a kert. Azután nem habozott tovább, nővére kinyilatkoztatása feladatának végrehajtására buzdította. Berontott a lugasba, és szemből Arne Carlman arcába vágta a baltát. Az erős ütés egészen a felső állkapocsig kettéhasította a koponyát. Carlman kettéhasított fejével ülve maradt a padon. Hoover a kése után nyúlt, és levágta a haját a fej hozzá közelebb eső feléről. Azután ugyanolyan gyorsan eltűnt, ahogy érkezett. Visszatért a dombra hátizsákjáért, majd ahhoz a kis kavicsos úthoz szaladt, amelyen az útépítők egyik bódéja mögé állította mopedjét.

Két óra múlva elásta a skalpot az első mellé, nővére ablaka alá.

Elcsendesült a szél. Nem volt több felhő az égen.

Szép, meleg Szent Iván-éj lett.

Megérkezett a nyár. Gyorsabban, mint gondolták.

Skåne

1994. jūnijs 25.-28.

11.

A segélyhívás nem sokkal éjjel kettő után futott be az ystadi rendőrségre.

Ugyanabban a pillanatban lőtt Thomas Brolin egy gólt az oroszok hálójába az Oroszország-Svédország meccsen. Berúgott egy tizenegyest. Örömujjongás tört ki a svéd nyári éjszakában. Szokatlanul nyugodt volt a Szent Iván-éj. A telefonhívást fogadó rendőr felugrott és felüvöltött, amikor Brolin belőtte a gólt. De lelkesedése ellenére is hamar megértette a hívás komolyságát. A fülébe kiabáló asszony józannak hallatszott. Hisztériás rohama teljesen valós sokkból fakadt. A rendőr felhívta Hanssont, akinek akkora terhet jelentett a megbízott rendőrkapitányi tisztség, hogy még Szent Iván éjjelén sem merte elhagyni a kapitányságot. Egyfolytában azt mérlegelte, hol lehet hirtelen szükség korlátozott létszámú csapatára. Tizenegy órakor két különböző privát rendezvényen került sor erőszakos cselekményre. Az egyik esetben féltékenységi drámáról volt szó, a másik esetben a meccs miatt tört ki verekedés. Mint Svedberg későbbi beszámolójában olvasható volt, ennek következtében három személyt kellett sérülés miatt kórházba szállítani. Mire Hansson meghallotta a bjäresjöi riasztást, már vissza is ért az egyik járőr. Normális esetben a rossz idő jelentette a legjobb garanciát a nyugodt Szent Iván-éjre. Ebben az évben azonban a történelem nem ismételte önmagát.

– Tényleg azt mondta a nő, hogy felhasították egy férfi fejét?

A rendőr bólintott. Hansson elgondolkozott.

– Ki kell küldenünk Svedberget.

– De ő Svartében van a verekedésnél.

– Azt el is felejtettem. Akkor hívd fel Wallandert!

Wallandernek több mint egy hét után most sikerült először elaludnia éjjel előtt. Egy pillanatra elgyengült, és úgy gondolta, együttérzést mutat a svéd néppel, és megnézi az Oroszország elleni focimeccs közvetítését. De míg arra várt, hogy a játékosok pályára lépjenek, már el is aludt. A telefon csörgése riasztotta fel álmából. Először azt sem tudta, hol van. Kitapogatta az ágy mellett álló készüléket. Hosszú évek hanyagsága után néhány hónapja végre eljutott odáig, hogy tetessen egy csatlakozót az ágyához, és ne kelljen felkelnie, hogy fölvegye a kagylót.

– Felébresztettek? – kérdezte Hansson.

– Igen – felelte Wallander. – Mi az?

Maga is csodálta, hogy nyíltan megvallotta az igazat. Régebben mindig azt mondta, hogy éppen azelőtt ébredt, amikor felhívta valaki.

Hansson pár szóban beszámolt a beérkező segélyhívásról. Wallander később sokat töprengett azon, hogyhogya nem látta már akkor, hogy a Bjäresjöben történtek Wetterstedt esetére hasonlítanak. El akarta üzni annak a gondolatát, hogy sorozatgyilkossal van dolguk? Vagy egyszerűen nem tudta elképzelni, hogy a Wetterstedt-féle gyilkosság több lehet egyszeri esemény-nél? Nem tett mást, mint megkérte Hanssont, hogy küldjön oda egy járőrt, amíg ő odaér, mert még fel kell öltöznie. Öt perccel három után állt meg a megadott címen, a bjäresjöi udvar előtt. Az autórádióban hallotta, hogy Martin Dahlin a második gólját fejelte be Oroszország ellen. Már látta, hogy Svédország fog nyerni, és ezzel ismét veszít egy százast. Ahogy megpillantotta a felé szaladó Norént, azonnal látta, hogy komoly a dolog. A történetek azonban csak azután tudatosultak benne igazán, miután a kertbe érve rengeteg hisztériás, illetve megnémult ember előtt haladt el. A lugas egyik padján ülő férfi fejét szó szerint kettéhasították. Ezenkívül a fej bal oldalán hajával együtt levágták bőrének egy nagy darabját. Wallander több mint egy percig állt teljesen mozdulatlanul. Norén mondott valamit, de nem értette. Csak bámulta a holttestet, és arra gondolt, hogy ezt biztosan ugyanaz a gyilkos tette, aki néhány nappal ezelőtt agyonütötte Wetterstedtet. Egy pillanatra nehezen megmagyarázható szomorúság fogta el. Később, Baibával folytatott beszélgetése során próbálta megmagyarázni ezt a váratlanul rátörő és mesterségétől szokatlan érzést. Úgy érezte, mintha felszakadna egy utolsó gát, de ez a gát csak illúzió volt. Most már tudta, hogy a láthatatlan vidéki határvonal nem létezik többé. A régebben csak a nagyvárosokra jellemző erőszak egyszer s mindenkorra elérte saját rendőrségi körzetét is. Egyszerre zsugorodott össze és vált nagyobbá a világ.

Azután félelem váltotta fel a szomorúságot. A felettébb sápadtnak látszó Norénhoz fordult.

– Úgy néz ki, ugyanaz a tettes – mondta Norén.

Wallander bólintott.

– Kicsoda a férfi? – kérdezte.

– Arne Carlmannak hívják. Ő volt a birtok tulajdonosa. Szent Iván-éji ünnepséget tartottak.

– Ügyelj rá, hogy senki ne tűnjön el! Derítsd ki, esetleg valaki nem látott-e valamit!

Wallander fogta telefonját, és felhívta a rendőrséget, és Hanssont kérte.

– Borzalmas látvány – mondta, miután Hansson a telefonhoz ért.

– Mennyire borzalmas?

– Aligha tudok borzalmasabbat elképzelni. Minden bizonnyal ugyanaz a gyilkos, aki Wetterstedtet is megölte. Őt is megskalpozták.

Wallander hallotta Hansson sóhajtozását.

– Mindenkit mozgósítanod kell, aki elérhető – folytatta Wallander. – Ezenkívül szeretném, ha Per Åkeson is idejönne.

Wallander befejezte a beszélgetést, mielőtt Hansson további kérdéseket tehetett volna fel. Mit csináljak most? – tűnődött. – Kit keressék? Egy pszichopatát? Egy olyan tettetést, aki óvatosan és számítóan cselekszik?

Mélyen legbelül tudta, mit tegyen. Léteznie kellett valamilyen összefüggésnek Gustaf Wetterstedt és az Arne Carlman nevű férfi között. Elsősorban ez irányban fog kutatni.

Húsz perc múlva megérkeztek a rendőrajárművek. Ahogy Wallander meglátta Nyberget, azonnal magával vitte a lugashoz.

– Nem valami szép – jegyezte meg Nyberg.

– Minden bizonnyal ugyanaz a férfi volt, aki Wetterstedtet is megölte – mondta Wallander. – Ismét lecsapott.

– Úgy látom, ezúttal nem lehet kétségünk a tett helyszínét illetően – mondta Nyberg, és a sövényre, valamint a kis tálalóasztalra spriccelt vérre mutatott.

– Őt is megskalpolták – mondta Wallander.

Nyberg szólt a munkatársainak, majd hozzálátott a munkához, és az ünnepség valamennyi résztvevőjét az istállóba gyűjtötte. Sajátosan kihaltnak festett a kert. Norén, Wallander felé közeledve, a lakóházra mutatott.

– Bent van a feleség és a három gyerek. Természetesen sokkhatás alatt állnak.

– Talán orvost kellene hívunk.

– Az asszony maga hívta ki.

– Beszélek velük – mondta Wallander. – Ha Martinsson, Ann-Britt és a többiek megérkeznek, mondd nekik, hogy azokkal beszéljenek, akik esetleg láttak valamit! A többiek hazamehetnek, de írjátok fel a nevüket! És mutassák meg az igazolványukat! Nincs szemtanú?

– Senki nem jelentkezett.

– Készítettél időbeosztást?

Norén előhúzott egy jegyzetömböt a zsebéből.

– Fél tizenkettőkor még biztosan élve látták Carlmant. Kettőkor találtak rá holtan. A gyilkosságnak a köztes időben kellett történnie.

– Biztos le lehet szűkíteni ezt az időszakot – mondta Wallander. – Próbáld megtalálni azt a személyt, aki utoljára látta! És persze azt is, aki megtalálta.

Wallander bement a házba. Stílusosan felújították a skånei birtok lakóépületét. Wallander egy nagy helyiségbe lépett, amely konyha, étkező és nappali is volt egyúttal. A falon mindenütt olajfestmények lógtak. Az áldozat családja a szoba egyik sarkában, egy fekete bőrgarnitúrán ült. Egy ötven év körüli asszony állt fel és jött felé.

– Carlmanné? – kérdezte Wallander.

– Igen, az vagyok.

Wallander látta, hogy sírt, és a közelgő összeroppanás jeleit fürkészte rajta, de meglepően összeszedettnek látszott.

– Szeretném kifejezni részvételemet a történetekért.

– Szörnyű, ami történt.

Wallander némi gépiességet fedezett fel a válaszában. Elgondolkozott, mielőtt föltette első kérdését.

– Van róla elképzelése, hogy ki tette?

– Nincs.

Wallander túl gyorsnak találta a választ. Az asszony előre felkészült a kérdésre. Más szóval sok emberről is elképzelhető, hogy elkövette a gyilkosságot, mondta magában.

– Megkérdezhetem, mivel foglalkozott a férje?

– Műkereskedő volt.

Wallander meredten nézett. Az asszony félreértette ezt a figyelmes pillantást, és megismételte válaszát.

– Igen, értettem – szölt Wallander. – Bocsásson meg egy pillanatra!

Wallander kiment az udvarra. Rendkívüli erőfeszítéssel gondolta végig, mit is mondott neki az asszony a házban. Összekapcsolta azzal, amit Lars Magnusson mesélt neki a Gustaf Wetterstedt körüli hajdani híresztelésekről. Műkincslopásokról volt szó. És most meghalt egy műkereskedő, ugyanannak a kezétől, mint Gustaf Wetterstedt. A megkönnyebbülés és a hála érzésével állapította meg, hogy már ebben a korai szakaszban is felismerhető valamilyen összefüggés a két eset között. Éppen vissza akart térni a házba, amikor Ann-Britt Höglund jelent meg a ház sarkánál. Sápadtabb volt, mint máskor. És nagyon feszült. Wallandernek eszébe jutott saját nyomozóéveinek kezdeti szakasza, amikor minden erőszakos bűncselekményt személyes ügyének tekintett. Rydberg már az elején a lelkére kötötte, hogy a rendőr soha nem engedheti meg magának, hogy baráti érzelmeket tápláljon egy erőszakos bűncselekmény áldozata iránt. Wallandernek hosszú idejébe telt, míg ezt megtanulta.

– Még egy? – kérdezte Ann-Britt Höglund.

– Ugyanaz a tettes – felelte Wallander. – Vagy ugyanazok a tettesek. Ugyanaz a módszer.

– Öt is megskalpolták?

– Igen.

Wallander látta, hogy kolléganője önkéntelenül is hátrahőkölt.

– Azt hiszem, máris találtam valamit, ami összeköti a két férfit – folytatta Wallander, majd kifejtette gondolatait. Időközben megérkezett Svedberg és Martinsson is. Wallander gyorsan elismételte, amit Ann-Britt Höglundnak mesélt.

– Beszélgetek kell a vendégekkel – mondta. – Ha jól értettem Norént, legalább százan vannak. És igazolják magukat, mielőtt távoznak!

Wallander visszatért a házba. Fogott egy széket, és leült az ülőgarnitúra mellé, ahová összegyűlt a család. Carlman özvegye mellett két, húsz év körüli fiú és egy néhány évvel idősebb lány ült. Mindenki különösen fegyelmeztetnek látszott.

– Megigérem, hogy csak azokat a kérdéseket teszem fel, amelyekre mielőbb okvetlenül választ kell kapnunk – mondta. – Az összes többire később is visszatérhetünk.

Egyikük sem szólt semmit. Wallander első kérdése világos volt.

– Tudják, ki lehetett a tettes? Elképzelhető, hogy valamelyik vendég?

– Ki más lehetett volna? – felelte az egyik fiú. Rövidre vágott, szőke haja volt. Wallander kissé szorongva fedezte fel rajta a hasonlóságot azzal az eltorzított arccal, amelyet az imént kellett látnia a kerti lugasban.

– Van konkrét elképzelése?

A fiú a fejét rázta.

– Nem látszik nagyon valószínűnek, hogy egy óriási ünnepség közepette kívülről bejön valaki – szólt Carlmanné.

– Egy kellőképpen hidegvérű ember nem habozott volna, gondolta Wallander. Vagy egy kellően örült ember. Valaki, akit talán az sem érdekel, hogy elkapják-e vagy sem.

– A férje műkereskedő volt – szólt Wallander. – El tudná mesélni, mit is jelent ez?

– A férjemnek harminc galériája van az egész országban – felelte a nő. – Az északi tartományokban is vannak galériái. Beszállítóktól vásárol képeket. Cégeknek ad bérbe képeket. Minden évben többször rendez művészeti aukciókat. És még sorolhatnám.

– Lehettek ellenségei?

– Aki sikeres, az sohasem kedvelt azok körében, akiknek azonosak az elképzeléseik, de nem azonosak a képességeik.

– Beszélt valaha olyasmiről a férje, hogy fenyegetve érzi magát?

– Nem.

Wallander a kanapén ülő gyerekekre nézett. Majdhogynem egyszerre rázták a fejüket.

– Mikor látták utoljára? – folytatta Wallander.

– Fél tizenegy körül táncoltam vele – mondta az asszony. – Azután még többször felbukkant. Talán tizenegy lehetett, amikor utoljára láttam.

Későbbi időpontban már egyik gyermek sem találkozott vele. Wallander belátta, hogy a többi kérdés még várhat. Eltette a jegyzetömbjét, és fölállt. Mondhatott volna még néhány együtt érző szót, de semmi nem jutott eszébe. Csak biccentett egyet, majd kiment a házból.

Svédország 3:1-re nyerte meg a focimeccset. Ravelli, a kapus kitűnően védett, Martin Dahlin zseniálisan fejtelt. Wallander elkapott egy-két töredéket a körülötte zajló beszélgetésekből. Ann-Britt Höglund és két másik rendőr

nyilvánvalóan helyesen tippelték meg az eredményt. Wallander sejtette, hogy a legrosszabb helyen szerepel. Nem is tudta, hogy ez idegesítette-e, vagy elégedettséggel töltötte el.

A következő órákban keményen és összeszedetten dolgoztak. Wallander az egyik istállóval határos raktárban rendezte be ideiglenes főhadiszállását. Hajnali négy után Ann-Britt Höglund egy jellegzetes göteborgi dialektusban beszélő fiatal nőt vitt hozzá.

– Ő az utolsó, aki élve látta – mondta Ann-Britt. – Nem sokkal éjfél előtt volt együtt Carlmannal a lugasban.

Wallander megkérte, hogy foglaljon helyet. A hölgy elmondta, hogy Madelaine Rhedinnek hívják és művész.

– Mit csináltak a lugasban? – kérdezte Wallander.

– Arne azt akarta, hogy írjak alá egy szerződést.

– Milyen szerződést?

– Át akarta venni a képeim értékesítését.

– És maga aláírta?

– Igen.

– Mi történt azután?

– Semmi.

– Semmi?

– Fölálltam és eljöttem. Ránéztem az órára. Három perc híján éjfél volt.

– Miért nézett az órára?

– Mindig ezt teszem, ha valami fontos történik.

– És ez a szerződés fontos volt?

– Kétszázezer koronát kaptam volna hétfőn. Ez fontos esemény egy szegény művész életében.

– Volt valaki a közelben, míg a lugasban ültök?

– Ha jól láttam, nem.

– És amikor távozott?

– Üres volt minden.

– Mit csinált Carlman, miután maga elment?

– Ülve maradt.

– Honnan tudja? Visszanézett?

– Azt mondta, élvezni akarja a levegőt. Nem hallottam, hogy fölállt volna.

– Nyugtalan volt?

– Nem, jó hangulatban volt.

– Próbálja még egyszer végiggondolni! – mondta Wallander a beszélgetés végén. – Hát ha holnap eszébe jut még valami. Bármilyen legyen is az, fontos lehet. Szeretném, ha ez esetben jelentkezne.

Miután a nő elhagyta a szobát, Per Åkeson jött be a másik oldalról. Falfehér volt az arca. Nehézkesen ült le arra a székre, amelyről Madelaine Rhedin épp fölállt.

– Ez a legundorítóbb, amit valaha láttam – mondta.

– Nem kellett volna megnézned – mondta Wallander. – Nem ezért akartam, hogy idegyere.

– Nem is értem, hogy bírod – mondta Åkeson.

– Én sem – felelte Wallander.

Per Åkeson hirtelen elkomolyodott.

– Ugyanaz, aki Wetterstedtet is meggyilkolta?

– Semmi kétség.

– Egymásra néztek, és tudták, hogy ugyanazt gondolják.

– Más szóval újra lecsaphat?

Wallander bólintott. Åkeson elhúzta a száját.

– Ugyan soha nem részesítettünk előnyben egyetlen nyomozást sem, most mégis ezt tesszük – mondta. – Gondolom, szükséged van több emberre.

– Még nem kell – tiltakozott Wallander. – A nagyobb létszámú rendőr olyan személy elfogását könnyítheti meg, akinek ismerjük a nevét és a személyleírását. De itt még nem tartunk.

– Azután elmesélte, miket mondott neki Lars Magnusson, és hogy Arne Carlman műkereskedő volt.

– Létezik valamiféle összefüggés – mondta végezetül. – Ez megkönnyíti a munkát.

Per Åkeson kétkedve fogadta.

– Remélem, nem teszel fel mindjárt mindent egy lapra – mondta.

– Nem zárok be egyetlen kaput sem – felelte Wallander. – De annak a falnak kell támaszkodnom, amelyiket megtaláltam.

Per Åkeson még félórát maradt, mielőtt visszament Ystadba. Hajnali öt körül megjelentek az újságírók a birtokon. Wallander dühében felhívta Ystadot, és megkérte Hanssont, hogy foglalkozzon az újságírókkal. De máris látta, hogy nem sikerül majd eltítkolniuk Carlman megskalpolását. Hansson az udvar előtti utcán tartott egy rögtönzött és felettébb zűrzavaros sajtótájékoztatót. Martinsson, Svedberg és Ann-Britt Höglund ezalatt lassan hazaengedték a vendégeket, miután valamennyiüket röviden kihallgatták. Wallander azzal az erősen ittas szobrásszal folytatott hosszabb beszélgetést, aki felfedezte Arne Carlman holttestét.

– Miért ment ki a kertbe? – kérdezte Wallander.

– Rókázni.

– És meg is tette?

– Igen.

– Hol hányt?

– Az egyik almafa mögött.

- És azután?
- Le akartam ülni a lugasban, hogy egy kicsit kipihenjem magam.
- Mi történt azután?
- Rátaláltam.

Ennél a szónál Wallander kénytelen volt félbeszakítani a kihallgatást, mert a szobrász ismét rosszul lett. Fölkelt, és lement a lugashoz. Teljesen tiszta volt az ég, már felkelt a nap. Wallander úgy vélte, meleg, szép Szent Iván-napnak néznek elébe. Ahogy a lugasba lépett, megkönnyebbülten vette észre, hogy Nyberg letakarta Carlman fejét egy átlátszatlan föliával. Nyberg a kertet a repceföldtől elválasztó sövény mellett térdepelt.

– Hogy haladtok? – kérdezte Wallander bátorítón.

– Van itt a sövényen némi vérnyom – mondta. – Ilyen messze nem spriccelhetett a lugasból.

– Ez mit jelent? – kérdezte Wallander.

– Ennek eldöntése a te dolgod – felelte Nyberg.

A sövényre mutatott.

– Éppen itt elég ritkás – mondta. – Egy nem túl erős testfelépítésű ember könnyen be tudna mászni itt a kertbe, majd vissza is tudna menni. Majd meglátjuk, mit találunk a másik oldalon. De azt javaslom, hozass egy kutyát. Amilyen hamar csak lehet.

Wallander bólintott.

Fél hatkor megérkezett a kutyás rendőr egy német juhással. Ekkor hagyták el az utolsó vendégek a birtokot. Wallander biccentett az Eskilsson nevű kutyás rendőrnek. A kutya öreg volt már, és régóta dolgozott velük. A Skytt nevet kapta.

Azonnal felvette a szagot a lugasban, és elkezdett a sövény irányába haladni. Át akart mászni azon a helyen, ahol Nyberg a vérnyomokat találta. Eskilsson és Wallander kerestek egy másik, kevésbé sűrű helyet, majd egy traktornyomra értek, amely elválasztotta a telket a szántótól. A kutya ismét rátalált a szagnyomra, és egy, a birtoktól folytatódó útig követte a mező szélén. Eskilsson Wallander javaslatára szabadon engedte a kutyát. Wallander azonnal látta rajta a feszült figyelmet. A kutya egészen a repceföld végéig követte a mezőn vezető utat. Itt egy pillanatra mintha elvesztette volna a nyomot, majd újra rátalált, és egészen a félig kiszáradt tó mellett álló dombig követte. A dombon megszűnt a nyom. Eskilsson különböző irányokban keresgélt, de a kutya nem talált rá újból a szagra.

Wallander körbenézett. Egy magányos, széltől meghajlított fa állt a dombtetőn. Egy régi kerékpárváz maradványai heverték ott félig a földbe ágyazódva. Wallander a fa mellé állt, és távolról szemlélte a birtokot. Nagyszerű kilátás nyílt a kertre. Távcsővel bármikor fel lehetett ismerni, hogy ki tartózkodik a házon kívül.

Wallander egyszer csak megborzongott. Szorongással töltötte el az érzés, hogy valaki más, egy számára ismeretlen egyén ugyanitt állt az éjszaka folyamán. Visszatért a kertbe. Hansson és Svedberg a ház lépcsőjén ültek. Arcuk komor volt a fáradtságtól.

– Hol van Ann-Britt? – kérdezte Wallander.

– Épp most engedi el az utolsó vendéget – felelte Svedberg.

– És Martinsson?

– Telefonál.

Wallander leült a többiek mellé a lépcsőre. Kezdte melegíteni őket a nap.

– Bírnunk kell még egy darabig – szólt. – Ha Ann-Britt végzett, visszamegyünk Ystadba. Össze kell gyűjtenünk az adatokat, és át kell gondolnunk, hogyan tovább.

Senki sem válaszolt. Nem is volt rá szükség. Ann-Britt Höglund kijött az istállóból. Leguggolt eléjük.

– Hogy ennyi ember ilyen keveset lásson – mondta fáradt hangon. – Fel sem tudom fogni.

Eskilsson haladt el előttük a kutyájával. Azután Nyberg ingerült hangja hallatszott a lugasból.

Martinsson megjelent a saroknál. Telefont tartott a kezében.

– Talán nem a legmegfelelőbb a pillanat – mondta –, de most jött egy közlemény az Interpoltól. Pozitív híruk van a megégett lányt illetően. Úgy gondolják, tudják, kicsoda.

– A lány Salomonsson repceföldjéről?

– Igen.

Wallander fölállt.

– Ki az?

– Nem tudom. De ott a jelentés a kapitányságon.

Nem sokkal ezután visszatértek Ystadba.

12.

Dolores Maria Santana.

Szent Iván-nap reggelén háromnegyed hatkor Martinsson felolvasta az Interpol jelentését a megégett lány személyazonosságáról.

– Hova valósi? – kérdezte Ann-Britt Höglund.

– A Dominikai Köztársaságból érkezett a bejelentés – felelte Martinsson. – Madridon át jött.

Majd kérdőn körbenézett a teremben.

Ann-Britt Höglund tudta a választ.

– A Dominikai Köztársaság annak a szigetnek a másik fele, amelyiken Haiti fekszik. Nem Hispaniolának hívják?

– Hogy az ördögbe került ide? – kérdezte Wallander. – Salomonsson repceföldjére? Ki ez a lány? Mit ír még az Interpol?

– Még nem olvastam el tüzetesen – mondta Martinsson. – De ha jól értem, az apja kereste, és tavaly november óta tartják nyilván az eltűntek között. Az eltűnést eredetileg egy Santiago nevű városban jelentették be.

– De hiszen az Chilében van – szolt Wallander csodálkozva.

– Ezt a várost Santiago de los Treinta Caballerosnak hívják – helyesbített Martinsson. – Nincs valahol egy világtalaszunk?

– De – mondta Svedberg, s azzal eltűnt.

– Néhány perc múlva fejét rázva tért vissza.

– Úgy látszik, Björk saját térképe volt – mondta. – Nem találom.

– Hívd fel a könyvkereskedőt! – mondta Wallander. – Feltétlenül szükségem van egy térképre.

– Tisztában vagy vele, hogy még hat óra sincs? – kérdezte Svedberg.

– Ez nem változtat a lényegen. Hívd fel! És küldj oda egy kocsit, hogy elhozza a térképet! Wallander elővett egy százast az erszényéből, és átadta Svedbergnek, aki elment, hogy felhívja a könyvkereskedőt. Pár percre rá föl is csöngette álmából, és útnak is indult a kocsival.

Elementek kávéért, leültek a tárgyalóba, és becsukták maguk mögött az ajtót. Hansson megparancsolta, hogy a következő órákban senki ne zavarja Nybergen kívül. Wallander körbenézett. Ahogy elkapta a komor, kimerült arcok tekintetét, egy pillanatra eltöltötte az a rossz érzés, hogy vajon ő maga hogy nézhet ki.

– Később vissza kell majd térnünk a repceföldön megégett lányra – kezdte. – Most azonban a ma éjszaka történetekre kell összpontosítanunk. Azt máris megállapíthatjuk, hogy ugyanaz a tettes, aki Wetterstedtet is meggyilkolta, ismét lecsapott. Az elkövetés módja azonos, még ha Carlmant fejbe vágták is, Wetterstedtet pedig a gerincén érte a halálos ütés. De mindkettőjüket megskalpolták.

– Még soha nem láttam ilyesmit – vágott közbe Svedberg. – Csak egy vadállat tehetette.

Wallander elhárítólag emelte fel a kezét.

– Hadd mondjam végig! – folytatta. – Többet is tudunk. Például, hogy Arne Carlman műkereskedő volt. És most elmesélek valamit, amit tegnap tudtam meg.

Wallander beszámolt a Lars Magnussonnal folytatott beszélgetéséről és az annak idején Gustaf Wetterstedt körül keringő híresztelésekről.

– Más szóval van egy lehetséges kapocs – mondta végezetül. – A kulcsszavak és az összekötő láncszem a művészet, a műkincslopás és az orgazdaság. És valahol ott, ahol megtaláljuk a közös pontot, megtaláljuk talán az elkövetőt is. Más szóval tudjuk, mire összpontosítsuk a nyomozást. A Wetterstedt és Carlman közti érintkezési pontra. De ez nem jelenti azt, hogy ne volna más problémánk is.

Körbenézett, és látta, hogy a többiek kitalálták, mire gondolt.

– A férfi ismét lecsaphat – folytatta. – Nem tudjuk, miért ölte meg Wetterstedtet és Carlmant. És ez azt jelenti, hogy azt sem tudjuk, kiszemelt-e újabb áldozatokat. Nem tudjuk, kik lehetnek azok. Csak remélhetjük, hogy akik veszélyben vannak, maguk is tudnak róla.

– Van még valami, amit nem tudunk – szólalt meg Martinsson. – Ez a férfi örült vagy sem? Nem tudjuk, hogy bosszú vagy valamilyen más indíték vezeti-e. Az sem kizárt, hogy az elkövető olyan indítékot talált ki, amelynek valójában semmi köze a valós eseményekhez. Senki nem láthatja, mi játszódik le egy zavarodott elmében.

– Természetesen igazad van – vélte Wallander. – Sok bizonytalan tényezővel kell számolnunk.

– Lehet, hogy ez még csak a kezdet – mondta Hansson meggyötörten. – Akár az is elképzelhető, hogy sorozatgyilkossal van dolgunk?

– Valóban szembe kell nézzünk a legrosszabbal – felelte Wallander. – Ezért gondolom én is, hogy azonnali külső segítséget kell igénybe vennünk. Mindenekelőtt a stockholmi igazságügyi pszichiátriától. Az elkövetés módja – különösen a skalpolás ténye – annyira rendkívüli ennél az elkövetőnél, hogy ők talán tudnak róla mondani valamilyen pszichés sajátosságot.

– Korábban is gyilkolt már az elkövető? – tűnődött Svedberg. – Vagy csak most engedte szabadjára a gyeplőt?

– Nem tudom – mondta Wallander. – De óvatos. Erősen az a benyomásom, hogy pontosan megtervezi a tetteit. Aztán ha eljön az idő, habozás nélkül lecsap. Ennek legalább két oka lehet. Az egyik, hogy egyszerűen nem akarja, hogy elkapják. A másik, hogy semmi esetre se szakítsák félbe, amíg véghez nem viszi, amit eltervezett.

Wallander utolsó szavaira szorongás és levertség szállta meg a jelenlévőket.

– Ezekből a dolgokból kell kiindulnunk – mondta végül. – Hol keresztezi egymást Wetterstedt és Carlman útja? Ezt kell kiderítenünk. Még hozzá a lehető leggyorsabban.

– Talán azzal sem ártana tisztában lennünk, hogy a továbbiakban nem dolgozhatunk zavartalanul – tette hozzá Hansson. – Rajzani fognak körülöttünk az újságírók. Tudják, hogy Carlmant megskalpolták. Épp egy ilyen újdonságra vártak. Bármily röhejes, a svédek imádnak nyaralás közben erőszakos bűncselekményekről olvasni.

– Ez talán nem is baj – tette hozzá Wallander. – Legalább figyelmezteti azokat, akik esetleg attól tarthatnak, hogy szerepelnek az elkövető listáján.

– Kérnünk kellene a lakosság segítségét is – szölt Ann-Britt Höglund. – Tegyük fel, hogy igazad van, és a gyilkos egy lista szerint jár el, és egyes emberek esetleg belátják, hogy ők is veszélyben vannak. Ez esetben annak is megvan a lehetősége, hogy valamelyikük legalább sejtje, ki a gyilkos.

– Igazad van – mondta Wallander, majd Hanssonhoz fordult. – Amilyen hamar csak lehet, hívj össze egy sajtótájékoztatót! Pontosán mondjunk el mindent, amit csak tudunk. Hogy egy és ugyanazt a tettet keressük, és minden segítségre szükségünk van.

Svedberg fölállt, és kinyitott egy ablakot. Martinsson jól hallhatóan ásított.

– Mindannyian fáradtak vagyunk – mondta Wallander. – Ennek ellenére folytatnunk kell. Próbáljatok meg közbe-közbe aludni!

Kopogtattak. Egy rendőr jött be, kezében egy térképpel. Kiterítették, majd megkeresték a Dominikai Köztársaságot és a Santiago nevű várost.

– Ez a lány most várhat – mondta Wallander. – Itt és most úgysem tudunk vele mit kezdeni.

– Mindenesetre küldök nekik választ – szölt Martinsson. – És tovább érdeklődhetünk eltűnésének közelebbi részletei felől.

– Azon tűnődöm, hogy került ide – dörmögte Wallander.

– Az Interpol jelentésében tizenhét évesnek tüntetik fel – mondta Martinsson. – Magassága pedig százhatvan centi.

– Küldd át az ékszer leírását! – tette hozzá Wallander. – Ha az apja azonosítja, egyértelmű a dolog.

Tíz perccel hét után távoztak a tárgyalóból. Martinsson hazament, hogy beszéljen a családjával, és lemondja a bornholmi utazást. Svedberg lement

zuhanyozni a pincébe. Hansson eltűnt a folyosón, hogy megszervezze a sajtótájékoztatót. Wallander elkísérte a szobájába Ann-Britt Höglundot.

– El fogjuk kapni? – kérdezte a nő komolyan.

– Nem tudom – válaszolta Wallander. – Van egy nyomunk, amelyet követhetünk. Azt a gondolatot mindenesetre félresöpörhetjük, hogy olyan gyilkosról lenne szó, aki válogatás nélkül meggyilkol bárkit, aki az útjába kerül. Terv szerint jár el. A skalpok a trófeái.

Ann-Britt Höglund leült a székére, Wallander pedig az ajtófélfának támaszkodott.

– Miért gyűjt valaki trófeákat? – kérdezte Ann-Britt.

– Hogy dicsekedjen velük.

– Maga vagy mások előtt?

– Mindkettő.

Wallander egyszer csak megértette, miért kérdez rá Ann-Britt Höglund a trófeákra.

– Gondolod, hogy valakinek meg akarja mutatni ezeket a skalpokat?

– Legalábbis nem kizárt.

– Nem – gondolkodott el Wallander. – Valóban nem kizárt. Ahogy más sem.

Még egyszer megfordult az ajtóban.

– Felhívod Stockholmot? – kérdezte.

– Ma van Szent Iván-nap – felelte Ann-Britt. – Nem hiszem, hogy van telefonügyeletük.

– Akkor otthon kell felhívnod valakit – mondta Wallander. – Mivel nem tudhatjuk, nem csap-e le újból, nem vesztegethetjük az időt.

Wallander átment a saját irodájába, és leereszkedett kellemetlenül recsegő székére. Fájt a feje a fáradtságtól. Hátradőlt, és lehunyta a szemét. Hamarosan el is aludt.

Megrándult, amikor valaki a szobájába lépett. Vetett egy pillantást a karórájára, és látta, hogy majdnem egy órát aludt. Nem enyhült tompa fejfájása. Valamivel mégis frissebbnek érezte magát.

Nyberg állt a szobájában. Szeme véraláfutásos volt, haja az égnek állt.

– Nem akartalak felébreszteni – mondta bocsánatkérően.

– Csak elbóbiskoltam – felelte Wallander. – Történt valami?

Nyberg a fejét rázta.

– Nem sok. Az egyetlen, amire gondolni tudok, hogy aki leütötte Carlmant, az bizonyára összevázta a ruháját. Anélkül hogy elébe vágnék az igazságügyi orvos szakértői vizsgálatnak, úgy gondolom, közvetlenül fentről érte az ütés. Ebből az következik, hogy akinél a balta volt, annak nagyon közel kellett állnia hozzá.

– Biztos vagy benne, hogy balta volt?

– Semmiben sem vagyok biztos – felelte Nyberg. – Egy súlyos kard is lehetett. Vagy valami más. De pont úgy nézett ki az a fej, mint amikor egy fatuskót hasítanak ketté.

Wallandert azonnal elfogta a rosszsullét.

– Elég – mondta. – Az elkövetőnek tehát véres a ruhája. Ez viszont kizárja az ünnepségen részt vevő vendégek körét. Egyikük ruhája sem volt véres.

– A sövény mentén kutattunk – folytatta Nyberg. – A repceföld felé és a dombon. A Carlman melletti területet birtokló paraszt odajött, és megkérdezte, learthatja-e a repcét. Igent mondtam.

– Jól tetted – mondta Wallander. – Nem szokatlanul késő ez már az idén?

– Én is úgy vélem – felelte Nyberg. – Elvégre már a nyár derekán járunk.

– A domb – szólt Wallander.

– Valószínűleg volt ott valaki. Letaposták a fűvet. Úgy festett, hogy az egyik helyen ültek is. Vettünk mintát a fűből és a talajból.

– Semmi egyéb?

– Az az ócska kerékpár nem hiszem, hogy érdekes lehet számunkra.

– A kutya ott vesztette el a szagot – mondta Wallander. – Vajon miért?

– Ezt talán inkább a kutjától kellene megkérdezned – felelte Nyberg. – De van olyan, hogy egy idegen elem egyszerre csak annyira domináns lesz, hogy a kutya elveszíti az addig követett szagot. Sok magyarázat létezik arra, hogy néha furcsa módon miért érnek véget a nyomok.

Wallander átgondolta Nyberg szavait.

– Menj haza, és aludd ki magad! – szólalt meg végül. – Elég pocskul nézel ki.

– Úgy is érzem magam – válaszolta Nyberg.

Miután Nyberg távozott, Wallander átment az étkezőbe, és készített magának egy szendvicset. Megjelent az egyik recepciós lány, és átadott egy halom telefonüzenetet. Wallander átlapozta őket, és látta, hogy főként újságírók hívták. Elgondolkozott, hazamenjen-e átöltözni. Aztán valami egészen más mellett döntött. Bekopogott Hansson ajtaján, és szólt, hogy ki akar menni Carlman birtokára.

– Egy órára beszéltem meg a sajtótájékoztatót – mondta Hansson.

– Addig visszaérek – felelte Wallander. – Hacsak nincs valami rendkívüli, nem szeretném, ha bárki zavarna. Gondolkoznom kell.

– És mindannyiunknak aludnia kell – tette hozzá Hansson. – Almomban sem gondoltam volna, hogy épp most történik ilyen borzalom.

– Mindig akkor jön, amikor a legkevésbé számítunk rá – mondta Wallander.

Lehúzott ablakkal hajtott Bjäresjö felé ezen a szép nyári reggelen. Eszébe jutott, hogy meg kell látogatnia apját. Sőt Lindát is fel kell hívnia. Baiba másnap tér vissza Rigába a tallinni útjáról. Már tizennégy nap sincs a nyaralásig.

Leparkolt a Carlman hosszan elnyúló birtokát körülvevő kordon előtt. Kisebb kíváncsiskodó csoportok gyűltek össze az utcán. Wallander biccentett a kordont felügyelő rendőrnek. Azután megkerülte a nagy kertet, és a mezőn át felment a dombra. Megállt azon a helyen, ahol a kutya elveszítette a szagot, és körbenézett. *Szándékosan választotta ki a dombot. Innen jól láthatta, mi történik a kertben. Még az istállóépületből kiszűrődő zenét is jól hallhatta. Késő estére kiürült a kert. Ebben egyetértenek az ünnepség résztvevői. Mindenki bement. Fél tizenkettő körül Carlman a lugas felé ballag Madelaine Rhedinnel. Mit csinálsz akkor?*

Wallander nem válaszolt saját kérdésére. Ehelyett megfordult, és megvizsgálta a domb hátoldalát. A domb alatt egy traktor nyoma futott végig. Egészen az útig követte a füvel benőtt töltést. A traktornyom az egyik oldalon egy kis erdőbe vezetett, a másik oldalon egy mellékutcába, amely a Malmot Ystaddal összekötő főútvonalig tartott. Wallander követte a traktornyomot az erdőbe. Egy magas bükkfacsoport árnyékában haladt előre. A napfény átszűrődött a lombokon. Illatozott a föld. A traktornyom egy szabad téren végződött, ahol néhány nemrégiben kivágott és legallyazott fatörzs várt elszállításra. Wallander hiába kereste a továbbvezető utat. Próbálta maga elé képzelni a térképet. Ha valaki ki szeretett volna érni az erdőből a főútra, akkor két lakóház és több szántóföld mellett kellett elhaladnia. A főútig körülbelül két kilométerre saccolta a távolságot. Azután visszament ugyanazon az úton, amelyen jött, és továbbhaladt a másik irányba. Számolta a lépéseit, eszerint nem egészen egy kilométert tett meg addig a pontig, ahol a mellékutca elérte az E65-öst. A mellékutca tele volt kocsinyomokkal. Az egyik oldalon az útépítők bódéja állt. Zárva volt az ajtaja. Csendben megállt, és körbenézett. Azután a bódé háta mögé ment. Egy összehajtogatott vászon és néhány vascső hevert ott. Amikor már épp indulni akart, megakadt a tekintete valamin, ami ott feküdt előtte a földön. Ahogy lehajolt, látta, hogy egy barna papírzacskó darabja az. Több sötét folt látszott rajta. Óvatosan hüvelyk- és mutatóujja közé fogta, majd fölemelte. Nem tudta megmondani, mitől származnak a foltok. Óvatosan visszahelyezte a papírt a földre. A következő percekben alaposan megvizsgálta a közvetlen környéket. Miután bepillantott a négy betontömbön álló bódé alá, megtalálta a papírzacskó maradékát. Benyúlt és kihúzta. A zacskónak ezen a részén nem voltak foltok. Letette, majd betelefonált a kapitányságra. Martinsson jött a telefonhoz, aki már visszaért otthon tett látogatásáról.

– Szükségem van Eskilssonra és a kuttyájára – mondta Wallander.

– Hol vagy? Történt valami?

– Kint vagyok Carlman birtokánál – válaszolt Wallander. – Csak szeretnék megbizonyosodni valamiről.

Martinsson megígérte, hogy felhívja Eskilssont. Wallander elmondta, pontosan hol található.

Félóra múlva megjelent Eskilsson a kutyájával. Wallander elmagyarázta neki, hogy mit szeretne.

– Menj oda, ahol a kutya elvesztette a nyomot! – mondta. – Azután gyere vissza!

Eskilsson eltűnt. Mintegy tíz perc múlva újra ott volt. Wallander látta, hogy a kutya felhagyott a kereséssel. De abban a pillanatban, ahogy a bódéhoz ért, újra szagot fogott. Eskilsson kérdően nézett Wallanderre.

– Engedd el! – kérte Wallander.

A kutya egyenesen a papírdarabhoz szaladt, és ugatni kezdett. Ám hiába szerette volna Eskilsson, hogy a kutya folytassa a keresést, az hamar feladta. Ismét eltűnt a nyom.

– Ez vér? – kérdezte Eskilsson a papírdarabra mutatva.

– Úgy gondolom, igen – felelte Wallander. – Akárhogy is, találtunk valamit, ami összefügg azzal a férfival, aki fönt járt a dombon.

Eskilsson visszament a kutyájával. Wallander éppen fel akarta hívni Nyberget, amikor észrevette, hogy van egy nejlontasak a zsebében. Biztosan Wetterstedt villájának technikai vizsgálata során tette el. Óvatosan behelyezte a papírdarabot. *Nem sok utat kellett megtenned Carlman birtokától idáig. Valószínűleg állt itt egy kerékpár. Lecserélted a ruhádat, mert összevézted. De le is töröltél valamit. Talán egy kést vagy egy baltát. Azután elmentél Malmö vagy Ystad felé. Valószínűleg csak átmentéi a főúton, és ott valamelyik kis utcát választottad azok közül, amelyek keresztül-kasul átszelik a vidéket. Eddig most már tudlak követni. De tovább nem.*

Wallander visszament a kocsijáért Carlman birtokára. A kordont felügyelő rendőrtől megkérdezte, ott van-e még a család.

– Senkit nem láttam – volt a válasz. – De senki nem hagyta el a házat.

Wallander bólintott, majd a kocsijához ment. Sok kíváncsiskodó állt a kordonnál. Wallander vetett rájuk egy gyors pillantást, és elcsodálkozott, hogy az emberek képesek föláldozni egy nyári reggelüket pusztán azért, hogy vért lássanak.

Csak azután tudatosult benne, hogy észrevétlenül is valami fontos dologra lett figyelmes, miután már elindult a helyszínről. Lelassított, és megpróbálta felidézni, mi volt az.

Azokkal az emberekkel volt kapcsolatos, akik a kordonnál álltak. Mire gondolt? Valami olyasmire, hogy az emberek feláldozzák a nyári reggelüket, hogy vért lássanak?

Lefékezett, és megfordult az úton. Ahogy visszaért Carlman birtokához, a kordon előtt még mindig ott álltak a kíváncsiskodók. Wallander körülnézett,

de nem talált magyarázatot a reakciójára. Megkérdezte a rendőrtől, hogy éppen az imént nem távoztak-e el néhányan a béméskodók közül.

– Lehet. Az emberek folyamatosan jönnek és mennek.

– Egyikük sem tűnt fel neked különösebben?

A rendőr elgondolkozott.

– Nem.

Wallander visszament a kocsijához.

Tíz perccel múlt kilenc Szent Iván napján.

13.

Amikor Wallander fél tíz előtt visszaért a kapitányságra, a recepciós lány szólt, hogy valaki vár rá a szobájában. Wallander ezúttal teljesen elveszítette a fejét. Káromkodni kezdett, és ráordított a csak nyári kisegítőként ott dolgozó lányra. Üvöltött, hogy akárki legyen is az, senkit nem engedhetnek a szobájába. Dühösen lépdelt végig a folyosón, majd feltépte szobája ajtaját.

Apja ült a széken, és nézett rá.

– Miért rontasz így be? – kérdezte. – Még azt hinné az ember, hogy dühös vagy.

– Csak annyit hallottam, hogy valaki vár rám a szobámban, de nem tudtam, hogy te vagy az – mondta Wallander megrökönyödve és bocsánatkérően.

Ez volt az első alkalom, hogy apja meglátogatta a munkahelyén. Wallander egyenruhás éveiben apja megtagadta, hogy átlépje a háza küszöbét, ha nem civilben jelent meg. Most pedig ott ül a széken, sőt Wallandernek az is szembetűnt, hogy a legjobb öltönyét vette föl.

– Meg kell hogy mondjam, meg vagyok lepve – szólt Wallander. – Ki hozott ide?

– A feleségemnek nemcsak jogosítványa, hanem autója is van – felelte az apja. – Meglátogatja az egyik rokonát, amíg nálad vagyok. Láttad a meccset ma éjjel?

– Nem. Dolgoztam.

– Jó meccs volt. 1958 jutott róla eszembe, amikor Svédországban rendezték a világbajnokságot.

– Hiszen téged sosem érdekelt a foci!

– Mindig szerettem a focit.

Wallander csodálkozva nézett rá.

– Ezt nem tudtam.

– Sok mindent nem tudsz. Volt 1958-ban egy Sven Axbom nevű svéd védő. Nagy gondjai voltak az egyik brazil szélsővel, ha jól emlékszem.

– Elfelejtetted? Hány éves voltam 1958-ban? Épphogy megszülettem.

– Soha nem volt labdaérzéked. Lehet, hogy ezért lettél rendőr?

– Arra tippeltem, hogy Oroszország nyer.

– Ezt el is hiszem – mondta az apja. – Én 2:0-t tippeltem. Gertrud viszont óvatosabb volt. Ő 1:1-re gondolt.

Lezárták a témát.

– Kérsz kávét? – kérdezte Wallander.

– Igen, köszönöm.

Wallander elment kávéért. A folyosón összefutott Hanssonnal.

– El tudnád intézni, hogy a következő félórában senki ne zavarjon? – kérdezte.

Hansson aggódva ráncolta össze homlokát.

– Nagyon sürgősen beszélnem kell veled.

Wallandert bosszantotta Hansson fensőbbes stílusa.

– Félóra múlva – mondta. – Utána addig beszélünk, ameddig csak akarod.

Visszament a szobájába, és becsukta maga mögött az ajtót. Apja két kezébe vette a műanyag poharat, Wallander pedig leült az íróasztala mögé.

– Váratlanul ért a látogatásod, meg kell mondanom. Soha nem gondoltam volna, hogy egyszer itt látlak a kapitányságon.

– Számomra is váratlan a dolog – felelte az apja. – Soha nem jöttem volna, ha nem lett volna okvetlenül szükséges.

Wallander letette műanyag poharát az asztalra. Tudnia kellett volna, hogy apja csak rendkívül sürgős esetben látogatja meg.

– Történt valami? – kérdezte.

– Csak az, hogy beteg vagyok – felelte az apja egyszerűen.

Wallandernek azonnal összeszorult a gyomra.

– Hogyhogy? – kérdezte.

– Fokozatosan elveszítem az eszem – folytatta az apja közönyösen. – A betegség nevét elfelejtettem. Olyan, mint amikor szenilis lesz az ember. De rosszindulatúvá válhat. És gyors lefolyású is lehet.

Wallander tudta, miről beszél az apja. Emlékezett rá, hogy Svedberg édesanyja is ebben a betegségben szenvedett. De a neve neki sem jutott eszébe.

– Honnan tudod? – kérdezte. – Voltál orvosnál? Eddig miért nem szóltál?

– Még egy specialistánál is voltam Lundban – válaszolta az apja. – Gertrud vitt el.

Azután csöndben megitta a kávét. Wallander nem tudta, mit mondjon.

– Tulajdonképpen azért jöttem, hogy kérjek valamit – mondta az apja, és ránézett. – Ha nem túl nagy kívánság.

Ebben a pillanatban megszólalt a telefon. Wallander mellétette a kagylót, anélkül hogy beleszólt volna.

– Tudok várni – mondta az apja.

– Megmondtam, hogy ne zavarjanak. Inkább meséld el, mit szeretnél kérni!

– Mindig az volt az álmom, hogy egyszer eljussak Olaszországba – mondta az apja. – Szeretnék odautazni, még mielőtt késő lenne. És arra gondoltam, hogy velem jöhetnél. Gertrudnak semmi keresnivalója Olaszországban. Nem is hiszem, hogy érdekelné. És én fizetek mindent. A pénzem megvan rá.

Wallander az apjára nézett. Kicsinek és rogyantnak látszott, ahogy a széken ült. Mintha csak most öregedett volna meg annyira, amennyi idős valójában. Majdnem nyolcvanéves.

– Persze hogy elutazunk Olaszországba – mondta Wallander. – Mikor szeretnél menni?

– Talán az lenne a legjobb, ha nem várnánk túl sokáig – felelte az apja. – Úgy hallottam, szeptemberben nincs akkora hőség. De lehet, hogy akkor nem érsz rá.

– Egy hetet minden további nélkül szabaddá tehetek. Vagy szeretnél hosszabb ideig maradni?

– Egy hét jó lesz.

Apja előrehajolt, és letette a poharat, majd fölállt.

– Nem is akarok tovább zavarni – mondta. – Kint megvárom Gertrudot.

– Ülj csak itt tovább! – felelte Wallander.

Apja elhárítólag emelte fel botját.

– Sok a dolgod – mondta. – Akármi legyen is az. Kint várok.

Wallander kikísérte apját a recepcióhoz, ahol helyet foglalt a kanapén.

– Nem akarom, hogy itt várj – morogta. – Mindjárt jön Gertrud.

Wallander bólintott.

– Persze hogy elutazunk Olaszországba – mondta. – Kimegyek hozzád, amint lesz időm.

– Szép utunk lesz talán – vélte az apja. – Sosem lehet tudni.

Wallander otthagytá, és a recepció lányhoz lépett.

– Szeretnék bocsánatot kérni – mondta. – Jól tetted, hogy apámat a szobámban váratad.

Visszatért íróasztalához. Egyszer csak észrevette, hogy könny szökött a szemébe. Még ha feszült és lelkiismeret furdalásban gazdag volt is apjához való viszonya, most rettentő szomorúsággal töltötte el a tudat, hogy előbb-utóbb elhagyja őt. Az ablakhoz lépett, és nézte a nyarat. *Volt idő, amikor annyira közel álltunk egymáshoz, hogy senki nem léphetett közénk. Akkoriban, amikor megérkeztek a selyemlovagok csillogó amerikai autókban, és megvásárolták a képeidet. Már akkor is emlegetted, hogy egyszer elutazol Olaszországba. Egy másik alkalommal, néhány évvel ezelőtt pedig gyalog indultál el oda. Hálóruhában, kezeden egy táskával találtam rád egy szántó- föld közepén. De most elutazunk. És semmi nem jöhet közbe.*

Wallander visszament az íróasztalához, majd felhívta a nővérét Stockholmban. Az üzenetrögzítő közölte, hogy csak este lesz otthon.

Hosszú időre volt szüksége, hogy apja látogatása után ismét a nyomozásnak szentelje magát. Nyugtalan volt, nehezen tudott koncentrálni. Nem volt képes elfogadni a hallottakat. Egyszerűen nem akarta tudomásul venni.

Miután beszélt Hanssonnal, készített egy alapos áttekintést és értékelést a nyomozás állásáról. Tizenegy előtt felhívta Per Ákesont a lakásán, és tájékoztatta álláspontjáról. Azután elhajtott a Mariagatanra, lezuhanyozott és átöltözött. Tizenkettőkor már ismét a kapitányságon volt. Szobája felé haladva utolérte Ann-Britt Höglundot. Beszámolt neki az útépitők bódéja mögött talált véres papírdarabról.

– Elérted a stockholmi pszichológusokat? – kérdezte.

– Egy Roland Möller nevű ember nevét adták meg – felelte. – Vaxholmi nyaralójában volt. Mindössze Hanssonnak mint rendőrfőnöknek formális megkeresése szükséges.

– Beszéltél vele?

– Ő már megtette.

– Jól van – mondta Wallander. – Beszéljünk most valami egész másról! Mit gondolsz arról, ha azt mondom, hogy az elkövetők visszatérnek a bűntény színhelyére?

– Azt, hogy ez egyszerre mítosz és valóság.

– Mennyiben mítosz?

– Amennyiben általános érvényű szabályról beszélünk. Ha úgy vesszük, hogy mindig bekövetkezik.

– És mit mond a valóság?

– Hogy időnként tényleg előfordul. Saját jogtörténetünk klasszikus példája épp innen, Skánéból származik. Egy olyan rendőrrel szól, aki az ötvenes évek elején egy sor gyilkosságot elkövetett, majd maga is részt vett a bűntény felderítésében.

– Ez nem jó példa – vetette ellen Wallander. – Ő kénytelen volt visszatérni. Én az olyanokról beszélek, akik szabad akaratukból térnek vissza. Miért teszik?

– Hogy provokálják a rendőrséget. Hogy csiklandozzák az önérzetüket. Vagy csak ki akarják deríteni, mennyit tud a rendőrség.

Wallander elgondolkozva bólintott.

– Miért kérded mindezt?

– Mert volt egy különös élményem – válaszolta Wallander. – Az volt az érzésem, hogy láttam valakit Carlman birtokánál, akit már lent a tengerpartnál is láttam. Amikor a Wetterstedt-gyilkosságot vizsgáltuk.

– Miért ne lehetne ez egy és ugyanaz a személy? – kérdezte Ann-Britt Höglund csodálkozva.

– Igen, miért is ne? De ezen az emberen volt valami különös. Csak nem tudok rájönni, mi volt az.

– Azt hiszem, ebben nem tudok neked segíteni.

– Tudom – mondta Wallander. – De szeretném, ha ezentúl a lehető legdiszkrétebben lefényképeznék a kordon előtt kíváncsiskodókat.

– Ezentúl?

Wallander belátta, hogy túl messzire ment. Háromszor lekopogta mutatóujjával az asztalon.

– Természetesen azt remélem, hogy nem történik már semmi – mondta.

– De arra az esetre, ha mégis.

Elkísérte Ann-Britt Höglundot a szobájáig. Azután elhagyta a rendőrség épületét. Apja nem ült már a kanapén. A város kivezető útjának egyik falatozójához hajtott, és evett egy hamburgert. A hőmérő 26 fokot mutatott. Háromnegyed egykor ért vissza a kapitányságra.

Az ystadi rendőrség ezen nyári sajtótájékoztatója arról maradt emlékezetes, hogy Wallander teljesen elvesztette a fejét, és még azelőtt elhagyta a termet, mielőtt az egész véget ért volna. Utána még arra sem volt hajlandó, hogy megbánja a viselkedését. A kollégák többsége is azon a véleményen volt, hogy teljesen megfelelően viselkedett. Másnap mégis felhívta egy buzgó, osztályvezetői rangú hivatalnok a birodalmi rendőrségtől, és szemére vetette, hogy mennyire nem helyénvaló, ha a rendőrök durván viselkednek az újságírókkal. A média és a rendőrség viszonya amúgy is elég feszült, nem bír el újabb terheket.

A sajtótájékoztató vége felé történt. Az egyik esti laptól érkező újságíró kezdte Wallandert az áldozat megskalpolását részletező kérdésekkel ostromolni. Wallander ameddig csak lehetett, próbálta kikerülni a választ, és nem szolgált túlságosan véres részletekkel. Mindössze annyit közölt, hogy mind Wetterstedt, mind Carlman fejről letépték a haj egy részét. De az újságíró csak nem hagyta annyiban. További részleteket követelt, annak ellenére, hogy Wallander a nyomozástechnikai okokra hivatkozva megtagadta a választ. Wallandert már ekkor heves fejfájás gyötörte. Az újságíró kifejtette, hogy Wallandernek már az elejétől fogva kötelessége lett volna hivatkozni a nyomozástechnikai okokra, amelynek értelmében nem adhatnak ki részletes információkat a skalpolásról, ahelyett hogy a sajtótájékoztató végén közli ezt. Wallandernek ekkor egyszer csak elege lett. Öklével az asztalra csapott, és fölállt.

– Nem hagyom, hogy egy túlbuzgó újságíró, aki nincs abban a helyzetben, hogy határokat szabjon, előírja nekem a rendőrségi eljárás módját! – üvöltötte.

Felvillantak a vakuk. Ekkor azonnal véget vetett a sajtótájékoztatónak, és elhagyta a termet. Miután lecsillapodott, elnézést kért Hanssontól a kitöréséért.

– Nem hiszem, hogy ez bármit változtat a holnapi főcímeken – válaszolta Hansson.

– Meg kellett húznom a határvonalat – mondta Wallander.

– Természetesen teljesen egyetértek veled – mondta Hansson. – De attól tartok, ezt mások nem így látják.

– Akkor függessenek fel! – mondta Wallander. – Váltsanak le! De arra nem fognak rávenni, hogy bocsánatot kérjek ettől az újságírótól.

– A bocsánatkérést majd a birodalmi rendőrség küldi el diszkréten az újság főszerkesztőjének – mondta Hansson. – Mi ebből semmit sem fogunk érzékelni.

Délután négykor visszavonult a nyomozócsoport. Hansson szigorúan meghagyta, hogy ne zavarják. Wallander megbízásából egy rendőrkocsi elment Per Åkesonért. Wallander tudta, hogy ezen a délutánon nyomós döntéseket hozhatnak. Kénytelenek lesznek egyszerre több irányba orientálódni, és valamennyi kaput nyitva tartani. Ugyanakkor úgy látta, hogy a fő nyomvonalra kell összpontosítaniuk. Wallander, miután kapott Ann-Britt Höglundtól néhány fejfájás elleni tablettát, egy negyedóra bocsánatkérésére bocsátotta maga mögött az ajtót, és még egyszer átgondolta mindazt, amit Lars Magnusson mesélt neki. Azt a körülményt sem hagyta figyelmen kívül, hogy létezik közös nevező Wetterstedt és Carlman között. Vagy van még valami, ami fölött átsiklott? Átfésülte fáradt agyát, de semmit nem talált, ami arra ösztönözné, hogy megváltoztassa véleményét. A további fejleményekig a fő nyomvonalra, nevezetesen a műkereskedelem és a műkincslopás köré kell összpontosítaniuk a nyomozást. Nagyon gyorsan és mélyre kell ásniuk a csaknem harminc évre visszanyúló, Wetterstedt körüli híreszteléseket illetően. Wallandernek nem voltak illúziói, nem számított említésre méltó segítségre. Lars Magnusson beszélt azokról a szimbolikus temetkezési vállalatokról, amelyek rendbe tették azokat a megvilágított termeket és sötét sikátorokat, ahol a hatalom szolgálai tanyáztak. Oda kell bevilágítaniuk lámpásukkal, és ez nem lesz egyszerű feladat.

A pontban négy órakor kezdődő megbeszélés a leghosszabbak egyike volt Wallander életében. Csaknem tíz órát töltöttek együtt, mire Hansson lezárhatta az egészet. Mindenki fáradt és meggyötört volt. Ann-Britt Höglund fejfájás elleni tablettákkal teli doboza körbejárt, és a végére ki is ürült. Műanyag poharak hegye borította az asztalt. Az egyik sarokban pizzásdobozok és ételmaradékok halmozódtak fel.

Ugyanakkor ez volt a legjobb megbeszélések egyike Wallander nyomozói éve alatt. Végig nagyon összeszedettek voltak, mindenki felsorakoztatta a szempontjait, és a közös erőfeszítésből, a logikus gondolkodásból megszületett a nyomozás stratégiája. Miután Svedberg beszámolt a Wetterstedt gyermekeivel és legutóbbi elvált feleségével folytatott telefonbeszélgetéseiről, még mindig nem tudtak felfedezni indítékot. Hansson beszélt a csaknem nyolcvanéves, Wetterstedt igazságügy-miniszteri idejében volt egykori párttitkárral is, de semmi érdemleges nem derült ki belőle. Azt az információt kapta, hogy az ő idejében Wetterstedt vitatott személyiség volt a pártban, de soha senki nem vonta kétségbe a párttal szembeni elkötelezettségét. Martinsson beszámolt Carlman özvegyével folytatott hosszabb beszélgetéséről. Még mindig nagyon fegyelmezett volt, de Martinsonnak az volt a benyomása, hogy valamilyen nyugtatószer hatása alatt állt. Sem neki, sem gyermekeinek nem voltak elképzelései a gyilkosság indítékáról. Wallander a maga részéről Sara Björklunddal, a „cseléddel” folytatott beszélgetését adta közre. Megemlítette továbbá azt az észrevételét, hogy kicsavarták a kertkapunál álló villanyoszlop izzóját. A megbeszélés első részének lezárásaként beszámolt arról a véres papírról is, amelyet az útépítők bódéja mögött talált.

A jelenlévők egyike sem vette észre, hogy egész idő alatt apjára gondolt. Meg is kérdezte utána Ann-Britt Höglundot, vajon feltűnt-e neki, mennyire szétszórt volt. Kolléganője meglepve fogadta a kérdést. Összeszedettebbnek látta, mint valaha.

Este kilenc körül tartottak egy szünetet, és alaposan kiszellőztettek. Martinsson és Ann-Britt Höglund hazatelefonáltak. Wallander elérte végre a nővérét, aki sírni kezdett, miután testvére beszámolt neki apja látogatásáról és aggodalmáról, hogy apjuk lassan elhagyja őket. Wallander próbálta vigasztalni, ahogy csak tudta, de maga is küzdött a torkában lévő gombóccal. Végül azzal búcsúztak el, hogy nővére másnap felhívja Gertrudot, és amint lehet, eljön látogatóba. Mielőtt befejezték a beszélgetést, megkérdezte Wallandert, szerinte apja kibírja-e az olaszországi utazást. Wallander őszintén megmondta, hogy nem tudja. De kiállt az utazás mellett, és emlékeztette nővérét, hogy apjuk már gyermekkoruk óta arról álmodott, hogy egyszer az életben eljut Olaszországba.

Lindát is megpróbálta felhívni. Tizenöt csöngés után feladta. Mérgében úgy határozott, hogy ad neki pénzt egy üzenetrögzítőre.

Miután ismét összegyűltek a tárgyalóban, Wallander a két ügy érintkezési pontjáról kezdett beszélni. Azután meg kellett keresniük, nem hagynak-e figyelmen kívül emiatt valamilyen más lehetőséget.

– Carlman özvegye biztos benne, hogy a férjének soha nem volt dolga Wetterstedtrel – szölt Martinsson. – A gyermekei sem tudnak róla. Átnézték az összes telefonos noteszt, de nem találtak Wetterstedt nevével.

– Arne Carlman sem szerepelt Wetterstedt telefonos listáján – fűzte hozzá Ann-Britt Höglund.

– Nem látható tehát az érintkezési pont – vonta le a következtetést Wallander. – Nem látható, vagy úgy is mondhatnánk, sötétben bujkál. Valahol léteznie kell az összefüggesnek. Ha azt megtaláljuk, talán az elkövetőről is lesz elképzelésünk. Vagy legalább az indítékról. Gyorsan és mélyre kell ásniuk.

– Mielőtt ismételten lecsap – tette hozzá Hansson. – Feltéve, hogy erre készül.

– Azt sem tudjuk, kit kell óva intenünk – mondta Wallander. – Az egyetlen, amit az elkövetőről vagy esetleg az elkövetőkről tudunk, hogy megtervezték a bűntényeket.

– Ezt tudjuk? – szólt közbe Per Åkeson. – Nekem elhamarkodottnak tűnik ez a következtetés.

– Mindenesetre semmi nem szól amellett, hogy alkalmi gyilkossal lenne dolgunk, aki ráadásul pusztán kedvtelésből letépi áldozatai fejbőrét – felelte Wallander ingerülten.

– Én ezt csak a végső következtetésre értettem – mondta Per Åkeson. – Ez nem jelenti azt, hogy kétségbe vonom a bizonyítékokat.

Egy pillanat erejéig nagyon nyomott lett a hangulat a tárgyalóban. Mindenkire átragadt a két férfi közt keletkezett feszültség. Normál esetben Wallander nem habozott volna, hogy nyíltan szembeszálljon Åkesonnal. Ám ezen az estén jobbnak látta, ha enged, mindenekelőtt, mert nagyon fáradt volt, és tudta, hogy még hosszú óráknak néznek elébe.

– Egyetérték – mondta. – Nem vonunk le végső következtetést, megelégszünk annyival, hogy valószínűleg előre eltervezték a gyilkosságokat.

– Holnap már jön is egy pszichológus Stockholmból – szólt Hansson. – Magam megyek érte Sturupba. Reméljük, segítségünkre lesz.

Wallander bólintott. Azután fölített egy kérdést, amelyre valójában föl sem készült, de most érezte kedvezőnek az alkalmat.

– A gyilkos – mondta. – Az egyszerűség kedvéért induljunk ki abból, hogy férfi és egyedül van. Mit láttok magatok előtt? Mit gondoltok róla?

– Erős – mondta Nyberg. – Hatalmas erőt fejtett ki a baltás ütésekhez.

– Megrémít, hogy trófeákat gyűjt – mondta Martinsson. – Csak egy elmebeteg tesz ilyet.

– Vagy olyan valaki, aki hamis nyomra akar csalni bennünket – mondta Wallander.

– Nekem nincs véleményem – szólt Ann-Britt Höglund. – De biztos, hogy tényleg nagyon zavart emberről van szó.

Az elkövető kérdése végül függőben maradt. Wallandernek mindenkire szüksége volt, még egyszer össze kellett szedniük magukat; megtervezték a nyomozómunka további menetét, és kiosztották a feladatokat. Éjfél körül Per Åkeson fölállt az asztaltól. Előtte felajánlotta, hogy ha szükségesnek látják,

szívesen segít a nyomozócsoport megerősítésének megszervezésében. Bár már mindenki a végkimerülés határán állt, Wallander még egyszer átfutotta a nyomozás következő lépéseit.

– A következő napokban egyikünk sem számíthat túl sok alvásra – mondta végül. – Ezenkívül tisztában vagyok vele, hogy a tervezett szabadságok is kútba esnek. De mindenkire szükségünk van, más lehetőség nincs.

– Erősítésre lesz szükségünk – szólt Hansson.

– Erről majd hétfőn döntsünk! – mondta Wallander. – Várjunk addig!

Úgy döntöttek, csak másnap délután találkoznak újból. Wallander és Hansson addigra elbeszélgetnek a stockholmi pszichológussal. Azután elváltak, és különböző irányokba indultak.

Wallander megállt a kocsijánál, és felpillantott a sápadt éjszakai égboltra.

Próbált apjára gondolni.

De mindig közbejött valami.

A félelem, hogy ismét lecsap egy ismeretlen tettes.

14.

Június 26-án reggel hétkor becsöngettek Wallander mariagatani lakásának ajtaján. Mély álomból riadt fel, először azt hitte, hogy a telefon csöng. Csak akkor ugrott ki az ágyból, amikor másodszor is megszólalt a csengő. Megkereste a félig az ágya alatt heverő fürdőköpenyét, majd kiment az előszobába, hogy kinyissa az ajtót. Lánya, Linda állt előtte egy barátnőjével, akit Wallander még soha nem látott. Saját lányát is megint nehezen ismerte fel, mivel levágatta hosszú szőke haját, és tüskés frizuráját vörösre festette. Leginkább mégis megkönnyebbülés és öröm töltötte el, hogy viszontláthatja. Beinvitálta őket, és üdvözölte Linda barátnőjét, aki Kajsa néven mutatkozott be. Wallander tele volt kérdésekkel. Nem utolsósorban arra volt kíváncsi, hogyan kerültek vasárnap reggel hét órakor az ajtaja elé. Már ilyen korán is jönne vonat errefelé? Linda elmesélte, hogy már előző este megérkeztek, de az éjszakát egy osztálytársnőjénél töltötték, akinek elutaztak a szülei. Úgy tervezik, hogy a következő héten is ott laknak. Azért jöttek ilyen korán, mert miután a napokban Linda elolvasta az újságokat, úgy gondolta, apját egyáltalán elérni is nehéz lesz. Wallander készített nekik reggelit a hűtőben található maradékokból. A konyhaasztalnál ülve megtudta, azzal akarják tölteni a hetet, hogy begyakoroljanak egy színdarabot, amelynek a szövegét ők maguk írták. Azután elutaznak Gotlandra, ahol egy színházi kurzuson vesznek majd részt. Wallander csak hallgatta őket, és próbálta nem mutatni, mennyire nyugtalanítja az, hogy Linda veszni hagyja régi álmát, miszerint kárpitosnak tanul, és ha végzett, majd önállóan dolgozik Ystadban. Nagy szükségét érezte továbbá, hogy apjáról is beszéljen vele. Tisztában volt kettőjük szoros kapcsolatával. Biztosan meg akarja látogatni nagyapját, ha már Ystadban van. Kihasználta az alkalmat, amikor Kajsa kiment a mosdóba.

– Annyi minden történt – mondta. – Egyszer beszélnem kell veled nyugodt körülmények között. Négyszemközt.

– Ez a legjobb benned – felelte. – Hogy mindig olyan boldog vagy, ha láthatsz.

Linda felírta a telefonszámát az apjának, és megígérte, hogy eljön, ha hívja.

– Olvastam az újságokat – mondta. – Tényleg olyan szörnyű a dolog, mint írják?

– Sokkal szörnyűbb – felelte Wallander. – Annyi a dolgom, hogy nem is tudom, hogy oldjam meg. Tiszta szerencse, hogy itthon találtál.

Csak ültek és beszélgettek. Nyolc után telefonált Hansson Sturupból, hogy épp az imént szállt le a stockholmi pszichológus gépe. Megbeszélték, hogy kilenckor találkoznak a kapitányságon.

– Mindjárt mennem kell – mondta Lindának.

– Mi is megyünk – felelte.

– Mi a címe a darabnak, amit próbáltok? – kérdezte Wallander, ahogy kiérték az utcára.

– Ez nem darab – mondta Linda. – Csak egy szkeccs.

– Aha – válaszolta, miközben próbálta megérteni, mi a különbség egy szkeccs és egy színdarab között. – És nincs is címe?

– Még nincs – mondta Kajsa.

– És meg lehet nézni? – kérdezte óvatosan.

– Ha kész lesz – felelte Linda. – Addig nem.

Wallander megkérdezte, elviheti-e őket valameddig.

– Meg akarom mutatni a várost Kajsának – mondta Linda.

– Hová valósi vagy? – kérdezte tőle Wallander.

– Sandvikenbe. Még soha nem voltam Skánében.

– Ebben egyezünk – mondta Wallander. – Én sem voltam még soha Sandvikenben.

Nézte, hogyan tűnnek el az utcasarkon. Beállt a szép idő. Ma még melegebb lesz. Jókedvűvé tette lánya váratlan felbukkanása. Még ha nem igazán sikerült is hozzászoknia, hogy az utóbbi években gyakran kísérletezget a külsejével. Ahogy ezen a reggelen az ajtaja előtt állt, először tudatosult benne az, amit régebben már sokan mondtak neki. Linda hasonlít rá. Egyszer csak felfedezte benne a saját arcát.

A kapitányságra érve észrevette, hogy Linda felbukkanása új erőt adott neki. A folyosón erősen kilépett, miközben némi öniróniával arra gondolt, hogy úgy baktat, mint egy túlsúlyos elefánt. A szobájába lépve ledobta a dzsekijét. Még mielőtt leült, felkapta a telefonkagylót, és megkérte a központost, kerítse elő Sven Nyberget. A múlt éjszakai elalvás előtt ugrott be neki valami, aminek utána akart járni. Öt percig tartott, mire a telefonközpontos lány megtalálta Nyberget a türelmetlen Wallandernek.

– Itt Wallander – mondta. – Emlékszel, beszéltél nekem egy könnygáz-sprays dobozról, amit a tengerparton felállított kordon előtt találtak.

– Persze hogy emlékszem – felelte Nyberg.

Wallander hallotta Nyberg hangján, hogy rosszkedvű.

– Arra gondoltam, meg kellene vizsgálnunk az ujjlenyomatokat – folytatta. – És összehasonlíthatjuk azokkal, amelyeket azon a véres papírdarabon találsz, amelyiket Carlman háza közelében szedtem fel.

– Meglesz – ígérte meg Nyberg. – De ezt anélkül is megtettük volna, hogy megkértél volna rá.

– Igen – mondta Wallander. – De tudod, hogy van ez.

– Egyáltalán nem tudom – válaszolta Nyberg. – De értesítlek, amint lesz valami eredmény.

Megújult energiája igazolására Wallander lecsapta a kagylót. Az ablakhoz lépett, és a régi víztorony felé tekintett, miközben kiagyalta az aznapi teendők elvégzésének tervét. Tapasztalatból tudta, hogy valami váratlan dolog csaknem mindig megghiúsítja a terveit. Elégedett lehet, ha csak elképzeléseinek a felét véghezviszi. Kilenckor elment kávéért, majd benyitott az egyik kisebb tárgyalóba, ahol Hansson már várta őt a stockholmi pszichológussal. Hatvan év körüli férfi volt, Mats Ekholm néven mutatkozott be. Erős kézfogása volt, ami mindjárt pozitív benyomást keltett Wallanderben. Mint sok más rendőrnek, korábban Wallandernek is óriási kétségei voltak afelől, hogy a pszichológusok bármilyen értelmes dologgal hozzájárulhatnak egy folyamatban lévő nyomozáshoz. De Ann-Britt Höglunddal folytatott beszélgetéseinek köszönhetően is belátta, hogy megalapozatlan ez a hozzáállás, lehet, hogy csak előítéletei vannak. Ahogy most egy asztalnál ült Mats Ekholmmal, úgy döntött, tényleg ad neki egy esélyt, hogy megmutassa, mit tud.

A nyomozás anyaga ott hevert előtte az asztalon.

– Amennyire tudtam, átolvastam – mondta Mats Ekholm. – Azt javaslom, először is beszéljünk arról, ami nem szerepel a papírokon.

– De hisz minden benne van – mondta Hansson csodálkozva. – Ha a rendőrök megtanultak valamit, akkor az a jelentések megírása.

– Gondolom, azt szeretnéd tudni, hogy mi mit gondolunk – szakította félbe Wallander. – Nem?

Mats Ekholm bólintott.

– Létezik egy olyan pszichológiai alapszabály, amely szerint a rendőrök soha nem elméleti személyek után kutatnak – mondta. – Ha nem tudják, hogy néz ki a tettes, behelyettesítik valakivel, akinek a legtöbb rendőr csak a körvonalait látja ugyan, de gyakran előfordul, hogy ez a fantomkép végül is tényleg hasonlít az elkövetőhöz.

Wallander saját reakcióit vélte felfedezni Ekholm szavaiban. Fejében a nyomozás teljes időtartama alatt maga elé vetíti az elkövetőt. Soha nem kerget üres képet.

– Két gyilkosságot követtek el – folytatta Mats Ekholm. – A módszer ugyanaz, még ha létezik is néhány érdekes különbség. Gustaf Wetterstedtet hátulról ölték meg. A gyilkos a hátát, nem a fejét támadta. Ami még érdekes, hogy a nehezebbet választotta. Vagy lehet, hogy Wetterstedt fejét nem akarta szétzúzni? A gyilkosság után levágja a skalpját, és időt szán arra, hogy elrejtse a holttestet. Ha megnézzük, mi történt Carlmannal, akkor különbségeket, de hasonlóságokat is könnyen felismerhetünk. Carlmant is agyonütik. Nála is

levágják a scalp egy részét. De őt közvetlenül szemből gyilkolják meg. Látnia kellett a férfit, aki megölte. Ráadásul olyan időpontot választott a gyilkos, amikor nagyon sok ember tartózkodott a közelben. Viszonylag nagy volt a kockázata, hogy észreveszik. Nem veszi a fáradságot, hogy elrejtse a holttestet. Belátja, hogy ez nem is nagyon lehetséges. Az első kérdés, amit feltehetünk, egyszerű: Vajon mik a fontosabbak? A hasonlóságok vagy a különbségek?

– Ez egy gyilkos – szolt Wallander. – Két embert szemelt ki. Tervezett. Minden bizonnyal többször ellátogatott a Wetterstedt háza mögötti partszakaszra. Még arra is volt gondolja, hogy kicsavarjon egy villanykörtét, és ezzel sötétben maradjon a kert és a tenger közti rész.

– Tudunk róla, hogy Gustaf Wetterstedtnek szokása volt az esti séta a tengerparton? – kérdezte Mats Ekholm.

– Nem – felelte Wallander. – Ezt gyakorlatilag nem tudjuk. De természetesen utánanéznünk.

– Fejezd be a gondolatmenetedet! – mondta Ekholm.

– Első pillantásra egészen másképp fest a Carlman-féle gyilkosság – mondta Wallander. – Egy Szent Iván-éji ünnepség, körös-körül emberekkel. De lehet, hogy a gyilkos ezt egyáltalán nem így látta. Talán úgy gondolta, hogy kihasználhatja az ünnepekre mindig jellemző helyzetet, hogy a végén úgyszem látni senki semmit. Soha máskor nem lehet olyan nehezen kideríteni a részleteket, mint amikor sok ember próbál meg emlékezni valamire.

– Hogy választ kaphassunk, meg kell vizsgálnunk, milyen alternatívái lehettek – mondta Ekholm. – Arne Carlman üzletember volt, sokat volt úton. Folyton emberek vették körül. Lehet, hogy mindezek ellenére mégis az ünnepség volt a helyes választás?

– A hasonlóság vagy a különbség? – ismételte Wallander. – Melyik tehát a döntő?

Mats Ekholm széttárta a kezét.

– Természetesen még korai lenne erre válaszolni. Amiben viszonylag biztosak lehetünk, az, hogy az elkövető gondosan megtervezi a tetteit, és roppant hidegvérű.

– Scalpol. Trófeákat gyűjt. Mire utal mindez?

– Hatalmat gyakorol – mondta Ekholm. – A trófeák jelentik a bizonyítékot tetteire. Számára ez nem más, mint amikor a vadász kiakaszt egy agancsot a falra.

– De miért skalpok? – folytatta Wallander. – Miért éppen azok?

– Ezt nem nehéz kitalálni – mondta Ekholm. – Nem akarok cinikusnak feltűnni, de az ember melyik része lehetne alkalmasabb trófeának? A test elrohad. Egy hajás bőrdarab sokkal könnyebben megőrizhető.

– Önkéntelenül mégis egy indiánra kell gondolnom – mondta Wallander.

– Nem kizárt persze, hogy az elkövető egy indián harcos megszállottja – tette hozzá Ekholm. – A pszichés határterületen álló emberek gyakran választják ki maguknak egy másik ember identitását, hogy a mögé rejtőzzenek. Vagy valamilyen mitikus alakká változnak.

– Határterület? – kérdezett rá Wallander. – Az mit jelent?

– A te tettesed már két gyilkosságot elkövetett. Nem zárhatjuk ki, hogy szándékában áll folytatni, hiszen nem ismerjük az indítékát. Ez azt jelenti, hogy valószínűleg átlépett egy pszichés határt, más szóval megszabadult minden normális gátlástól. Az ember képes felindulásból meggyilkolni valakit. De az a gyilkos, aki megismétli tetteit, egészen más pszichés törvényeket követ. Olyan éjszakai világban él, amelyben csak részlegesen tudjuk követni. Valamennyi létező korlátját saját magának állította fel. A külvilág felé teljesen normális életet élhet. Lehet, hogy minden reggel munkába megy. Lehet családja, és elképzelhető, hogy hétfvégenként golfozni jár, vagy a virágait gondozza. Lehet, hogy gyermekei körében ül a kanapén, és közben a tévében figyeli a híreket, amelyek beszámolnak a saját maga által elkövetett gyilkosságokról. A legcsekélyebb rezdülés nélkül kinyilváníthatja iszonyatát attól, hogy az ilyen emberek szabadon rohangálhatnak. Két teljesen eltérő identitással él, de mindkettőt tökéletesen uralja. Saját magának mozgatja a szálakat, ő a marionettbáb és a marionettbábos egyszerre.

Wallander csendben ült egy darabig.

– Kicsoda ő? – kérdezte aztán. – Hogy néz ki? Mennyi idős? Én nem tudok olyan valaki után kutatni, aki beteg ugyan, de külsőre teljesen normálisnak látszik. Én csak egy embert tudok keresni.

– Túl korai lenne még erre válaszolni – mondta Mats Ekholm. – Időre van szükségem, hogy elmélyedjek az anyagban, és fel tudjam vázolni az elkövető pszichés jellegét.

– Remélem, ezt a vasárnapot nem tekinted pihenőnapnak – mondta Wallander fáradtan. – A lehető leghamarabb szükségünk van a jellemzésre.

– Megpróbálok holnapig összehozni valamit – ígérte meg Mats Ekholm. – De kollégáiddal együtt tisztában kell lenned vele, hogy ezzel nem küszöböldnek ki a nehézségek és a hibaforrások.

– Világos – mondta Wallander. – Mégis szükségünk van minden segítségre.

A Mats Ekholmmal folytatott beszélgetés után Wallander elhagyta a kapitányságot. Lehajtott a kikötőhöz, és kiment ahhoz a mólóhoz, amelyen néhány nappal ezelőtt ülve próbálta megfogalmazni a Björknek szóló búcsúztató beszédet. Leült a padra, és figyelni kezdett egy beálló halászhajót. Kigombolta az ingét, és behunyorított a napba. Valahonnan a közelből gyerekek nevetése hallatszott. Megpróbálta félresöpörni valamennyi gondolatát, és élvezni a meleget. Néhány perc múlva azonban fölállt, és otthagya a kikötőt. *A te tettesed már két gyilkosságot elkövetett. Nem zárhatjuk ki, hogy*

szándékában áll folytatni. Mats Ekholm szavai akár a sajátjai is lehetek volna. Nyugtalansága csak akkor múlhat el, ha elkapták az illetőt, aki meggyilkolta Gustaf Wetterstedtet és Arne Carlmant. Wallander ismerte saját magát. Abban rejlett az ereje, hogy soha nem adta fel. És időnként éles elméjének jeleit felmutatta. Ám gyengéje is ugyanilyen könnyen felismerhető volt. Nem tudta elkerülni, hogy szakmai felelősségét személyes ügyének is tekintse. A *te tettesed*, mondta Mats Ekholm. Jobban nem is lehetett volna leírni a gyengéjét. A Wetterstedtet és Carlmant meggyilkoló férfi valóban az ő felelőssége alá tartozott. Akár akarta, akár nem.

Beült a kocsiba, és úgy határozott, követi a tervet, amelyet reggel fölállított magának. Kiment Wetterstedt villájához. A tengerpartról eltűnt a kordon. Göran Lindgren és egy idősebb férfi, feltehetően Lindgren édesapja, azzal foglalatostkodtak, hogy elvonszolják a csónakot. Nem érzett hozzá kedvet, hogy odamenjen és üdvözlje őket. Mivel még mindig megvolt a kulcsesomója, a házhoz ment és kinyitotta. Bénító volt a csend. Leült a nappali egyik bőrfoteljébe. A tengerpart felől gyengén szűrődtek be a távoli zajok. Körbenézett a szobában. Mit mesélnek a tárgyak? Járt a tettes valaha is a házban? Azt vette észre, hogy nehezebb esik rendezni a gondolatait. Fölállt, és a nagy panorámaablakhoz lépett, amely a kert, a part és a tenger felé nézett. Biztosan gyakran álldogált itt Gustaf Wetterstedt. Erősen igénybe volt véve arrafelé a parketta. Kinézett az ablakon. Valaki leállította a szökőkutat. Míg tekintete szabadon vándorolt, visszatalált ahhoz a gondolatmenethez, amelyet nem tudott megérteni. *Az én tettesem, a Carlman házától északra lévő dombon állva követte az ünnepséget. Sokszor elmehetett oda. Onnan gyakorolhatta a hatalmat, hogy jól lásson, miközben őt senki nem láthatja. Most az a kérdés, hol van az a domb, amelyről ugyanolyan jó rálátás nyílt Gustaf Wetterstedtre. Honnan leshetted őt úgy, hogy téged ne lássanak?* Megkerülte a házat, és megállt minden ablaknál. A konyhaablakból hosszasan nézegetett néhány fát, amely Wetterstedt birtokán kívül állt. De azok mind fiatal nyírfák voltak, amelyek nem bírták volna el egy ember súlyát.

Csak a dolgozószobából kitekintve gondolt arra, hogy talán megtalálta a választ. Az előtte álló garázs tetejéről közvetlenül a szobába lehetett látni. Kiment a házból, és megkerülte a garázst. Úgy vélte, egy fiatalabb, megfelelő testfelépítésű férfi fel tudott ugrani, hogy elkapja a tető szegélyét, és felhúzza magát. Wallander odavitte a létrát, amelyet a ház másik oldalán látott. A garázstetőnek döntötte, majd fölmászott. Kátránylemezzel borított tető volt. Mivel nem volt benne biztos, mennyit bír ki, négykézláb mászott arra a helyre, ahonnan rá lehetett lesni Wetterstedt dolgozószobájára. Azután módszeresen megkereste azt a pontot, ahonnan a lehető legmesszebről, de mégis jól rá lehet látni az ablakra. Továbbra is négykézláb vizsgálta a kátránylemezt. Hamarosan észrevett egy pár egymást keresztező barázdát. Valaki belevágott egy késsel. Átdugta rajta ujjai hegyét. Körbenézett. Sem a partról, sem a

Wetterstedt háza fölötti utcáról nem lehetett rálátni. Wallander lemászott, és visszavitte a létrát. Azután alaposan megvizsgálta a garázs betonlapzata melletti talajt. Egy képregény földre hullott koszos és széttépett lapjain kívül semmit nem talált. Visszament a házba. Ugyanolyan bénító volt a csend, mint előtte. Fölment az emeletre. A hálószoba ablakából látta, amint Göran Lindgren és apja éppen fölállítják a csónakot. Látta, hogy ketten kellettek hozzá, hogy megfordítsák.

Ennek ellenére most már biztos volt benne, hogy az elkövető egyedül volt. Itt éppúgy, mint Arne Carlman meggyilkolásakor. Ha túl sok nyom nem is volt, intuíciója nem mondott mást.

Önálló tettel van dolgom, gondolta. Egy magányos férfival, aki átlép a határain, és meggyilkol két embert, hogy azután trófeaként magához vehesse a skalpjukat.

Tizenegy óra volt, mire Wallander eltávozott Wetterstedt házából. Nagy megkönnyebbülést jelentett kimenni a napfényre. Az OK benzinkúthoz hajtott, és megebédelt az önkiszolgáló étteremben. A szomszédos asztalnál ülő lány biccentett és ráköszönt. Wallander is köszönt, bár először nem jutott eszébe, ki is az. Csak később jött rá, hogy Britta-Lena Bodénnek hívják, és banki pénztáros. Kitűnő emlékezőtehetségének köszönhetően nagy segítségükre volt egyszer egy büntény felderítésében.

Fél tizenkettőre ért vissza a kapitányságra.

Ann-Britt Höglund jött vele szemben a recepciónál.

– Láttalak az ablakból – mondta.

Wallander mindjárt tudta, hogy történt valami. Izgatottan várta, mit fog mondani.

– Van egy érintkezési pont – kezdte. – A hatvanas évek végén Carlman börtönben ült egy ideig. Ugyanakkor volt Gustaf Wetterstedt igazságügy-miniszter.

– Ez kevés – mondta Wallander.

– Még nem fejeztem be – folytatta Ann-Britt Höglund. – Arne Carlman írt egy levelet Gustaf Wetterstedtnek. És miután kijött a börtönből, találkoztak. Wallandernek földbe gyökerezett a lába.

– Honnan tudod te ezt?

– Gyere velem a szobámba, ott majd mindent elmesélek.

Wallander tudta, mit jelent ez.

Ha megtalálták a közös pontot, akkor túljutottak a nyomozás holt-pontján.

15.

Azzal kezdődött, hogy megszólalt a telefon. Ann-Britt Höglund éppen úton volt a folyosón, hogy beszéljen Martinssonnal, amikor szólították a hangosbemondón. Visszament a szobájába, és fölvette a telefont. A vonal másik végén lévő férfi olyan halkán beszélt, hogy először azt hitte, talán beteg vagy megsebesült. De aztán megértette, hogy Wallanderrel akar beszélni. Senki másban nem bízik, különösen nem egy nőben. Ann-Britt Höglund elmagyarázta, hogy Wallander házon kívül van, senki nem tudja, hol, és senki nem tudja megmondani, mikor jön vissza. De a telefonáló nagyon határozott volt, még ha Ann-Brittnek az volt is a véleménye, hogy aki ilyen halkán beszél, annak nem lehet túl határozott a szándéka. Egy pillanatra eljátszott a gondolattal, hogy átirányítja a beszélgetést Martinssonhoz, aki eljátszhatná Wallander szerepét, de meggondolta magát. Valami azt súgta neki, hogy a férfi talán ismeri Wallander hangját.

Mindjárt az elején elmondta, hogy fontos információkkal rendelkezik. Ann-Britt Höglund rákérdezett, hogy Gustaf Wetterstedttel kapcsolatosak-e. *Talán*, jött a válasz. Azután megkérdezte, Arne Carlmannal kapcsolatosak-e. *Talán*, válaszolta ismét a férfi. Tartani akarta a vonalban, mivel az illető nem volt hajlandó elárulni a nevét.

Végül maga a telefonáló oldotta meg a problémát. Olyan sokáig hallgatózott, hogy Ann-Britt Höglund már azt hitte, megszakadt a beszélgetés. De ebben a pillanatban ismét megszólalt, és a rendőrség faxszámát kérdezte. – *Adja át Wallandernek!* – mondta a férfi. – *Senki másnak!*

Egy óra múlva megérkezett a fax. És most ott hevert az asztalán. Átnyújtotta Wallandernek, aki helyet foglalt az egyik széken. Csodálkozva állapította meg, hogy a küldő a stockholmi Skoglunds vaskereskedés volt.

– Kinyomoztam a számot, és felhívtam – mondta Ann-Britt Höglund. – Én is furcsálltam, hogy egy vaskereskedés vasárnap is nyitva van. Az üzenetrögzítő szövege alapján el tudtam érni a tulajdonost mobiltelefonon. Ő sem értette, hogyan küldhetett valaki faxot az irodájából. Éppen golfozni készült, de megígérte, hogy utánanéz a dolognak. Félóra múlva felhívott, és ingerülten közölte, hogy betörték az irodájába.

– Furcsa egy história – mondta Wallander.

Aztán elolvasta a faxot. Kézzel írták, és helyenként nehezen lehetett kibetűzni. Ismét eszébe jutott, hogy szüksége lenne szemüvegre. Tudta jól,

hogy a jelenség, amikor táncolnak a betűk a szeme előtt, már nem a fáradtsággal vagy a megerőltetéssel magyarázható. Hol írott, hol nyomtatott betűkkel és vélhetően nagyon sietősen írták a faxot. Wallander csöndben olvasta végig. Azután hangosan is elismételte a szöveget, hogy biztos legyen benne, semmit nem értett félre.

„Arne Carlman 1969 tavaszán orgazdaság és csalás miatt ült Långholmenben. Akkoriban volt Gustaf Wetterstedt az igazságügy-miniszter. Carlman írt neki egy levelet. Eldicsekedett vele. Miután kiengedték, találkozott Wetterstedttel. Miről beszéltek? Mit csináltak? Carlmannak jól ment azután a sora. Nem ült többé börtönben. És most meghaltak. Mindketten.” Jól olvastam?

– Én is így olvastam – mondta Ann-Britt Höglund.

– Aláírás nincs – mondta Wallander. – Tulajdonképpen mit akar mondani? Ki ez a férfi? Honnan tudja mindezt? Igaz egyáltalán?

– Nem tudom – hangozott a felelet. – De az volt az érzésem, hogy a férfi tudja, miről beszél. Ráadásul nem is nehéz kideríteni, hogy Carlman 1969 tavaszán valóban Långholmenben ült-e. Hogy Wetterstedt igazságügy-miniszter volt akkoriban, azt tudjuk.

– Nem zárták már be akkoriban Långholment?

– Az csak néhány évvel később történt. Azt hiszem, 1975-ben. Kideríthetem, ha akarod.

Wallander elutasította.

– Miért csak velem akart beszélni? Megmagyarázta?

– Az volt az érzésem, hogy hallott rólad.

– Tehát nem olyan valaki volt, aki azt állította, hogy ismer engem?

– Nem.

Wallander elgondolkozott.

– Reméljük, hogy igaz is, amit ír – mondta. – Akkor megtaláltuk az összefüggést a két férfi között.

– Nem lehet nehéz kideríteni, hogy igaz-e – vélte Ann-Britt Höglund. – Még ha vasárnap van is.

– Igen – mondta Wallander. – Elmegyek Carlman özvegyéhez, és beszélek vele. Tudnia kell, hogy ült-e börtönben a férje.

– Veled menjek?

– Nem szükséges.

Félórával később Wallander leparkolt a bjäresjöi kordonon kívül. Egy unatkozó rendőr ült újságot olvasva az autójában. Összerezzen, ahogy észrevette Wallandert.

– Nyberg már régen végzett itt, nem? – kérdezte Wallander csodálkozva.

– Nem láttam technikusokat – felelte a rendőr.

– Hívd fel Ystadot, és kérdezd meg, miért nem távolították már el a kordont! A család a házban van?

– Az özvegy bent van – mondta a rendőr. – És a lány is. De a fiúk néhány órája eltűntek egy kocsival.

Wallander belépett az udvarra. Az asztal a székekkel együtt eltűnt a lugasból. A szép nyári időben teljesen valóságzerűtlennek tűntek fel a pár nappal azelőtti események. Bekopogott az ajtón. Arne Carlman özvegye szinte abban a pillanatban kinyitotta.

– Elnézést a zavarásért – szölt Wallander. – De van néhány kérdésem, amelyekre azonnal választ szeretnék kapni.

Az asszony még mindig nagyon sápadt volt. Ahogy Wallander elhaladt előtte, enyhe alkoholszag csapta meg. Valahonnan bentről odakiáltva megkérdezte Carlman lánya, hogy ki jött hozzájuk. Wallander azon gondolkodott, hogy is hívják az asszonyt. Tudja egyáltalán a nevét? Azután eszébe jutott, hogy Anita-nak hívják. Svedberg többször is említette a Szent Iván-napi hosszú megbeszélésük alatt. Leült vele szemben egy kanapéra. Az asszony rágyújtott egy cigarettára, és nézte. Világos nyári ruha volt rajta. Enyhe rosszallás futott át Wallander agyán. Még ha nem szerette is a férjét, mégiscsak meggyilkolták. Már egyáltalán nem tisztelik az emberek a halált? Nem választhatott volna egy kevésbé tarka ruhát?

Majd maga is elcsodálkozott, hogy időközben milyen konzervatív nézeteket kezdett vallani. A gyász és a tisztelet nem választhatók ki ugyanarról a palettáról.

– Kér valamit inni? – kérdezte a nő.

– Nem, köszönöm – felelte Wallander. – Nem akarok sokáig zavarni.

Hirtelen észrevette, hogy az asszony pillantása a háta mögé irányul. Megfordult. A lány némán belépett a szobába, és leült a háttérben egy székre. Dohányzott, és idegesnek látszott.

– Baj, ha figyelek? – kérdezte Wallander számára agresszívnek tetsző hangon.

– Egyáltalán nem – mondta. – Örülnek, ha átülne hozzánk.

– Jól ülök itt – felelte.

Édesanyja szinte észrevétlenül csóválta a fejét. Wallander ezt a lányával szembeni belenyugvás jelének tekintette.

– Voltaképpen azért zavarom, mert ma vasárnap van – vágott bele. – Ilyenkor nehéz információkat kapni az archívumokból és a nyilvántartásokból. Mivel mihamarabb szükségünk van néhány válaszra, idejöttem.

– Nem kell elnézést kérnie amiatt, hogy vasárnap jött – mondta az asszony. – Mit szeretne tudni?

– Ült a férje börtönben 1969 tavaszán?

A válasz nagyon gyorsan és határozottan érkezett.

– Február kilencedike és június nyolcadika között ült Långholmenben. Én vittem oda, majd hoztam el onnan. Orgazdaság és család miatt ítélték el.

Ez az őszinteség egy pillanatra kiközöskentette Wallandert. Mégis mit várt? Hogy majd tagadja?

– Első alkalommal kapott börtönbüntetést?

– Első és utolsó alkalommal.

– Orgazdaság és család miatt ítélték el?

– Igen.

– Tudna bővebben mesélni erről?

– Elítélték, pedig valamennyi bűnt tagadta. Sem lopott festményeket nem vett át, sem csekket nem hamisított. Mások tették, és az ő nevét használták fel.

– Úgy gondolja tehát, hogy ártatlan volt?

– Itt nem arról van szó, hogy én mit gondolok. Ártatlan volt.

Wallander úgy döntött, témát vált.

– Bizonyos információk szerint a férje ismerte Gustaf Wetterstedtet. Azonban ön és a gyermekei nemrégiben épp az ellenkezőjét állították.

– Ha ismerte volna Gustaf Wetterstedtet, tudnák róla.

– A tudta nélkül is kapcsolatban állhatott volna vele?

Az asszony elgondolkozott, mielőtt válaszolt.

– Ezt nem tudnám elképzelni – mondta.

Wallander rögtön látta, hogy nem mondott igazat. De nem tudta azonnal hová tenni, hogy mit is jelent ez a hazugság. Mivel több kérdése nem volt, fölállt.

– Talán egyedül is eltalál az ajtóhoz – szólta a nő a kanapéról.

Egyszerre nagyon fáradtnak látszott.

Wallander az ajtóhoz ment. Ahogy elhaladt a lány előtt, aki a székén ülve valamennyi mozdulatát követte, a lány felpattant, és az útjába állt. Bal kezében tartotta a cigarettát.

Pofonja a semmiből érkezett, és keményen eltalálta Wallander bal arcát, aki ezen annyira megdöbbsent, hogy egy lépést hátrálva megbotlott, és a padlóra zuhant.

– Miért hagyátok? – kiabálta a fiatal nő.

Majd ismét meg akarta ütni Wallandert, aki csak nagy nehezen tudta megvédeni magát, miközben megpróbált talpra állni.

Az asszony fölállt a kanapéról, és a segítségére sietett. Ugyanazt tette a lányával, amit ő tett az imént Wallanderrel. Keményen pofon ütötte. Miután a lány lecsillapodott, anyja a kanapéhoz vezette. Azután visszatért az égő arccal álló, düh és döbbsenet közt ingadozó Wallanderhez.

– Súlyosan megrázták a történetek – magyarázta Anita Carlman. – Nem tud uralkodni magán. Meg kell bocsátania neki, felügyelő úr.

– Talán orvosi kezelésre lenne szüksége – mondta Wallander kissé remegő hangon.

– Már folyamatban van.

Wallander bólintott, és elindult. Még mindig sokkolta az óriási pofon. Próbált visszaemlékezni, mikor ütötték meg utoljára. Több mint tíz évvel ezelőtt történt. Egy betöréssel gyanúsított férfit hallgatott ki. A férfi egyszer csak felugrott az asztaltól, és öklével az arcába vágott, éppen a szája mellé. Wallander akkor vissza is ütött. Annyira dühös lett, hogy eltörte a férfi orrcsontját. Az később megpróbálta hivatali hatalommal való visszaélés és testi sértés címén feljelenteni, de természetesen szabadon engedték Wallandert. Később újra panaszt tett ellene a férfi az igazságügyi ombudsmannál, de az is eredménytelen maradt.

Asszony még soha nem ütötte meg. Ha felesége, Mona annyira ideges volt, hogy elveszítette az önuralmát, tárgyakat vágott hozzá. De soha nem ütötte meg. Gyakran tűnődött el félve azon, hogy mi történt volna, ha megteszi. Visszaütött volna? Tudta, hogy nagy lett volna a veszélye.

Megállt a kertben, és megtapogatta égő arcát. Hirtelen elszállt belőle az reggeli energia, amelyet akkor érzett, amikor Linda állt az ajtaja előtt barátnőjével.

Visszament a kocsijához. A rendőr kedélyesen tekergette fel a kordon szalagjait.

Wallander berakott egy kazettát. A *Figaro házasságát*. Annyira felhangosította, hogy csak úgy dübörgött az autó. Még mindig égett az arca. A visszapillantóban látta, hogy be is vörösödött. Miután beért Ystadba, egy bútorház nagy parkolójába hajtott. Minden zárva volt, néptelen volt a parkoló. Kinyitotta a kocsiajtót, és hagyta, hogy a zene a szabadba áradjon. Barbara Hendricks egy pillanatra el tudta feledtetni vele Wetterstedtet és Carlmant. Már csak az égő lány képe lebegett a tudatában. Végtelennek tűnt a repceföld. A lány szaladt és szaladt. És égett és égett.

Lehalkította a zenét, majd fel-alá járkált a parkolóban. Mint mindig, amikor elgondolkozott, most is a földet nézte. Így történt, hogy nem vette észre azt a sajtófotóst sem, aki felfedezte, és teleobjektívvel lefényképezte, amint fel-alá járkál a felfestett területeken, ahová senki más nem parkolt ezen a vasárnapon. Néhány héttel később, amikor Wallander legnagyobb megdöbbenésére megpillantotta a parkolóban készült képet az újságban, már el is felejtette, hogy ott járt, tisztázni a gondolatait és átgondolni a nyomozás állását.

Ezen a vasárnapon két órakor csak rövid időre ült össze a nyomozó-csoport. Mats Ekholm is részt vett a megbeszélésen, és röviden összefoglalta mindazt, amit reggel megbeszélt Wallanderrel és Hanssonnal. Ann-Britt Höglund beszámolt a névtelenül érkezett fax tartalmáról, Wallander pedig elmondta, hogy Anita Carlman megerősítette az adatokat. A kapott pofonról

azonban nem szólt. Amikor Hansson óvatosan megkérdezte tőle, el tudná-e képzelni, hogy beszél a kapitányságot megszálló újságírókkal, akik folyton azt szeretnék tudni, mikor ül össze a nyomozócsoport, nemmel válaszolt.

– Értésükre kell adnunk az újságíróknak, hogy csapatként dolgozunk – mondta, de maga is hallotta, mennyire erőltetetten hangzik mindez. – Ann-Britt Höglund beszélhet velük. Én nem akarok.

– Van valami, amit nem mondhatok el? – kérdezte a nő.

– Hogy van gyanúsítottunk – felelte Wallander. – Az ugyanis hazugság lenne.

A megbeszélés után Wallander váltott néhány szót Martinssonnal.

– Van valami újabb hír a lányról, aki felgyújtotta magát? – akarta tudni.

– Még nincs.

– Folyamatosan tájékoztass, ha történik valami!

Wallander a szobájába ment. Ahogy belépett, megszólalt a telefon. Összerezcent. Minden csöngésnél attól félt, hogy valaki újabb gyilkosságot jelent a központból. De a nővére volt az. Elmesélte, hogy beszélt Gertruddal, a bejárónővel, aki feleségül ment az apjukhoz. Semmi kétség afelől, hogy apjuk Alzheimer-kóros. Wallander érezte, milyen szomorú a nővére.

– Mégiscsak nyolcvan lesz nemsokára – vigasztalta. – Előbb vagy utóbb úgyis be kell következnie valaminek.

– De azért mégis – mondta a nővére.

Wallander nagyon jól tudta, mire gondolt. Maga is ugyanezt mondhatta volna. Az élet túl gyakran korlátozódott arra az erőtlen tagadásra, hogy *de azért mégis*.

– Nem bír ki egy olaszországi utazást – mondta a nővére.

– Ha akarja, kibírja – felelte Wallander. – Különben is megígértem neki.

– Esetleg menjek én is?

– Nem. Ez az ő útja, és az enyém.

A beszélgetés végeztével nem tudta biztosan, nem sértődött-e meg, amiért nem akarta, hogy velük jöjjön Olaszországba. De félresöpörte a gondolatot, és elhatározta, hogy most végre kimegy az apjához. Előkereste a cédulát, amelyen Linda telefonszáma állt, és felhívta. Mivel arra számított, hogy ebben a szép időben a szabadban lesznek, nagyon meglepődött, amikor Kajsa azonnal fölvette a telefont. Miután Linda a telefonhoz jött, megkérdezte tőle, el tudna-e szakadni a próbáról, hogy elmenjen vele a nagyapjához.

– Kajsa is jöhet?

– Persze – válaszolta Wallander. – De ma jobban örülnék, ha csak mi ketten mennénk. Beszélnem kell veled valamiről.

Félóra múlva érte ment az Österportstorghoz. Útközben beszámolt neki apja rendőrségen tett látogatásáról és a betegségéről.

– Senki nem tudja, milyen gyorsan zajlik le – mondta Wallander. – De el fog hagyni bennünket. Valahogy úgy, mint egy hajó, amely lassan eltűnik a horizonton. Mi sokáig látjuk őt tisztán, de számára egyre inkább ködbe burkolózunk. Külsőnk, szavaink, közös emlékeink, minden elhomályosul, míg a végén teljesen eltűnik. Egyre gorombább lehet, anélkül hogy tudna róla. Egész más ember válhat belőle.

Wallander látta a lányán, hogy elszomorodott.

– Semmit nem lehet tenni? – kérdezte hosszas hallgatás után.

– Erre csak Gertrud tud válaszolni – mondta. – De nem hiszem, hogy lenne rá mód.

Elmesélte az olaszországi utazást is, amelyre apja készül.

– Csak ő és én. Talán tisztázhatunk végre mindent, ami az évek során közénk állt. Ahogy az udvarra hajtottak, Gertrud kiállt a ház lépcsőjére. Linda azonnal eltűnt a nagyapjánál, aki az egykori istállóépületben kialakított műtermében ült és festett. Wallander leült Gertrudhoz a konyhába. Úgy volt, ahogy sejtette. Semmi mást nem tehetnek, mint megpróbálnak úgy élni tovább, mint eddig, és várnak.

– Kibirja az olaszországi utazást? – kérdezte Wallander.

– Másról sem beszél – válaszolta Gertrud. – És ha ott délen halna meg, bizony az sem lenne a legrosszabb.

Gertrud elmesélte, milyen nyugodtan fogadta apja a betegség hírért. Ez meglepte Wallandert, aki mindig azt látta, hogy apját a legkisebb rosszullét is felettébb rosszkedvűvé tette.

– Azt hiszem, megbékélt a korával – mondta Gertrud.

– És úgy gondolja, hogy nagyjából az egész életét ugyanúgy élné le, ha kapna egy második lehetőséget.

– Abban az életben biztosan megakadályozná, hogy rendőr legyek – felelte Wallander.

– Szörnyű, amiket az újságban olvasok – mondta Gertrud. – Ez a sok borzalom, amivel foglalkoznod kell.

– Valakinek ezt is el kell végeznie – mondta Wallander. – Ez már csak így van.

A kertben vacsoráztak. Wallander úgy érezte, apja az egész este folyamán kitűnő hangulatnak örvendett. Úgy vélte, ez elsősorban Lindának köszönhető. Tizenegy óra lett, mire hazaindultak.

– Olyan gyerekesek tudnak lenni a felnőttek – szólalt meg egyszer csak Linda. – Néha megjártsszák magukat, hogy fiatalnak látszódnak. De nagypapa úgy tud gyerekes lenni, hogy teljesen őszintének látszik.

– Igazán rendkívüli ember a nagypád – mondta Wallander. – Mindig is az volt.

– Tudod, hogy kezdesz hasonlítani rá? – kérdezte Linda hirtelen. – Évről évre jobban hasonlítasz rá.

– Tudom. De azt nem tudom, hogy örülök-e neki.

Ott tette ki Lindát, ahol beszállt. Úgy búcsúztak el, hogy a lány néhány napon belül telefonál. Wallander látta eltűnni az Österport iskola mögött, és csodálkozva állapította meg, hogy egész este egyetlen gondolatát sem pazarolta a folyamatban lévő nyomozásra. Máris rossz lett a lelkiismerete, de nem foglalkozott vele. Nem tehetett többet annál, amit tett.

Ezen az éjjelen sokáig fennmaradt. Kinyitotta az ablakot, és beengedte az enyhe nyári éjszakát. Azután föltette Puccinit, és megajándékozta magát egy whiskysüveg kevés maradékával. Először érezte úgy, hogy visszatalált hozzá valami abból a boldogságból, amelyet akkor délután érzett, amikor kiment Salomonsson tanyájához. Mielőtt beütött a katasztrófa. Most mélyen benne ült egy olyan nyomozásban, amelyre két dolog nyomta rá a bélyegét. Egyrészt nagyon kevés olyan adat volt a kezükben, amelyre az elkövető azonosításához támaszkodhatnak, másrészt semmi sem zárja ki, hogy a tettes épp ebben a pillanatban követi el a harmadik gyilkosságot. Wallander mégis úgy érezte, hogy ezen a késő éjszakai órán félretolhatja a nyomozással kapcsolatos gondolatait. Egy rövid ideig az égő lány képe sem futott át az agyán. Lefeküdt a kanapéra, és kartávolságnyira a whiskyspohártól révedezve hallgatta a zenét.

Egyszer csak ismét visszahúzta valami a felszínre. Valami, amit Linda mondott az autóban. Néhány szó egy beszélgetésből, amely egyszerre egészen más értelmet nyert. Felült, és összeráncolta homlokát. Mit mondott? Hogy sokszor olyan gyerekesek a felnőttek. Ebben valami nem hagyta nyugodni. Sokszor olyan gyerekesek a felnőttek.

Egyszer csak rájött. Az első pillanatban nem értette, hogy lehetett olyan könnyelmű és hanyag. Felhúzta a cipőjét, a konyha egyik fiókjából elővett egy zseblámpát, és kiment a lakásból. Kihajtott a városból, Österledentől jobbra kanyarodott, majd megállt Wetterstedt sötétben fekvő villája előtt. Kinyitotta a kerti falba simuló kaput. Összerezcent, amikor a ribizlibokrok között árnyék-ként suhant el egy macska. Azután zseblámpájával a garázs kőből épült alapjához világított. Nem kellett sokáig keresgélnie. Hüvelyk- és mutatóujja közé fogta a képregényűjság széttépett lapjait, és rájuk világított. A *Superman* egyik számából estek ki. Zsebeiből előkeresett egy nejlontasakot, és beletette a lapokat.

Azután hazament. Még mindig bosszantotta, hogy ennyire hanyag volt. Jobban kellett volna tudnia.

A felnőttek olyanok, mint a gyerekek.

Igenis ülhetett egy felnőtt férfi a garázs tetején a *Superman* egyik számát olvasva.

16.

Mire Wallander kora hajnalban fölébredt, sűrű felhőzet érkezett nyugat felől, amely öt óra körül érte el Ystadot. Hétfő volt, június 27-e. Még nem eredt el az eső. Wallander csak feküdt, hiába próbált visszaaludni. Nem sokkal hat előtt fölkel, lezuhanyozott, és ivott egy kávé. A fáradtság és az alváshiány nyomasztó fájdalommal járta át testét. Bánatosan gondolt vissza azokra a tíz-tizenöt évvel korábbi időkre, amikor reggelente soha nem érezte fáradtnak magát, akármilyen keveset alhatott is. De az az idő elmúlt, és nem tér vissza soha.

Öt perccel hét előtt lépett be a rendőrkapitányság ajtaján. Ebba már ott volt, és mosolyogva nyújtott át néhány telefonüzenetet.

– Azt hittem, szabadságon vagy – csodálkozott Wallander.

– Hansson megkért, hogy maradjak még néhány napot – magyarázta Ebba. – Mivel olyan sokan vannak most távol.

– Hogy van a kezed?

– Mint már mondtam. Nem nagy öröm megöregedni. Ilyenkor már minden szarul megy.

Wallander nem emlékezett, hallotta-e már valaha, hogy Ebba ilyen drasztikusan fejezte volna ki magát. Egy pillanatra átfutott az agyán, hogy beszámoljon apjáról és a betegségről, de végül hagyta. Elment kávéért, és leült az íróasztalához. Miután átnézte a telefonüzeneteket, és rátette őket az előző este kapott papíralomra, Rigába telefonált. Azonnal elfogta némi rossz lelkiismeret a magánbeszélgetés miatt, ugyanis olyan régimódi volt, hogy nem szerette a munkahelyét magánjellegű költségekkel terhelni. Arra a néhány évvel azelőtti helyzetre gondolt, amikor Hansson szenvedélyesen fogadott lovakra. A munkanapok felét azzal töltötte, hogy a különböző ügetőket hívogatta, és az utolsó tippeket is begyűjtötte. Mindenki tudott róla, de senki nem reagált. Wallandert meglepte, hogy láthatóan ő volt az egyetlen, aki úgy vélte, beszélnie kell vele. Ám egy szép napon egyszerre csak eltűntek az ügető programjai és a félig kitöltött fogadócédulák Hansson íróasztaláról. Wallander úgy hallotta a szóbeszédekből, hogy Hansson egész egyszerűen úgy döntött, felhagy a fogadásokkal, mielőtt eladósodik.

Baiba a harmadik csöngésre vette fel a telefont. Wallander ideges volt. Még mindig attól félt, hogy a nő valamelyik telefonbeszélgetés során azt mondja, nem akar többé találkozni vele. Amennyire biztos volt a saját érzé-

seiben, annyira bizonytalan volt Baibáéban. De miután meghallotta a hangját, boldognak tűnt fel. Ez a boldogság azonnal átragadt Wallanderre is. Baiba elmesélte, milyen spontán született meg a döntése, hogy Tallinnba utazzon. Egyik, oda készülő barátjánője kérdezte meg, nincs-e kedve vele tartani. A héten nem volt szeminárium az egyetemen, és az a fordítás sem volt sürgős, amelyen épp dolgozott. Röviden beszámolt az útról, majd megkérdezte, mi újság Ystadban. Wallander úgy döntött, egyelőre semmit nem mond arról, hogy a múlt hét eseményei miatt veszélyeztetve van a közös skageni utazásuk. Csak annyit mondott, hogy minden rendben van. Úgy búcsúztak el, hogy még aznap este felhívja. Azután kezében a telefonkagylóval ült egy darabig. Nyomban aggódni kezdett, hogy fog reagálni az asszony, ha kénytelen lesz elhalasztani a szabadságát.

Ez volt rossz tulajdonságainak egyike, amely az évek múltával egyre erősebben kiütközött. Mindenért aggódott. Aggódott, amiért Baiba Tallinnba utazott, aggódott, hogy megbetegszik, elalszik, vagy tönkremegy a kocsija. Felesleges gondfelhőkkel vette körbe magát. Grimaszolva tűnődött el azon, vajon Mats Ekholmnak nem kellene-e őt is megvizsgálnia pszichés szempontból, és nem tudna-e javasolni valamit, amivel megszabadulhatna valamennyi maga előtt görgetett problémájától.

Svedberg szakította meg gondolatmenetét, aki bekopogott, majd belépett a félig nyitott ajtón. Wallander látta rajta, hogy előző nap sokat lehetett a napon. Teljesen leégett a feje búbja, a homloka és az orra.

– Soha nem tanulok meg vigyázni – mondta Svedberg megtörten. – Ég, mint a pokol.

Wallander az előző napi pofon utáni égő érzésre gondolt, de nem szólt semmit.

– A tegnapi napot azzal töltöttem, hogy beszéltem a Wetterstedt villájának közelében lakó emberekkel – mondta Svedberg. – Azt mondják, gyakran ment sétálni Wetterstedt. Hol reggel, hol este. Mindig udvarias volt, és mindenkinek köszönt, akivel találkozott, de nem állt szorosabb kapcsolatban a közelében lakókkal.

– Tehát szokása volt az esti séta?

Svedberg utána nézett a jegyzeteiben.

– Le szokott menni a tengerpartra.

– Olyan szokása volt ez tehát, amelyet rendszeresen ismételt?

– Ha jól értettem, igen.

Wallander bólintott.

– Éppen ahogy gondoltam.

– Még valamit megtudtam, ami érdekes lehet – folytatta Svedberg. – Egy Lantz nevű nyugdíjas tisztviselő azt mondja, hogy június 20-án, hétfőn becsöngetett hozzá egy újságíró valamelyik újságtól. A Wetterstedt házához vezető út felől érdeklődött. Lantz úgy értette, hogy egy fényképpel tartott

Wetterstedthez, akivel riportot akart készíteni. Más szóval valaki járt a villában a halálát megelőző napon.

– Rádásul vannak róla fényképek – mondta Wallander. – Melyik újságtól jöttek?

– Azt nem tudta Lantz.

– Állíts rá valakit, hogy körbetelefonáljon! – mondta Wallander. – Fontos lehet.

Svedberg bólintott, majd megfordult, hogy elinduljon.

– Be kellene krémezned magad. Nem nézel ki valami jól – szólt Wallander.

Azután felhívta Nyberget, aki néhány perc múlva megjelent Wallander szobájában, és elvitte a *Superman*ből kiesett oldalakat.

– Nem hiszem, hogy biciklivel érkezett a fickód – mondta Nyberg. – Több nyomot is találtunk a bódé mögött, amelyek inkább mopedre vagy motorra emlékeztetnek. Azt kiderítettük, hogy az útépítőknél dolgozó valamennyi férfinak van autója.

Egy emlékkép suhant át Wallander lelki szemei előtt, de nem tudta elkapni. Felírta egy jegyzetömbre, amit Nyberg mondott.

– És ezzel mit csináljak? – kérdezte Nyberg, fölemelve a képregény oldalait tartalmazó tasakot.

– Keress rajta ujjlenyomatokat! – mondta Wallander. – Amelyek esetleg illenek másokhoz.

– Azt hittem, csak gyerekek olvasnak *Supermant* – tette hozzá Nyberg.

– Nem – mondta Wallander. – Tévedsz.

Miután Nyberg távozott, Wallander egy darabig nem tudta eldönteni, mit is csináljon. Rydberg azt tanította neki, hogy mindig ahhoz fogjon hozzá, ami pillanatnyilag a legfontosabb. De mi a legfontosabb pillanatnyilag? A nyomozásnak abban a fázisában járnak, amelyben még minden nagyon tisztázatlan, és semminek sincs biztos elsőbbsége. Wallander tudta, hogy ez most azt jelenti, a türelmet kell gyakorolnia.

Kiment a folyosóra, és bekopogott annak a szobának az ajtaján, amelyet Mats Ekholmnak bocsátottak rendelkezésére. Ahogy meghallotta Ekholm hangját, belépett. Ekholm föltette lábát az íróasztalra, és különböző iratokat olvasott át. Az üresen álló szék felé biccentett, majd ledobta a papirokat az asztalra.

– Hogy haladsz? – kérdezte Wallander.

– Rosszul – felelte Ekholm vidáman. – Nehéz körülhatárolni ezt a személyt. Kár, hogy nincs egy kicsit több anyagunk, amelyből kiindulhatnánk.

– Más szóval több gyilkosságot kellett volna elkövetnie?

– Hogy kerek percc megmondjam, egyszerűbb lenne a dolgunk. Az FBI amerikai sorozatgyilkosságok utáni nyomozásaiból az derül ki, hogy gyakran a harmadik vagy a negyedik gyilkoságnál következik be áttörés. Ilyenkor lehet

szétválasztani, hogy mi az, ami az egyes esetekben véletlenszerűen történik, és ilyenkor lehet leszűrni egy állandó mintát. És amit mi keresünk, az a minta. A minta, amelyet tükörként használva felismerhetjük az események mögötti gondolatmenetet.

– Mit lehet elmondani azokról a felnőttekről, akik képregényeket olvasnak? – kérdezte Wallander.

Ekhholm felhúzta a szemöldökét.

– Ehhez az ügyhöz kapcsolódik a kérdés?

– Elképzelhető.

Wallander beszámolt előző napi felfedezéséről. Ekholm figyelmesen hallgatta.

– Érzelmi éretlenség és érzelmi torzulás csaknem mindig megfigyelhető azokon az embereken, akik ismételten erőszakos bűncselekményeket követnek el – magyarázta Ekholm. – Hiányzik az a képességük, hogy mások értékével azonosuljanak. Ezért nem reagálnak a másik embernek okozott szenvedés láttán sem.

– De nem minden *Superman*-olvasó felnőtt követ el gyilkosságot – vetette ellen Wallander.

– Akad példa olyan sorozatgyilkosokra is, akik Dosztojevszkij-specialisták voltak – felelte Ekholm. – Venni kell egy puzzle-darabkát, és meg kell nézni, hogy illik-e valahova, vagy egy másik puzzle-hoz tartozik.

Wallander kezdett türelmetlenné válni. Nem volt ideje belemertülni egy hosszabb vitába Ekholmmal.

– Most már átolvastad az anyagot – mondta. – Milyen következtetéseket tudsz levonni belőle?

– Tulajdonképpen csak egyet – felelte Ekholm. – Hogy még egyszer le fog csapni.

Wallander várta a folytatást, a magyarázatot, de nem kapta meg.

– Miért?

– Az összképből ezt súgja nekem valami. Anélkül hogy ezt a más trófeavadások eseteiből szerzett tapasztalatokon kívül bármivel is meg tudnám indokolni.

– Mit látsz magad előtt? – kérdezte Wallander. – Mondd el, mire gondolsz éppen! Bármit is mondasz, megígérem, hogy utólag nem kell felelned érte.

– Egy felnőtt férfit – válaszolta Ekholm. – Az áldozatok korát és azt nézve, hogy valamilyen módon köze kellett hogy legyen hozzájuk, úgy gondolom, legalább harmincéves. De feltehetően idősebb. Az elképzelhető azonosulás egy mítosszal, talán egy indiánnal, arra enged következtetni, hogy kitűnő testfelépítésű. Egyszerre óvatos és vakmerő. Vagyis nagyon megfontolt. Úgy gondolom, rendszerezett, jól szervezett az élete. A belső drámaiságát egy drámaiatlan, normális élet álarca mögé rejti.

– És újra le fog csapni?

Ekholm felemelte, majd visszajejtette kezét.

– Bízunk benne, hogy nincs igazam! De azt kérted, mondjam el, mit gondolok éppen.

– Wetterstedt és Carlman közt három nap telt el – gondolt bele Wallander. – Tehát ha tartja magát a háromnapos ritmushoz, ma ismét meggyilkol valakit.

– Ez egyáltalán nem szükségszerű – mondta Ekholm. – Mivel nagyon megfontolt, az időtényező nem játszik meghatározó szerepet. Akkor támad, amikor biztos a dolgában. Természetesen ma is történhet valami. De több hét is eltelhet. Akár több év is.

Wallandernek nem maradt több kérdése. Megkérte Ekholmot, hogy vegyen részt a nyomozócsoporthoz hamarosan kezdődő megbeszélésén. A szobájába visszatérve fokozódó szorongás töltötte el, ha az Ekholm által elmondottakra gondolt. A férfi, akit keresnek, és akiről semmit nem tudnak, ismét le fog csapni.

Megfogta a jegyzetömbjét, amelyre az imént felírta Nyberg észrevételét, majd megpróbálta tudatosítani azt a futó emlékképet, amely átvillant az agyán. Nem szabadult attól az érzéstől, hogy fontos volt. Abban biztos volt, hogy az útépítők bódéjával volt kapcsolatos. De nem jött rá, mi volt az.

Nem sokkal ezután átment a tárgyalóba. Most jobban hiányzott neki Rydberg, mint valaha.

A szokott helyére, az asztal keskeny oldalára ült, majd körbenézett. Mindenki ott volt, akinek kellett. Nyomban érezte a koncentrációnak azt a különös légkörét, amely akkor szokott jelentkezni, amikor mindannyian azt remélik, hogy sikerül elérniük az áttörést a nyomozásban. Wallander tudta, hogy csalódnia fognak, de ezt egyikük sem mutatja majd ki. A teremben összegyűlt kollégák átlagon felüliek voltak.

– Átfutjuk a skalpolós ügy elmúlt huszonnégy órájának eseményeit – vágott bele.

Nem tervezte meg előre, hogy a *skalpolós ügy* kifejezést fogja használni; jött magától. De ettől a pillanattól kezdve egymás közt nem is nevezték másként a nyomozást, csak skalpolós ügynek.

Ha nem volt okvetlenül lényeges, hogy másképp tegyen, Wallander a saját beszámolóját rendszerint a végére tartogatta. Ez nem utolsósorban azért is jó volt, mert mindenki tőle várta az összefoglalást és az eljárás további menetének megtervezését. Így Ann-Britt Höglund ragadta meg a szót elsőként. Körbeadta a Skoglunds vaskereskedésből érkezett faxot. A központi börtönnyilvántartásban még egyszer utánajártak az Anita Carlman által már megerősített információnak. A legnehezebb munkához azonban csak most láthatott hozzá: hogy igazolásokat és minél jobb másolatokat szerezzen azokról a levelekről, amelyeket Carlman állítólag Wetterstedtnek írt.

– Az a baj, hogy minden olyan régen történt – mondta végezetül. – Még ha jól rendszerezett nyilvántartásokban és archívumokban gazdag országban élünk is, sokáig tart áttanulmányozni a több mint huszonöt évvel ezelőtti eseményeket és dokumentumokat. Ráadásul akkoriban még nem elektronikus adatfeldolgozással kezelték a nyilvántartásokat és az archívumokat.

– Ennek ellenére tovább kell ásnunk – mondta Wallander. – A Wetterstedt és Carlman közti találkozási pont döntő jelentőségű a nyomozás további menete szempontjából.

– Ez a telefonáló – szólalt meg Svedberg, miközben leégett orrát dörzsölgette – miért nem akarta elárulni, hogy kicsoda? Ki tör be valahova azért, hogy elküldjön egy faxot?

– Ezen már én is gondolkodtam – mondta Ann-Britt Höglund. – Teljesen nyilvánvaló, hogy az illető egy meghatározott nyomvonalra akart terelni bennünket. Hogy nem akarja felfedni magát, annak persze több oka is lehet. Az egyik lehetőség talán egész egyszerűen a félelem.

Elcsendesült a terem.

Wallander belátta, hogy Ann-Britt Höglund helyesen gondolkodott. Megkérte, hogy folytassa.

– Természetesen ez csak feltételezés. De tegyük fel, hogy fenyegetve érzi magát attól a férfitől, aki meggyilkolta Wetterstedtet és Carlmant. Nyilván legfőbb érdeke, hogy elkapjuk a tettest, de anélkül hogy elárulná, ő kicsoda.

– Akkor világosabbnak kellett volna lennie – kifogásolta Martinsson.

– Talán nem lehetett – felelte Ann-Britt Höglund. – Amennyiben tényleg félelemből lépett velünk kapcsolatba, valószínűleg mindent el is mondott, amit tud.

Wallander felemelte a kezét.

– Gondoljuk tovább! – mondta. – A faxot küldő férfi olyan információkkal szolgált nekünk, amelyek kiindulópontja Carlman, nem Wetterstedt. Ez döntő pont. Azt állítja, hogy Carlman írt Wetterstedtnek, majd Carlman szabadulása után találkoztak. Ki rendelkezhet ilyen információval?

– Egy másik börtönlakó – mondta Ann-Britt Höglund.

– Erre én is gondoltam – mondta Wallander. – De ez esetben nem jöhet szóba az a feltételezésed, hogy félelemből lépett kapcsolatba velünk. Ha elítéltként csak véletlenül került kapcsolatba Carlmannal.

– Mindennek ellenére létezik folytatás – mondta Ann-Britt Höglund. – Tudja, hogy Carlman és Wetterstedt találkoztak, miután Carlmant kiengedték a börtönből. Ez arra enged következtetni, hogy a későbbiekben is tartották a kapcsolatot.

– Lehet, hogy szemtanúja volt valaminek – szólott hozzá az eddig csak hallgató Hansson. – Valamilyen okból most, huszonöt évvel később ez lett az oka két gyilkosságnak.

Wallander Ekholmhoz fordult, aki egyedül ült az asztal egyik hosszanti oldalán.

– Huszonöt év nagy idő – mondta.

– A bosszú lappangási ideje végtelen lehet – válaszolta Ekholm. – A pszichés folyamatok nem évülnek el. A legősibb kriminológiai igazságok egyike, hogy a bosszúálló végtelen sokáig várhat. Ha bosszúról van szó.

– Mi más lehetne? – kérdezte Wallander. – A tulajdon elleni bűncselekményt kizárhatjuk. Wetterstedt esetében nagy valószínűséggel, Carlman esetében biztosan.

– Az indítéknak több összetevője is lehet – mondta Ekholm. – A puszta kéjgyilkosság is alapulhat egy első pillantásra láthatatlan indítékon. A sorozatgyilkos kiválaszthatja az áldozatait olyan okozati összefüggések alapján, amelyek számunkra teljesen tervszerűtlennek tűnnek fel. Ha a skalpokra gondolunk, eltűnődhetünk azon, hogy nem egy bizonyosfajta hajra pályázott-e. A fotókon látható, hogy Wetterstedtnek és Carlmannak ugyanolyan erős, ősz hajzata volt. Semmit sem zárhatunk ki. De mint a rendőri nyomozási módszerekben laikus, azon a véleményen vagyok, hogy pillanatnyilag az érintkezési pont megkeresése a legsürgősebb.

– Elképzelhető, hogy teljesen rosszul gondolkodunk? – szólalt meg Martinsson hirtelen. – Lehet, hogy csak az elkövető számára létezik valamilyen szimbolikus érintkezési pont Wetterstedt és Carlman között? Míg mi a valóságban ásunk és kutatunk, lehet hogy ő egy számunkra láthatatlan, szimbolikus összefüggést lát? Valami olyat, amit racionális gondolkodásunkkal egyáltalán nem értünk?

Wallander ismerte Martinsson azon képességét, hogy egy-egy pillanatban a tengelye körül megfordítja és a helyes nyomvonalra tereli a nyomozást.

– Van benne valami – mondta tehát. – Folytasd!

Martinsson vállat vont, és már készült is a visszavonulásra.

– Wetterstedt és Carlman gazdagok voltak – mondta. – Mindketten a felső osztályhoz tartoztak. Kitűnő választásnak bizonyultak, mint a politikai és gazdasági hatalom szimbolikus képviselői.

– Terrorista indítékra gondolsz? – kérdezte Wallander csodálkozva.

– Semmire sem gondolok – felelte Martinsson. – Hallgatlak benneteket, és próbálok magam is gondolkodni. Pontosan ugyanattól félek, mint mindenki más itt a teremben. Hogy újra ölni fog.

Wallander körbenézett. Sápadt, komoly arcok, a leégett Svedberg kivételével.

Csak most lett világos számára, hogy mindannyiukat ugyanaz a félelem járja át, mint őt magát.

Nem csak ő rettegett a következő telefoncsöngéstől.

Kilenc óra előtt ért véget a megbeszélés. Wallander megkérte Martinssont, hogy maradjon még.

– Mi van a lánnyal? – kérdezte. – Dolores Maria Santanával?

Még mindig várom az Interpol válaszát.

– Bolygasd még egy kicsit! – mondta Wallander.

Martinsson kérdően nézett rá.

– Tényleg van most erre időnk?

– Nem. De nem is söpörhetjük félre.

Martinsson megígérte, hogy újból rákérdez a Dolores Maria Santanával kapcsolatos információkra. Wallander a szobájába ment, és felhívta Lars Magnusson. Sokáig tartott, mire felvette a telefont. Wallander hallotta a hangján, hogy részeg.

– Szeretném folytatni a beszélgetésünket – mondta.

– Túl későn hívsz – felelte Lars Magnusson. – Ebben a napszakban semmilyen beszélgetést nem folytatok.

– Tegyel fel kávé! – mondta Wallander. – És tedd el az üvegeket! Félórán belül ott leszek.

Wallander Lars Magnusson tiltakozása közepén tette le a kagylót. Azután átolvasta mindkét előzetes boncolási jegyzőkönyvet, amelyet valaki az asztalára helyezett. Az évek folyamán Wallander megtanulta értelmezni a patológusok és igazságügyi orvos szakértők sokszor nehezen érthető jelentéseit. Annak idején még egy birodalmi rendőrség által szervezett kurzusra is ellátogatott. Uppsalában rendezték, és Wallander még pontosan emlékezett rá, milyen kellemetlen volt a boncteremben tett látogatás.

Egyik jegyzőkönyvben sem talált semmi váratlan dolgot. Félretette őket, és kitekintett az ablakon.

Megpróbálta elképzelni az elkövetőt. Hogy nézett ki? Mit csinált pontosan?

Üres volt a kép. Csak a teljes sötétséget látta.

Kedvetlenül állt fel, és indult útjára.

17.

Mitán Wallander több mint két óráig próbálkozott hiába, hogy értelmes beszélgetést folytasson Lars Magnussonnal, távozott a lakásából. Legszívesebben hazament volna, és befeküdt volna a fürdőkádba. A Lars Magnussonnál tett első látogatása alkalmával észre sem vette a mindenre rátelepedett koszt. Most azonban nem lehetett elsiklani a romlás felett. A bejárati ajtó be volt támasztva, amikor Wallander megérkezett. Lars Magnusson a kanapén feküdt, míg a konyhában lefőtt a kávé. Azzal fogadta Wallandert, hogy az lenne a legjobb, ha elmenne a pokolba. Már nem is látszott, hanem eltűnt és elfelejtődött, hogy valaha létezett egy Lars Magnusson nevű ember. De Wallander maradt. Úgy szolgálta fel a kávé, hogy Magnusson egy pillanat erejéig mindennek ellenére úgy gondolta, eltér attól a szokásától, hogy napközben senkivel sem beszél. Wallander hiába keresett tiszta csészéket. A mosogató tele volt tányérokkal, amelyeken az étel és zsírmaradékok sajátos kövületekhez hasonló púpokká merevedtek. Végül talált két csészét, amelyet elmosott, majd bevitt a nappaliba. Magnusson mindössze egy koszos rövidnadrágot húzott magára. Borostás volt, és úgy tartotta az üveg desszertbort a kezében, mintha egy feszületbe kapaszkodott volna erősen. Wallander eleinte csak undorodott a látható hanyatlástól. A legundorítóbbnak azt találta, hogy Lars Magnusson, mint most felfedezte, kezdte elveszíteni a fogait. Később bosszús lett, majd végül dühös, amiért a kanapén ülő férfi nem is figyelt arra, amit mondott. Elvette tőle az üveget, és egész egyszerűen kikönyörögte, hogy válaszoljon a kérdéseire. Hogy milyen jogon tette, azt maga sem tudta, de Lars Magnusson megtette, amit Wallander kért. Nagy nehezen ülő pozíciót vett fel. Wallander megpróbált mélyebbre hatolni abba a régi világba, amikor Gustaf Wetterstedtről mint igazságügy-miniszterről többkevesebb botrányos hír került a nyilvánosság elé. De Lars Magnusson mintha mindent elfelejtett volna. Már azokra a dolgokra sem emlékezett, amiket Wallander első látogatásakor mesélt. Csak azután tértek vissza halványan az emlékei, miután Wallander visszaadta neki az üveget, és ivott pár kortyot. Mire Wallander elment a lakásból, mindössze egyetlen dolgot tudott meg, amely érdekes lehetett. Egy tiszta pillanatában eszébe jutott Magnussonnak, hogy az egyik családokkal foglalkozó stockholmi rendőr különös érdeklődést mutatott Wetterstedt iránt. Újságírói körökben azt súgták, hogy ez az illető – mint Magnussonnak nagy nehezen eszébe jutott a neve, Hugo Sandin – saját

archívumot készített Wetterstedtről. Magnusson tudta szerint ezt soha nem használták fel. Azt hallotta, hogy Hugo Sandin nyugdíjazása után leköltözött délre, és most a fiánál él, aki Hässleholm mellett üzemeltet egy kerámia-műhelyt.

– Feltéve, hogy még él – tette hozzá Magnusson, miközben mosolyra húzta fogatlan száját, mintha azt remélné, hogy Hugo Sandin még öelötte beadta a kulcsot.

Miután Wallander ismét az utcára lépett, elhatározta, hogy mindenképpen utánajár, él-e még Hugo Sandin. Elgondolkozott, hazamenjen-e megfürdeni, hogy megszabaduljon attól az undorító érzéstől, amely a Lars Magnusson dohos lakásában való tartózkodásból ragadt rá. Majdnem egy óra volt. Nem volt éhes, pedig alig reggelizett. A kapitánysághoz hajtott, úgy döntött, azonnal utánajár, hogy Hugo Sandin valóban Hässleholm közelében él-e, mint azt Magnusson állította. A recepción összefutott Svedberggel, aki még mindig szenvedett a leégéstől.

– Wetterstedtrel a *MagaZenit* egyik újságírónöje készített interjút – mondta Svedberg.

Wallander még sohasem hallott erről az újságról.

– Minden nyugdíjas megkapja – magyarázta Svedberg. – Az újságírónőt Anna-Lisa Blomgrennek hívják. Egy fotóssal járt ott. Mivel Wetterstedt meghalt, nem hozzák nyilvánosságra az anyagot.

– Beszélj vele! – mondta Wallander. – És kérd el a képeket a fotóstól!

Wallander továbbment a szobájához. A Svedberggel folytatott rövid beszélgetés alatt eszébe jutott valami, aminek azonnal utána akart járni. Felhívta a központost, és megkérte, hogy keresse meg Nyberget, aki nem volt az épületben. Negyedóra múlva telefonált Nyberg.

– Emlékszel, hogy adtam neked Wetterstedt házában egy táskát, amiben volt egy fényképezőgép? – kérdezte Wallander.

– Persze hogy emlékszem – felelte Nyberg ingerülten.

– Csak azt szeretném tudni, előhívták-e a filmet. Azt hiszem, hét képet lőttek el.

– Nem kaptad meg őket? – kérdezte Nyberg meglepve.

– Nem.

– Már szombaton nálad kellett volna lenniük.

– Nem kaptam meg őket.

– Biztos vagy benne?

– Lehet, hogy elakadtak valahol?

– Utánanézek – mondta Nyberg. – Hívlak majd.

Wallander abban a biztos tudatban tette le a telefont, hogy valakire mindjárt rá fog zúdulni Nyberg haragja. Ebben a pillanatban örült, hogy nem ő lesz az.

Kikereste a hässleholmi rendőrség számát, majd kisebb nehézségek után talált egy alkalmazottat, aki meg tudta adni Hugo Sandin telefonszámát. Wallander érdeklődésére azt felelte, hogy Hugo Sandin nyolcvanöt éves, de még tiszta elméjű.

– Úgy évente egyszer benéz hozzánk – mondta a Mörk nevű kolléga.

Wallander fölírta a számot, és megköszönte a segítséget. Azután Malmöbe telefonált. Szerencséje volt, rögtön az az orvos vette fel, aki Wetterstedtet boncolta.

– Semmi nem áll a jelentésben a halál beálltának időpontjáról – mondta Wallander. – Pedig fontos a számunkra.

Az orvos elnézést kért, el kellett ugrania a papírjaiért. Körülbelül egy perc múlva visszatért.

– Sajnálom – kezdte –, a leíráskor történhetett. Időnként kihagy a diktáfonom. Wetterstedt legkorábban huszonnégy órával azelőtt halt meg, mint hogy rátaláltak. Még várunk néhány laboreredményt, amely segíthet az időpont pontosabb meghatározásában.

– Akkor megvárjuk – mondta Wallander, és megköszönte a tájékoztatást.

Svedberghez ment, aki a számítógépénél ült és írt.

– Beszélte azzal az újságíróval?

– Épp azt írom.

– Van valamilyen időpontod?

Svedberg belenézett a jegyzeteibe.

– Tíz órákor érkeztek Wetterstedt házához, és egyig maradtak.

– És azután senki nem látta őt élve?

Svedberg utánagondolt.

– Ha jól emlékszem, nem.

– Akkor ezt is tudjuk – mondta Wallander végezetül, majd elhagyta a szobát.

Éppen fel akarta hívni Hugo Sandint, az egykori rendőrt, amikor Martinsson lépett a szobájába.

– Ráérsz?

– Mindig – felelte Wallander. – Mi újság?

Martinsson meglobogtatott egy levelet.

– A mai postával jött – mondta. – Van valaki, aki azt állítja, hogy június 20-án, hétfőn elvitt egy lányt a kocsijával Helsingborgtól Tomelillaig. Azon leírások alapján, amelyeket az újságokban olvasott a megégett lányról, úgy gondolja, ő lehetett az.

Átnyújtotta a borítékot Wallandernek.

– Nincs aláírás – mondta Wallander, miután elolvasta a levelet.

– De érdekes a levél fejléce.

Wallander bólintott.

– Smedstorp Egyházközség – mondta. – Valódi államegyházi papír.
– Utána kell járnunk – mondta Martinsson.
– Mindenképpen – felelte Wallander. – Amíg te az Interpollal vesződsz, és végzed az egyéb teendőidet, ezt majd én megoldom.
– Még mindig nem értem, hogy jut időnk erre a lányra – mondta Martinsson.

– Jut rá időnk, mert ennek így kell lennie – válaszolta Wallander.

Csak Martinsson távozása után lett Wallander számára világos, hogy kollégája megjegyzésében némi ellene irányuló kritika is megbújt, amiért nem tolt félre egyelőre mindent, ami a halott lánnyal kapcsolatos. Egy másodpercig úgy gondolta, Martinsonnak természetesen igaza van. Pillanatnyilag nem volt másra idejük, csak Wetterstedtre és Carlmanra. Aztán mégis úgy vélte, megalapozatlan a kritika. Mindenre képesnek kell lenniük.

Wallander mintegy ennek igazolására elindult a rendőrségről, és kihajtott a városból Tomelilla és Smedstorp irányába. Az autózás során lehetősége volt elgondolkodni Wetterstedten és Carlmanon. A nyári táj, amelyen keresztül haladt, mintha valószerűtlen keretbe foglalta volna gondolatait. Két férfit agyonütnek és megskalpognak, gondolta. Egy fiatal lány kimegy egy repceföldre, és felgyújtja magát. Körülöttem pedig nyár van. Ennél szebb nem is lehetne Skåne, mint most. A világ minden szegletében meghúzódik egy Paradicsom. Csak akkor látjuk, ha kinyitjuk a szemünket. De akkor talán az országutakon közlekedő, láthatatlan halottaskocsikat is észrevesszük.

Tudta, hol van a smedstorpi községháza. Lunnarp mögött balra kanyarodott. Azt is jól tudta, hogy a községházák igen rendszertelenül tartanak nyitva. Ám a fehér épület felé közeledve látta, hogy egy sor autó parkol előtte. Egy férfi füvet nyírt a ház közelében. Wallander megpróbálta kinyitni az ajtót. Zárva volt. Megnyomta a csengőt, miközben egy réztáblán elolvasta, hogy csak szerdán nyitnak ki újból. Várt. Azután még egyet csöngetett, és ezzel együtt az ajtón is bekopogott. A háttérben csattogott a fűnyíró. Wallander már épp indulni készült, amikor az első emeleten kinyílt egy ablak. Egy asszony dugta ki a fejét.

– Szerdán és pénteken vagyunk nyitva – kiáltotta.

– Tudom – felelte Wallander. – De sürgős az ügy. Az ystadi rendőrségtől jöttem.

Az asszony feje eltűnt. Nem sokkal ezután kinyílt az ajtó. Egy szőke, teljesen feketébe öltözött nő állt előtte. Erősen ki volt sminkelve. Lábán magas sarkú cipőt viselt. De ami Wallandert meglepte, az egy kis fehér Mózes-tábla volt, ami elütött a fekete öltözéktől. Kezet nyújtott és üdvözölte.

– Gunnel Nilsson – felelte a nő. – Lelkész vagyok a községben.

Wallander követte őt a házba. Ha egy éjszakai klubban lennék, könnyebben megérteném, futott át az agyán. Isten szolgálói sem úgy néznek már ki, mint gondoltam.

A nő kinyitotta az irodája ajtaját, és beinvitálta, majd leültette Wallandert, aki megállapította, hogy Gunnel Nilsson nagyon vonzó nő. Nem tudta eldönteni, az a tény, hogy lelkésznő, hozzájárult-e ezen érzéséhez.

Hevert az íróasztalon egy papírlap, amelyen felismerte a község fejlécét.

– Kapott a rendőrség egy levelet – kezdte. – Az önök levélpapírjára írták. Ezért vagyok itt.

Beszámolt neki a lányról, aki felgyújtotta magát, és rögtön látta rajta, mennyire megérintette az eset. Kérdésére a nő elmondta, hogy néhány napig beteg volt, és nem olvasott újságokat.

Wallander megmutatta a levelet.

– Van róla elképzelése, ki írhatta? – kérdezte. – Ki férhet hozzá a levélpapírjukhoz?

Az asszony a fejét rázta.

– Egy községháza nem olyan, mint egy bank – felelte. – És csak nők állnak alkalmazásban.

– A levélből nem derül ki, hogy nő vagy férfi írta-e – jegyezte meg Wallander.

– Nem tudom, ki lehetett – mondta az asszony.

– Helsingborg? Lakik ott valaki a községházáról? Vagy jár valaki gyakrabban arra?

A nő ismét a fejét rázta. Wallander látta rajta, hogy tényleg próbál segíteni.

– Mennyien dolgoznak itt? – kérdezte.

– Velem együtt négyen vagyunk. És van még Andersson, aki a kertben segít. És van egy állandóan dolgozó házmesterünk. Sture Rosell. De ő a legtöbb időt a temetőben és a templomainkban tölti. Természetesen bármelyikük elvihet innen egy ív papírt. És bárki más is, aki itt járt a fogadóórakon.

– Nem ismeri a kézírást?

– Nem.

– Nem tilos stopposokat szállítani – mondta Wallander. – Akkor miért ír valaki névtelen levelet? Azt akarja eltitkolni, hogy Helsingborgban járt? Számomra érthetetlen ez az anonimitás.

– Természetesen meg tudom kérdezni, hogy valaki a személyzetünkől nem járt-e a kérdéses napon Helsingborgban – mondta a nő. – És utána nézhetek, hogy a kézírás hasonlít-e a házból valakiéhez.

– Hálás lennék – mondta Wallander, majd fölállt. – Az ystadi rendőrségen el tud érni.

Azután kapott egy darab papírt, amelyre fölírta a telefonszámát, majd a hölgy kikísérte.

– Még sohasem találkoztam lelkésznővel – jegyezte meg.

– Még mindig sokan meglepődnek – hangzott a válasz.

– Ystadban megkaptuk az első női rendőrkapitányunkat – mondta Wallander. – Minden megváltozik.

– Remélhetőleg előnyére – felelte a hölgy mosolyogva.

Wallander ránézett, és arra gondolt, milyen szép nő.

Nem volt karikagyűrű az ujján. Amíg visszament a kocsijához, elmerült néhány képtelen gondolatban. Valóban nagyon vonzó volt a nő.

A fület nyíró ember leült egy padra, és rágyújtott. Bár pontosan nem tudta, miért, Wallander leült a hatvan év körüli férfi mellé a padra, és szóba elegyedett vele. Kigombolt kék munkáskabátban és koszos kordnadrágban volt. Lábára régimódi tornacipőt húzott. Wallander megfigyelte, hogy füstszűrő nélküli Chesterfieldet szív, amiről gyermekkorra jutott eszébe, amikor apja is ugyanezt a márkát szívtá.

– Máskor soha nem nyitja ki, ha amúgy zárva van – mondta a férfi filozofikusan. – Hogy őszinte legyek, ez volt az első alkalom.

– Nagyon csinos a lelkésznő – mondta Wallander.

– És kedves is – mondta a férfi. – És jól prédikál. Nem is tudom, volt-e valaha is jobb lelkészünk. De persze sokan vannak, akik jobban örülnének egy férfinak.

– Tényleg? – mondta Wallander, mintha meg se hallotta volna.

Biztos sokan vannak, akik csak férfit tudnak elképzelni lelkészként. Skånében konzervatívak az emberek. Legalábbis a legtöbben.

Meddővé vált a beszélgetés. Mintha mindkét férfi kimerült volna. Wallander a lepkéket szemlélte. Illatozott a frissen nyírt fű. Az jutott eszébe, hogy fel kell vennie a kapcsolatot Vikander nevű kollégájával az österalmi rendőrőrsnél, hogy megtudja, időközben jutott-e valamire a Gustaf Wetterstedt idős édesanyjával folytatott beszélgetéssel. Sok dolga volt. Annyi bizonyos, hogy nem volt ideje egy padon üldögélni a smedstorpi községháza előtt.

– Bejelentkezési igazolást akart? – szólalt meg a férfi hirtelen.

Wallander úgy összerendezte, mintha egy illetlen szituációban lepték volna meg.

– Csak néhány kérdésem volt – mondta, majd fölállt.

A férfi felpillantott rá.

– Ismerem magát – mondta. – Tomelillai?

– Nem – felelte Wallander. – malmói vagyok. De most már évek óta Ystadban élek.

Azután a férfi felé fordult, hogy elbúcsúzzon tőle. Pillantása ráesett a kigombolt munkáskabát alatti fehér pólóra. A Helsingborg és Helsingör közti útvonal reklámfelirata volt rajta. Tudta jól, hogy véletlen is lehet. De hamarjában eldöntötte, hogy nem az. Visszaült. A férfi elnyomta a csikket a fűben, majd föl akart állni.

– Várjon egy pillanatra! – mondta Wallander. – Szeretnék kérdezni valamit.

A férfi minden bizonnyal észrevette, hogy megváltozott Wallander hangja. Éber tekintettel nézett rá.

– Rendőrtiszt vagyok – mondta Wallander. – Voltaképpen nem azért jöttem, hogy a lelkésznővel beszéljek. Azért jöttem, hogy magával beszéljek. Azt szeretném tudni, miért nem írta alá a levelet, amelyet nekünk küldött. Arról a lányról, akit Helsingborgból vitt magával.

Tudta, hogy merész játékot játszik. Ellentmondott mindannak, amit valaha is tanult. Felrúgta a szabályt, amely előírta, hogy egy rendőrnek nincs joga hazudni annak érdekében, hogy fény derüljön az igazságra. Különösen akkor, ha nincs szó bűncselekményről.

De hatott az ütés. A férfi összerezett, Wallander támadása meglepetés-szerűen érte. Ezen a ponton minden értelmes és elképzelhető védekezés hiábavalónak látszott. Honnan tudja ez a rendőr, hogy ő írta a levelet? Honnan tudhat bármit is?

Wallander érezte mindezt. Mivel talált az ütés, azonnal felsegíthette a férfit a képzeletbeli padlóról, és megnyugtathatta.

– Nem ütközik törvénybe a névtelen levelek írása – mondta. – Az sem törvényellenes, ha valaki stopposokat szállít. Csak azt szeretném tudni, miért írta a levelet. És mikor vitte magával a lányt, és hol tette ki. Hány órákor. És mondott-e valamit útközben.

– Most már tudom, kicsoda maga – dörmögte a férfi. – Maga az a rendőr, aki néhány évvel ezelőtt lelőtt egy férfit a ködben. Az ystadi lövész-állásnál.

– Igaza van – mondta Wallander. – Én voltam. Kurt Wallander a nevem.

– A déli kijáratnál állt – mondta a férfi. – Este hét volt. Új cipőt vásároltam magamnak. Az unokatestvéremnek van egy cipőboltja Helsingborgban. Olcsóbban kapom tőle. Máskor sosem veszek fel stopposokat, de ő olyan elveszettnek látszott.

– Mi történt azután?

– Semmi sem történt.

– Miután megállt. Milyen nyelven beszélt?

– Azt nem tudom. Semmi esetre sem svédül. Én pedig nem tudok angolul. Mondtam neki, hogy Tomelillába megyek. Bólintott. Mindenre bólintott, amit mondtam.

– Volt csomagja?

– Semmi.

– Kézitáskája sem?

– Semmi nem volt nála.

– Aztán elindultak?

– A hátsó ülésre ült. Egyetlen szót sem szólt útközben. Különösnek találtam az egészet. Megbántam, hogy megálltam.

– Miért?

– Lehet, hogy egyáltalán nem is Tomelillába akart menni! Ki a fene megy Tomelillába?!

– Tehát nem szólt semmit?

– Egy szót sem.

– És mit csinált?

– Mit csinált?!

– Aludt? Bámult ki az ablakon? Mit csinált?

A férfi elgondolkozott.

– Egy dolgon töprengtem utólag. Valahányszor megelőzött bennünket valaki, lebukott a hátsó ülésen. Mintha nem akarta volna, hogy meglássák.

– Tehát félt?

– Igen, úgy gondolom.

– Mi történt még?

– Tomelilla előtt megálltam a rondellánál, és kivettem. Őszintén szólva, nem hiszem, hogy sejtése lett volna róla, hol van.

– Tehát nem is Tomelillába akart menni?

– Nos, ha engem kérdez, úgy hiszem, csak el akart jönni Helsingborgból. Én továbbmentem. De amikor már majdnem hazaértem, arra gondoltam: nem hagyhatom egyszerűen csak ott. Visszamentem tehát, de már elment.

– Mennyivel később történt ez?

– Legfeljebb tíz perccel.

Wallander elgondolkozott.

– Amikor Helsingborgban fölvette, ott állt az autópályánál? Elképzelhető, hogy valaki elvitte Helsingborgig? Vagy a városból jött?

A férfi elgondolkozott.

– A városból – mondta aztán. – Ha kitette volna valaki, aki észak felől jött, akkor nem ott állt volna, ahol állt.

– Azután nem látta többé? Nem hajtott utána?

– Miért tettem volna?

– Hány óra volt, amikor mindez történt?

– Nyolc órakor tettem ki. Pontosan emlékszem rá, mert épp akkor kezdődtek a hírek, amikor kiszállt az autóból.

– Miért írt a rendőrségnek? – kérdezte Wallander. – Miért írt névtelen levelet?

– Olvastam a lányról, hogy megégett. Azonnal éreztem, hogy ő lehetett az. De jobbnak láttam, ha nem fedem fel magam. Nős vagyok. Féltreértések adódhattak volna abból, hogy felvettem egy stoppost.

Wallander érezte, hogy a mellette ülő férfi igazat mond.

– Köztünk marad a beszélgetés – mondta. – De el kell kérnem a nevét és a telefonszámát.

– Sven Anderssonnak hívnak – mondta a férfi. – Remélem, nem okoztam kellemetlenséget.

– Ha az igazat mondtá, nem – mondtá Wallander, majd fölírta a számot.
– Még valami – mondtá. – Emlékszik rá, hogy volt-e rajta nyaklánc?
Sven Andersson elgondolkozott, azután megrázta a fejét.
Wallander fölállt, és kezét nyújtott.
– Nagyon sokat segített – mondtá.
– Ő az? – kérdezte Sven Andersson.
– Valószínűleg – válaszolta Wallander. – Csak az a kérdés, mit keresett
Helsingborgban.
Otthagytá Sven Andersson, és a kocsijához ment.
Amint kinyitotta a kocsiját, csipogni kezdett a mobiltelefonja.
Az első gondolata az volt, hogy Wetterstedt és Carlman gyilkosa újfent
lecsapott.

18.

A utójával Ystad felé haladva Wallander úgy határozott, hogy még aznap elmegy Hässleholmba, és beszél Hugo Sandinnal, az idős rendőrrel. Miután fogadta a hívást, és kiderült, hogy nem a rettegett vészírt hallja az újabb gyilkosságról, mindjárt megkönnyebbült. Nyberg volt az, aki közölte, hogy most már az asztalán várja a hét előhívott fénykép. Később, miután elhagyta Smedstorpot, arra gondolt, meg kellene tanulnia jobban uralkodnia a félelmen. Nem biztos, hogy tényleg szerepelnek újabb áldozatok a férfi láthatatlan listáján, ezért nem adhatna teret a félelemnek, amely folyton csak zavart szül a fejében. Arra kell összpontosítania a nyomozást, ami tényleg megtörtént, és nem hagyhatja, hogy megbénítsa az attól való félelem, ami megtörténhetne.

Egyenesen az irodájába ment, és írt egy jelentést a Sven Anderssonnal folytatott beszélgetéséről. Megpróbálta elérni Martinssont, de eredménytelenül. Ebba csak azt tudta, hogy eltávozott a kapitányságról, de nem mondta meg, hova megy. Miután Wallander tárcsázta a mobilszámát, azt a választ kapta, hogy a hívott szám pillanatnyilag nem elérhető. Bosszantotta, hogy Martinsson gyakran kikapcsolja a telefonját. A következő megbeszélésen meg fogja említeni, hogy mindenkinek állandóan elérhetőnek kell lennie. Azután eszébe jutottak a fényképek, amelyek Nyberg szerint az asztalán hevernek. Észre sem vette, hogy rápakolta a jegyzeteit a képekkel teli borítékra. Kivette a képeket, felkapcsolta az asztali lámpát, és sorra végignézte őket. Bár valójában nem tudta, mit remélt tőlük, csalódott. Semmi más nem állt a képeken, mint a kilátás Wetterstedt házából. Az első emeleten készítették őket. Látta Lindgren felfordított csónakját és a nyugodt tengert. Elhagyatott volt a tengerpart. Két kép ráadásul életlen is volt. Maga elé tette őket az asztalra, és eltűnődött, mi célból készíthette ezeket Wetterstedt. Már ha egyáltalán ő volt az. Az íróasztal egyik fiókjából előkeresett egy nagyítót, de annak segítségével sem ismert fel semmi érdekeset a képeken. Visszatette őket a borítékba, és úgy tervezte, hogy megmutatja másnak is a nyomozócsoportban, hogy biztos lehessen benne, nem siklott át valami felett. Éppen telefonálni akart Hässleholmba, amikor az egyik titkárnő bekopogott, és hozott neki egy faxot, amelyet Hans Vikander küldött Stockholmból. Őt apró betűs oldalnyi jelentés volt a Wetterstedt édesanyjával folytatott beszélgetésről. Gyorsan átfutotta: alapos, de teljesen fantáziátlan. Egyetlen kérdés sincs, amely Wallandernek nem jutott volna az eszébe. Az

volt a tapasztalata, hogy egy kihallgatásnak vagy egy bűnügyi nyomozás során folytatott más jellegű beszélgetésnek legalább annyi meglepő elemet, mint alapkérdést kell tartalmaznia. Ám lehet, hogy igazságtalan Hans Vikanderrel szemben. Milyen meglepő dolgot mesélhetne egy kilencvennégy éves hölgy a fiáról, akit jóformán soha nem látott, és akivel csak rövid telefonbeszélgetéseket folytatott? Miután átfutotta Hans Vikander jelentését, megbizonyosodott róla, hogy semmi olyat nem olvasott benne, ami előrébb vitte volna őket. Miközben elment kávéért, a smedstorpi lelkészre gondolt. A szobájába visszatérve tárcsázta a hässleholmi számot. Egy fiatalabb férfi vette fel a telefont. Wallander bemutatkozott, és elmondta, milyen ügyben jelentkezik. Ezután eltartott pár percig, mire Hugo Sandin a telefonhoz jött. Tiszta és határozott volt a hangja. Kész volt még aznap találkozni Wallanderrel. Wallander feljegyezte az útvonalat. Negyed négykor indult el a kapitányságról. Úton Hässleholm felé megállt enni. Már elmúlt öt óra, mire bekanyarodott ahhoz az átépített malomhoz, amely előtt egy tábla mutatta a kerámiaműhelyt. Egy idősebb férfi járkált a kertben pityangot húzkodva. Miután Wallander kiszállt a kocsiból, a férfi megmosta a kezét, és elé ment. Wallander alig akarta elhinni, hogy ez a jó erőben lévő férfi túl van a nyolcvanon. Nehezen volt elképzelhető, hogy Hugo Sandin és az édesapja csaknem egyidősek voltak.

– Ritkán jönnek hozzám látogatók – üdvözölte Hugo Sandin. – Senkim sincs már a régi barátaim közül. Csak egyetlen kollégám él a régi csapatból, de ő egy Stockholm közeli otthonban lakik, és semmire sem emlékszik abból, ami 1960 után történt. Tényleg szar dolog megöregedni.

Wallander felfigyelt. Hugo Sandin szinte szó szerint megismételte, amit Ebba mondott nemrég. Valamiben legalább különbözött az apjától, aki ritkán vagy soha nem panaszkodott a kora miatt.

Egy asztal állt egy termoszsal és csészékkel a régi kocsiszinben, amelyet a kerámiaműhelyben készített darabok kiállítótermévé építettek át. Wallander pusztán udvariasságból elnézte pár percig a kiállított kerámiákat. Hugo Sandin leült az asztalhoz, és kávéval kínálta.

– Most találkozom az első rendőrrel, akit érdekel a kerámia – jegyezte meg ironikusan.

Wallander helyet foglalt.

– Valójában engem sem érdekel különösebben – vallotta be.

– A rendőrök horgászni szeretnek – mondta Hugo Sandin. – A magányos, távoli, fjälli tavaknál. Vagy a smålandi erdők mélyén.

– Ezt nem tudtam – mondta Wallander. – Én soha nem horgászom.

Sandin figyelmesen nézett rá.

– És mit csinálsz, ha nem dolgozol?

– Meglehetősen nehezen tudok kikapcsolódni.

Sandin beleegyezően bólintott.

– Rendőrnek lenni hivatás – mondta. – Éppen, mint orvosnak lenni. Mi állandóan szolgálatban vagyunk. Akár egyenruhában vagyunk, akár nem.

Wallander jobbnak látta, ha nem bocsátkozik vitába, bár egyáltalán nem értett egyet Hugo Sandin véleményével, miszerint a rendőri foglalkozás hivatás. Régebben ő is így gondolta. De most már nem. Legalábbis voltak kétségei.

– Mesélj! – szólt Hugo Sandin. – Olvastam az újságokban, mi folyik Ystadban. Azt meséld el, amit nem írtak meg!

Wallander beszámolt a két gyilkosság körülményeiről. Hugo Sandin olykor megszakította kérdéseivel, amelyek mind helyénvalók voltak.

– Más szóval valószínűsíthető, hogy újra gyilkolni fog – mondta, miután Wallander befejezte mondandóját.

– Legalábbis nem zárhatjuk ki.

Hugo Sandin egy kicsit arrébb tolta székét az asztaltól, hogy ki tudja nyújtani a lábát.

– És most meséljek neked valamit Gustaf Wetterstedtről – mondta. – Szívesen teszem. De előbb megkérdezhetem, honnan tudad meg, hogy sok évvel ezelőtt minden figyelmemet rászenteltem?

– Egy ystadi újságíró mesélte nekem. Sajnos erős alkoholista. Lars Magnussonnak hívják.

– Semmit nem mond a név.

– Mindenesetre ő tudott róla.

Hugo Sandin hallgatott egy darabig, mintha azon gondolkodna, hogyan is fogjon hozzá.

– Az igazságot Gustaf Wetterstedtről egész egyszerűen össze lehet foglalni – kezdte. – Gazember volt. Lehet, hogy formálisan megfelelt igazságügy-miniszternek, de amúgy alkalmatlan volt rá.

– Miért?

– Politikai munkásságát jobban átszötte a személyes karrierje, mint az ország jóléte. Ez a lehető legrosszabb bizonyítvány, amit egy miniszterről ki lehet állítani.

– Ennek ellenére szó volt róla, hogy őt nevezik ki pártelnöknek?

Hugo Sandin erősen csóválta a fejét.

– Ez nem igaz – mondta. – Ez csak az újságokban megjelenő spekuláció volt. A párttagok előtt világos volt, hogy soha nem lesz pártelnök. Még az is kétséges, hogy tag volt-e valaha is.

– De mégiscsak évekig volt igazságügy-miniszter. Teljesen alkalmatlan akkor mégsem lehetett.

– Túl fiatal vagy, hogy emlékezz rá. Valahol az ötvenes években elmosódik egy határ. Nem látható, de ott van. Svédország egy majdnem megállíthatatlan felszálló ágban találta magát. Korlátlan mennyiségű eszköz állt rendelkezésre, hogy eltüntessék a szegénység utolsó maradványait. Ezzel

egyidejűleg a politikai életben is beállt egy láthatatlan változás. A politikusok hivatásos politikusok lettek. Karrieristák. Azelőtt a politikai élet lényeges alkotóeleme volt az idealizmus. Most kezdett elpárologni ez az idealizmus. Olyan emberek léptek a színpadra, mint Gustaf Wetterstedt. A politikai ifjúsági szervezetek lettek a jövő politikusainak keltetői.

– Beszéljünk az öt körülvevő botrányokról! – kérte Wallander, aki attól félt, hogy Hugo Sandin nagyon belefeledkezik a politikai párttűések emléképeibe.

– Prostituáltakat tartott – mondta Hugo Sandin. – Ezzel természetesen nem volt egyedül. De neki különös hajlamai voltak, amelyekről szenvedtek a lányok.

– Hallottam egy lányról, aki feljelentette – mondta Wallander.

– Karin Bengtssonnak hívták – bólintott Hugo Sandin. – Zavaros családi körülmények között élt Eksjöben. Elmenekült otthonról, Stockholmba ment, majd 1954-ben bukkant fel először az erkölcsrendészet aktáiban. Néhány évvel később került abba a csoportba, amelyből Wetterstedt a lányokat választotta. 1957 januárjában jelentette fel. Borotvapengével vágott a lábába. Magam találkoztam vele akkoriban. Alig tudott megállni a lábán. Wetterstedt belátta, hogy túl messzire ment. A feljelentés eltűnt, Karin Bengtssont megvették, és elhallgatott. Pénzt kapott, amit egy jól bevezetett divatüzletbe fektetett Västeråsban. 1959-ben pénz került a számlájára, amelyből egy házat tudott venni magának. 1960-tól minden évben elutazott Mallorcára.

– Honnan jött a pénz?

– Már akkoriban is léteztek úgynevezett diszkrecionális pénzalapok. A svéd udvar vezette be, amikor az akkori király bizalmasait hallgattatták el pénzzel.

– Él még Karin Bengtsson?

– 1984 májusában halt meg. Soha nem ment férjhez. Miután Västeråsba költözött, nem találkoztam vele többet. De időnként felhívott. Életének utolsó évéig. Többnyire részeg volt.

– És miért hívott fel?

– Már amikor az első pletykák felröppentek arról, hogy egy utcalány fel akarja jelenteni Wetterstedtet, felvettem vele a kapcsolatot. Segíteni akartam neki. Zaklatott volt az élete. Teljesen eltűnt az önbizalma.

– Miért kötelezted el magad ennyire?

– Fel voltam háborodva. Nagyon radikális voltam akkoriban. Túlságosan sok rendőr hunyt szemet a jogi visszaélések fölött. Én nem. Akkoriban éppoly kevésbé, mint ma.

– Mi történt azután? Miután Karin Bengtsson eltűnt?

– Wetterstedt ugyanott folytatta. Több lányt is megvágott, de egy sem tett többé feljelentést. Két lány viszont egyszerűen eltűnt.

– Mit értesz ezen?

Hugo Sandin elképedten nézett Wallanderre.

– Hát azt, hogy eltűntek. Senki nem hallott róluk többé. Eltűnteknek nyilvánították őket. Nyomoztak utánuk, de nem kerültek elő.

– Mi történt? Mi a véleményed?

– Az én véleményem? Természetesen az, hogy megölték őket. Mésszel marták szét, tengerbe dobták őket, mit tudom én.

Wallander alig tudta elhinni a hallottakat.

– Biztos vagy benne? – kérdezte kételkedve. – Elég hihetetlennek hangzik.

– Hogy is mondják? Hihetetlen, de igaz?

– Wetterstedt követte el a gyilkosságokat?

Hugo Sandin a fejét rázta.

– Nem mondom, hogy saját maga követte el. Sőt meg vagyok róla győződve, hogy nem ő tette. Hogy mi történt pontosan, azt nem tudom. Bizonyára nem is tudjuk meg soha. De így is le lehet vonni a következtéseket, ha nincsenek is bizonyítékok.

– Még mindig nehezen tudom elhinni – mondta Wallander.

– Pedig igaz – felelte Hugo Sandin nyersen, ellenvetést nem tűrően. – Wetterstedtnek nem volt lelkiismerete. De természetesen soha semmit nem lehetett rábizonyítani.

– Sok szóbeszéd járta.

– És mind megalapozott volt. Wetterstedt arra használta a pozícióját és a hatalmát, hogy kielégítse perverz szexuális vágyait. De olyan üzletekben is benne volt a keze, amelyek az ismeretlenség homályában is gazdaggá tették.

– Műkereskedés?

– Pontosabban műkincslopás. Legtöbbet azon fáradoztam a szabad időmben, hogy megtaláljam az összefüggéseket. Arról álmodtam, hogy egy szép napon a legfőbb államügyész asztalára vághatok egy olyan megcáfolhatatlan nyomozási eredményt, amelynek alapján Wetterstedtet nemcsak hogy visszaléptetik, hanem szigorú börtönbüntetésre is ítélik. Sajnos soha nem jutottam el ideig.

– Bizonyára bőséges anyagod maradt fenn abból az időből.

– Néhány évvel ezelőtt mindent elégettem. A fiam kerámiakemencéjében. Legalább tíz kiló papír volt.

Wallander nagyon bosszús lett. Eszébe sem jutott, hogy Hugo Sandin megsemmisíthette azt az anyagot, amelyet olyan nagy fáradsággal gyűjtött össze.

– De még mindig jó a memóriám – mondta Sandin. – Valószínűleg mindenre emlékszem, ami benne állt.

– Arne Carlman – szólt Wallander. – Ki volt ő?

– Egy férfi, aki magasabb színvonalra emelte a műkincsekkel való házalást.

– 1969 tavaszán Långholmenben ült. Kaptunk egy névtelen levelet, miszerint kapcsolatban állt akkoriban Wetterstedttel. És állítólag találkoztak is Carlman szabadulása után.

– Carlman neve különböző nyomozásokban is felbukkant akkoriban. Azt hiszem, végül olyan egyszerű ok miatt került Långholmenbe, mint a csekkcsalás.

– Rábukkantál valaha a közte és Wetterstedt közti összeköttetésre?

– Bizonyos információk szerint már az ötvenes évek végén találkoztak. Nyilván a közös fogadási szenvedély kapcsolta össze őket. A tábyi lóversenypályán bukkant fel először a nevük egy razzia során. Wetterstedt nevét persze kihúzták, hiszen rosszul mutatott volna a nyilvánosság előtt, hogy lóversenypályán találták az igazságügy-minisztert.

– Milyen közös üzleteik voltak?

– Semmi bizonyítható. Bolygókként köröztek a különböző pályákon, amelyek időnként összefutottak.

– Szükségem van az összefüggésre – mondta Wallander. – Meg vagyok róla győződve, hogy meg kell találnunk ezt a pontot ahhoz, hogy megtudjuk, ki ölte meg őket.

– Általában csak akkor tudunk megtalálni valakit, ha elég mélyre ásunk – mondta Hugo Sandin.

Megszólalt Wallander asztalra helyezett mobiltelefonja. Azonnal végigfutott rajta a hideg, hogy talán újra lecsapott az ismeretlen.

De ezúttal is tévedett. Hansson volt az.

– Csak azt akartam hallani, hogy bejössz-e még ma. Különbözik úgy gondolom, kellene tartanunk holnap egy megbeszélést.

– Történt valami?

– Semmi lényeges. Ki se látszik senki a munkából.

– Akkor holnap reggel nyolckor – határozott Wallander.

– Svedberg elment a kórházba, hogy csináljanak valamit a leégésével – mesélte Hansson.

– Jobban kellene vigyáznia – válaszolta Wallander. – Minden évben ugyanaz történik.

Befejezte a beszélgetést, majd visszatette a telefont.

– Olyan rendőr vagy, akiről sokat írnak – mondta Hugo Sandin. – De időnként úgy látom, a saját utadat járod.

– A legtöbb dolog nem igaz, amit írnak – felelte Wallander kitérően.

– Gyakran tűnődöm azon, hogy manapság milyen rendőrnek lenni – töprengett Sandin.

– Ezen én is tűnődöm – felelte Wallander.

Fölálltak, és elindultak Wallander kocsijához. Nagyon szép volt az este.

– Van valamilyen elképzelésed, ki ölthette meg Wetterstedtet? – kérdezte Wallander.

– Lehetnek néhányan – felelte Hugo Sandin.

Wallander megtorpant.

– Lehet, hogy teljesen rosszul gondolkozunk – mondta.

– Lehet, hogy szét kellene választanunk a nyomozásokat? Nem a közös nevezőt, hanem két különböző megoldást kellene kutatnunk ahhoz, hogy rátaláljunk az érintkezési pontra.

– A gyilkosságokat ugyanaz a férfi követte el – mondta Hugo Sandin. – Tehát a nyomozásoknak is össze kell futniuk. Attól félek, hogy különben hamis nyomra tévedtek.

Wallander bólintott, de nem szólt semmit. Búcsút vettek egymástól.

– Jelentkezz majd újra! – kérte Hugo Sandin. – Tengernyi időm van. Az öregség egyenlő a magánnyal. Vigasztalan várakozás az elkerülhetetlenre.

– Megbántad valaha, hogy rendőr lettél? – kérdezte Wallander.

– Soha – felelte Hugo Sandin. – Miért tettem volna?

– Csak úgy – mondta Wallander. – Köszönöm, hogy időt szakítottál rám.

– Majdcsak elkapjátok – mondta Sandin bátorításként. – Ha eltart is egy darabig.

Wallander bólintott, és beszállt a kocsijába. Miután elindult, a visszapillantóban látta, hogy Hugo Sandin újra nekiállt pitypangot húzkodni.

Háromnegyed nyolckor Wallander ismét Ystadban volt. Leparkolt a háza előtt, és már éppen be akart menni, amikor eszébe jutott, hogy nincs otthon semmi ennivalója.

Ebben a pillanatban jutott eszébe, hogy elfelejtette elvinni a kocsiját a műszaki vizsgára.

Hangosan szitkozódott.

Azután bement a városba, és megvacsorázott a piactéren álló kínai étteremben. Ő volt az egyetlen vendég. Evés után elsétált a kikötőhöz, és kiballagott a mólóra. Figyelte, milyen nyugodtan ringatóznak a csónakok a horgonyukon, és végiggondolta az aznapi két beszélgetést.

Egy Dolores Maria Santana nevű lány ott állt egy este a helsingborgi városi kijáratnál, és megállított egy autót. Nem beszélt svédül, és félt az őket megelőző autóktól. Eddigi ismereteik alapján a Dominikai Köztársaságban született.

Egy fából készült régi, jól karbantartott csónakot nézegetett, miközben megfogalmazta magában a döntő kérdéseket.

Miért és hogyan jött Svédországba? Mi elől menekült? Miért gyújtotta fel magát Salomonsson repceföldjén?

Továbbment a kikötői hídon.

Az egyik vitorlásan épp ünnepséget tartottak. Valaki poharat emelt Wallanderre. Ő biccentett egyet, és megemelte kezét, mintha poharat tartana benne.

A móló végén leült egy kötélbakra, és újra végigpörgette magában a Hugo Sandinnal folytatott beszélgetést. Még mindig egy kusza gombolyagnak tűnt fel az egész. Nem látott semmilyen kiindulási pontot vagy nyomot, amely áttöréshez vezethetett volna.

Ugyanakkor továbbra is rettegett. Nem szabadult a félelemtől. Hogy újra megtörténhet.

Majdnem kilenc óra volt. Bedobott egy marék kavicsot a vízbe, majd fölállt. A vitorlásan még tartott az ünnepség. A városon keresztül ment haza. A szennyes ruhák kupaca még mindig ott hevert a padlón. Írt magának egy cédulát, amelyet letett az asztalra. *Kocsit műszakira vinni, a fenébe is!* Azután bekapcsolta a televíziót, és lefeküdt a kanapéra.

Tíz órakor felhívta Baibát. Nagyon tisztának és közelinek hallotta a hangját.

– Fáradtnak hallatszol – mondta Baiba. – Sok a dolgod?

– Nem vészes – felelte Wallander kitérően. – Hiányzol.

Baiba nevetett.

– Hamarosan látjuk egymást – mondta.

– Tulajdonképpen mit csináltál Tallinnban?

– Találkoztam egy férfival. Mégis mit gondoltál?

– Pontosan ezt.

– Aludnod kell – mondta Baiba. – Érzem a hangodon. Egész jól áll Svédország a foci VB-n, ha jól tudom.

– Téged érdekel a sport? – kérdezte Wallander csodálkozva.

– Néha. Főleg ha Lettország játszik.

– Itt teljesen magukon kívül vannak az emberek.

– De te nem?

– Ígérem, hogy meg fogok javulni. Amikor Svédország játszik Brazília ellen, megpróbálok ébren maradni, és megnézem a meccset.

Wallander ismét hallotta Baiba nevetését.

Szívesen mondott volna még valamit, de semmi nem jutott eszébe. Miután befejezték a beszélgetést, ismét a tévé felé fordult. Egy darabig próbált követni egy filmet, de aztán kikapcsolta, és elment aludni.

Elalvás előtt apjára gondolt.

Ősszel elutaznak Olaszországba.

19.

Az óra világító mutatói két erősen egymásba fonódott kígyóhoz hasonlítottak. Tíz perc híján hét órát mutattak. Június 28., kedd este volt. Néhány óra múlva játszik Svédország Brazília ellen. Ezt is figyelembe vette tervében. Mindenki bent ül, és bámulja a televízió képernyőjét. Senki sem gondol arra, mi történik kint a nyári éjszakában. A pince padlója hideg volt a lába alatt. Kora délelőtt óta ült a tükrei előtt. Már több órája végzett a nagy átalakulással. Ezúttal megváltoztatta az arcának jobb felére tett mintát. Kék, már-már feketébe hajló színnel festette meg a kör alakú motívumot. Korábban vérvörös festéket használt. Meg volt elégedve a változtatással. Még több mélységet kapott az egész arca, még ijesztőbbnek hatott. Letette az utolsó ecsetet, és átgondolta az aznap este rá váró feladatot. Ez lesz a legnagyobb áldozat, amelyet nővérenek bemutat. Még ha meg kellett is változtatnia terveit. Váratlanul érte az új helyzet. Egy pillanatra úgy érezte, úrrá lettek rajta a körülötte ható gonosz erők. Hogy tisztán lássa, hogyan alkalmazkodjon az új helyzethez, egy egész éjszakát töltött a nővére ablaka alatti árnyékban. Az ott elásott két scalp között ült, és arra várt, hogy átjárják a földből érkező erők. Zseblámpája fényében elolvasta a nővérétől kapott szent könyvet, és megértette, semmi nem akadályozza meg abban, hogy változtasson a lány által előre meghatározott sorrenden.

Az ádáz férfi, az apjuk, tulajdonképpen az utolsó áldozat lett volna. De mivel az a férfi, akit eredetileg ma ért volna el a végzet, hirtelen külföldre utazott, meg kellett változtatni a sorrendet.

Hallgatott Geronimo szívére, amely ott dobogott a mellkasában. Minden egyes szívverés mintha a múltból tört volna elő. Szíve kidobolta a küldetést, miszerint semmi esetre sem szabad félbehagyni a saját magának kitűzött szent feladatot. Az ablak alatti talaj már a harmadik megtorlás után kiáltott.

A harmadik férfi várhat, míg visszatér útjáról. Most apjuk lépett a helyébe.

A hosszú órák alatt, míg a tükör előtt ülve a nagy átalakuláson dolgozott, világos lett előtte, hogy milyen nagy várakozással néz az apjával való találkozás elébe. Néhány különleges előkészületre is szükség volt a feladat elvégzéséhez. Miután kora reggel bezárta maga mögött a pinceajtót, elkezdte előkészíteni az apjánál használatos eszközt. Több mint két óráig tartott, amíg hozzáerősítette az új kést az annak idején születésnapjára tőle ajándékba kapott

játék balta nyeléhez. Hétéves volt akkor. Még emlékezett rá, már akkor arra gondolt, hogy egy napon majd az ellen fogja használni, aki neki ajándékozta. Most végre itt az alkalom. Hogy a rosszul festett műanyag nyél ne törjön szét az ütéskor, egy olyan speciális ragasztószalaggal erősítette meg, amelyet a jégkorongozók használnak az ütő lapjához. *Te nem tudod, hogy hívják. Ez nem egy hagyományos balta. Ez egy tomahawk.* Hallatlan megvetés töltötte el, ha arra gondolt, évekkal ezelőtt hogyan nyújtotta át neki apja az ajándékot. Akkor ez még csak egy értelmetlen játékszer, egy valamely távol-keleti országban gyártott műanyag másolat volt. Most, a megfelelő késsel, igazi baltává alakult.

Fél kilencig várt. Még egyszer végiggondolt mindent. A kezére pillantott. Nem remegett. Mindent kontroll alatt tartott. Az elmúlt két nap előkészületei biztosították, hogy minden rendben történjen.

Fegyvereit, a zsebkendőbe csavart üveget és a köteleket betette hátizsákjába. Azután felvette a sisakját, leoltotta a villanyt, és elhagyta a pincét. Ahogy az utcára ért, felnézett. Felhős volt az ég. Lehet, hogy esni fog. Berúgta az előző nap lopott motort, és behajtott a központba. A pályaudvarnál bement egy telefonfülkébe. Már előre kiválasztotta a kissé félreeső fülkét. Az üvegablak egyik felére kiragasztott egy kitalált koncertplakátot, amely az egyik nem létező ifjúsági klubba szólt. Nem voltak emberek a közelben. Levette a sisakját, és arcával a plakát felé állt. Azután bedugta a telefonkártyáját, és tárcsázott. Bal kezével egy gyapjúgombolyagot tartott a szája elé. Hét perc híján kilenc óra volt. Várt, míg a vonal másik végén kicsöngött a telefon. Teljesen nyugodt volt, hiszen tudta, mit akar mondani. Apja fölvette és beleszólt. Hoover hallotta a hangján, hogy ingerült. Vagyis elkezdett inni, és nem akarta, hogy zavarják.

Hoover a gyapjúba beszélt, és kissé távol tartotta magától a kagylót.

– Itt Peter – mondta. – Van nálam valami, ami érdekelhet.

– Mégis mi? – Az apja hangja még mindig ingerült volt. De rögtön elhitte, hogy tényleg Peter telefonál. Ezzel Hoover túl is jutott a legkényesebb ponton.

– Bélyegek, legalább félmillióért.

Apja tétovázott.

– Biztos vagy benne?

– Legalább félmillió. Ha nem több.

– Nem tudsz hangosabban beszélni?

– Úgy hallom, elég rossz a vonal.

– Honnan vannak?

– Egy limhamni villából.

Most már kevésbé hallatszott ingerültnek az apja. Kezdte érdekelni a dolog. Hoover választása azért esett bélyegekre, mert apja egyszer elvett tőle és eladott egy gyűjteményt, amelyet maga állított össze.

– Nem ér ez rá holnapig? Mindjárt kezdődik a brazil meccs.

– Holnap Dániába kell mennem. Vagy átveszed őket ma este, vagy más kapja meg.

Hoover tudta jól, hogy az apja soha nem engedne át egy nagy összeget valaki másnak. Várt, továbbra is nyugodtan.

– Megyek. Hol vagy?

– A limhamni vitorlásklubnál. A parkolóban.

– Miért nem a városban?

– Hiszen mondtam, hogy egy limhamni villa volt. Nem mondtam?

– Megyek – mondta az apja.

Hoover letette a telefont, és visszahúzta a sisakját.

A telefonkártyát a készülékben hagyta. Tudta, hogy van elég ideje eljutni Limhamnba. Apja mindig levetkőzött, mielőtt inni kezdett. És soha nem kapkodott el semmit. Lustasága éppen olyan nagy volt, mint a kapzsisége. Hoover beindította a motort, és áthajtott a városon, a Limhamnba vezető útig. Csak néhány autó állt a vitorláskikötő parkolójában. Néhány bokor közé állította a mopedet, majd eldobta a kulcsokat. Azután levette a sisakját, és elővette a baltát. Óvatosan nyomta be a sisakot a hátizsákba, hogy össze ne törjön az üveg.

Azután várt. Tudta, hogy apja mindig a parkoló ugyanazon sarkára állítja le a teherkocsit, amellyel a lopott tárgyakat szállítja. Hoover úgy sejtette, most is így fog tenni. Apja a szokások rabja volt. Ráadásul már részeg lesz, ítélőképességét köd borítja, reakcióképessége is gyengül.

Hoover húsz perc múlva hallotta egy közeledő autó zaját. A fényszórók bevilágítottak a fák közé, mielőtt a kocsi a parkolóba kanyarodott. Mint azt Hoover előre látta, a szokott sarokban állt meg. Hoover mezitláb szaladt át a parkoló árnyékos részén az autóhoz. Miután meghallotta, hogy apja kinyitotta az ajtót, gyorsan átszaladt a másik oldalra. Mint azt előre látta, apja benézett a parkolóba, majd hátat fordított. Ekkor fölemelte a baltát, és fokával a tarkójára vágott. Ez volt a legkritikusabb pillanat. Nem akart olyan erőset ütni, hogy apja a helyszínen meghaljon. Mégis elég erőset kellett ütnie ahhoz, hogy a nagy termetű és igen erős ember azonnal elveszítse az eszméletét.

Hang nélkül esett az aszfaltra. Hoover egy pillanatig fölemelt baltával várt, arra az esetre, ha ismét magához térne, de a férfi nem mozdult. Hoover a kocsikulcsok után nyúlt, majd kinyitotta a szállító jármű oldalsó ajtaját. Fölemelte az apját, és begörgette a kocsiba. Fel volt rá készülve, hogy nagyon nehéz lesz. Több percbe tellett, mire bejuttatta a súlyos testet. Azután elment a hátizsákjáért, bemászott a kocsiba, és becsukta az ajtót. Felkapcsolta a lámpát, és látta, hogy apja még mindig eszméletlenül fekszik. Előhúzta zsákjából a kötelet, és a hátán összekötötte a kezét. Egy hurokkal az egyik üléshez erősítette a lábát. Azután ragasztószalaggal leragasztotta a száját, és lekapcsolta a világítást. Átmászott a sofőrülésre, és beindította a motort. Eszébe jutott, hogyan tanította őt vezetni néhány évvel ezelőtt az apja. Mindig is furgonja

volt. Hoover tudta, hol van a sebességváltó, és hol van a kuplung. Elhajtott a parkolóból, és bekanyarodott a Malmót körülvevő kerülő útra. Mivel festve volt az arca, nem akart olyan kivilágított úton menni, ahol a fény átszűrődhet a kocsni ablakán. Az E65-ös úton tartott északi irányba. Tíz óra felé járt. Hamarosan kezdődik a Brazília elleni meccs.

Véletlenül talált rá a helyre; még amikor visszafelé tartott Malmóbe, miután egy egész napot azzal töltött, hogy a rendőrség munkáját figyelte az Ystad közeli tengerparton, ahol a nővére által kiszabott első szent feladatot teljesítette. A part mentén haladva fedezte fel az eldugott és az országútról láthatatlan stéget. Azonnal felismerte, hogy ez lesz a megfelelő hely.

Tizenegy óra volt, amikor lekanyarodott az útról, és lekapcsolta a fényszórót. Apja még mindig eszméletlen volt, de kezdett gyenge nyögő hangokat kiadni. Nagy sietve eloldozta a kötelet az üléstől, és kihúzta a férfit a kocsiból. Az apa egyre hangosabban nyögött, ahogy Hoover levonszolta testét a stéghez. Ott a hátára fordította, és karját, lábát szorosan a stégbe illesztett vasgyűrűkhöz kötötte. Apja egy kifeszített állatbőrhez hasonlított. Egy gyűrűt öltöny volt rajta. Inge egészen a hasáig ki volt gombolva. Hoover lehúzta a cipőjét és a zokniját. Azután elment a kocsihoz a hátizsákjáért. Majdnem szélcsend volt. Csak néha-néha haladt el egy-egy autó az úton. Lámpáik fénye nem ért el a stégig.

Mire visszaért a hátizsákkal, apja magához tért. Meredten nézett. Ide-oda mozgatta fejét. Karjával, lábával hiába ráncigálta a kötelet, nem tudta kioldozni. Hoover nem állhatott és figyelhette őt máshol, mint az árnyékban. Nem embert látott többé maga előtt. Apja keresztülment a számára elrendelt átalakuláson. Állattá változott.

Hoover előlépett az árnyékból, és a stégre ment. Meredten bámult rá apja szeme. Hoover látta, hogy nem ismerte fel. Felcserélődtek a szerepek. Az a számtalan alkalom jutott az eszébe, amikor őt töltötte el a dermesztő félelem, ha apja rámeresztette a szemét. Most megfordult a dolog. A félelem oldalt váltott. Olyan közel hajolt apja arcához, hogy az átlátott az arcfestéken, és felismerte, hogy saját fia rejlik mögötte. Egyúttal ez volt az utolsó, amit még láthatott. Ezt a képet kellett megőriznie halálakor. Hoover lecsavarta az üveg fedelét. A háta mögött tartotta. Azután előhúzta, és hirtelen beleöntött néhány csepp sósavat apja bal szemébe. Az apa ordítani kezdett a ragasztószalag alatt. Minden erejével a köteleket ráncigálta. Hoover erőszakkal kinyitotta az összeszorított másik szemét, és abba is sósavat öntött. Azután fölállt, és a tengerbe dobta az üveget. Egy állatot látott maga előtt, aki ide-oda vergődött haláltusájában. Hoover ismét a tenyerére pillantott. Enyhén remegtek az ujjai. Ez volt minden. Az állat ott feküdt előtte a stégen, és görcsösen rángatózott. Hoover elővette kését a hátizsákjából, és levágta a bőrt az állat koponyájáról.

A sötét ég felé emelte a skalpot. Azután megfogta a baltáját, és akkora erővel vágott közvetlenül az állat homlokára, hogy alatta a balta éle beszorult a stég deszkájába.

Elmúlt. Nővére úton volt visszafelé az életbe.

*

Nem sokkal egy óra előtt ért vissza Ystadba. Üres volt a város. Sokáig kételkedett, hogy helyesen cselekszik-e, de Geronimo dobogó szíve meggyőzte. Eszébe jutott, ahogy figyelte a tengerparton tapogatózó rendőröket, nézte őket, amikor azon a birtokon kutakodtak, amelyen egy Szent Iván-éji ünnepséget látogatott meg. Geronimo megparancsolta neki, hogy provokálja őket. Most a pályaudvarra hajtott. Már korábban kikereste azt az építkezési helyet, ahol a szennyvízelvezető csatornát cserélték. Ponyvával takarták le az egyik gödröt. Lekapcsolta a fényszórót, és lehúzta az ablakot. Valamivel arrébb néhány részeget hallott ordítani. Kiszállt, és arrébb húzta a ponyvát. Még egyszer körbefülett. Sem ember, sem autó nem volt látható. Gyorsan kinyitotta a rakodótér ajtaját, majd kihúzta apja testét, és betuszkolta a gödörbe. Miután visszahelyezte a ponyvát a helyére, beindította a motort, és elhajtott. Tíz perccel kettő előtt állította le a kocsit a sturupi repülőtérről előtti nyilvános parkolóban. Sok vér volt az autóban. A lába is véres volt. Arra gondolt, mennyire összezavarta a rendőröket, akik most majd még nagyobb sötétségben tapogatózhatnak, és esélyük sincs, hogy áthatoljanak rajta.

Bezárta a kocsit ajtaját. Hirtelen megállt. Eszébe jutott valami. *Lehet, hogy vissza sem jön az a férfi, aki külföldre utazott. Ez azt jelenti, hogy gondoskodnia kell tartalékról. Azokra a rendőrökre gondolt, akiket a felfordított csónak körül a strandon és a Szent Iván-éji ünnepség után a birtokon látott. Közülük az egyik. Az egyikük föláldozhatja magát, hogy a nővére visszatérhessen az életbe. Egyet kiválaszt közülük. Megszerzi a nevüket, azután egy bizonyos rendszer szerint köveket dobál, ahogy Geronimo is tette, és azt fogja megölni, akit a véletlen jelöl ki számára.*

Felhúzta fejére a sisakját. Azután odament a mopedjéhez, amelyet még előző nap vitt oda, és egy lámpaoszlopnak döntött. Odaláncolta, és egy reptéri busszal ment vissza a városba. Most beindította a motort, és elhajtott. Már világos lett, mire elásta apja skalpját a nővére ablaka alatt.

Fél ötkor óvatosan kinyitotta a rosegárdi lakás ajtaját. Csendben megállt és fülelt. Azután benézett abba a szobába, amelyben öccse aludt. Minden nyugodt volt. Anyja ágya üresen állt a hálószobában. A nappaliban aludt, nyitott szájjal fekve a kanapén.

Egy félig kiürült borosüveg állt mellette az asztalon. Óvatosan ráterített egy gyapjútakarót. Azután bezárkózott a fürdőszobába, és letörölte arcáról a festéket. A papírt lehúzta a vécén.

Majdnem hat óra lett, mire levetkőzött és lefeküdt. Egy férfi köhögése hallatszott az utcáról.

Teljesen kiürült a feje.

Szinte egy pillanat alatt elaludt.

Skåne

1994. júníus 29. – júlíus 04.

20.

A ponyvát felemelő férfi felkiáltott.
Azután elszaladt.

Az egyik jegypénztáros a pályaudvar előtt állt és dohányzott. Június 29-én reggel, néhány perccel hét előtt történt. Nagyon meleg napnak ígérkezett. A jegypénztárost kiszakították gondolataiból. Kevésbé gondolt a nap folyamán eladandó menetjegyekre, mint arra a görögországi utazásra, amelyre néhány nap múlva készült. A kiáltást hallva megfordult, mire látta, hogy a férfi leejt a ponyvát, és elszalad a helyszínről. Az egész olyan valószínűtlennek hatott, mintha egy film egyik jelenetét forgatnák. De sehol nem látott kamerát. A férfi a kompkikötő felé rohant. A jegypénztáros eldobta a cigarettacsikket, és a ponyva borította gödörhöz ment. Már túl későn jutott eszébe, hogy valami szörnyű dolog fogadhatja. De már ott állt a vászonnal a kezében, és nem tudta visszafordítani a mozdulatot. Egy véres fejet látott maga előtt. Elengedte a ponyvát, mintha megégette volna a kezét, és beszaladt az állomás épületébe. Átbukdácsolt néhány bőröndön, amelyeket egy kora reggel Simrishamn felé induló utas vetett oda hanyagul, majd az állomásfőnök irodájában megragadta az egyik telefont.

A 90 000-es segélyhívószámon tett bejelentés négy perccel hét után érkezett be az ystadi rendőrségre. Szóltak Svedbergnek, aki ezen a reggelen szokatlanul korán ért be a munkahelyére. Fogadta a hívást. Miután meghallotta, hogy a zavarodott jegypénztáros egy véres fejről beszél, jéggé dermedt. Remegő kézzel írt fel egyetlen szót, hogy pályaudvar, majd lezárta a beszélgetést. Kétszer nyomott azután rossz billentyűket, majd kezdte újból, mire végre sikerült felhívnia Wallandert. Wallander félálomban volt még, amikor beleszólt, de ezt azonnal letagadta.

– Azt hiszem, most történt meg újra – mondta Svedberg. Wallander néhány másodpercig nem értette, mire gondol Svedberg, pedig valahányszor megszólalt a telefon – akár otthon, akár a kapitányságon, akár későn vagy korán –, mindig pontosan ugyanattól félt. De most, amikor bekövetkezett, egy pillanatig csak csodálkozott. Vagy ez csak kétségbeesett és eleve kudarcra ítélt próbálkozás volt, hogy megmeneküljön az egészségtől?

Azután felfogta. Azon pillanatok egyike volt ez, amelyekről azonnal tudta, hogy olyan dolgot él át, amit soha nem fog elfelejteni. Mint amikor saját halálát érzi az ember, futott át az agyán. Olyan ez a pillanat, mint amikor már

nincs rá mód, hogy behunyjuk a szemünket, és elmeneküljünk valami elől. Azt hiszem, most történt meg újra. Újra megtörtént. Úgy érezte magát, mint egy felhúzható baba. Svedberg hebegő szavai úgy hatottak rá, mint egy kéz, amely elfordította a hátába dugott kulcsot. Kiugrasztották az ágyból, és felriasztották álmából, amelyre nem is emlékezett ugyan, mégis szívesen tovább álmodta volna. Olyan örült tempóban bújta ruhájába, hogy a gombjai lerepültek, a cipőfűzője pedig kibomlott, amikor lerohant a lépcsőn, és kiért a napfényre, amely fel sem tűnt neki. Mire a helyszínre ért kocsijával – amelynek vizsgáztatására ma új időpontot kell kérnie –, Svedberg már ott volt. Néhány rendfenntartó Norén irányításával már húzta ki a csikos zárszalagokat, amelyek azt jelezték, hogy a világ ismét összeomlott. Svedberg tehetetlenül kocogtatta egy síró jegypénztáros vállát, néhány kék munkaruhás férfi pedig a gödröt bámulta, amelybe le kellett volna mászniuk, de az most rémálommá változott. Wallander nyitva hagyta a kocsija ajtaját, és átszaladt Svedberghez. Hogy miért szaladt, nem is tudta. Lehet, hogy kezdett megbolondulni a rendőrgépezet? Vagy annyira félt a látványtól, hogy egész egyszerűen nem merte lassan megközelíteni?

Svedberg arca falfehér volt. Benézett a gödörbe. Wallander mereven közelített. Vett néhány mély lélegzetet, majd lepillantott a gödörbe.

Rosszabb volt, mint amit el tudott képzelni. Egy pillanatra úgy érezte, mintha közvetlenül egy halott ember agyát látná. Volt valami obszcén a szituációban. Mintha a gödörben lévő holttestet egy olyan intim pillanatban szégyenítették volna meg, amelyben azért könyörgött, hogy hagyják magára. Megérkezett és mellé állt Ann-Britt Höglund. Wallander észrevette, hogy összerezzen és elfordul. A reakció láttán hirtelen újra elkezdett tisztán gondolkodni. Egyáltalán elkezdett gondolkodni. Úrrá lett az érzelmein, ismét egy gyilkossági ügy nyomozója volt, és megállapította, hogy Gustaf Wetterstedt és Arne Carlman gyilkosa újfent lecsapott.

– Semmi kétség – mondta Ann-Britt Höglundnak. – Ismét ő volt az.

Kolléganője falfehér volt. Wallander egy pillanatig attól félt, hogy elájul. Megfogta a vállát.

Jól vagy? – kérdezte.

Ann-Britt Höglund némán bólintott.

Martinsson együtt érkezett Hanssonnal. Wallander rajtuk is látta, hogy összerándulnak, ahogy a gödörbe néznek. És egyszer csak óriási düh lett úrrá rajta. Meg kell állítani a férfit, aki ezt tette! Mindenáron.

– Ugyanaz a férfi volt – szólta Hansson reszkető hangon. – Sosem lesz vége? Én nem vállalhatom tovább a felelőséget. Björk előre látta, hogy ez lesz, mielőtt lemondott? Kérek erősítést Stockholmból.

– Tégy úgy! – mondta Wallander. – De előbb hadd hozzuk ki ezt a holttestet, és nézzük meg, nem tudjuk-e magunk is megoldani az ügyet!

Hansson hitetlenül bámult Wallanderre, aki látta Hanssonon, hogy már sejtí, maguknak kell kiemelniük a holttestet a gödörből.

A kordon előtt sokan összegyűltek már. Wallandernek eszébe jutott az az érzés, amely a Carlman-gyilkosság kapcsán merült fel benne. Magához hívta Norént, és megkérte, kérjen kölcsön egy fényképezőgépet Nybergtől, és a lehető legészrevétlenebbül fényképezze le a kordon előtt álló embereket. Időközben megérkeztek a mentesítő tűzoltókocsik. Nyberg elkezdte irányítani a gödör körül álló munkatársakat. Wallander is odalépett, de próbálta elkerülni, hogy a halottra nézzen.

– Már megint – mondta Nyberg.

Wallander sem cinikusnak, sem közömbösnek nem találta a hangját. Összeakadt a tekintetük.

– El kell kapnunk a fickót! – mondta Wallander.

– Mégpedig a lehető leggyorsabban – vágta rá Nyberg, majd hasra feküdt, hogy beláthasson a gödörbe annyira, hogy tanulmányozni tudja a holttest arcát. Miután újra felegyenesedett, odakiáltott az épp Svedberg felé tartó Wallandernek.

– Láttad a szemét? – kérdezte.

Wallander a fejét rázta.

– Mi van vele?

Nyberg elhúzta a száját.

– Úgy fest, ezúttal nem elégedett meg a skalpolással – felelte. – Úgy néz ki, mintha a szemét is kiszúrta volna.

Wallander értetlenül figyelte.

– Hogy érted ezt?

– Úgy értem, hogy a férfinak nincs szeme. Csak két lyuk van a helyén.

Két órába telt, hogy kihúzzák a testet a gödörből. Eközben Wallander beszélt azzal az alkalmazottal, aki felemelte a ponyvát, és a jegypénztárossal, aki a pályaudvar lépcsőjén állva ábrándozott Görögországról. Készített egy ütemezést, és megkérte Nyberget, kutassa át az áldozat zsebeit, hátha meg tudják állapítani a személyazonosságát. Nyberg közölte, hogy üresek a zsebei.

– Semmi? – kérdezte Wallander meglepve.

– Semmi – felelte Nyberg. – De persze ki is eshetett valami. Még egyszer átnézzük a gödröt.

Csigasorral húzták fel. Wallander kénytelen volt ránézni az arcára. Nybergnek igaza volt. A megskalpolott férfinak nem volt szeme. A fejbőr hiánya azt az érzetet keltette benne, mintha egy elhullt állatot fektetnének a lába elé a föliára.

Wallander a pályaudvar lépcsőjéhez ment, és leült. Áttanulmányozta az ütemtervét. Magához hívta Martinssont, aki az éppen ekkor érkezett orvossal beszélt.

– Ezúttal tudjuk, hogy nem sokáig feküdt itt – mondta. – Beszéltem a munkásokkal, akik a szennyvízelvezető csatornát cserélik ki. Tegnap délután négykor terítették a ponyvát a gödör fölé. Csak ezután kerülhetett bele a holttest, mégpedig ma reggel hét előtt.

– A pályaudvar és a kompikötő miatt esténként errefelé van közlekedés – vélte Martinsson. – Valamikor éjszaka lehetett.

– Mennyi ideje halott? – kérdezte Wallander. – Mindenekelőtt ezt akarom tudni. És hogy kicsoda.

Nyberg nem bukkant irattárcára. Nem volt semmi, amiről megállapíthatták volna a holttest személyazonosságát. Ann-Britt Höglund ment oda és ült le melléjük.

– Hansson azt mondja, erősítést akar kérni Stockholmból – mondta.

– Tudom – felelte Wallander. – De nem csinál semmit, amíg nem kérem rá. Mít mondott az orvos?

Ann-Britt Höglund belepillantott a jegyzeteibe.

– Negyvenöt körül lehetett – mondta. – Erős, jó felépítésű.

– Ezzel eddig ő a legfiatalabb – jegyezte meg Wallander.

– Furcsa hely ez egy holttest elrejtésére – szolt Martinsson. – Azt hitte, a nyári hónapok alatt szünetel a munka?

– Lehet, hogy egyszerűen csak meg akart szabadulni a holttesttől – mondta Ann-Britt Höglund.

– De akkor miért keresett pont egy gödröt? – vetette ellen Martinsson. – Nem lehetett könnyű betuszkolni oda. És még annak is nagy volt a kockázata, hogy észreveszik.

– Talán épp azt akarta, hogy megtalálják – gondolkozott hangosan Wallander. – Nem zárhatjuk ki a lehetőséget.

A többiek csodálkozva néztek rá, de hiába várták a folytatást.

Elvitték a holttestet. Wallander intézkedett, hogy egyenesen Malmöbe vigyék. Háromnegyed tízkor elhagyták az elkerített területet, és a kapitányságra hajtottak. Wallander látta, amint Norén időnként lefényképezi a kordon előtt álló nagy és változó embertömeget.

Mats Ekholm már kilenc körül csatlakozott hozzájuk. Sokáig nézte a halott testet. Azután odament hozzá Wallander.

– Megkaptad, amit akartál – mondta. – Még egy.

– Nem én akartam – felelte Ekholm elutasítóan.

Wallander később megbánta ezt a megjegyzését. Majd elmagyarázza Ekholmnak, hogyan gondolta.

Tíz óra után bezárkóztak a tárgyalóba. Hansson szigorúan meghagyta, hogy ne kapcsoljanak be telefonhívást. De még el sem kezdték, amikor megszólalt a telefon. Hansson felkapta a kagylót, és pulykavörös arccal, fenyegető hangon beleszólt. Azután lassan visszasüllyedt foteljába. Wallander azonnal tudta, hogy egy főmufti lehet a vonal másik végén. Hansson a szolgálalkúséget

is átvette Björktől. Tett egy-két rövid megjegyzést, válaszolt a kérdésekre, nagyrészt azonban hallgatott. A beszélgetés végeztével úgy tette vissza a helyére a kagylót, mintha valami felbecsülhetetlen értékű és törékeny régiségről lenne szó.

– Hadd tippeljek: a birodalmi rendőrség – mondta Wallander. – Vagy a legfőbb államügyész.

– A birodalmi rendőrfőnök – mondta Hansson. – Egyaránt kifejezte elégedetlenségét és bátorítását.

– Ez elég különös egyveleg – jegyezte meg Ann-Britt Höglund szárazon.

– Jöjjön ide, és segítsen! – mondta Svedberg.

– Mit ért ő a rendőri munkához – morogta Martinsson.

– Az égvilágon semmit.

Wallander megkopogtatta az asztalt a ceruzájával. Tudta, hogy mindannyian zaklatottak, és bizonytalanok, hogyan haladjanak tovább. A feszült hangulat bármely pillanatban ingerültségben törhetett ki. A nyomozó-csoport megbénul, ha zátonyra fut, és ilyenkor előfordul, hogy igen rövid idő alatt elvész minden lehetőség, amely helyes útra terelhetné az egészet. Wallander úgy vélte, nem sok idő kell már hozzá, hogy elkezdjék súlyosan kritizálni őket állítólagos passzivitásuk és tehetetlenségük miatt. A külső nyomás ellen soha nem voltak teljesen felvértezve. Megpróbálta összeszedni magát az összegzésre, bár valójában még semmi kézzelfoghatóval nem rendelkeztek.

– Mit tudunk? – kérdezte, majd körbenézett, mintha azt remélné, hogy valaki majd kiugrasztja a nyulat a bokorból. De nem látott mást, mint a feléje irányuló kedvetlen összpontosítást.

Wallander úgy érezte magát, mint egy lelkipásztor, aki elvesztette a hitét. Nincs semmi mondanivalója, gondolta. Mégis meg kell próbálnia mondani valamit, ami kivezeti őket a mélységből, hogy a csapatnak legalább az az érzése meglegyen, hogy megértett valamit a körülötte lejátszódó eseményekből.

– A férfi valamikor múlt éjszaka került a munkagödörbe – folytatta. – Tétélezzük fel, hogy kora reggel. Kiindulhatunk abból, hogy nem a gödör mellett gyilkolták meg. Sok vérnek kellett elfolynia, ráadásul egy helyen. Nyberg viszont még semmit nem talált, amíg ott voltunk. Ez amellet szól, hogy kocsival szállították oda a holttestet. Lehet, hogy a sorompó melletti büfé személyzete észrevett valamit. Az orvos szerint a férfit közvetlenül szemből gyilkolták meg egy erős ütéssel, amely egyenesen átvágta a fejét. Úgy is mondhatjuk, egy harmadik variációját láttuk annak, hogy mit is csinálhat egy ütőszerszám az arcból.

Martinsson falfehér lett. Szó nélkül fölállt, és kiment a teremből. Wallander úgy döntött, folytatják, nem várják meg, amíg visszatér.

– A többiekhez hasonlóan megskalpolták. Ráadásul meg is vakították. Az orvos nem volt benne biztos, mi történt a szemével. Található néhány folt a szemek körül, ami arra utalhat, hogy valamilyen maró folyadékot öntöttek beléjük. Talán hozzá tud tenni valamit a szakemberünk arra vonatkozóan, hogy mit is jelenthet mindez.

Wallander Ekholmhoz fordult.

– Egyelőre nem – felelte Ekholm. – Még túl korai.

– Nem kérünk részletes és végleges elemzést – mondta Wallander nyomatékosan. – Ebben a szakaszban hangosan kell gondolkodnunk. A felmerülő ostobaságok, tévedések és téves következtetések között megbújhat az igazság. Nem hiszünk a csodákban. De tételezzük fel, hogy időnként mégis ráhibázunk.

– Úgy vélem, jelent valamit a kiszúrt szem – kezdte Mats Ekholm. – Kiindulhatunk abból, hogy ismét ugyanaz az elkövető. Az áldozat kétség-telenül fiatalabb az előző kettőnél. Ráadásul elveszik a szeme világát. Eddig skalpolt az elkövető. Ezúttal is. De még meg is vakítja az áldozatát. Miért teszi? Miféle különös bosszút áll ezúttal?

– Csak egy szadista pszichopata lehet a pasas – csúszott ki Hansson száján. – Úgy hittem, sorozatgyilkosok csak az USA-ban léteznek. De itt? Ystadban? Skånében?

– Ugyanakkor körültekintően cselekszik – mondta Ekholm. – Tudja, mit akar. Gyilkol és skalpol. Kiszúrja vagy szétmarja az áldozat szemét. Semmi nem utal kontroll nélküli őrzőngésre. Pszichopata, igen. De mindig kontrollálja a tetteit.

– Létezik példa hasonló esetre? – kérdezte Ann-Britt Höglund.

– Nem, legalábbis így elsőre nem jut eszembe – felelte Ekholm. – Svédországban semmi esetre sem. Az USA-ban készítettek tanulmányokat arról, hogy milyen szerepet játszhat a szem a súlyos mentális zavarokkal küzdő gyilkosok számára. A napokban felfrissítem az emlékezetem.

Wallander mintha ott sem lett volna, mialatt Ekholm a kollégákkal beszélgetett. Eszébe jutott valami, amit azonban nem tudott kellőképpen megragadni. A szemmel volt kapcsolatos.

Valami, amit valaki mondott. A szemről.

Próbált visszaemlékezni. De nem sikerült.

Visszatért a tárgyaló valóságába. A gondolat azonban homályos maradt, és tovább nyugtalanította.

– Van még valami? – kérdezte Ekholmtól.

– Pillanatnyilag nincs.

Martinsson visszatért. Még mindig nagyon sápadt volt.

– Nem tudom, fontos-e – szölt Wallander –, de Mats Ekholmot hallgatva még inkább meggyőződtem róla, hogy a valódi tetthely valahol egész máshol található. A férfi, akit megvakítottak, bizonyára kiabált. Lehetetlen,

hogy a pályaudvar előtt valaki ezt ne vette volna észre. Vagy ne hallotta volna. Persze ellenőrizni fogjuk. De egyelőre induljunk ki abból, hogy igazam van. Ez ugyanis felveti a kérdést, miért azt a gödröt választotta az elkövető rejtekhelyként. Beszéltem az egyik munkással. Perssonnak, Erik Perssonnak hívják. Azt mondta, hétfőn délután ásták ki a gödröt. Vagyis kevesebb mint huszonnégy órája került oda. Természetesen pusztán véletlenül is kiválaszthatta a tettes a gödröt, de ez nem illik az alapos megtervezésről alkotott képbe. Ez viszont azt jelenti, hogy ott kellett járnia valamikor hétfő délután óta. Bele kellett néznie a gödörbe, hogy megtudja, elég mély-e. Nagyon pontosan ki kell tehát kérdeznünk a munkásokat. Nem tűnt-e fel nekik valaki, aki különös érdeklődést mutatott a gödör iránt? Nem vett-e észre valamit a pályaudvar személyzete?

Érezte, hogy feszült figyelemmel hallgatják, és ez megerősítette abban a hitében, hogy talán nem is jár rossz nyomon.

– Ezenkívül lényeges kérdés, hogy rejtekhelyről van-e szó vagy sem – folytatta. – Tisztában kellett lennie azzal, hogy már másnap reggel felfedezik a holttestet. Akkor miért a gödröt választotta? Talán éppen azért, hogy felfedezzék a holttestet? Vagy van rá valami más magyarázat?

A teremben mindenki arra várt, hogy majd ő maga adja meg a választ.

– Provokál minket? – tette fel a kérdést Wallander. – Segíteni akar nekünk a maga beteges módján? Vagy az orrunknál fogva vezet? Engem vezet az orromnál fogva, hogy éppen úgy gondolkodjak, mint most teszem? Mi más jöhet még szóba?

Mindenki hallgatott.

– Az időtényezőnek is fontos a szerepe – mondta Wallander. – Ez a gyilkosság még friss. Ez segítségünkre lehet.

– Apropos, segítség – szólott Hansson. – Erősítésre van szükségünk.

Várta a kedvező alkalmat, hogy megbeszélhessék ezt a kérdést.

– Még nincs – vélte Wallander. – Döntsünk erről ma este! Vagy holnap reggel. Ha jól tudom, az itt jelenlévők közül senki nem megy ma vagy holnap szabadságra. Néhány napig tartsuk még össze ezt a csapatot! Majd azután megerősíthetjük, ha szükséges.

Hansson meghajolt Wallander előtt, aki azon tűnődött magában, vajon Björk is hasonlóképp tett volna-e.

– Az összefüggés – mondta Wallander végezetül. – Most még valakit be kell tudnunk illeszteni egy olyan képbe, amelyet egyelőre nem is látunk. Ennek ellenére folytatnunk kell.

Még egyszer körbenézett.

– Tisztában kell lennünk azzal, hogy újra lecsaphat – mondta. – Amíg nem tudjuk, miről is van szó, ebből kell kiindulnunk.

Véget ért a megbeszélés. Mindannyian tudták, mi a dolguk. Wallander ülve maradt az asztalnál, míg a többiek elhagyták a termet. Még egyszer

megpróbált emlékezni. Most meg volt róla győződve, hogy olyasvalamire gondolt, amit valaki a gyilkosság nyomozásával kapcsolatban mondott. Valaki beszélt a szemekről. Gondolatban még egyszer visszatért arra a napra, amelyen rátaláltak a meggyilkolt Gustaf Wetterstedtre. Emlékezetének leghátsóbb zugait is átkutatta, de semmit nem talált. Dühében lehajította a ceruzáját, és föllállt. Átment az ebédlőbe, és hozott magának egy kávé. Letette a poharat az asztalára. Amikor be akarta zárni az ajtót, Svedberget látta közeledni a folyosón.

Svedberg gyorsan lépkedett. Ilyet csak akkor szokott tenni, ha valami fontos dolog történt. Wallandernek azonnal összerándult a gyomra. Csak nehogy még egy legyen, gondolta. Ezzel végképp kikészülnénk.

– Úgy néz ki, megvan a tett helyszíne – mondta Svedberg.

– Hol?

– A sturupi kollégák találtak egy vérrel szennyezett kisteherautót a parkolóban.

Wallander gyorsan utánagondolt. Azután Svedberg felé biccentett, de tulajdonképpen maga is ugyanazt gondolta.

– Egy kisteherautó. Az lehet. Az illik a képbe.

Néhány perc múlva eltávoztak a kapitányságról. Wallandernek nagyon sürgősen kellett cselekednie. Nem is emlékezett, valaha az életében állt-e ilyen kevés idő a rendelkezésükre.

Miután maguk mögött hagyták a várost, megkérte a volánnál ülő Svedberget, hogy kapcsolja be a kék fényt.

Az út melletti egyik mezőn egy megkésett paraszt éppen repcét takarított be.

21.

Nem sokkal tizenegy után értek a sturupi repülőtérre. A levegő meg sem mozdult, fülledt meleg volt.

Alig egy órára volt szükségük annak megállapításához, hogy nagy valószínűséggel a kocsiban követték el a gyilkosságot.

Ekkor már azt is tudni vélték, ki az áldozat.

A kisteherautó egy régebbi évjáratú Ford volt, a hatvanas évekből, oldalsó tolóajtóval. Feketére festették, de hanyagul végezték a munkát, mert helyenként áttetszett az eredetileg szürke szín. Számos horpadás és karcolás látszott a karosszérián. A kocsi a parkoló egyik félreeső sarkában állva egy olyan kiöregedett bokszolóra emlékeztetett, akit éppen kiszámoltak. Wallander régebről ismert már néhány sturupi kollégát. Tudta, hogy az egyik elmúlt évi esemény óta nincsenek jó véleménnyel róla. Svedberg és ő kiszálltak a kocsiból. Nyitva volt a Ford oldalsó ajtaja. Néhány bűnügyi technikus már megkezdte a munkát. Egy Waldemarsson nevű felügyelő jött felé. Bár örültek módjára hajtottak ideig, Wallander megpróbált teljesen nyugodt benyomást kelteni. Nem akarta, hogy észrevegyék rajta azt az izgalmat, amely azután ragadta el, miután a reggeli telefonhívás elszakította attól a csalfa reménytől, hogy a történetek ellenére is elmenekülhet a dolgok elől.

– Nem túl szép látvány – szolt Waldemarsson, miután üdvözölték egymást.

Wallander és Svedberg a Fordhoz léptek és benéztek. Waldemarsson egy zseblámpával világított. A kocsi alját mindenütt vér borította.

– Hallottuk a reggeli hírekben, hogy ismét lecsapott – mondta Waldemarsson. – Telefonáltam, és beszéltem egy kedves kolléganővel, akinek már megint elfelejtettem a nevét.

– Ann-Britt Höglund – mondta Svedberg.

– Akárhogy is hívják, mindenesetre azt mondta, keresitek a tett helyszínét – folytatta Waldemarsson. – És a szállító járművet.

Wallander bólintott.

– Mikor találtátok meg az autót?

– Mindennap ellenőrizzük a parkolót. Nagyon sok volt itt az autólopás. De ez neked nem újdonság.

Wallander ismét bölintott. A lopott autók szervezett lengyel exportjával kapcsolatos reménytelen nyomozás során többször is megkereste a repülőtéri rendőrséget.

– Azt tudjuk, hogy tegnap délután még nem állt itt a kocsi – folytatta Waldemarsson. – Nem állhatott itt tehát huszonnégy órát sem.

– Ki a tulajdonosa? – kérdezte Wallander.

Waldemarsson előhúzta a zsebéből jegyzeteit.

– Björn Fredman – olvasta. – Lakhelye Malmö. Felhívtuk a számát, de senki nem vette fel a telefont.

– Elképzelhető, hogy ő az a férfi, akire a gödörben találtak rá?

– Tudunk egy-két dolgot Björn Fredmanról – mondta Waldemarsson. – Kaptunk információkat Malmöből. Orgazdaként volt ismert, többször ült börtönben.

– Orgazda – mondta Wallander, és fokozódó izgalmat érzett. – Műkincsek is?

– Az nem derül ki az anyagból. Azt már neked kell megkérdezned a malmói kollégáktól.

– Kihez forduljak? – kérdezte Wallander, majd elővette zsebéből a mobiltelefonját.

– Forsfält biztoshoz. Sten Forsfält.

Wallander beütötte a malmói rendőrség számát. Egy jó perc múlva érkezett Forsfält a telefonhoz. Wallander elmagyarázta, hogy kicsoda, és hogy épp a repülőtéren van. Egy pillanatra félbeszakadt a beszélgetés egy felszálló sugárhajtású repülőgép zúgása miatt. Wallandernek átfutott az agyán az olaszországi utazás, amelyre ősszel akar vállalkozni édesapjával.

– Mindenekelőtt azonosítanunk kell a gödörben talált férfit – mondta Wallander, miután a gép eltűnt Stockholm irányában.

– Hogy nézett ki? – kérdezte Forsfält. – Többször is találkoztam Fredmannel.

Wallander megpróbált minél pontosabb leírást adni.

– Elképzelhető, hogy ő az – felelte Forsfält. – Mindenesetre nagydarab volt.

Wallander elgondolkozott.

– Be tudnál menni a kórházba azonosítani? – kérte. – A lehető leghamarabb szükségünk van az igazolásra.

– Igen – mondta Forsfält.

– Arra viszont készülj fel, hogy nem lesz szép látvány! – mondta Wallander. – Kiszúrták a szemét. Vagy szétmárták.

Forsfält nem szólt semmit.

– Indulunk Malmöbe – folytatta Wallander. – Segítségre van szükségünk, hogy bejussunk a lakásába. Nem volt családja?

– Ha jól tudom, elvált – felelte Forsfält. – Úgy emlékszem, legutóbb testi sértés miatt ült.

– Nem orgazdaság miatt?

– Azért is. Björn Fredman mindent kipróbált életében, amit csak el lehet képzelni. Kivéve a legális dolgokat. Ebben következetes volt.

Wallander véget vetett a beszélgetésnek, és felhívta Hanssont. Röviden beszámolt a történekről.

– Jól van – szölt Hansson. – Jelentkezz, ha megtudtál valamit! Egyébként tudod, ki hívott fel?

– Nem. Megint a birodalmi rendőrfőnök?

– Majdnem. Lisa Holgersson. Björk utódja. Utódnője, mondjuk úgy. Szerencsét akart kívánni nekünk. És hallani akarta, hogy mennek a dolgok, hogy őt idézzem.

– Az csak jó, ha szerencsét kíván nekünk valaki – felelte Wallander, aki egyáltalán nem értette, miért mesélt Hansson olyan ironikusan a Lisa Holgerssonnal folytatott beszélgetéséről.

Wallander kölcsönvette Waldemarsson zseblámpáját, és bevilágított a kocsiba. Az egyik helyen észrevett egy lábnyomot a vérben. Megvilágította, és fölé hajolt.

– Itt mezítláb járt valaki – mondta meglepve. – Ez nem cipőnyom. Ez egy bal láb.

– Mezítláb? – kérdezte Svedberg hitetlenül.

Azután belátta, hogy igaza volt Wallandernek.

– Ez a fickó tehát mezítláb lépked annak a férfinak a vérében, akit meggyilkolt?

– Nem tudjuk, hogy fickó – mondta Wallander kételkedve.

Búcsút vettek Waldemarssontól és a kollégáitól. Wallander a kocsiiban várt, amíg Svedberg beszaladt néhány szendvicsért a repülőtér kávézójába.

– Szégyentelen árak vannak – panaszkodott, miután visszaért.

Wallandernek nem volt kedve válaszolni.

– Most vezess! – mondta csak röviden.

Fél egy körül álltak meg a malmói rendőrkapitányság előtt. Kiszálláskor Wallander meglátta a felé közeledő Björköt. Björknek földbe gyökerezett a lába, és úgy bámult rá, mintha valami tiltott cselekedeten kapta volna Wallandert.

– Te itt? – szólalt meg.

– Gondoltam, megkérlek, hogy gyere vissza – sütötte el gyenge poénját Wallander. Azután nagy sietve elmagyarázta, mi történt.

– Borzalmas egy história – vélte Björk, és Wallander teljesen őszintének találta együttérzését. Eddig eszébe sem jutott, hogy Björknek talán tényleg hiányoznak a kollégái, akikkel olyan hosszú évekig dolgozott együtt Ystadban.

– Már semmi sem a régi – mondta Wallander.

- Hogy boldogul Hansson?
- Úgy hiszem, nem érzi magát igazán jól ebben a szerepben.
- Nyugodtan felhívhat, ha segítségre van szüksége.
- Majd megmondom neki.

Björk eltűnt, ők pedig bementek. Forsfält még nem ért vissza a kórházból. Amíg váraoztak, megittak egy kávét a büfében.

– Azon tűnődöm, milyen lehet itt dolgozni – gondolkodott el Svedberg, és végignézett a sok rendőrön, akik éppen ebédeltek.

– Egy szép napon talán mind idekerülünk – mondta Wallander. – Ha megszüntetik a körzetet, és csak egy rendőrség marad minden tartományban.

– Ez sohasem működne.

– Nem. Mégis megtörténhet. Akár működik, akár nem. A birodalmi rendőrség és a politikai bürokraták célja ugyanaz: hogy folyton megkíséreljék bebizonyítani a lehetlent.

Egyszer csak ott állt mellettük Forsfält. Üdvözölték, majd követték az irodájába. Wallander azonnal szimpatikusnak találta. Valahogy Rydbergre emlékeztette. Forsfält legalább hatvanéves volt, barátságos arca volt, és járás közben enyhén húzta a bal lábát. Behozott kintről egy harmadik széklet. Wallander már ült, és a nevető gyermekek falra tűzött fotóit nézegette. Úgy tippelte, Forsfält unokái lehetnek.

– Björn Fredman – szólta Forsfält. – Egyértelmű, ő az. Szörnyen néz ki. Ki tesz ilyesmit?

– Bár tudnánk! – felelte Wallander. – De éppen ezt nem tudjuk. Ki volt Björn Fredman?

– Egy negyvenes éveinek közepén járó férfi, aki egész életében nem végzett tisztességes munkát – kezdte Forsfält. – Sok részletet nem tudok. De már intézkedtem, hogy a számítógépek mindent kidobjanak róla. Orgazdaságban vett részt, és ült testi sértés miatt. Meglehetősen durva támadások voltak ezek, ha jól emlékszem.

– Vett részt műkincsek elrablásában és értékesítésében?

– Ha jól tudom, nem.

– Kár – mondta Wallander. – Különben össze tudnánk kötni Gustaf Wetterstedttel és Carlmannal.

– Nagyon nehezen tudnám elképzelni, hogy Björn Fredman és Gustaf Wetterstedt tudtak volna valamit kezdeni egymással – töprengett Forsfält.

– Miért nem?

– Megmondom röviden és velősen – válaszolt Forsfält. – Björn Fredmant egyszerűen tuskónak is nevezhettük. Ivott és verekedett. Brutális fickó volt. Műveltségéről beszélni sem lehetett az ő esetében, leszámítva, hogy végszükség esetén képes volt írni, olvasni és számolni. Érdeklődési körét aligha lehetne különösebben rendkívülinek jellemezni. Néhányszor magam is

hallottam beszélni. Még most is emlékszem, hogy a szókincsét nagyrészt cáromkodások tették ki.

Wallander figyelmesen hallgatta. Miután Forsfält befejezte, Svedbergre nézett.

– Akkor kezdhetjük előlről a nyomozást – mondta Wallander lassan. – Ha nem találunk összefüggést Fredman és a két másik között, ismét visszaérkeztünk a kiindulási pontra.

– Persze elképzelhető, hogy van valami, amiről én nem tudok – mondta Forsfält.

– Nem vonok le végső következtetéseket – mondta Wallander. – Csak hangosan gondolkodom.

– A családja – szólalt meg Svedberg. – Itt él a városban?

– Néhány éve elvált – felelte Forsfält. – Ezt biztosan tudom.

Felkapta a telefont, és lebonyolított egy házi beszélgetést. Néhány perc múlva megjelent egy titkárnő, és hozott Forsfältnek egy személyi aktát. Gyorsan átfutotta, majd letette az asztalra.

– 1991-ben vált el. Az asszony még mindig a rosengårdi lakásban lakik a gyerekekkel. Három gyerekük van. A legkisebb épphogy megszületett, amikor elváltak. Björn Fredman visszaköltözött abba a stenbrottsgatani lakásba, amelyet már több éve fenntartott, elsősorban iroda és raktározás céljából. Nem nagyon hiszem, hogy a felesége tudott a lakásról. Oda hordta a nőismerőseit is.

– A lakással kezdjük – mondta Wallander. – A család várhat. Gondolom, elvállaljátok, hogy tudomásukra hozzátok a halálhírt.

Forsfält bólintott. Svedberg kiment a folyosóra, felhívta Ystadot, és közölte, hogy most már azonosították a holttestet. Wallander az ablakhoz lépett, és megpróbálta végiggondolni, pillanatnyilag mi is a legfontosabb. Nyugtalanította, hogy hiányozni látszik az összekötő láncszem az első két áldozat és Björn Fredman között. Először volt az az érzése, hogy rossz nyomon vannak. Valami elkerülte a figyelmét? Lehet, hogy teljesen más a magyarázat? Elhatározta, hogy még aznap este újra átfutja és még egyszer elfogulatlanul végignézi a nyomozás teljes anyagát.

Mellé lépett Svedberg.

– Hansson megkönnyebbült – mondta.

Wallander bólintott, de hallgatott.

– Martinsson azt mondja, megérkezett a részletes válasz az Interpoltól a repceföldön talált lány ügyében – folytatta.

Wallander nem figyelt. Meg kellett kérnie Svedberget, hogy ismétlje meg, amit mondott. Úgy érezte, mintha az égő fákyaként maga előtt látott lány már a távoli múlt része lenne. Azt azonban tudta, hogy előbb vagy utóbb ismét foglalkoznia kell vele.

– Nem érzem jól magam Malmöben – szólalt meg Svedberg hirtelen. – Tulajdonképpen csak otthon, Ystadban érzem jól magam.

Wallander tudta, mennyire nem szívesen hagyja el Svedberg a szülővárosát. A kapitányságon már elcsépelet humorforrásnak számított, ha Svedberg nem volt a közelben. Ugyanakkor eltűnődött rajta Wallander, hogy ő maga mikor is érezte igazán jól magát.

Még emlékezett a legutóbbi alkalomra. Amikor vasárnap reggel hétkor ott állt Linda az ajtaja előtt.

Forsfält elintézett néhány dolgot, és jelezte, hogy indulhatnak. Lementek a lifttel a rendőrség mélygarázsába, és a várostól északra fekvő üzemi területre hajtottak. Szelesre fordult az idő. Felhő még mindig nem volt az égen. Wallander a Forsfält melletti ülésen ült.

– Ismerted Rydberget? – kérdezte.

– Hogy ismertem-e? – kezdte lassan Forsfält. – Még szép. Jól ismertük egymást. Néha eljött Malmöbe, és meglátogatott.

Wallandert meglepte a válasz. Mindig annak az idős rendőrnek tartotta Rydberget, aki már régen leszámolt mindennel, ami a foglalkozásával állt kapcsolatban. A barátokat is beleértve.

– Ő tanított meg nekem mindent, amit tudok – mondta.

– Tragikus volt a halála – mondta Forsfält. – Még élnie kellett volna egy kicsit. Arról álmódott, hogy egyszer az életben eljut Izlandra.

– Izlandra?

Forsfält vetett rá egy pillantást, és bólintott.

– Ez volt a nagy álma. Izlandra utazni. De semmi nem lett belőle.

Wallander úgy érezte egy kicsit, hogy Rydberg eltitkolt előle valamit, amiről tudnia kellett volna. Sejtése sem volt róla, hogy Rydberg izlandi zarándokutat dédelgetett magában, nem is gondolta volna, hogy egyáltalán voltak álmái. Soha eszébe sem jutott, hogy Rydbergnek titkai voltak előtte.

Forsfält egy kétemeletes ház előtt fékezett le, majd egy behúzott függönyös ablakosra mutatott a földszinten. Régi, rossz állapotú ház volt. A bejárati ajtó üvegét farostlemezzel javították ki. Wallander úgy érezte, mintha egy már nem is létező házba lépne. Ennek a háznak a megléte nem áll egyenes ellentmondásban a svéd törvényekkel? – gondolta ironikusan. A lépcsőházban vizeletszag volt. Forsfält benyitott. Wallander azon tűnődött, honnan van kulcsa. Az előszobába lépve felkapcsolták a villanyt. A padlón csak néhány reklámújság hevert. Mivel Wallander idegen felségterületen tartózkodott, hagyta, hogy Forsfält menjen előre. Először is végigjárták az egész lakást, hogy megbizonyosodjanak róla, nincs ott senki. Három szobából és egy kis, szűk konyhából állt, amelynek az ablaka egy benzineshordókkal teli lerakatra nyílt. Az újnak tetsző ágytól eltekintve teljesen jelentéktelen volt a lakás. A bútorokat mintegy véletlenszerűen szórták szét a helyiségekben. Az ötvenes évekbeli könyvespolcon néhány olcsó, poros porcelánfigura állt. Az egyik

sarokban egy köteg újság és súlyzók tornyosultak. Az egyik kanapén egy kávéval leöntött CD hevert. Wallander nagy meglepetésére valamilyen török népzene volt olvasható a borítóján. Forsfält végigment a szobákon, és szisztematikusan felkapcsolt minden egyes lámpát. Wallander néhány lépés távolságból követte, míg Svedberg leült egy székre a konyhában, és felhívta Hanssont, hogy beszámoljon róla, merre járnak. Wallander kinyitotta lábával a spájz ajtaját. Számos bontatlan karton Grant's Whisky állt benne. Egy koszos szállítólevélből kiderült, hogy a skót lepárlóból címezték egy belga borkereskedésnek Gentbe. Wallander azon töprengett, hogyan került mindez Björn Fredmanhoz. Forsfält a lakástulajdonos néhány fotójával érkezett a konyhába. Wallander bólintott. Nem volt semmi kétség. Ezt a férfit találták meg az ystadi pályaudvar előtti gödörben. Wallander visszament a nappaliba, és próbált rájönni, valójában mit is akart találni. Fredman lakása gyökeres ellentéte volt Wetterstedt villájának, valamint annak a tökéletesen újjáépített birtoknak, amelyet Arne Carlman szállt meg. Ez Svédország, gondolta Wallander. Ugyanolyan nagy a különbség az emberek közt, mint amikor az egyik fele kúriában, a másik fele kunyhóban lakott.

Pillantása megakadt egy újságokkal és régiségekkel megrakott íróasztalon. Úgy vélte, Fredman kétes üzleteivel állnak összefüggésben. Mindössze egyetlen fiókja volt az íróasztalnak. Nyitva volt. Egy halom számla, rossz golyóstoll és egy cigarettatartó között ott hevert egy bekeretezett fénykép Björn Fredmanról a családja körében. Szélesen és felszabadultan nevetett a kamerába. A mellette ülő asszony nyilván a felesége volt. Egy újszülött gyermeket tartott ölében. Átlósan az anyuka mögött egy kamasz lány állt. Kissé rémülten tekintett a kamerába. Mellette, közvetlenül édesanyja mögött egy néhány évvel fiatalabb fiú állt. Mogorva arcot vágott, mintha az utolsó pillanatig ellen akart volna állni a fényképésznek. Wallander az egyik ablakhoz vitte a fényképet, és elhúzta a függönyt. Sokáig nézegette, és próbálta megérteni, mit lát. Egy boldogtalan családot? Egy családot, amely még nincs tisztában a balsorsával? Egy újszülöttet, aki még nem sejti, mi vár rá? A képet nyomasztóvá tette valami, anélkül hogy elsőre meg tudta volna mondani, mi az. Magával vitte a képet a hálószobába, ahol Forsfält épp térden állva nézett be az ágy alá.

– Azt mondtad, testi sértés miatt ült – szólt Wallander.

Forsfält fölállt, és ránézett a Wallander kezében lévő képre.

– Félholtra verte a feleségét – mondta. – Ütötte, amikor állapotos volt. Ütötte, amikor megszületett a gyerek. De ezek miatt érdekes módon soha nem került börtönbe. Egyszer eltörte egy taxisofőr orrcsontját. Félholtra verte egy régebbi cimboráját, mert úgy érezte, becsapta. A taxisofőr és a haverja miatt került rács mögé.

Továbbmentek a lakásban. Svedberg befejezte a beszélgetést Hanssonnal. Wallandernek arra a kérdésére, hogy történt-e valami fontos, a fejét rázta.

Két órába telt, mire tüzetesen átfésülték a lakást. Semmi érdekeset nem találtak, azt az antik gyertyatartókkal teli bőröndöt leszámítva, amelyet az egyik ruhásszekrény leghátsó szegletéből húzott elő Forsfält. Wallander egyre jobban kezdte megérteni, mit jelent az, hogy Björn Fredman beszédét a csaknem folyamatos káromkodás jellemezte. A lakás ugyanolyan üres és erőtlen volt, mint a nyelve. Fél négykor távoztak a lakásból, és léptek ismét az utcára. Feltámadt a szél. Forsfält betelefonált a kapitányságra, ahonnan megtudta, hogy értesítették Fredman családját a halálesetről.

– Szívesen beszélnék velük – mondta Wallander. – De talán jobb, ha várunk ezzel holnapig.

Maga is észrevette, mennyire nem volt őszinte.

Igazság szerint azt kellett volna mondania, hogy mindig iszonyattal keres fel egy olyan családot, amelynek egyik hozzátartozója erőszakos halállal halt meg. Mindenekelőtt azt a gondolatot nem tudta elviselni, hogy olyan gyermekekkel kell beszélnie, akik éppen elveszítették az egyik szülőjüket. Számára persze nem jelentett különbséget, ha várt másnapig. De mégis lélegzetvételnyi szünethez jutott.

A kapitányság előtt váltak el útjaik. Forsfält majd felveszi a kapcsolatot Hanssonnal, hogy tisztázzák a két rendőri körzet közti formalitásokat. Wallanderrel abban maradt, hogy másnap reggel tízkor ismét találkoznak.

Beszálltak saját kocsijukba, és visszamentek Ystadba.

Wallandernek tele volt a feje gondolatokkal.

Egész úton egy szót sem szóltak egymáshoz.

22.

A párás napfényben halványan látszottak Koppenhága körvonalai. Wallander azon töprengett, vajon tíz nap múlva tényleg elmehet-e oda Baibáért, vagy a keresett elkövető, akiről most tulajdonképpen kevesebbet tudnak, mint valaha, rákényszeríti, hogy elhalassza a szabadságát.

Erre gondolt, miközben a kompikötő előtt állt és várakozott. Június 30-a, reggel volt. Wallander már este elhatározta, hogy Ann-Britt Höglundra cseréli Svedberget, ha Malmöbe utazik, hogy Björn Fredman családjával beszéljen. Amikor felhívta otthonában, Ann-Britt Höglund megkérdezte, el tudnának-e indulni annyival korábban, hogy még el tudjon intézni valamit útközben, mielőtt fél tízkor találkoznak Forsfälttel. Svedberget nem törte le a hír, hogy Wallandernek nincsen rá szüksége Malmöben. Óriási megkönnyebbulést jelentett számára, hogy nem kell két egymást követő napon is elhagynia Ystadot. Mialatt most Ann-Britt Höglund az ügyeit intézte a kikötőben, Wallander végigballagott a mólón, és a szoroson át Koppenhága felé tekintett. Egy szárnyashajó – a törzsén mintha a *Löparen* név lett volna olvasható – hagyta el éppen a kikötőt. Meleg volt. Levette és vállára vetette a kabátját. Ásított.

Előző este, miután visszatértek Malmöből, gyors megbeszélést tartott a nyomozócsoport azon tagjaival, akik ez idő tájt még a kapitányságon voltak. Továbbá Hansson segítségével tartott egy rögtönzött sajtótájékoztatót a recepciónál. A közvetlenül ezt megelőző megbeszélésen Mats Ekholm is jelen volt. Még mindig azzal volt elfoglalva, hogy elkészítse az elkövető pszichológiai elemzését, amelybe bele tudja illeszteni a kiszúrt vagy szétmárt szemeket is, és amely ad egy olyan elfogadható magyarázatot, amely már fontos kiindulási pontnak számíthat. Abban mindenestre egyetértettek, hogy a sajtóval már most is közölhetik, hogy egész biztosan olyan férfit keresnek, aki külsőre nem látszik közveszélyesnek, kiválasztott áldozataira nézve viszont fölöttébb veszélyes. Eleinte megoszlottak a vélemények, vajon okos lépés-e ez. Wallander viszont nyomatékosan utalt arra a lehetőségre, hogy a potenciális áldozat esetleg magára ismerhet, és pusztán a biztonság kedvéért kapcsolatba léphet a rendőrséggel. Az újságírók mohón vetették rá magukat a nyilatkozatára. Wallandernek egyre nagyobb szorongással kellett belátnia, hogy éppen abban a kritikus pillanatban szolgáltatja a legjobb híreket a sajtónak, amikor az egész

ország pihenni szándékozik, és a nyári szünetben készül elzárkózni a külvilágtól. Teljesen kimerült, mire véget ért a megbeszélés és a sajtótájékoztató.

Mégis szakított rá időt, hogy átfussa Martinssonnal az Interpol hosszú telexét. A Salomonsson repceföldjén megégett lány valamikor az elmúlt év decemberében tűnt el Santiago de los Treinta Caballerosból. Apja, Pedro Santana földmunkás, január 1-jén jelentette lánya eltűnését. Az ekkor még tizenhat, február 18-tól már tizenhét éves – ez a tény különösen elsomorította Wallandert – Dolores Maria azért tartózkodott Santiagóban, hogy bejárónői állást keressen magának. Egy távoli rokonnál, apja egyik unokatestvérénél lakott, amikor egyszer csak eltűnt. Előtte apjával élt egy kis faluban, hetven kilométerre a fővárostól. A dominikai rendőrség a szűkös nyomozási anyag alapján úgy ítélte meg, hogy az eltűnés nem indokol rendkívüli kutatást. De a konok apa újra meg újra arra buzdította őket, hogy ne feledkezzenek meg a lánya kereséséről. Sikerült ráirányítania az ügyre egy újságíró figyelmét, aminek eredményeképpen a rendőrség végül közölte, hogy a lánya nagy valószínűség szerint elhagyta az országot, és máshol próbál szerencsét.

Ennyi volt a jelentés. Az Interpol még hozzáfűzött egy rövid kommentárt, miszerint semmi nem utal arra, hogy Dolores Maria Santanát bármelyik országban is látták volna azok közül, amelyek csatlakoztak a világot átfogó rendőri együttműködéshez. Egészen mostanáig.

Ez volt minden.

– Eltűnik egy Santiago nevű városban – szolt Wallander. – Egy jó fél évvel később felbukkan egy Salomonsson nevű paraszt repceföldjén, és felgyújtja magát. Mi állhat e mögött?

Martinsson közömbösen csóválta a fejét.

Wallander annyira fáradt volt, hogy alig tudott kicsikarni magából egy értelmes gondolatot, mégis újra összeszedte magát. Idegesítette Martinsson passzivitása.

– Nagyon sokat tudunk – mondta energikusan. – Például azt, hogy nem a föld nyelte el. Helsingborgban járt, ahonnan egy smedstorpi férfi magával vitte az autójában. Azt is tudjuk, hogy úgy viselkedett, mint aki menekül. És most halott. Ezt tehát közöljük az Interpollal. És szeretném, ha nyomatékosan megkérné őket, hogy mindenképpen értesítsék az apát a lánya haláláról. Ha túl leszünk ezen a másik szarságon, majd kiderítjük, hogy mitől félt annyira Helsingborgban. Azt gondolom, legjobb lenne, ha te már mindjárt holnap reggel fölvennéd a kapcsolatot a helsingborgi kollégákkal. Hátha van valami ötletük, mi történhetett.

Wallander, miután így kikelt magából Martinsson passzivitása miatt, hazament. Útközben megállt egy büfénél, és vett egy hamburgert. Mindenütt a labdarúgó-világbajnokság legújabb szenzációinak plakátjaival találta szembe magát. Hirtelen rátört a vágy, hogy mindet letépje, és elkiáltsa, hogy most már elég. De persze nem szolt semmit. Türelmesen várta, hogy sorra kerüljön.

Fizetett, megkapta a hamburgerét, és visszaült a kocsiba. Otthon leült a konyhaasztalhoz, és kibontotta a zacskót. Egy pohár vizet ivott a hamburgerhez. Azután főzött egy erős kávét, és letörölte a konyhaasztalt. Bár sürgősen alvásra volt szüksége, rávette magát, hogy még egyszer átnézze a nyomozás teljes anyagát. Nem szabadult attól az érzéstől, hogy rossz nyomon vannak. Wallander ugyan nem önállóan határozta meg, hogy merre tartsanak, de ő irányította a nyomozócsoport munkáját, vagyis ő szabta meg az irányt, és ő döntötte el, mikor érkezik el az a pont, hogy megálljanak, és irányt változtassanak. Eddigi útjának azon pontjait kereste, amelyeken talán lassabban és figyelmesebben kellett volna haladniuk, és eltűnődhettek volna rajta, hogy a Wetterstedt és Carlman közti érintkezési pont nem nyilvánvaló-e már, esetleg csak elkerülte a figyelmüket. Gondosan átfutotta még egyszer a tettes jelenlétére utaló összes jelet, amelyet követhettek volna. Ezek egy része kézzelfogható bizonyíték volt, a másik része hideg fuvallatként tűnt fel, amely váratlanul fújt a nyakukba. Egy jegyzetpapírra összeírta valamennyi, eddig még megválaszolatlan kérdését. Bosszantotta, hogy még mindig milyen sok laboreredmény hiányzik. Nem sokkal éjfél után kísértésbe jött, hogy felhívja Nyberget, és megkérdezze, a linköpingi analitikusok és vegyészek nem zártak-e be egész nyárra. De elég okos volt ahhoz, hogy ezt kihagyja. A papírjai fölé görnyedve ült egészen addig, míg meg nem fájdult a háta, és el nem kezdtek táncolni a betűk a szeme előtt. Csak éjjel fél háromkor hagyta abba. A teljes kimerültség állapotában létrejött helyzetjelentés mindennek ellenére megerősítette, hogy nincs más választásuk, mint tovább haladni a már megkezdett úton. Egész egyszerűen lennie kell valamilyen összekötő kapocsnak a két megskalpolt áldozat között. Az a tény, hogy Björn Fredman ennyire elüt a másik kettőtől, talán segíthet rábukkanni a megoldásra. Ami nem illik a képbe, az talán tükröt tart annak, ami beleillik, ami igaz, és annak, ami nem. Más szóval haladnak tovább a megkezdett úton, de Wallander időnként felderíti és megvizsgálja majd az őket körülvevő terepet. Gondoskodik megfelelő hátvédtről, és mindenekelőtt erőt vesz saját magán, hogy egyidejűleg több gondolatmenetet is kövessen.

Mire végre ágyba került, a szennyeshalom még mindig ott hevert a padlón. Ez egyúttal a fejében uralkodó rendetlenségre is emlékeztette. Ráadásul megint elfelejtett időpontot kérni a kocsi vizsgáztatására. Azon gondolkodott, vajon nem most jött-e el az ideje, hogy erősítést kérjenek Stockholmból. Elhatározta, hogy másnap reggel, miután aludt néhány órát, beszél erről Hanssonnal.

De mire reggel hatkor fölkel, meggondolta magát. Még egy napot várni akart. Felhívta viszont a korán kelő Nyberget, és elpanaszolta, hogy még mindig nem kapta meg azon tárgyak és vérnyomok vizsgálati eredményeit, amelyeket Linköpingbe küldtek. Épp egy dühroham közepén érte Nyberget, de legnagyobb meglepetésére ő is egyetértett vele, hogy szokatlanul lassan

haladnak a dolgok. Megígérte, személyesen kéri a laborvizsgálatok meggyorsítását. Ezután váltottak néhány szót annak a gödörnek a vizsgálatáról, amelyben megtalálták Fredmant. A vérnyomok arra engednek következtetni, hogy a gyilkos közvetlenül a gödör mellé hajtott a kocsival. Nyberg még azt is megtette, hogy elment Sturupba, és személyesen nézte át Fredman járművét. Kétség nem fért hozzá, hogy ezt használták a holttest szállítására. De Nyberg nem tartotta elképzelhetőnek, hogy ez volt a gyilkosság tulajdonképpeni helyszíne.

– Björn Fredman nagy volt, és erős – mondta. – A képzeletemet felülmúlja, hogyan üthette volna agyon valaki a kocsiban. Úgy vélem, valahol máshol gyilkolták meg.

– A kérdés tehát az, hogy ki vezette az autót – mondta Wallander. – És hogy hol történt a gyilkosság.

Wallander hét óra után ért a kapitányságra. Felhívta Ekholmot a szállodájában. Az étkezőben sikerült elérni.

– Szeretném, ha a szemekre összpontosítanál – mondta. – Nem tudom, miért, de meg vagyok róla győződve, hogy fontos. Ha nem döntő. Miért tesz ilyet Fredmannál, a többieknél pedig nem? Ezt szeretném tudni.

– Az általános összefüggéseket kell látni – vetette ellen Ekholm. – Egy pszichopata majdnem mindig valamilyen racionális mintát választ magának, amelyet aztán úgy követ, mintha egy szent könyvbe írták volna. A szemeket is ebbe az elgondolásba kell illeszteni.

– Csináld, ahogy akard! – zárta rövidre Wallander. – De tudni akarom, miért éppen Fredmannak szúrja ki a szemét. Elgondolás ide vagy oda.

– Sav volt – helyesbített Ekholm.

Wallandernek eszébe jutott, hogy erre elfelejtett rákérdezni Nybergnél.

– Ezt biztosra vehetjük? – kérdezte.

– Úgy néz ki. Valaki savat csepegtetett Fredman szemébe.

Wallander elhúzta a száját.

– Délután találkozunk – mondta, majd befejezte a beszélgetést.

Röviddel nyolc után Ann-Britt Höglunddal együtt elhagyta Ystadot. Megkönnyebbüléssel jött ki a rendőrség épületéből. Szüntelenül csak újságírók hívták. Ráadásul a nyilvánosság is szót kért. Az elkövető utáni vadászat túllépte a hazai rendőrségi berkeket, és az egész ország ügyévé vált. Wallander jónak és szükségesnek tartotta ezt, de óriási nehézségek elé is állította a rendőrséget, ha ki akarták válogatni és át akarták vizsgálni a lakosságtól egyre sűrűbben beáramló adatokat.

Ann-Britt Höglund kijött a kikötő épületéből, és most már Wallander mellett állt a mólón.

– Azon tűnődöm, milyen nyarunk lesz – mondta szórakozottan.

– Az Älmhultban élő nagymamám képes előre megjósolni az időjárást – felelte Ann-Britt Höglund. – Azt mondja, hosszú, forró, száraz nyarunk lesz.

- És gyakran eltalálja?
- Majdnem mindig.
- Én épp fordítva gondolom. Eső, hideg és pára.
- Te is meg tudod jósolni az időt?
- Nem. De akkor is.

Visszamentek a kocsihoz. Wallander nagyon kíváncsi volt, mi dolga lehetett kolléganőjének a kikötőben, de nem kérdezett rá.

Fél tízkor fēkeztek le a malmői rendőrkapitányság előtt. Forsfält már a járdán várt. Beült a hátsó ülésre, és irányította Wallandert, merre menjen, miközben Ann-Britt Höglunddal az időjárásról kezdett beszélgetni.

Miután megálltak a rosengårdi ház előtt, röviden összefoglalta az előző nap történeteket.

– Amikor beszámoltam az asszonynak Björn Fredman haláláról, higgadtan fogadta a hírt. Én nem vettem észre, de a kolléganőm szerint érezni lehetett rajta a konyak szagát. A lakás rendetlen és igencsak ütött-kopott volt. A legkisebb fiú csak négyéves. Aligha tudna reagálni arra, hogy apja, akit szinte soha nem látott, nincs többé. A nagyobbik fiú viszont úgy látszott, megértette. A nagylány nem volt otthon.

– Hogy hívják? – kérdezte Wallander.

– A lányt?

– A nőt. Az elvált feleséget.

– Anette Fredman.

– Van munkája?

– Úgy tudom, nincs.

– És miből él?

– Fogalmam sincs. De kétlem, hogy Björn Fredman különösebben nagyvonalúan bánt volna a családjával. Nem hiszem, hogy az a típus volt.

Wallandernek nem maradt több kérdése. Kiszálltak a kocsiból, beléptek a házba, és felmentek a lifttel a harmadik emeletre. A lift padlóján egy összetört üveg szilánkjai hevertek. Wallander tekintete összeakadt Ann-Britt Höglundével, és megrázta a fejét. Forsfält becsöngetett. Csak egy perc múlva nyílt ki az ajtó. Az ajtót nyitó asszony nagyon sovány és sápadt volt. Fekete öltözéke tovább fokozta ezt a benyomást. Riadtan nézett a két ismeretlen arcra. Míg az előszobában állva levetköztek, Wallander észrevette, hogy valaki hirtelen kilesett a lakás belsejébe vezető ajtó nyílásán, majd ismét eltűnt. A fiú vagy a lány lehetett, gondolta Wallander. Forsfält bemutatta Ann-Britt Höglundot és Wallandert. Gondosan, nagyon barátságosan, a sietség minden jele nélkül tette ezt. Wallander arra gondolt, hogy talán ugyanolyan sokat tanulhatna Forsfälttől, mint annak idején Rydbergtől. Az asszony beinvitálta őket a nappaliba. Minden bizonnyal kitakarított. A Forsfält számára előző nap feltűnt elhanyagoltságnak Wallander nyomát sem látta. A nappaliban egy alig használt ülogarnitúra állt. Volt még ott egy lemezjátszó, egy videó és egy

Bang & Olufsen márkájú televízió, amellyel Wallander is sokszor kacérkodott, de sosem engedhette meg magának. Anette Fredman megterítette a kávézáshoz. Wallander fülelni kezdett. Ott kellene lennie a négyévesnek is. Az ilyen korú gyermekek ritkán vannak csöndben. Leültek az asztal köré.

– Először is szeretném kifejezni őszinte részvéteimet – mondta Wallander, miközben próbált ugyanolyan barátságos lenni, mint Forsfält.

– Köszönöm – felelte a nő olyan halkán és megtörtén, mintha bármelyik pillanatban elakadhatott volna a hangja.

– Sajnos fel kell önnek tennem néhány kérdést, még ha legszívesebben várnék is vele – kezdte Wallander.

Az asszony csendben bólintott. Ebben a pillanatban kinyílt az egyik, közvetlenül a nappaliba nyíló ajtó, és egy erős testalkatú, körülbelül tizennégy éves fiú lépett be. Őszinte, barátságos tekintete, de éber szeme volt.

– Ő Stefan, a fiam.

Nagyon jól nevelt volt a fiú, ami fel is tűnt Wallandernek. Körbement, és kezét nyújtott mindannyiuknak. Azután leült anyja mellé a kanapéra.

– Örülnék, ha ő is itt maradhatna – mondta az anya.

– Hogyne, természetesen – felelte Wallander. – Szeretném neked is elmondani, mennyire sajnálom, ami az édesapáddal történt.

– Nem gyakran láttuk egymást – mondta a fiú. – Azért köszönöm.

Wallanderben máris pozitív benyomást keltett. Korához képest szokatlanul érettnek látszott. Ez abból adódhatott, hogy neki kellett kitöltenie az apja távozásával keletkezett űrt, gondolta Wallander.

– Ha jól értettem, van még egy fia – folytatta.

– Az egyik barátnőmnél van, és a kisfiával játszik – válaszolta Anette Fredman. – Úgy gondoltam, nyugodtabban lennének itt nélküle. Jensnek hívják.

Wallander biccentett egyet Ann-Britt Höglundnak, aki jegyzetelni kezdett.

– És van még egy nagyobb lány is?

– Louise.

– Ő nincs itthon?

– Elutazott pár napra, hogy összeszedje magát.

Ez utóbbi a fiú szájából hangzott el. Ő válaszolt édesanyja helyett, mintha súlyos terhet akart volna levenni a válláról. Nyugodtan és barátságosan szólt. Wallander mégis úgy érezte, hogy valami nincs rendjén a lány körül. Talán túl gyorsan jött a válasz? Vagy túlságosan habozott? Azonnal felélénkült a figyelme, és kieresztette láthatatlan csápjait.

– El tudom képzelni, mennyire megérintette az eset – mondta óvatosan.

– Nagyon érzékeny – felelte a testvére.

Itt valami nincs rendjén, gondolta ismét Wallander. Ugyanakkor érezte, hogy ebben a pillanatban nem kérdezősködhet tovább. Jobbnak látta, ha

valamikor később tér vissza a lányra. Hirtelen rápillantott Ann-Britt Höglundra. Ő láthatóan nem vett észre semmit.

– Nem akarom megismételni azokat a kérdéseket, amelyekre már válaszolt – szólt Wallander, és öntött magának egy csésze kávé, hogy jelezze, minden rendben van.

Elkapta a fiú tekintetét, amelyet egész idő alatt rászegezett. Éber szeme egy madárra emlékeztette Wallandert. Korán magára kellett vállalnia a felelősséget, és még nem nőtt föl hozzá. Elszomorította ez a gondolat. Semmi sem nyomasztotta jobban Wallandert, mint amikor rossz sorsú gyermekeket vagy fiatalokat látott. Lehet ugyan, hogy ő maga sem volt jó apa, azt azért nem várta el Lindától, hogy átvegye a háziasszony szerepét, miután Mona elköltözött.

– Tudom, hogy az utóbbi hetekben egyikük sem látta Björnt – folytatta. – Igaz ez Louise-ra is?

Ezúttal az anya válaszolt.

– Amikor legutóbb itt járt, Louise nem volt itthon – mondta. – Ő már több hónapja nem találkozott vele.

Wallander lassan közelített a legkényesebb kérdések felé. Tisztában volt ugyan vele, hogy nem kerülheti el a kínzó emlékeket, de megpróbált a lehető legóvatosabban haladni előre.

– Valaki meggyilkolta – mondta. – Valamilyüknek van róla elképzelése, ki tehetette?

Anette Fredman csodálkozó tekintettel nézett rá. Ezúttal egy kissé éles hangon válaszolt. Egyszerre tovatűnt a halk beszédmodor.

– Talán helyénvalóbb lenne az a kérdés, hogy ki nem tette – felelte. – Nem tudom, hányszor kívántam, bárcsak lenne elég erőm megölni.

A fiú átkarolta a vállát.

– Nem úgy gondolta – csillapítgatta édesanyját.

Az asszony hamar összeszedte magát.

– Nem tudom, ki tette – mondta. – És nem is akarom tudni. De nem akarom, hogy rossz legyen a lelkiismeretem, amiért nagy megkönnyebbülést érzek attól a tudattól, hogy soha többé nem lép be az ajtón.

Hirtelen föl pattant, és a fürdőszobába ment. Wallander látta Ann-Britt Höglundon, hogy egy pillanatra habozott, utánaamenjen-e. De a helyén maradt, amikor a kanapén ülő fiú elkezdett beszélni.

– A mamám nagyon zaklatott – mondta.

– Meg tudjuk érteni – mondta Wallander, aki egyre szimpatikusabbnak találta a fiút. – De az az érzésem, hogy neked is van néhány gondolatod. Még ha kellemetlen is.

– Másra nem tudok gondolni, mint hogy a papa ismerőseinek köréből volt valaki – mondta a fiú. – Az apám tolvaj volt. Továbbá embereket bántal-

mazott. Ugyan nem tudom pontosan, de azt hiszem, őt nevezték torpedónak. Adósságokat hajtott be. Megfenyegetett embereket.

- Honnan tudsz róla?
- Nem tudom.
- Nem gondolsz konkrétan valakire?
- Nem.

Wallander elhallgatott, hagyta, hadd gondolkozzon a fiú.

- Nem – ismételte. – Nem tudom.

Anette Fredman visszajött a fürdőszobából.

– Valamelyikük emlékszik rá, hogy kapcsolatban állt-e egy Gustaf Wetterstedt nevű emberrel? Az egykori igazságügy-miniszterrel. Vagy egy műkereskedővel, akit Arne Carlmannak hívtak?

Miután mintegy egymás megerősítéseként összenéztek, mindketten tagadóan rázták a fejüket.

Óvatosan tapogatózva haladt előre a beszélgetés. Wallander megpróbált segíteni nekik az emlékezésben. Időnként Forsfält is bele-beleszólt. Wallander végül belátta, hogy nem jutnak előrébb. Lemondott a lányt érintő újabb kérdésekről. Helyette Ann-Britt Höglund és Forsfält felé bólintott. Végzett. Közben elbúcsúztak egymástól az előszobában, annyit azért mégis megemlített, hogy egyszer még biztosan kénytelen lesz jelentkezni. Valószínűleg hamarosan, lehet, hogy már másnap. Megadta a telefonszámait is, a szolgálatit és a sajátját egyaránt.

Az utcára lépve látta, amint Anette Fredman az ablaknál állva néz utánuk.

- A lány – szólalt meg. – Louise Fredman. Mit tudunk róla?
- Tegnap sem volt itt – felelte Forsfält. – Persze lehet, hogy elutazott. Tizenhét éves, ha jól tudom.

Wallander egy pillanatra elgondolkozott.

- Szeretnék beszélni vele – mondta végül.

A többiek nem reagáltak. Láthatóan ő volt az egyetlen, aki észrevette a házban a barátságosság és az éberség közti fordulatot, amikor Louise iránt kezdett érdeklődni.

A fiú, Stefan Fredman jutott eszébe. Az éber tekintete. Sajnálta.

– Egyelőre ennyi volt – mondta, amikor elváltak egymástól a rendőrkapitányság előtt. – De természetesen tartjuk a kapcsolatot.

Búcsúzóul kezet nyújtottak Forsfältnek.

Azután visszahajtottak Ystadba. Olyan gyönyörű volt a nyári táj Skånében, hogy szebb már nem is lehetett. Ann-Britt Höglund hátradőlt, és lehunyta a szemét. Wallander hallotta, amint egy improvizált dallamot dudorászott. Azt kívánta, bárcsak neki is meglenne az a képessége, hogy kapcsolódjon az őt folyton csak nyugtalanító nyomozásból. Rydberg gyakran hangoztatta, hogy a rendőr soha nem szabadulhat meg teljesen a felelősségtől.

Az ilyen pillanatokban gondolta Wallander, hogy e ponton nem volt igaza Rydbergnek.

Miután elhagyták a sturupi leágazást, észrevette, hogy kolléganője elaludt. Próbált a lehető legóvatosabban vezetni, hogy ne ébressze fel. Csak akkor nyitotta ki ismét a szemét, amikor fékezni kellett az ystadi bejáró előtti körforgalomnál. Ebben a pillanatban szólalt meg az autótelefon. Biccentett Ann-Britt Höglundnak, hogy vegye fel. Nem jött rá, kivel beszél, azt azonban azonnal észrevette, hogy valami komoly dolog történt. Ann-Britt csak hallgatott, nem kérdezett semmit. Mielőtt a kapitányságra értek, véget ért a beszélgetés.

– Svedberg volt az. Carlman lánya öngyilkosságot követett el. Mesterségesen lélegeztetik az intenzív osztályon.

Wallander nem szólt semmit, amíg be nem állt egy szabad parkolóhelyre, és le nem állította a motort.

Majd a nő felé fordult. Volt még valami.

– Mit mondott még?

– Valószínűleg nem éli túl.

Wallander csak bámult ki a szélvédőn.

Eszébe jutott, ahogy megütötte.

Azután szó nélkül kiszállt a kocsiból.

23.

Nem hagyott alább a hőség.

A nyár derekán jártak már, amit Wallander észre sem vett igazán. Megizzadt, ahogy a kapitányságról a város felé, a kórházba tartott. Amikor Svedberg hívása után visszaértek a kapitányságra, Wallander még a recepcióhoz sem lépett oda, hogy megnézzze, nem jött-e üzenete. Mozdulatlanul állt a kocsi mellett, mintha valamennyi érzékét elveszítette volna. Azután lassan, szinte vontatottan szólt Ann-Britt Höglundnak, hogy tájékoztassa a kollégákat a Fredman családdal folytatott beszélgetésről, amíg ő elmegy a kórházba, ahol Carlman lánya haldoklik. Nem számított válaszra, csupán megfordult és elindult. És ekkor, a város felé tartva, miután nagyon melege lett, ráébredt, hogy körülötte nyár van, ami hosszúnak, forrónak és száraznak ígérkezik. Észre sem vette Svedberget, aki integetett neki, amikor elhaladt mellette. Wallander, amikor tele volt a feje, többnyire az utcaköre szegezte tekintetét. Ezúttal ki akarta használni a kórházig tartó rövid utat, hogy kövesse azt a gondolatmenetet, amely épp az imént ütött szöveget a fejébe, és amelyet még nem tudott teljesen elrendezni. A kiindulási pont pedig nagyon egyszerű volt. Nagyon rövid időn, pontosabban kevesebb mint tíz napon belül egy lány felgyújtotta magát, és elégett, egy másik öngyilkosságot követett el, miután megölték az apját, egy harmadik pedig, akinek szintén megölték az apját, tisztázatlan, elég rejtélyes módon elutazott és eltűnt. Különböző korúak voltak. A Carlman lány valamivel idősebb volt, de mindannyian fiatalok voltak még. Két lány közvetetten vált ugyanannak az elkövetőnek az áldozatává, míg a harmadik saját magának okozta a halálát. A repceföldön megégett lánynak nem volt köze a másik kettőhöz. Wallandernek viszont újra az az érzése támadt, hogy generációja képviselőjeként és nem utolsó sorban – mint azt saját lányával, Lindával szemben érezte – rossz apaként személyesen felel valamennyi eseményért. Wallander könnyen beleesett az ilyen csapdába. Búskomorrá, figyelmetlenné vált, és olyan melankolikus hangulat töltötte el, amelyet nem is tudott szavakba önteni. Sokszor egész éjszaka nem tudott aludni. De mivel most mindennek ellenére is szükség volt rá – rendőrként a világ egyik távol eső körzetében és egy nyomozócsoport vezetőjeként –, megpróbált megszabadulni nyugtalanságától, és sétált egyet a friss levegőn, hogy elrendezze a gondolatait.

Feltette magának azt a vígasztalan kérdést, hogy milyen világ is az, amelyben él. Amelyben fiatalok gyűjtják fel saját magukat, vagy valamilyen más úton-módon próbálnak megválni életüktől. Arra az eredményre jutott, hogy az illetők olyan korban élnek, amelyet a meghiusulások korának is lehetne nevezni. Híttek valamiben és felépítették, de az kevésbé bizonyult tartósnak, mint várták. Azt hitték, felépítenek egy házat, valójában viszont csak egy olyan szobor felállításán fáradoztak, amely már a múlté, és az emberek majdnem elfeledték. Az öt körülvevő Svédország most omlott össze, mint egy óriási polcrendszer. Minden nagyon bizonytalan volt, a hőséget és a nyarat kivéve. Fiatalok váltak meg az életüktől, vagy próbálták meg legalábbis. Az emberek azért élnek, hogy felejtessenek, nem azért, hogy emlékezzenek. A lakások inkább búvóhelyek, mint meghitt otthonok. A rendőrség pedig némán áll, és várja a napot, amikor más egyenruhájú emberek, magán őrző-védő szolgálatok veszik át a fogdák őrzését.

Wallander letörölte homlokáról az izzadságot, és eldöntötte, most már elég. Az ő terhelhetőségének is megvan a határa. Eszébe jutott az éber tekintetű fiú, aki anyja mellett ült a kanapén. Eszébe jutott Linda, és végül azt sem tudta már, mit is gondoljon.

Körülbelül ekkor ért a kórházhoz. Svedberg a lépcsőn állva várta. Hirtelen megingott, mintha kissé elszédült volna. Svedberg közelebb lépett hozzá, és kinyújtotta a karját. Wallander félretolta, és továbbmászott a kórház lépcsőjén. A nap elleni védelemként Svedberg egy vidám, de túlságosan nagy, ellenzős sapkát húzott a fejére. Wallander érthetetlenül mormogott valamit, majd magával húzta a bejáratnál balra lévő kávézóba. Infúziós állványai mellett ülő sápadt, tolókoksis emberek kávéztak barátaikkal és rokonaikkal, akik csak bátorították őket, de legszívesebben már maguk is visszamentek volna a napfényre, hogy gyorsan elfelejtessenek mindent, ami a kórházzal, a halállal és a nyomorúsággal kapcsolatos. Wallander hozott egy kávé és egy szendvicset, Svedberg egy pohár vízzel is megelégedett. Wallander érezte, mennyire nem ideillő ez a kávészünet, miközben Carlman lánya élet és halál között lebeg. Ugyanakkor olyan volt, mint egy ördögűzés mindaz ellen, ami körülötte történik. A kávészünet volt az ő utolsó védőbástyája. Saját végső harca, akármiről szóljon is, egy olyan utolsó sáncon játszódik majd, ahol előre gondoskodott róla, hogy legyen kávé a keze ügyében.

– Carlman özvegye hívott – mesélte Svedberg. – Teljesen hisztérikus volt.

– Mit csinált a lány?

– Gyógyszereket vett be.

– És aztán?

– Véletlenül talált rá valaki. Akkor már egyáltalán nem volt tudatánál.

Alig volt pulzusa. Megállt a szíve, mire a kórházba értek. Nagyon rossz állapotban van. Ne is számíts rá, hogy beszélhetsz vele.

Wallander bólintott. Csak öncélúan tette meg a gyalogutat a kórházig.

– Mit mondott az anyja? Hagyott búcsúlevelet? Valamilyen magyarázatot?

– A látszat szerint teljesen váratlanul érte a dolog.

Wallandernek ismét az a pofon jutott eszébe, amelyet tőle kapott.

– Amikor találkoztam veled, úgy tűnt fel, teljesen elvesztette az egyensúlyát – mondta. – Tényleg nem hagyott hátra valamit?

– Az anyja legalábbis nem említette.

Wallander elgondolkozott. Azután döntött.

– Tegyéél meg nekem egy szívességet! – mondta. – Menj el hozzájuk, és mindenképpen tudd meg, létezik-e levél vagy sem! Ha van valami, alaposan nézd meg!

Kimentek a kávézóból. Wallander visszament Svedberggel a kapitánysághoz. Elvégre telefonon ugyanúgy érdeklődhet valamelyik orvosnál a lány hogyléte felől.

– Tettem néhány papírt az asztalodra – mondta Svedberg. – Telefonon kihallgattam az újságírónt és a fényképészt, akik a halála napján keresték fel Wetterstedtet.

– És megtudtál valamit?

– Csak megerősítették a sejtéseinket. Wetterstedt olyan volt, mint mindig. Semmi nem fenyegette a környezetében. Semmi olyan, amiről tudott.

– Más szóval el se olvassam a jelentést?

Svedberg vállat vont.

– Négy szem mindig többet lát, mint kettő.

– Ebben én már nem vagyok olyan biztos – válaszolta Wallander figyelmetlenül, miközben a kocs ablakán nézett kifelé.

– Ekholm az utolsó simításokat végzi a pszichológiai jellemzésen – mondta Svedberg.

Wallander csak érthetetlenül dörmögött valamit.

Svedberg kitette őt a rendőrség elé, majd egyenesen Carlman övezgyéhez hajtott. Wallander magához vett egy halom közleményt a recepción. Ismét új lány ült bent. Wallander Ebba után érdeklődött, amire azt a választ kapta, hogy kórházban van, mert leveszik a gipszet a csuklójáról. Meglátogathattam volna Ebbát, ha már ott voltam, gondolta Wallander. Már ha egyáltalán meg lehet látogatni valakit, akiről csak egy gipszet vesznek le.

Bement a szobájába, és kitarta az ablakot. Állva átfutotta a papírokat, amelyekről Svedberg beszélt. Közben eszébe jutott, hogy azt is kérte, láthassa a fotókat. Hol vannak? Nem tudott uralkodni dühén, kikereste Svedberg mobilszámát, és felhívta.

– A fényképek? – kérdezte dühösen. – Hol vannak?

– Nincsenek az asztalodon? – kérdezte Svedberg meglepve.

– Itt nincs semmi.

– Akkor az én szobámban vannak. Biztos elfelejtettem. A mai postával érkeztek.

A képek egy barna borítékban heverték Svedberg pedánsan elrendezett íróasztalán. Wallander kiterítette őket maga elé, és leült Svedberg székére. Wetterstedt a házban, a kertben és a tengerparton állt be a kamera elé. Az egyik kép háttérben felismerhető volt a felfordított evezős csónak. Wetterstedt mosolygott a kamerába. Ősz haját, amelyet nem sokkal azután letéptek róla, borzolta a szél. A képekről harmonikus egyensúly sugárzott, és egy olyan férfi állt rajtuk, aki megbékéltnek látszott életkorával. A képeken semmi nem sejtette, hogy rövidesen történik valami. Wallander utánaszámolt. Wetterstedt éppen tizenöt órát élt még azután, hogy elkészítették a képeket. Wetterstedt utolsó napját jelenítették meg. Wallander elmerengett még néhány percig a képek felett, majd visszatette őket a borítékba, és kiment Svedberg szobájából. Ahogy az irodája felé tartott, hirtelen észbe kapott, és megállt Ann-Britt Höglund mindig nyitva tartott ajtaja előtt.

Papírok fölé görnyedve ült.

– Zavarok? – kérdezte Wallander.

– Egyáltalán nem.

Belépett, és leült. Váltottak néhány szót Carlman lányáról.

– Svedberg épp a búcsúlevél után vadászik – mondta Wallander. – Ha egyáltalán létezik.

– Nagyon közel állhatott hozzá az apja – vélte Ann-Britt Höglund.

Wallander nem felelt. Témát váltott.

– Nem vettél észre valami különöset, amikor Fredman családjánál jártunk?

– Valami különöset?

– Egy hideg fuvallatot, amely hirtelen átfutott a szobán.

Azonnal megbánta, hogy így fejezte ki magát. Ann-Britt Höglund összeráncolta a homlokát, mintha valami nem odavágót mondott volna.

– Hogy kitérően válaszoltak, amikor Louise felől érdeklődtem – magyarázta.

– Nem – felelte. – De azt észrevettem, hogy te egyszerre megváltoztál.

Wallander elmagyarázta, mit is érzett. Ann-Britt Höglund utánagondolt, és megpróbált visszaemlékezni, mielőtt válaszolt volna.

– Lehet, hogy igazad van – mondta. – Most, hogy mondod, egy ponttól tényleg éberebbek lettek. A hideg fuvallat, amiről beszélsz.

– Csak az a kérdés, hogy ez mindegyikükre igaz-e, vagy csak az egyikükre – mondta Wallander komoran.

– Biztosan így volt?

– Nem tudom. De volt egy ilyen érzésem.

– Nem a fiú kezdett el olyan kérdésekre válaszolni, amelyeket az anyjának tettél fel?

Wallander bólintott.

– Pontosan ez az – mondta. – És azon tűnődöm, miért.

– Persze kérdés, hogy valóban olyan fontos-e ez – tette hozzá Ann-Britt Höglund.

– Természetesen – ismerte el Wallander. – Olykor hajlamos vagyok a jelentéktelen részletekbe is beleakaszkodni. Azért szívesen beszélnek a lánnyal.

Ezúttal Ann-Britt Höglund váltott témát.

– A hideg futkos a hátamon, ha arra gondolok, amit Anette Fredman mondott. Hogy megkönnyebbülést érez, amiért a férje soha többé nem lép be az ajtaján. Nehezen tudom elképzelni, hogy milyen lehet ilyen körülmények között élni.

– A férfi bántalmazta – mondta Wallander. – Elképzelhető, hogy a gyerekeket is. De ezt egyikük sem említette.

– A fiú teljesen normális benyomást keltett – mondta Ann-Britt Höglund. – És még jól nevelt is.

– A gyerekek megtanulják, hogyan kell túlélni – mondta Wallander, és egy pillanatra saját gyermekora jutott eszébe, és az, amelyet Lindának nyújtott.

Fölállt.

– Mindenesetre megpróbálom utolérni a lányt. Louise Fredmant. Ha lehet, már holnap. Az az érzésem, hogy egyáltalán nem utazott el.

Szobája felé tartva megállt kávéért. Majdnem összeütközött Norénnel, és hirtelen eszébe jutottak a kordon előtt álló bámészkodókról készült fényképek, amelyeket kért tőle.

– Odaadtam Nybergnek a filmeket – mondta Norén. – De nem vagyok túl jó fényképész.

– Ki a fene az? – vágta rá Wallander, nem éppen barátságos hangnemben.

Becsukta maga mögött a szobája ajtaját. Csak ült, és meredten nézte telefonját, majd összeszedte magát, mielőtt felhívta a műszaki felügyeletet, hogy kérjen egy új időpontot. Miután látta, hogy az időpont arra az időre esik, amikor Baibával lesz Skagenban, mérges lett. Csak miután elmesélte a telefonos kisasszonynak, hogy milyen iszonyatos ügy megoldásán fáradozik, akkor kapott egy másik, hirtelen felszabaduló időpontot. Azon tűnődött, kinek tarthatták ezt fent. Ideje volt, hogy végre a mosásra is gondoljon. Ha nincs már szabad hely a mosókonyha időbeosztásában, mindenképpen fel kell iratkoznia előre.

Megszólalt a telefon. Nyberg volt az.

– Igazad volt – mondta. – Az újjlenyomatok azon a véres papíron, amelyet az útépítők bódéja mögött találtál, megegyeznek a széttépett *Superman* újságon lévőekkel. Többé tehát nincs okunk kételkedni abban, hogy

egy és ugyanazon férfival van dolgunk. Pár óra múlva az is kiderül, hogy össze tudjuk-e kapcsolni a Sturupban talált véres kisteherautóval. Megpróbálunk még ujjlenyomatokat venni Björn Fredman arcáról.

– Azt is lehet?

– Ha valaki savat csepegtet a másik szemébe, használnia kell az egyik kezét, hogy felhúzza a szemhéját. Undorító, de így van. Ha szerencsénk van, találunk ujjlenyomatokat a szemhéjakon.

– Szerencse, hogy az emberek nem hallják, hogy beszélünk egymással – mondta Wallander.

– Vagy épp fordítva – vetette ellen Nyberg. – Talán egy kicsit jobban törődne nekünk velünk, akik megpróbálunk rendet tartani ebben a társadalomban.

– A lámpa? – kérdezte Wallander. – Az elromlott lámpaoszlop Wetterstedt kertkapuja felett?

– Épp mondani akartam. Abban is igazad volt. Találtunk ujjlenyomatokat.

Wallander felegyenesedett a székében. Elszállt a rosszkedve. Egyre fokozódott az izgalma. Végre felismerhető jelek utaltak arra, hogy meglátható legyen a nyomozás.

– Szerepel az archívumban?

– Sajnos nem. De már kértem, hogy nézzenek utána még egyszer a központi nyilvántartásban.

– Tételezzük fel, hogy úgy van, ahogy mondd – folytatta Wallander. – Ezek szerint nem büntetett előéletű személlyel van dolgunk.

– Ez valószínű.

– Add át az ujjlenyomatokat az Interpolnak is! És az Europolnak! Kérd a legnagyobb prioritást! Mondd, hogy tömeggyilkosról van szó!

Nyberg megígérte, hogy mindent megtesz. Wallander fölemelte, majd azonnal vissza is tette a telefonkagylót. Megkérte a központos lányt, hogy keresse meg Mats Ekholmot. A lány néhány perc múlva visszahívta, és közölte, hogy Ekholm épp ebédel.

– Hol? – kérdezte Wallander.

– Azt hiszem, azt mondta, a Continentalban.

– Akkor hívd fel ott! Jöjjön ide, amilyen hamar csak tud!

Fél három volt, amikor Ekholm bekopogott Wallander ajtaján. Wallander épp Per Åkesonnal beszélt telefonon. Rámutatott az üresen álló székre, és megkérte Ekholmot, hogy üljön le. Befejezte a beszélgetést, miután meggyőzte a szkeptikus Per Åkesont arról, hogy egy szűk látókörű, kibővített nyomozócsoporttal sem haladnának jobban. Åkeson végül beadta a derekát, és azzal búcsúztak el, hogy még néhány nappal elhalasztják a döntést.

Wallander hátradólt, és összekulcsolta a kezét tarkóján. Elmondta Ekholmnak, hogy megegyeznek az ujjlenyomatok.

– A Björn Fredman testén található ujjlenyomatok is ugyanazok lesznek – mondta. – Többé nem feltételezésekre és sejtésekre vagyunk utalva. Most már tudjuk, hogy egy és ugyanazon tettesről van szó. Egyetlen kérdés marad: ki ő?

– Újfent elgondolkoztam a szemeken – mondta Ekholm. – A tapasztalati értékek azt mutatják, hogy a nemi szervek után a szem az a testrész, amelyet a leggyakrabban tesznek ki végső bosszúnak.

– Ez mit jelent?

– Egyszerűen arról van szó, hogy ritkán szúrják ki a szemét egy embernek mindjárt az elején. A végén szokták.

Wallander fejével intett Ekholmnak, hogy folytassa.

– Két oldalról közelíthető meg a kérdés – szölte Ekholm. – El lehet rajta töprengeni, hogy miért épp Björn Fredman szemét marták szét savval. De az egésztest meg is fordíthatjuk. A másik kettő szemét miért nem bántották?

– És a te válaszod mi?

Ekholm elhárítólag emelte fel a kezét.

– Nekem nincs válaszom. Ha az emberek pszichéjéről beszélünk, különösen, ha zavart elméjű, beteg, a világgal abnormális mentális magatartással szemben álló emberekről van szó, akkor olyan terepen mozgunk, amelyen nem léteznek abszolút válaszok.

Ekholm várta, hogy Wallander hozzáfűz valamit, de ő csak csóválta a fejét.

– Van egy sejtésem a mintára vonatkozólag – folytatta Ekholm. – Az illető, akivel jelen esetben dolgozunk van, már a legelején kiválasztotta áldozatait. Valamennyi tettének alapvető oka van. Valamilyen módon köze van ezekhez az emberekhez. Nem feltétlenül személyes ismeretségre gondolok. Szimbolikus is lehet a viszonyuk. Kivéve Björn Fredman esetében. Ott szinte teljesen meg vagyok róla győződve, hogy az elkövető ismerte áldozatát. Sok minden szól amellet, hogy közel álltak egymáshoz.

Wallander előrehajolt, és fürkésző tekintettel figyelte Ekholmot.

– Mennyire közel? – kérdezte.

– Lehettek barátok. Munkatársak. Riválisok.

– Aztán történt valami?

– Aztán történt valami. A valóságban vagy az elkövető fantáziájában.

Wallander megpróbálta világosan látni, mit jelentenek Ekholm szavai a nyomozás szempontjából.

– Más szóval Björn Fredmanra kellene összpontosítanunk – mondta végül.

– Ez is egy lehetőség.

Wallandert idegesítette, hogy Ekholm kitért minden egyértelmű állásfoglalás elől. Idegesítette, pedig belátta, hogy Ekholmnak igaza van, ha valamennyi ajtót nyitva akarja tartani.

– Tegyük fel, hogy a helyemben vagy – mondta Wallander. – Megígérem, hogy nem foglak idézni. És nem teszek szemrehányásokat, ha tévedsz. De mit tennél?

Ekholm azonnal kész volt a válasszal.

– Arra összpontosítanék, hogy átvilágítsam Björn Fredman életét. De nyitva tartanám a szemem, és gyakran vetnék egy-egy pillantást a hátam mögé is.

Wallander bólintott. Megértette.

– Milyen típusú embert keresünk tulajdonképpen? – kérdezte aztán.

Ekholm elhessegetett egy méhet, amely berepült az ablakon.

– A végkövetkeztetést magad is levonhatod – mondta.

– Hogy férfi. Hogy vélhetően erős. Hogy gyakorlatias és pontos, és nem fél a vértől.

– Ráadásul nem szerepel a bűnügyi nyilvántartásban – tette hozzá Wallander. – Vagyis először követ el bűncselekményt.

– Ez is megerősít abban a véleményemben, hogy alapjában véve teljesen normális életet él – mondta Ekholm. – A pszichotikus Én, a mentális összeomlás kívülről alaposan védve van a beteketés ellen. Asztalhoz tud ülni a skalpokkal a zsebében, és jóízűen meg tud vacsorázni. Ha megfelelően értelmezed ezt a képet.

Wallander úgy vélte, érti.

– Más szóval csak két lehetőség van arra, hogy elfogjuk. Vagy rajtukapjuk egy friss büntetést, vagy annyira egyértelmű bizonyítékokat szerzünk, amelyek felett lángoló betűkkel világít a neve.

– Valahogy így. Vagyis nincs könnyű dolgokat.

Ekholm már menni készült, amikor Wallander feltette utolsó kérdését.

– Ismét le fog csapni?

– Lehet, hogy vége – mondta Ekholm. – Björn Fredman és lezáró pontként a szeme.

– Hiszed, hogy így lesz?

– Nem. Ismét le fog csapni. Amit mostanáig láttunk, az csak egy nagyon hosszú lánc kezdete.

Miután Wallander ismét magára maradt, kihessegette kabátjával a méhet az ablakon. Azután teljes csöndben, lehunyva szemmel ült székén, és átgondolt mindent, amit Ekholm mondott. Négy órakerül fölállt, és elment friss kávéért. Azután továbbment a tárgyalóig, ahol a többiek már vártak rá.

Megkérte Ekholmot, ismételje el mindazt, amit ő már hallott. Azután hosszú csönd következett. Wallander nem törte meg a hallgatást, mert tudta, hogy mindannyian az elhangzottakat próbálják értelmezni. Mindenki szembe-

állított mindent a saját véleményével. Utána megkereshetjük, hogy is néz ki a közös álláspontunk, gondolta Wallander.

Megegyezett a véleményük Ekholmével. Björn Fredman életére fognak összpontosítani. Ugyanakkor nem feledkeznek meg arról sem, hogy hátrafelé is tekintsenek.

A megbeszélést a nyomozás következő lépéseinek megtervezésével zárták.

Nem sokkal hat óra után széledtek szét. Egyedül Martinsson távozott el az épületből. El kellett mennie a gyermekeiért. A többiek visszatértek munkájukhoz.

Wallander az ablakhoz lépve kitekintett a nyári estébe.

Valami továbbra sem hagyta nyugodni.

Az a gondolat, hogy továbbra is hamis nyomvonalat követnek.

Mi az, amit nem látott?

Elfordult az ablaktól, és körbenézett a szobában. Mintha egy láthatatlan látogatója érkezett volna.

Ez az, gondolta. Egy kísértetet kergetek. Ahelyett hogy egy élő embert keresnék. Aki talán más irányban található, mint amelybe éppen tekintek.

Éjfélig ült a papírai felett.

Csak miután elhagyta a kapitányságot, akkor jutott eszébe ismét a padlón tornyosuló szennyes.

24.

Az elkövetkező nap reggeli szürkületében Wallander félálomban ment le a mosókonyhába, ahol csodálkozva vette észre, hogy már megelőzte valaki. Már járt a mosógép, így meg kellett elégednie azzal, hogy kér egy időpontot délutánra. Egész idő alatt próbálta emlékezetében tartani aznap éjjeli álmát. Egy heves vágyakozással teli, erotikus látomás volt ez, amelyben Wallander úgy szemlélte önmagát, mint egy dráma valamelyik szereplője. Ébren még megközelítőleg sem volt része ilyen élményben. Nem Baiba volt az, aki úgy lépett be álmába, mintha a hálószobája ajtaján nyitna be. Csak amikor a mosókonyhából felfelé tartott a lakásába, akkor jött rá, hogy az álmában megjelent nő arra a lelkésznőre emlékeztette, akivel a smedstorpi községi hivatalban találkozott. Először elcsodálkozott, majd egy kicsit elszégyellte magát. Később, miután visszaért lakásába, ismét azzá lett az álom, ami valójában volt: álommá, amely a saját törvényei szerint jön létre, majd száll el. Leült a konyhaasztalhoz, és megitta a már előre elkészített kávéját. Érezte a félig nyitott ablakon át beáramló meleget. Lehet, hogy Ann-Britt Höglund nagymamája helyesen jósolt, és tényleg szép nyaruk lesz. Néhány perccel múlt hat óra. Az apja jutott eszébe. Gyakran előfordult, különösen kora reggelenként, hogy gondolatai visszavándoroltak a múltba, a selyemlovagok korába, amikor még jó viszonyban voltak egymással, és minden reggel azzal az érzéssel kelt fel, hogy ő olyan gyerek, akit nagyon szeret az édesapja. De most, több mint negyven év távlatából nehezebb esett látni, hogy tulajdonképpen milyen is volt az apja fiatal férfiként. A képei mit sem változtak: tájképek fajdkakással vagy anélkül. Festményről festményre mindig ugyanaz. Wallander néha azt gondolta, hogy az apja valójában egész életében egyetlen képet festett. Már a legelején elégedett volt vele. Sohasem próbált változtatni rajta. Megitta a kávéját, és megpróbálta elképzelni azt az életet, amelyben apja már nem létezik. Nehezebb esett. Azon tűnődött, mit kezd azzal a vákuummal, amelyet folyton rossz lelkiismerete hagy hátra. A szeptemberre tervezett olaszországi utazás talán a legutolsó lehetőség arra, hogy még egyszer közel kerüljenek egymáshoz, esetleg kibéküljenek, és a boldog időket, a selyemlovagok korát összekapcsolják mindazzal, ami azóta történt. Nem akarta, hogy azon a ponton érjenek véget emlékeik, amikor az utolsó képeket vitte ki a házból, és állította be az egyik felvásárló járművébe, majd az apja mellé állva a selyemlovag után integetett, aki porfelhőt hagyva maga után eltűnt, hogy a

képeket annak az összegnek a háromnegyszereséért adja tovább, mint amit a vastag pénzkötegből leszámolva az apjának adott át fizetségként.

Félresöpörte emlékeit, és fél héttől ismét bűnügyi nyomozó lett. Közben felöltözött, megpróbálta meghatározni az előtte álló napra tervezett feladatok sorrendjét. Hét órakor lépett be a rendőrség kapuján, miután váltott néhány szót a vele egyidejűleg érkezett Norénnel. Ez lett volna Norén szabadság előtti utolsó munkanapja, de több kollégájával együtt ő is elhalasztotta.

– Biztos elkezd majd esni, ha elkaptátok a gyilkost – mondta. – Az időjárás melyik istene lenne tekintettel egy egyszerű rendőrrre, amikor egy sorozatgyilkos garázdálkodik?

Wallander csak mormogott valamit, de nem lehetett érteni. De nem vonta kétségbe, hogy Norén szavaiban a sötét valóság bújik meg.

Bement Hanssonhoz, aki láthatóan minden idejét a kapitányságon tölti. Nyomasztják a fáradtságos nyomozás gondjai és annak a terhe, hogy helyettes főnökké nevezték ki. Arca elszürkült, akár egy utcakő. Épp egy ősi villanyborotvával borotválkozott, amikor Wallander belépett. Inge gyűrött, szeme véraláfutásos volt.

– Időnként meg kell próbálnod aludni néhány órát – mondta Wallander. – Nem hárul rád nagyobb felelősség, mint bárki másra.

Hansson kikapcsolta a borotvát, és vészjóslón szemlélte az eredményt zsebtükrében.

– Tegnap bevettem egy altatót – mondta. – De még így sem tudtam elaludni. Egyetlen eredménye, hogy most fáj a fejem.

Wallander csendben figyelte. Együtt érzett vele. Hanssonnak sohasem volt álma, hogy főnök legyen.

– Malmöbe megyek – mondta. – Szeretnék még egyszer beszélni Björn Fredman családjával. Legfőképp azokkal, akik tegnap nem voltak ott.

Hansson kérdően nézett rá.

– Egy négyéves kisfiút akarsz kihallgatni? Azt nem teheted meg.

– Mindenelőtt a lányra gondolok – felelte Wallander. – Ő mégiscsak tizenhét. És nem tervezem, hogy bárkit is kihallgatnék.

Hansson bólintott, majd nagy nehezen felállt az íróasztala mellől. Egy könyvre mutatott, amely kinyitva feküdt előtte.

– Ekholmától kaptam – mondta. – Magatartás-kutatás hírhedt sorozatgyilkosok esettanulmányai alapján. Fel sem lehet fogni, mire képesek az emberek, ha kellően beteg az elméjük.

– Ír valamit a skalpokról?

– Az a trófeagyűjtés enyhébb formái közé tartozik. Ha tudnád, mi mindent találtak az emberek otthonában, elfogna a rosszulét.

– Így is elfogott már a rosszulét – felelte Wallander. – Azt hiszem, el tudom képzelni, mi áll abban a könyvben.

– Hétköznapi emberek – folytatta Hansson lemondóan. – Külsőre teljesen normálisak. Közben elmebeteg ragadozók. Egy francia férfi, egy szentelep vezetője, rendszerint felvágta az áldozatai hasát, és beledugta a fejüket, hogy abba fulladjanak bele. Ez csak egy példa.

– Ennyi elég lesz – mondta Wallander tiltakozón.

– Ekholm azt kérte, adjam oda neked a könyvet, ha végeztem vele – mondta Hansson.

– Ezt el is tudom képzelni – felelte Wallander. – De kétlem, hogy lesz időm elolvasni. Vagy kedvem.

Az étkezöben Wallander kent egy szelet kenyeret, amelyet magával vitt, amikor elindult a kapitányságról.

A kocsiban ette meg, miközben azon gondolkozott, felhívhatja-e Lindát ilyen kora reggel. De inkább nem tette.

Fél kilenc körül ért Malmöbe. A nyári szélcsend már ekkor beállt. A malmői bejáró előtt egymást keresztező autópályákon visszafogottabb volt a forgalom, mint máskor. Lekanyarodott Rosengård felé, és megállt az előtt a ház előtt, ahol előző nap már járt. Leállította a motort, majd a kocsiban maradvá még egyszer végiggondolta, miért is jött most ide. Úgy döntöttek, Björn Fredman életére összpontosítják a nyomozást. Eddig tudta az okot. Ezenkívül szükség volt rá, hogy beszéljen a lánnyal. A négyéves kisfiú nem volt olyan fontos. Előhúzott a kesztyűtartóból egy koszos benzinszámlát, majd elővette a tollát. Legnagyobb bosszúságára megállapította, hogy kifolyt a tinta. A mellzsebe körül, amelyben a tollat tartotta, csaknem tenyérnagyságú folt keletkezett. A fehér ingen ez úgy hatott, mintha a szíve közepére lóttek volna. Az ing még majdnem új volt. Baiba vette neki múlt karácsonyra, miután átvizsgálta a ruhásszekrényét, és kiválogatta a régi és kopott holmijait.

Első benyomása az volt, hogy a sors úgy akarja, menjen vissza Ystadba, és feküdjön le aludni. Nem is tudta, hány inget kellett évről évre kidobnia azért, mert elfelejtette visszatenni a kupakot a tollra, mielőtt bedugta a mellzsebébe.

Elgondolkozott, hogy bemenjen-e a városba új inget venni. De még legalább egy óra, mire kinyitnak az üzletek. Nem ment. A maszatos tollat kihajította az ablakon, és a kesztyűtartó kacsái között keresett egy másikat. Azután felírt néhány címszót a benzinszámla hátoldalára. *B. F. barátai. Régebben és ma. Váratlan események.* Összegyúrta a cédulát. Bele akarta tenni a mellzsebébe, de még éppen időben lefékezte magát. Kiszállt a kocsiból, és levette a kabátját. A kabát bélése nem lett festékes. Komoran mustrálta az ingét. Aztán bement a házba, és megnyomta a lift hívógombját. Az előző napi üvegszilánkok még mindig ott voltak a liftben. Felment a harmadikra, és becsöngetett a lakásba. Semmi zaj nem szűrődött ki bentről. Lehet, hogy még alszanak. Több mint egy percet várt, majd még egyszer csöngetett. Kinyílt az

ajtó. A Stefan nevű fiú volt az. Meglepődött, hogy Wallander áll előtte, de mosolygott. Tekintete éber volt.

– Remélem, nem jöttem túl korán – szólta Wallander. – Persze telefonálhattam volna előre. De itt volt dolgom Malmöben, és gondoltam, kihasználom az alkalmat.

Gyenge hazugság, gondolta, de célravezető.

A fiú beengedte az előszobába. Atléta és farmernadrág volt rajta. Meztláb volt.

– Egyedül vagyok itthon – mondta. – Édesanyám elutazott az öcsémmel Koppenhágába.

– Szép nap ez egy koppenhágai utazásra – válaszolta Wallander hízelgően.

– Igen, szeret oda menni. Távól mindentől.

Szavai üresen kongtak az előszobában. Wallander furcsállta, mennyire nem érinti meg a fiút apja halála. Bementek a nappaliba. Wallander letette a kabátját egy székre, és a tintafoltra mutatott.

– Mindig ez történik velem – mondta.

– Velem soha – felelte a fiú mosolyogva. – Készíthetek kávé, ha kér.

– Nem, köszönöm.

Leültek egymással szemben az asztalhoz. A kanapén lévő gyapjútakaró és párna elárulta, hogy ott aludt valaki. Az egyik szék alatt Wallander meglátott egy üres borosüveget. A fiú azonnal észrevette, hogy Wallander odanéz. Ébersége egy pillanatra sem hagyott alább. Wallander azon töprengett, egyáltalán jogában áll-e egy kiskorú fiúval az apja haláláról beszélni. Ráadásul nem is szabályosan, vagyis egy hozzátartozó jelenlétében. Ugyanakkor nem akarta elszalasztani a lehetőséget. A fiú különben is meglepően érett volt a korához képest. Wallander egész idő alatt úgy érezte, mintha egy korabeli férfival beszélne. Még Linda is gyerekesnek látszik ehhez a fiúhoz képest.

– Mire készülsz a nyáron? – kérdezte Wallander. – Szép időnk lesz.

A fiú elmosolyodott.

– Rengeteg tennivalóm van – felelte.

Wallander várta a folytatást, de hiába.

– Hányadikos leszel ősszel?

– Nyolcadikos.

– Jól megy a sulis?

– Igen.

– Melyik a kedvenc tantárgyad?

– Egyik sem. A matek a legkönnyebb. Alapítottunk egy klubot, amely a számmisztikával foglalkozik.

– Ez nekem nem mond sokat.

– A háromkirályok. A hét szűk esztendő. A számmisztika megkísérli megjósolni a jövőt. Olyan számokat használ, amelyeket az emberek saját életéből lehet kiszámítani.

– Érdekesen hangzik.

– Igen.

Wallander érezte, hogy egyre jobban elbűvöli a fiú. Erős fizikuma éles kontrasztban állt gyermeki arcával. De gondolkodásában semmi kifogásolnivalót nem talált.

Wallander előhúzta kabátjából az összegyűrt benzinszámlát. Közben kiesett a lakáskulcs a zsebéből. Visszatette és visszaült.

– Van néhány kérdésem – mondta. – De ez egyáltalán nem kihallgatás. Ha meg szeretnéd várni az édesanyádat, csak szólj!

– Nem szükséges. Válaszolok, ha tudok.

– A nővéred – kezdte Wallander. – Mikor jön vissza?

– Nem tudom.

A fiú ránézett. Semmit nem döntött el a kérdés. Habozás nélkül válaszolt. Wallander elgondolkozott, nem tévedett-e az elmúlt napon.

– Gondolom, tartjátok vele a kapcsolatot. Tudjátok, merre van.

– Egyszerűen elment. Nem ez az első alkalom. Majd visszajön, ha akar.

– Remélem, megérted, ha ezt egy kissé különösnek találom.

– Nekünk nem az.

A fiú rendíthetetlennek látszott. Wallander meg volt róla győződve, hogy tudja, hol a nővére, de nem kényszerítheti a válaszra. Az a lehetőség sem volt kizárt, hogy a lány tényleg megrendült, és egyszerűen elmenekült az egész szituáció elől.

– Nincs esetleg Koppenhágában? – kérdezte óvatosan. – És édesanyád nem azért utazott ma oda, hogy meglátogassa?

– Cipőt akar venni.

Wallander bólintott.

– Beszéljünk egész másról! – folytatta. – Volt időd gondolkozni. Van már valami elképzelésed, ki ölhetta meg édesapádat?

– Nincs.

– Neked is az a véleményed, mint édesanyádnak, hogy többen is szívesen megtették volna?

– Igen.

– Miért?

Első alkalommal keletkezett rés a fiú rendíthetetlen, udvarias és barátságos modorán. Nem várt módon, indulatosan válaszolt.

– Az apám gonosz ember volt – tört ki belőle. – Már réges-rég nem volt joga az élethez.

Wallandert kényelmetlenül érintették a fiú szavai. Hogy szorulhat egy fiatal emberbe ennyi gyűlölet?

– Ilyet azért nem szabad mondani – válaszolta. – Hogy egy embernek nincs joga élni. Akármit is tett.

A fiú ismét rendíthetetlen lett.

– Mégis milyen gáztetteket követett el? – folytatta Wallander. – Sok tolvaj van. Sokan kereskednek lopott holmikkal. Ettől még nem szörnyetegek.

– Rémületben tartott bennünket.

– Hogyan?

– Mindenki félt tőle.

– Te is?

– Igen. De az utolsó évben már nem.

– Miért nem?

– Eltűnt a félelmem.

– Édesanyád?

– Ő félt.

– Az öcséd?

– Elszaladt és elbújt, ha azt hitte, hogy az apám jön.

– A nővéred?

– Ő félt közülünk a legjobban.

Wallandernek feltűnt valami alig észrevehető változás a fiú hangjában. Egy pillanatig habozott, de aztán biztos lett benne.

– És miért? – kérdezte óvatosan.

– Ő volt a legérzékenyebb.

Wallander sebtében úgy döntött, vállalja a kockázatot.

– Hozzáért az apád?

– Hogy?

– Szerintem érted, mire gondolok.

– Igen. De soha nem nyúlt hozzá.

Ez az, gondolta Wallander, de próbálta leplezni reakcióját. Lehet, hogy megerőszkolta a saját lányát. Talán a kisebbik fiút is. Talán még azt is, amellyikkel éppen beszélek. Felháborította ennek az elképzelhető aljasságnak a gondolata.

– Volt igazi barátja az apádnak? – kérdezte.

– Sok ismerőse volt. Hogy barátja volt-e, azt nem tudom.

– Ha javasolnod kellene valakit, aki jól ismerte az apádat, szerinted kivel lenne érdemes beszélnem?

A fiú önkéntelenül is elmosolyodott, de azonnal helyreállította kontrollját.

– Peter Hjelm – felelte.

Wallander felírta a nevet.

– Miért mosolyogtál?

– Nem tudom.

– Ismered Peter Hjelmet?

– Természetesen találkoztam vele.
– Hol tudom elérni?
– Benne van a telefonkönyvben az alkalmi munkások között. A Kungsgatanon lakik.

– És miféle kapcsolat volt köztük?
– Együtt ittak. Hogy azonkívül még mit csináltak, azt nem tudom.
Wallander körbenézett a szobában.

– Van még olyan dolog a lakásban, ami édesapádé volt?

– Nincs.

– Semmi?

– Egy darab se.

Wallander betette a cédulát nadrágja zsebébe. Nem tudott többet mondani.

– Milyen rendőrnek lenni? – kérdezte a fiú hirtelen.

Wallander úgy érezte, tényleg érdekli a fiút a válasz.

Csak úgy szikráztak az éber szemei.

– Hol ilyen, hol olyan – felelte Wallander.

Hirtelen maga sem tudta, pillanatnyilag mit is tart a hivatásáról.

– Milyen érzés elkapni egy gyilkost?

– Hideg, egyhangú és szálnalmas – válaszolta Wallander, és mélységes megvetéssel gondolt azokra a hazug tévésorozatokra, amelyeket minden bizonnyal a fiú is látott.

– Mit tesz majd, ha elkapja az apám gyilkosát?

– Nem tudom – felelte Wallander. – Ez attól függ.

– Veszélyes ember lehet. Ha már másokat is meggyilkolt.

Wallandert kínosan érintette a fiú kíváncsisága.

– Elkapjuk – mondta határozottan, hogy véget vessen a beszélgetésnek.

– Előbb vagy utóbb elkapjuk.

Fölállt, és megkérdezte, hol a mosdó. A fiú az előszobából nyíló egyik ajtóra mutatott. Wallander becsukta maga mögött az ajtót. Megvizsgálta arcát a tükörben. Okvetlenül napfényre volt szüksége. Miután végzett a pisiléssel, óvatosan kinyitotta a fürdőszobaszekrényt. Néhány csomag gyógyszert talált benne. Az egyikre Louise Fredman nevét írták. Leolvasta továbbá, hogy november kilencedikén született. Agyába véste a gyógyszer és az azt felíró orvos nevét. *Saroten*. Még sohasem hallott erről a gyógyszerről. Ha visszaér Ystadba, majd utánanéző a gyógyszerek hivatalos listájában.

Ahogy visszatért a nappaliba, a fiú ugyanúgy ült, mint előtte. Wallandernek átfutott az agyán, hogy vajon teljesen normális-e. Koraérett viselkedése és önuralma furcsa benyomást keltett benne.

A fiú ránézett és mosolygott. Egy pillanatra mintha eltűnt volna az éberség a szeméből. Wallander félresöpörte a gondolatot, majd fölvette a kabátját.

– Fogok még hallatni magamról – mondta. – Ne felejtse el megmondani édesanyádnak, hogy itt jártam! Jó lenne, ha elmesélnéd neki, miről beszélgettünk.

– Egyszer majd meglátogathatom? – kérdezte a fiú.

Wallandert meglepte a kérdés. Mintha nekidobtak volna egy labdát, amit nem tudott elkapni.

– Úgy érted, eljönne egyszer az ystadi rendőrkapitányságra?

– Igen.

– Természetesen lehet róla szó – mondta Wallander. – De hívj fel előtte! Sokszor vagyok úton. És nem is mindig megfelelő.

Wallander kilépett a lépcsőházba, és megnyomta a lift hívógombját. Bólintottak egymásnak. A fiú becsukta az ajtót. Wallander lement, és kiment a napfényre. Ez volt az eddigi legmelegebb nap a nyáron. Egy pillanatra megállt, és élvezte a meleget. Közben megpróbálta eldönteni, mit is tegyen. Könnyen meghozta a döntést. A kapitányságra hajtott. Forsfält a szobájában volt. Wallander beszámolt a fiúval folytatott beszélgetéséről. Megadta Forsfältnek az orvos nevét, és megkérte, hogy minél előbb beszéljen vele. *Gunnar Bergdahl*nak hívják. Azután beszámolt arról a gyanújáról, hogy Björn Fredman esetleg hozzányúlt a lányához, és az sem kizárt, hogy a két fiút is molesztálta. Forsfält biztos volt benne, hogy ilyesmi miatt sohasem gyanúsították Fredmant, de azért megígérte, hogy a lehető leggyorsabban utánanéző a dolognak. Wallander rátért Peter Hjelmre. Forsfält tájékoztatta róla, hogy Hjelm sok tekintetben hasonlít Björn Fredmanra. Több börtönben is ült már. Egyszer együtt ítélték el Fredmannal, közös orgazdaságért. Forsfältnek az volt a véleménye, hogy sok esetben Hjelm szerezte be az árut, amelyet aztán Fredman adott tovább. Wallander megkérdezte Forsfältet, ellenezné-e, ha egyedül beszélne Hjelmmel.

– Én csak örülök, ha kihagyhatom – válaszolta Forsfält.

– Hátvédként lesz rád szükségem – tette hozzá Wallander.

Wallander utánanézett a telefonkönyvben Hjelm címének. A mobilszámát megadta Forsfältnek. Úgy búcsúztak el, hogy ebéd előtt találkoznak. Forsfält bízott benne, hogy addigra már Björn Fredman valamennyi anyagáról begyűjti a másolatokat. Wallander a kapitányságnál hagyta az autóját, és gyalog ment a Kungsgatanra. Egy ruhaüzletben vásárolt magának egy új inget, amelyet rögtön fel is vett. A tintafoltosat rövid habozás után eldobta. Mégiscsak Baibától kapta ajándékba. Ismét kint találta magát a napfényben. Néhány percre leült egy padra, lehunyta a szemét, és a nap felé fordította arcát. Azután elment a házhoz, amelyben Hjelm lakott. Az ajtót csak egy számkóddal lehetett kinyitni, de szerencséje volt. Pár perc múlva egy idősebb férfi jött kifelé a kutyájával. Wallander barátságosan rábiccentett, majd bement a házba. A névtábláról leolvasta, hogy Hjelm a második emeleten lakik. Amikor ki akarta nyitni a lift ajtaját, megszólalt a mobilja. Forsfält volt az.

– Hol vagy? – kérdezte.
– Hjelm házában állok a lift előtt.
– Ebben bízom. Hogy még nem vagy ott.
– Történt valami?
– Elértem az orvost. Kiderült, hogy ismerjük egymást. Teljesen el is felejtettem.
– Mit mondott?
– Olyan valamit, amit egyáltalán nem lett volna szabad kiszolgáltatnia. De megígértem neki, hogy nem fogom megnevezni. Más szóval te sem teheted.
– Ígérem.
– Azt állította, hogy az illető, akinek a nevét nem ejtjük ki telefonon, egy pszichiátriai klinikán tartózkodik.
Wallandernek elállt a lélegzete.
– Ezért utazott tehát el – mondta.
– Nem – mondta Forsfält. – Épp ellenkezőleg. Három éve van azon a klinikán.
Wallander csak hallgatott. A házban elhívta valaki a liftet, ami nagy csörömpölések közepette elindult fölfelé.
– Majd folytatjuk – mondta.
– Sok szerencsét Hjelmnél!
Véget ért a beszélgetés.
Wallander sokáig tűnődött az imént hallottakon.
Azután felgyalogolt a lépcsőn a másodikra.

25.

Wallander már hallotta valamikor a zenét, amely Hjelm lakásából szűrődött ki. Egyik fülét szorosan az ajtóra tapasztotta. Ekkor jutott eszébe, hogy Linda játszotta ezt egy időben. Halványan emlékezett rá. „Grateful Dead” volt az együttes neve. Megnyomta a csöngőt, és egy lépéssel hátrébb állt. Nagyon hangos volt a zene. Újfent csöngetett, de nem jött senki ajtót nyitni. Csak azután kapcsolták ki a zenét, hogy erősen bedörömbölt. Lépéseket hallott, majd kinyílt az ajtó. Wallander valamiért azt várta, hogy csak résnyire nyílik ki. Miután kitérült az ajtó, Wallander hátrébb lépett. A férfi anyaszült meztelenül fogadta. Ráadásul szemmel láthatóan kábítószer hatása alatt állt. Wallander bemutatkozott, és megmutatta az igazolványát. A férfi rá sem nézett. Csak Wallandert bámulta.

– Téged már láttalak – mondta. – A tévében. És az újságokban. Én soha nem olvasok újságot. Úgyhogy biztosan címlapon láttalak. Vagy plakáton. A népszerű zsaru. Aki embereket lő agyon anélkül, hogy engedélyt kérne. Mit mondtál, hogy hívnak? Wahlgren?

– Wallander. Te vagy Peter Hjelm?

– *Yes.*

– Beszélni akarok veled.

A meztelen férfi sokatmondón mutatott a lakás belseje felé. Wallander ebből arra következtetett, hogy hölgylátogatója van.

– Nem változtat a lényegen – mondta Wallander. – Valószínűleg nem tart soká.

Hjelm kelleetlenül engedte be az előszobába.

– Vegyél fel valamit! – parancsolta meg Wallander.

Hjelm vállat vont, majd lerántott egy kabátot az egyik vállfáról, és fölvette. Egy régi kalapot is a fejébe csapott. Wallander követte őt a hosszú folyosón. Régimódi, tágas lakásban lakott Hjelm. Wallander néha arról álmodott, hogy talál egy ilyen lakást Ystadban. Egy alkalommal érdeklődött is az egyik nagy lakás iránt a piac melletti vörös házban, amelyben a könyvkereskedés is helyet kapott. Ám egészen megrémült, amikor meghallotta az árát. A nappaliba érve Wallander elképedten látta, amint egy meztelen férfi maga köré csavarja a lepedőt Wallander egyszerű és olykor előítéletekkel teli világnézete szerint az a férfi, aki csupaszon nyit ajtót, és sokatmondó gesztussal mutogat a lakása felé, legfeljebb egy meztelen nőt tud odabent, nem egy meztelen férfit.

Hogy zavarodottságát leplezze, nyers, hivatalos hangnemet ütött meg. Odahúzott magának egy széket, majd jelezte Hjelmnek, hogy üljön le vele szemben.

– Kicsoda maga? – kérdezte aztán a másik férfit, aki jóval fiatalabb volt Hjelmnél.

– Geert nem tud svédül – mondta Hjelm. – Amszterdamból jött, és csak futó látogatást tesz nálam, hogy úgy mondjam.

– Mondd meg neki, hogy látni akarom az iratait! – mondta Wallander. – De azonnal!

Hjelm nagyon rosszul beszélt angolul, lényegesen rosszabbul, mint Wallander. A lepedőbe burkolózott férfi eltűnt, és egy holland jogosítvánnyal tért vissza. Wallander, mint általában, most sem hozott magával írószerszámot. Megjegyezte a férfi utónevét, Van Loenen, majd visszaadta a jogosítványát. Azután feltett néhány rövid kérdést. Van Loenen azt állította, hogy pincér egy amszterdami kávézóban, és ott találkozott Peter Hjelmmeel. Harmadik alkalommal jár Malmöben. Két nap múlva akar visszautazni vonattal Amszterdamba. Majd Wallander megkérte, hogy hagyja el a helyiséget. Hjelm a padlón foglalt helyet kabátjában, kalapját mélyen a homlokába húzva. Wallander dühös lett.

– Vedd le a kalapot! – kiabált Hjelmre. – És ülj egy székre! Különbö iderendelek egy kocsi, és magammal viszlek a kapitányságra.

Hjelm megtette, amit mondtak neki. Nagy ívben elhajította a kalapját, ami két virágcserep között landolt az ablakpárkányon. Wallander még mindig dühös volt, amikor feltette kérdéseit. Annyira dühös, hogy izzadni kezdett.

– Björn Fredman meghalt – mondta kegyetlenül. – De ezt már talán tudod.

Hjelm elcsendesült. Nem tudta.

– Megölték – folytatta Wallander. – Ráadásul valaki savat is öntött a szemébe. És levágta a fejbőre egy darabját. Három napja történt. Most azt keressük, hogy ki tette. Az elkövető már két embert meggyilkolt előtte. Egy Wetterstedt nevű egykori politikust és egy műkereskedőt, akit Arne Carlmannak hívtak. De talán értesültél róla.

Hjelm lassan bólintott. Wallander megpróbálta értelmezni a reakcióját, de nem sikerült.

– Most már világos, miért nem vette fel a telefont – mondta egy idő után. – Tegnap egész nap próbáltam hívni. És ma reggel is.

– Mit akartál tőle?

– El akartam hívni enni.

Wallander világosan látta, hogy Hjelm hazudik. Mivel még mindig dühítette Hjelm arrogáns viselkedése, nem esett nehezére, hogy keményebben bánjon vele. Hosszú évek alatt mindössze kétszer veszítette el az önuralmát

annyira, hogy megüsse a kihallgatott személyt. Legtöbbször úrrá tudott lenni a haragján.

– Nekem ne hazudj! – mondta. – Egyetlen esélyed, hogy belátható időn belül láthass kimenni ezen az ajtón, ha világosan, érthetően és mindenekelőtt a valóságnak megfelelően válaszolsz a kérdéseimre. Máskülönben elszabadul a pokol. Egy örült sorozatgyilkossal van dolgunk. Ez azt jelenti, hogy a rendőrség különleges jogkörrel rendelkezik.

Ez utóbbi persze nem volt igaz, de Wallander látta, hogy gyakorol némi hatást Hjelmre.

– Azért hívtam, hogy megbeszéljek veled valamit egy folyó ügyünkkel kapcsolatban.

– Mi ez az ügy?

– Egy kis import-export. Tartozott nekem egy kevés pénzzel.

– Mennyire kevésel?

– Kevéssel. Körülbelül százezer koronával. Többel nem.

Wallandernek ez a kisebb összeg többhavi fizetését jelentette. Ettől még dühösebb lett.

– A Fredmannal bonyolított ügyleteidet egyelőre felejtjük el. Az a malmói rendőrség dolga. Én azt akarom tudni, van-e valamilyen elképzelésed arról, ki ölhetette meg Fredmant.

– Mindenesetre én nem.

– Ezt én sem gondoltam. Másvalaki?

Wallander látta, hogy Hjelm tényleg feszülten gondolkodik.

– Nem tudom – válaszolta végül.

– Miért haboztál?

– Björn sok mindennel foglalkozott, amiről én nem tudok.

– Mint például?

– Nem tudom.

– Értelmes választ akarok!

– De a fenébe is, nem tudom! Az üzletek egy részét együtt bonyolítottuk. Hogy mivel ütötte el Fredman a többi idejét, igazán nem tudom. Ebben a szakmában nem jó, ha sokat tud az ember. Az sem jó, ha túl keveset tud valaki. De az más kérdés.

– Akkor tippeld meg, miket csinálhatott!

– Azt hiszem, inkasszós ügyletei voltak.

– Tehát olyasmi volt, mint egy torpedó?

– Úgy valahogy.

– Kik voltak a megbízói?

– Nem tudom.

– Ne hazudj!

– Nem hazudok. Tényleg nem tudom.

Wallander már majdnem hitt neki.

– És mi van még?
– Meglehetősen titokzatos volt. Sokat utazott. És mire visszatért, leburnult. És hozott szuvenírt.
– Hová utazott?
– Azt soha nem mondta. De az útjai után mindig jól állt anyagilag. Björn Fredman útlevele, jutott Wallander eszébe. Azt nem találtuk meg.
– Ki ismerte még rajtad kívül Björn Fredmant?
– Biztos sokan voltak.
– Ki ismerte olyan jól, mint te?
– Senki.
– Volt nője?
– Micsoda kérdés! Még szép, hogy voltak női!
– Volt köztük valaki fontosabb?
– Gyakran váltogatta őket.
– Miért váltogatta?
– Miért váltogatja az ember? Miért váltogatom én? Miért találkozik valaki egyik nap egy amszterdamival, másik nap pedig egy bjarredivel?
– Bjarred?
– Csak egy példa, a fenébe is! Legyen Halmstad, ha azt jobban szereted!
Wallander szünetet tartott, és homlokát ráncolva figyelte Hjelmet. Ösztönös ellenszenvet érzett iránta. A tolvaj iránt, aki kevés pénznek tart százezer koronát.
– Gustaf Wetterstedt – szólalt meg aztán. – És Arne Carlman. Láttam rajtad, hogy hallottál a halálukról.
– Újságot nem olvasok. De a tévét nézem.
– Nem emlékszel rá, hogy Björn Fredman valamikor említette volna a nevüket?
– Nem tette.
– Nem lehet, hogy elfelejtetted? Elképzelhető, hogy mégis ismerte őket? Hjelm több mint egy percig ült némán. Wallander várt.
– Teljesen biztos vagyok benne – mondta aztán. – Persze nem kizárt, hogy ismerte őket, de én nem tudtam róla.
– Ez a még szabadlábón járkáló férfi igen veszélyes – mondta Wallander. – Jéghideg és számító. És örült. Savat öntött Fredman szemébe. Elképzelhetetlen kínna járhatott. Érted, mire célzok?
– Igen.
– Szeretném, ha bedolgoznál egy kis lábmunkával. Terjeszd el, hogy a rendőrség keresi a kapcsolatot a három ember közt! Gondolom, egyetértesz azzal, hogy ki kell vonnunk ezt az örültet a forgalomból. Aki savat önt a haverod szemébe.
Hjelm undorral vágott egy grimaszt.
– Persze.

Wallander fölállt.

– Hívd fel Forsfält biztost! – mondta. – Vagy jelentkezz nálam! Ystadban. Minden fontos, ami az eszedbe jut.

– Björnnek volt egy Marianne nevű barátnője – mondta Hjelm. – Fent lakik a Triangulumnál.

– Mi a vezetékneve?

– Eriksson, azt hiszem.

– Mit csinál?

– Nem tudom.

– Megvan a telefonszáma?

– Elő tudom keresni.

– Akkor keresd!

Wallander várt, amíg Hjelm nem volt a szobában. Az áthallatszó sustorgás időnként ingerültnek hangzott. Hjelm visszajött, és átnyújtott egy cédulát Wallandernek. Azután kikísérte az előszobába.

Olyan benyomást keltett, mintha már kijózanodott volna a kezdeti magasrepülésből. Ugyanakkor úgy festett, mint akit egyáltalán nem érintett meg az, ami a barátjával történt. Wallander rendkívül ellenszenvesnek találta ezt az érzéketlenséget. Felfoghatatlan volt számára.

– Ez az örült... – kezdte Hjelm, de nem fejezte be a mondatot. Wallander így is értette a kérdést.

– Bizonyos embereket nézett ki magának. Ha nem látsz összefüggést saját magad, valamint Wetterstedt, Carlman és Fredman között, akkor aligha kell aggódnod.

– Miért nem kaptátok már el?

Wallander meredten nézett Hjelmre.

– Többek között azért nem, mert az olyanok, mint te, hihetetlenül nehéz feladatnak tartják, hogy válaszoljanak a kérdéseinkre – mondta.

Nem várt a liftre, otthagya Hjelmet. Az utcára érve ismét a nap felé fordította arcát, és lehuntya a szemét. Felelevenítette magában a Hjelmrel folytatott beszélgetést, és továbbra sem szabadult attól az érzéstől, hogy hamis nyomvonalat követnek. Kinyitotta a szemét, és a házfal melletti árnyékba lépett. Nem hagyta nyugodni a tudat, hogy zsákutcába tereli az egész nyomozást. Ismét előtört belőle az a halvány érzés, hogy valaki mondott neki valami fontos dolgot. Ott van valami, amit nem látok, gondolta. Van valami összefüggés Wetterstedt, Carlman és Fredman között. Itt bukdácsolok fölötte, csak nem veszem észre. Érezte, hogyan fészkel be magát a nyugtalanság a gyomrába. A férfi, akit keresnek, ismét lecsaphat, a nyomozás pedig egész egyszerűen ott tart, hogy fogalmuk sincs, ki az illető. Éppoly kevésbé tudják azt is, hol keressék. Kilépett a ház falának árnyékából, és leintett egy szabad taxit.

Elmúlt fél tizenkettő, amikor a kapitányság előtt fizetett és kiszállt. Forsfält szobájába lépve kollégája jelezte, hogy hívja fel Ystadot. Ismét elfogta a félelem, hogy valami komoly dolog történt. Ebba vette fel a telefont. Először is megnyugtatta, majd kapcsolta Nyberget. Forsfält átadta Wallandernek az íróasztalát. Wallander magához vett egy darab papírt, és jegyzetelt. Találtak egy ujjlenyomatot Fredman bal szemhéján. Nem volt tökéletes, de így is sikerült megállapítaniuk, hogy ugyanezt a lenyomatot találták a két előző tetthelyen is. Többé semmi kétség nem fért hozzá, hogy egy és ugyanazon tettest keresik. Az igazságügyi orvos szakértői vizsgálatból kiderült, hogy Fredman kevesebb mint tíz órája volt halott, amikor rátaláltak a holttestére. Ezenkívül az orvos biztos volt benne, hogy Fredman még élt, amikor a savat a szemébe öntötték.

Wallandert Nyberg után Ebba rögtön Martinssonhoz kapcsolta, aki megkapta az Interpol igazolását arról, hogy Dolores Maria Santana apja azonosította a láncc medálját. Arról is beszámolt Martinsson, hogy a Dominikai Köztársaság svéd nagykövetsége nem volt hajlandó magára vállalni a holttest maradványait tartalmazó koporsó Santiagóba szállításának költségeit. Wallander csak fél füllel figyelt oda, majd miután Martinsson befejezte panaszkodását a nagykövetség gyatra segítőkészségéről, megkérdezte tőle, hogy Svedberg és Ann-Britt Höglund mivel foglalkoznak éppen. Csak ásnak, ásnak, hangzott Martinsson válasza, de egyelőre nem találtak semmit. Wallander elmondta, hogy délután megy vissza Ystadba, majd lezárta a beszélgetést. Forsfält ez idő alatt a folyosón állt és tüszögött.

– Allergia – mondta, majd kifújta az orrát. – Nyáron a legrosszabb.

Tekintettel a szép időre, gyalog mentek el Forsfält gyakran látogatott étterméig, ahol spagettit ettek. Miután Wallander beszámolt Hjelmrel folytatott beszélgetéséről, Forsfält mesélt neki az Älmhut közelében található kis nyaralójáról. Wallander rájött, Forsfält nem akarja elrontani az ebédet azzal, hogy az éppen aktuális nyomozásról beszélget. Normális esetben Wallandernek nehezebbre esett volna uralkodnia a türelmetlenségén, de Forsfält társaságában könnyű dolga volt. Egyre nagyobb bűvölettel hallgatta, amint a vele szemben ülő idős rendőrtiszt arról az öreg kovácsról mesél, aki helyreállította a házát. Csak kávézás közben engedte meg, hogy visszatérjenek a nyomozásra. Megígérte, hogy még aznap kihallgatja Marianne Erikssont. Az a felfedezés azonban érdekesebb volt, hogy Louise Fredman három éve tartózkodik egy pszichiátriai klinikán.

– Nem tudom – szölt Forsfält –, de úgy sejtem, Lundban van. A St. Lars Kórházban. Úgy tudom, odakerülnek a súlyosabb esetek.

– Elég nehéz legyűrni azt a sok akadályt, amellyel akkor kerül szembe valaki, amikor a kortörténetbe kíván bepillantást nyerni – mondta Wallander. – Persze jól van ez így. De úgy hiszem, tényleg fontos ez a dolog Louise Fredmannal. Nem utolsósorban amiatt, hogy a családja nem mondott igazat.

– Ez nem normális inkább? – vetette ellen Forsfält. – Nem szívesen tesz említést az ember a családjában előforduló pszichés betegségekről. Volt egy nagynéném, akit újra meg újra ideggyógyintézetbe szállítottak. Emlékszem, kívülállóként jelenlétében jóformán soha nem beszéltünk róla. Szégyelli az ember.

– Megkérem az egyik ystadi államügyészt, hogy vegye fel a kapcsolatot Malmövel – mondta Wallander. – Most valamennyi elképzelhető formásra szükség van ahhoz, hogy tovább tudjunk lépni.

– Mire akarsz hivatkozni? – kérdezte Forsfält.

Wallander belegondolt.

– Nem tudom. Az a gyanúm, hogy Björn Fredman talán megerőszkolta.

– Az nem elég – vágta rá Forsfält határozottan.

– Tudom – látta be Wallander. – De valahogy ki kell fejeznem, milyen rendkívüli fontosságú az egész gyilkossági nyomozás szempontjából, hogy információkat kapjak Louise Fredmanról. Róla és tőle.

– Mennyiben hiszed, hogy segítségre lehet?

Wallander felemelte a karját.

– Nem tudom – mondta. – Lehet, hogy az égvilágon semmi nem lesz világosabb attól, ha megtudjuk, miért van a zárt osztályon. Lehet, hogy egyáltalán nem is képes más emberekkel kommunikálni.

Forsfält elgondolkodón bólintott. Wallander tisztában volt vele, hogy Forsfält kifogásai helyénvalók. Ugyanakkor nem hagyhatta számításon kívül a megérzését, amely azt súgta, hogy Louise Fredman kulcsfontosságú a nyomozásban. De Forsfälttel nem beszélt intuícióról és sejtésekről.

Wallander állta a számlát. Miután visszaértek a kapitányságra, Forsfält elhozott a recepcióról egy fekete nejlonzsákot.

– Van itt neked néhány kiló papír, amely elég jól összefoglalja Björn Fredman hányatott életét – mondta mosolyogva.

Azután hirtelen elkomolyodott, mert nevetését nem érezte helyénvalónak.

– Szegény pára – mondta. – Borzalmas kínokat állhatott ki. Mit követett el, hogy rászolgált?

– Pontosan ez a kérdés – mondta Wallander. – Mit követett el? Mit tett Wetterstedt? És Carlman? És kivel tettek valamit?

– Skalpok és szétmárt szemek. Hová vezet még mindez?

– A birodalmi rendőrség szerint egy olyan társadalomhoz, amelyben egy rendőrkörzetnek, mint például Ystad, nem feltétlenül kell hétvégén is dolgoznia – felelte Wallander.

Forsfält hallgatott egy darabig, mielőtt válaszolt.

– Nem hiszem, hogy ez lenne a legmegfelelőbb reakció a fejlődésre.

– Ezt mondd a nagyfőnöknek! – felelte Wallander.

– Ő is mit tehet? – vetette ellen Forsfält. – Egy felügyelőtanácsnak az alárendeltje. A háta mögött pedig ott állnak a politikusok.

– Azt mindenesetre megmondhatja, mi a helyzet – mondta Wallander. – És visszaléphet, ha mindez túl messzire vezet.

– Talán – válaszolta Forsfält szórakozottan.

– Köszönöm a segítségedet – mondta Wallander. – Legfőképp a kovácsodról szóló mesét.

– Egyszer gyere el meglátogatni! – mondta Forsfält. – Hogy Svédország valóban olyan fantasztikus-e, mint azt mindenhol olvashatjuk, nem tudom. De az ország még mindig nagy. És szép. És bámulatosan érintetlen. Csak jobban szét kell nézni.

– Marianne Eriksson – emlékeztette Wallander.

– Mindjárt utánanézek, megtalálom-e – mondta Forsfält. – Délután felhívlak.

Wallander kinyitotta a kocsiját, és behajította a nejlonszákot. Azután kihajtott a városból, és rákanyarodott az E65-ösre. Letekerte az ablakot, és hagyta, hogy a nyári szellő az arcába fújjon. Ystadba érve az út jobb oldalán álló egyik szupermarkethez hajtott, és bevásárolt. Már a pénztárnál állt, amikor eszébe jutott, hogy elfelejtette a mosószert. Azután hazament, és elcipelte a bevásárlószatyrokat a lakásához.

Amikor ki akarta nyitni az ajtót, nem találta a kulcsát.

Visszament, és átkutatta az egész kocsit, de nem volt sehol. Felhívta Forsfältet, de azt mondták, házon kívül van. Egyik kollégája bement Forsfält szobájába, és megnézte, nem hagyta-e Wallander a kulcscsomóját az asztalon. Nem volt ott. Felhívta Peter Hjelmet. Első csöngésre fölvette a telefont. Pár perc múlva visszajött, és közölte, hogy nem találja a kulcsot. Wallander átkutatta a zsebeit, hogy megtalálja a cédulát, amelyre felírta a Fredman család telefonszámát. A fiú vette fel. Wallander várt, amíg a fiú keresgélt. De ő sem találta a kulcsot. Wallander elgondolkozott, megmondja-e neki, már tudja, hogy Louise egy pszichiátriai klinikán van. De nem szólt semmit. Végiggondolta a napját. A Forsfälttel közös ebédnél is elhagyhatta a kulcsát. Vagy az üzletben, ahol az új inget vásárolta. Bosszúsan ment vissza a kocsijához, és a kapitányságra hajtott. Ebbánál volt egy pótkulcs. Megmondta neki a malmói étterem és a ruhaüzlet nevét. Ebba megígérte, hogy felhívja őket. Wallander kiment az épületből, és ismét hazament, anélkül hogy bármelyik kollégájával is beszélt volna. Erős igénye volt arra, hogy nyugodt körülmények közt gondolja végig a nap eseményeit. Nem utolsósorban fel kellett készülnie a Per Åkesonnal folytatandó beszélgetésre. Becipelte a bevásárolt holmikat a lakásba, majd berámolta őket a spájzba és a hűtőszekrénybe. Az előjegyzett mosásról már lekéssett. Megfogta a mosószeres csomagot, és összeszedte a padlón heverő óriási kupacot. Még szabad volt a mosókonyha. Szétválogatta a

ruhákat mosási hőmérsékletük szerint. Némi fáradozás után sikerült beindítania mindkét mosógépet. Elégedetten tért vissza lakásába.

Éppen becsukta maga mögött az ajtót, amikor megszólalt a telefon. Forsfält volt az, aki közölte, hogy Marianne Eriksson Spanyolországban tartózkodik. Majd megpróbálja elérni a szállodájában, amelynek nevét megkapta az utazási irodától. Wallander kipakolta a fekete nejlonzsákot, tartalma a teljes konyhaasztalt betöltötte. A hirtelen rátörő kedvetlenség érzésével vett ki egy sört a hűtőből, majd leült a nappaliban. Föltett egy Jussi Björling-lemezt. Egy idő után hátradőlt a kanapén, a sörösdobozt pedig letette maga mellé a padlóra. Hamarosan elaludt.

Ahogy elhallgatott a zene, egyszerre felébredt. A sörösdoboz még félig tele volt. Tovább feküdt a kanapén, megitta a sört, és hagyta, hogy szabadon áramoljanak gondolatai. Megszólalt a telefon. Bement a hálósobába, és fölvette. Linda volt, aki megkérdezte, lakhat-e nála néhány napig, mert a barátnője szülei épp aznap érkeznek haza. Wallandert hirtelen friss energia járta át. Az összes papírt lerámolta a konyhaasztalról, és átpakolta az ágyára. Azután megvetette az ágyat abban a szobában, amelyikben Linda szokott aludni. Kinyitotta az ablakokat, és beengedte a langyos esti szellőt. Kilence már vissza is ért a mosókonyhából, ahol mindkét mosógépet kiürítette. Nagy meglepetésére semmi nem színeződött el. Most már száradtak a ruhák. Linda azt mondta, nem kér már enni, amikor megérkezik. Így csak krumplit főzött magának, és kisütött egy szelet húst. Evés közben azon tűnődött, felhívja-e Baibát.

Az eltűnt kulcsok is átfutottak az agyán. És Louise Fredman. Peter Hjelm. A hálósobában tornyosuló papírok.

Mindenekelőtt azonban az a férfi, valahol a nyári éjszakában.

Akit el kell kapniuk, mielőtt újra lecsap.

A nyitott ablaknál állva látta, ahogy Linda közeledik az utcán.

– Szeretlek – mondta hangosan saját magának.

Azután ledobta a kulcsot, a lánya pedig elkapta.

26.

Wallander fél éjszakán át beszélgetett Lindával, reggel mégis kénytelen volt már hat órakor fölkelni. Sokáig állt még félálomban a zuhany alatt, mire kiúzta a fáradtságot testéből. Halk léptekkel járkált a lakásban, és arra gondolt, hogy csak akkor érzi igazán otthon magát, ha nála van Baiba vagy Linda. Amikor egyedül van a lakásban, inkább csak menedéknek érzi, egy alkalmi és bármikor lecserélhető fedélnek a feje felett. Kávét főzött, majd lement a mosókonyhába, és összeszedte a megszáradt ruhákat. Az egyik szomszédasszony, aki éppen a ruháit rakta a mosógépbe, felhívta a figyelmét, hogy előző este elfelejtett kitakarítani maga után. Egy egyedülálló, idősebb nő volt, akinek Wallander mindig biccentett, ha találkoztak. Még a nevét sem tudta. Az asszony a padló egyik pontjára mutatott, ahová kiszóródott egy kis mosópor. Wallander elnézést kért, és megígérte, hogy a jövőben megjavul. Vén szipirtó, morogta, ahogy ment föl a lépcsőn. Ugyanakkor tudta jól, hogy a nőnek igaza van, valóban rendetlen volt. Leterítette az ágyra a tiszta ruhákat, majd kivitte a Forsfälttől kapott dossziékat a konyhába. Rossz volt a lelkiismerete, amiért éjszaka nem tudta átolvasni őket. Ám sok tekintetben jóval fontosabb volt a Lindával folytatott, hosszan elhúzódó beszélgetés. Meleg volt az éjszaka. Az erkélyen ültek, és miközben Wallander a lányát hallgatta, úgy érezte, egy felnőtt ül mellette, és egy felnőtt nővel beszélget. Nem volt többé kisgyerek, és ez meglepte. Történt valami, amit észre sem vett. Mint Linda elmesélte, elképzelhető, hogy Mona újra férjhez megy. Ez váratlanul érte és lehangolta Wallandert. Az volt a benyomása, Mona bízta meg a lányát, hogy tájékoztassa erről az újságról, amely kellemtlenül érintette. Nem is tudta, miért, de mindez oda vezetett, hogy most először komolyan beszélt Lindával arról, ő hogyan élte meg a házasságuk tönkremenetelét. Linda megjegyzéseiből vette észre, hogy Mona nézőpontja mennyire eltérő. Azután Linda tett fel kérdéseket Baibával kapcsolatosan, Wallander pedig megpróbált a lehető legőszintebben válaszolni annak ellenére, hogy sok minden még saját maga előtt is tisztázatlan volt a kapcsolatukat illetően. Mire végre ágyba kerültek, úgy vélte, megerősítést kapott mindahhoz, ami a szívét nyomta. Linda nem tett neki szemrehányásokat. Utólag már ő is szükségszerűnek látta a szülei válását.

Letült a konyhaasztalhoz, és felcsapta a Björn Fredman zaklatott és elfuserált életéről szóló átfogó anyag első oldalát. Két órába telt, mire

végignézte, de legnagyobb részét így is csak felületesen futotta át. Olykor-olykor felvésett egy-két szót jegyzetömbjére, amelyet az egyik konyhai fiókból húzott elő Mire az utolsó mappával is végzett, nyolc óra lett. Öntött magának még egy csésze kávé, majd a nyitott ablakhoz lépett. Ismét szép nyári nap ígérkezett. Wallander már nem is emlékezett rá, mikor esett utoljára az eső. Gondolataiban megpróbálta összefoglalni az olvasottakat. Björn Fredman kezdettől fogva egy lélektelen figura volt. Rendkívül zaklatott családi körülmények között nőtt fel, és egy lopott kerékpár miatt már tizenhét évesen kapcsolatba került a rendőrséggel. Tulajdonképpen meg sem állt azóta. Björn Fredman kezdettől fogva visszasüllyedt abba az életformába, amely nagy jóindulattal sem volt rokonszenvesnek mondható. A rendőrévei során Wallander folyamatosan ilyen egyhangú, színtelen meséket volt kénytelen olvasni, amelyekről már az első mondat után megmondható, hogy csúnyán fognak végződni. Svédország részint saját erejéből, részint a szerencsés körülményeknek köszönhetően kinőtt a szegénységből, a nélkülözésből. Wallander emlékezett még igazán szegény emberekre a gyermekkorából, bár már akkor is kevesen voltak. De egy másfajta nélkülözést, gondolta a kávécsészével az ablak mellett állva, soha nem tudunk megragadni. Túlélte minden telet. És most, hogy úgy látszik, a sikerek ideje egyelőre lejárt, és különbözőképpen hajszolják az emberek a jólétet, most ismét felszínre kerül a téli álmodó nélkülözés, a családi nyomorúság. Björn Fredman nem volt egyedi eset. Soha nem sikerült olyan társadalmat létrehozni, amelyben az emberek igazán otthon érezhették volna magukat. Amikor levegőbe repítettük a régi társadalmat, amelyben még összetartottak a családok, elfelejtettük azt pótolni valamivel. Az ár, amit fizetnünk kellett érte, bár nem vagyunk vele tisztában, az óriási magány. Vagy talán csak úgy tettünk, mintha nem láttuk volna?

Visszatette a mappákat a fekete zsákba, majd még egyszer odaosont Linda ajtajához. Aludt. Nem tudott ellenállni a kísértésnek, hogy óvatosan kinyissa az ajtót, és megnézzze. Összegömbölyödve aludt, arcát a falnak fordította. Hagyott neki egy cédulát a konyhaasztalon, majd azon gondolkozott, mi legyen a kulcsokkal. Bement a hálószobába, és felhívta a kapitányságot. Ebba otthon van, tudta meg a telefonközpontos lánytól. De miután otthon elérte, Ebba csak rossz hírrel tudott szolgálni. Sem az étteremben, sem a ruhaüzletben nem találták meg a kulcsát. A Lindának írt cédulára hozzáfűzte még, hogy tegye a kulcsot a lábtörő alá. Azután kiment a lakásból, és a kapitányságra hajtott. Nem sokkal fél kilenc előtt érkezett. Hansson a szobájában ült, és rosszabbul nézett ki, mint valaha. Wallander hirtelen megsajnálta, és azon tűnődött, vajon meddig bírja még. Együtt mentek az étkezőbe, ahol kávé ittak. Mivel szombat, ráadásul július volt, nem sokat lehetett észlelni abból, hogy teljes erővel dolgoznak az ystadi rendőrség történetének legnagyobb nyomozásán. Wallander meg akarta beszélni Hanssonnal, hogy most már neki is az a véleménye, hogy mint arról már többször is szó volt,

erősítésre van szükségük. Pontosabban le kell venni Hansson válláról a terhet. Wallander továbbra is meg volt róla győződve, hogy elegendő emberük van a külső munkálatokhoz, de Hanssont tehermentesíteni kell a kapitányságon. Ő próbált tiltakozni, de Wallander nem engedett. Hansson sápadt arca és vöröslő szeme önmagáért beszélt. Hansson végül belement, és megígérte, hogy hétfőn beszél a länsi rendőrfőkapitánnyal. Nekik kell valahonnan egy biztost kölcsönözniük.

Tíz órára tüzték ki a nyomozócsoport megbeszélését. Wallander ott hagyta Hanssont, aki láthatóan máris megkönnyebbült. Az irodájába ment, és felhívta Forsfältet, de nem tudta elérni. Csak tizenöt perccel később hívta vissza Forsfält. Wallander Björn Fredman útlevelé felől érdeklődött.

– A lakásában kellett volna lennie – vélte Forsfält. – Furcsa, hogy nem találtuk meg.

– Nem tudom, van-e jelentősége – mondta Wallander –, de szeretnék egy kicsit többet megtudni ezekről az utazásokról, amelyekről Peter Hjelm beszélt.

– Az európai országokban már ritkán pecsételnek a be- és kiutazáskor – mondta Forsfält.

– Nekem az volt az érzésem, hogy Hjelm tengerentúli utazásokról beszélt – mondta Wallander. – De persze lehet, hogy tévedek.

Forsfält megígérte, hogy haladéktalanul megkeresteti Fredman útlevelét.

– Tegnap este beszéltem Marianne Erikssonnal – mondta. – Fel akartalak hívni utána, de már nagyon késő volt.

– És hol érted el?

– Malagában. Nem is tudott róla, hogy Björn Fredman meghalt.

– És mit mondott?

– Valójában nem sokat. Természetesen megrázta a hír. Sajnos nem is kíméltem meg a részletektől. Az utóbbi félévben találkoztattak néha. Erősen az volt a benyomásom, hogy kedvelte Fredmant.

– Akkor ő az első – jegyezte meg Wallander. – Peter Hjelmtől eltekintve.

– Úgy tudta, hogy Fredman üzletember – folytatta Forsfält. – Sejtése sem volt róla, hogy egész életében csak sötét ügyletekkel foglalkozott. Azt sem tudta, hogy nős, és van három gyermeke. Azt hiszem, igencsak megrázta a hír. A Björn Fredmanról alkotott képét a telefonbeszélgetés során sajnos alaposan összeromboltam.

– Miből következtetsz arra, hogy kedvelte?

– Szomorúan vette tudomásul, hogy hazudott neki.

– És amúgy kiderült még valami?

– Tulajdonképpen nem. De már úton van hazafelé.

– Pénteken ismét itt lesz. Majd beszélek vele.

– Azután elmész szabadságra?

– Mindenképpen úgy tervezem. Nem akkor akartál te is szabadságra menni?

– Jelen pillanatban jobb, ha nem is gondolok rá.

– Ha egyszer kibogozódnak a szálak, felgyorsulnak az események.

Wallander nem fűzött megjegyzéseket Forsfält utolsó mondatához. Befejezték a beszélgetést. Wallander azonnal felvette újra a telefonkagylót, és megkérte a központost, hogy keresse meg Per Åkesont. Egy percen belül vissza is hívta, és közölte, hogy Per Åkeson otthon van. Wallander az órájára nézett. Négy perccel múlt kilenc. Azonnal elhatározta magát, és kilépett a szobájából. A folyosón összeütközött Svedberggel, aki még mindig azt a furcsa sapkát viselte a fején.

– Hogy van a bőröd? – kérdezte Wallander.

– Már jobban. De még nem merek sapka nélkül járni.

– Szerinted találok nyitva kulcsmásolót szombaton? – kérdezte Wallander.

– Kötve hiszem. De ha kizártad magad, biztos vannak huszonnégy órás szolgálatok.

– Csak másolatnom kell néhány kulcsot.

– Kizártad magad?

– Elvesztettem a kulcsomat.

– Rajta volt a neved és a címed?

– Dehogy.

– Akkor legalább a zárat nem kell kicseréltetned.

Wallander szólt Svedbergnek, hogy talán késni fog a megbeszélésről, mert fontos találkozója van Åkesonnal.

Per Åkeson az egyik villanegyedben lakott a kórház felett. Wallander járt már régebben a házában, ismerte az utat. A kocsiából kiszállva látta, hogy Åkeson éppen füvet nyír a kertben. Ahogy meglátta Wallandert, leállította a fűnyírót.

– Történt valami? – kérdezte, miután üdvözölték egymást a kertkapuban.

– Igen is meg nem is – felelte Wallander. – Egész idő alatt sok minden történik, de semmi olyan, ami döntő jelentőségű lehetne. A segítségemre van szükségem ahhoz, hogy nyomozhassunk egy illető után. – Bementek a kertbe, amely Wallandert kellemetlenül emlékeztette az összes többi kertre, amelyet ismert. A kávé tisztelettel visszautasította. Leültek egy nyitott építmény árnyékába, amelyben egy kőből épített grillező állt.

– Lehet, hogy kijön a feleségem – szólt Per Åkeson. – Hálás lennék, ha nem tennél említést az őszi, afrikai utazásomról. Ez még mindig nagyon kényes téma.

Wallander megígérte. Azután mesélt pár szót Louise Fredmanról és arról a gyanújáról, hogy apja tettelegességet követett el vele szemben. Hozzá-

tette, hogy talán még mindig hamis nyomot követnek, és nem jutnak előrébb. Felvázolta Åkesonnak az új stratégiát, amelyet valószínűleg követni fognak, miután megállapították, hogy Fredmant, Wetterstedtet és Carlmant egy és ugyanazon elkövető gyilkolta meg. *Björn Fredman a megskalpolt család fekete báránya*, mondta, de máris észrevette, milyen szerencsétlen volt ez a megfogalmazás. Hogyan illett a képbe Fredman? Milyen szempontból nem illett bele? Talán azáltal találhatnak rá az összefüggésre, ha egy olyan ponton indulnak ki Fredmanból, amely első ránézésre nem is látszana logikusnak. Åkeson figyelmesen hallgatta. Nem volt kifogása.

– Beszéltem Ekholm-mal – mondta, miután Wallander elhallgatott. – Jó ember, úgy látom. Talpraesett. Realista. Az volt a benyomásom, hogy a keresett férfi újra le fog csapni.

– Egész idő alatt ettől félek.

– Mi a helyzet az erősítéssel?

Wallander beszámolt neki a Hanssonnal folytatott megbeszéléséről. Per Åkeson szkeptikusan fogadta.

– Szerintem tévedsz – mondta. – Az nem elég, hogy Hansson támogatást kapjon. Úgy vélem, hajlamos vagy rá, hogy túlbecsüld saját magad és a kollégáid kapacitását. Ez a nyomozás bonyolult, túlságosan is bonyolult. Szeretném, ha több ember dolgozna rajta. Több ember, ez minimum annyit jelent, hogy egyidejűleg több dolgot is végre lehessen hajtani. Nem egyiket a másik után. Olyan emberrel van dolgunk, aki újból gyilkolhat. Nem vesztegethetjük az időt.

– Tudom, mire gondolsz – mondta Wallander. – Egész idő alatt az a borzalmas érzésem van, hogy már most is késő.

– Erősítés – ismételte Per Åkeson. – Mit szólsz?

– Egyelőre nemet mondok. Nem ez a mi bajunk.

Egy szempillantás alatt feszült lett a légkör.

– Mondjuk ki, hogy én mint a vizsgálat vezetője ezt nem tudom elfogadni – mondta Per Åkeson. – Te pedig nem akarsz több embert. Mi lesz ennek az eredménye?

– Egy nehéz helyzet.

– Nagyon nehéz helyzet. És kellemetlen. Ha a rendőrség akarata ellenére erősítést kérek, csak olyan indokkal tehetem, hogy a jelenlegi nyomozóegység nem felel meg a követelményeknek. Alkalmatlannak kell nyilvánítanom benneteket, még ha jóindulatúan fogalmazom is meg. És ezt nem akarom.

– De gondolom, megteszed, ha szükséges – mondta Wallander. – Én pedig abban a pillanatban benyújtom a felmondásomat.

– A fenébe is, Kurt!

– Te kezdted a vitát, nem én.

– Megvannak a szolgálati előírásaid. Nekem is megvannak. Tehát az a véleményem, hogy a saját előírásaimba ütközöm, ha nem ragaszkodom ahhoz, hogy további embereket bocsássanak a rendelkezésekre.

– És kutyákat – mondta Wallander. – Rendőr kutyákat és helikoptereket is akarok.

Megrekedt a beszélgetés. Wallander megbánta, hogy túlfeszítette a húrt. Maga sem volt teljesen tisztában vele, miért is nem hajlandó elfogadni az erősítést. Tapasztalatból tudta, hogy az könnyen koordinációs gondokhoz vezethet, ami csak árt a nyomozásnak, és lassítja a munkát. De Per Åkeson meglátása ellen, miszerint több dolgot oldhatnának meg egyszerre, nem tudott kifogást emelni.

– Beszélj Hanssonnal! – mondta. – Ő dönt.

– Hansson nem tesz semmit a megkérdezésed nélkül. Utána pedig azt teszi, amit mondasz neki.

– Megtagadhatom az állásfoglalást. Ennyit segíték.

Per Åkeson fölállt, és a csöpögő vízcsap felé fordult, amelyről egy zöld műanyag slag lógott, majd visszaült.

– Várjunk holnapig! – mondta.

– Rendben – felelte Wallander. Azután rátért Louise Fredmanra. Ismét hangsúlyozta, nincsen közvetlen bizonyítékuk arra, hogy Björn Fredman megerősöskolta a lányát. De nem zárhatta ki, mint ahogy semmit sem zárhatott ki. Ezért volt most szüksége Åkeson segítségére, hogy kinyissa Louise Fredman betegszobájának ajtaját.

– Elképzelhető, hogy teljesen rossz úton járok – mondta végezetül. – Egyáltalán nem ez lenne az első alkalom. De nem engedhetem meg magamnak, hogy figyelmen kívül hagyjak bármilyen lehetőséget is. Meg kell tudnom, hogy Louise Fredman miért van pszichiátriai klinikán. És ha megtudtam, veled együtt eldöntöm, van-e értelme egy lépéssel előrébb haladni.

– Ami mi lenne?

– Beszélni vele.

Per Åkeson bólintott. Wallander biztosra vette, hogy számíthat a jóindulatára. Jól ismerte Åkesont. Az államügyész nagyra becsülte Wallander intuitív értékítéleteit, még ha nem kézzelfogható bizonyítékokra támaszkodtak is.

– Bonyolult lehet ez az eljárás – mondta Åkeson –, de megpróbálok már most hétvégén elérni valamit.

– Hálás lennék érte – felelte Wallander. – Bármikor felhívhatsz a kapitányságon vagy otthon.

Per Åkeson bement a házba, hogy ellenőrizze, megvan-e neki Wallander valamennyi telefonszáma.

A köztük keletkezett feszültség megszűnni látszott. Per Åkeson kikísérte a kertkapuhoz.

– Jól kezdődött a nyár – mondta. – De gondolom, nincs időd ezzel foglalkozni.

Wallander némi együttérzést hallott ki szavaiból.

– Nincs sok – ismerte el. – De Ann-Britt Höglund nagymamája megjósolta, hogy hosszú nyarunk lesz.

– Azt nem tudná megjósolni, hol találjuk a tettest?

Wallander lemondóan rázta a fejét.

– Folyamatosan érkeznek a bejelentések. Szokásos jövőmondóink és néhány magát látónak tartó ember is hallatott már magáról. Ráállítottunk néhány rendőrjelöltet, hogy válogassanak ki mindent, ami befut. Ann-Britt Höglund és Svedberg átnézik őket. Eddig semmi eredmény. Senki nem látott semmit, sem Wetterstedt háza előtt, sem Carlman birtokánál. A pályaudvarnál lévő munkagödöröt és a repülőtéren álló autót illetően kevés bejelentés érkezett. De azok sem látszanak használhatónak.

– A férfi, akit üldözöl, nagyon óvatos.

– Óvatos, agyafürt, és híján van minden emberi tapintatnak. Elképzelni sem tudom, hogyan működik az agya. Még Ekholmnak is torkára forrt a szó. Életemben először érzem azt, hogy elszabadult egy szörny.

Åkeson elgondolkozott egy pillanatra Wallander szavain.

– Mint Ekholm mesélte, azon fáradozik, hogy az egész anyagot feldolgozza egy számítógépes programmal, amelyet az FBI fejlesztett ki – mondta. – Hátha abból kisül valami.

– Reméljük – mondta Wallander, és nem is folytatta a mondatot, Åkeson így is megértette:

– Mielőtt újfent lecsap.

Wallander visszament a rendőrség épületébe, és pár perc késéssel belépett a tárgyalóba. A keményen dolgozó kollégák buzdítására Hansson személyesen ment le süteményért a Fridolfs cukrászdába. Wallander leült a szokott helyére, és körbenézett. Martinsson idén először jelent meg rövidnadrágban. Ann-Britt Höglundon már felismerhetők voltak a barnulás első jelei. Wallander irigykedve tünődött el azon, vajon mikor volt ideje napozni. A főhadiszállását az asztal alsó végén berendező Ekholm volt az egyetlen, aki kifogástalanul öltözött fel.

– Láttam, hogy az egyik esti újság, jó ízlését bizonyítva, történeti áttekintést adott olvasóinak a skalpolás művészetéről – szólta Svedberg. – Remélhetőleg ez nem vált ki hátborzongató divathullámot a szabadlábön rohagáló örültek körében.

Wallander megkopogtatta az asztalt ceruzájával.

– Kezdjük! – mondta. – A legborzalmasabb elkövetőt keressük, akivel valaha is dolgunk volt. Már három brutális gyilkosságot elkövetett. Tudjuk, hogy ugyanarról a férfiről van szó. De ez minden. Eltekintve attól, hogy fennáll és rendkívül nagy a veszélye annak, hogy újfent támadásba lendül.

Csönd lett az asztal körül. Wallander nem szándékozott nyomott légkört teremteni. Tapasztalatból tudta, hogy a bonyolult nyomozásokat megkönnyíti az oldott hangnem, még ha a szóban forgó bűntény kegyetlen és tragikus is. Láttá, hogy a teremben mindenki éppolyan nyomott hangulatban van, mint ő maga. Mindenki osztozott az érzésben, hogy egy olyan emberi szörnyet üldöznek, akinek súlyos pszichés zavarait szinte fel sem képesek fogni.

Wallander eddigi rendőri pályafutásának egyik legnehezebb megbeszélésére került sor. Az ablakon túl szinte valószerűtlenül szép a nyár, Hansson süteményei olvadoznak és ragadnak a hőségtől, Wallandert pedig a rosszullét és az émelygés kerülgeti. Figyelmesen hallgatott ugyan mindent, ami elhangzott körülötte, közben mégis azon töprengett, hogy képes még ennyi idő után is nyomozó maradni. Nem érkezett-e el egy olyan pontra, ahol be kellene látnia, hogy teljesítette a rá kiszabott feladatokat? Az életnek mégiscsak többnek kell lennie. De azt is felismerte, honnan ered ez a csüggettsége: még mindig nem láttak egyetlen áttörési lehetőséget, egyetlen repedést a falon, amelyet kitágítva áthatolhatnának rajta. Nem zátonyra futottak, hanem még mindig sok volt a kiindulási lehetőség. Hiányzott az irányok egyértelmű meghatározása. Rendszerint létezett egy olyan navigációs pont, amelynek alapján ki tudták választani a helyes irányt. Ezúttal hiányzott ez a biztos pont. Már nem volt elegendő, hogy egy érintkezési pontot keressenek. Már abban sem voltak teljesen biztosak, hogy egyáltalán létezik ilyen.

Miután három óra elteltével véget ért a megbeszélés, nem maradt más választásuk. Folytatják. Wallander, látva maga körül a fáradt arcokat, azt ajánlotta munkatársainak, pihenjék ki magukat. Kihúzta az összes, vasárnapra tervezett megbeszélést. Majd hétfőn reggel találkozhatnak ismét. Hacsak nem történik valami. Hacsak a szabadlábban lévő férfi nem csap le újból.

Amikor Wallander délután hazaért, Linda cédulája fogadta az asztalon. Este nem jön. Wallander fáradt volt, és aludt néhány órát. Azután kétszer is megpróbálta felhívni Baibát, de nem vette fel a telefont. Beszélt Gertruddal, aki elmondta, hogy apja olyan, mint mindig. Egyetlen különbség talán, hogy gyakran beszél az olaszországi utazásról, amelyre szeptemberben készülnek. Wallander kiporszívózott, és megjavított egy hibás ablakzárát. Az ismeretlen tettes rendületlenül ott keringett gondolataiban. Hét órakor készített magának egy könnyű vacsorát, tökehalfilét evett burgonyával. Azután egy csésze kávé társaságában kiült az erkélyre, és futólag átlapozta az *Ystads Allehanda* egyik régebbi számát. Negyed nyolckor mégiscsak hazajött Linda. Ittak egy teát a konyhában. Másnap megnézheti Wallander a színdarab próbáját, amelyre Kajsával készülnek. Nagyon titokzatosan mesélt róla Linda, nem akarta elárulni, miről szól a darab. Fél tizenkettőkor feküdtek le.

Wallander szinte azonnal elaludt. Linda ébren feküdt a szobájában, és hallgatta az éjjeli madarakat. Majd ő is elaludt. Ajtaját nem csukta be teljesen.

Egyikük sem vette észre, amint nem sokkal kettő után csendben kinyílt a bejárati ajtó. Hoover mezítláb volt. Néma csöndben állt az előszobában, és fülelt. A nappalitól balra eső egyik szobából egy férfi horkolása szűrődött ki. Hoover óvatosan mozgott a lakásban. Az egyik szoba ajtaja félig nyitva volt. Láta, hogy fekszik bent valaki, és alszik. Körülbelül a nővérével egykorú lány lehetett. Nem tudott ellenállni a kísértésnek, hogy bemenjen, és egészen a közelébe álljon. Teljhatalma volt az alvó lány felett. Azután kiment, és azon szoba felé haladt tovább, ahonnan a horkolás jött. A Wallander nevű rendőrtiszt a hátán feküdt, takaróját lerúgta magáról. Mélyen aludt. Mellkasa erőteljesen emelkedett és süllyedt.

Hoover némán állt és figyelte.

A nővére gondolt, aki hamarosan megszabadul a benne lakozó gonosztól. Aki hamarosan visszatér az életbe.

Nézte az alvó férfit. Eszébe jutott a mellette lévő szobában alvó lány, aki a lánya lehetett.

Megszületett a döntés.

Pár nap múlva visszajön.

* * *

Éppen olyan csöndben hagyta el a lakást, mint ahogy érkezett. Bezárta az ajtót azokkal a kulcsokkal, amelyeket a rendőr zsebéből tulajdonított el.

Hamarosan egy moped zaja törte meg a csendet. Elindult, majd eltűnt.

Ismét csend honolt.

Csak az éjjeli madarak csiripeltek.

27.

Wallander, miután vasárnap reggel felébredt, hosszú idő után először érezte kipihentnek magát. Már elmúlt nyolc óra. A függöny résén át látta a kék ég egy darabját. Még mindig szép az idő. Tovább feküdt az ágyon, és figyelte a beszűrődő zajokat. Azután fölkel, fölkapott egy frissen mosott fürdőköpenyt, és bekukkantott Linda szobájába. Még aludt. Egy pillanatra mintha visszarepült volna a múltba, amikor Linda még kicsi volt. Elmosolyodott ezen az emléken, majd kiment a konyhába kávéat főzni. A konyhaablakon lévő hőmérő már tizenkilenc fokot mutatott. Miután elkészült a kávé, elkészítette Linda reggelijét, és egy tálcára rakta. Még emlékezett rá, mit szeret. Egy háromperces lágy tojás, kétszersült, néhány szelet sajt és egy felszeletelt paradicsom. Megitta a kávéját, és várt háromnegyed kilencig. Ekkor fölébredt. Linda a neve hallatán felriadt álmából. Ahogy meglátta a tálcát apja kezében, felnevetett. Wallander leült az ágy végébe, és nézte, ahogy eszik. Az ébredés pillanatát követő rövid elmélkedés után nem pazarolt több gondolatot a nyomozásra. Ezt már korábban is átélte. Többek között amikor néhány évvel ezelőtt hosszadalmas nyomozást folytatott egy idős paraszt házaspár gyilkosa után, akiket egy Knickarp közeli magányos tanyán öltek meg. A nyomozás állása minden reggel átvillant a fején. Mindössze néhány másodperc alatt, mégis minden részletével és megválaszolatlan kérdésével együtt.

Linda félretolta a tálcát, vissadőlt az ágyba, és nyújtózkodott.

– Miért voltál fent éjjel? – kérdezte. – Nem tudtál aludni?

– Úgy aludtam, mint akit fejbe vertek – felelte Wallander. – Még vécére se mentem ki.

– Akkor biztosan álmodtam – mondta, majd ásított. – Pedig biztos voltam benne, hogy kinyitottad az ajtót, és bejöttél a szobámba.

– Biztosan álmodtál – válaszolta apja. – Kivételesen végigaludtam az egész éjszakát, egyszer sem ébredtem fel.

Egy óra múlva elment Linda. Úgy búcsúztak el, hogy este hétkor találkoznak az Österportstorgnál. Linda és Kajsa egy üres üzlethelyiségben tarthatták a próbákat. Linda megkérdezte az apját, tisztában van-e vele, hogy éppen akkor játszik a nyolcaddöntőben Svédország Szaúd-Arábia ellen. Wallander azt válaszolta, neki mindegy. Viszont arra tippelt, hogy Svédország nyer 3:1-re, és egy újabb százast fizetett Martinssonnak. Miután magára

maradt, elővette a vasalódeszkát, hogy kivasalja a frissen mosott ingeit. Miután úgy-ahogy végzett kettővel, elment a kedve, és inkább felhívta helyette Baibát Rigában. Azonnal fölvette a telefont, és hallatszott, hogy örül a hívásnak. Wallander beszámolt neki Linda látogatásáról, és elmesélte, hogy hetek óta először kialudta magát. Baiba ezekben a napokban fejezte be a nyári szemesztert az egyetemen. Szinte gyermeki várakozással beszélt a skageni útjukról. A beszélgetés után Wallander átment a nappaliba, föltette az *Aidát*, és föltekerte a hangerőt. Boldognak érezte magát, tele energiával. Kiült az erkélyre, és alaposan átolvasta az előző napi újságokat. A gyilkossági ügyről szóló beszámolókat viszont átugrotta. Délig pihenőt adott magának, nem akart gondolni semmire. Utána vissza fog térni a munkához. Ám nem sikerült teljesen megvalósítania az elképzeléseit, mert Per Åkeson már negyed tizenkettőkor telefonált. Felvette a kapcsolatot a malmöi főállamügyésszel, és beszélt vele Wallander kívánságáról. Úgy vélte, talán már néhány napon belül sikerülhet információkat szerezni Louise Fredmanról. De volt még egy kérdése Wallanderhez.

– Nem lenne egyszerűbb, ha közvetlenül az édesanyjától kapnál választ a kérdéseidre?

– Nem tudom – válaszolta Wallander. – Nem vagyok benne biztos, hogy azt a választ kapnám, amit hallani szeretnék.

– És az melyik lenne? Ha egyszerre több válasz is létezik?

– Az anya védi a lányát – magyarázta Wallander. – Ez természetes. Én is ezt tenném. Ha az igazat mondaná is, rányomná a bélyegét, hogy védi a lányát. Az orvosok más nyelven beszélnek.

– Úgy vélem, te tudod a legjobban, mit kell tenned – vélte Åkeson, és megígérte, hogy a hétfői nap folyamán jelentkezik, amint többet tud mondani.

Az Åkesonnal folytatott beszélgetés visszaterelte Wallandert a nyomozáshoz. Kivitt egy jegyzetömböt az erkélyre, és végigment a következő hétre tervezett lépéseken. Megéhezett, és úgy találta, megengedheti magának, hogy ezen a vasárnapon elmenjen ebédelni. Nem sokkal tizenkettő előtt lépett ki a lakásból. Fehér ruhájában úgy festett, mint egy teniszező, lábára szandált húzott. Österlen irányába hajtott, azzal a hátsó gondolattal, hogy utána apját is meglátogatja. Ha nem lenne ennyire tele a feje a nyomozással, meghívhatta volna Gertrudot és az apját ebédelni valahova. De most saját magára kellett időt szentelnie. A hét folyamán folyamatosan emberek vették körül, hol beszélgetett valakivel, hol megbeszélésen vett részt. Most egyedül akart lenni. Nem is nagyon figyelt oda, s egyszer csak Simrishamnban találta magát. Lent, a csónakoknál parkolt le, majd sétált egyet. A Hamnkrogba ment ebédelni. Leült az egyik sarokban álló asztalhoz, és figyelte, amint a szabadságukat töltő emberek megtöltik az éttermet. Lehet, hogy épp az itt ülők egyike az, akit keresek, gondolta. Ha Ekholm elmélete igaz, s az elkövető teljesen normális életet él, és semmi külső jele nincs pszichés zavarának, amely az elképzelhető

legsúlyosabb erőszakos cselekedetekre készíteti más emberekkel szemben, akkor nyugodtan egyike lehet azoknak, akik itt ülnek és esznek.

Ettől a pillanattól kezdve meg is feledkezett a nyári nap szépségéről. Elkezdett újra az elejéről végiggondolni mindent, ami történt. Valamilyen oknál fogva, amit maga sem értett igazán, gondolatmenetét a Salomonsson repceföldjén megégett lánnyal kezdte. Nem volt köze a többi esethez, öngyilkosság volt, egyelőre ismeretlen okból, és senki nem vágott baltát a hátába vagy a fejébe. Wallander mégis nála kezdte. Mindig így tett, ha gondolatban összegezni akarta a nyomozás addigi menetét. De éppen ezen a vasárnapon, itt Simrishamnbán, a Hamnkrogban, valami elkezdett zsbongani a tudatalattijában. Homályosan emlékezett rá, hogy valaki mondott valamit a repceföldön meghalt lánnyal kapcsolatban. Megállt a villa a kezében, úgy ült, és próbálta felszínre hozni a gondolatait. Ki mondott valamit? Mit mondott? Miért volt fontos? Aztán feladta. Előbb vagy utóbb majd újra eszébe jut. A tudatalattija mindig kemény próba elé állította a türelmét. De mintegy a türelmét bizonyítandó, kivételesen desszertet is rendelt magának, mielőtt megitta szokásos kávéját. Elégedetten állapította meg, hogy a rövidnadrág, amelyet idén először húzott fel, jóval kevésbé szorította, mint az elmúlt évben. Almás rétest evett, majd megrendelte a kávé. A következő órában még egyszer összefoglalta a teljes nyomozást. Megpróbált úgy olvasni a gondolataiban, mint amikor a színész kritikus szemmel, először olvassa el szerepét. Hol vannak a csapdák és a lyukak? Hol homályosak a gondolatok? Hol kombináltam össze túlságosan hanyagul a tényeket a körülményekkel, amiből aztán némi leegyszerűsítéssel hamis következtetést vontam le? Gondolatban még egyszer bejárta Wetterstedt házát, a kertet, egészen le a tengerpartig. Ott állt előtte Wetterstedt, és ő maga volt az elkövető, aki néma árnyékként követte az áldozatot. Fölmászott a garázs tetejére, és elolvasott egy elnyűtt *Supermant*, mialatt arra várt, hogy Wetterstedt leüljön az íróasztalához, és ott esetleg belelapozzon régi pornográf fényképeinek gyűjteményébe. Majd eljátszotta ugyanezt Carlmannál is. Leállított egy motorkerékpárt az útépítők bódéja mögé, majd a mezőn átvezető úton fölment a dombra, ahonnan ráláthatott Carlman birtokára. Időnként jegyzetelt is. A garázstető. Mit szeretne látni? Carlman dombja. Távcső? Módszeresen végignézte valamennyi eseményt, közben süket és vak volt mindenre, ami körülötte történt. Felelevenítette Hugo Sandinnál tett látogatását, megismételte magában a beszélgetést Sara Björklunddal, és felírta magának, hogy újra kapcsolatba szeretne lépni velük. Lehet, hogy ugyanazok a kérdések más, átgondoltabb válaszokat eredményeznének? És mi lenne a különbség? Hosszasan gondolt Carlman lányára, aki arcul ütötte, majd eszébe jutott Louise Fredman. És a testvére, aki olyan jól nevelt volt. Ez a visszatekintés szárnyakat adott neki. Pihent volt, fáradsága eltűnt, gondolatai csak úgy szárnyaltak. Mire végre hívta a pincért, és kifizette a számláját, csaknem két óra telt el. Vetett egy pillantást a papírára kapart, mágikus feliratokra emlékeztető

jegyzetekre, majd kilépett a Hamnkrogból. Leült a park egyik padjára a Hotel Svea előtt, és nézte a tengert. Langyos, enyhe szél fúj. Egy dán vitorlás legénysége reménytelen harcot vívott szeszélyes vitorlájával. Wallander még egyszer átolvasta jegyzeteit, majd becsúszta a papírokat az egyik combja alá.

Az érintkezési pont eltolódni látszott. A szülőktől a gyerekek felé. A Carlman lányra és Louise Fredmanra gondolt. Tényleg pusztá véletlen volt, hogy az egyikük éppen az apja halála után követett el öngyilkosságot, a másik pedig hosszú ideje tartózkodik egy pszichiátriai klinikán? Egyszerre nehezére esett elhinni. Wetterstedt volt a kivétel. Neki csak két felnőtt gyermeke volt. Wallandernek eszébe jutott valami, amit Rydberg mondott hajdanán. *Nem feltétlenül az a kezdet, ami először történik.* Vajon igaz ez erre az esetre is? Megpróbálta elképzelni, hogy a keresett elkövető nő, de teljesen abszurdnak látszott ez a gondolat. A fizikai erő, amelynek látták az eredményeit, a skalpok, a baltás ütések, a sav Fredman szemében... Ez csak férfi lehet. Férfi, aki férfiakat gyilkol. Miközben a nők öngyilkosságot követnek, el vagy pszichés betegségekben szenvednek. Felállt, és átment egy másik padhoz, mintha azt akarná ezzel érzékeltetni, hogy más elképzelhető magyarázatok is léteznek. Gustaf Wetterstedt homályos ügyletekbe keveredett, akár igazságügy-miniszter volt, akár nem. Létezett egy bár gyenge, de igazolható kapcsolat közte és Carlman között. Műkincsekről, lopásokról, esetleg hamisításokról volt szó. Mindenekelőtt azonban pénzről. Az sem volt elképzelhetetlen, hogy Björn Fredman esetében is hasonló területre tévednek, ha elég mélyre ásnak. A Forsfälttől kapott anyagban nem szerepelt semmi, de ehhez nem volt szükség írásra. Semmit sem kellett leírni, és épp ez volt az ő problémájuk és esélyük egyaránt.

Wallander gondolataiba mélyedve pillantott a dán vitorlás felé, amelynek legénysége most vont a vitorlát. Azután megfogta a jegyzetömbjét, és ránézett az utoljára leírt szóra. Misztika. A gyilkosságok egy rituálé jellegzetességeire utalnak. Maga is gondolt rá, és Ekholm is utalt rá a nyomozó-csoport legutóbbi összejövetele alkalmával. A skalpolás rituálé, mint a trófeák gyűjtése is mindig az volt. A skalpoknak ugyanaz volt a jelentőségük, mint a jávorszarvas agancsának a vadász falán. Ezek voltak a bizonyítékok. A bizonyítékok, de minnek? Kinek? Csak magának az elkövetőnek vagy valaki másnak is? Egy istennek vagy egy beteg ember fejében létező ördögnek? Vagy másvalakinek, akinek a külseje ugyanolyan jelentéktelen és kevésbé feltűnő, mint magáé az elkövetőé? Wallander végiggondolt mindent, amit Ekholm a ráolvasásokról és a beavató szertartásokról mesélt. Szükség volt áldozatra ahhoz, hogy egy másik ember kegyelemben részesülhessen. Gazdagság, vagyonszerzés, gyógyulás? Számptalan oka lehetett. Léteztek olyan motoros bandák, amelyeknél szigorú szabályok döntötték el, hogyan nyerheti el valaki a tagságot. Az USA-ban nem számított rendkívülinek, hogy a jelentkezőnek

meg kellett gyilkolnia valakit (véletlenszerűen vagy tudatosan kiválasztva) ahhoz, hogy az illetőt bevegyék a közösségbe. Ez a hátborzongató szokás lassan ebben az országban is teret nyer. Wallander megállt egy kicsit a motoros bandáknál, amelyek Skánéban is léteztek, és a Carlman dombja alatti útépitők bódéjára gondolt. Szédítő volt az elképzelés, hogy a nyom, pontosabban a nyomvonal hiánya esetleg a motoros bandákhoz vezethet. Wallander elvetette a gondolatot, bár tudta, hogy semmit sem zárhatnak ki.

Fölállt, és visszament ahhoz a padhoz, amelyen az előbb ült. Ismét a kiindulási ponton találta magát. Hová vezette el ez a visszatekintés? Nem tud tovább haladni, amíg nem beszél valakivel. Ann-Britt Höglund, jutott eszébe. Felhívhatja vasárnap délután? A kocsijához ment, és felhívta. Otthon volt. Örült a hívásának. Wallander lelkiismeret-furdalással ugyan, de elhalasztotta apja meglátogatását. Most szembe kellett állítania a gondolatait egy másik emberével. Amíg várakozott, fennállt a veszély, hogy a különböző gondolatfüzerek között elveszíti a fonalat. Visszament Ystadba, de egész úton egy kicsit gyorsabban hajtott a megengedettnél. Ezen a különös vasárnapon egyáltalán nem foglalkoztatta a közlekedési ellenőrzés.

Három órakor fékezett le Ann-Britt Höglund háza előtt. Kolléganője világos nyári ruhában fogadta. Mindkét gyermeke az egyik szomszéd udvarán játszott. Wallandert egy kerti hintaszékben kínálta helyel, ő maga pedig egy fonott karosszékbe ült.

– Igazán nem akartam zavarni – mondta Wallander. – Nemet is mondhattál volna.

– Tegnap fáradt voltam – felelte Ann-Britt Höglund. – Mint mindannyian. De ma már jobban vagyok.

– Ez volt az alvó bűnügyi rendőrök éjszakája – mondta Wallander. – Mindenki elér egy pontra, ahonnan nincs tovább. Amiből nem születik más, mint üresség és kimerültség. És tegnap elértünk erre a pontra.

Elmesélte a simrishamni útját, és hogy hogyan vándorolt a kikötő padjainak egyikéről a másikára.

– Még egyszer felgöngyöltem az egészet az elejétől kezdve. Néha váratlan felfedezésekre jut az ember. De ezt te már régóta tudod.

– Nagyon remélem, hogy Ekholm munkája előrébb visz bennünket – mondta Ann-Britt Höglund. – A megfelelően programozott számítógépek össze tudják hasonlítani a nyomozási anyagokat, és meglepő összefüggéseket képesek felmutatni. Pedig nem is gondolkoznak. Viszont jobban kombinálnak, mint mi.

– A számítógépekkel szembeni kételyem minden bizonnyal az életkoromból fakad – tette hozzá Wallander. – De ez nem jelenti azt, hogy ne kívánám, bárcsak szerencséje lenne Ekholmnak a viselkedéstudományi elemzéseivel a gyilkosok üldözése során. Bárcsak megtörténne! És minél előbb.

Ann-Britt Höglund komolyan nézett rá.

– Ismét lecsap?

– Úgy gondolom, igen. Nem tudom megmagyarázni, miért, de még *befejezetlenn*ek érzem a gyilkosságok összképét. Megbocsáss a kifejezésért. Valami hiányzik. Ez aggaszt engem. És ez arra utal, hogy újra támadni fog.

– Hogy találjuk meg azt a helyet, ahol megölték Fredmant? – kérdezte Ann-Britt Höglund.

– Nem találjuk meg – felelte Wallander. – Csak ha szerencsénk lesz, vagy valaki hallott valamit.

– Utánanéztem, nem érkezett-e olyan bejelentés, amely szerint valaki kiabálást hallott volna. De semmit nem találtam.

– Ez az ismeretlen jajkiáltás ott függött a fejük felett.

Wallander lassan hintázott a hintaszékben.

– A megoldás ritkán érkezik teljesen váratlanul – mondta hosszas hallgatás után. – Az előbb azon tűnődtem a tengernél, hogy talán már át is futott az agyamon a megoldáshoz vezető gondolat. Lehet, hogy jóra gondoltam, csak nem vettem észre.

Ann-Britt Höglund elgondolkozott ezeken a szavakon. Időnként vetett egy pillantást a szomszéd kertre, ahol gyermekei játszottak.

– Olyan férfiakról nem tanultunk a főiskolán, akik skalpokat gyűjtenek, és savat öntenek az áldozataik szemébe – mondta. – A valóság ugyanolyan kiszámíthatatlannak mutatkozik, mint azt már akkor sejtettem.

Wallander bólintott. Azután nekifutott, bár nem volt biztos a dolgában, és előadta, milyen gondolatai támadtak a Simrishamnban töltött órák alatt. Tapasztalatból tudta, hogy jobban meg tud világítani az ember egy problémát, ha van hallgatósága, mint ha magára van utalva. Amikor felhívta Ann-Britt Höglundot, azt remélte, rájöhet, hol akartak neki hírül adni valamit a gondolatai, amelyeket azóta sem sikerült felszínre hoznia. Kolléganője ugyan nagyon figyelmesen hallgatta, mint egy diáklány a mestert, de egyetlenegyszer sem szakította félbe, hogy felhívja a figyelmét egy tévedésre vagy egy hibás következtetésre. Miután befejezte, Ann-Britt mindössze annyit mondott, hogy lenyűgözte Wallander azon képessége, ahogy le tudja szűrni a lényegét, és össze tudja foglalni ezt a legalábbis számára átláthatatlanul bonyolult nyomozást. Semmit nem akart viszont sem hozzátenni, sem elvenni belőle. Még ha helyesek voltak is Wallander egyenletei, hiányoztak belőlük a döntő elemek. Ann-Britt Höglund nem tudott rajta segíteni. Sem ő, sem más.

Hozott egy kanna kávé és két csészét. Majd megjelent a legkisebb lánya, és felmászott Wallander mellé a hintaszékbe. Mivel egyáltalán nem hasonlított az édesanyjára, Wallander úgy vélte, biztosan az apjára ütött, aki épp Szaúd-Arábiában tartózkodik. Wallander eddig csak egyszer-kétszer találkozott vele.

– A férjed egy élő talány – mondta. – Mintha nem is létezne, csak kitáldad volna.

– Néha én is úgy érzem – felelte Ann-Britt Höglund mosolyogva.

A kislány eltűnt a házban.

– Carlman lánya? – kérdezte Wallander a kislány után tekintve. – Mit tudsz róla?

– Svedberg beszélt tegnap a kórházzal – felelte Ann-Britt. – Még nincs túl a válságon. De nekem az volt a benyomásom, hogy már valamivel jobban bizakodnak az orvosok.

– Nem hagyott hátra levelet?

– Nem.

– Nem szabadulok attól a gondolattól – tette hozzá Wallander –, hogy tanúja volt valaminek.

– De minek?

– Valaminek, aminek köze volt az apja halálához. Nehezen tudom elhinni, hogy véletlenszerűen választotta ezt az időpontot az öngyilkossághoz.

– Miért érzem úgy, hogy te magad sem vagy túlságosan meggyőződve arról, amit mondasz?

– Nem is vagyok meggyőződve – felelte Wallander. – Csak próbálok tapogatózni. Egyetlen vitathatatlan tényünk van az egész nyomozásban. Nincs semmilyen konkrét nyomunk.

– Vagyis nem tudjuk, hogy jó vagy rossz irányba haladunk-e.

– Vagy körözünk. Vagy egy helyben állunk, és ez a bizonyos hely mozog. Nem pedig mi, holott azt hisszük.

Ann-Britt Höglund habozott a következő kérdés feltétele előtt.

– Nem lehet, hogy túl kevesen vagyunk?

– Eddig ellenálltam – mondta Wallander. – De kezdek meginogni. Holnap kerül terítékre ez a kérdés.

– Per Åkeson?

Wallander bólintott.

– Végül is mit veszíthetünk vele?

– A kisebb egységek könnyebben mozognak, mint a nagyok. Az viszont kétségtelen, hogy több szem többet lát. És Åkeson úgy véli, szélesebb frontot képezhetünk. Nyílt rendbe fejlődhet és nagyobb területet fedhet le a gyalogság.

– Mint egy hajtóvadászaton.

Wallander bólintott. Találó volt a hasonlat. Egyetlen dologgal volt gond. Nevezetesen azzal, hogy a hajtóvadászaton ezen a terepén elég nyomorúságos a tájékozódás. És még csak azt sem tudták, kit keressenek.

– Van valami, amit nem látunk – mondta Wallander rövid hallgatás után. – Ráadásul keresek néhány szót, amelyet kimondott valaki. Közvetlenül Wetterstedt halála után. De már nem tudom, ki. Csak azt tudom, hogy fontos volt. De akkoriban még túl korai volt, hogy ezt felismerjem.

– Hisz mindig azt mondod, hogy a rendőri munkának a türelem hozza meg a gyümölcsét.

– Ez így is van. De a türelemnek is megvannak a határai. Ráadásul bármelyik pillanatban újra történhet valami. Megölhetnek egy embert. Soha nem szabad elfelejtenünk, hogy most nemcsak egy bűntény felderítéséről van szó. Pillanatnyilag inkább úgy látom, hogy az újabb gyilkosságokat kell megakadályoznunk.

– De akkor sem tehetünk többet annál, mint amennyit már teszünk.

– Honnan tudod? – kérdezte Wallander. – Honnan tudhatja azt az ember, hogy tényleg megtesz minden tőle telhetőt?

Ann-Britt Höglund nem tudott válaszolni.

Wallander sem tudta megválaszolni a saját kérdését.

Ült még egy darabig. Fél ötkor köszönettel visszautasította a vacsorameghívást, és kiment a kertből.

– Köszönöm, hogy eljöttél – mondta Ann-Britt, miközben kikísérte a kertkapuhoz. – Megnézed a meccset?

– Nem. A lányommal találkozom. De úgy vélem, 3: 1-re nyerünk.

Ann-Britt Höglund csodálkozva nézett rá.

– Én is erre tippeltem!

– Akkor mindketten nyerünk vagy veszítünk – mondta Wallander.

– Köszönöm, hogy eljöttél – ismételte meg.

– Miért? Amiért elrontottam a vasárnapodat?

– Azért, mert hittél benne, hogy szolgálhatok valami értelmes dologgal.

– Már régebben is mondtam, de szívesen elmondom még egyszer – felelte Wallander. – Tehetséges rendőrnek tartalak. Ráadásul te hiszel benne, hogy a számítógépek nemcsak megkönnyítik, hanem javítják is a munkánkat. Ilyet én aligha állíthatok. De egy szép napon te talán meg fogsz róla győzni.

Wallander beszállt a kocsjába, és a városba hajtott. Egy vasárnap is nyitva tartó üzletben bevásárolt. Azután kifeküdt az erkélyen a nyugágyába, és várta a hét órát. Észre sem vette, hogy elbóbiskolt. Rengeteg alváásra volt szüksége. Öt perccel hét előtt mégis ott állt az Österportstorgon. Linda elé jött, és magával vitte a közelben álló üres üzlethelyiségbe. Felállítottak néhány reflektort, és bekészítettek neki egy széket. Wallander azonnal elbizonytalanodott, attól félt, hogy semmit sem fog érteni, és rossz helyen fog nevetni. A lányok eltűntek a szomszédos helyiségben. Wallander várt. Több mint egy negyedóra telt el, mire végre visszajöttek. Közben átöltöztek, és teljesen egyformán néztek ki. Beállították a lámpákat, helyreigazították az egyszerű díszletet, majd elkezdtek. Az egyórás előadás egy ikerpárról szólt. Wallander nagyon izgatott volt, mivel ő volt az egyetlen néző. Megszokta már, hogy ha néha elment a malmői vagy a koppenhágai operába, ott mindig sokadmagával ült a biztos sötétben. Leginkább attól félt, hogy Linda nem lesz benne jó. De pár perc alatt kiderült, hogy nagyon mélyenszántó szöveget írtak, amely egy

kis csípős humorral megtűzdelve igen kritikus képet vázolt fel Svédországról. Néha megakadtak, néha bizonytalannak látszottak. De hittek abban, amit csináltak, és ez örömmel töltötte el Wallandert. Amikor a darab végén megkérdezték a véleményét, pontosan azt mondta el, amit érzett: meglepte, mennyire szórakoztató a darab, s ugyanakkor elgondolkodtatja a nézőt. Linda nagyon odafigyelt, hogy az igazat mondja-e. De miután látta, hogy tényleg azt mondja, amit gondol, rettenetesen boldog volt. Amikor apja menni készült, kikísérte az utcára.

– Nem is tudtam, hogy te ilyeneket tudsz – mondta Wallander. – Azt hittem, kárpitos akarsz lenni.

– Még nem késő – felelte Linda. – Csak hadd próbáljam meg ezt is!

– Persze hogy meg kell próbálnod – mondta. – Amíg az ember fiatal, addig bőven van ideje.

Még akartak próbálni néhány órát. Wallander majd otthon várja.

Szép nyári este volt. Lassan ballagott a Mariagatan felé, még mindig teljesen eltöltötték a látottak. Eleinte nem is vette tudomásul a mellette elhaladó, dudáló autókát, majd kiderült, hogy Svédország megnyerte a meccset. Megkérdezte egy szembejövő járókelőtől, mi lett a végeredmény. Svédország nyert 3:1-re. Hangosan felnevetett. Azután visszaterelte gondolatait a lányára. Azon töprengett, mit is tud róla. Még azt sem kérdezte meg tőle, van-e jelenleg barátja.

Fél tízkor nyitott be lakása ajtaján. Ebben a pillanatban megszólalt a telefon. Azonnal összeszorult a gyomra. Miután felvette, és meghallotta Gertrud hangját, megnyugodott.

De túl hamar örült. Gertrud izgatott volt. Először nem is nagyon lehetett érteni, mit mond. Wallander kérte, hogy nyugodjon meg.

– Okvetlenül ide kell jönnöd! – mondta. – Azonnal.

– Mégis mi történt?

– Nem tudom. De az apád elégeti az összes festményét. Mindent eléget, amit a műteremben talál. És bezárta az ajtót. Jönnöd kell!

Gertrud letette a kagylót, hogy ne is tehessen fel több kérdést, hanem azonnal üljön autóba, és induljon.

Wallander csak bámulta a telefont.

Majd hagyott egy gyors üzenetet Lindának, és a lábtörlőre tette.

Pár perc múlva úton volt Löderup felé.

28.

Ezt az éjszakát Wallander az apjánál töltötte Löderupban. Miután aggodalommal teli útja után elért a házukig, Gertrud már az udvaron fogadta. Látszott rajta, hogy sírt, bár azóta összeszedte magát, és nyugodtan válaszolt Wallander kérdéseire. Apja összeomlása – már ha valóban erről volt szó – teljesen váratlanul érte. Megvacsoráztak, és úgy látszott, minden rendben van. Nem ittak semmit. Evés után, mint mindig, most is kiment az egykori istállóba, hogy tovább fessen. Gertrud egyszer csak lármát hallott. A házból kilépve látta, hogy az apa néhány üres festékesdobozt hajított az udvarra. Először azt hitte, rendet rak a kaotikus állapotú műteremben. De miután az üres képkereteket is elkezdte kidobálni, közbe kellett avatkoznia. Odalépett hozzá, és megkérdezte, mit csinál, de ő nem válaszolt. Olyan benyomást keltett, mint aki nincs is jelen, és nem is hallja, amit mondanak neki. Gertrud ki akarta hozni a műteremből, de ekkor kitépte magát a karjai közül, és magára zárta az ajtót. Miután az ablakon át látta, hogy tüzet rak a kályhában, majd elkezd széttépni és a tűzbe dobálni a vásznait, felhívta Wallandert. Miközben beszélgettek, átmentek az udvaron. Wallander látta, amint a szürkén gomolygó füst távozik a kéményből. Az ablakhoz állva belesett a műterembe. Apja megvadult, mint aki nincs eszénél. Égnek állt a haja, a szemüvegét elhagyta, csaknem az egész műtermet tönkretette. Mezítláb járkált a kiöntött festékesdobozok körül, a vásznak összetiporva heverték a padlón. Wallander úgy látta, hogy épp apja egyik cipője ég a kályhában. Apja tépkedte, ráncigálta a vásznakat, a cafatokat pedig hajigálta befelé a kályha ajtaján. Wallander bekopogott az ablakon, de apja nem reagált. Az ajtó zárva volt. Dörömbölt rajta, és bekiáltott, hogy ő az, de nem jött válasz. Wallander körülnézett, mivel törhetné fel az ajtót. De tudta, hogy apja minden szerszámát és eszközét épp abban a helyiségben tárolja, amelyet most magára zárt. Dühödten nézte az ajtót, amelyet együtt raktak oda. Levetette a kabátját, és odaadta Gertrudnak. Majd nekifutott, és vállával nekiesett az ajtónak. Az ajtókeret kitörött, Wallander beesett, és beverte a fejét egy talicskába. Apja csak mintegy mellékesen pillantott rá. Azután folytatta rombolómunkáját. Gertrud is be akart menni, de Wallander intett neki, hogy maradjon. Egyszer látta már az apját ilyen állapotban, a távollét és a mániás zürzavar furcsa elegyében. Akkor egy szál pizsamában és egy táskával a kezében gyalogolt az agyagos szántóföldön. Wallander most mellé lépett, megragadta a vállánál, és

kezdett megnyugtatóan beszélni hozzá. Megkérdezte, van-e valamivel problémája. Mondogatta neki, hogy jók a képek, a legjobbak, amik léteznek, a fajdkakasok pedig telitalálatok. Minden a legnagyobb rendben. Mindenki elveszítheti a fejét egyszer. Most jobb, ha abbahagyja az értelmetlen tűzrakást, elvégre mi értelme van nyár közepén fűteni. Utána majd rendet raknak, és beszélgetnek az olaszországi útjukról. Wallander szüntelenül beszélt. Szorosan fogta apja vállát, vissza akarta terelni a valóságba. Az apa egészen lecsendesült, és ránézett rövidlátó szemével. Miközben Wallander továbbra is csitítóan beszélt hozzá, meglátta a szemüvegét, amely összetaposva feküdt a padlón. Megkérdezte a háttérben álló Gertrudtól, hogy van-e apjának tartalék szemüvege. Az asszony beszaladt a házba, és kihozta. Átnyújtotta Wallandernek, aki megtörölgette inge ujjában, majd apja orrára helyezte. Egész idő alatt nyugtatóan beszélt hozzá, ismételte a szavait, mintha egy ima néhány szavát hajtogatná emlékezetből. Apja eleinte bizonytalanul és zavarodottan szemlélte őt, majd egyre inkább elcsodálkozott, és végül úgy festett, magához tért. Wallander meglazította a szorítást apja vállán, aki óvatosan körbepillantott a káoszon.

– Mi történt? – kérdezte. Wallander megértette, hogy semmire sem emlékszik. Ami megtörtént, tulajdonképpen egyáltalán nem is létezett. Semmiről sem tudott. Gertrud elkezdett sírni, de Wallander nyersen odaszólt neki, hogy menjen a konyhába, és főzzön kávé. Mindjárt mennek ők is.

– Ezt én csináltam? – kérdezte az apa, miközben nyugtalan tekintettel nézett Wallanderre, mintha félne a választól.

– Egyszer mindenkinek elege lehet mindemből – felelte Wallander mellékesen. – De most már vége. Ezt hamar összetakarítjuk.

Az apa a feltört ajtót szemlélte.

– Mi szükség van itt nyár közepén ajtóra? – szölt Wallander. – Rómában szeptemberben nem lesznek csukott ajtók. Jobb, ha már most hozzászoksz.

Apja lassan körbejárt a törmelékek közt, amelyeket saját kitörése – ezt sem ő, sem más nem tudná jobban megmagyarázni – okozott. Wallander látta rajta, hogy egyáltalán nem érti, mi történt. Fel sem tudta fogni, hogy ezt ő egymaga tette. Wallandernek gombóc szaladt a torkára. Nem tudta, hogyan viszonyuljon ahhoz a tehetetlenséghez és elhagyatottsághoz, amely most az apjából sugárzott. Felemelte a kidőlt ajtót, és az istálló falához támasztotta. Azután nekikészült a takarításnak, és megállapította, hogy mindennek ellenére azért sok festmény épen maradt. Apja leült egy zsámolyra a munkaasztala mellett, és követte Wallander mozdulatait. Bejött Gertrud, és szólt, hogy kész a kávé. Wallander odabiccintett neki, hogy vezesse apját karon fogva a házba. Azután nagyjából rendet csinált. Mielőtt bement a házba, az autóból felhívta saját lakását. Linda már otthon volt. Tudni akarta, történt-e valami, mert a sebtében odakapart üzenetét kibetűzni is alig tudta. Mivel Wallander nem akarta nyugtalanítani, csak annyit mondott, hogy az apja nem érezte jól magát, de most már ismét jobban van. A biztonság kedvéért azonban inkább Löderup-

ban éjszakázik. Azután bement a konyhába. Apja kimerült, hamarosan el is ment aludni. Wallander néhány órát még a konyhaasztalnál töltött Gertruddal. Nem volt más lehetőségük, mint hogy a lappangó betegség számlájára írják a történeteket. Gertrud úgy vélte, ezzel az őszi olasz útjuk kútba esett, de Wallander tiltakozott. Nem félt attól, hogy végigcsinálja a hosszú utat, és vállalja a felelősséget apjáért. Ha apja még mindig szeretné, és meg tud állni a lábán, akkor elutaznak.

Wallander egy összecsucskható ágyon aludt a nappaliban. Sokáig feküdt ébren, és nézett kifelé a világos nyári éjszakába, mielőtt elaludt.

A másnap reggeli kávézáskor úgy látszott, apja mindent elfelejtett. Egyáltalán nem értette, mi történt az ajtóval. Wallander azt mondta, ő akasztotta le. Új ajtóra van szükség a műteremben, és maga fogja elkészíteni.

– Mikor van neked időd ilyesmire? – kérdezte az apja. – Még arra sincs időd, hogy idetelefonálj, mielőtt jössz.

Ettől a pillanattól kezdve Wallander tudta, hogy minden a régi. Nem sokkal hét után eljött Löderupból, és Ystadba hajtott. Bármikor megisméltődhetnek az efféle jelenetek. Megborzongott a gondolatól, hogyan végződhetett volna mindez, ha nem lett volna ott Gertrud.

Negyed nyolckor ért a kapitányságra.

A szép idő tovább tartott. Mindenki a fociról beszélt. Nyári öltözékben vették körül a rendőrségi dolgozók. Csak azok a kollégák látszottak rendőröknek, akiknek kötelező volt egyenruhát viselni. Wallander úgy vélte, fehér öltözékében ő maga is felléphetne az egyik olasz operában, amelyet Koppenhágában látott. Amikor elhaladt a recepció előtt, odaintett neki Ebba. Telefonon keresték. Forsfält volt az, aki a korai órák ellenére is be tudott róla számolni, hogy megtalálták Björn Fredman útlevelét. Jól elrejtette a lakásban, egy nagyobb összegű külföldi valutával együtt. Wallander a pecsétek felől érdeklődött.

– Ki kell hogy ábrándítsalak – mondta Forsfält. – Négyéves az útlevelé. Ez idő alatt Törökországban, Marokkóban és Brazíliában kapott pecsétet. Ez minden.

Wallander tényleg csalódott, bár igazából maga sem tudta, mire számított. Forsfält megígérte, hogy az útlevéllel és a pecsétekkel kapcsolatos valamennyi adatot átfaxolja. Azután beszámolt még valamiről, ami ugyan nem állt szoros kapcsolatban a nyomozással, mégis új gondolatokat ébresztett Wallanderben.

– Miközben az útlevelet kerestük, találtunk egy kulcsot a padlástérhez – mondta Forsfält. – Az ott heverő kacatok között felfedeztünk egy régi ikonokkal teli ládát. Igen hamar kiderült, hogy egy betörésből származnak. Találd ki, honnan!

Wallander elgondolkozott, de nem jutott eszébe azonnal a válasz.

– Egy Ystad közeli házból – mondta Forsfält. – Egy jó évvel ezelőtről. A házat a hagyatéki bíróság fennhatósága alá rendelték. Egy Gustaf Torstensson nevű ügyvédé volt.

Wallandernek most már eszébe jutott. Ő volt azon két ügyvéd egyike, akiket az elmúlt évben meggyilkoltak. Wallander az idősebb ügyvéd pincéjében látta az ikonokat. Ráadásul az egyik most saját hálószobájának a falán lóg. A meggyilkolt ügyvéd titkárnőjétől kapta ajándékba. Eszébe jutott a betörés is, Svedberg dolgozott akkoriban az ügyön.

– Akkor most már tudjuk – mondta Wallander. – Gondolom, soha nem derítették fel az ügyet.

– Rád vár a folytatás – felelte Forsfält.

– Nem rám. Svedbergre.

Forsfält megkérdezte, sikerült-e elérni valamit Louise Fredman ügyében. Wallander röviden beszámolt neki a Per Åkesonnal folytatott legutóbbi beszélgetéséről.

– Ha szerencsénk van, már ma megtudunk valamit – mondta Wallander végezetül.

– Remélem, folyamatosan értesítesz róla.

Wallander megígérte. Miután letette a telefont, ellenőrizte a megválaszolatlan kérdések listáját, amelyet kitartóan vezetett. Néhányat kihúzhatott közülük, a többit pedig a nyomozócsoport hamarosan kezdődő megbeszélésén veszi majd elő. Maradt még annyi ideje, hogy benézzen abba a szobába, ahol két rendőrjelölt dolgozta fel a lakossági bejelentéseket. Megkérdezte, érkezett-e valami, amiből arra lehet következtetni, hogy pontosan hol gyilkolták meg Björn Fredmant. Jelentős következményei lehetnének a nyomozás további menetére, ha meg tudnák határozni a gyilkosság elkövetésének helyszínét.

Az egyiküknek rövidre nyírt haja volt, és Tyrénnek hívták. Intelligens volt a tekintete, és alaposnak látszott. Wallander nem ismerte közelebről. Röviden elmagyarázta, mire gondol.

– Valaki, aki kiáltásokat hallott? – ismételte Tyrén. – És egy Ford típusú kisteherautó? Június 27-én, hétfőn?

– Igen.

Tyrén a fejét csóválta.

– Arra emlékeznék – mondta. – Egy asszony kiabált egy lakásban a Rydsgården, de az is kedden volt. És részeg volt.

– Azonnal tudni szeretnék róla, ha befut valami – mondta Wallander.

Otthagya Tyrént, és átment a tárgyalóba. Hansson a recepciónál állva beszélgetett egy újságíróval. Wallandernek rémlett, hogy látta már valahol. A két nagy esti újság valamelyikétől jött, de Wallander nem emlékezett már, melyiktől. Vártak pár percet, hogy Hansson lerázza az újságíró, majd becsukták az ajtót. Hansson leült, és máris átadta a szót Wallandernek. Amikor el akarta kezdeni, Per Åkeson is belépett a szobába, és leült Ekholm mellé az

asztal alsó végén. Wallander kérdően húzta fel szemöldökét. Ákeson bólintott. Ez azt jelentette, hogy vannak újdonságok Louise Fredmanról. Wallandernek nehezebb esett ugyan féken tartania a kíváncsiságát, de először is Ann-Britt Höglundot kérte fel, hogy számoljon be Carlman lányának egészségi állapotáról. A kórházból jövő legfrissebb információk szerint az orvosok most már azon a véleményen vannak, hogy a lány túl van az életveszélyen. Elképzelhető, hogy huszonnégy órán belül beszélni is lehet vele. Senkinek sem volt kifogása az ellen, hogy Ann-Britt Höglund és Wallander látogatást tegyenek a kórházban. Azután Wallander gyorsan végigszaladt a megválaszolatlan kérdések listáján. Nyberg szokásához híven alaposan felkészült, és sok olyan lyukat betömött, amelyet a laboreredmények időközben lehetővé tettek. Semmi sem látszott olyan rendkívülinek, hogy hosszabb vitákat váltott volna ki. Többnyire a már levont következtetéseket tudták megerősíteni. Csupán a Björn Fredman öltözékén talált tengerimoszat-nyomok ütötték meg a teremben ülők fülét. Wallander elgondolkozott.

– Hol voltak a nyomok? – kérdezte.

Nyberg előhúzta a jegyzeteit.

– A zakója hátsó részén.

– Lehet, hogy valahol a tengernél ölték meg – mondta Wallander. – Ha jól tudom, fúj a szél aznap éjszaka. Ez megmagyarázhatja, miért nem hallott senki semmit.

– Ha a tengerparton történt volna, homoknyomokat is találtunk volna – tette hozzá Nyberg.

– Esetleg egy vitorlás fedélzetén történt – vetette fel Svedberg.

– Vagy egy stégen – szólott Ann-Britt Höglund.

A kérdés függőben maradt. Az ezernyi stéget és beállót képtelenség volt átvizsgálni. Wallander mindössze annyit kért, hogy a part mentén lakók bejelentéseit kitüntetett figyelemmel vizsgálják meg.

Ezt követően Per Åkesonnak adta át a szót.

– Sikerült szereznem néhány információt Louise Fredmanról – kezdte. – Nyilván nem kell nagyon hangsúlyoznom, hogy ezek rendkívül bizalmasak, és semmi esetre sem szivároghatnak ki a nyomozócsoportból.

– Hallgatunk, mint a sír – mondta Wallander.

– Louise Fredman a lundi St. Lars Kórház zárt osztályán van – folytatta Per Åkeson. – Immáron több mint három éve. A diagnózis súlyos pszichózis. Nem beszél, jelenleg mesterségesen táplálják, és nem mutatja a javulás jeleit. Tizenhét éves. A fénykép alapján, amelyet láttam róla, nagyon csinos lány.

Csönd lett a teremben. Wallander látta, mennyire megérintették munkatársait Åkeson szavai. Osztozott az érzésükben.

– A pszichórist viszont kiváltja valami – szólalt meg Ekholm.

– 1991. január 9-én, pénteken szállították be – mondta Per Åkeson, miután belelapozott papírjaiba. – Ha jól értettem, úgy érte a betegség, mint

derült égből a villámcsapás. Egy hétig nem volt otthon. Ez idő alatt komoly gondjai lehettek az iskolában, legtöbbször hiányzott. Beszélnek kábítószerfogyasztásról is. De nem valószínű, hogy kemény drogokat használt volna, inkább amfetaminokat. Esetleg kokaint. A Pildammsparkban találtak rá. Teljesen meg volt zavarodva.

– Voltak külső sérülései? – kérdezte Wallander, aki figyelmesen hallgatott.

– A pillanatnyilag rendelkezésemre álló anyagban nem szerepel semmi ilyesmi.

Wallander elgondolkodott.

– Tehát nem tudunk beszélni vele. De tudni akarom, voltak-e sérülései. És beszélni szeretnék azokkal, akik megtalálták.

– Az már három éve volt – tette hozzá Per Åkeson. – De gondolom, meg lehet találni őket.

– Beszélek Forsfälttel a malmői bűnügyisektől – mondta Wallander. – Ha zavart állapotban találtak rá a Pildammsparkban, arról egy járőrnek is tudnia kellett. Biztos készült róla valamilyen jelentés.

– Miért akarsz tudni, hogy volt-e rajta sérülés? – kérdezte Hansson.

– Csak hogy a lehető legteljesebb legyen a kép.

Tovább mentek. Mivel Ekholm még mindig várta, hogy a számítógépek végezzenek a teljes nyomozási anyag összehasonlító elemzésével, és megvilágítsák a jelenleg még ismeretlen érintkezési pontokat és párhuzamokat, Wallander rátérhetett az erősítés kérdésére. Hansson már megkapta a pozitív választ a länsi rendőrfőkapitánytól. Tudnak biztosítani egy malmői rendőrbiztost. Dél körül ér Ystadba.

– Ki az? – kérdezte az eddig csak hallgató Martinsson.

– Sture Holmströmnek hívják – válaszolta Hansson.

– Nem ismerem – mondta Martinsson.

– Senki sem ismerte. Wallander megígérte, hogy felhívja Forsfältet, és megtudja, milyen hírek terjednek róla.

Azután Per Åkesonhoz fordult.

– Most az a kérdés, kérjünk-e további erősítést – kezdte. – Mit gondoltok erről? Szeretném, ha mindenki elmondaná a véleményét. Megígérem, hogy meghajlok a többség akarata előtt, még ha továbbra is kételyekkel fogadom, hogy a személyi erősítés javítaná a munkánk minőségét. Attól félek, legalábbis rövid távon, hogy lanyhul a munkatempónk. De hallani szeretném, ti mit gondoltok erről.

Martinsson és Svedberg amellet voltak, hogy kérjenek erősítést. Ann-Britt Höglund viszont egyetértett Wallanderrel, míg Ekholm és Hansson jobbnak látták, ha nem nyilvánítk ki véleményüket. Wallander érezte, hogy a felelősség újabb, láthatatlan, de súlyosabb köpönyegét veszi a vállára. Per Åkeson azt javasolta, pár nappal halasszák még el a döntést.

– Még egy gyilkosság, és elkerülhetetlen lesz – mondta. – De egyelőre folytassuk így!

Nem sokkal tíz óra előtt véget ért a megbeszélés. Wallander a szobájába ment. A szombaton érzett halálos fáradtság elszállt belőle. Hasznos volt a megbeszélés, még ha tulajdonképpen nem is jutottak előrébb. De megmutatták egymásnak, hogy energiájuk és szándékuk töretlen.

Wallander éppen fel akarta hívni Forsfältet, amikor Martinsson jelent meg az ajtajában.

– Csak átfutott az agyamon valami – mondta, és nekitámaszkodott az ajtófélfának.

Wallander várta a folytatást.

– Louise Fredman egy parkban kóválygott – szölt Martinsson. – Látok némi párhuzamot azzal a lánnyal, aki a repceföldön bolyongott.

Martinssonnak igaza volt. Párhuzamban álltak egymással, még ha távolról is.

– Egyetértek – mondta Wallander. – Csak az a kár, hogy semmi közük egymáshoz.

– Akkor is különös – vélte Martinsson.

Állt tovább az ajtóban.

– Ezúttal helyesen tippeltél.

Wallander bólintott.

– Tudom – mondta. – És Ann-Britt is.

– Egy ezresen osztozhattok.

– Mikor lesz a következő meccs?

– Időben szólok – felelte Martinsson, majd távozott.

Wallander felhívta Malmot.

Amíg várt, kinézett a nyitott ablakon. Még mindig szép volt az idő.

Majd meghallotta Forsfält hangját a vonal túlsó végén, és félresöpörte valamennyi, időjárással kapcsolatos gondolatát.

*

Hoover valamivel huszonegy óra után távozott a pincéből. Sok időbe telt, mire eldöntötte, melyik baltát válassza a fekete selyemkendőről. Végül a legkisebb mellett döntött, azt nem is használta eddig. Becsúszatta széles bőrvébe, majd feltette a sisakját. Mint máskor, most is mezítláb hagyta el a helyiséget, és bezárta az ajtót.

Nagyon meleg este volt. A térképen pontosan kikeresett mellékutcákon hajtott. Csaknem két órára lesz szüksége, úgy számolta, tizenegy után ér úti céljához.

Előző nap meg kellett változtatnia a tervét. A férfi hirtelen visszatért külföldi útvjáról. Hoover azonnal döntött. Nem vállalja a kockázatot, hogy

újfent elszalassza. Figyelte Geronimo szívének dobogását. A dobszóhoz hasonlítható ritmikus szívverés közvetítette számára Geronimo üzenetét. Ne várjon, hanem használja ki az alkalmat.

Sisakja ellenzójén át kékre színeződött a nyári táj. Balján felismerte a tengert, a hajók és a dán szárazföld fényeit. Boldognak és derüsnek érezte magát. Most már nincs sok hátra, és meghozza az utolsó áldozatot is nővére-
nek, és ez kiségti őt a köré leszállt ködből. A legszebb nyár közepén térhet vissza az életbe.

Nem sokkal tizenegy után ért a városba. Tizenöt perccel később már a magas és oltalmazó fák közt, a kert végében álló nagy villa melletti úton állt. Mopedjét egy lámpaoszlophoz állította, és leláncolta. A szemközti járdán egy idősebb házaspár sétált el Gassi nevű kutyájával. Megvárta, míg eltűnnek, majd lehúzta a sisakját, és bedugta a hátizsákjába. Az árnyékban rejtőzve elszaladt a kert hátsó, foci pályával határos felére. Hátizsákját a fűbe rejtette, majd áthatolt a sövényen, amelyen már régen előkészítette az átjárót. Karcolta és szúrta csupasz karját és lábát, de ő érzéketlennek mutatkozott minden fájdalommal szemben. Geronimo nem túrné, hogy gyengeséget mutasson. Szent megbízatása volt, amely benne állt a nővérétől kapott könyvben. A küldetés teljesítéséhez minden erejére szükség volt, és ő kész volt meghozni ezt az áldozatot.

A kert közepén találta magát, még sosem volt ennyire közel a szörnyeteghez. A felső szinten égett a villany, a földszinten viszont teljes volt a sötétség. Elöntötte a mérég, ha arra gondolt, hogy annak idején a nővére is itt járt. Ő írta le a házat. Hoovernek eszébe jutott, hogy egy napon porrá égeti. De ma még nem. Óvatosan elfutott a házfalig, majd csendben kinyitotta a pince ablakát, amelyről már korábban leszedte a kallantyúkat. Nem jelentett gondot, hogy bemásson. Egy almatárolóban találta magát. A már korábban is ott tárolt savanyú almák enyhe illata vette körbe. Fülelt. Minden csendes volt. Halkan felosont a pincelépésőn. Elért a nagy konyhához. Még mindig teljes volt a csend. Az egyetlen zajt a két vízcsőből jövő halk zubogás adta. Bekapcsolta a tűzhelyet, és kinyitotta a sütő ajtaját. Azután a fölfelé vezető lépcsőhöz osont. Ekkor előhúzta övéből a baltát. Teljesen nyugodt volt.

A fürdőszoba ajtaja félig nyitva volt. A sötét folyosóról bekukucskálva felismerte a férfit, akit meg fog ölni. A fürdőszoba tükre előtt állt, és az arcát krémezte. Hoover becsúszott a fürdőszoba ajtaja mögé. Várt. Miután a férfi leoltotta a villanyt, felemelte a baltát. Csak egyet ütött. A férfi hangtalanul esett a szőnyegre. A baltával leválasztott egy darab fejbőrt a koponyájáról. A skalpot begyömöszölte a zsebébe. Azután levonszolta a férfit a lépcsőn. Hálórúhában volt, nadrágja lecsúszott róla. Hoover nem nézett rá.

Miután behúzta a konyhába, a sütő ajtaja fölé döntötte, majd betolta fejét a forróságba. Szinte azonnal érezni lehetett az olvadó arckrém szagát. Ugyanazon az úton távozott a házból, amelyen érkezett.

A hajnali szürkületben elásta a skalpot nővére ablaka alatt. Most már csak egy kiegészítő áldozat hiányzott, amelyet meg akart hozni érte. Egy utolsó skalpot el fog még ásni. Azután mindennek vége.

Arra gondolt, ami még rá várt. A férfit, akinek mellkasa olyan erőteljesen emelkedett fel s alá. A férfit, aki csak ült vele szemben, és nem értett semmit abból a szent küldetésből, amely Hooverre várt.

Azt még nem döntötte el, hogy a mellette lévő szobában fekvő lány is hasonló sorsra jusson-e.

Előbb kipihen magát. Közelgett a hajnal.

Majd holnap meghozza a végső döntést.

Skåne

1994. július 05.-08.

29.

Waldemar Sjösten középkorú bűnügyi nyomozó volt Helsingborgban. A nyári szezonban az összes szabadidejét egy harmincas évekbeli, mahagóniból készült öreg vitorlásra szentelte, amelyet egy véletlen folytán vásárolt. Ezen a július 5-i keddi reggelen sem szándékozott eltérni szokásától, amikor valamivel hat előtt felhúzta a rolót hálósobájának ablakán. Egy újjáépített bérházban lakott a városközpontban. Egyetlen utca, a vonatsín és a kikötő választotta el a tengerparttól. Éppen olyan szép volt az idő, mint előző nap az újságok ígérték. Szabadságát csak július végén szándékozott kivenni, addig mindössze néhány korai órát tudott hajójára áldozni, amely egy kerékpárral gyorsan megközelíthető helyen állt a jachtkikötőben. Waldemar Sjösten összel tölti be az ötvenet. Háromszor nősült, és hat gyermeke volt. Most készült negyedik házasságára. Találkozott egy nővel, aki osztotta az öreg mahagóni vitorlás iránti érdeklődését, amely az impozáns *Havskung 2*, azaz Tengerkirály nevet viselte. Azon szép jacht után választotta a nevet, amelyen szüleivel együtt gyermekkorra nyarait töltötte. Azt *Havskung 1*-nek hívták. Legnagyobb bánatára az apja tízéves korában eladta. Soha nem felejtette el. Gyakran eltűnődött, vajon megvan-e még, vagy elsüllyedt, elkorhadt-e azóta.

Ivott gyorsan egy csésze kávé, majd összekészülődött. Ekkor megszólalt a telefonja. Előbb meglepte a korai hívás, majd a konyha falára függesztett telefon után nyúlt.

– Waldemar? – kérdezte egy hang, amelyben Birgersson rendőr-főfelügyelőt vélte felismerni.

– Igen, én vagyok.

– Remélem, nem ébresztettelek fel.

– Épp indulni akartam.

– Szerencse, hogy még elértelek. Legjobb, ha azonnal idejössz.

Waldemar Sjösten tudta, hogy Birgersson soha nem hívta volna fel, ha nem történt volna valami nagyon komoly dolog.

– Megyek – felelte. – Mi történt?

– Füst gomolygott egy régi villából fent, Tågaborgban. Miután a tűzoltók bejutottak a házba, egy férfit találtak a konyhában.

– Meghalt?

– Meggyilkolták. Ha meglátod, megérted, miért téged hívtalak.

Waldemar Sjösten számára álom maradt a reggeli vitorlázás. Mint kötelességtudó rendőrnek, aki még nem volt érzéketlen az afféle izgalmakra, amelyeket egy váratlan haláleset vált ki, nem esett nehezére, hogy átprogramozza magát. A kerékpár kulcsa helyett megragadta a slusszkulcsot, és elindult a lakásból. Néhány perc alatt odaért a kapitányságra. Birgersson a lépcsőn várta. Beült mellé a kocsiba, és irányította, merre menjenek.

– Ki az áldozat? – kérdezte Sjösten.

– Áke Liljegren.

Sjösten füttyentett egyet. Áke Liljegren ismert személyiség volt, nemcsak a városban, hanem országszerte. Revizornak nevezte magát, hírnevét szürke eminenciásként, egy sor fiktív cég ügyével szerezte a nyolcvanas években. Eltekintve egy hathavi próbaidős büntetéstől, a rendőrségnek és a bíróságoknak sohasem sikerült elítélnie nyilvánvalóan törvénytelen cselekedeteiért. Áke Liljegren a gazdasági bűncselekmények legrosszabb formájának szimbólumává vált, ugyanakkor a tény, hogy még mindig szabadlábon volt, rávilágított a jogállam gyenge védelmi felkészültségére az olyan emberekkel szemben, mint ő. Bástadi származású, de az utóbbi években Helsingborgban lakott, amikor Svédországban tartózkodott. Sjöstennek eszébe jutott egy újságcikk, amely megpróbálta kideríteni, hány lakása is volt Liljegrennek. Szerte a világon voltak ingatlanjai.

– Van már ütemterved? – kérdezte Sjösten.

– Egy hajnali kocogó vette észre a házból gomolygó füstöt, majd riadóztatott. A tűzoltók negyed hatkor értek ki. A házba érve a konyhában találtak rá.

– Hol égett meg?

– Sehol.

Sjösten kérdő tekintettel nézett Birgerssonra.

– Liljegren a nyitott sütőajtón feküdt – folytatta Birgersson. – A feje a sütőben volt, amelyet a legmagasabb fokozatra állítottak. Szó szerint megsült.

Sjösten grimaszt vágott. Kezdte sejteni, milyen látvány fogadja.

– Öngyilkosság volt?

– Nem. Valaki belevágott egy baltát a fejébe.

Sjösten önkéntelenül is a fékre taposott. Birgerssonra nézett, ő pedig bólintott.

– Az arca és a haja szinte teljesen elégett. De az orvos mindennek ellenére úgy vélte, hogy megskalpolták.

Sjösten hallgatott. Eszébe jutott mindaz, ami Ystadban történt. Ez volt a nyár nagy szenzációja. Egy tébolyult gyilkos, aki agyonütötte és megskalpolta az embereket.

Megérkeztek Liljegren aschebergsgatani villájához. Egy tűzoltóautó, egy járőrközi és egy mentőautó állt a kapu előtt. Az egész kertet körbevették

jelzőszalaggal és táblákkal. Sjösten kiszállt a kocsiból, és egy kézmozdulattal elutasította a felé siető újságírónőt. Birgerssonnal együtt átlépte a kordont, és fölment a házhoz. Ahogy beléptek, különös szag csapta meg az orrukat. Sjösten rájött, hogy Liljegren testéből árad. Kapott egy zsebkendőt Birgerssontól, s a szája és az orra elé tartotta. Birgersson a konyha felé biccentett. Egy rettentően sápadt járőr állt őrt a konyhaajtó előtt. Sjösten bepillantott a konyhába. Groteszk látvány fogadta. A félmeztelen férfi a sütő előtt térdelt, a nyaka és a feje eltűnt a sütőben. Sjöstennek undorodva jutott eszébe Jancsi és Juliska meséje. Az orvos a test mellett térdelt, és egy zseblámpával világított a sütőbe. Sjösten megpróbált zsebkendő nélkül lélegezni. A száján át vette a levegőt. Az orvos bólintott neki. Sjösten lehajolt, és benézett a sütőbe. A látványról egy szétégett peccsenye jutott az eszébe.

– Jesszus! – mondta. – Ez nem szép.

– Kapott egy ütést a tarkójára – magyarázta az orvos.

– Itt a konyhában?

– Az első emeleten – mondta a mögötte álló Birgersson.

Sjösten felegyenesedett.

– Vigyétek ki! – mondta. – A fényképész elkészült?

Birgersson bólintott. Sjösten követte az emeletre. Óvatosan lépkedtek, mert a lépcső tele volt vényomokkal. Birgersson megállt a fürdőszoba előtt.

– Mint láttad, pizsamában volt – mondta. – Elképzzelhető, hogy Liljegren a fürdőszobában tartózkodott. Mire kijött, a gyilkos már várt rá. Baltával a tarkójába vágott, majd levonszolta a tetemet a konyhába. Ez magyarázatot ad arra, hogy miért lóg a pizsamanadrágja az egyik lábán. Azután elrendezte a testet a tűzhelynél, feltekerte a sütőt a maximumra, majd eltávozott. Hogy hogyan jött be és hogyan ment ki, még nem tudjuk. Gondoltam, innen már átvehetnéd.

Sjösten nem szólt semmit. Összeszedte magát. Aztán visszament a konyhába. A holttest most már egy fólián feküdt a padlón.

– Ő az? – kérdezte Sjösten.

– Igen, biztos, hogy ez Liljegren – válaszolt az orvos. – Ha már nincs is arca.

– Nem úgy értettem. A skalpolós férfi volt az?

Az orvos visszahajtott a szénné égett arcot borító fólia egyik sarkát.

– Teljesen biztos vagyok benne, hogy egészen a koponya elejétől lehúzta vagy letépte a haját.

Sjösten bólintott. Azután Birgerssonhoz fordult.

– Hívd az ystadi kollégákat! – mondta. – Kurt Wallandert. Beszélni akarok vele. Azonnal.

Ezen a kedd reggelen Wallander kivételesen kiadós reggelit készített magának. Tükörtojást sütött, és éppen újságot olvasva ült az asztalnál, amikor megszólalt a telefon. Azonnal megszállta a már ismert érzés. Miután meghallotta, hogy Sture Birgersson hívja a helsingborgi rendőrségtől, csak fokozódott a nyugtalansága.

Azonnal felfogta. Amitől félt, bekövetkezett. Újfent lecsapott az ismeretlen. Félelemmel és dühvel eltelve káromkodott magában.

Waldemar Sjösten jött a telefonhoz. Ismerték egymást régebről. A nyolcvanas évek elején közösen dolgoztak egy egész Skánét behálózó drogos bandával kapcsolatos nyomozáson. Eltérő jellemük ellenére is problémamentesen dolgoztak együtt, kialakult kapcsolatuk egy barátság kezdetét is jelenthette.

– Kurt?

– Igen.

– Rég nem hallottunk már egymásról.

– Mi történt? Igaz, amit hallottam?

– Sajnos igen. Az elkövető, akit keresel, itt bukkant fel Helsingborgban.

– Biztos vagy benne?

– Semmi sem szól ellene. Baltával vágott az áldozat fejébe, majd megskalpolta.

– Ki volt az?

– Åke Liljegren. Mond valamit a név?

Wallander elgondolkozott.

– Nem az a birodalmi revizor?

– Pontosan. Egy hajdani igazságügy-miniszter, egy műkereskedő és most egy revizor.

– Mellesleg pedig orgazda – tette hozzá Wallander. – Ne felejtjük el!

– Azért hívlak, mert úgy gondoltam, jobb, ha idejössz. Majd a főnökeink elintézik a formalitásokat a határátlépést illetően.

– Indulok – mondta Wallander. – Azon tűnődöm, talán nem ártana, ha magammal vinném a technikusunkat, Sven Nyberget.

– Hozd, ha akarsz! Nem gördítek akadályt az utatokba. Egyáltalán nem vagyok lelkes, hogy hozzánk is elért.

– Két órán belül Helsingborgban vagyok – ígérte Wallander. – Ha addig ki tudnád deríteni, van-e valamilyen kapcsolat Liljegren és az eddig meggyilkoltak között, sokkal előrébb lehetnénk. Hagyott nyomokat?

– Nem kifejezetten. De tudjuk, hogyan történt. Csak ezúttal nem savat öntött az áldozat szemébe. Megsütötte. Legalábbis a fejét és a fél nyakát.

– Megsütötte?

– A sütőben. Örülj, hogy ezt már nem kell látnod!

– Mit tudsz még?

– Csak most érkeztem. Egyelőre nem tudok mit mondani.

Wallander, miután letette a kagylót, rápillantott a karórájára. Tíz perccel múlt hat. Amitől félt, bekövetkezett. Előkereste Nyberg telefonszámát, majd tárcsázta. Nyberg azonnal fölvette a telefont. Wallander röviden elmagyarázta, mi történt. Nyberg megígérte, hogy tizenöt perc múlva ott lesz Wallander háza előtt, a Mariagatanon. Majd Hansson számát tárcsázta. De aztán meggondolta magát, letette, majd ismét fölvette, és inkább Martinssont hívta fel. Mint mindig, most is Martinsson felesége vette fel. Eltartott néhány percig, mire a férje a telefonhoz ért.

– Ismét lecsapott – mondta Wallander. – Helsingborgban. Egy Åke Liljegren nevű revizor.

– A cégmészárló? – kérdezte Martinsson.

– Pontosan.

– A gyilkosnak jó az ítélőképessége.

– Ne beszélj marhaságokat! – mondta Wallander ingerülten. – Oda megyek Nyberggel. Felhívtak, és megkértek, hogy menjünk oda. Szeretném, ha megmondanád Hanssonnak. Amint többet tudok, jelentkezem.

– Ez azt jelenti, hogy most már a birodalmi rendőrségnek is közbe kell lépnie – gondolt bele Martinsson. – Lehet, hogy nem is baj.

– A legjobb az lenne, ha mielőbb elkapnánk ezt az örültet – vágta rá Wallander. – Talán az sem lenne baj.

Már a járdán állva várakozott, amikor Nyberg bekanyarodott öreg Amazonjával a Mariagatanra. Beült mellé. Kihajtottak a városból. Gyönyörű volt a reggel. Nyberg gyorsan vezetett. Sturupnál elkanyarodtak Lund felé, majd rátértek a Helsingborg felé vezető főútra. Wallander elmondta azt a kevés részletet, amit tudott. Lundot elhagyva Hansson hívta őket mobiltelefonon. Wallander hallotta a hangján, mennyire feszült. Hansson bizonyára még jobban retteg a történetektől, mint én, gondolta.

– Szörnyű, hogy ismét megtörtént – mondta Hansson.

– Ez mindent megváltoztat.

– Egyelőre nem változtat meg semmit – felelte Wallander. – Minden attól függ, mi is történt valójában.

– Itt az idő, hogy átengedjük az ügyet a birodalmi rendőrségnek – mondta Hansson. Wallander hallotta Hansson hangján, semmire sem vágyik jobban, mint hogy megszabaduljon a felelősségtől. Ez bosszantotta Wallandert. Csak az eddigi közös nyomozómunkájuk degradálásának vélte Hansson szavait.

– Ami a továbbiakban történik, az a te felelősséged, és Per Åkesoné – mondta. – Ami Helsingborgban történik, az ő ügyük. De megkértek, hogy menjek oda. A későbbiekéről majd akkor beszélhetünk, ha eljön az ideje.

Nyberg nem szólt semmit, de Wallander számára nyilvánvaló volt, hogy figyelt.

A helsingborgi bejárónál egy járőrközi várta őket. Valahol itt kellett megállnia a lunarpi Sven Anderssonnak, amikor elvitte egy darabon Dolores Maria Santanát, egyúttal utolsó útjára, jutott Wallander eszébe. Követték a járőrökcsit Tågaborg felé, majd megálltak Liljegren nagy kertje előtt. Wallander és Nyberg átlépték a kordont. Sjösten a nagy villa lépcsőjének aljában fogadta őket. Wallander sejtése szerint a villa még a századforduló környékén épült. Üdvözölték egymást, majd váltottak néhány szót arról, mikor is találkoztak utoljára. Azután Sjösten bemutatta Nyberget a helyszíni vizsgálatokért felelős helsingborgi bűnügyi technikusnak. El is tűntek a házban.

Sjösten sarkával beletaposta cigarettáját a murvába.

– A te fickód járt itt – mondta. – Semmi kétség.

– Mit tudsz az áldozatról?

– Åke Liljegren híres figura volt.

– Én inkább hírhedtnek mondanám.

Sjösten bólintott.

– Biztosan nincsenek kevesen, akik álmukban már többször is megölték – mondta. – Egy szigorúbb jogrendszerben, az állítólag a gazdasági bűncselekményeket féken tartó törvények kevesebb és nehezebben átjárható kiskapuival, ennek nem kellett volna bekövetkeznie. Akkor ugyanis rács mögött ült volna. A svéd börtönök pedig sem fürdőszobával, sem sütővel nincsenek még felszerelve.

Sjösten bekísérte a házba Wallandert. Az égett bőr szaga még mindig terjengett a levegőben. Sjösten átnyújtott Wallandernek egy szájmaszkot, amelyet némi hezitálás után fel is vett. A konyhába mentek, ahol egy fólia alatt feküdt a holttest. Wallander egy fejbólintással jelezte Sjöstennek, hogy látni szeretné. Legjobb, ha mindjárt túlesik a legrosszabbon. Maga sem tudta, mire számíton, de mégis összerezsent, amikor meglátta Liljegren fejét. Arca már nem volt. A bőr elégett, a koponya legnagyobb része jól láthatóan kiemelkedett. Szeme helyén csak két lyuk maradt. A haja és a füle szintén elégett. Wallander biccentett Sjöstennek, hogy visszatehetik a fóliát. Sjösten röviden leírta, hogyan feküdt Liljegren a sütő ajtaján. Wallander kapott néhány polaroid képet a konyhából éppen az emeletre készülő fényképezéstől. Szinte még rosszabb volt fényképen látni az egészet. Wallander undorodva rázta a fejét, majd visszaadta a képeket. Sjösten föl kísérte az emeletre, megmutatta a lépcsőn található vérnyomokat, és mindjárt el is mesélte, sejtésük szerint hogyan játszódott le az események. Wallander néha-néha belekérdezett, de Sjösten leírása az elejétől kezdve meggyőzőnek látszott.

– Van valamilyen tanú? – kérdezte Wallander. – Hagyott a gyilkos nyomokat? Hogy jött be a házba?

– Az egyik pinceablakon át.

Visszamentek a konyhába, onnan pedig lementek a tágas, az egész ház alatt végighúzódó pincébe. Az egyik helyiségben, ahol Wallander még érezte az ott tárolt téli almák illatát, az egyik ablak nem volt bezárva.

– Úgy gondoljuk, itt jött be, és ugyanezen az úton távozott – mondta Sjösten. – Bár közvetlenül a bejárati ajtón is beszélhetett volna. Őke Liljegren egyedül lakott.

– Hagyott valamilyen nyomot maga után? – kérdezte Wallander. – Eddig mindig vette a fáradságot, hogy ne szolgáljon nekünk támpontokkal. Ugyanakkor mégsem volt túlzottan óvatos. Rengeteg ujjlenyomatunk van. Nyberg szerint már csak a bal kisujjáról hiányzik.

– Ujjlenyomatok, amelyekről tudja, hogy nem szerepelnek a rendőrség nyilvántartásában – tette hozzá Sjösten.

Wallander bólintott. Sjösten megjegyzése helyénvaló volt. Ő is tisztában volt vele, csak még nem fogalmazta meg.

– A konyhában, a tűzhely mellett találtunk egy lábnyomot – mondta Sjösten.

– Tehát ismét mezítláb volt – állapította meg Wallander.

– Mezítláb?

Wallander beszámolt a Björn Fredman vérrel szennyezett kocsijában talált lábnyomról. Mielőbb hozzáférhetővé kell tenni Sjösten és kollégái számára a nyomozás korábbi gyilkosságokról szóló teljes anyagát.

Wallander megvizsgálta a pinceablakot. Enyhe karcolásnyomokat vélt felfedezni azon a helyen, ahol kitépték a kallantyút. Ahogy lehajolt, meg is találta, pedig nehezen lehetett észrevenni a sötét padlón. Nem nyúlt hozzá.

– Úgy néz ki, mintha már korábban kiszedték volna.

– Úgy érted, előkészítette a jövetelét?

– Nem elképzelhetetlen. Beleillik az eddigi viselkedésébe. Figyeli az áldozatait. Kémkedik utánuk. Hogy miért és mennyi ideig, azt nem tudjuk. A magatartástudományi szakértőnk, Mats Ekholm azt mondja, ez jellemző a pszichotikus vonásokkal rendelkező személyekre.

Átmentek az egyik szomszédos helyiségbe, amelynek ugyanolyanok voltak az ablakai. A kallantyúk érintetlenek voltak.

– A másik ablak előtt érdemes lábnyomokat keresni – mondta Wallander.

De meg is bánta, hogy szólt. Nem volt oka, hogy tanácsokat osztogasson egy ilyen tapasztalt nyomozónak, mint Waldemar Sjösten.

Visszamentek a konyhába. Éppen elszállították Liljegren holttestét.

– Egész idő alatt az érintkezési pontot kerestem – szólta Wallander. – Először Gustaf Wetterstedt és Arne Carlman között. Azt végül megtaláltam. Aztán Björn Fredman és a másik két áldozat között. Azt még most is keressük. Mégis meg vagyok róla győződve, hogy létezik ilyen. Úgy hiszem, most azt kell keresnünk elsőként. Elképzelhető valamiféle kapcsolat Őke Liljegren és a

három másik férfi között? Legjobb lenne mindegyikük közt, de legalább az egyikükkel.

– Ha úgy vesszük, máris van egy jól látható érintkezési pontunk – mondta Sjösten megfontoltan.

Wallander kérdően nézett rá.

– Úgy vélem, maga a tettes a beazonosítható érintkezési pont – folytatta Sjösten. – Még ha nem tudjuk is, ki az.

Sjösten fejével az ajtó felé intett, jelezve, hogy zavartalanul szeretne beszélni Wallanderrel. A kertbe érve hunyorítaniuk kellett a tűző nap miatt. Sjösten rágyújtott, és a háztól kissé távolabb álló kerti székekhez vezette Wallandert. Behúzták a székeket az árnyékba.

– Sok híresztelés terjeng Åke Liljegrenről – szólta Sjösten. – A fiktív céges üzletei csak egy részét képezik tevékenységeinek. Itt Helsingborgban sok minden másról is hallottunk. Alacsonyan szálló Cessnákról, heroin-, marihuána- és kokainszállítmányokról. Éppoly nehéz bizonyítani, mint cáfolni. Én személy szerint nehezen kapcsolom össze ezt a fajta üzérkedést Liljegrennel. De ez lehet, hogy csak az én korlátolt fantáziámnak köszönhető. Az ember úgy képzei, hogy megvan a módja a különböző kategóriájú bűncselekmények egymáshoz rendelésének. A meghatározott fajtájú büntényeket csoportosítani lehet. A bűnözők pedig nem lépik túl a megfelelő határokat. Nem hatolnak másik területre, és nem zavarják össze a kategorizálásunkat.

– Annak idején én is így gondolkodtam – fűzte hozzá Wallander. – De azok az idők végleg eltűntek. A világ, amelyben élünk, egyre átláthatóbbá, ugyanakkor egyre kaotikusabbá is válik.

Sjösten a villa felé legyintett cigarettájával.

– Más dolgokat is híreszteltek – mondta. – Súlyosabbakat. Állítólag vad tivornyákat rendeztek a házban. Nőkkel, prostituáltakkal.

– Vadakat? – kérdezett vissza Wallander. – Ki kellett vonulnotok?

– Nem, soha – felelte Sjösten. – Tulajdonképpen nem is tudom, miért nevezem vadnak ezeket a partikat. Mindenesetre olyan emberek jöttek itt időnként össze, akik aztán ugyanolyan gyorsan el is tűntek.

Wallander nem szólta semmit. Elgondolkozott azon, amit Sjösten mondott az imént. Egy szédítő gondolat villant át hirtelen a fején. Dolores Maria Santanát látta maga előtt Helsingborg déli kijáratánál állni. Összefüggésben állhat-e azzal, amit Sjösten említett? Prostitúció? Elhessegette a gondolatot. Nemcsak hogy megalapozatlan volt, de azt is tükrözte, hogy összekeveri a fejében kavargó különböző nyomozásokat.

– Együtt kell működnünk – szólta Sjösten. – Neked és a kollégáidnak van már néhány hét előnyötök. És most hozzátesszük Liljegrent. Hogy néz ki a kép most? Mi változik meg? Mi lesz érthetőbb?

– Kizártnak tartom, hogy ezek után nem száll be a birodalmi rendőrség is – mondta Wallander. – Persze jól van ez így. De mindig attól félek, hogy gondok lesznek az együttműködéssel, és nem jutnak el az információk oda, ahova kellene.

– Én is emiatt aggódom – válaszolta Sjösten. – Ezért azt javaslom, hogy mi ketten alkossunk egy nem hivatalos egységet, amely a saját útját járhatja, ha azt jobbnak látjuk.

– Szívesen – felelte Wallander.

– Mindketten emlékszünk még a régi birodalmi rendőrségi vizsgálóbizottság idejére – folytatta Sjösten. – Szétromboltak valamit, ami jól működött. És azóta igazából sohasem lett olyan jó, mint akkoriban volt.

– Más idők voltak – mondta Wallander. – Másféle volt az erőszak, kevesebb volt a gyilkosság is. Az igazán közveszélyes bűnözők olyan pályákon mozogtak, amelyeket még egészen másképp tudtunk átlátni, mint ma. Igazad van, a birodalmi rendőrség vizsgálóbizottsága jó volt. De hogy ma is olyan ütőképes lenne-e, abban már nem vagyok annyira biztos.

Sjösten fölállt.

– De mi akkor megegyeztünk? – kérdezte.

– Természetesen – felelte Wallander. – Ha szükségét látjuk, visszavonulunk, és megtanácskozunk egymással a dolgokat.

– Lakhatsz nálam – ajánlotta fel Sjösten. – Ha itt kell aludnod. Talán kellemesebb, ha nem kell szállodába menned.

– Szívesen – köszönte meg Wallander. Bár valójában nem volt ellenére, hogy szállodában aludjon, ha szükséges.

Kifejezetten igényelte, hogy mindennap egyedül töltsön néhány órát.

Visszamentek a házhoz. Balra egy nagy garázs állt két bejárattal. Mialatt Sjösten bement a házba, Wallander úgy döntött, bekukkant a garázsba. Nagy nehezen kinyitotta az egyik ajtót. Egy fekete Mercedes állt bent. Wallander bement, és oldalról is megvizsgálta a kocsit. Megállapította, hogy a sötét ablakokon nem lehet belátni. Megállt, és eltöprengett.

Azután bement a házba, és kölcsönvette Nyberg mobilját.

Ystadba telefonált, Ann-Britt Höglunddal akart beszélni. Néhány szóban elmesélte, mi történt, majd előhozakodott tulajdonképpeni kérésével.

– Szeretném, ha felhívnád Sara Björklundot – mondta. – Emlékszel még rá?

– Wetterstedt bejárónője?

– Úgy van. Szeretném, ha felhívnád, és idehoznád Helsingborgba. Mégpedig azonnal.

– Miért?

– Szeretném, ha megnézne egy autót. Én pedig mellette állok majd, és teljes szívemből remélem, hogy felismeri.

Ann-Britt Höglund nem kérdezett többet.

30.

Sara Björklund sokáig állt, és nézte a fekete autót. Wallander a közelében, de azért a háttérben maradt. Biztonságérzetet akart adni jelenlétével, de nem akart annyira a közelébe kerülni, hogy megzavarja a koncentrációban. Láta rajta, mennyire erőlködik, hogy meggyőződésre jusson. Ezt a kocsit látta azon a reggelen, amikor csütörtök helyett pénteken érkezett Wetterstedt házához? Így nézett ki a kocsis, pont ez volt, és nem egy másik, amelyiket elhajtani látott az egykori miniszter házából?

Sjösten megértette Wallandert, miután kifejtette neki a gondolatmenetét. Pedig az sem bizonyítana semmit, ha Sara Björklund, akit Wetterstedt hitvány módon csak cselédnek nevezett, arra az eredményre jutna, hogy a kocsis azonos márkájú azzal, amit akkor látott. Mindössze egy közvetett bizonyíték, egy lehetőség lenne. Ennek ellenére mindketten úgy vélték, hogy fontos a dolog.

Sara Björklund tévovázott. Mivel benne volt a kulcs, Wallander megkérte Sjöstent, hogy tegyen vele egy kört az udvaron. Ha a nő becsukja a szemét, és fülel, hátha felismeri a motor hangját. Az autóknak különböző hangjuk van. Sara megtette, amit kért tőle. Fülelt.

– Talán – mondta végül. – Úgy néz ki az autó, mint amit aznap reggel láttam. De hogy ugyanaz-e, azt nem tudom megmondani. A rendszámablára nem figyeltem.

Wallander bólintott.

– Ezt nem is várom el – mondta. – Sajnálom, amiért meg kellett kérnem, hogy idefáradjon.

Ann-Britt Höglund előrelátóan magával hozta Norént is, aki most azt a feladatot kapta, hogy vigye vissza Sara Björklundot Ystadba. Ann-Britt maradni akart.

Kora reggel volt, mégis mintha már az egész ország tudta volna, hogy mi történt. Sjösten tartott az utcán egy rögtönzött sajtótájékoztatót, miközben Wallander és Ann-Britt Höglund lementek a kikötőhöz, és megreggeliztek. Wallander röviden összefoglalta, mi is történt.

– Åke Liljegren neve annak idején Alfred Harderberg ügyének nyomozása során merült fel – mondta a végén Ann-Britt Höglund. – Emlékszel?

Wallander gondolatban visszatekintett az elmúlt évre. Rossz érzéssel gondolt a híres üzletemberre és művészetpártolóra, aki a Farnholm-kastély falai mögött élt, míg végül egy drámába illő akcióval a sturupi repülőtéren

meg tudták akadályozni, hogy elhagyja az országot. Åke Liljegren neve csakugyan felmerült a nyomozás során, de csak mellékesen. Ki sem hallgatták.

Wallander a harmadik csésze kávé mellett ült, és nézte a tengerszorost, ahol ezen a nyári reggelen csak úgy hemzsegték a vitorlások és a kompok.

– Nem akartuk, de most mégis megkaptuk – szólalt meg. – Egy újabb halott és megskalpolt férfi. Ekholm szerint most értünk el ahhoz a bűvös határhoz, ahol jelentősen megnövekedett a gyilkos azonosítási lehetőségeinek a száma. Az FBI számos, minden bizonnyal nagy jelentőségű modellel rendelkezik. Most még tisztábban fel kellene tudnunk mutatni a hasonlóságokat és a különbségeket.

– Úgy érzem, mintha durvábbá vált volna valami – mondta Ann-Britt Höglund habozva. – Már ha a baltaütéseknél és a skalpolásoknál beszélhetünk egyáltalán fokozatokról.

Wallander kíváncsian várta a folytatást. Kolléganője habozása sokszor utalt arra, hogy egy fontos dolognak bukkant a nyomára.

– Wetterstedt egy csónak alatt feküdt – folytatta. – A skalpját levágták. Mintha a fickó elég időt fordított volna az alaposságra. Vagy talán bizonytalan volt? Elvégre az volt az első skalpjja. Carlmant közvetlenül szemből ölték meg. Látnia kellett a férfit. A haját letépték, nem levágták. Dühöt, megvetést, esetleg kapkodást lehet elképzelni ennek okaként. Aztán jön Björn Fredman. Valószínűleg a hátán feküdt. Feltehetően megkötözve. Különben ellenállást tanúsított volna. Savat öntöttek a szemébe. Az elkövető erőszakkal nyitotta ki a szemét. Óriási lendülettel vágott a fejére. És most Liljegren. A sütőbe teszik a fejét. Valaminek a növekedését látom. A gyűlöletét? Vagy egy beteg ember felfoghatatlan élvezetét, amit a hatalmát fitogtatja?

– Menj el Ekholmhoz, és ismételd el, amit most mondtál! Írja be a számítógépébe! Egyetértek. Felismerhető némi változás a viselkedésében. Valami megmozdult. De mit mond számunkra mindez? Néha úgy érzem, mintha több millió éves lábnyomokat próbálnánk értelmezni. Mint a kipusztult állatok megkövült lábnyomai a vulkáni hamuban. Leginkább az időrenden töprengek. Azon alapszik, hogy meghatározott sorrendben találtunk rá az áldozatokra, hiszen meghatározott sorrendben ölték meg őket. Számunkra ez adja a természetes kronológiát. Csak az a kérdés, nincs-e köztük valamilyen más rendszer, amelyet nem ismerünk. Például nem fontosabb-e valamelyikük a többinél?

Ann-Britt Höglund utánagondolt.

– Valamelyikük közelebb áll hozzá a többieknel?

– Pontosan – mondta Wallander. – Liljegren közelebb áll a közép-ponthoz, mint például Carlman? És ki található a periférián? Vagy mindenkinek ugyanaz a viszonya az elkövetőhöz?

– És ráadásul lehet, hogy ez a viszony csak a gyilkos örült tudatában létezik.

Wallander eltolta maga elől a kávéscsészét.

– Az egyetlen, amit biztonsággal állíthatunk, hogy nem véletlenszerűen választották ki ezeket az embereket.

– Björn Fredman nem illik a képbe – gondolkozott hangosan Ann-Britt Höglund, miután fölálltak.

– Igen – helyeselt Wallander. – Úgy van. De ha megfordítjuk, a másik három is lehet a kivétel.

Visszatértek Tågaborgba, majd megtudták, hogy Hansson úton van Helsingborg felé, ahol a rendőrfőkapitánnyal kíván értekezni.

– Holnapra itt lesz a birodalmi rendőrség – mondta Sjösten.

– Beszélt valaki Ekholmmal? – kérdezte Wallander. – A lehető leggyorsabban ide kell jönnie.

Ann-Britt Höglund vállalta, hogy ezt elintézi. Ezalatt Wallander még egyszer átnézte a házát Sjöstennel. Nyberg a többi technikussal együtt a konyhában térdepelt. Az emelet felé tartva Ann-Britt Höglund utolérte őket a lépcsőn, és tájékoztatásul közölte, hogy Ekholm és Hansson együtt jönnek. Együtt folytatták a ház átvizsgálását. Egyikük sem szólt egy szót sem. Mindenki a saját láthatatlan útját járta. Wallander megpróbálta megérezni a házban a gyilkos jelenlétét, ahogy őt kereste Wetterstedt házának sötétségében vagy Carlman kertjének világos lugásában is. A gyilkos kevesebb mint tizenkét órája járt ezen a lépcsőn. Jelenlétének láthatatlan nyoma ott lebegett még a ház felett. Wallander lassabban mozgott, mint a többiek. Gyakran megállt, és üres tekintettel nézett maga elé. Vagy leült egy székre, és úgy szemlélte egy falat vagy egy szőnyeget vagy egy ajtót, mintha egy galériában nézegetné elmélyülten a kiállított darabokat. Időnként megfordult, és megismételt egy-egy rövid szakaszt. Ann-Britt Höglundnak őt látva az a benyomása támadt, mintha egy rendkívül vékony jégtáblán mozogna. Wallander biztosan igazat adott volna neki. Minden lépés kockázattal és újabb állásfoglalással járt, ahogy párbeszédet folytatott magával egy adott gondolatról. Egyszerre járt az agya és a lába. Gustaf Wetterstedt háza sajátosan üres volt. Egyszer sem érezte annak a férfinak a jelenlétét, akit keresett. Ebből végül arra következtetett, hogy Wetterstedt gyilkosa soha nem is járt abban a házban. Nem került hozzá közelebb, mint a garázstetőn, ahol azzal üzte el az időt, hogy egy *Supermant* olvasott, amit aztán széttépett. De itt, Liljegren házában minden más volt. Wallander visszament a lépcsőhöz, és bekukkantott a fürdőszobába. A gyilkos láthatta innen a férfit, akit meg akart ölni. Feltéve, hogy nyitva volt a fürdőszobaajtó. És miért ne lett volna, hiszen Liljegren egyedül volt a házban. Majd belépett Wallander, és egy pillanatra átvette Liljegren szerepét az általa előadott egyszemélyes darabban. Kiment az ajtón, majd elképzelte a határozott és nagy erejű ütest, amely átlós irányban érte hátulról. Látta magát, amint a folyosó szőnyegére esik. Azután ismét a baltás férfi szerepébe bújott. A baltát a jobb kezében fogta, nem a balban, ezt már

Wetterstedtnél megállapították. Jobbkezes férfi volt. Wallander lassan lement a lépcsőn, és húzta maga mögött a láthatatlan holttestet. A konyhába, a tűzhelyhez. Lement a pincébe, és megállt az ablak előtt. Túl keskeny volt ahhoz, hogy átmászhatott volna rajta. Az illető, aki ezt az ablakot használta Liljegren házának bejárataként, nem hordott magán súlyfelesleget. Soványnak kellett lennie. Wallander visszatért a konyhába, majd kiment a kertbe. A pince ablaka előtt a technikusok épp talplenyomatokat akartak rögzíteni. Wallander előre tudta, hogy nem találnak, hiszen a fickó mezítláb járt, mint az összes eddigi alkalommal. A sövényre nézett. Itt volt a legkisebb távolság a pinceablak és az utca között. Azon töprengett, miért volt mezítláb a gyilkos. Ekholmnak is többször föltette ezt a kérdést, de egyelőre adós maradt az elfogadható válasszal. A mezítláb járás együtt jár a sérülés kockázatával. Az ember megcsúszhat, megvághatja vagy megszúrhatja magát valamivel. Mégis cipő nélkül járt. Miért? Ez is az egyik olyan pont volt, amelybe bele kellett kapaszkodnia. Skalpot. Baltát használt. Mezítláb járt. Wallander mozdulatlanul állt. Ekkor villámcsapásként érte a felismerés. A tudatalattija levonta a következtetést, és továbbküldte a jelentést. Most érkezett meg hozzá.

Egy indián, gondolta. Egy természeti nép harcosa.

Egyszer csak meggyőződött róla, hogy akit keresnek, nem más, mint egy magányos harcos, aki kiválasztott valamilyen láthatatlan szálát, és azt követi. Utánoz. Baltával gyilkol, skalpokat vág, mezítláb mozog. De miért gyilkolászik egy indián a svéd nyárban? Ki követte el tulajdonképpen a gyilkosságokat? Az indián vagy az, aki a szerepét játssza?

Wallander megragadta a gondolatait, nehogy elillanjanak, mielőtt végigmegy rajtuk. Nagy távolságokat győz le. Kell hozzá egy ló. Egy motorkerékpár. Ami az útépítők bódéja mögött állt. Egy kocsi, amelyben utazik az ember, egy motor, amelyen lovagol.

Első alkalommal hitte, hogy megéri végre a keresett férfi képét. E betekintés hatására egy szempillantás alatt felfokozódott az izgalma. Felerősödött az ébersége. Ám egyelőre meg akarta tartani magának ezeket a gondolatokat.

Az emeleten kinyílt egy ablak. Sjösten hajolt ki.

– Gyere fel! – kiáltotta.

Wallander bement a házba, és azon tűnődött, vajon mit találtak. Sjösten és Ann-Britt Höglund Liljegren vélhetően irodaként használt szobájának könyvespolca előtt állt. Sjösten egy nejlonzacskót tartott a kezében.

– Kokainra tippelek – mondta. – De persze heroin is lehet.

– Hol volt?

Sjösten egy kihúzott fiókra mutatott.

– Talán több is van még – vélte Wallander.

– Hozatok egy kábítószer-kereső kopót – válaszolta Sjösten.

– Azt hiszem, nem ártana néhány embert a szomszédokhoz is átküldeni. Kérdezősködjének, nem tűnt-e föl nekik egy motoros férfi. Nemcsak tegnap este vagy ma éjjel. Korábban is. Az utóbbi hetekben.

– Motorral jött ide?

– Úgy hiszem, igen. Ez illene ahhoz, hogy az előző esetekben is azzal közlekedett. Megtalálod a nyomozás dokumentációjában.

Sjösten kiment a szobából.

– Motorról egyáltalán nincs szó a nyomozás anyagában – jegyezte meg Ann-Britt Höglund csodálkozva.

– Pedig kellene – felelte Wallander elgondolkozva. – Hiszen megállapítottuk, hogy állt egy motor a Carlman háza közelében lévő úton. Vagy nem?

Ebben a pillanatban meglátta az ablakon át, hogy Ekholm és Hansson közelednek fölfelé a rózsabokrokkal szegélyezett kavicsos úton. Még egy férfi volt velük. Wallander úgy vélte, a helsingborgi főkapitány az. Birgersson eléjük ment, és félúton találkoztak.

– Talán jobb, ha lemegyünk – mondta Wallander. – Találtál valamit?

– A ház Wetterstedt házára emlékeztet – mondta Ann-Britt Höglund. – Ugyanaz a komor polgári stílus. Itt viszont vannak családi fényképek. Hogy mennyire volt fontos a szerepük, nem tudom. Liljegren olyan a családban, mint egy lovastiszt. Egy skånei dragonyos. Persze csak a fényképek alapján.

– Nem néztem meg a képeket – mentegetőzött Wallander – de elhiszem neked. A fiktív céges üzletei kétségtelenül hasonlítottak a hadviselés egy primitív formájára.

– Van egy olyan fénykép is, amelyen egy idős házaspár áll egy kunyhó előtt – mondta Ann-Britt. – Ha jól betűztem ki a hátoldalát, a nagyszülei vannak rajta Ölandból.

Lementek a földszintre. A lépcső felét elkerítették, hogy biztosítsák a vérnyomokat.

– Idősebb egyedülálló urak – gondolkozott hangosan Wallander. – Házuk hasonló, talán mert a két férfi is hasonlított egymásra. Mennyi idős volt tulajdonképpen Åke Liljegren? Volt már hetven?

A kérdés megválaszolatlan maradt, mert Ann-Britt Höglund sem tudta.

Liljegren étkezőjét hamar kinevezték tárgyalóvá. Ekholmot, akinek nem kellett jelen lennie, beosztották egy rendőrhöz, aki megadta neki a szükséges információkat. Miután mindenki bemutatkozott és leült, Hansson azzal lepte meg Wallandert, hogy az eljárás további menetét illetően rendkívül határozott nézeteket vallott. Az Ystadtól Helsingborg felé vezető úton már Per Åkesonnal és a stockholmi birodalmi rendőrséggel is megbeszélte mindent telefonon.

– Hazudnék, ha azt állítanám, hogy az e házban történt események alapján komolyan megváltozott a helyzet kezdte. – Azt esetleg el lehet mondani, hogy elérkeztünk egy bizonyos határra. Már semmi nem utal arra, hogy vége szakad a gyilkossági sorozatnak. Ezt legfeljebb remélhetjük. A

birodalmi rendőrség kész megadni minden támogatást, amire szükségünk van, és amit kérünk. Ennek a hivatalos oldala úgy néz ki, hogy most létre kell hoznunk egy olyan nyomozócsoportot, amely egyrészt túllép a különböző rendőri körzetek határain, másrészt stockholmi kollégákat is magában foglal. Mindez nem okozhat különösebb problémát. Feltételezem, hogy a jelenlévők közül senkinek nincs ellenére, ha Kurt veszi át az új nyomozócsoport irányítását.

Senki nem emelt kifogást. Sjösten egyetértően bólintott az étkezőasztal mellől.

– Kurt már szert tett némi hírnévre – folytatta Hansson minden kétértelmű célzás nélkül. – A birodalmi rendőrfőnök magától értetődőnek tartja, hogy továbbra is Kurt vezesse a nyomozást.

– Egyetértek – szólta a helsingborgi főkapitány. Ez is maradt egyetlen szava a teljes megbeszélés alatt.

– Megvannak az irányvonalai annak, hogyan lehet egy ilyen együttműködést a lehető leghamarabb elkezdni – fejtette ki bővebben Hansson. – Az államügyészeknek is megvan a maguk saját készenléti eljárásuk az ilyen esetekre. Pillanatnyilag az a legfontosabb, hogy pontosan meghatározzuk, milyen segítséget is kérünk Stockholmból.

Wallanderben a büszkeség és az idegesség keveredett Hansson szavai hallatán. Mélyen legbelül ugyanakkor úgy gondolta, aligha lehetne alkalmasabb más a nyomozás vezetésére, mint ő maga.

– Valójában fordult már elő ehhez a sorozatgyilkossághoz hasonló eset Svédországban? – kérdezte Sjösten.

– Ekholm szerint nem – válaszolta Wallander.

– Nyilvánvalóan jó lenne olyan kollégákkal dolgozni, aki jól kiismerik magukat az effajta bűncselekményekben – vélte Sjösten.

– Ilyeneket külföldről, akár Amerikából kellene hoznunk – felelte Wallander. – És ebben én nem igazán hiszek. De persze szükségünk van egy tapasztalt gyilkossági nyomozóra, aki meg tudja növelni a kapacitásunkat.

Alig húsz perc kellett hozzá, hogy meghozzák a szükséges döntéseket, majd Wallander sietve eltávozott a szobából, és megkereste Ekholmot. Az emeleten, a fürdőszoba előtt akadt rá. Wallander behívta a vendégszobába, amelyet láthatóan már régen nem használtak. Kinyitotta az ablakot, hogy kiengedje az állott levegőt. Aztán leült az ágy szélére, és elmesélte Ekholm-nak, milyen gondolatai támadtak.

– Természetesen elképzelhető, hogy igazad van – mondta Ekholm. – Egy pszichésen zavart ember, aki magára ölti egy magányos harcos szerepét. Számos példa van erre a bűnügyi krónikában. Persze nem Svédországban. Az ilyen emberek egy másik ember bőrébe bújnak, mielőtt véghezviszik bosszújukat, hiszen ez a leggyakoribb ok. Az álsruha megszabadítja őket a büntől. A színésznek nem támad lelkiismeret-furdalása amiatt, amit a szerepe szerint

cselekszik. De nem feledkezhetünk meg azon pszichopatakról sem, akik nem más okból, mint pusztán kedvtelésből gyilkolnak.

– Jelen esetben ez nem nagyon valószínű – szólta Wallander.

– A probléma ott kezdődik, hogy a gyilkos által kiválasztott szerep, legyen az, teszem azt, indián, nem feltétlenül árulkodik az indítékról. Még a külső összhang sincs meg feltétlenül. Tegyük fel, hogy igazad van a mezítlábas harcost illetően. Szerepét valamilyen számunkra ismeretlen okból választotta. De ugyanúgy belebújhatott volna egy japán szamuráj vagy egy haiti *tonton macoute* bőrébe is. A választás okát csak ő maga ismeri.

Wallandernek eszébe jutott az Ekholmmal folytatott első beszélgetések egyike.

– Ez esetben elképzelhető, hogy a skalpok hamis nyomra csalogattak bennünket – mondta. – Csak az általa választott szerep rituális alkotóelemei. A tróféagyűjtésnek nincs is olyan célja, amely okot jelenthet ezekre a gyilkosságokra.

– Elképzelhető.

– És ez azt jelentené, hogy ismét a legelején tartunk.

– A kombinációkat mindig újra ki kell próbálni. Soha nem térünk vissza a kiindulási pontra, ha egyszer elhagytuk. Ugyanúgy kell mozognunk, mint a tettesnek. Ő sem áll meg. A ma éjjel történtek alátámasztják a meglátásomat.

– És mi volt a meglátásod?

– A sütő nagyon érdekes.

Wallander megütközött egy kicsit Ekholm kifejezésén, de nem szólt semmit.

– Amennyiben?

– Szembetűnő a különbség a sav és a sütő között. Az egyik esetben egy vegyszert használnak egy még életben lévő ember megkínzásához. Ez része a gyilkosság műveletének. A másik eset inkább egy felénk intett üdvözllet.

Wallander figyelmesen nézte Ekholmot. Próbálta megérteni.

– Üdvözllet a rendőrségnek?

– Alapjában véve nem lep meg. Valahol a gyilkost is befolyásolják a saját tettei. A magáról alkotott kép új méreteket ölt. Gyakran ér el arra a pontra, amikor már másokkal is keresnie kell a kapcsolatot. Nagyravágyása csaknem szétpukkasztja. Nagyságáról kívülről kell visszaigazolást szereznie. Mivel az áldozat nem támad fel a halálból, hogy megtapsolhassa, a rendőrség felé fordul. Az üldözői felé. Akik meg akarják akadályozni a folytatást. Ezt különbözőképpen is kifejezésre juttathatja. Névtelen hívásokkal vagy levelekkel. De miért ne úgy, hogy groteszk pozícióba helyez egy holttestet?

– Tehát provokál minket?

– Nem hiszem, hogy ő így gondolja. Sebezhetetlennek látja magát. Ha igazad van, és egy mezítlábas harcos szerepét választotta, a sebezhetetlenség lehet az egyik oka. Sok példa van az olyan harcias népekre, akik bekenik

magukat, hogy sebezhetetlenné váljanak a kardokkal és a nyilakkal szemben. Napjainkban a rendőrség testesítheti meg ezt a kardot.

Wallander csendben üldögélt egy darabig.

– Mi lesz a következő lépés? – kérdezte aztán. – Most azzal provokál, hogy a sütőbe dugja Liljegren fejét. És legközelebb? Ha lesz újabb alkalom?

– Több lehetőség is elképzelhető. Nem teljesen ismeretlen az sem, hogy a pszichopata gyilkosok egyes rendőrökkel keresik a kapcsolatot.

– De miért?

Ekholmnak nem egészen sikerült lepleznie tétovázását, mielőtt válaszolt.

– Előfordult már, hogy rendőröket is megöltek.

– Arra gondolsz, hogy ez az örült figyel bennünket?

– Jó esély van rá. Sejtelmünk sincs róla, ő mégis azzal szórakozik, hogy a közvetlen közelünkben bukkan fel. Majd ismét eltűnik. Egy nap ez talán nem lesz elég neki.

Wallandernek eszébe jutott az érzés, amely Carlman birtokának kordonjánál szállta meg. Mintha felismerte volna a rendőrség munkáját leső egyik bámészkodó arcát. Mintha az a valaki a tengerparton is ott állt volna a kordon kívül, amikor kihúzták a csónak alól az elhunyt igazságügy-minisztert.

Ekholm komolyan nézett rá.

– Azt hiszem, mindenekelőtt neked kell ennek tudatában lenned – mondta. – Ettől a beszélgetéstől függetlenül is terveztem már, hogy szólok neked.

– Miért pont én?

– Te vagy a legszembetűnőbb. Sok ember vesz részt a nyomozásban. De az egyetlen felmerülő név a tiéd, az egyetlen arc, amely rendszeresen látható, a tiéd.

Wallander elhúzta a száját.

– Ezt most tényleg vegyem komolyan?

– Ezt neked kell eldöntened.

Miután véget ért a beszélgetésük, és Ekholm elhagyta a szobát, Wallander még ülve maradt. Megpróbálta értelmezni, mit is érez Ekholm figyelmeztetése után.

Mint egy hűvös fuvallat, amely átjárta a szobát, gondolta.

Ez volt minden.

Wallander délután három után ért vissza a többiekkel Ystadba. Meggyeztek, hogy továbbra is onnan irányítják a nyomozást. Wallander az egész út alatt némán ült, és csak szűkszavúan válaszolt Hansson egy-egy kérdésére. Miután megérkeztek, rövid időre összeültek, hogy megosszák információikat Svedberggel, Martinssonnal és Per Åkesonnal. Svedberg elmesélte, hogy már beszélhetnek Carlman lányával, mert magához tért az öngyilkossági kísérlet után. Eldöntötték, hogy Wallander és Ann-Britt Höglund másnap reggel meg-

látogatják a kórházban. Hat órákor Wallander felhívta az édesapját. Gertrud vette fel a telefont. Apja ismét teljesen normálisnak látszott, mintha el is felejtette volna a néhány nappal azelőtti eseményeket. Wallander haza is telefonált. Senki nem vette fel. Tehát nem volt ott Linda. Ahogy távozott a kapitányságról, megkérdezte Ebbát, nem tudott-e meg valamit a kulcsáról. Semmi. A kikötőhöz hajtott, és sétált egyet a mólón. Azután beült a kikötő kávézójába, és ivott egy sört. Egyszer csak azt vette észre, hogy figyel a ki-be mászkáló embereket. Rossz érzéssel állt fel, majd kiment a mólóra, a vízimentők vörös bodegája melletti padhoz.

Meleg és szélcsendes nyári este volt. Az egyik vitorlásan harmonikázott valaki. A móló túloldalán befutott az egyik lengyel komp. Bár nem volt teljesen tudatában, de egyszer csak felismert egy összefüggést. Csendben ült, és szabadjára engedte a gondolatait. Egy olyan dráma kontúrját kezdte felfedezni, amely rosszabb volt, mint bármi, amit valaha el tudott képzelni. Még mindig sok volt a hézag. De most már látni vélte, mire kell összpontosítaniuk a további kutatásokat.

A hiba nem a nyomozás stratégiájában volt, amelyhez eddig tartották magukat.

A hiba azokban a gondolatokban volt, amelyeket ő maga szült, és azokban a következtetésekben, amelyeket ő vont le.

Hazament, leült a konyhaasztalhoz, és írt egy összegzést.

Nem sokkal éjfél előtt megérkezett Linda. Az újságban olvasta, hogy mi történt.

– Ki tesz ilyet? – kérdezte. – Hogy képes egy ember ilyesmire?

Wallander meggondolta a választát.

– Ahogy te és én – mondta aztán. – Nagyjából pont úgy, mint te és én.

31.

Wallander felriadt álmából.

Kinyitotta a szemét, és mozdulatlanul feküdt tovább. Még sűrke volt a nyári éjszaka. Valaki mozgott a lakásban. Vetett egy pillantást az éjjeliszekrényen álló órára. Negyed három. Pillanatok alatt elfogta a félelem. Biztosan nem Linda. Ő ha este elaludt, reggelig meg sem mozdult. Visszatartotta a lélegzetét, és hallgatózott. Nagyon halk volt a zaj.

Valaki meztláb járkált.

Wallander óvatosan felült az ágyában. Körbenézett, mivel tudná megvédeni magát. Szolgálati fegyverét bezárta a kapitányságon az íróasztal fiókjába. A hálószobában nem akadt más, mint egy rozoga szék fából készült háttámlája. Óvatosan levette róla, majd ismét hallgatózott. Mintha a konyhából jöttek volna a lépések. Nem vette föl a köntösét, az csak akadályozná a mozgásban. Kiment a hálószobából, és benézett a nappaliba. Elment Linda ajtaja előtt. Zárva volt. Nyilván aludt. Nagyon félt. A zörejek a konyhából jöttek. A nappali ajtónyílásában állva fülelt. Szóval igaza volt Ekholmnek. Felkészült, hogy egy nagyon erős emberrel kell szembenéznie. A kezében tartott fa széktámla nem jelentett nagy segítséget. Eszébe jutott, hogy a könyvespolc alatt van valamelyik fiókban néhány régimódi bokszerutánzat. Egyszer egy rendőrségi lottón nyerte ezt az idióta eszközt. Ökle nagyobb védelmet nyújthat, mint a széktámla. Még mindig hallotta a zajt a konyhából. Hangtalanul járt a parkettán, majd kihúzta a fiókot. A bokszerok a legutóbbi adóbevallás alatt heverték. Az egyiket felhúzta jobb kezének ujjaira. Ebben a pillanatban megszűnt a zaj a konyhában. Hirtelen megfordult, és felemelte öklét.

Linda állt az ajtóban, és a félelem és a döbbenet vegyes érzetével nézett rá. Wallander meredten nézett vissza rá.

– Mit csinálsz? – kérdezte Linda. – Mi van a kezeden?

– Azt hittem, betörő járkál a lakásban – mondta, majd lehúzta a bokszert.

Látszott rajta, mennyire zaklatott.

– Csak én vagyok. Nem tudok aludni.

– De be volt csukva az ajtód.

– Mivel becsuktam. Nem akartam, hogy a huzat becsapja. Ittam egy kis vizet.

– Azt hittem, sosem ébredsz fel éjszakánként.

– Az régen volt. Előfordul, hogy rosszul alszom. Ha nagyon tele van a fejem.

Elég hülye látványt nyújthattam, gondolta Wallander. De megkönnyeb-
bülése erősebb volt. Kiderült, hogy sokkal komolyabban vette Ekholm szavait,
mint gondolta. Leült a kanapéra. Linda csak állt, és nézett rá.

– Sokszor töprengtem már rajta, hogy tudsz ilyen jól aludni – mondta. –
Ha arra gondolok, miket kell látnod, és miket kell kibírnod.

– Megszokja az ember – felelte Wallander, de tudta, hogy nem ez az
igazság.

Linda leült mellé.

– Tegnap belelapoztam az egyik esti újságba, amíg Kajsa cigarettát
vásárolt. Sok minden állt benne a Helsingborgban történekről. Nem is értem,
hogy bírod.

– Az újságok túloznak.

– Lehet abban túlzás, ha valakinek bedugják a fejét a sütőbe?

Wallander próbálta kikerülni a választ. Nem is tudta, hogy saját maga
vagy a lánya miatt.

– Ez az igazságügyi orvos szakértők dolga – felelte. – Én csak a tett
helyszínét vizsgálom, és megpróbálom értelmezni, mi történt.

Linda tiltakozón rázta a fejét.

– Engem soha nem tudtál becsapni. A mamát talán igen, de engem soha.

– Hiszen én sohasem hazudtam Monának!

– Soha nem mondtad meg neki, mennyire szereted. Ha valaki nem mond
ki valamit, az éppen olyan, mint egy igazságnak nem megfelelő vallomás.

Wallander döbbenetesen nézett rá. Váratlanul érte ez a kifejezőmód.

– Amikor kicsi voltam, titokban mindig beleolvastam a papírokba,
amiket esténként hazahoztál. Ha izgalmas ügyekkel foglalkoztál, néha még a
barátnőimet is elhívtam. A szobámban ültünk, és olvasgattuk a tanúkihallga-
tásokat. Akkor sok ilyen kifejezést megtanultam.

– Erről sejtésem sem volt.

– Nem is lehetett. Inkább azt mondd meg, véleményed szerint ki lehetett
volna a lakásban!

Linda hamar témát váltott, Wallander pedig ugyanilyen gyorsan elhatá-
rozta, hogy legalább részben elmondja az igazat. Mint elmagyarázta, még ha
rendkívül ritkán is, de előfordul, hogy a pozíciójában lévő rendőrök, akik
gyakran szerepelnek az újságokban vagy a televízióban, magukra vonják a
bűnözők figyelmét. Normális esetben nem lenne ok az aggodalomra. De sosem
tudhatja az ember, valójában mi is számít még normálisnak. Mindenképpen
előnyös lehet, ha az ember legalább tudatában van ennek a jelenségnek. Addig
azonban még egy nagyon nagy lépés választja el attól, hogy aggódnia kelljen.

Linda egyetlen szavát sem hitte.

– De az ember, aki az imént egy bokszerral állt előttem, nem csak egy jelenségnek volt a tudatában – mondta.

– Amit én láttam, az apám volt, aki rendőr. És félt.

– Lehet, hogy rosszat álmodtam – mondta habozva. – És most meséld el, miért nem tudsz aludni!

– Azon töprengek, mit kezdjek az életemmel.

– Hiszen jó volt, amit Kajsával előadtatok nekem.

– Igen, de nem annyira jó, mint igazából szeretnénk.

– Van még időd tovább próbálni.

– Valójában lehet, hogy egész mást szeretnék csinálni.

– Mégis mit?

– Ezen gondolkodom, amikor éjszakánként felébredek. Kinyitom a szemem, és arra gondolok, hogy még mindig nem tudom.

– Bármikor felébreszthetsz – mondta Wallander. – Rendőrként legalább odafigyelni megtanultam. A válaszokat viszont másoktól kell begyűjtened.

Linda az apja vállára hajtotta a fejét.

– Tudom – mondta. – Jól tudsz figyelni. Jobban, mint a mama. De a válaszokat csak én magam adhatom meg.

Hosszan üldögéltek még. Csak négy órakerék feküdtek vissza, amikor már egészen kivilágosodott. Linda megjegyzése, miszerint jobban oda tud figyelni, mint Mona, elégedettséggel töltötte el Wallandert.

Életének hátralévő részében semmi sem akadályozza meg abban, hogy mindent jobban csináljon nála. Most, hogy van Baiba.

Wallander hét óra előtt kelt fel. Linda még aludt. Gyorsan felhajtott egy kávé, s már indult is. Még mindig szép volt az idő, bár szelesebb lett. A kapitányságra érve összefutott a dühös Martinssonnal, aki a szabadságolás teljes káoszáról számolt be, hiszen a hosszadalmas nyomozás miatt nagyon sok kollégának kellett határozatlan időre elhalasztania a pihenését.

– Még a végén csak szeptemberben vehetem ki a szabadságomat – morogta harapósan. – Ki a fene megy el olyankor?

– Én – mondta Wallander. – Szeptemberben Olaszországba utazom az apámmal.

A szobájába érve Wallander azt látta a naptárban, hogy már július 6., szerda van. Három nap múlva, szombaton Kastrupban kellene lennie, hogy elhozza Baibát. Csak most kezdte komolyan belátni, hogy le kell mondania, vagy legalábbis egy bizonyos időre el kell halasztania az utazásukat. Az elmúlt hetek nagy hajtásában folyton csak elhessegette magától a gondolatot. Most már nem mehet így tovább. Le kell mondania az utazást és a szállodai foglalást. Attól rettegett, hogyan reagál majd Baiba. Ahogy ült, érezte, hogy megfájdul a gyomra. Kell, hogy legyen valami megoldás, gondolta. Idejöhetne Baiba. De hátha mégis sikerül elkapnunk ezt az átkozott gazembert.

Aggasztotta, hogy csalódni fog Baiba. Bár korábban is rendőrnek volt a felesége, Wallandernek mégis az volt a benyomása, hogy Baiba véleménye szerint egy olyan országban, mint Svédország, minden másmilyen. Most már azonban tudomására kell hoznia, hogy nem utaznak az eredeti tervek szerint Skagenba. Fel kell vennie a telefonkagylót, és azonnal fel kell hívnia Rigát. De továbbra is csak tolta maga előtt a kellemetlen beszélgetést. Még nem készült fel rá. Végül előhúzott egy jegyzetömböt, és összeírta, miket kell lemondani vagy áttetnie.

Azután ismét rendőr lett.

Még egyszer átgondolt mindent, ami előző este a vízimentők padján ülve sugallatszerűen megjelent a fejében. Elővette azokat a lapokat, amelyekre az összegzést írta, letette maga elé az asztalra, és átolvasta őket. Még mindig elfogadhatónak találta. Felvette a telefont, és megkérte Ebbát, hogy kapcsolja neki Waldemar Sjöstent Helsingborgból. Néhány perc múlva visszahívta.

– A reggeli órákban állítólag egy vitorlás körül tevékenykedik – mondta Ebba. – De már úton van. Tíz percen belül biztosan jelentkezik.

Majdnem negyedóra telt el, mire Sjösten visszahívta. Wallander meghallgatta, milyen hírei vannak a nyomozás előrehaladtáról. Két tanút találtak, egy idősebb házaspárt. Azt állították, hogy a Liljegren meggyilkolása előtti este láttak egy motorkerékpárt az Aschebergsgatanon.

– Vizsgáljátok meg alaposan! – mondta Wallander. – Nagyon fontos lehet.

– Úgy gondoltam, magam járok utána.

Wallander előrehajolt az asztala felett, mintha el kellene löknie magát, hogy feltegye a következő kérdését.

– Szeretnék kérni valamit – mondta. – Egy rendkívül fontos dolgot. Szeretném, ha felkutatnál egy lányt, aki részt vett a Liljegren házában rendezett partikon.

– De minek?

– Úgy hiszem, fontos. Képet kell kapnom róla, ki vett részt egy ilyen rendezvényen. Mintha utólag én is jelen lennék. Majd megérted, ha átnézed a nyomozás anyagát.

Wallander nagyon jól tudta, hogy az előző három gyilkosság nyomozási anyaga nem tartalmaz magyarázatot a kérdésre. Pillanatnyilag azonban nem kívánt vitába szállni erről a témáról. Még egy ideig egyedül kellett vadásznia.

– Azt akarod tehát, hogy kerítsek elő egy kurvát – mondta Sjösten.

– Igen, feltéve, hogy kurvák voltak jelen.

– Azt rebesgetik.

– Szeretném, ha mielőbb jeleznél, aztán indulok Helsingborgba.

– Ha talállok egyet, vegyem őrizetbe?

– Miért vennéd őrizetbe?

– Azt én sem tudom.

– Egy beszélgetésről van szó. Semmi többről. Épp ellenkezőleg, meg kell értetned velem, hogy nincs miért aggódnia. Semmit nem érek azzal, aki fél, és csak azt mondja el, amit szerinte hallani szeretnék.

– Igyekszem – mondta Sjösten. – Érdekes feladat ez a legforróbb nyárban.

Letették a telefont. Wallander visszatért előző esti feljegyzéseihez. Nyolc óra után felhívta Ann-Britt Höglund, és megkérdezte, készen áll-e. Fölállt, vette a kabátját, majd a recepciónál találkoztak. Wallander javaslatára gyalog mentek, így maradt idejük felkészülni a Carlman lánnyal folytatandó beszélgetésre. Ő maga azt sem tudta, pontosan hogy is hívják a lányt, aki pofon vágta.

– Erika – mondta Ann-Britt Höglund. – Nem is illik hozzá a név.

– Hogyhogy? – kérdezte Wallander csodálkozva.

– Én legalábbis egy nagyobb termetű nőt képzelek el az Erika név hallatán – felelte Ann-Britt Höglund. – Egy rideg szállodai takarítónőt vagy egy darukezelőnőt.

– A Kurt illik hozzám? – kérdezte Wallander.

Ann-Britt mosolyogva bólintott.

– Nyilván nincs értelme a nevekhez kötni a személyiségeket – mondta. – De én jót szórakozom rajta, mint egy mélyebb értelem nélküli játékban. Ugyanakkor nehéz elképzelni, hogy egy macskát Fidónak vagy egy kutyát Missannak hívjanak.

– Pedig biztos van olyan is – mondta Wallander. – Na de mit tudunk Erika Carlmanról?

Ahogy a kórház felé tartottak, hátulról fújta a szél, oldalról pedig sütött rájuk a nap. Ann-Britt Höglund elmondta, hogy Erika Carlman huszonhét éves. Egy darabig stewardessként dolgozott egy kisebb angol, belföldi forgalmú charter légitársaságnál. Ezenkívül több különböző munkája is volt már, de sehol nem maradt és nem kötelezte el magát sokáig. Apja anyagi támogatásának köszönhetően beutazta az egész világot. Volt egy rövid házassága egy perui labdarúgóval.

– Mint általában a felsőbb körök csemetéi – gondolta Wallander. – Akiknek már az elején ölükbe hull minden.

– Az édesanyja szerint már kamaszkorában is mutatkozott rajta hisztérikus hajlam. Pontosán ezt a szót használta: hisztérikus. Gondolom, helyesebb lenne a neurotikus hajlam kifejezéssel élni.

– Kísérelt már meg korábban is öngyilkosságot?

– Nem. Legalábbis senki nem tud róla. Nem éreztem, hogy hazudott volna az édesanyja.

Wallander elgondolkozott.

– Komolyan kellett gondolnia – mondta. – Tényleg meg akart halni.

– Nekem is ez a benyomásom.

Továbbmentek. Wallander most már nem hallgathatta el Ann-Britt Höglund elől, hogy Erika Carlman megütötte. Fennállt a lehetőség, hogy a lány említést tesz az esetről. Akkor aztán nem tudna más magyarázatot adni arra, hogy miért nem mesélte el, mint a férfiúi hiúsága.

Wallander megállt a kórház előtt, és elmondott mindent.

Ann-Britt megdöbbsent.

– Nem hinném, hogy más oka lett volna rá, mint egy ilyen hisztérikus hajlamból származó indulat, amelyről az édesanyja beszélt – tette hozzá Wallander.

– Ez gondot jelenthet – szölt Ann-Britt. – Minden bizonnyal nagyon rossz állapotban van. Nyilván tudatában van, hogy néhány napig a halál küszöbén állt. Azt sem tudjuk, nem sajnálja-e, sőt nem átkozódik-e, amiért nem sikerült megválnia az életétől. Ha belépsz a szobába, még egy lapáttal ráteszel az amúgy is rossz lelkiismeretére. Vagy agresszívvé, félenkké, zárkózottá válhat.

Wallander belátta, hogy igaza van.

– Akkor legjobb, ha egyedül beszélsz vele. Én beülök a kávézóba.

– Akkor viszont előbb meg kell beszélnünk, mit is akarunk megtudni tőle.

Wallander a taxiállomás melletti egyik padra mutatott. Leültek.

– Egy ilyen nyomozás során, mint ez, folyamatosan azt reméljük, hogy a válaszok érdekesebbek lesznek a kérdéseknél – kezdte. – Közé lehet az öngyilkossági kísérletnek az apja halálához? Ez legyen a kiindulási pontod! Azt nem tudom neked megmondani, hogyan juss el idáig. Neked kell kihúznod a pakliból a kártyákat. A válasza majd rávezet az újabb kérdésekre.

– Tegyük fel, hogy igent mond. Annyira megviselte a gyász, hogy nem akart élni többé.

– Akkor azt már tudjuk.

– De mit tudunk meg ezzel valójában?

– További kérdéseket kell föltenned neki, de azokat nem tudjuk előre megtervezni. Szeretetteljes apa-lánya kapcsolat volt közöttük? Vagy valami más volt?

– És ha nemet mond?

– Akkor először ne hidd el! Ezt persze nem kell elárulnod neki. De aligha lehetett más oka megragadni az alkalmat, hogy kettős temetést szervezzen.

– Más szóval tehát ha nemet mond, aziránt kell érdeklődnöm, miért nem mond igazat?

– Valahogy úgy. Természetesen van még egy harmadik lehetőség is. Azért próbált meg öngyilkosságot elkövetni, mert tudott valamit az apja haláláról, amivel nem tudott mást kezdeni, mint magával vinni a sírba.

– Lehet, hogy látta a gyilkost?

– Elképzelhető.
– És nem akarja leleplezni?
– Az is lehetséges.
– Miért nem akarja?
– Ismét két lehetőség van. Vagy őt, vagy az apja emlékét kívánja megvédeni.

Ann-Britt Höglund nagyokat sóhajtott.

– Nem vagyok benne biztos, hogy képes vagyok minderre.
– Persze hogy képes leszel. A kávézóban várlak. Vagy itt kint. Ne sajnáld az időt!

Wallander bekísérte a recepcióhoz. Hirtelen felrémlett benne a szituáció, amikor néhány héttel ezelőtt ugyanezen a helyen állva tudta meg, hogy Salomonsson meghalt. Akkor még semmit nem sejtett abból, ami előtte állt. Ann-Britt Höglund megkérdezte a recepciót, merre kell menni, majd eltűnt a folyosón. Wallander a kávézó felé ment, de aztán meggondolta magát, és visszament a taxiállomás melletti padhoz. Az egyik lábával megpróbált összekaparni egy kis kavicskupacot, amelyet még Ann-Britt Höglund kezdett el. Ismét visszatért előző este született gondolataihoz. A kabátzsebében megszólaló mobil csörgése zavarta meg. Hansson volt az, nagyon izgatottnak hallatszott.

– Ma délután érkezik Sturupba két kolléga a birodalmi rendőrségtől. Ludwigsson és Hamrén. Ismered őket?

– Csak a nevüket. Biztos jó emberek. Nem vett részt Hamrén a lézeres férfi ügyének megoldásában?

– Értük tudsz menni?

– Nem – válaszolta Wallander rövid gondolkodás után. – Valószínűleg visszamegyek Helsingborgba.

– Erről Birgerssonnak sejtése sincs. Épp az imént beszéltem vele telefonon.

– Valószínűleg hasonló problémáik vannak a belső kommunikációval, mint nekünk – magyarázta Wallander türelmesen. – Úgy gondolom, szép gesztus lenne, ha te mennél értük.

– Miféle gesztus?

– Tiszteletadás. Amikor néhány évvel ezelőtt Rigában jártam, limuzinnal jöttek elé. Orosz volt, és öreg. De mégis. Fontos, hogy érezzék a szíveslátást és a gondoskodást.

– Jól van – mondta Hansson. – Akkor legyen így! Hol vagy most?

– A kórházban.

– Fáj valamid?

– Nem. A Carlman lány. Elfelejtetted?

– Hogy őszinte legyek, igen.

– Amíg nem mindnyájan ugyanazt felejtjük el, addig nincs gond – mondta Wallander.

Nem tudta eldönteni, hogy Hansson egyáltalán észrevette-e, amint ironikus próbált lenni. Maga mellé tette a telefont a padra, majd egy verebet nézegetett, amint az egyik szeméttároló peremén egyensúlyozott. Ann-Britt Höglund már egy félórája bent volt. Lehunyta a szemét, és napoztatta az arcát. Azon agyalt, mit is mondjon Baibának. Egy gipszelt lábú férfi huppant a padra. Wallander hunyorogva nézett a nap felé. Öt perc múlva jött egy taxi. A gipszelt lábú férfi eltűnt. Wallander néhányszor föl-le járkált a bejárat előtt, majd visszaült. Eltelt egy óra.

Ann-Britt Höglund rá öt percre jött ki a kórházból, és leült mellé. Arckifejezéséből nem tudta megállapítani, hogy ment a dolog.

– Azt hiszem, még egy okot figyelembe kell vennünk, amiért valaki megpróbál megválni az életétől – mondta. – Az életundort.

– Ez volt a válasza?

– Kérdeznem sem kellett. Ült egy széken a fehér szobában, kórházi köntösében. Fésületlenül, sápadtan, mint aki nincs is jelen. Biztos mély válságban van még, és gyógyszerek hatása alatt áll. „Miért kell élni?” Ezekkel a szavakkal fogadott. Őszintén szólva úgy hiszem, ismét meg fogja kísérelni az öngyilkosságot. Undorból.

Wallander belátta, hogy tévedett. Átsiklott az öngyilkosságok leggyakoribb indítéka felett: az illető egész egyszerűen nem kíván tovább élni.

– Gondolom, azért így is beszéltél vele az apjáról.

– Utálta. De teljesen biztosra veszem, hogy soha nem erőszakolta meg.

– Mondta?

– Vannak dolgok, amiket nem kell kimondani.

– És a gyilkosság?

– Furcsa módon nem is érdekelte.

– És hihetőnek látszott?

– Úgy vélem, pontosan azt mondta, amit érzett. Tudni akarta, miért jöttem. Elmondtam neki. Keressük az elkövetőt. Azt mondta, minden bizonnyal sokan kívánták az apja halálát. Amiért kíméletlenül viselkedett az üzleti ügyeiben. És általában a természete miatt.

– Utalt olyasmire, hogy az apjának lehetett egy másik nő az életében?

– Nem.

Wallander mogorván szemlélte a szeméttárolóra visszatérő verebet.

– Akkor most már tudjuk – mondta. – Tudjuk, hogy nem tudtunk meg többet.

Visszaindultak a rendőrségre. Fél tizenegy volt. Feltámadt a most már szemből fújó szél. Félúton megszólalt Wallander telefonja. Hátat fordított a szélnek, majd beleszólt. Svedberg volt az.

– Úgy fest, hogy megtaláltuk a helyet, ahol meggyilkolták Björn Fredmant – mondta. – Egy kikötőhíd, közvetlenül a várostól nyugatra.

Azonnal eltűnt Wallander rosszkedve, amit a kórházban tett eredménytelen látogatás okozott.

– Nagyszerű – mondta.

– Bejelentést tettek – folytatta Svedberg. – A telefonáló vérfoltokról beszélt. Lehet, hogy valaki halakat merített ki azon a helyen. De nem hiszem. A telefonáló laboráns. Több mint harmincöt éve dolgozik vérmintákkal. És azt is mondta, hogy kocsinyomok vannak a közvetlen közelben. Ahol normális esetben nem szoktak lenni. Állt ott egy autó. Miért ne lehetett volna épp egy 1967-es Ford?

– Öt perc múlva oda tudunk menni, és megnézzük – mondta Wallander.

Felmentek az emelkedőre. Most már lényegesen gyorsabban. Wallander beszámolt az újdonságokról.

Egyikük sem gondolt többé Erika Carlmanra.

*

Tizenegy óra három perckor Hoover leszállt a vonatról Ystadban. Úgy döntött, ezen a napon otthon hagyja a mopedjét. Miután a hátsó oldalon kijött a pályaudvarról, és látta, hogy a gödör mellől, ahová apját süllyesztette, eltűnt a rendőrségi kordon, csalódás és düh töltötte el. Az öt üldöző rendőrök túlon túl gyengének bizonyultak. Még a legegyszerűbb felvételi vizsgán sem lennének képesek megfelelni az FBI-akadémián. Érezte, amint ismét Geronimo szíve kezdett dobogni benne. Tisztán és világosan megértette az üzenetet. Amit már elhatározott, végérvényesen tettekre kell váltania. Mielőtt a nővére visszatér az életbe, meg kell hoznia két utolsó áldozatát. A két skalpot az ablak alá. És a lány szívét. Ajándékba. Azután elmegy érte a kórházba, és együtt távoznak onnan. Teljesen más lesz az élet. Egy napon talán együtt olvasgathatják majd a naplóját. Felelevenítik a ködbe veszett emlékeket.

Besétált a városközpontba. Hogy ne keltsen nagy feltűnést, cipőbe bújt. A lába nem örült neki. A piactérnél jobbra kanyarodott, és elment ahhoz a házhoz, amelyben a rendőr lakott a lánnyal, aki minden bizonnyal a lánya lehetett. Azért jött, hogy tapasztalatokat szerezzen. Magát a tettet másnap este készült végrehajtani. Legfeljebb rá egy napra. De nem később. A nővére nem maradhat tovább a kórházban. Leült az egyik szomszéd ház lépcsőjére. Gyakorolta, hogy megfedkezzen az időről. Csak üljön, ne gondoljon semmire, amíg újfent hozzá nem lát a feladatához. Még sokat kell tanulnia ennek a művészetnek a tökéletes elsajátításához. De nem volt kétsége afelől, hogy egy napon sikerülni fog.

Két óra múlva abbahagyta a várakozást. Ekkor lépett ki a lány a ház ajtaján. Nagyon sietett, szinte szaladt a városba.

Hoover követte, nem vesztette szem elől.

32.

A kikötőhöz érve Wallander azonnal biztosra vette, hogy megtalálták a keresett helyet. Ez a kinti, tenger melletti valóság, mintegy tíz kilométerre Ystadtól, pontosan megfelelt az elképzeléseinek. A tengerparti úton haladtak, amíg az út mentén meg nem láttak egy feléjük integető rövidnadrágos, pulóverjén egy golfklubot hirdető férfit, és megálltak. Egy majdhogynem felismerhetetlen oldalsó úthoz vezette őket, ahonnan felfedezték a főútról nem is látható stéget. Megálltak, hogy ne lépjenek bele az ott található keréknyomokba. Erik Wibergnek hívták a laboránst, és az ötvenes éveiben járt. Mint elmondta, nyáron egy kunyhóban lakik az út északi oldalán, és gyakran lesétál a stéghez, a reggeli újságot elolvasni. Mint máskor, június 29-én reggel is lement a stéghez. Már akkor feltűntek neki a kocsinyomok és a barna deszkákon a sötét foltok, de nem foglalkozott velük. Még aznap elutazott a családjával Németországba, így csak visszatérte után olvasta az újságban, hogy a rendőrség keresi az egyik gyilkosság helyszínét, amely vélhetően a tenger közelében található. Ekkor jutottak ismét eszébe a sötét foltok. Mivel laborban dolgozott, és ott gyakran elemeztek marhavért, úgy vélte, annyit legalábbis meg tud állapítani, hogy a stégen látható sötét foltok vérhez hasonlítanak. Nyberg rögtön Wallander után érkezett meg kocsijával, és most már a többiekkel együtt ő is a keréknyomok mellett térdelt. Mivel fájt a foga, ingerültebb volt, mint valaha. Wallander volt az egyetlen, akivel egyáltalán volt még ereje szóba állni.

– Tényleg elképzelhető, hogy ez Fredman Fordja – mondta. – De előbb mindenképpen meg kell vizsgálnunk alaposabban.

Együtt léptek a stégre. Wallander úgy vélte, szerencsések. Segítségükre van a száraz nyári idő. Ha esett volna, már nemigen láthatnának nyomokat. Martinsontól kért visszaigazolást, ő emlékezett legjobban az időjárásra. Esett az eső június 28. óta?

Martinsson azonnal vágta a választ.

– Szent Iván éjjelén szemerkélt egy kicsit. Azóta szárazság van.

– Akkor körbekerítjük a területet – mondta Wallander, és Ann-Britt Höglund felé biccentett, aki telefonon máris intézkedett a kordon felállításáról.

– Vigyázzatok, hova léptek! – szólt Wallander.

A stég part felőli végére állt, onnan vizsgálta a nagyjából négy méter hosszú bejáró közepén összegyűlt vérfoltokat. Megfordult, és felnézett az útra.

Hallotta a forgalmat, de nem látta az autókat. Csak egy magas teherautó suhant el nagy sebességgel. Ekkor eszébe jutott valami. Ann-Britt Höglund még mindig Ystaddal beszélt telefonon.

– Szólj, hogy hozzanak egy térképet, amelyen rajta van Ystad, Malmö és Helsingborg is! – kérte. Azután a stég legtávolabbi pontjára állt, és a vizet nézte. Kőből volt az alapzat. Erik Wiberg néhány méterre állt tőle a parton.

– Hol van a legközelebbi ház? – kérdezte Wallander.

– Pár száz méterre innen – felelte Wiberg. – Az út másik oldalán, nyugati irányban.

Nyberg is a stégre lépett.

– Lemerüljünk?

– Igen – mondta Wallander. – Először a stég 25 méteres körzetét vizsgáljuk át.

A fába illesztett vasgyűrűkre mutatott.

– Ujjlenyomatok – mondta. – Ha itt gyilkolták meg Björn Fredmant, ide kellett hogy kötözzék. Az elkövetőnk mezítláb jár, és nem használ kesztyűt.

– Mit keressenek a bűvárok?

Wallander elgondolkozott.

– Nem tudom – mondta. – Várjuk meg, felhoznak-e valamit. De úgy gondolom, a keréknyomok eltűnése után, a stégre vezető lejtőn fogsz találni tengerimoszat nyomokat.

– Nem fordult meg a kocsi – vélte Nyberg. – Tolatva hajtott vissza az útra. Nem láthatta, hogy jön-e autó. Csak két lehetősége volt, ha nem teljesen örült.

Wallander felhúzta a szemöldökét.

– Örült – mondta.

– Nem úgy gondolom – mondta Nyberg.

Wallander értette, mire gondolt. Nem hajthatott vissza az útra segítő nélkül, aki intett neki, amikor üres lett az út. Ez azt jelenti, hogy éjszaka volt. Az autó fényeiből pedig fel tudta ismerni, ha már veszélytelenül kimehetett.

– Nem volt segítője – mondta Wallander. – És biztosan éjszaka volt. Már csak az a kérdés, miért vitte Fredman holttestét az ystadi pályaudvar előtti gödörhöz.

– Örült – emlékeztette Nyberg. – Te magad mondtad.

Néhány perc múlva megérkezett a kocsi a térképpel.

Wallander kért egy ceruzát Martinssontól, és leült egy kőre a stég mellett. Bekarikázta Ystadot, Bjäresjöt és Helsingborgot. Utoljára a kikötőt jelölte be, amely nem volt messze a Charlottenlund felé vezető lejárótól. Megszámozta a köröket, majd magához intette Ann-Britt Höglundot, Martinssont és Svedberget. Ezen a napon Svedberg egy ócska nyári kalapra cserélte a sapkáját.

- Itt látható, hogy merre járt – magyarázta. – És a tetthelyek. Mint minden más, ezek is kiadnak egy mintát.
- Egy utat – tette hozzá Svedberg. – Amelynek Ystad és Helsingborg a végpontjai. A söderslätti sorozatgyilkos.
- Ez egyáltalán nem olyan vicces – mondta Martinsson.
- Nem akarok viccelődni – tiltakozott Svedberg. – Csak azt mondom, amit látok.
- Nagyjából így is van – szólt Wallander. – Behatárolt a terület. Egy gyilkosság Ystadban. Egy talán itt, ez még nem biztos, és Ystadba cipelik a holttestet. Egy gyilkosság nem messze Ystadtól, Bjäresjöben, ahol a holttestet is megtalálták. És végül Helsingborg.
- A többsége Ystadra összpontosul – foglalta össze Ann-Britt Höglund.
- Ez azt jelenti, hogy a keresett férfi is ott lakik?
- Az áldozatokat Björn Fredman kivételével a házuk közelében vagy közvetlenül a házukban találták meg – mondta Wallander. – Ez itt az áldozatok térképe, nem a gyilkosé.
- Akkor Malmöt is meg kellene jelölni – szólt hozzá Martinsson. – Ott lakott Björn Fredman.
- Wallander bekarikázta Malmöt. A szél cibálta a térképet.
- Így mindjárt más képet kapunk – mondta Ann-Britt Höglund. – Szögletes formát kapunk egyetlen út helyett. És Malmö van a közepén.
- Egész idő alatt Björn Fredman volt az, aki elütött a többiektől – vélte Wallander.
- Talán nem ártana a repülőteret is bekarikáznunk – mondta Martinsson.
- Akkor mit kapunk?
- Elmozdul a kép – válaszolta Wallander. – A Fredman-gyilkosság körül.
- Úgy érezte, döntő következtetés felé közelednek.
- Szóljatok, ha tévedek! – folytatta. – Björn Fredman Malmöben lakik. Fogolyként vagy nem, de a gyilkosával együtt keletre utazik Fordjában. Idejönnek. Itt Björn Fredman meghal. Az út folytatódik Ystad felé. Ott egy munkagödörbe dobják a holttestet, majd a kocsí továbbhalad nyugati irányba. A repülőtérenél leáll, nagyjából félúton Malmö és Ystad között. Onnantól minden nyom megszűnik.
- Sturupból sokféleképpen el lehet jönni – mondta Svedberg. – Taxival, reptéri busszal, bérautóval. Vagy egy másik járművel, amelyet előzőleg hagytak ott.
- Más szóval tehát nem valószínű, hogy a gyilkos Ystadban lakik – mondta Wallander. – Malmö mellett szólnak a dolgok. De ugyanúgy lehet akár Lund is. Vagy Helsingborg. Vagy miért ne lehetne Kopenhága?
- Hacsak nem hamis nyomra akar csalni bennünket – tette hozzá Ann-Britt Höglund. – És mégis Ystadban lakik. De nem akarja, hogy rájöjjünk.

– Persze ez is előfordulhat – mondta Wallander némi habozás után. – De nem nagyon tudom elhinni.

– Mindenesetre tehát erősebben kell összpontosítanunk Sturupra, mint eddig – mondta Martinsson.

Wallander bólintott.

– Véleményem szerint a fickó motorral utazik – mondta. – Erről már beszéltünk. Lehet, hogy Liljegren háza előtt is láttak egy motort. Vannak tanúk, akik észrevettek valamit. Sjösten foglalkozik vele. Mivel ma délután úgymint kapunk erősítést, úgy vélem, megengedhetjük magunknak, hogy alaposan kivizsgáljuk a Sturupból való elutazási lehetőségeket. Azt a férfit keressük, aki június 28-ról június 29-re virradó éjszaka leparkolt oda a Forddal. Valahogyan el is kellett távoznia a helyszínről. Hacsak nem ott dolgozik.

– Erre a kérdésre egyáltalán nem tudunk válaszolni – szólta Svedberg. – Hogy néz ki ez a szörnyeteg?

– Az arcát nem ismerjük – mondta Wallander. – De tudjuk például, hogy erős. Egy helsingborgi pinceablakból viszont kiderült, hogy sovány. Ebből a két dologból arra következtethetünk, hogy kisportolt emberről van szó. És meztláb járkal.

– Említetted Koppenhágát – szólta Martinsson. – Ez azt jelentené, hogy külföldi?

– Nem hinném – felelte Wallander. – Úgy gondolom, egy igazi svéd sorozatgyilkossal van dolgunk.

– Nincs valami sok fogódzónk – szólta Svedberg. – Egyetlen hajszzalat sem találtunk? Szőke vagy sötét hajú?

– Nem tudjuk – mondta Wallander. – Ekholm szerint nem valószínű, hogy feltűnést próbál kelteni. Éppúgy nem tudjuk azt sem, hogyan öltözködik, amikor a gyilkosságokat elköveti.

– Milyen korú embert képzelünk el egyáltalán? – kérdezte Ann-Britt Höglund.

– Semmilyen – válaszolta Wallander. – Az áldozatai idősebb férfiak voltak. Kivéve Björn Fredmant. Az elképzelés, amely szerint kisportolt, meztláb jár, és talán motorozik, nem éppen egy idősebb férfi mellett szól. Egyszerűen rejtély a kora.

– Tizennyolc év feletti – mondta Svedberg. – Ha motort vezet.

– Vagy tizenhét – egészítette ki Martinsson. – Kismotor esetén.

– És ha Björn Fredmanból indulunk ki? – kérdezte Ann-Britt Höglund. – Ő eltér a többi, lényegesen idősebb férfitől. Nem képzelhető el valamiféle hasonlóság Björn Fredman és a gyilkosa életkora között? Ez esetben egy ötven év alatti férfiról beszélünk. És bőven akadnak köztük kisportolt testalkatúak is.

Wallander komoran nézett kollégáira. Mindannyian ötven év alattiak voltak, Martinsson a maga jó harmincasával volt a legfiatalabb köztük. De egyikük sem látszott különösebben kisportoltnak.

– Ekholm a férfiről készített pszichológiai elemzésének vázlatain dolgozik – mondta. – Fontos, hogy mindannyian naponta elolvassuk. Talán meríthetünk belőle ötleteket.

Norén egy mobiltelefonnal a kezében közeledett a szélnek háttal gubbasztó Wallander felé. Sjösten kereste.

– Azt hiszem, találtam neked valakit – mondta. – Egy nőt, aki háromszor is részt vett a Liljegren villájában rendezett partikon.

– Nagyszerű. Mikor találkozhatok vele?

– Bármikor.

Wallander az órájára pillantott. Húsz perccel múlt tizenkettő.

– Legkésőbb háromkor ott vagyok nálad – mondta. – Egyébként megtaláltuk Björn Fredman halálának helyszínét.

– Hallottam róla – mondta Sjösten. – És azt is beszéljük, hogy Ludwigsson és Hamrén már elindultak hozzátok. Rendben lesz mind a kettő.

– Mi van a tanúkkal, akik láttak egy motoros férfit?

– Férfit nem láttak, csak motort. Most azon fáradozunk, hogy kiderítsük, milyen típusú volt. De ez egyáltalán nem olyan egyszerű. Mindkét tanú idős már. Ráadásul szenvedélyes szabadtéri sportolók, és utálnak minden, benzinnel üzemelő járművet. Azon sem csodálkoznék, ha a végén kiderülne, hogy csak egy targoncát láttak.

Zúgni kezdett a telefon. A beszélgetés elveszett a szélben. Nyberg a stégnél állt, és feldagadt arcát masszírozta.

– Hogy haladtok? – kérdezte Wallander bátorításképp.

– Várom a bűvárokat – felelte Nyberg.

– Nagyon fáj a fogad?

– Az egyik bölcsességfogam.

– Húzasd ki!

– Azt akarom. De előbb ide kell hogy érjenek a bűvárok.

– Szerinted ez vér, amit látunk?

– Igen valószínű. Legkésőbb ma estig megtudod, hogy Björn Fredman ereiben is ez folyt-e.

Wallander visszament a többiekhez, és közölte velük, hogy most elmegy Helsingborgba. Félúton az autó felé eszébe jutott még valami, amiről majdnem megfeledkezett. Visszament.

– Louise Fredman – mondta Svedbergnek. – Megtudott róla valami újabbat Per Åkeson?

Svedberg nem tudott róla, mindenesetre megígérte, hogy beszél Åkesonnal.

Wallander bekanyarodott Charlottenlundnál a főútra, és azon tűnődött, milyen körütekintő volt, aki ezt a helyet választotta Fredman meggyilkolására. A következő ház olyan távol állt, hogy nem hallhatták meg Fredman kiáltásait. Wallander az E65-ös úton haladt Malmö felé. Autóját dobálta a szél, de az ég

még mindig teljesen derült volt. Átgondolta a térképről folytatott beszélgetésüket. Sok minden szólt amellett, hogy az elkövető Malmöben lakik. Legalábbis nem Ystadban. De akkor miért vette a fáradságot, hogy egy ystadi munkagödörbe hajítsa a holttestet? Lehet, hogy igaza volt Ekholmnak, és a tettes provokálja a rendőrséget? Wallander lekanyarodott Sturup felé, és elgondolkozott, elugorjon-e a repülőtérhez. De mit érne el vele? Fontosabbnak látszott a beszélgetés, amely Helsingborgban várt rá. Lekanyarodott Lund felé, majd azon töprengett, vajon miféle nőt talált neki Sjösten.

Elisabeth Carlénnek hívták. Szemben ült Wallanderrel a helsingborgi rendőrkapitányság azon szobájában, amelyet normális esetben Waldemar Sjösten bűnügyi felügyelő használt. Már négy óra volt, és a harmincas éveinek elején járó hölgy éppen belépett a szobába. Wallander kezét nyújtott neki, majd egy pillanatra felidéződött benne a lelkésznő, akit egy héttel azelőtt Smedstorpban ismert meg. Talán csak azért, mert ő is fekete ruhát viselt, és erősen sminkelte magát? Megkérte, hogy foglaljon helyet, majd azon tűnődött, milyen találóan írta le neki Sjösten, amikor azt állította, hogy ez a hölgy éppen attól vonzó, mert folyton hűvös és elutasító arckifejezéssel tekint a környezetére.

Wallandernek olyan érzése volt, mintha elhatározta volna, hogy provokálni fog minden közelébe kerülő embert. Még soha nem találkozott az övéhez hasonló tekintettel. Wallander egyszerre érzett megvetést és érdeklődést. Amíg a nő rágyújtott egy cigarettára, ő még egyszer gyorsan átismételte magában az élettörténetét. Sjösten példásan tömören és precízen foglalta össze neki.

– Elisabeth Carlén egy kurva – mondta. – Kérdéses, hogy húszéves kora óta volt-e valaha is más. Az általános iskola után az egyik Öresund-kompon dolgozott pincérként. Miután elege lett belőle, az egyik barátnőjével megpróbált nyitni egy boltot, de felsültek vele. Kölcsönt vett fel rá, amiért a szülei vállalták a kezességet. Miután összeveszett velük, egy darabig vándoréletet élt. Egy ideig Koppenhágában, majd Amszterdamban. Tizenhét évesen elkapták, amikor amfetamint árult. Maga is kábítószeres, de meg tudta állni, hogy ne essen túlzásba. Akkor találkoztam vele először. Azután néhány évre eltűnt a láthatárról, az akkori fekete lyukakról semmi közelebbit nem tudok. Majd egyszer csak felbukkan Malmöben, méghozzá egy nagyon ügyesen álcázott bordélyban.

Ezen a ponton Wallander megszakította Sjösten gondolatmenetét.

– Még léteznek bordélyok? – kérdezte döbbenet.

– Akkor legyen kupleráj – mondta Sjösten. – Nevezd, ahogy akarod! De tény, hogy vannak. Ystadban nincsenek? Csak várd ki a végét, majd lesznek!

Wallander nem kérdezősködött tovább. Sjösten újra felvette a fonalat.

– Persze soha nem ment ki az utcára. Otthon tevékenykedett. Létrehozta a maga exkluzív kuncsaftokból álló körét. Nyilván volt benne valami vonzó, ami szédítő magasságokba emelte a piaci értékét. Még az egyes pornóújságok apróhirdetéseiben sem jelentette meg magát. Megkérdezhetnéd tőle, mi különlegeset tud nyújtani. Érdekes lenne tudni. Az utóbbi években olyan körökben mozog, amelyek időnként Åke Liljegrent is érintették. Együtt látták éttermekben a férfi néhány igazgatójával. Felfigyel rá Stockholm, mert ő is képbe kerül egy sor nem éppen örvendetes esemény kapcsán, amikor is a rendőrség alapos okkal érdeklődik azon férfi vagy férfiak iránt, akiknek éppen a karjába omlik. Röviden ennyi, amit Elisabeth Carlénról tudni érdemes. Egy igazán sikeres svéd prostituált.

– Miért éppen őt választottad?

– Vele lehet társalogni. Sokszor elbeszélgettünk már. Nem félénk. Ha azt mondom neki, hogy nem gyanúsítjuk semmivel, nekem el is hiszi. Azonkívül, rendelkezik a kurvák önfenntartási ösztönével. Úgy értem, nyitva tartja a szemét, vagyis lát ezt-azt. Nem szereti a rendőröket. És ha békén hagyjuk, ez jó módszer arra, hogy jóban legyen az olyan emberekkel, mint te meg én.

Wallander felakasztotta a kabátját, és arrébb tolt néhány aktakupacot az asztalon. Elisabeth Carlén dohányzott. Minden mozdulatát szemmel tartotta, amitől Wallandert egy éber madárra emlékeztette.

– Mint azt már tudja, nem gyanúsítjuk semmivel – kezdte.

– Åke Liljegrent megsütötték a konyhájában – mondta a nő. – Láttam a tűzhelyét. Meglehetősen drága darab. De sohasem használtam.

– Ezt nem is tételeztük fel – mondta Wallander. – Nekem mindössze információkra van szükségem. Próbálok képet alkotni. Eddig csak egy üres keretem van. Szeretnék belerakni egy fényképet. Ami Liljegren villájában készült valamelyik partin. Szeretném, ha megnevezné a vendégeit.

– Nem – felelte. – Maga nem azt szeretné. Azt akarja, hogy mondjam meg, ki ölte meg. De azt nem tudom.

– Mire gondolt, amikor meghallotta, hogy Liljegren meghalt?

– Semmire sem gondoltam. Röhögőgörcsöt kaptam.

– Mitől? Egy ember halála általában nem ad okot a nevetésre.

– Maga nyilván nem tudja, hogy más tervei voltak, mint a saját sütőjében végezni. A madridi temető mauzóleuma. Ott akarta, hogy eltemessék. A Skanska a saját tervei szerint építette. Olasz márványból. És erre a saját sütőjében kellett meghalnia. Azt hiszem, ezen ő maga is csak nevetett volna.

– A partik – szölv Wallander. – Térjünk vissza azokra! Azt beszélük, elég vad összejövetelek voltak ezek.

– Igaz is.

– Milyen értelemben?

- Minden értelemben.
- Egy kicsivel bővebben is ki tudná fejteni?

Mélyeket szippantott a cigarettájából, mialatt gondolkozott. Egész idő alatt Wallander szemébe nézett.

– Áke Liljegren szerette összehozni azokat az embereket, akik tudták, mit jelent, ha igazán elengedik magukat. Nevezzük őket telhetetleneknek. Telhetetlenek, vagyis vágnak a hatalomra, a birtoklásra, a szexre. Ezenkívül, Áke Liljegren megbízható ember hírében állt. Biztonsági zónát vont a vendégei köré. Nem rejtett el kamerákat, kukkolóablakokat. Ezekről a partikról soha semmi nem került nyilvánosságra. Tudta jól, hogy milyen nőket hívhat meg.

- Olyanokat, mint maga?
- Olyanokat, mint én.
- Hát még?

Elisabeth Carlén először nem értette a kérdést.

- Milyen hölgyek voltak még jelen?
- Az mindig a kívánságoktól függött.
- Kiknek a kívánságaitól?
- A vendégekétől. A férfiakétól.
- És mik lehettek ezek?
- Volt, aki azt akarta, hogy én is ott legyek.
- Ezt értettem. De ki még?
- Nem mondok magának neveket.
- Milyen más hölgyek?

Fiatalok, még fiatalabbak, szőkék, barnák, feketék. Időnként idősebbek is, olykor-olykor nagyon kövérek is. Változó.

- Ismerte őket?
- Nem mindig. Ritkán.
- Honnan szerezte őket Liljegren?

A nő elnyomta a cigarettáját, majd rágyújtott egy újabbra, mielőtt válaszolt. De még a cigaretta elnyomása közben vette le a tekintetét Wallanderről.

– Hogyan kapja meg egy olyan ember, mint Áke Liljegren, amit akar? A bőre alatt is pénz volt. Voltak segítői. Megvoltak a kapcsolatai. Floridából is képes volt idehozatni egy lányt, hogy részt vegyen a partin. A lány valószínűleg azt sem tudta, hogy éppen Svédországban jár. Helsingborgról nem is szólva.

– Azt mondja, voltak segítői. Kik voltak ezek a segítők?

– A sofőrjei. Az asszisztense. Gyakran volt nála bérelt komornyik is. Természetesen angol. De változó.

- Hogy hívták?
- Nem mondok neveket.

- Úgyis kiderítjük.
- Bizonyára. De ez esetben nem tőlem tudták meg.
- Mi történhetne, ha neveket is említene?

A nő érzéketlennek mutatkozott, amikor válaszolt.

– Meghalhatnék. Esetleg egy sütőben végezné a fejem. De minden bizonnyal valami hasonlóan kellemetlen módon ölnének meg.

Wallander elgondolkozott, mielőtt tovább kérdezősködött. Belátta, hogy Elisabeth Carléntől nem fog megtudni neveket.

- Sok híresség volt a vendégek között?
- Sok.
- Politikusok?
- Igen.
- Az egykori igazságügy-miniszter, Gustaf Wetterstedt is?
- Hiszen mondtam már, hogy nem mondom neveket.

Wallander hirtelen rájött, hogy a nő elárult valamit.

Szavai alatt ott volt, hogy tudja, ki volt Gustaf Wetterstedt. De soha nem vett részt a partikon.

- Üzletemberek?
- Igen.
- A műkereskedő, Arne Carlman?
- Majdnem úgy hívták, mint engem?
- Igen.

– Tőlem nem tud meg neveket. Nem mondom még egyszer. Különben felálllok, és elmegyek.

- Tehát ő sem, gondolta Wallander. Ez egyértelműnek látszott.
- Művészek? Úgynevezett sztárok?
- Elvértve. De ritkán. Azt hiszem, Åke nem bízott bennük. Valószínűleg joggal.

– F fiatal lányokat is említett. Barna lányokat. Nem barna hajú, hanem barna bőrű lányokra gondolt?

- Igen.
- Nem emlékszik, hogy találkozott-e valamikor egy Dolores Maria nevű lánnyal?

- Nem.
- A lány a Dominikai Köztársaságból jött.
- Azt sem tudom, az hol van.

– Nem találkozott egy Louise Fredman nevű lánnyal? Tizenhét éves volt, vagy talán fiatalabb. És szőke.

- Nem.

Wallander más irányba terelte a beszélgetést. Még nem látszott nagyon ingerültnek a nő.

- Vadak voltak ezek a partik?

- Igen.
- Meséljen!
- Részletekre kíváncsi?
- Miért ne?
- A meztelen testekre?
- Nem feltétlenül.
- Orgiák voltak. A többit el tudja képzelni.
- Gondolja? – kérdezett vissza Wallander. – Ebben én nem vagyok

olyan biztos.

- Ha én most levetkőznék, és ráfeküdnék az íróasztalára, az elég váratlanul érné. Valami ilyesmi az orgia is.
- Váratlan események?
- Ez történik, amikor a telhetetlen emberek összejönnek.
- A telhetetlen emberek?
- Pontosan.

Wallander gyorsan összegezte magában a hallottakat. Még mindig csak a felszínt kapirgálta.

– Van egy javaslatom – mondta. – És egy utolsó kérdésem.

– Még itt ülök.

– Azt javaslom, tegye még egyszer lehetővé, hogy találkozzunk. Hamarosan. Néhány napon belül.

A hölgy egyetértően bólintott. Wallander kellemetlennek érezte, hogy egyfajta megállapodást köt. Még halványan emlékezett arra a néhány évvel ezelőtti szörnyű időszakra, amit Nyugat-Indiában töltött.

– A kérdésem egyszerű – mondta. – Említést tett Liljegren sofőrjéről. És a változó személyi inasairól. De azt mondta, volt egy asszisztense is. Nem használt többes számot, igaz?

Wallander enyhe változást észlelt a nő arcán, aki belátta, hogy elszólta magát, még ha nevet nem is említett.

– Ez a beszélgetés csak a saját jegyzeteimbe kerül bele – mondta Wallander. – Jól hallottam, vagy rosszul?

– Rosszul hallotta – mondta Elisabeth Carlén. – Természetesen több asszisztense is volt.

Tehát jól hallottam, gondolta Wallander.

– Mára ennyi elég – mondta, majd fölállt.

– Majd akkor megyek, ha ezt elszívtam – mondta a nő.

Az egész beszélgetés alatt most először vette le a tekintetét Wallanderről.

Wallander kinyitotta a folyosóra vezető ajtót. Sjösten egy széken ülve olvasgatta hajós újságját. Wallander bólintott. A nő elnyomta a cigarettáját, és kezét nyújtott. Miután Sjösten kikísérte és visszajött, Wallander az ablaknál állva figyelte, amint a hölgy beszáll a kocsijába.

– Jól ment? – kérdezte Sjösten.

– Fogjuk rá – mondta Wallander. – Beleegyezett, hogy még egyszer találkozzunk.

– És miket mondott?

– Valójában semmit.

– És te ezt nevezed jónak?

– Engem az érdekelt, mi az, amit nem tud – felelte Wallander. – Szeretném, ha éjjel-nappal figyelnék Liljegren házát. És örülnék, ha Elisabeth Carlént is figyeltetném. Előbb vagy utóbb csak felbukkan valaki, akivel beszédünk lesz.

– Ez elég gyenge alap arra, hogy figyeljünk valakit – mondta Sjösten.

– Azt én döntöm el – mondta Wallander barátságosan. – Egyhangúlag engem neveztetek ki a nyomozás vezetőjévé.

– Örülök is, hogy nem én lettem az – válaszolta Sjösten. – Itt maradsz éjszakára?

– Nem. Hazamegyek.

Lementek a lépcsőn a földszintre.

– Hallottál a lányról, aki felgyújtotta magát egy repceföldön? – kérdezte Wallander búcsúzkodás előtt.

– Olvastam róla. Borzalmas história.

– Autóstoppal utazott, Helsingborgból vitte el valaki – folytatta Wallander. – És félt. Azon töprengek, nem lehet-e köze ehhez az ügyhöz. Persze teljesen valószínűtlennek látszik.

– Terjengtek pletykák Liljegrenről és a leánykereskedésről – mondta Sjösten. – Ezer más dolog között.

Wallander izgatottan figyelte.

– Leánykereskedés?

– Azt beszéltek, hogy Svédországot használták tranzitországgként az egykori keleti államokon keresztül a dél-európai bordélyokba tartó dél-amerikai lányoknak. Hébe-hóba valóban találtunk pár lányt, aki el tudott menekülni. De a kereskedelem háttérében állókat sohasem kaptuk el. Bizonyítani sem tudtunk semmit. De hisszük, amit hiszünk.

Wallander meredten nézett rá.

– És ezt csak most mondd?

Sjösten értetlenül csóválta a fejét.

– Hisz eddig nem kérdezted!

Wallander mozdulatlanul állt. Az égő lány ismét megjelent lelki szemei előtt.

– Meggondoltam magam – mondta. – Itt maradok éjszakára.

Öt óra volt. Még mindig július 6., szerda.

Visszamentek a lifttel Sjösten irodájába.

33.

Hét óra után Wallander és Sjösten felszálltak a kompra, és a meleg nyári estén átutaztak Helsingörbe, ahol egy Sjösten által javasolt étteremben megvacsoráztak. Mintha hallgatólagos megállapodást kötöttek volna, Sjösten evés közben a vitorlásáról, feleségeiről és annál is több gyermekéről mesélt Wallandernek. Csak kávézás közben tértek át ismét a nyomozásra. Wallander hálásan hallgatta Sjöstent, aki magával ragadóan tudott mesélni. Nagyon fáradt volt, a kiadós vacsora után el is álmosodott. Idegileg mégis kipihentnek érezte magát. Sjösten ivott néhány konyakot és sört, míg Wallander az ásványvíz mellett maradt. Miután kihozták a kávé, szerepet cseréltek. Sjösten figyelt, Wallander beszélt. Még egyszer felgöngyölte az egész történetet. Elsőnek a repceföldön megégett lány történetét választotta, mintegy bevezetve ezzel a sorozatgyilkosságot, amelyről még azt sem tudták, lezárult-e. Miközben Sjöstennek mesélt, sok mindent volt kénytelen saját maga előtt is tisztázni. Eddig teljesen valószerűtlennek tartotta, hogy Dolores Maria Santana halála összefüggésben állna az utána történetekkel, most viszont belátta, hogy helytelen volt ez a következtetés. Bár valószínűleg nem is következtetésről, inkább csak felelőtlen, lassú észjárásról volt szó. Sjösten figyelmes hallgatóság volt, azonnal közbeszólt, ha érthetlenné vált Wallander mondanivalója.

Utólag úgy emlékezett vissza a helsingöri estére, mint az egész nyomozás fordulópontjára. Igazolást nyert a minta, amelyet a vízimentők padján vélt felfedezni. Betömték a lyukakat, a kérdéseket megválaszolták, vagy legalább érthetőbben megfogalmazták, és beillesztették az összefüggésekbe. Wallander előre-hátra menetelt a nyomozás talaján, és először valóban úgy is hitte, hogy átlátja az egészet. Ugyanakkor kínozza a bűntudat, amiért nem ismerte fel mindezt már sokkal korábban. Érthetetlen céltudatosságtól vezérelve követett egy hamis nyomot, ahelyett hogy belátta volna, egész más irányba kell elindulnia. Nem mondta ki a kérdést, de nagyon furdalta az oldalát a kíváncsiság. Vajon meg lehetett volna akadályozni valamelyik, de legalább az utolsó, Liljegren-féle gyilkosságot? A kérdés nem volt megválaszolható, és tudta, hogy nagyon sokat kell még fáradoznia. Az is elképzelhető, hogy soha nem kapja meg azt a választ, amelyet meg fog tudni érteni, és amellyel együtt tud majd élni.

Az elkövetőhöz viszont nem került közelebb, nem voltak olyan közvetlen nyomok, amelyek egy meghatározott irányra utaltak volna. Nem

léteztek gyanúsítottak, még egy olyan embercsoport sem, amelybe bemeíthették volna hálójukat abban a reményben, hogy kihalásszák a keresett személyt.

Azon a délutánon, amikor Elisabeth Carlén otthagya őket, és Sjösten a rendőség épületének lépcsőjén mellékesen említést tett a szóbeszédokról, amelyek szerint Svédország, különösen Helsingborg csatlakozási pontot jelent a Dél-Amerikából a dél-európai országok felé irányuló leánykereskedelemben, Wallander azonnal működésbe lépett. Visszamentek Sjösten irodájába, ahol a nyitott ablak ellenére is még mindig Elisabeth Carlén cigarettájának a szaga terjengett. Sjöstent megdöbbenetette Wallander hirtelen megnövekedett energiája, és szinte észre sem vette, amikor Wallander úgy ült le a székére, hogy kénytelen volt ő érezni magát vendégnek a saját szobájában. Miután Wallander mindent elmesélt, amit tudott Dolores Maria Santanáról, hogy nyilvánvalóan menekülésben volt, amikor autóstoppal elhagyta Helsingborgot, Sjösten kezdte megérteni Wallander érdeklődését.

– Hetente egyszer egy fekete autó érkezett Wetterstedt házához – mondta Wallander. – A házvezetőnő pusztán véletlenségből fedezte fel. Ő az, aki itt volt, és mint azt már tudod, felismerni vélte a kocsit Liljegren garázsában. Te mire következtetsz ebből?

– Az égvilágon semmire – mondta Sjösten. – Nem olyan ritka a fekete Mercedes sötét tónusú ablakokkal.

– De vedd hozzá a Liljegren körüli pletykákat! A leánykereskedésről. Mi szól az ellen, hogy nem csak a saját házában tartott partikat? Miért nem szállíthatott volna házhoz is lányokat?

– Semmi sem szól ellene – mondta Sjösten. – De eléggé hajánál fogva előráncigálnak találok.

– Tudni akarom, hogy elhagyta-e ez a kocsit csütörtökönként Liljegren házát.

– Hogyan derítsük ezt ki?

– Vannak szomszédok, akik láthattak valamit. Ki vezette a kocsit? Számomra túl nagy az üresség Liljegren körül. Mégiscsak voltak alkalmazottai. Volt egy asszisztense. Hol rejtőznek ezek az emberek?

– Dolgozunk rajta – mondta Sjösten.

– Állítsunk föl fontossági sorrendet! Fontos a motorkerékpár. Ugyanilyen fontos Liljegren asszisztense. És a csütörtöki kocsit. Ezekkel kezd! Minden emberedet ezekre a pontokra állítsd!

Sjösten kiment, hogy elintézzék a legfontosabbakat. Utána arról is be tudott számolni, hogy már figyelik Elisabeth Carlént.

– És mit csinál? – kérdezte Wallander.

– A lakásában van – felelte Sjösten. – Egyedül.

Wallander azután Ystadba telefonált, és beszélt Per Åkesonnal.

– Azt hiszem, nem kerülhetem el, hogy beszéljek Louise Fredmannal – mondta.

– Ahhoz nagyon nyomós okokat kell letenned az asztalra – felelte Åkeson. – Különben nem segíthetek.

– Tudom, hogy fontos lehet.

– Súlyosnak kell lennie, Kurt.

– Mindig létezik egy út, amely megkerüli a bürokráciát.

– Voltaképpen mire tudna neked választ adni?

– Hogy nem vágták-e meg késsel a sarkát. Például.

– Uramisten! Miért történt volna ez?

Wallander nem vette a fáradságot, hogy válaszoljon. Helyette mást kérdezett.

– Louise édesanyja, Fredman özvegye nem adhatja a beleegyezését?

– Én is pont erre gondolok – felelte Per Åkeson. – Ennek az útnak járhatónak kell lennie.

– Akkor holnap elmegyek Malmöbe – mondta Wallander. – Szükségem van valamilyen papírra tőled?

– Ha ő a beleegyezését adja, akkor nincs – mondta Åkeson. – De nem kényszerítheted.

– Talán meg szoktam fenyegetni az embereket? – kérdezte Wallander meglepve. – Nem is tudtam.

– Csak szóltam, mire kell ügyelned. Semmi több.

A beszélgetés után Sjösten azt ajánlotta Wallandernek, menjenek át a szoroson, majd egyenek, és beszélgessenek egyszer nyugodt körülmények között. Wallandernek nem volt kifogása ellene. Még túl korán volt, hogy felhívja Baibát. De lehet, hogy csak a saját maga számára volt még túl korán. Egy pillanatig arra gondolt, Sjösten talán adhatna neki tanácsot ennyi házassági tapasztalat után, hogyan magyarázza meg a boldog Baibának, hogy le kell mondania az utazásukról, vagy bizonytalan időre el kell halasztaniuk. Áthajóztak a szoroson. Wallander azt kívánta, bárcsak tovább tartott volna a tengeri utazás. Sjösten ragaszkodott hozzá, hogy meghívja egy ottani vacsorára. Fél tíz tájt sétáltak vissza a városon át a kikötőhöz. Sjösten megállt egy ház bejárata előtt.

– Az itt lakó férfi a svédeknek tartogat valamit – mondta mosolyogva.

Wallander elolvasta az ajtó melletti feliraton, hogy egy orvosi rendelő van a házban.

– Egy Svédországban betiltott fogyasztószert ír fel a pácienseknek – folytatta Sjösten. – Mindennap kigyózó sorokban állnak itt a túlsúlyos svédok.

– És hova mennek a dánok? – kérdezte Wallander, miközben továbbhaladtak.

Azt Sjösten sem tudta.

Miközben a kikötő épületének lépcsőjén jártak, megszólalt Sjösten mobiltelefonja. Sjösten továbbgyalogolt, amíg hallgatta a hívót.

– A Larsson nevű kolléga fantasztikus dologra bukkant – mondta a beszélgetés végeztével. – Liljegren háza közelében van egy férfi, aki látott ezt-azt.

– De mit?

– Fekete autókat, motorkerékpárokat. Holnap beszélünk vele.

– Ma este beszélünk vele – mondta Wallander. – Még csak tíz óra lesz, mire Helsingborgba érünk.

– Sjösten bólintott, de nem szólt semmit. Visszahívta a kapitányságot, és megkérte Larssont, hogy jöjjön eléjük a kikötőhöz.

A kompnál várakozó fiatal rendőr Martinssonra emlékeztette Wallandert. Beültek a kocsijába, és elhajtottak Tågaborgba. A kolléga útközben mesélt nekik arról az emberről, akit épp meglátogatni készültek. A visszapillantón Wallander a Helsingborgi Labdarúgóklub zászlaját vette észre.

– Lennart Heinemannak hívják, és nagykövetségi tanácsos volt – magyarázta Larsson olyan erős skånei dialektusban, hogy Wallandernek erőlködnie kellett, hogy megértse. – Majdnem nyolcvanéves, de nagyon fiatalos. A felesége is él még, de azt hiszem, elutazott. Heineman kertje átlósan fekszik Liljegren főbejáratához képest. Nagyon sok mindent megfigyelt, és még emlékszik is ezekre.

– Tudja, hogy jövünk? – kérdezte Sjösten.

– Felhívtam. Azt mondta, nem gond, úgymint ritkán kerül ágyba hajnali három előtt. Azt mondta, bíráló elemzést ír a svéd külképviseletek közigazgatásáról. A csuda tudja, mi az.

Wallandert kellemetlen emlék fűzte egy, a külügyminisztériumban dolgozó buzgó asszonyhoz, akivel néhány évvel ezelőtt találkozott Ystadban annak a nyomozásnak a kapcsán, amelynek révén Baibát is megismerte. Próbálta felidézni a nevét, de nem sikerült. A rózsákkal volt kapcsolatos, azt még tudta. Félresöpörte a gondolatait, mert lefészkettek Heineman villája előtt. Az út Liljegren villájával szemközi oldalán egy rendőrautó állt. Egy rövid hajú, derék úr közeledett a kertkapu felé. Erőtéljes kézfogása volt. Wallandernek máris elnyerte a bizalmát. A nagy villa, amelybe beinvitálta őket, hasonló korúnak festett Liljegrenével. Mégis óriási volt a különbség. Életszerű kisugárzása volt, tükrözte a benne lakó energikus férfit. Heineman leültette őket, majd megkérdezte, hozhat-e valami innivalót. Wallander látta rajta, hogy mindig szívélyesen fogadja a számára még ismeretlen embereket. Mindnyájan köszönettel visszautasították.

– Szörnyű, amiket hall az ember – mondta, miután ő is helyet foglalt.

Sjösten szinte észrevétlenül biccentett Wallandernek, hogy vegye kezébe a dolgokat.

– Ezért is nem várhatunk holnapig ezzel a beszélgetéssel – magyarázta Wallander.

– Miért kellene várni? – kérdezte Heineman. – Soha nem értettem, hogy a svédek miért fekszenek le olyan értelmetlenül korán esténként. Mennyivel egészségesebb a déli népek sziesztás szokása. Ha én mindig korán feküdtem volna le, már rég meghaltam volna.

Wallander egy pillanatra átgondolta Heineman csípős kritikáját a svéd alvási szokásokról.

– Valamennyi megfigyelése érdekel bennünket – kezdte. – Beleértve a Liljegren házából induló és odavezető forgalmat is. Ugyanakkor van néhány kérdés, ami jobban érdekel minket a többinél. Kezdjük mindjárt Liljegren fekete Mercedesével!

– Legalább kettő volt neki – mondta Heineman.

A válasz meglepte Wallandert. Sosem gondolt egynél több autóra, pedig Liljegren nagy garázsában bőven jutott hely kettőnek, de akár háromnak is.

– Miből gondolja, hogy több kocsija volt?

– Nem csak gondolom. Tudom. Volt, hogy egyszerre két kocsit hagyta el a házat. Vagy egyszerre jöttek vissza. Amikor Liljegren elment hazulról, az autók itt álltak. Az emeleti ablakomból rálátok a kert egy részére. Két kocsit állt bent.

Vagyis az egyik hiányzik, gondolta Wallander. Hol lehet most?

Sjösten elővett egy jegyzetömböt. Wallander látta, hogy közben írogat.

– A csütörtökök érdekelnek – folytatta. – Emlékszik-e arra, hogy az egyik vagy akár mindkét kocsit rendszeresen elhagyta-e Liljegren villáját csütörtökönként késő délután vagy estefelé? És hogy még aznap éjjel vagy másnap reggel visszatértek?

– Nem vagyok az a fajta, aki figyel a dátumokra – felelte Heineman. – De az egyik autó rendszerint esténként hagyta el a villát, és csak reggel jött vissza.

– Nagyon fontos lenne, ha biztosra vehetnénk, hogy csütörtöki napról van szó.

– A feleségem és én soha nem tartottuk magunkat ahhoz az idióta étkezési szokáshoz, miszerint éppen csütörtökönként borsólevest kellene enni – válaszolta Heineman.

Wallander hagyott némi időt a gondolkozásra. Larsson csak ült, és bámulta a mennyezetet, Sjösten a jegyzetömböt ütögette a térdén.

– Elképzelhető – szólalt meg egyszer csak Heineman. – Elképzelhető, hogy össze tudom kombinálni a választ. Ugyanis egészen biztosan tudom, hogy tavaly itt volt egyszer a feleségem húga, amikor a kocsit elindult a szokásos útjára. Magam sem tudom, miért emlékszem rá ilyen pontosan. De biztos

vagyok benne. Bonnban él, és csak nagyon ritkán látogat el hozzánk. Ezért tudom még mindig.

– Miből gondolja, hogy csütörtök volt? – kérdezte Wallander. – Beírta a naptárába?

– Soha nem foglalkoztam naptárakkal – felelte Heineman elítélően. – A külügyminisztériumban töltött éveim alatt egyetlen tárgyalást sem jegyeztem föl. Mégsem szalasztottam el semmit a negyven ledolgozott év alatt. Ami viszont gyakran megtörtént azokkal, akik folyton beírtak mindent a határidőnaplójukba.

– De miért csütörtök? – ismételte meg Wallander.

– Én nem tudom, hogy csütörtök volt-e. De a feleségem húgának a névnapja volt. Ebben biztos vagyok. Fridának hívják.

– Melyik hónap?

– Február vagy március.

Wallander benyúlt a kabátzsebébe. A zsebnaptárában nem szerepelt az elmúlt év. Sjösten is a fejét rázta. Larsson nem is hordott magánál zsebnaptárt.

– Nincs esetleg egy régi naptár a házban?

– A padlásán talán megvan még az egyik unokám karácsonyi naptára – mondta Heineman. – A feleségem esztelen szokása, hogy minden régi kacatot felhalmoz. Én rendszerint kidobálom őket. Ezt is a külügyminisztériumban tanultam. A hónap első napján könyörtelenül kihajítottam mindent, amit nem kellett okvetlenül megőriznem az elmúlt hónapból. Az volt az alapelvem, hogy inkább többet, mint kevesebbet dobjak ki. Soha semmit nem hiányoltam abból, amit eldobtam.

Wallander Larssonra bólintott.

– Telefonálj, és tudd meg, mikor van Frida-nap! – mondta. – És hogy milyen napra esett 1993-ban.

– Ki a fene tud ilyesmit? – kérdezte Larsson.

– Az ördögbe is! – förmedt rá Sjösten ingerülten. – Hívd fel a kapitányságot! Pontosan öt perced van, hogy közöld a választ.

– Az előszobában van a telefon – mondta Heineman.

Larsson kiment.

– Meg kell hogy mondjam, nagyra becsülöm a világos parancsokat – mondta Heineman elragadtatva. – Az utóbbi években ez a képesség is veszendőben van.

Wallander nehezen folytatta, amíg vártak a válaszra. Hogy lerövidítsék a várakozási időt, Sjösten megkérdezte, merrefelé szolgált külföldön Heineman. Mint kiderült, nagyon sok nagykövetségen dolgozott.

– Az utóbbi időben javult a helyzet – mesélte. – De amikor még a pályafutásomat kezdtem, legtöbbször nagyon alacsony színvonalú emberek képviselték az országunkat az idegen kontinenseken.

Csaknem tíz perc telt el, mire visszajött Larsson. Egy cédulát tartott a kezében.

– Frida-nap február 17-én van – mondta. – 1993. február 17-e csütörtökre esett.

– Mint azt sejtettem – mondta Wallander.

Azután arra gondolt, hogy a nyomozói munka alapján véve nem más, mint hogy ne engedjenek, amíg nem kerül valamilyen döntő és bizonyító részlet egy ilyen cédulára.

Úgy festett, egyelőre minden egyéb kérdés várhat, amelyet föl akart tenni Heinemannak. A formáság kedvéért mégis feltett néhányat, például hogy megfigyelt-e valamit, ami esetleg hölgyforgalomra utalna, mint azt Wallander elég ködösen megfogalmazta.

– Persze hogy rendeztek összejöveteleket – mondta Heineman határozottan. – Az emeletemről óhatatlanul be lehetett látni. Természetesen hölgyekről volt szó.

– Találkozott valamikor Åke Liljegrennel?

– Igen. Egy alkalommal Madridban. Utolsó külügyminisztériumi éveim valamelyikében történt. Többek között azért kért időpontot, hogy segítségünk neki felvenni a kapcsolatot néhány nagy spanyol építési vállalattal. Persze nagyon jól tudtuk, kicsoda Liljegren. Javában folytak a fiktív üzletei. A lehető legudvariasabban bántunk vele. Nem volt egy kellemes ember.

– Miért nem?

Heineman meggondolta a választ.

– Egész egyszerűen kellemetlen volt – magyarázta aztán. – Nem titkolt és hideg figyelemmel szemlélte a környezetét.

Wallander jelezte, hogy a maga részéről nem kívánja tovább nyújtani a beszélgetést.

– A kollégáim ismételten kapcsolatba fognak lépni önnel – mondta, majd fölállt.

Heineman kikísérte őket a kertkapuhoz. A rendőrautó még mindig ott állt Liljegren bejárata előtt. Sötét volt a ház. Wallander, miután elbúcsúzott Heinemantól, átment az út túloldalára. Az egyik rendőr kiszállt, és vigyázzba állt. Wallander egy intéssel tiltakozott az eltűzött üdvözlés ellen.

– Történt valami?

– Minden nyugodt. Néhány kíváncsiskodó meg szokott állni. Amúgy semmi.

Visszahajtottak a rendőrségre, ahol Larsson kitette őket, hogy ő maga hazamehessen és lefekhessen aludni. Mialatt Wallander lebonyolított pár telefonbeszélgetést, Sjösten ismét a hajósújságjának szentelte magát. Wallander elsőként Hanssont hívta, aki közölte, hogy megérkezett Ludwigsson és Hamrén a birodalmi rendőrségtől. A Hotel Sekelgårdenben szállásolta el őket.

– Rendeseknek látszanak – mondta Hansson. – Nem hordják fenn az orrukat, pedig attól félttem.

– Miért hordanák fenn?

– Stockholmiak – felelte Hansson. – Tudod, milyenek. Emlékszel még az államügyészre, aki annak idején Per Åkesont helyettesítette? Hogy is hívták? Bodin?

– Brolin – felelte Wallander. – De már nem emlékszem.

Wallander nagyon is jól emlékezett. Mindig megborzongott, ha eszébe jutott, amikor egyszer teljesen elveszítette az eszét, és részegen rátámadt a nőre. Élete azon epizódjai közé tartozott ez, amelyek miatt a legjobban szégyellte magát. Az a tény sem változtatott ezen, hogy egy későbbi alkalommal lényegesen kellemesebb körülmények között töltött együtt egy éjszakát Koppenhágában Anette Brolinnal.

– Holnap Sturupban dolgoznak – mondta Hansson.

Wallander pár szóban beszámolt a Heinemannal folytatott beszélgetésről.

– Szóval ez azt jelenti, hogy van egy támpontunk – mondta Hansson. – Úgy gondolod tehát, hogy Liljegren heti egyszer küldött egy prostituáltat Wetterstedtnek?

– Igen.

– És előfordulhatott Carlmannál is ugyanez?

– Talán nem ugyanolyan módon. De abból kell kiindulnunk, hogy Carlman és Liljegren körei is érintették egymást. Csak azt nem tudjuk, hol.

– És Björn Fredman?

– Ő marad a nagy kivétel. Sehova sem illik. Liljegren köreiből végképp nem. Hacsak nem az ő torpedója volt. Holnap elmegyek Malmöbe, és még egyszer beszélek a családjával. Mindenekelőtt a kórházban fekvő lánnyal szeretnék találkozni.

– Per Åkeson mesélt nekem a beszélgetésekről. Nyilván tisztában vagy vele, hogy éppolyan negatív lehet a találkozás eredménye, mint a Carlman lány esetében.

– Természetesen.

– Még ma este felhívom Ann-Brittet és Svedberget – mondta Hansson. – Elvégre jó kis újdonságaid vannak.

– Ne felejtsd ki Ludwigssont és Hamrént sem! – tette hozzá Wallander. – Mostantól ők is a csoporthoz tartoznak.

Wallander letette a telefont. Sjösten kint volt kávéért. Wallander a saját telefonszámát tárcsázta Ystadban. Legnagyobb meglepetésére Linda azonnal beleszólt.

– Épp most értem haza – mondta. – Hol jársz?

– Helsingborgban. Itt maradok éjszakára.

– Történt valami?

– Helsingörben voltam és megvacsoráztam.
– Nem erre gondoltam.
– Dolgozunk.
– Mi is ezt tesszük – mondta Linda. – Ma este még egyszer elpróbáltunk mindent. És ismét volt közönségünk.
– Kicsoda?
– Egy fiú, aki megkérdezte, hogy megnézheti-e. Kint állt az utcán, és azt mondta, hallotta, hogy szindarabot adunk elő. Megengedtük, hogy megnézze. Biztos a virslis standnál mesélték neki.
– Nem is ismertétek?
– Csak turista volt. Utána haza is hozott.
Wallandert némi féltékenység fogta el.
– Most ott van a lakásban?
– Csak hazakisért. Ez mintegy ötperces sétát jelent. Ha lassan megy az ember. Azután hazament.
– Csak kérdeztem.
– Érdekes neve van. Hoovernek hívják. De nagyon kedves volt. Azt hiszem, tetszett neki a darabunk. Ha lesz ideje, holnap is eljön.
– Biztos megteszi – mondta Wallander.
Sjösten két pohár kávéval érkezett a szobába. Wallander megkérdezte tőle az otthoni számát, majd megadta Lindának.
– A lányom – mondta, miután letette a telefont. – Nekem csak egy gyermekem van. Szombaton utazik Visbybe egy színházi kurzusra.
– A gyerekek mindig azt éreztetik velünk, hogy van értelme az életnek – mondta Sjösten, majd átnyújtotta Wallandernek az egyik poharat.
Még egyszer átfutották a Heinemannal folytatott beszélgetést. Sjösten kételkedve fogadta, hogy az elkövető meghatározásában előrébb viszi őket a tény, miszerint Liljegren látta el Wetterstedtet prostituáltakkal.
– Szeretném, ha holnap minden anyagot előkeresnél erről a Helsingborggal együttműködő leánykereskedésről. Miért éppen itt? Hogyan jöttek ide? Kell, hogy legyen magyarázata. Számomra megfoghatatlan ez a Liljegren körüli vákuum. Nem értem.
– Csak feltételezéseink vannak a lányokról – mondta Sjösten. – Soha nem vizsgáltuk meg. Egész egyszerűen nem indokolta semmi. Birgersson beszélt egy alkalommal az egyik államügyésszel. Azonnal elutasította a nyomozást, azt mondta, van fontosabb dolgunk is. Amiben persze igaza is volt.
– Ennek ellenére szeretném, ha átnéznéd. Készíts róla a holnapi nap folyamán egy összefoglalást! Faxold át Ystadba, amilyen hamar csak tudod!
Majdnem fél tizenkettő lett, amikor elmentek Sjösten lakására. Wallander arra gondolt, most már fel kellene hívnia Baibát. Nincs visszaút. Mindjárt itt a csütörtök. Már biztosan elkezdett pakolni. Fel kell világosítania.
– Telefonálnom kell Lettországba – mondta. – Csak néhány perc.

Sjösten megmutatta neki a telefont. Wallander csak azután nyúlt a telefon után, miután Sjösten eltűnt a fürdőszobában. Tárcsázott. Az első csöngés után gyorsan visszatette a kagylót. Fogalma sem volt, mit mondjon. Elhagyta a bátorsága. Úgy gondolta, vár másnap estig, és majd kitalál valamit. Például hogy minden nagyon hirtelen jött, és helyette látogasson el hozzá Ystadba.

Ezt látta a legjobb megoldásnak, legalábbis a maga számára.

Még elbeszélgettek félórát egy pohár whisky mellett. Sjösten lebonyolított egy telefonbeszélgetést, hogy megtudja, továbbra is figyelik-e Elisabeth Carlént.

– Alszik – mondta. – Talán jobb, ha mi is így teszünk.

Wallander megvetette az ágycsészét. Szobájának falát gyermekrajzok díszítették. Leoltotta a villanyt, és azon nyomban el is aludt.

Verejtékezve ébredt fel. Bizonyára rosszat álmodott, pedig nem emlékezett semmire. Karórája fél hármat mutatott. Csak két órát aludt. Azon töprengett, mi ébresztette fel.

Az oldalára fordult, hogy tovább aludjon. De hirtelen teljesen éber lett. Honnan jött az érzés, nem tudta. Mégis pánikba esett.

Egyedül hagyta Lindát Ystadban. Nem lenne szabad egyedül lennie. Haza kell mennie.

Nem gondolkozott sokat. Felkelt, felöltözött, és hagyott pár sort Sjöstennek. Háromnegyed háromkor már a kocsiában ült, és elhajtott a városból. Azon tűnődött, felhívja-e a lányát. De mit mondana? Csak megijesztené. Világos nyári éjszaka volt. Nem jött rá, mitől fogta el a pánik, de úrrá lett rajta, és nem tudott szabadulni tőle.

Négy óra előtt állt meg a Mariagatanon. Óvatosan kinyitotta a lakás ajtaját. Megmagyarázhatatlan félelme továbbra sem csökkent. Miután óvatosan benyitott Lindához, meglátta a fejét a párnán, és meghallotta a lélegzését, végre megnyugodott.

Leült a kanapéra. Félelme elmúlt, s most már kínosan érezte magát. Csak csóválta a fejét saját magán, majd hagyott egy cédulát az asztalon, hogy változott a terv, és mégis hazajött éjszaka. Mielőtt lefeküdt, beállította az ébresztőjét öt órára. Sjösten korán kel, hogy a reggeli órákban a csónakja körül serénykedhessen. Nem tudta, hogyan magyarázza meg neki ezt az éjszakai útra kelését.

Csak feküdt az ágyban, és azon töprengett, mitől esett ilyen hirtelen pánikba. De nem találta a választ.

Nehezen tudott elaludni.

34.

Amikor becsöngettek, azonnal tudta, hogy nem lehet más, mint Baiba. Furcsa módon ez egyáltalán nem nyugtalanította, pedig nagyon nehezebbre fog esni elmagyarázni, miért is nem szólt neki, hogy el kell halasztania az útjukat. De miután összerezett, és felült az ágyában, természetesen nem volt ott a nő. Csak az ébresztőórája csörgött, amelynek mutatói fenyegetően álltak öt óra három percen. A pillanatnyi zavar után lecsapta a gombját. Azután teljesen mozdulatlanul ült az ágyban, és fülelte a csöndet. Csak lassan-lassan tért vissza a valóságba. A város még aludt. A madarak csicsérgésén kívül alig szűrődött be hang a szobába és a tudatába. Arra sem emlékezett, hogy Baibáról álmodott-e vagy sem. A kapkodó menekülés Sjösten lakásának gyerekszobájából megfoghatatlan, kínos és elmeháborodott tetteként, folyton átgondolt cselekedeteinek csődjeként tűnt fel előtte. Hangos ásítással felállt, és kiment a konyhába. Linda még aludt. Hagyott apjának egy cédulát a konyhaasztalon. Végre egyszer itt van a lányom, én pedig írásban, végtelen számú cédulákon értekezem vele, gondolta. Elolvasta a cédulát, és rájött, hogy a Baibáról szóló álom, az ébredése, amikor azt hitte, itt áll az ajtó előtt, mégiscsak figyelmeztetés volt. Amikor éjszaka hazaért, nem vette észre a cédulát. Most látta, hogy telefonált Baiba, és megkérte Lindát, szóljon, hogy Wallander azonnal hívja vissza. Erezni lehetett a bosszúságát Linda üzenetéből. Alig észrevehetően, de mégis. Nem volt képes felhívni. Még nem. Csak késő este, esetleg másnap fog telefonálni. Vagy hívassa fel Martinssonnal? Neki kell közölnie azt a fájdalmas hírt, hogy a férfi, akivel Skagenba készült, akinek két nap múlva fogadnia kellene a kastrupi repülőtéren, éppen egy olyan örültet hajszol, aki baltát vág az embertársai fejébe, és még meg is skalpolja őket. Amit elmondatna Martinssonnal, egyszerre volt igaz és valótlan. Hamis szárnyakkal ellátott hazugság volt, amely hasonlított az igazsághoz, és meg lehetett érteni. De soha nem sikerülne megmagyarázni, miért olyan gyáva, hogy nem képes felnőtt ember módjára viselkedni és saját maga telefonálni.

Fél hatkor megragadta a telefont, de nem Baibát, hanem Sjöstent hívta Helsingborgban, mivel meg akarta valahogy magyarázni, miért tűnt el éjszaka. Tulajdonképpen mit is mondhatna? Legjobb, ha az igazat. Hogy a lánya miatt hirtelen rátört a félelem. Ezt az érzést minden szülő ismeri, és nincs rá magyarázat, miért tör elő a hirtelen pánik. De miután Sjösten fölvette a

telefont, teljesen mást mondott: megfélemezte róla, hogy kora reggel találkoznia kell az édesapjával. Ezt Sjösten soha nem tudná ellenőrizni, még ha szándékában állna se. És biztosan nem derül rá fény valami véletlen folytán, hiszen Sjösten és az apja útja valószínűleg soha nem fogják keresztezni egymást. Azzal búcsúztak el, hogy majd újból beszélnek, ha Wallander végzett Malmöben.

Ezek után már sokkal jobban érezte magát. Nem ez volt az első alkalom életében, amikor számos kisebb hazugsággal, kifogással és önámítással kezdte a napot. Lezuhanyozott, ivott egy kávét, írt egy újabb cédulát Lindának, majd fél hét után elindult otthonról. A rendőrségen még minden nagyon nyugodt volt. Kora reggelenként, amikor az éjszakai ügyeletben kimerült kollégái már hazafelé készülődtek, a nappali műszak viszont még nem ért be, szívesen sétált el a folyosón az irodájáig. Különös jelentőséggel bírt az élet ezeken a magányos reggeli órákon. Soha nem értette, miért. De emlékeiben egészen a távoli múltjára visszanyúlt ez az érzés, talán húsz évre is. Idős tanítója és barátja, Rydberg ugyanígy volt ezzel. *Minden embernek megvannak a maga rövid, de különösen személyes, szent pillanatai*, mondta Rydberg azon ritka alkalmak egyikén, amikor az ő vagy Wallander szobájában ülve a gondosan bezárt ajtó mögött kiürítettek egy kis üveg whiskyt. A rendőrségen nem lehetett szeszes italt fogyasztani. Talán okuk volt az ünneplésre? Vagy bántódtak valamin? Ki tudja? Wallander már nem emlékezett rá. De nagyon hiányoztak neki ezek a Rydberggel töltött rövid és ritka filozofikus órák. Ezek voltak barátságuk teljesen bizalmas, páratlan pillanatai. Wallander leült az íróasztala mellé, és gyorsan átlapozta az előtte heverő papírhalmot. Az egyik papíron az a közlemény állt, hogy kiadták temetésre Dolores Maria Santana holttestét, és most abban a temetőben fekszik, ahol Rydberg is. Ez ismét visszaterelte a nyomozásra. Feltúrta az inge ujját, mintha csak harcra készülne, majd szélesebb tempóban átolvasta kollégái jelentéseinek másolatait. Köztük voltak Nyberg papírjai, a különböző laboreredmények, amelyeket Nyberg különféle széljegyzetekkel és kérdőjelekkel látott el, valamint egy jegyzék, amely a lakossági bejelentéseket tartalmazta. Ezek megszorodtak ugyan, de még mindig jóval a szokásos mennyiség alatt voltak, ami jellemző a nyárra. Tyrén rendkívül szorgalmas fiatalember lehet, gondolta Wallander, bár azt nem tudta eldönteni, hogy ez a jövőben egy kitűnő terepmunkára alkalmas rendőrré utal-e, vagy már most is a bürokrácia vadászmezőin tevékenykedő, íróasztal mellett ülő hivatalnok mutatkozik meg benne. Gyorsan, de figyelmesen olvasott. Semmi lényegeset nem hagyott ki. Különösen fontos volt annak a gyors visszaigazolása, hogy Fredmant valóban a Charlottenlund utáni lejárót követő stégen gyilkolták meg. Wallander félretolta a papírhalmot, hátradőlt, majd töprengeni kezdett. Mi a közös ezekben az emberekben? Fredman nem illik a képbe. Mégis ehhez a csoporthoz tartozik. Egy egykori

igazságügy-miniszter, egy műkereskedő, egy könyvvizsgáló és egy pitiáner szélhámos. Abban a sorrendben találunk rájuk, ahogyan megölték őket.

Wetterstedtet, az elsőt, alig rejtik el, mégis eltávolítják. Carlmant, a másodikat, saját kertjének lugasában, egy nyári ünnepség kellős közepén ölik meg. Björn Fredmant foglyul ejtik, egy magányosan álló stéghez szállítják, majd Ystad közepére viszik, mint valami kiállítási darabot. Egy ponyva alatt fekszik a munkagödörben. Mint egy szobor, amely a leleplezésére vár. Az elkövető végül Helsingborgban bukkan fel, ahol meggyilkolja Åke Liljegrent. Wetterstedt és Liljegren között szinte azonnal megtaláljuk az összefüggést. Ha pontosan meg akarjuk tudni, mi kötötte össze őket, tovább is kérdezhetünk: Kinek lehetett rá oka, hogy megölje őket? És miért skalpolt? Ki ez a magányos harcos?

Wallander sokáig töprengett Björn Fredmanon és Åke Liljegrenen. Új dimenziók nyíltak meg előtte. Fredman elrablása és szétmart szeme, Liljegren megsütött feje. Az elkövető már nem elégedett meg annyival, hogy agyonüsse őket, és levágja a skalpjukat. Miért? Tett még egy lépést. Mélyült a körülötte lévő víz. Sikamlós lett a talaj. Sima. A Fredman és Liljegren közti különbség. Tisztán látható. Björn Fredmannak sósavat öntöttek a szemébe, még amikor élt. Liljegren már halott volt, amikor a sütőbe tolták. Wallander megpróbálta maga elé képzelni a tettest. Sovány, kisportolt, mezítlásbas, örült. Ha gonosz emberekre vadászik, Fredmannak kellett a legrosszabbnak lennie. Őt követi Liljegren, Carlman és Wetterstedt pedig hasonló kategóriájúak. Wallander fölállt, és az ablakhoz lépett. Björn Fredman volt a harmadik. Miért nem az első vagy a legutolsó? A gonoszság gyökerét elsőként vagy utolsóként húzza ki az elmeháborodott, ugyanakkor óvatos és megfontolt elkövető. A stéget biztosan már előre kiválasztotta, hiszen kitűnően megfelelt a célnak. *Vajon hány stéget nézett meg magának, mielőtt erre esett a választása?* Talán állandóan a tengernél tölti az idejét? Egy barátságos férfi, egy halász vagy a parti őrség egyik alkalmazottja? Vagy miért ne lehetne valaki a vízimentőktől, akik a legjobb paddal rendelkeznek az egész városban, ha az ember meg akar pihenni és el akar gondolkozni? Még Björn Fredmant is sikerül elrabolnia, ráadásul a saját kocsjában. Miért ez a sok fáradozás? Mert ez az egyetlen lehetősége, hogy a közelébe férközzön? Találkoztak valahol. Ismerték egymást. Peter Hjelm világosan megmondta. Björn Fredman sokat utazott, és sok pénzt hagyott hátra. A híresztelések szerint torpedó volt. Wallander csak egy töredékét ismerte Björn Fredman életének. A többi még ismeretlen volt előtte, és át kellett világítania a rendőrségnek.

Wallander visszaült. A sorrend nem stimmel. Mi lehet ennek a magyarázata? Kiment kávéért. Időközben megérkezett Svedberg és Ann-Britt Höglund. Svedberg ismét lecserélte a sapkáját. Arca vörös volt és hámlott. Ann-Britt Höglund egyre barnább, Wallander egyre sápadtabb volt. Hamarosan megérkezett Hansson és Mats Ekholm is. Időközben Ekholm is magára

szedett némi színt. Hansson szeme véraláfutásos volt a fáradtságtól. Csodálkozva nézett Wallanderre. Nem azt mondta, hogy Helsingborgban marad? Még csak fél nyolc. Történt valami, hogy ilyen korán visszajött Ystadba? Wallander belelátott Hansson gondolataiba, és szinte észrevétlenül csóválta a fejét. Minden rendben volt, senki nem értett félre semmit, de feltehetően nem is értett senki semmit. Nem tartottak megbeszélést. Ludvigsson és Hamrén már elindult Sturupba, Ann-Britt Höglund utánuk akart menni, Svedberg és Hansson pedig feldolgozták a Wetterstedt- és a Carlman-ügy fennmaradó adatait. Valaki bedugta a fejét az ajtón, és szólt, hogy Wallandert telefonon keresik Helsingborgból. Wallander a kávéautomata melletti készüléken fogadta a hívást. Sjösten volt az, aki elmesélte, hogy Elisabeth Carlén még alszik. Senki nem járt nála, és Liljegren házában sem láttak senkit néhány kíváncsiskodón kívül.

– Åke Liljegrennek nem volt családja? – kérdezte Martinsson majd-hogynem szemrehányóan, mintha Liljegren vétkezett volna az illendőséggel szemben, amiért nem házasodott meg.

– Csak néhány szétszedett vállalat siránkozik utána – mondta Svedberg.

– Helsingborgban dolgoznak még Liljegrenen – fűzte hozzá Wallander.

– Majd megtudunk mindent.

Hansson rendesen tájékoztatta a többieket, állapította meg Wallander. Mindenki meg volt róla győződve, hogy Liljegren meghatározott időközönként hölgyeket szállított Wetterstedtnek.

– Méltó volt tehát korábbi híréhez – mondta Svedberg.

– Hasonló kapcsolatot kell találnunk Carlmanhoz is – folytatta Wallander. – Biztos vagyok benne, hogy léteznek. Wetterstedtet egyelőre hagyjátok békén! Carlman pillanatnyilag fontosabb.

Mindenki sietett. Az érintkezési pont felismerése szárnyakat adott a nyomozócsoportnak. Wallander bekísérte Ekholmot a szobájába. Felvázolta neki iménti gondolatmenetét. Ekholm, mint mindig, most is figyelmesen hallgatta.

– A sósav és a sütő – mondta Wallander. – Próbálok megérteni a nyelvét. Önmagáért és az áldozataiért beszél. De mit árul el tulajdonképpen?

– Érdekes, amit a sorrendről gondolsz – válaszolta Ekholm. – A pszichopata gyilkosok a véres munkáik során gyakran mutatnak aprólékosságra utaló vonásokat. Elképzelhető, hogy valami arra készítette, változtassa meg a terveit.

– Mi?

– Erre csak ő maga tudna válaszolni.

– De legalább meg kell próbálnunk.

Ekholm nem válaszolt. Wallander úgy érezte, Ekholmnak pillanatnyilag nincs túl sok mondanivalója.

– Megszámozzuk őket – mondta Wallander. – Wetterstedt kapja az egyes számot. Mi történik, ha megcseréljük őket?

– Fredman az első vagy az utolsó – vélte Ekholm. – Liljegren áll közvetlenül előtte vagy utána, attól függően, hogy melyik variációt nézzük. Wetterstedt és Carlman pozíciói kapcsolatban állnak a többiekkel.

– Feltételezhetjük, hogy végzett?

– Ezt én nem tudom – mondta Ekholm. – A saját nyomvonalán mozog.

– És mit mondanak a számítógépek? Kidobtak valamilyen kombinációt?

– Valójában nem.

Láthatóan Ekholmot is meglepte a saját válasza.

– És mire következtetsz ebből?

– Hogy egy olyan sorozatgyilkossal van dolgunk, aki döntő pontokban különbözik az elődeitől.

– És ez mit jelent?

– Hogy teljesen új tapasztalatokat szerzünk. Feltéve, hogy elkapjuk.

– Úgy kell lennie – mondta Wallander, de maga is érezte, mennyire nem hangzott meggyőzőnek.

Fölállt, és Ekholmmal együtt elhagyta a szobát.

– Jelentkeztek nálunk az FBI és a Scotland Yard magatartáskutatói – mondta Ekholm. – Nagy érdeklődéssel követik a munkánkat.

– Nincs valami javaslatuk? Minden ötletért hálásak lennénk.

– Majd szólok, ha kapunk valami használhatót.

A recepció előtt váltak el útjaik. Wallander áldozott rá néhány percre, hogy váltson pár szót Ebbával, akinek a csuklójáról időközben lekerült a gipsz. Azután egyenesen Sturupba hajtott. Ludwigssont és Hamrént a repülőtéri rendőrség irodájában találta. Wallander nagyon kellemetlenül érezte magát, amikor meglátta azt a fiatal rendőrt, aki a szeme előtt ájult el az elmúlt évben, amikor őrizetbe vett egy, az országból épp menekülni készülő férfit. Kezet nyújtott neki, majd sajnálatát fejezte ki a hajdani eset miatt.

Ludwigssonnal már találkozott Wallander egy korábbi stockholmi látogatása alatt, állapította meg. Nagy növésű, erős testalkatú férfi volt, a jelek szerint magas vérnyomással küzdött. Arca vöröslött, de nem a naptól. Hamrén épp az ellenkezője volt, kicsi és izmos, és erős szemüveget hordott. Wallander futtában üdvözölte őket, majd megkérdezte, hogy boldogulnak. Ludwigsson vitte a szót.

– Meglehetősen sok a vita itt kint a különböző taxis cégek között – kezdte. – Épp, mint Arlandában. Egyszerűen nem jutunk előrébb annak tisztázásában, milyen lehetőségei voltak a fickónak, hogy a kérdéses órában eltávozzon innen. Motorkerékpárt sem vett észre senki. De még nem sokat haladtunk.

Wallander megivott egy csésze kávé, majd választ adott a két stockholmi kolléga megannyi kérdésére. Utána otthagya őket, és elindult

Malmöbe. Tíz órakor parkolt le a rosengårdi ház előtt. Nagyon meleg volt, és ismét beállt a szélcsend. Felment lifttel a harmadik emeletre, majd becsöngetett. Ezúttal nem a fiú, hanem Fredman elvált felesége nyitott ajtót. Wallander azonnal érezte a leheletén, hogy bort ivott. Lábánál egy három-négy év körüli fiúcska kuporgott. Nagyon szégyenlősnek vagy inkább félénknek látszott. Ahogy Wallander lehajolt hozzá, a fiút páni rémület fogta el. Ebben a pillanatban átvillant valami Wallander agyán. Nem tudott vele mit kezdeni, de megjegyezte magának az érzést. Valami, ami megtörtént, vagy amit valaki mondott, valami fontos dolog tört fel a tudatalattijából. Előbb vagy utóbb sikerül majd megragadnia ezt a mulandó képet. Anita Fredman beljebb invitálta. A fiú a lábán csüngött. Az asszony fésületlen volt, és nem festette ki magát. A kanapén elhelyezkedő gyapjútakaró elárulta, hol töltötte az éjszakát. Leültek, Wallander ugyanazon a széken foglalt helyet, ahol már korábban is ült. Ebben a pillanatban lépett a szobába a fiú, Stefan Fredman. Tekintete ugyanolyan éber volt, mint a legutóbbi alkalommal. Kezet nyújtott Wallandernek. Ugyanaz a koraérett magatartás. Majd leült édesanyja mellé a kanapéra. Minden önmagát ismételte. Az egyetlen különbség a kisebbik fiú volt, aki édesanyjába kapaszkodott. Volt benne valami szokatlan. Nem vette le a szemét Wallanderről, akinek Elisabeth Carlén jutott erről az eszébe. Olyan idöket élünk, amikor az emberek éberen figyelnek, gondolta. Lehet az egy kurva, egy négyéves kislány vagy egy nagyobb fiú. Folyton ez a félelem, ez a bizalomhiány, ez a nyugtalan éberség.

– Louise miatt vagyok itt – mondta Wallander. – Természetesen nehéz egy olyan családtagról beszélni, aki valamelyik pszichiátriai intézményben található. Mégis szükség van rá.

– Miért nem hagyják békén? – kérdezte az asszony. Hangja meggyötörtnek és bizonytalanul hangzott, mintha már előre attól félne, hogy nem tudja megvédeni a lányát.

Wallander rosszat sejtett. Legszívesebben kihagyta volna ezt a beszélgetést. Ő is bizonytalan volt benne, hogyan haladjon előre.

– Természetes, hogy békén kell hagyni – mondta. – De a rendörség sajnálatos feladatai közé tartozik, hogy minden fellelhető információt begyűjtsön egy súlyos bűntény felderítése érdekében.

– Évek óta nem találkozott az apjával – válaszolta az asszony. – Semmi lényegeset nem tud önöknek mesélni.

Wallandernek hirtelen támadt egy ötlete.

– Tud róla Louise, hogy meghalt az apja?

– Miért kellene tudnia?

– Mégiscsak furcsa, nem?

A kanapén ülő nőt nem sok választotta el az összeroppanástól. Minden kérdéstől és választól egyre szorongóbbá vált. Bár nem állt szándékában,

Wallander igen nagy nyomásnak tette ki az asszonyt. A mellette ülő fiú nem szólt semmit.

– Tudnia kell, hogy Louise már nem áll kapcsolatban a külvilággal – mondta annyira halkán, hogy Wallandernek előre kellett hajolnia, ha érteni akarta. – Louise mindent maga mögött hagyott. Külön világban él. Nem beszél, nem figyel, azt a játékot játssza, hogy ő már nem is létezik.

Wallander pontosan végiggondolta, hogyan folytassa.

– Számunkra mégis fontos lehet, hogy tudjuk, miért lett beteg. Valójában a beleegyezését szerettem volna kérni ahhoz, hogy meglátogathassuk a lányát, és beszélhessünk vele. Most már látom, hogy ez nem fog menni. Akkor viszont önnek kell válaszolnia a kérdéseimre.

– Nem tudom, mit válaszoljak. Beteg lett. Derült égből villámcsapásként ért minket a baj.

Az anya és a fiú dermedten ültek. Mintha az ölben ülő kisleány is átragadt volna a reakciójuk.

– Honnan tud róla? – kérdezte az asszony.

– Készült egy jelentés arról, hogyan és mikor került be a kórházba – mondta Wallander. – De ez minden, amit tudok. A betegségét illetően minden az ő és az orvosának a titka. És az öné. Azt is hallottam, hogy nehézségei voltak az iskolában, mielőtt megbetegedett.

– Sohasem voltak nehézségei. De mindig nagyon érzékeny volt.

– Bizonyára így van. De a pszichés betegségeket rendszerint meghatározott események váltják ki.

– Honnan tudja? Maga orvos?

– Rendőrtiszt vagyok. De tudom, mit beszélek.

– Semmi sem történt.

– Ön minden bizonnyal éjszakákon át gondolkozott ezen.

– Mást sem teszek azóta.

Wallander annyira elviselhetetlennek érezte a hangulatot, hogy azt kívánta, bárcsak fölállhatna és elmehetne. A kapott válaszok nem vitték előrébb, még ha elhitte is, hogy megfelelnek a valóságnak vagy legalább a valóság egy részének.

– Van esetleg egy fényképe róla, hogy megnézhessem?

– Szeretné látni?

– Igen.

Wallander észrevette, amint a mellette ülő fiú mondani kíván valamit, de végül hallgatott. Nagyon gyorsan történt, Wallander mégis észrevette. Azon tűnődött, miért. Nem akarta a fiú, hogy lássa a nővérét? És ha így van, miért nem?

Az anya fölállt, és ölbe kapta a rácsimpaszkodó gyermeket. Kihúzott egy fiókot, majd két fényképpel jött vissza. Wallander letette őket maga elé az asztalra. A Louise nevű lány mosolygott. Szőke volt, és hasonlított a testvé-

rére, Stefanra. Szemében semmit nem észlelt abból az éberségből, amely most körülvette. Nyíltan és bizalomkeltően nevetett a fényképészre. Nagyon aranyos volt.

– Csinos lány – mondta. – Reméljük, egy szép napon meggyógyul.

– Én már feladtam a reményt – mondta az asszony. – Nem látom, mitől gyógyulna meg.

– Az orvosok kitűnőek – felelte Wallander habozva.

– Egy szép napon Louise elhagyja majd a kórházat – szólalt meg egyszer csak a fiú. Nagyon energikus volt a hangja. Mosolygott Wallanderre.

– Elsősorban az a fontos, hogy a családja támaszt nyújtson – mondta Wallander.

Kellemetlenül érezte magát.

– Minden tekintetben mellette vagyunk – folytatta a fiú. – A rendőrség azt a férfit keresse meg, aki megölte az apámat! Ne őt zaklassák!

– Ha meglátogatom a kórházban, azt nem azért teszem, hogy zaklassam – mondta Wallander. – Éppen hogy a bűncselekmény felderítéséről van szó.

– Szeretnénk, ha békén hagynák – erősítette meg a fiú.

Wallander bólintott.

– Ha a vizsgálatot vezető államügyész úgy határoz, akkor fel kell keresnem a lányt – mondta Wallander. – És valószínűleg így is lesz. Hamarosan. Már ma vagy holnap. De megígérem, hogy nem mondok semmit az apja haláláról.

– Akkor meg mit akar tőle?

– Látni – mondta Wallander. – Egy fénykép mégiscsak egy fénykép. De ezt magammal kell vinnem.

– Mégis minek?

A fiú kérdése nagyon hirtelen jött. Wallandert meglepte a hangjából érződő heves elutasítás.

– Néhány embernek meg kell mutatnom ezt a képet – mondta. – Hogy megtudjam, nem ismerik-e a nővéredet. Ez minden.

– Az újságíróknak fogja odaadni – szólt a fiú. – Minden plakáton látható lesz az arca.

– Miért tennék így? – kérdezte Wallander.

A fiú felugrott a kanapéről. Áthajolt az asztalon, és magához ragadta mindkét képet. Wallander reagálni sem tudott, olyan gyorsan történt minden. De hamar összeszedte magát, és érezte, hogy egyre dühösebb lesz.

– Ez esetben kénytelen vagyok bírósági határozattal visszajönni a képekért – mondta a valóságtól elrugaskodva. – Így valóban fennáll a veszélye, hogy az újságírók is értesülnek róla, és követnek idáig. Ebben nem tudom megakadályozni őket. Ha most kölcsönvehetek és lemásolhatok egy képet, ennek nem kell megtörténnie.

A fiú tágra meresztett szemmel figyelte Wallandert. Az eddigi éberség valami másra változott. Szó nélkül átnyújtotta az egyik képet.

– Már csak néhány kérdésem maradt – mondta Wallander. – Tudnak arról, hogy Louise találkozott volna valaha egy Gustaf Wetterstedt nevű emberrel?

Az anya értetlenül nézett rá. A fiú fölállt, és kinézett a nyitott erkélyajtón. Hátat fordított nekik.

– Nem – mondta az asszony.

– Mond önnek valamit Arne Carlman neve?

A nő a fejét rázta.

– Åke Liljegren?

– Nem.

Nem olvas újságot, gondolta Wallander. A gypjútakaró alatt biztosan egy borosüveg található. És abban az üvegben rejlik az ő élete.

Fölállt. A fiú megfordult az erkélyajtónál.

– Fel fogja keresni Louise-t? – kérdezte még egyszer.

– Nem kizárt – felelte Wallander.

Elbúcsúzott, majd eltávozott a lakásból. A házból kilépve megkönnyebbulést érzett. A fiú az egyik ablaknál állva nézett utána. Wallander beült a kocsijába, és úgy határozott, egyelőre nem erőlteti Louise Fredman meglátogatását. Ellenben mielőbb tudni akarta, hogy Elisabeth Carlén ráismer-e a fényképről. Lehúzta az ablakot, majd Sjösten számát tárcsázta az autótelenfonon. A fiú ekkor tűnt el a harmadik emeleti ablakból. Amíg várakozott, magyarázatot keresett emlékeiben arra, hogy miért érzett valami nyugtalanságot a riadt kisfiú megpillantásakor. Még mindig nem jött rá, mi is volt az. Sjösten beleszólt a telefonba. Wallander elmondta, hogy úton van Helsingborg felé, és van nála egy fénykép, amelyet meg kellene néznie Elisabeth Carlénnek.

– A legutóbbi jelentés szerint az erkélyen napozott – mondta Sjösten.

– Hogy haladtok Liljegren munkatársaival?

– Azon vagyunk, hogy meghatározzuk, ki lehetett legutóbb a jobbkeze.

Hans Logårdnak hívják.

– Liljegrennek nem volt családja?

– Minden jel arra vall, hogy nem. Beszéltünk egy ügyvédi irodával, ahol a magánjellegű ügyletei egy részét bonyolították. Furcsa módon nem hagyott végrendeletet. De bármiféle természetes örökösről sincs tudomásuk. Úgy néz ki, mintha Liljegren egy saját kis univerzumban élt volna.

– Jól van – mondta Wallander. – Úgy egy óra múlva Helsingborgban lesznek.

– Idehívassam Elisabeth Carlént?

– Igen, tedd azt! De bánj vele barátságosan! Ne járőrökcsiban hozasd be! Az az érzésem, jó ideig szükségünk lesz még rá. De bármikor visszakozhat, ha úgy tartja kedve.

– Magam megyek érte – mondta Sjösten. – Hogy van édesapád?

Wallander megfeledkezett a kifogásról, amellyel elnézést kért az éjszakai hirtelen távozása miatt.

– Az édesapám?

– Nem ma reggel találkoztál vele?

– Jól van – felelte Wallander. – Nagyon fontos volt, hogy elmenjek hozzá.

Visszatette a telefont, majd vetett egy pillantást a harmadik emeletre. Senki sem állt az ablaknál.

Amikor elindult, ránézett az órájára. Tizenkettő előtt Helsingborgban lesz.

*

Hoover valamivel egy óra után ment le a pincébe. Magára zárta az ajtót, és lehúzta a cipőjét. A kőpadló hidege egész testét átjárta. A pinceablakon sápadtan besűrődött a napfény. Leült a székre, majd megvizsgálta arcát a tükörben.

Nem engedhette, hogy a rendőr felkeresse a nővérét. Már nagyon közel álltak a célhoz, ahhoz a szent pillanathoz, amikor a gonosz szellemek örökre elúzetnek a fejéből. Nem engedhette, hogy bárki is zaklassa.

Látta, hogy helyesen gondolkodik. A rendőr látogatása értésére adta, hogy nem várhat tovább. A biztonság kedvéért jobbnak látta, ha a testvére sem marad a kelleténél tovább a jelenlegi tartózkodási helyén. Most kellett megtennie, ami még hátravolt.

Az a lány is eszébe jutott, akivel olyan könnyen kapcsolatba lépett. Egy kicsit talán hasonlított is a nővére. Ez is jó jel volt. A nővérenek minden erőre szüksége lesz, amit most meg tud adni neki.

Levette a kabátját, és körbenézett. Minden készen állt, amire szüksége volt. Semmit sem felejtett el. A balták és a kések csillogtak a fekete kendőn.

Majd megfogta az egyik széles ecsetet, és egyetlen vonást húzott vele a homlokára.

Az idő, amelyet testvérétől kapott, a végéhez közeledett.

35.

Wallander a képes felével lefelé fordítva tette le Louise Fredman fényképét.

Elisabeth Carlén árgus szemekkel figyelte. Fehér – és Wallander feltételezése szerint nagyon drága – nyári ruha volt rajta. Sjösten irodájában ültek. Wallander az íróasztalnál, Sjösten a háttérben, az ajtófélfának támaszkodva, Elisabeth Carlén a másik széken. Tíz perccel múlt dél. A nyitott ablakon át beáramlott a hőség. Wallander izzadt.

– Most mutatok magának egy fényképet – mondta. – Egész egyszerűen arra a kérdésre kell válaszolnia, hogy ismeri-e a rajta látható személyt.

– Miért kell a rendőröknek mindig ilyen hihetetlenül drámaiaknak lenniük? – kérdezte a nő.

Ez a leereszkedő részvétlenség felbosszantotta Wallandert, de uralkodott az indulatain.

– Egy olyan férfit próbálunk elkapni, aki négy személyt gyilkolt meg – mondta. – Aki még a fejbőrüket is levágja. Sósavat önt a szemükbe, és sütőbe dugja a fejüket.

– Az ilyen örülteknek persze hogy nem kéne szabadon rohangálniuk – válaszolta a nő higgadtan. – Tehát nézzük meg a képet?

Wallander áttolta elé, és biccentett. Elisabeth Carlén előrehajolt, és megfordította. Louise Fredman mosolya közeliben. Wallander figyelte a nő arcvonásait. Kezébe vette a fényképet, és elgondolkozott. Csaknem fél percig tartott. Azután megrázta a fejét.

– Nem. Még sohasem láttam. Legalábbis, amennyire emlékszem.

– Nagyon fontos a dolog – mondta Wallander, aki csak nehezen tudta leplezni csalódását.

– Jó az arcemóriám – mondta a nő. – De biztos vagyok benne. Még sohasem láttam. Ki ez?

– Az egyelőre mindegy – mondta Wallander. – Gondolkozzon!

– Mit szeretne, ha hol láttam volna? Åke Liljegren otthonában?

– Igen.

– Lehetséges, hogy akkor járt nála, amikor én nem voltam ott.

– Ez gyakran előfordult?

– Az utóbbi években nem.

– Ez hány évet jelent?

– Körülbelül négyet.
– De elképzelhető, hogy ott volt?
– Egyes férfiak körében nagyon népszerűek a fiatal lányok. Az igazán szemét disznókra gondolok.
– Milyen szemét disznókra?
– Azokra, akiknek valószínűleg egyetlen vágy motoszkál a fejükben. Hogy a saját lányukkal feküdjenek le.

Wallander ismét kezdett dühös lenni. Természetesen igaza volt a nőnek, de felháborította az érzéketlensége. Ő is része volt annak a piacnak, amely egyre több ártatlan gyermeket ragadott el, és tette tönkre az életüket.

– Ha maga nem tudja megmondani, hogy ez a lány részt vett-e valaha Liljegren összejövedelein, akkor ki tudná?

– Valaki más.
– Feleljen őszintén! Kicsoda? A nevét és a címét akarom.
– Mindig névtelenül zajlottak a dolgok – válaszolta Elisabeth Carlén türelmesen. – Ez volt a partik egyik alapkövetelménye. Csak arcról ismerték egymást az emberek. Senki nem cserélt a másikkal névjegyet.

– Honnan jöttek a lányok?
– Különböző helyekről. Dániából, Stockholmból, Belgiumból, Oroszországból.

– Jöttek, majd el is tűntek?
– Úgy valahogy.
– De maga Helsingborgban lakik.
– Én voltam az egyetlen.

Mielőtt folytatta volna, Wallander Sjöstenre pillantott, mintha visszaigazolást várna arra, hogy a beszélgetés nem terelődött még teljesen rossz mederbe.

– A képen látható lányt Louise Fredmannak hívják. Mond valamit a név?

Elisabeth Carlén felhúzta a szemöldökét.
– Nem az volt az? Akit meggyilkoltak? Fredman.

Wallander bólintott. A nő még egyszer ránézett a képre. Egy pillanatra mintha megbotránkozott volna az összefüggésen.

– Ez a lánya?
– Igen.
Ismét csak csóválta a fejét.
– Sohasem láttam.

Wallander tudta, hogy igazat beszél. Semmit nem nyert volna a hazugsággal. Magához húzta a fényképet, és lefordította, mintha meg akarná kímélni Louise Fredmant a további részvételtől.

– Járt valaha egy Gustaf Wetterstedt nevű férfi otthonában? – kérdezte.
– Ystadban.

- Mit kerestem volna ott?
- Ugyanazt, amiből amúgy is él. A kuncsaftja volt-e?
- Nem.
- Biztos?
- Igen.
- Teljesen biztos?
- Igen.
- Járt valaha egy Arne Carlman nevű műkereskedőnél?
- Nem.

Wallandernek támadt egy ötlete. Hátha itt is számít, ha neveket említ, gondolta.

– Mindjárt mutatok önnek még néhány képet – mondta, majd fölállt. Kiment Sjöstenel.

– Mit gondolsz? – kérdezte.

Sjösten vállat vont.

– Nem hazudik – válaszolta.

– Szükségünk van néhány képre Wetterstedtről és Carlmanról – mondta Wallander. – Fredmanról is. Megtalálhatók az anyagokban.

– Az Birgerssonnál van – mondta Sjösten. – Idehozom.

Wallander visszament a szobába, és megkérdezte a nőt, kér-e kávét.

– Egy gin-toniknak jobban örülnék – válaszolta.

– A bár még nem nyitott ki – felelte Wallander.

A nő elmosolyodott. Tetszett neki a válasz. Wallander visszament a folyosóra. Elisabeth Carlén nagyon szép volt. Testének körvonala kirajzolódott a vékony ruhán keresztül. Eszébe jutott, hogy Baiba már biztos nagyon bosszús, amiért nem hívta fel. Sjösten egy műanyag mappával a kezében jött felé Birgersson szobájából. Visszamentek az irodába. Elisabeth Carlén rágyújtott. Wallander letett elé az asztalra egy fényképet Wetterstedtről.

– Ismerem a televízióból – mondta a nő. – Nem ez volt az, aki kurvákat hajtott fel Stockholmban?

– Elképzelhető.

– Engem nem – felelte a nő, még mindig teljesen érzéketlenül.

– De soha nem járt nála Ystadban?

– Soha.

– Ismer valakit, aki volt nála?

– Nem.

Wallander kicserélte a fényképet. Carlmant tette elé. Egy absztrakt szobor mellett állt. Wetterstedt komoly volt a fényképen, Carlman teli szájjal nevetett a kamerába. Elisabeth Carlén ezúttal nem csóválta a fejét.

– Őt már láttam – mondta határozottan.

– Liljegrennél?

– Igen.

– Mikor történt ez?

Wallander látta, amint Sjösten előhúzza a jegyzetömbjét. Elisabeth Carlén elgondolkozott. Wallander lopva figyelte a testét.

– Körülbelül egy éve – mondta aztán.

– Biztos benne?

– Igen.

Wallander bólintott. Valami felforrósodott benne. Még egy, gondolta. Már csak Fredmant kell beleilleszteni a képbe.

Megmutatta neki Björn Fredmant. A kép a börtönben készült. Björn Fredman gitározott rajta. Régi kép lehetett. Fredmannak még hosszú haja, trapéznadrágja volt, és azóta megfakultak a színek.

Elisabeth Carlén ismét a fejét csóválta. Sohasem látta.

Wallander az asztalra csapott.

– Pillanatnyilag ez minden, amit tudni akartam – mondta. – Most átadom a helyemet Sjöstennek.

Elfoglalta Sjösten helyét az ajtófélfánál, és átvette tőle a jegyzetömböt.

– Hogy az ördögbe folytathat valaki olyan életet, mint maga? – kezdte Sjösten meglepetésszerűen. Széles mosollyal, nagyon barátságos hangon tette fel a kérdést. Elisabeth Carlén egyetlen pillanatra sem esett ki a szerepéből.

– Mi köze hozzá?

– Semmi. Pusztán kíváncsiság. Hogy bír minden reggel a tükörbe nézni?

– Maga mit gondol, amikor a tükörbe néz?

– Hogy én legalább nem abból élek, hogy bárkinek hanyatt dobom magam néhány koronáért. Hitelkártyát is elfogad?

– Nyald ki a seggem!

A nő távozáshoz készülődött. Wallandert elkeserítette Sjösten stílusa, amellyel Elisabeth Carlént ingerelte. Nagy hasznukra lehetne még.

– Bocsánatot kérek – mondta Sjösten továbbra is ugyanolyan meggyőzően és barátságosan. – Hagyjuk a magánéletét! Hans Logård? Mond magának valamit ez a név?

A nő csak nézett rá, és hallgatott. Majd Wallander felé fordult.

– Kérdeztem valamit – ismételte Sjösten.

Wallander megértette a pillantását. Csak neki hajlandó válaszolni a kérdésre. Kiment a folyosóra, és intett Sjöstennek, hogy kövesse. Kint elmagyarázta neki, hogy eljátszotta a nőnél a bizalmát.

– Akkor vegyük őrizetbe! – mondta Sjösten. – A fenébe is, nem szeretném, ha egy kurva hülyére venne.

– Mégis miért vennék őrizetbe? – felelte Wallander. – Te itt vársz, én meg bemegyek, és megtudom a választ. Most pedig csillapodj le, a fenébe is!

Sjösten vállat vont. Wallander visszament a szobába.

Leült az íróasztal mögé.

– Hans Logård szoros kapcsolatban állt Liljegrennel – szólalt meg a nő.

- Tudja, hol lakik?
- Valahol vidéken.
- Az mit jelent?
- Hogy nem a városban lakik.
- De nem tudja, hol?
- Nem.
- Mivel foglalkozik?
- Azt sem tudom.
- De részt vett az összejöveteleken?
- Igen.
- Vendékként vagy vendéglátóként?
- Vendéglátóként. De vendékként is.
- Nem tudja hol tudnánk elérni?
- Nem.

Wallandernek még mindig az volt a benyomása, hogy az igazat mondja. Az ő segítségével valószínűleg nem találják meg Logårdot.

– Milyen viszonyban álltak egymással? Liljegren és Logård?

Hans Logårdnak mindig rengeteg pénze volt. Akár mit tett is Liljegrennek, jól megfizette érte.

Elisabeth Carlén elnyomta a cigarettáját. Wallander úgy érezte, mintha a nő rendelt volna el kihallgatást, nem pedig fordítva.

– Most megyek – mondta, s azzal fölállt.

– Kikísérem – ajánlotta fel Wallander.

Sjösten föl-alá járkált a folyosón. Elisabeth Carlén egyszerűen keresztülnézett rajta, ahogy elhaladt előtte. Wallander utánanézett, amikor az autójához, a vászontetejű Nissanhoz ballagott. Ezután a lépcsőn állva várta, amíg elindult, majd látta, hogy követik. Tehát még mindig megfigyelés alatt áll. Még nem szakadt meg a lánc. Wallander visszatért Sjösten irodájába.

– Mi ütött beléd, hogy így rátámadtál? – kérdezte Wallander.

– Olyan dolgot művel, ami számomra undorító – felelte Sjösten. – Te talán nem így vagy vele?

– Szükségünk van rá – válaszolta Wallander kitérően. – Undorodni ráérünk később is.

Elementek kávéért, és összefoglalták a hallottakat. Sjösten magukhoz hívta Birgersson is.

– A problémát Björn Fredman jelenti – mondta Wallander. – Nem illik a képbe. Amúgy számos bizonyítékunk van, ami látszólag mindennek ellenére is összekapcsolódik. Halvány érintkezési pontok.

– Talán pontosan ez felel meg a valóságnak – gondolkozott hangosan Sjösten.

Wallander ösztönösen felfigyelt. Várta a folytatást, de hiába.

– Mire gondolsz?

Sjösten továbbra is az ablakon bámult kifelé.

– Miért ne lehetne így? – vélte. – Hogy Björn Fredman nem illik a képbe. Abból is kiindulhatunk, hogy ugyanaz az ember gyilkolta meg, de teljesen más okból.

– Ez nem valami meggyőző – vélte Birgersson.

– Mi meggyőző ebben az egész történetben? – folytatta Sjösten. – Semmi.

– Más szóval két merőben eltérő indítékot kell keresnünk – mondta Wallander. – Erre gondolsz?

– Nagyjából. De persze tévedhetek is. Csak hirtelen támadt egy ilyen gondolatom. Ez minden.

Wallander bólintott.

– Igazad lehet – vélte. – Nem hagyhatjuk figyelmen kívül a lehetőséget.

– A hamis nyom – szólt Birgersson. – Holtvágány, zsákutca. Ez egyszerűen hihetetlen.

– Nem feledkezünk meg róla – mondta Wallander. – Mint ahogy másról sem. De most ezt a Hans Logårdot kell előkerítenünk. Pillanatnyilag ez a legfontosabb.

– Liljegren háza nagyon különös – szólt Sjösten. – Egyáltalán nem található benne iratok. Se egy címjegyzék, semmi. Mivel kora reggel találtak rá, és a villa azóta megfigyelés alatt áll, nem is juthatott be senki, hogy eltávolítson dolgokat.

– És ez azt jelenti, hogy nem kutattunk elég alaposan – mondta Wallander. – E nélkül a Logård nélkül egy lépéssel sem juthatunk előrébb.

Sjösten és Wallander közvetlenül a rendőrség melletti étteremben kapták be ebédjüket. Két óra után parkoltak le Liljegren villája előtt. Még nem távolították el a kordont. Egy rendőr kinyitotta nekik a kertkaput, és beengedte őket. A falombokon átszűrődtek a napsugarak. Wallander egyszerre valószerűtlennek talált mindent. A szörnyetegek a sötétséghez és a hideghez tartoznak. Nem az ilyen nyárhoz, mint az idei. Eszébe jutott valami, amit Rydberg egyszer ironikusan és tréfásan mondott neki. *Az elmebeteg gyilkosokra legjobb ősszel vadászni. Nyáron jobban szeretjük az ilyen-olyan régimódi, robbantásos merénylőket.* Mosolyogva gondolt vissza rá. Sjösten csodálkozó pillantást vetett rá, de nem szólt semmit. Beléptek a nagy villába. A technikusok már végeztek a munkával. Wallander undorodva tekintett a konyhába. A sütő ajtaja csukva volt. Sjösten gondolatmenete jutott az eszébe. Björn Fredman, aki nem illik a képbe, és talán ezzel foglalja el valódi helyét a nyomozásban. Egy gyilkos, két indíték. Akad ilyen madár? Az asztalon meglátott egy telefont. Fölvette a kagylót. Még működött. Ystadba telefonált, és megkérte Ebbát, hogy hívja a telefonhoz Ekholmot. Csaknem öt percig tartott, mire Ekholm beleszólt. Wallander ezalatt figyelte, amint Sjösten végighalad a földszinti nagy helyiségeken, és valamennyi függönyt elhúzza.

Hirtelen beáramlott az erős napfény. A bűnügyi technikusok által használt vegyszerek szaga még benne volt a levegőben. Miután Ekholm végre beleszólt a telefonba, Wallander minden különösebb bevezetés nélkül nekiszegezte a kérdését. Valójában Ekholm számítógépére volt kíváncsi, vagyis egy némi-képp más kiindulási pontra: sorozatgyilkosok, akik különböző indítékokat kapcsolnak össze egy sorozaton belül. Történt-e már hasonló eset régebben? Hozzá tudnak-e valamit fűzni a világ magatartáspszichológiai kriminológusai? Ekholm, mint mindig, most is érdekesnek tartotta Wallander gondolatmenetét. Wallander pedig azon kezdett közben tünődni, vajon Ekholm komolyan gondolja-e, vagy tényleg olyan naivan képes lelkesedni mindenért, amiről mesél neki. Wallandernek mintha hirtelen eszébe jutott volna az összes gúnydal a svéd biztonsági rendőrség abszurd inkompetenciájáról, hiszen az utóbbi években egyre többször hagyatkoztak a különböző szakértőkre, anélkül hogy meg tudták volna magyarázni az okát.

Másrészt Wallander nem akart méltánytalanul bánni Ekholmmal. Nagyon jó hallgatóságnak mutatkozott ystadi napjai alatt, ami azt bizonyította, hogy megértette a rendőri munka alapelvét. A rendőröknek legalább olyan jól kell tudniuk hallgatni, mint amennyire a kérdezős nehéz művészetének is a birtokában vannak. A rendőrnek mindig nyitva kell hogy legyen a füle azokra a rejtett, tudat alatti jelentésekre és motívumokra, amelyek nem kerülnek azonnal a felszínre. Az elkövető láthatatlan nyomait is észre kell vennie. Mint ebben a házban. Egy bűncselekmény után mindig marad valami, ami nem látható, és amit a technikusok sem tudnak felderíteni. Egy tapasztalt bűnügyi nyomozónak éles hallással kell bírnia ahhoz, hogy ennek is a nyomára bukkanjon. Lehet, hogy az elkövető nem pont a cipőjéről feledkezett meg. Hanem a gondolatairól.

Wallander befejezte a beszélgetést, majd bement Sjöstenhez, aki egy íróasztal mellett üldögélt. Wallander nem szólt semmit. Sjösten sem. A ház vonzotta a hallgatást. Wallander fölment az emeletre, és valamennyi helyiségbe benyitott. Seholy sem talált papírokat. Liljegren egy olyan házban élt, amelynek legszembeütőbb ismertetőjele az üresség volt. Wallandernek eszébe jutottak azok az üzletek, amelyek híressé és hírhedtté tették Liljegrent. Fiktív cégek, vállalati likvidációk. Világgá ment, és elrejtette a pénzét. Ugyanígy tett a saját életével is? Több országban is fenntartott lakásokat. Ez a villa is egy volt számos búvóhelye közül. Wallander megállt egy ajtónál, amely vélhetően a padlásra vezetett. Gyermekként rejtekhelyei rendezett be akkori házuk padlásán. Kinyitotta az ajtót. Keskeny és meredek volt a lépcső. Elfordította a régimódi villanykapcsolót. Szinte üres volt a gerendázott padlástér. Csak sílécek és bútorok álltak benne. Wallander ugyanazt a szagot érezte, amit lent a házban. Itt fönt is jártak a bűnügyi technikusok.

Egyetlen titkos ajtó sem vezetett titokzatos helyiségekhez. Nagy volt a forróság a tetőcserép alatt. Lement, és elkezdett még egyszer módszeresen

átvizsgálni mindent. A ruhák mögé is benézett Liljegren nagy ruhásszekrényében. Ott sem talált semmit. Leült az ágy szélére, és megpróbált gondolkodni. Elképzelhetetlennek látszott, hogy Liljegren mindent a fejében raktározott volna. Legalább egy címjegyzéknek lennie kell valahol. De nem volt. Valami más is hiányzott. Először nem jött rá, mi az. Még egyszer visszatért a kezdetekhez, és újra feltette az alapvető kérdést: ki volt Åke Liljegren? Akit birodalmi revizornak neveztek az emberek. Liljegren utazó volt, de az egész házban nem volt bőrönd. Még csak egy aktatáska sem. Wallander fölállt, és lement Sjöstenhez.

– Biztosan volt még egy háza Liljegrennek – mondta. – Vagy legalább egy irodája.

– Szerte a világban voltak házai – felelte Sjösten félvállról.

– Én úgy értem, hogy itt, Helsingborgban. Itt olyan üres minden, hogy az már természetellenes.

– Nem hiszem, hogy volt neki – mondta Sjösten. – Arról tudnánk.

Wallander bölintott, de nem mondott többet. Akkor is biztos volt a dolgában. Folytatta a körbejárást. Még konokabbul. Lement a pincébe. Az egyik helyiségben az erősítőgép és néhány súlyzó mellett meglátott még egy ruhásszekrényt. Különféle melegítőruhák és eső elleni felszerelések lógtak benne. Wallander tépelődve szemlélte a holmikát. Majd ismét fölment Sjöstenhez.

– Volt hajója Liljegrennek?

– Bizonyára. De nem itt. Arról tudnék.

Wallander némán bólogatott. Éppen újra távozni akart, amikor eszébe ötlött valami.

– Nem lehet, hogy más néven futott?

– Micsoda?

– A hajó. Lehet, hogy más néven jegyezték be. Miért ne éppen Logård nevéen?

Sjösten látta, hogy Wallander komolyan gondolja.

– Miből gondolod, hogy volt hajója?

– A pincében lóg néhány vitorlásöltözékre emlékeztető holmi.

Sjösten lement Wallanderrel a pincébe.

– Igazad lehet – vélte, a nyitott szekrény előtt állva.

– Mindenesetre érdemes lenne utánanézni – mondta Wallander. – A ház annyira üres, hogy az már nem normális.

Otthagyták a pincét. Sjösten leült a telefonhoz. Wallander kinyitotta a terasz ajtaját, és kilépett a napfényre. Baibára gondolt. Egyszeriben összeszorult a gyomra. Miért nem hívta már föl? Még mindig lehetségesnek tartja, hogy szombat délelőtt találkozzanak Kastrupban? Kevesebb mint huszonnégy órán belül? Ugyanakkor az az elképzelés is ellenére volt, hogy Martinssont kérje meg a hazugságra. Most már azt sem úszhatta meg. Mindenhez nagyon

késő volt. Az önmegvetés rettenetes érzésével tért vissza a házba és az árnyékba. Sjösten telefonon beszélt valakivel. Wallander azon tűnődött, mikor csap le újfent a tettes. A konyhába ment, ahol vizet ivott, de közben megpróbált nem a tűzhely felé nézni. Ahogy visszament, Sjösten lecsapta a kagylót.

– Igazad van – mondta. – Logård nevén be van jegyezve egy hajó a vitorlásegyesületnél. Annál az egyesületnél, ahol én is tag vagyok.

– Akkor odamegyünk – mondta Wallander egyre fokozódó izgalommal.

A kikötőhöz érve a kikötőmester fogadta őket, aki meg is mutatta, hol kötötték ki Logård vitorlását. Szép, jól ápolt, műanyag hajó volt, tíkfa fedélzettel.

– Pompás hajó – szólalt meg Sjösten. – Nagyon szép. És jó vitorlás is.

Gyakorlott mozdulatokkal lépett a fedélzetre, ahol megállapította, hogy a kajüt ajtaja zárva van.

– Ismeri Hans Logårdot, ugye? – kérdezte Wallander a kikötőmestertől.

A cserzett arcú férfi egy norvég halgombóc reklámját viselte pulóverén.

– Nem valami beszédes. De természetesen üdvözljük egymást, ha erre jár.

– Mikor járt itt utoljára?

A férfi elgondolkozott.

– Múlt héten. Persze ebben a forró nyárban könnyen téved az ember.

Sjösten időközben kinyitotta valahogy a tolóablakot, és belülről kinyitotta az ajtó mindkét szárnyát. Wallander ügyetlenül mászott a fedélzetre. A vitorlás fedélzete egyet jelentett számára a tükörjéggel. Lemászott a kajütbe. Sjösten előrelátó volt, és hozott magával egy zseblámpát. Gyorsan átvizsgálták a kabint, de nem találtak semmit.

– Ezt nem értem – mondta Wallander, amikor már ismét a stégen álltak.

– Valahonnan mégiscsak irányítania kellett Liljegrennek az üzleteit.

– Dolgozunk a mobiltelefonjai vizsgálatán – mondta Sjösten. – Hátha abból kiderül valami.

Visszamentek a szárazföldre. A halgombócpulcsis férfi is velük tartott.

– Bizonyára látni kívánják a másik hajót is – mondta, miután a hosszú stég végéhez értek. Wallander és Sjösten egyszerre kapták fel a fejüket.

– Logårdnak van még egy hajója? – kérdezte Wallander.

A kikötőmester a legszélső móló felé mutatott.

– Az a fehér, ott kint. *Rozmaring*nak hívják.

– Még szép, hogy látni akarjuk – mondta Wallander.

Egy hosszúkás és hatalmas, ugyanakkor karcsú motoros vitorlás állt előttük.

– Pénzbe kerülnek a dolgok – mondta Sjösten. – Ráadásul nem is kevésbe.

Felléptek a fedélzetre. A kabin ajtaja zárva volt. A férfi a mólóról figyelte őket.

– Tudja, hogy rendőr vagyok – szólt Sjösten.

– Nincs időnk sokáig várni – mondta Wallander. – Törd fel az ajtót! De ne túl drasztikusan!

Sjöstennek sikerült úgy feltörnnie az ajtót, hogy csak a szegély egy része sérült meg. Beléptek a kajütbe. Wallander azonnal látta, hogy megtalálták, amit kerestek. Az egyik fal mentén polc állt, teli iratrendezőkkel és műanyag mappákkal.

– A fő, hogy megtaláljuk Logård címét – mondta Wallander. – A többit majd később meglátjuk.

Tíz percebe tellett, mire megtalálták egy Ängelholm közeli golfklub tagjegyzékét, amelyben Logård címe is szerepelt.

– Bjuvban lakik – mondta Sjösten. – Az nincs messze innen.

Mielőtt elhagyták a hajót, Wallander ösztönösen kinyitott egy ruhászekrényt. Nagy meglepetésére női ruhák lógtak benne.

– Lehet, hogy itt a vitorlásos is rendeztek partikat – vélte Sjösten.

– Lehet – felelte Wallander elgondolkozva. – De én ebben nem vagyok olyan biztos.

Kiszálltak a hajóból, és ismét a mólón álltak.

– Szeretném, ha felhívna, amikor felbukkan Logård – mondta Sjösten a kikötőmesternek, majd átadott egy névjegyet a telefonszámával.

– Persze titokban, ugye? – kérdezte a férfi.

Sjösten elmosolyodott.

– Fején találta a szöveget – felelte. – Úgy tesz, mintha mi sem történt volna. Azután felhív. A nap bármely szakában.

– Éjjel nincs itt senki.

– Akkor bízunk benne, hogy napközben bukkan fel.

– Meg szabad kérdezni, mit követett el?

– Kérdezni szabad – válaszolta Sjösten. – De válasz nem jár rá.

Eljöttek a vitorlásklubból. Három óra volt.

– Vigyünk magunkkal erősítést? – kérdezte Sjösten.

– Még ne – felelte Wallander. – Először a házat kell megtalálnunk, és meg kell állapítanunk, hogy ott van-e.

Elhagyták Helsingborgot, és Bjuv irányába hajtottak. Ez olyan része volt Skånénak, amelyet Wallander nem ismert. Fülledtté vált a levegő. Wallander úgy sejtette, estére zivatar várható.

– Mikor esett utoljára? – kérdezte.

– Júniusban, Szent Iván környékén – felelte Sjösten rövid gondolkodás után. – És akkor sem sokat.

Miután lekanyarodtak a főútról Bjuv felé, megszólalt Sjösten mobiltelefonja. Lelassított, és fölvette.

– Téged keresnek – mondta, majd átnyújtotta a telefont Wallandernek.

Ann-Britt Höglund volt az, Ystadból hívta. Egyenesen a tárgyra tért.

– Louise Fredman elhagyta a kórházat.

Wallander csak lassan fogta fel.

– Megismételnéd?

– Louise Fredman elhagyta a kórházat.

– Mikor?

– Egy jó órája.

– Honnan értesültél róla?

– Valaki felhívta Per Åkesont. És ő hívott engem.

Wallander elgondolkozott.

– És hogy történt?

– Valaki érte ment, és elvitte.

– Kicsoda?

– Azt nem tudom. Senki nem látta. Egyszer csak eltűnt.

– A francba!

Sjösten még jobban lelassított, miután rájött, hogy valami komoly dolog történt.

– Hamarosan jelentkezem. Addig próbálj mindent megtudni a történetekről! Mindenekelőtt azt, hogy ki vitte el. Louise Fredman elhagyta a kórházat – mondta Sjöstennek.

– De hát miért?

– Nem tudom – felelte Wallander. – De kapcsolatban kell lennie az elkövetőnkkel. Ebben egészen biztos vagyok.

– Megforduljunk?

Nem. Továbbmegyünk. Most még fontosabb, mint valaha, hogy elkapjuk Logårdot.

Bementek a faluba, majd megálltak. Sjösten lehúzta az ablakot, és megérdeklődte, merre kell menni Hans Logård utcája felé.

Három embert kérdeztek, és mindig ugyanazt a választ kapták.

Senki sem hallott az utcáról, amelyet kerestek.

36.

Már majdnem feladták, amikor végre mégis megtalálták Hans Logård házát. Ekkortájt esett néhány csepp eső Bjuvban. A zivatar elhúzódtott nyugati irányba. Továbbra is maradt a száraz időjárás.

A Hördestigen utat keresték, amelynek ugyanaz volt az irányítószáma, mint Bjuvnak. De Bjuvban nem volt Hördestigen út. Wallander maga ment el a postára, hogy ellenőrizze. Hans Logårdnak postafiókja sem volt, legalábbis Bjuvban. Végül nem tudtak más lehetőséget elképzelni, mint hogy hamis a cím. De ekkor Wallander határozott léptekkel betrappolt a bjuvi cukrászdába, és barátságosan elbeszélgetett a pult mögött álló két hölgygel, miközben vett egy zacskó fahéjas csigát. Az egyikük tudta a választ. Hördestigen nem egy útnak a neve, hanem egy tanyáé, a várostól északra. Nehéz megtalálni, ha valaki nem tudja pontosan, hová is akar menni.

– Lakik ott egy Hans Logård nevű férfi – mondta Wallander. – Ismerik?

A két nő egymásra nézett, mintha egymás gondolataira lennének kíváncsiak, majd egyszerre rázták a fejüket.

– Gyermekkoromban egy távoli rokonom lakott Hördestigenen – mondta a soványabbik hölgy. – Amikor meghalt, idegeneknek adták el a birtokot. De továbbra is Hördestigennek hívják, azt tudom. A levélcím viszont teljesen más.

Wallander megkérte, hogy rajzolja le az utat. A nő kettétépett egy zsömlés zacskót, és felvázolta az utat. Sjösten ezalatt kint ült a kocsiban. Időközben majdnem hat óra lett. Több órát is igénybe vett, amíg Hördestigent keresgéltek. Mivel Wallander szinte szakadatlanul telefonált, hogy további részleteket tudjon meg Louise Fredman eltűnéséről, Sjösten egyedül volt kénytelen Logård házát keresni. Szóval már majdnem feladták, amikor Wallandernek eszébe ötlött a cukrászda, a pletykák klasszikus központja. És szerencséjük is volt. Wallander trófeaként lóbálta a széttépett zsömlés zacskót, miután kiért az utcára. Elhagyták a helységet, és követték a Höganäs felé vezető utat. Wallander a zacskóra rajzolt vázlat alapján irányította Sjöstent. Egy idő után megfogyatkoztak a tanyák. Ekkor tévedtek el először. Egy varázslatosan szép bükkösbe értek. Wallander visszairányította Sjöstent a főútra, majd elkezdtek előlről. A következő mellékutca balra, aztán jobbra, majd megint balra. Az út egy szántóföldben végződött. Wallander szitkozódott magában, majd kiszállt és körülnézett. A templomtornyot kereste, amelyről a

hölgyek beszéltek neki a cukrászdában. Itt kint a szántóföldön úgy festett, mint aki a nyílt tengeren keres világítótornyot a tekintetével. Végül megtalálta a templomtornyot, és miután vetett egy újabb pillantást a zsömlés zacskóra, rájött, hogy miért mentek rossz irányba. A harmadik nekifutásra célba értek. Hördestigen egy öreg birtok volt, amely, Carlmanéhoz hasonlóan, magányosan állt, szomszédok nélkül, kétoldalt bükkössel, a másik két oldalon pedig szántóföldekkel övezve. Az út a tanyánál ért véget. Wallander megállapította, hogy nincs a helyszínen postaláda. A falusi levélhordó biztos soha nem jön ki ideig. Valahova máshova kellett hogy megérkezzen a postája. Sjösten már épp ki akart szállni, de Wallander visszatartotta.

– Mire számítunk itt egyáltalán? – szólt. – Hans Logårdrá? Ki ez a férfi?

– Úgy érted, hogy veszélyes lehet?

– Nem tudjuk, hogy ő ölte-e meg Liljegrent – mondta Wallander. – És a többieket. Az égvilágon semmit nem tudunk róla.

Sjösten válasza meglepte Wallandert.

– Van egy sörös puska a csomagtartómban. Meg lőszer. Magadhoz veheted. Nekem itt a szolgálati fegyverem.

Kinyújtotta a karját, és benyúlt az ülés alá, ahol a pisztoly hevert.

– Szabályellenes – tette hozzá mosolyogva. – De ha az ember valamennyi szabályt betartaná, a munkavédelmi felügyelők már régen betiltották volna a rendőri munkát.

– Felejsük el a sörös puskát! – mondta Wallander. – Van rá engedélyed egyáltalán?

– Persze hogy van engedélyem – mondta Sjösten. – Mégis mit képzelsz?

Kiszálltak. Sjösten betette a pisztolyát a kabátzsebébe. Némán álltak és füleltek. A távolból mennydörgés hallatszott. Köröttük csend és nyomasztó fülledtség. Seholy autóra vagy élő emberre utaló jelek. Az egész tanya elhagyatottnak látszott. Elindultak felfelé az elnyújtott L alakú házhoz.

– Az egyik szárny bizonyára leégett – mondta Sjösten.

– Vagy lebontották. De a ház szép. Jó karban van. Akárcsak a vitorlás.

Wallander bekopogott. Nem jött válasz. Azután öklével dörömbölt. Még mindig semmi reakció. Egy ablakon át bekukucskált a házba. Sjösten egyik kezét a kabátzsebében tartva állt mögötte. Wallander nem érezte jól magát a fegyver közelségétől. Megkerülték a házat. Seholy lélek. Wallander megtorpant, alaposan elgondolkozott.

– Mindenütt matricák vannak, hogy az ajtók és az ablakok be vannak riasztva – szólt Sjösten. – Pedig biztosan eltart egy darabig, mire ideér valaki a riasztásra. Meg tudjuk tenni, hogy bemegyünk, majd eltűnünk.

– Itt valami nincs rendjén – mondta Wallander, mintha Sjösten megjegyzését elengedte volna a füle mellett.

– Hogyhogy?

– Nem tudom.

Elmentek az oldalsó szárnyhoz, amely láthatóan fészerként szolgált. Erős lakatokkal biztosították az ajtaját. Az ablakon keresztül minden kacat felismerhető volt.

– Senki sincs itt – mondta Sjösten röviden, de velősen.

– Megfigyelés alá helyezzük a tanyát.

Wallander körbenézett. Valami nincs rendjén, ebben biztos volt. De nem tudta megmondani, mi az. Még egyszer megkerülte az egész házat, belesett az ablakokon, és fülelt. Sjösten valamivel lemaradva követte. Wallander megállt néhány szemeteszák mellett, amelyeket a ház falának döntöttek. Hanyagul kötötték át őket. Rajzottak körülöttük a legyek. Kinyitotta az egyik zsákot. Ételmaradékok, papírtányérok. Hüvelyk- és mutatóujjával kihúzott egy műanyag csomagot. Sjösten mellette állt és figyelt. Wallander nézegette a különböző lejárat dátumokat, a csomag büzlött a nyers hústól. Nem lehetett itt túlságosan régóta. Ekkora hőségben. Kinyitotta a másik zsákot. Az is tele volt készételes dobozokkal. Nagyon sokat ettek itt néhány nap alatt.

Sjösten belenézett a zsákba.

– Minden bizonnal partit rendezett.

Wallander próbált gondolkozni. A nyomasztó hőség elnehezítette a fejét. Hamarosan meg fog fájdulni.

– Bemegyünk – mondta. – Körül akarok nézni odabent. Nincs rá mód, hogy kijátsszuk a riasztót?

– Legfeljebb a kéményen át – felelte Sjösten.

– Az itt nem segít – mondta Wallander.

– Van egy feszítővas a kocsimban – mondta Sjösten.

Elment érte. Wallander megvizsgálta az ajtót a ház elülső oldalán. Eszébe jutott az ajtó, amelyet nemrégiben apja löderupi házában tört be. Úgy látszik, ez az ajtó nyara lesz a számára. Sjöstennel együtt átment a ház hátoldalához. Ott kevésbé látszott erősnek az ajtó. Wallander úgy döntött, a sarokpántoknál töri fel. Beszorította a feszítővasat a két sarokpánt közé, azután ránézett Sjöstenre, aki vetett egy pillantást a karójára.

– Kész – mondta.

Wallander teljes erőből megfeszült. A sarokpántok a vakolattal és néhány téglával együtt kitortek. Ő félreugrott, nehogy az ajtó alá kerüljön. Bementek. A ház belseje, ha lehet mondani, még jobban emlékeztetett Carlman házára. A válaszfalakat lebontották, és nyitott tereket alakítottak ki. Modern bútorok, új parketta. Ismét füleltek. Minden csöndes volt. Túl csöndes, gondolta Wallander. Mintha az egész ház visszafojtotta volna a lélegzetét. Sjösten egy faxkészülékre mutatott az egyik asztalon. Villogott rajta az üzenetrögzítő jelzője. Wallander bólintott. Sjösten megnyomta a lejátszó-gombot. Sistergett és kattogott. Majd megszólalt egy hang. Wallander észrevette, hogy Sjösten összerezzen. Egy férfihang kért mielőbbi visszahívást Logårdtól. Azután ismét csönd lett. Megállt a szalag.

– Liljegren volt az – mondta Sjösten láthatóan megrendülve. – A fenébe is!

– Akkor azt már tudjuk, hogy meglehetősen régi az üzenet – mondta Wallander.

– És hogy Logård nem járt itt azóta – egészítette ki Sjösten.

– Ez nem feltétlenül van így – vélte Wallander. – Elképzelhető, hogy valaki lehallgatta, de nem törölte le. Ha közben áramszünet van, ismét villogni kezd a jelzőgomb. Egy villám is becsaphatott a környéken. Nem tudhatjuk.

Végigjárták a házat. Egy keskeny folyosó vezetett a ház azon részéhez, amely pontosan az L szegletében állt. Zárva volt az ajtó. Wallander hirtelen felemelte a kezét. Sjöstennek földre gyökerezett mögötte a lába. Wallander zajt hallott. Először nem tudott rájönni, mi az. Mintha egy állat nyöszörögne. Azután valami halk moraj hallatszott. Ránézett Sjöstenre. Miután megragadta az ajtót, észrevette, hogy acélból készült. Zárva volt. Megszűnt a moraj. Közben már Sjösten is meghallotta.

– Mi a fene van itt, ember? – suttopta.

– Nem tudom – felelte Wallander. – Ezt az ajtót feszítővassal soha ki nem nyitom.

– Úgy tippelem, egy negyedórán belül itt lesz az őrzővédők kocsija.

Wallander elgondolkozott. Nem tudta, mi van az ajtó mögött, azonkívül, hogy legalább egy ember, ha nem több. Kezdett émelyegni. Valahogy ki kell nyitnia azt az ajtót.

– Add ide a pisztolyt! – mondta.

Sjösten előhúzta a zsebéből.

– Menjenek távol az ajtótól! – kiabálta Wallander. – Keresztüllövöm a zárat!

Megnézte a zárat, egy lépést hátrált, majd kibiztosította a fegyvert, és lőtt. Fűlsiketítő volt a csattanás. Lőtt még egyet, majd egy harmadikat. A lövedékek csak úgy süvítettek a folyosó hátsó részében. Aztán visszaadta a pisztolyt Sjöstennek, és kinyitotta az ajtót. Zúgott a füle a durrogástól.

Egy nagy, ablak nélküli terembe léptek. Benne egy sor ágy, egy fabódé vécével, egy hűtőszekrény, poharak, csészek, termoszkok. A szoba egyik sarkában szorosan egymáshoz lapulva négy fiatal lány ült a lövésektől megfélemlítve, egymásba kapaszkodva. Legalább kettejük arra a lányra emlékeztette Wallandert, akit Salomonsson repceföldjén látott. Egy pillanat erejéig, miközben a lövések zaja még mindig zúgott a fülében, úgy hitte, mindent maga előtt lát, egyik eseményt a másik után, minden összefügg, és semmi sem homályosabbé. De valójában ez egyáltalán nem volt így, csupán egy érzés járta át hirtelen. Nem is volt ideje, hogy átadja magát az efféle gondolatoknak. A sarokban egymáshoz kuporodó lányok valóságosak voltak, a félelmükkel együtt, és szükségük volt az ő és Sjösten azonnali segítségére.

– Mi a fene folyik itt, ember? – ismételte Sjösten.

– Sürgősen szükségünk van segítségre Helsingborgból – felelte Wallander. – Még hozzá átkozott gyorsan.

Letérdelt, Sjösten követte, mintha egy közös imát készülnének elmondani, majd Wallander megpróbálta angolul megszólítani a riadt lányokat. De úgy látszott, semmit sem értenek, az ő angolját legalábbis nagyon rosszul. A többségük biztosan nem idősebb Dolores Maria Santanánál, gondolta.

– Tudsz spanyolul? – kérdezte Sjösten. – Én egy szót sem.

– Mégis mit mondjak?

– Tudsz spanyolul, vagy nem?

– Nem tudok spanyolul! A francba is! Ki a fene tud spanyolul? Pár szót talán tudok. Mit mondjak hát?

– Bármit! Amitől megnyugszanak.

– Mondjam, hogy rendőr vagyok?

– Ne! Mondj bármit, de azt ne!

Buenos días – szólalt meg Sjösten bizonytalanul.

– Mosolyognod kell – súgta Wallander. – Nem látod, mennyire félnek?

– Azt teszem, amit tudok – kesergett Sjösten.

– Még egyszer – mondta Wallander. – De most barátságosan!

– *Buenos días* – ismételte meg Sjösten.

Az egyik lány válaszolt. Hangja alig volt hallható, Wallander mégis úgy érezte, mintha most kapná meg a választ, amit akkor várt, amikor a lány a repceföldön állva bámult rá riadt szemmel.

Ebben a pillanatban zajt hallottak a ház mögül. Talán egy ajtó nyílhatott ki. A lányok is hallották, és ismét szorosan összekapaszkodtak.

– Biztosan az őrző-védők – mondta Sjösten. – Legjobb lesz, ha eléjük megyünk. Különben ők is elcsodálkoznak azon, hogy mi folyik itt, és lármát csapnak.

Wallander jelzett a lányoknak, hogy maradjanak ott, ahol vannak. Visszamentek a szűk folyosón, ezúttal Sjösten ment elől.

Ez majdnem az életébe került. Ugyanis miután kiléptek abba a tágas szobába, amelyből eltávolították a régi válaszfalakat, több lövés is eldördült. Egy félautomata fegyverből kellett hogy származzanak, olyan gyorsan követték egymást. Az első golyó eltalálta Sjösten bal vállát, és szétroncsolta a kulcsontját. A lendülettől hátravetődött, és élő védőpajzsként landolt Wallander előtt. A második, harmadik és talán a negyedik lövés is valahol a fejük fölött csapódott be.

– Ne lőjön! Rendőség! – üvöltötte Wallander.

A lövő, akit nem is láttak, egy újabb sorozatot adott le. Ismét eltalálta Sjösten, ezúttal a jobb fülénél. Wallander egy dísznek meghagyott falmaradvány mögé vetődött. Magával húzta Sjösten, aki felkiáltott, majd elvesztette az eszméletét.

Wallander megkereste Sjösten pisztolyát, és a szobába lőtt. Emlékei szerint még két vagy három golyó lehetett a tárban.

A válasz elmaradt. Kalapált a szíve, a pisztolyt lövésre készen tartotta, míg várt. Aztán meghallotta egy induló kocsi hangját. Csak ekkor engedte el Sjöstent, és szaladt nyakát behúzva az egyik ablakhoz. Láttá, amint a fekete Mercedes fara a keskeny úton eltűnik a bükkfák rejtekében. Visszament Sjöstenhez, aki véresen és öntudatlanul feküdt a padlón. Véres nyakán megkereste a pulzusát. Gyorsan vert. Jól van, gondolta Wallander. Még mindig a pisztollyal a kezében vette fel a faxkészülék telefonkagylóját, és hívta a 90 000-et.

– Rendőr sebesült! – kiáltotta, miután felvették a vonal túlsó végén. Aztán sikerült megnyugodnia. Elmondta, ki ő, mi történt, és hol találhatók. Majd visszatért Sjöstenhez, aki magához tért.

– Most már jó lesz – ismételte Wallander. – Már úton van a segítség.

– Mi történt? – kérdezte Sjösten.

– Most ne beszélj! – mondta Wallander. – Már minden rendben van.

Lázasan keresgélte a golyók behatolási pontjait. Úgy hitte, legalább három golyó találta el Sjöstent, de aztán látta, hogy csak kettő volt, az egyik a vállát, a másik a fülét érte. Feltett két egyszerű nyomókötetést, és azon töprengett, vajon hol marad az őrző-védő szolgálat, és miért nem érkezett még meg a segítség. Eszébe jutott az elhajtott Mercedes is, és megesküdtött, hogy elkapja azt az embert, aki úgy lőtt rá Sjöstenre, hogy még csak esélyt sem adott neki.

Végre meghallotta a szirénákat. Fölállt és kiment. Elsőként a mentőautó érkezett, majd Birgersson és két további járőr-kocsi, végül a tűzoltóautó. Wallandert megpillantva mindenki megriadt. Ő észre sem vette, hogy csupa vér lett. Ráadásul még mindig a kezében tartotta Sjösten pisztolyát.

– Mi van vele? – kérdezte Birgersson.

– Bent van. Úgy hiszem, nem életveszélyes.

– Valójában mi történt?

– Négy lányt találtunk bezárva odabent – mondta Wallander. – Valószínűleg Helsingborgon keresztül csempészték be, hogy aztán dél-európai bordélyokba szállítsák őket.

– És ki lőtt?

– Egyáltalán nem láttam. De feltételezem, hogy Hans Logård. Ez az ő háza.

– Lent, a főútra vezető kijárónál egy Mercedes összeütközött egy őrző-védő szolgálat kocsiával – mondta Birgersson. – Nincs sebesült. De a Mercedes sofőrje elhajtott az őrszolgálat kocsiával.

– Akkor látták is – mondta Wallander. – Biztosan ő volt az. A biztonságiak idefelé tartottak. Bekapcsolt a riasztó, amikor betörtünk ide.

– Betörtetek?

– Most ne ezzel törődj! Köröztesd az őrszolgálat kocsját! És intézkedj, hogy jöjjenek ki a technikusok! Azt akarom, hogy örületes mennyiségű ujjlenyomatot gyűjtsenek itt össze. És hasonlítsák össze őket azokkal, amelyeket a többieknél találtunk. Wetterstedtnél, Carlmannál, mindenkinél.

Birgersson hirtelen elsápadt. Csak most kezdett világossá válni előtte az összefüggés.

– Ő volt az?

– Nagy valószínűség szerint. De nem tudjuk. Most tedd a dolgod! És ne feledkezz meg a lányokról sem! Vigyétek be őket! De barátságosan bánjatok velük! És gondoskodjatok tolmácsról! Spanyol tolmácsról.

– Most már átkozott sok mindent tudsz – szólt Birgersson.

– Nem tudok én semmit – mondta Wallander. – De csináld már végre, amit mondtam!

Ebben a pillanatban vitték ki Sjösten. Wallander vele tartott a mentőautóban Helsingborgba. Az egyik sofőr adott neki egy zsebkendőt, amivel megpróbálta úgy-ahogy letörölni magát. Azután a mentőautó telefonján felhívta Ystadot. Hét óra múlt. Svedberg vette fel. Elmesélte neki, mi történt.

– Ki a fene ez a Logård? – kérdezte Svedberg.

– Ezt kell most kiderítenünk. Louise Fredman még mindig nem került elő?

– Nem.

Wallander azt vette észre, hogy ismét gondolkoznia kell. Ami nemrég még olyan világosnak látszott a fejében, egyszerre összekuszálódott.

– Majd jelentkezem – mondta. – Neked meg tájékoztatnod kell a csoportot a történekről.

– Ludvigsson és Hamrén érdekes tanúra bukkantak Sturupban – mesélte Svedberg. – Egy biztonsági őr. Látott egy mopedes férfit. Az idő stimmel.

– Moped?

– Igen.

– Azt te sem gondold komolyan, ember, hogy a fickóknak egy mopeden furikázik! Ilyet csak fiatalok tesznek.

Wallandert elöntötte a düh. Nem akart haragudni. Főleg nem Svedberg-re. Gyorsan véget vetett a beszélgetésnek.

Sjösten felpillantott rá a hordágyról. Wallander mosolygott.

– Helyre fogsz jönni – mondta.

– Olyan volt, mint egy lórúgás – nyögte Sjösten. – Kétszer egymás után.

– Most ne beszélj többet! – mondta Wallander. – Mindjárt a kórházban leszünk.

Ez az este és a július 8-i, péntekre virradó éjszaka a legzűrösebb időszakok egyike volt Wallander rendőri pályafutása alatt. Minden, ami történt, a

valószerűtlenség látszatát keltette. Soha nem felejtí el ezt az éjszakát, de abban sem lesz sosem biztos, hogy helyesen emlékszik-e rá. Miután megvizsgálták Sjösten a kórházban, és az orvosok azzal a megnyugtató hírral szolgáltak, hogy nincs szó életveszélyről, Wallandert elvitte egy rendőrautó a kapitányságra. Birgersson rendőrbiztos nagyszerű szervezőnek bizonyult, és megtett mindent, amit Wallander mondott neki Logård tanyáján. Kellőképpen előrelátó volt ahhoz, hogy elkerítsenek egy külső területet, ahová beengedhették a rövid időn belül megjelenő újságírókat. De a belső területre, a nyomozás irányításának színhelyére nem léphettek be az újságírók. Tíz óra lett, mire Wallander eltávozott a kórházból. Egyik munkatársa kölcsönzött neki egy tiszta inget és egy nadrágot. Az viszont szorította a derekánál, és így nem tudta felhúzni a sliccét. Birgersson azonnal kapcsolt, felhívta a város egyik legelegánsabb férfidivatüzletének a tulajdonosát, és a telefonhoz hívta Wallandert. Különös élmény volt a forgatag közepén állva megpróbálni visszaemlékezni a derékbőségére. De végül megjelent egy küldönc a kapitányságon egypár nadrággal, és az egyik meg is felelt neki. Mire Wallander eljött a kórházból, Ann-Britt Höglund, Svedberg, Ludvigsson és Hamrén már megérkeztek Ystadból, és bekapcsolódtak a munkába. Az őrszolgálat autója körözés alatt állt, de egyelőre eredménytelenül. Több szobában is folytak már a kihallgatások. A négy lányhoz spanyol tolmácsokat rendeltek ki. Ann-Britt Höglund beszélt az egyik lánnyal, míg három helsingborgi rendőr a többiekkel. A két biztonsági őrt, akiknek nekiment a menekülő férfi, szintén kihallgatták, a bűnügyi technikusok pedig ujjlenyomatokat biztosítottak Logård házában. Végezetül több rendőr dolgozott számítógépen a Hans Logårdról fellelhető valamennyi anyag kigyűjtésén. A sokféle tevékenység ellenére is nyugalom volt. Birgersson rendületlenül rötta a köröket, és rendet tartott, hogy ne essenek ki a ritmusból. Miután Wallander tájékozódott a nyomozás állásáról, ystadi kollégáival visszavonult egy szobába, és magukra zárta az ajtót. Beszélt Birgerssonnal, aki mindezt jóváhagyta. Wallandernek az volt a benyomása, hogy Birgersson példamutató rendőrbiztos, az igazán ritka kivételek egyike. Jóformán semmi nem látszott abból a féltékenységből, amely oly gyakran tapasztalható volt a rendőrségen belül, ezzel gyengítve a munka minőségét. Birgerssont látszólag csak egyetlen dolog, az elsőrendű fontosságú feladat érdekelte: őrizetbe venni a férfit, aki rálőtt Sjöstenre, áttekinthetőbbé tenni az összképet, és tisztázni a dolgokat, míg a végén ki nem derül, hogy mi történt, és ki az elkövető.

Vittek be kávé, az ajtót bezárták. Hansson telefonos összeköttetésben állt velük, másodpercek alatt el lehetett érni.

Wallander előadta saját verzióját a történekről. De mindenekelőtt megértést kért nyugtalansága miatt. Túl sok minden volt még, amit nem tudott összefüggésbe hozni. A férfi, Liljegren munkatársa, aki rálőtt Sjöstenre, és elbújtatta a lányokat – valóban azonos azzal, aki a magányos harcos szerepét játssza? Nem tudta elhinni. De nagyon rövid volt az idő ahhoz, hogy mindent

végiggondoljon, túlságosan nagy volt a káosz körülötte. Most kellett tehát gondolkoznia, a csoportban, amikor mind együtt voltak, és csak egy ajtó választotta el őket a külvilágtól, ahol javában folyt a nyomozás, és ahol nem maradt idő a töprengésre. Wallander félrevonta a munkatársait – és Sjösten is mellettük lett volna, ha nem került volna kórházba –, hogy átvegyék a mérleg nyelvének szerepét a túlhajszolttá vált nyomozómunkában. Mindig fennáll a veszély, hogy az akut stádiumban a nyomozás vágtaiba kezd a siker érdekében. Wallander körbenézett, és tudni akarta, miért nincs köztük Ekholm.

– Ma reggel Stockholmba utazott – mondta Svedberg.

– De most szükségünk van rá – szólt Wallander csodálkozva.

– Holnap reggel akar visszajönni – magyarázta Ann-Britt Höglund. – Úgy tudom, elgázolta egy autó az egyik gyermekét. Nem komoly. De mégis.

Wallander bólintott. Ahogy folytatni akarta, megszólalt a telefon. Hansson kívánt beszélni vele.

– Baiba Liepa többször keresett Rigából – mondta. – Szeretné, ha azonnal kapcsolatba lépnél vele.

– Most nem tudok – felelte Wallander. – Magyarázd meg neki, ha újra hív!

– Ha jól értettem, szombaton találkoznod kell vele Kastrupban, hogy együtt utazzatok el. Mégis hogy képzelted ezt?

– Most ne! – mondta Wallander. – Majd hívlak.

Ann-Britt Höglundon kívül senki nem vette észre, hogy a Hanssonnal folytatott beszélgetés magánjellegű volt. Wallander elkapta a pillantását. Ann-Britt mosolygott, de nem szólt semmit.

– Haladjunk tovább! – mondta. – Egy férfit keresünk, aki gyilkosságot kísérelt meg Sjösten és a személyem ellen. Találunk néhány lányt elzárva egy Bjuv melletti tanyán. Kiindulhatunk abból, hogy Dolores Maria Santanát is egy ilyen csoportban próbálták Svédországon keresztül bordélyokba és az ördög tudja, milyen országokba csempészni. Lányok, akiket Liljegrennel kapcsolatban álló férfiak csaltak ide. Mindenekelőtt egy Hans Logård nevű férfi, feltéve, hogy ez a valódi neve. Feltételezzük, hogy ő volt az, aki ránk lőtt. De nem tudjuk. Még egy fényképünk sincs róla. Elképzelhető, hogy az őrszolgálat emberei, akiknek elvette az autóját, tudnak adni valamilyen használható személyleírást. Bár eléggé zavarodottnak látszanak. Bizonyára csak a pisztolyát látták. Most rá vadászunk. De valóban ő a tettes? Ő az a férfi, aki meggyilkolta Wetterstedtet, Carlmant, Fredmant és Liljegrent? Nem tudjuk. Es kerek perec megmondom, kétlem. Csak remélhetjük, hogy a lehető leghamarabb elkapjuk az őrszolgálat kocsjában furikázó férfit. Addig tovább kell dolgoznunk, mintha ez a történet csak egy mellékes esemény lenne. Számomra éppen olyan fontos, hogy megtudjam, mi történt Louise Fredmannal. És hogy mi derült ki Sturupban. De először is azt szeretném tudni, van-e valamilyen ellenvetés az elmondottakkal kapcsolatban.

Csend ült a szobában. Senki nem szólt.

– Én külsős vagyok, és nem félek attól, hogy valakinek a lábára lépek, sőt bizonyára mindig mindenkinek a lábára lépek, és én éppen ezt tartom helyes viselkedésnek. A rendőrök sokszor azt az elvet követik, hogy egyszerre csak egy dologra figyeljenek. Holott az elkövetők, akiket üldöznek, egyszerre tízfelé figyelnek.

Hamrén volt, aki megragadta a szót. Wallander elégedetten hallgatta, bár nem volt benne biztos, hogy Hamrén komolyan is gondolja, amit mond.

– Louise Fredman nyomtalanul eltűnt – mondta Ann-Britt Höglund. – Látogatója érkezett. Kikísérte a látogatóját. A személyzet egyáltalán nem látta. A vendégkönyvbe írt név teljesen olvashatatlan. Mivel mostanában sok a nyári helyettesítés, teljesen összeomlott a hagyományos ellenőrzési rendszer.

– Valakinek mégiscsak látnia kellett az illetőt, aki elhozta – szólt közbe Wallander.

– Igen – mondta Ann-Britt Höglund. – Egy Sara Pettersson nevű kíségető látta.

– Beszélt vele valaki?

– Elutazott.

– Hová?

– Egy Interrail-jeggyel utazgat. Gyakorlatilag bárhol lehet.

– A francba!

– Megkerestethetjük az Interpollal – vetette oda Ludwigsson félvállról.

– Miért ne?

– Igen – mondta Wallander. – Azt hiszem, az lesz a legjobb. És ezúttal nem várunk. Szeretném, ha még ma este felhívná valaki Per Åkesont.

– De ez itt Malmö körzetébe tartozik – vetette, ellen Svedberg.

– Pillanatnyilag szarok rá, melyik rendőri körzetben vagyunk épp – csattant fel Wallander. – Intézkedjete! Ennek Per Åkesonon kell keresztülmennie.

Ann-Britt Höglund megígérte, hogy intézkedik. Wallander Ludwigssonhoz és Hamrénhoz fordult.

– Hallottam valamit egy mopedről. Egy tanú látott a repülőtérenél valami érdekeset.

– Igen – mondta Ludwigsson. – Beleillik az ütemtervbe. A kérdéses éjszakán eltűnt egy moped az E65-ös irányába.

– És ez miért érdekes?

– Mert a biztonsági őr egészen biztos benne, hogy a moped nagyjából éppen akkor hajtott el, amikor ez a kisteherautó odaért.

Wallander belátta, hogy Ludwigsson tényleg fontos dolgot közölt.

– Egy olyan éjszakai időszokról van szó, amikor zárva van a repülőtér – folytatta Ludwigsson. – Semmi sem történik arrafelé. Nincs taxi, nincs

forgalom. Minden csöndes. Jön egy kisteherautó, és beáll a parkolóba. Rögtön ezután elhajt egy moped.

Csönd lett a szobában.

Mindenki érezte, hogy most először egészen közel járnak az elkövetőhöz. Ha egy bűncselekmény bonyolult nyomozása során lehet mágikus pillanatokról beszélni, akkor ez az volt.

– Egy mopedes férfi – szölte Svedberg. – Igaz lehet?

– Készült róla személyleírás? – kérdezte Ann-Britt Höglund.

A biztonsági őr elmondása alapján a moped vezetője zárt sisakot viselt. Vagyis nem látta az arcát. Már évek óta Sturupban dolgozik. Ez volt az első alkalom, hogy mopedet látott elhajtani az éjszaka folyamán.

– Mitől olyan biztos benne, hogy Malmö felé indult?

– Nem az. Nem is mondtam.

Wallander úgy érezte, vissza kell fojtania a lélegzetét. A többiek hangja messzinek tűnt, mint egy távoli és nehezen érzékelhető moraj az éterben.

– Még nem tudta megfogalmazni, mit érzett.

Azzal azonban tisztában volt, hogy most már nagyon-nagyon közel járnak a célhoz.

37.

Hoover hallotta a távoli mennydörgést. Csendben számolta a villámlás és a dörgés közt eltelő másodperceket, hogy ne ébressze fel a nővérét. A vihar valamivel arrébb vonult, és már nem éri el Malmöt. Figyelte nővérét, aki a matracon feküdt és aludt. Valami egész mást szeretett volna nyújtani neki. Ám minden olyan gyorsan történt. A most már gyűlölt rendőr, a kék nadrágos lovassági ezredes, akinek a Perkins nevet adta – Perkins, mert úgy találta, ez a név illik rá –, a kíváncsi férfi, éppen amikor csendben lüktetett benne Geronimo üzenete, eljött, és látni akarta Louise fényképét. Még azzal is megfenyegette, hogy meglátogatja. Ebben a pillanatban vált világossá számára, hogy azonnal meg kell változtatnia a terveit. Elhossa Louise-t, még mielőtt elássa az ablaka előtt az összes skalpot és utolsó adományát, a lány szívét. Egyszerre mindennek nagyon gyorsan kellett történnie. Ezért tudott mindössze egy matracot és egy gyapjútakarót vinni a pincébe. Pedig egészen mást képzelt a számára. Limhamnban üresen állt egy nagy ház. Az ott lakó egyedülálló asszony minden nyáron elutazott Kanadába a rokonaihoz. A tanárnője volt valamikor. Később is meglátogatta néha, és bevásárolt neki. Innen tudta, hogy elutazott. Már régen megszerezte a bejárati ajtó kulcsának másolatát. Az ő házában lakhattak volna, amíg eltervezi a jövőt. De most közbejött ez a kíváncsi rendőr, akinek hamarosan bekövetkező haláláig meg kell elégedniük a matraccal és a pincével.

A lány aludt. Hoover magához vette a kórházi szekrényben talált gyógyszereket, amikor elhozta a nővérét. Nem festette ki magát, de vitt magával egy baltát és néhány kést arra az esetre, ha valaki meg akarná akadályozni Louise elhozatalát. A kórházban sajátos csend uralkodott, szinte nem is volt bent személyzet. Sokkal könnyebben ment minden, mint képzelte. Louise először fel sem ismerte, legalábbis bizonytalan volt. De miután meghallotta a hangját, nem tanúsított ellenállást. Hoover vitt neki ruhákat is. A kórház parkján keresztül távoztak, majd fogtak egy taxit. Minden könnyedén ment. Louise nem szólt semmit, nem kérdezte, miért kell egy matracon feküdnie, csak lefeküdt, és szinte azon nyomban el is aludt. Hoover maga is elfáradt, lefeküdt mögé a matraccra, és elaludt. Most már közelebb vannak a jövőhöz, mint valaha, gondolta még elalvás előtt. Az elásott skalpok ereje máris hatni kezdett. Louise úton volt visszafelé az életbe. Hamarosan minden megváltozik.

Csak nézett rá. Este volt. Tíz óra múlt. Meghozta döntését. Másnap hajnalban még egyszer visszatér Ystadba.

*

Helsingborgban éjfélre járt. Újságírók tömege lepte el a külső gyűrűt, amelyet Birgersson biztos jelölt ki számukra. A főkapitány jóvoltából most már országszerte elrendelték az őrszolgálat autójának körözését, mégsem találtak még rá. Wallander konok és ismételt kérésének eleget téve az Interpol elkezdte keresni az ifjú Sara Petterssont, aki barátnőjével vonatozgatott valahol. Szülei segítségével megpróbálták felállítani a lány elképzelhető úitervét. Lázasan munkával telt az éjszaka a rendőrkapitányságon. Hansson és Martinsson egész idő alatt Ystadban fogadták a beáramló információkat. Folyamatosan átküldték a nyomozási anyag azon részeit, amelyekre Wallandernek éppen szüksége volt. Per Åkeson otthon maradt, de bármikor el lehetett érni. Késő volt ugyan, Wallander mégis elküldte Ann-Britt Höglundot Malmöbe, hogy keresse fel a Fredman családot. Meg akart róla bizonyosodni, hogy nem ők hozták el a kórházból Louise-t. Legszívesebben maga utazott volna oda, de egyszerre nem lehetett két helyen. Miután Wallander beszélt Anita Fredmannal, Ann-Britt már fél tizenegykor elindult, és egy óra felé volt várható, hogy visszaér.

– Egyébként ki törődik a gyerekeiddel, amíg te itt vagy? – kérdezte Wallander, mielőtt elindult Malmöbe.

– Fantasztikus szomszédasszonyom van – felelte Ann-Britt Höglund. – Nélküle mozdulni sem tudnék.

Wallander nem sokkal ezután hazatelefonált.

Linda otthon volt. Amennyire tudta, elmagyarázta neki, mi történt. Nem tudta megmondani, mikor ér haza. Talán éjszaka, de az is lehet, hogy csak kora reggel. Attól függ.

– Ideérsz, mielőtt elindulok? – kérdezte Linda.

– Elindulsz?

– Elfelejtetted, hogy Gotlandba készülök? Kajsa és én most szombaton megyünk, amikor te Skagenba utazol.

– Persze hogy nem felejtettem el – felelte Wallander kitérően. – Addigra természetesen otthon leszek.

– Beszéltél Baibával?

– Igen – válaszolta Wallander, remélve, nem érződik a hangján, hogy nem mond igazat.

Megadta a helsingborgi telefonszámát. Egy pillanatra elgondolkozott, felhívja-e az apját is. De már nagyon késő volt. Biztos alszanak már.

Átment a központba, ahol Birgersson tartotta kézben a nyomozás szálait. Már öt óra telt el, és még mindig nem látta senki az őrszolgálat lopott

autóját. Birgersson és Wallander közös véleményen voltak: ez csak azt jelentette, hogy Logård, már ha egyáltalán róla van szó, nincs úton azzal a kocsival.

– Van két vitorlása – mondta Wallander. – Meg egy háza Bjurnál, amit alig találtunk meg. Nagyon valószínű, hogy egyéb rejtékhelyei is vannak.

– Néhány emberünk a vitorlásait vizsgálja át – mondta Birgersson. – És Hördestigent. Szóltam nekik, hogy keressék meg az egyéb rejtékhelyek lehetséges címeit.

– Ki ez az átkozott Logård? – kérdezte Wallander.

– Már dolgoznak rajta, hogy beazonosítsák az ujjlenyomatokat – felelte Birgersson. – Ha valaha volt dolga a rendőrséggel, akkor hamarosan megtaláljuk.

Wallander továbbment azokhoz a szobákhoz, ahol a négy lányt hallgatták ki. Lassan haladtak, hiszen végig tolmácsolni kellett. Ráadásul félték is a lányok. Wallander figyelmeztette a tisztet, először azt hozzák a lányok tudomására, hogy nincs mitől félniük. Maga is eltűnődött azon, mennyire mélyről is jöhet a félelmük. Dolores Maria Santanára és az ő félelmére gondolt, amelynél erősebbel még soha nem találkozott életében. De mostanra, így éjfél körül mégiscsak kezdett kirajzolódni egy kép. Valamennyi lány a Dominikai Köztársaságból érkezett. Egymástól függetlenül kerültek az ország valamely nagyobb városába, hogy bejárónői vagy valamilyen gyári munkát találjanak. Különböző barátságos férfiak léptek kapcsolatba velük azzal az ajánlattal, hogy bejárónőként dolgozhatnak Európában. Szép nagy tengerparti házak képeit mutogatták nekik. A fizetésük csaknem tízszerese lett volna annak, amennyit a hazájukban csak remélhettek, ha egyáltalán kaptak volna munkát. Néhányuk vacillált, a többiek nem, de végül mindannyian igent mondtak. Adtak nekik útlevelet, de nem tarthatták meg. Azután Amszterdamba repítették őket – legalábbis két lány úgy tudta, így hívják a várost, ahol leszálltak. Onnan egy kisbusszal Dániába szállították őket. Körülbelül egy hete érkeztek egy éjszakai hajóval Svédországba. Egész idő alatt újabb és újabb férfiak vették körül őket, a kedvességük azonban azzal arányosan csökkent, ahogy egyre távolabb kerültek otthonuktól. Igazán akkor kezdtek azonban félni, amikor bezárták őket azon a magányos tanyán. Ellátták őket, és egy férfi rossz spanyolsággal elmagyarázta nekik, hogy hamarosan továbbutaznak, ezúttal utoljára. De ekkor már kezdték sejteni, hogy minden másként lesz, mint ahogy ígérték nekik. Félelmük határtalan rémületté változott.

Wallander megkérte a kihallgatásokat vezető rendőröket, hogy nagyon pontosan kérdezzék ki a lányokat azokról a férfiakra, akikkel a fogságuk napjaiban találkoztak. Többen voltak? Le tudnák írni a hajót, amely Svédországba hozta őket? Hogy nézett ki a kapitány? Volt személyzet a fedélzeten? Elintézte, hogy az egyik lányt elvigyék a vitorlásklubhoz, hogy kiderüljön, felismeri-e Logård motoros vitorlásának a kajütjét. Sok kérdés nyitva maradt,

de a körvonalak már látszódtak. Wallander egész idő alatt körbejárkált, és időnként keresett magának egy éppen üres szobát, ahová bezárkózhatott, és összeszedhette a gondolatait.

Türelmetlenül várta Ann-Britt Höglund visszaérkezését. De mindenekelőtt Hans Logård beazonosítását. Próbált felállítani valamiféle összefüggést a sturupi repülőtéren látott moped, a baltával gyilkoló és skalpoló férfi, valamint a másik, a félautomata fegyverrel lövöldöző illető között. Szüntelenül ott kavargott a fejében az egész nyomozás, hol előre-, hol visszafelé haladva. A már késő délután előre látható fejfájása bekövetkezett, és bár bevett egy fájdalomcsillapítót, nem múlt el teljesen. Fojtó volt a levegő. A tengerszoros dániai oldalán viharos volt az időjárás. Már huszonnégy órája sem maradt addig, amikor Kastrupban kellene lennie.

Öt perccel éjjel fél egy előtt Wallander egy ablaknál állva nézett kifelé a nyári éjszakába, és közben azon tűnődött, milyen hatalmas káosz uralja a világot. Ebben a pillanatban dübörgött végig a folyosón Birgersson, győzedelmesen lóbálva egy papírdarabot.

– Tudod ki az az Erik Sturesson? – kérdezte.

– Nem.

– És Sture Eriksson?

– Nem.

– Egy és ugyanaz. Aki később fölvetett még egy nevet. Ezúttal viszont nem elégedett meg annyival, hogy fölcserelje a vezeték- és a keresztnévét. Most egy előkelőbb hangzású nevet választott magának. Hans Logård.

Wallander máris megfeledkezett az öt körülvevő káoszról. Birgersson felvillanyozta.

– Remek – mondta. – Mit tudunk róla?

A Hördestigenen és a vitorlásokon talált ujjlenyomatok szerepeltek a nyilvántartásunkban. Erik Sturesson és Sture Eriksson neve alatt. Vagyis Hans Logård néven még nem szerepel senki. Erik Sturesson – induljunk ki ebből a névből, mert ez az eredeti – negyvenhét éves. Skövdében született. Apja hivatásos katona, anyja háztartásbeli. Mindkettlen a hatvanas évek végén haltak meg, az apa ráadásul alkoholista volt. Erik azonnal rossz társaságba került. Tizennégy évesen büntették először. Attól kezdve gyors egymásutánban következtek az események. Röviden a lényeg: Österåkerben, Kumlában és Hallban ült. És volt egy rövid köre Norrköpingben. Azután változtatott először nevet, miután kiengedték Österåkerből.

– Miket követett el?

– Mondhatjuk, hogy az egyszerű alkalmi munkáktól a különleges megbízásokig mindent. Lopással és csalással kezdett. Aztán jöttek a testi sértések, majd az egyre durvább bűncselekmények. Természetesen kábítószer is. Kemény dolgok. Valószínűleg a török és a pakisztáni szervezeteknek egyengette a munkáját. Ez még csak egy összefoglaló. Az éjszaka folyamán

bővebb anyagot is kapunk róla. Mindent előszedünk a nyilvántartásból, amit csak találunk.

– Szükségünk van róla egy fényképre – mondta Wallander. – És össze kell hasonlítani az ujjlenyomatokat a Wetterstedtnél és Carlmannál találtakkal. És Fredmannál.

– Nyberg már dolgozik rajta Ystadban. De folyton olyan morózusnak érzem.

– Ő ilyen – mondta Wallander. – De tud valamit.

Leültek egy üres kávéspoharakkal teli asztalhoz. Szüntelenül szóltak a telefonok. Láthatatlan falat építettek maguk köré. Csak Svedberget engedték be, aki az asztal végén foglalt helyét.

– Hans Logård érdekes módon egyszer csak felhagyott a börtöneink látogatásával – mondta Birgersson. – Utoljára 1989-ben ült. Azóta nem. Mintha jobb útra tért volna.

– Ha nem tévedek, nagyjából ekkor telepedett le Åke Liljegren Helsingborgban.

Birgersson bólogatott.

– Még nem tudunk mindent – folytatta. – De a jelek szerint Logård 1991-ben kapta meg a telekkönyvi bejegyzést Hördestiggenre. Van itt egy kétévnnyi lyuk. Persze máshol is lakhatott ez alatt a két év alatt.

– Ezt mindjárt kiderítjük – mondta Wallander, majd maga elé húzott egy telefont. – Mi a telefonszáma Elisabeth Carlénnek? Ott van Sjösten asztalán. Figyeltetjük még?

Birgersson ismét bólogatott. Wallander gyors döntést hozott.

– Leállíthatod róla az embereket! – mondta.

Valaki letett egy cédulát az asztalára. Tárcsázott és várt. A nő szinte azonnal fölvette a telefont.

– Itt Kurt Wallander.

– Ilyenkor nem megyek be a rendőrségre – felelte a nő.

– Nincs is rá szükség. Egy kérdésem van csak: Hans Logård már 1989-ben is járt Åke Liljegren társaságába? Vagy 1990-ben?

Wallander hallotta, amint a nő rágyújt egy cigarettára. A füstöt közvetlenül a kagylóba fújta.

– Igen – mondta. – Azt hiszem, ott volt már. Legkésőbb 1990-ben.

– Jól van – mondta Wallander.

– Miért ébresztett fel? – kérdezte Elisabeth Carlén.

– Jó kérdés – válaszolta Wallander. – Mert nem szeretnénk, ha történe magával valami. Mindenesetre bárhogy legyen is, most megszüntetjük a felügyeletét. De ne utazzon el anélkül, hogy nekünk ne jeleznél! Különben mérges leszek.

– Igen. Azt el is hiszem, hogy mérges lesz.

Azzal letette a telefont.

– Tehát ott volt Hans Logård – mondta Wallander. – Minden jel arra utal, hogy Liljegren Helsingborgba költözése kapcsán bukkant fel. Egy-két évre rá pedig megvásárolja Hördestigent. Nyilván Liljegren okozta Hans Logård megtérését.

Wallander megpróbálta egymáshoz illeszteni a puzzle-darabkákat.

– A leánykereskedésről szóló híresztelések is ez idő tájt kezdődtek, ugye?

Birgersson bólintott. Egy darabig mindketten hallgattak.

– Van már súlyos erőszakos bűncselekmény Logård rovásán? – kérdezte Wallander.

– Néhány súlyos testi sértés. De soha nem lőtt. Legalábbis tudomásunk szerint.

– Baltát sem használt?

– Semmi ilyesmit.

– Mindenképpen meg kell találnunk – szolt Wallander, majd fölállt. – Hol bujkál ez az átkozott fickó?

– Megtaláljuk – mondta Birgersson. – Előbb vagy utóbb előbújik a vackából.

– Miért lőtt? – kérdezte Wallander.

– Ezt majd tőle kérdezd meg! – felelte Birgersson, s azzal ki is ment a szobából.

Svedberg levette a sapkáját.

– Tényleg ugyanarról a férfiről van szó, akit keresünk?

– Nem tudom – mondta Wallander. – Én mindenesetre kétlem. De persze én is tévedhetek. Reméljük az utóbbit!

Svedberg kiment. Wallander ismét magára maradt. Jobban hiányzott neki Rydberg, mint valaha. *Mindig létezik egy újabb kérdés, amelyet feltehetsz.* Rydberg gyakran ismételte ezeket a szavakat. Milyen kérdést nem tett még fel magának? Keresni kezdte, de nem talált semmit. A kérdéseket már feltette. Csak a válaszok hiányoztak.

Ezért könnyebbült meg, amikor Ann-Britt Höglund lépett a szobába. Három perc híján egy óra volt. Ismét csak irigyelte a barnaságáért. Leültek.

– Nem volt ott Louise – mondta. – Az anyja részeg volt, de látszott rajta, hogy tényleg aggódik a lányáért. Fogalma sem volt, mi történhetett. Úgy vélem, igazat mondott. Rettenetesen sajnáltam.

– Semmi ötlete nem volt?

– Semmi. Pedig sokáig tépelődött.

– Előfordult már máskor is ilyesmi?

– Soha.

– És a fiú?

– A nagyobbik vagy a kisebbik?

– A nagyobbik. Stefan.

Nem volt otthon.

– Elment, hogy megkeresse a nővérét?

– Ha jól értettem az édesanyját, időnként előfordul, hogy kimarad. De egyvalami feltűnt. Kértem, hadd nézhessenek körül. Arra az esetre, ha netán mégis ott lenne Louise. Bementem Stefan szobájába. Hiányzott a matrac az ágyából. Nem volt rajta sem a matrac, sem párna vagy takaró.

– Megkérdezted, hol lehet a fiú?

Sajnos nem. De azt hiszem, úgysem tudott volna válaszolni rá.

– Mondta, hogy mióta nincs már otthon?

Ann-Britt Höglund elgondolkozott, és belenézett a jegyzeteibe.

– Tegnap délután óta.

– Vagyis éppen azóta, hogy eltűnt Louise.

Ann-Britt csodálkozva nézett rá.

– Arra gondolsz, hogy ő hozhatta el? De hát hol vannak?

– Két kérdés, egy válasz. Nem tudom.

Wallandert valami rossz érzés fogta el, ami átjárta az egész testét.

– Nem kérdezted meg véletlenül az édesanyát, hogy nincs-e Stefannak mopedje?

Úgy nézett kolléganőjére, hogy abból ő is megértette, mire céloz.

– Nem – felelte.

– Hívd fel, és kérdezd meg! Éjszaka mindig iszik. Nem fogod felébreszteni.

A nő tette, amit kértek tőle. Sokáig eltartott, mire Anita Fredman beleszólt a telefonba. Nagyon rövid volt a beszélgetés. Ann-Britt Höglund letette a kagylót. Wallander látta rajta a megkönnyebbülést.

– Nincs mopedje – mondta. – Legalábbis ő nem tud róla. Különben is, Stefan még csak tizenöt éves.

– Csak egy gondolat volt – mondta Wallander. – Tudnunk kell. Amúgy is kérdéses, hogy a fiatalok törődnek-e ma még egyáltalán azzal, mit szabad és mit nem.

– A kisfiú felébredt, amikor indulni készültem – mondta Ann-Britt Höglund. – Az édesanyja mellett aludt a kanapén. Azt hiszem, ez érintett a legkellemetlenebbül.

– Hogy felébredt?

– Nem. Ahogy rám nézett. Azt hiszem, még sosem láttam ilyen félelemmel teli szemet egy gyermeknél.

Wallander öklével az asztalra csapott.

– Most már tudom – mondta. – Ami egész idő alatt nem akart az eszembe jutni. A fenébe is!

– Mi az?

– Várj! Várj egy pillanatra...

Wallander megmasszírozta a halántékát, hogy könnyebben felidézze magában mindazt, ami már régen nyugtalanította a tudatalattiját. Most végre megvolt.

– Emlékszel arra a malmói doktornőre, aki Dolores Maria Santanát boncolta?

Ann-Britt Höglund elgondolkozott.

– Hogy is hívták? – kérdezte Wallander. – Valami Malm...?

– Svedbergnek jó a memóriája. Idehívom.

– Már nem kell. Megvan. Malmströmnek hívták. Szükségem van rá. Méghozzá azonnal. Szeretném, ha elintéznéd. Most, azonnal.

– Na de miért?

– Majd később elmagyarázom.

Ann-Britt Höglund fölállt, és kiment. Wallander alig tudta felfogni, amiben most komolyan hinni kezdett. Stefan Fredmannak tényleg köze lehet ehhez az egészhez? Megragadta a telefont, és felhívta Per Åkesont. Åkeson azonnal fölvette. Habár Wallandernek erre egyáltalán nem volt ideje, nagy vonalakban vázolta a helyzetet. Aztán rátért tulajdonképpeni kérésére.

– Szeretném, ha megtennél egy szívességet – mondta.

– Most, az éjszaka közepén. Hívd fel a kórházat, és kérdezd meg, melyik szobában feküdt Louise Fredman, és kérd meg őket, hogy másolják le a vendégkönyvnek azt az oldalát, ahol szerepel az illető aláírása, aki elhozta a lányt! És faxolják át az oldalt Helsingborgba!

– Ember, mégis hogy képzeled mindezt?

– Fogalmam sincs – mondta Wallander. – De fontos lehet. Az összes többi nevet kihúzzhatják az oldalon. Én csak ezt az egy aláírást szeretném látni.

– Ami olvashatatlan?

– Pontosan. Látni akarom azt az olvashatatlan aláírást.

Wallander minden meggyőző erejét beleadta ezekbe a szavakba. Per Åkeson megértette, hogy tényleg fontos a dolog.

– Add meg a faxszámot! – mondta. – Megpróbálom.

Wallander megadta a számot, majd letette a telefont.

A falióra öt perc híján két órát mutatott. Még mindig fülledt, fojtó volt a levegő. Wallander átizzadta az új ingét. Mellékesen eltűnődött rajta, hogy állami pénzen kapta-e az inget és az új nadrágot. Három perccel kettő után visszajött Ann-Britt Höglund, és közölte, hogy Agneta Malmström vitorlás-túrán van a családjával valahol Landsort és Oxelösund között.

– Mi a neve a vitorlásnak?

– *Sanborombon* a neve. Száma is van a hajónak.

– Hívd fel a Stockholmi Rádiót! – folytatta Wallander. – Biztos van URH a fedélzeten. Kérd meg őket, hogy hívják fel a hajót! És értesd meg velük, hogy egy sürgős rendőrségi nyomozásról van szó! Szólj Birgerssonnak! Beszélni akarok velük, méghozzá azonnal.

Észrevette, hogy olyan állapotba került, amelyben elkezd parancsolgatni. Ann-Britt Höglund elment, hogy beszéljen Birgerssonnal. Svedberg majdnem összeütközött vele az ajtóban, amikor belépett az autójuktól megfosztott őrző-védők kihallgatásáról készült jelentéssel.

– Igazad volt – mondta. – Tulajdonképpen csak a pisztolyt látták. Ráadásul minden nagyon gyorsan történt. De világos haja, kék szeme volt, és melegítőszerű öltözék volt rajta. Középmagas, és stockholmi dialektusban beszélt. Elképzelhető, hogy kábítószer hatása alatt állt.

– Ezt miből gondolják?

– A szeméből.

– Gondolom, továbbküldték a személyleírást.

– Utánanézek.

Svedberg olyan gyorsan távozott a szobából, mint ahogy belépett. Izgatott hangok hallatszottak a folyosóról. Wallander úgy vélte, hogy az egyik újságíró megpróbálta átlépni a Birgersson által meghúzott határvonalat. Keresett egy jegyzetömböt, és sebtében felírt néhány dolgot. Összefüggéstelen volt, abban a sorrendben körmölte le a gondolatait, ahogy az eszébe jutottak. Szakadt róla a veríték, folyton a faliorát nézte, lelki szemeivel pedig azt látta, amint Baiba ül a telefon mellett szolid rigai lakásában, és várja a beszélgetést, amelyen már régen túl kellett volna lenniük. Éjjel három óra felé járt az idő. Az őrszolgálat kocsija továbbra sem került elő. Hans Logård elrejtőzött valahová. A kikötőből visszatérő lány nem tudta teljes bizonyossággal azonosítani a hajót. Lehet, hogy ez volt az a hajó, lehet, hogy nem. A kormányos egész idő alatt az árnyékban állt. Személyzetre nem emlékezett. Wallander figyelmeztette Birgerssont, hogy a lányoknak most már alvásra van szükségük. Lefoglaltak nekik néhány szállodai szobát. Az egyik lány féltékeny rámosolygott Wallanderre, amikor összefutottak a folyosón. Örömmel töltötte el ez a mosoly, egy pillanatra még jókedve is támadt. Birgersson bizonyos időközönként belépett abba a szobába, amelyben Wallander épp tartózkodott, és további információkat hozott Hans Logårdról. Negyed négykor azt is megtudta róla, hogy kétszer nősült, és van három kiskorú gyermeke. Az egyik, a kislány, Logård édesanyjánál él Hagforsban, a másik, a kilencéves kisfiú Stockholmban lakik. Hét percre rá Birgersson azzal a hírrel érkezett, hogy valószínűleg van még egy gyermeke Logårdnak, de ezt az információt még nem erősítették meg.

Fél négykor egy agyonhajszolt rendőr érkezett a szobába, ahol Wallander kezében egy csésze kávéval, lábát az asztalra rakva ült, majd közölte, hogy a Stockholmi Rádióknak sikerült felvennie a kapcsolatot azzal a jachttal, amelyen a Malmström család tartózkodik. Hét percre dél-délnyugatra vannak Landsorttól, Arkösund felé tartanak. Wallander felugrott, és követte őt a telefonközpontba, ahol ott állt Birgersson, és egy telefonkagylóba kiabált. Majd átnyújtotta a telefont Wallandernek.

– Két világítótorony, a Hävringe és a Gustaf Dalén közt járnak valahol – mondta. – Egy Karl Malmström nevű emberrel beszélsz.

– Vele semmire sem megyek. Én Agneta Malmströmmel akarok beszélni.

– Remélem, tisztában vagy vele, hogy vitorlások százai vannak odakint, és a rádión keresztül bárki hallhatja a beszélgetést!

A nagy sietségben erre nem is gondolt Wallander.

– Jobb lenne egy mobiltelefon. Kérdezd meg, nincs-e náluk a fedélzeten egy mobil!

– Már megtettem. Jól láthatóan olyan emberekről van szó, akik azon a véleményen vannak, hogy az embernek mobiltelefon nélkül kell töltenie a szabadságát.

– Akkor hajózzanak ki a szárazföldre, és hívjanak fel onnan!

– Mégis mit képzelsz, mennyi ideig tart ez? – kérdezte Birgersson. – Tudod, hol van Hävringe? Késő éjszaka van. Ilyenkor feszítsék ki a vitorlákat?

– Nekem édes mindegy, hogy hol van Hävringe – mondta Wallander. – Amúgy is lehet, hogy átvitorlázzák az egész éjszakát, és le sem horgonyoznak. Talán valamelyik közeli hajón van valakinek egy mobiltelefonja. Annyit mondj, hogy egy órán belül kapcsolatba akarok lépni velük. A nővel. Nem a fickóval.

Birgersson csak csóválta a fejét. Azután ismét elkezdett a telefonba kiabálni.

Pontosan harminc perc múlva jelentkezett Agneta Malmström egy szembejövő vitorlásról kölcsönként mobiltelefonról. Wallander nem fecsérelte az időt azzal, hogy elnézést kérjen a zavarásért. Rögtön a tárgyra tért.

– Emlékszik a lányra, aki felgyújtotta magát? – kérdezte. – Néhány héttel ezelőtt, egy repceföldön.

– Persze hogy emlékszem.

– Beszélgettünk akkor telefonon. Én azt kérdeztem, hogy tehetnek magukkal ilyet fiatal emberek. Már nem tudom, milyen szavakat használtam akkoriban.

– Halványan dereng valami – mondta a nő.

– Egy esetet hozott fel válaszként, amelyet éppen akkoriban élt át. Egy fiúról beszélt, egy kislányról, aki annyira félt az apjától, hogy megpróbálta kiszúrni a saját szemét.

– Igen. Erre emlékszem. De ez nem velem történt. Egy kollégám mesélt róla.

– Kicsoda?

– A férjem. Ő is orvos.

– Akkor vele kell beszélnem. Hívja a telefonhoz!

– Az eltart egy darabig. Át kell eveznem hozzá a csónakkal.

Wallander csak ekkor kért elnézést a zavarásért.

– Eltart egy darabig – mondta az asszony.

– Hol az ördögben van egyáltalán Hävringe? – kérdezte Wallander.

– A tenger közepén – felelte Agneta Malmström. – Csodálatos hely. Most éppen éjszakai menetet tartunk dél felé. Csak nagyon gyenge a szél.

Húsz percig tartott, mire ismét megszólalt a telefon. Karl Malmström volt az. A köztes időben Wallander kiderítette róla, hogy gyermekorvos Malmöben. Wallander visszatért a Malmström feleségével megkezdett beszélgetésre.

– Emlékszem az esetre – mondta Malmström.

– Akár azonnal is vissza tudna emlékezni annak a kisfiúnak a nevére?

– Igen. De mobiltelefonon nem nevezhetem meg olyan egyszerűen.

– Wallander belátta. Lázasan gondolkozott.

– Van egy ötletem – szólt aztán. – Felteszek önnek egy kérdést, amelyre igennel vagy nemmel válaszolhat anélkül, hogy egyetlen név is elhangzana.

– Megpróbálhatjuk – felelte Karl Malmström.

– Kapcsolható a név Bellmanhoz*? – kérdezte Wallander.

Karl Malmström megértette. Habozás nélkül válaszolt.

– Igen – mondta. – Mindenféleképpen.

– Akkor köszönöm a segítséget – mondta Wallander.

– Remélem, többször nem kell zavarnom. További szép nyarat!

Karl Malmström nem hallatszott idegesnek.

– Nagyobb biztonságban érzi magát az ember, ha a rendőrök keményen dolgoznak – mondta végezetül.

A beszélgetés véget ért. Wallander visszaadta a kagylót Birgerssonnak.

– Negyedóra múlva tartunk egy megbeszélést – mondta. – Néhány perc gondolkodási időre van szükségem.

– Ülj le a szobámban! – mondta Birgersson. – Ott épp nincs senki.

Wallander egyszerre nagyon fáradtnak érezte magát. Az ellenézés kínzó fájdalomként gyötörte egész testét. Még mindig nem akarta elhinni, hogy minden úgy van, ahogy gondolta. Sokáig harcolt a gyanúja ellen. Tovább nem tehetett. Elviselhetetlen volt a kirajzolódó kép. Egy kisfiú szörnyű félelme az apjától. Egy testvér a közelében. Aki bosszúból sósavat önt az apja szemébe. Aki egy örületes bosszúhadjáratba fog nővéréért, akit így vagy úgy megbecstelenítettek. Hirtelen minden világos lett. Minden összefüggött, az eredmény pedig iszonyatos volt. Tudatalattijában már régen látta. De küzdött ellene, és más nyomokat követett helyette, amelyek elterelték a céltől.

Egy rendőr kopogtatott az ajtón.

– Jött egy fax Lundból – mondta. – Egy kórházból.

* A Svédországban még ma is népszerű rokokó költő, Carl Michael Bellman fő műve a *Fredman episztolái* címet viseli.

Wallander átvette. Per Åkeson gyorsan intézkedett. Azon pszichiátriai osztály látogatói listájának másolata volt, ahol Louise Fredman is feküdt. Egy kivételével minden nevet áthúztak. A fennmaradó név valóban olvashatatlan volt. Wallander felkapott egy nagyítót Birgersson íróasztaláról, és megpróbálta kibetűzni a leírtakat. Olvashatatlan maradt. Az asztalra tette a papírt. A rendőr még az ajtóban állt.

– Hívd ide Birgerssont! – mondta Wallander. – És az ystadi kollégáimat! Különben hogy van Sjösten?

– Alszik – mondta a rendőr. – Eltávolították a golyót a kulcscsontjából.

Néhány perc múlva összegyűltek. Majdnem fél öt volt. Mindenki a kimerülés határán állt. Hans Logårdot továbbra sem találták. Nyoma sincs az őrszolgálat autójának. Wallander biccentett, hogy üljenek le.

Az igazság pillanata, gondolta. Most érkezett el.

– Egy Hans Logård nevű férfit keresünk – kezdte. – Természetesen továbbra is keressük. Belelőtt Sjösten vállába. Embercsempészetbe keveredett. De a többieket nem Hans Logård ölte meg. Nem ő gyűjtött skalpokat. Az valaki egészen más volt.

Szünetet tartott, mintha még egyszer utoljára átgondolná a dolgokat. Most már tudta, hogy igaza van.

– Stefan Fredman követett el mindent – mondta. – Más szóval egy tizenéves fiút keresünk. Aki többek között a saját apját is meggyilkolta.

Csend lett a szobában. Senki nem mozdult. Mindenki meredten bámult rá.

Félórába telt, mire Wallander kifejtette a nézeteit. Ezek után nem maradt kétségük. Úgy döntöttek, visszautaznak Ystadba. Teljes titoktartásban állapodtak meg. Wallander később nem is tudta, melyik érzés uralta erősebben a munkatársait, a döbbenet vagy a megkönnyebbülés.

Felkészültek az ystadi indulásra.

Mialatt Wallander Per Åkesonnal beszélt telefonon, Svedberg a lundi faxot nézegette a kezében tartva.

– Különös – mondta.

Wallander felé fordult.

– Mi a különös?

– Ez az aláírás. Majdnem úgy néz ki, mintha a Geronimo név lenne bejegyezve.

Wallander kivette a faxot Svedberg kezéből.

Tíz perc híján öt óra volt.

Igazat adott Svedbergnek.

38.

A reggeli szürkületkor váltak el egymástól a helsingborgi rendőrkapitányság épülete előtt. Mindenki holtfáradt volt, karikás volt a szemük, és mindenekelőtt az a felismerés rázta meg őket, hogy ki is a tettes, akire oly régóta vadásznak. Nyolc órára beszéltek meg találkoztát az ystadi rendőrségre. Ez az idő éppen arra volt elég, hogy hazamenjenek lezuhanyozni. Azután folytatniuk kellett. Wallander ráadásul azon a véleményen volt, hogy a fiú a beteg nővééréért követett el mindent. Persze nem lehettek biztosak benne. Valószínűleg a lány is nagy veszélyben van. Tartaniuk kell a lehető legrosszabbtól. Svedberg Wallander autójában ment vissza. Szép nap előtt álltak. Már egyikük sem emlékezett rá, mikor esett utoljára Skånében. Szinte egész úton hallgattak. Az ystadi bejárónál Svedberg felfedezte, hogy valahol elhagyta a kulcsosomóját. Erről a saját kulcsa jutott Wallander eszébe, amely azóta sem került elő. Meghívta magához Svedberget. Nem sokkal hét óra előtt értek a Mariagatanra. Linda aludt. Miután lezuhanyoztak, és Wallander kölcsönadott egy inget Svedbergnek, leültek egy kávé mellé a nappaliba.

Egyikük sem vette észre, hogy a Linda szobája melletti gardróbszoba egyébként mindig zárva lévő ajtaja érkezésükkor csak behajtva állt.

*

Hoover tíz perccel hét előtt ért a lakásba. Kezében a baltával éppen Wallander hálószobája felé tartott, amikor meghallotta, hogy valaki elfordítja a kulcsot a bejárati ajtóban. Gyorsan besurrant a gardróbba. Két hangot hallott. Miután felismerte, hogy a nappaliba értek, óvatosan résnyire nyitotta az ajtót. Hallotta, hogy Wallander Svedberg néven szólítja a másik férfit. Hoover úgy vélte, ő is rendőr. A baltát egész idő alatt a kezében tartotta. Kihallgatta a beszélgetésüket. Először nem értette, miről beszélnek. Többször felmerült Hans Logård neve. Wallander nyilvánvalóan magyarázni kívánt valamit a Svedberg nevű illetőnek. Hoover egyre figyelmesebben fülelt, mire világossá vált számára, hogy ismét hatni kezd rá az isteni gondviselés, Geronimo ereje. A Hans Logård nevű férfi Åke Liljegren jobbkeze volt. Lányokat csempészett az országba a Dominikai Köztársaságból és talán a karibi szigetek más országaiból is. Ezenkívül nagy valószínűséggel ő volt az, aki Wetterstedtet és vélhetően Carlmant is ellátta lányokkal. Hoover azt is meghallotta, amikor

Wallander kifejtette a gyanúját, miszerint Hans Logård is szerepelhet a Stefan Fredman fejében megszületett halállistán.

Nem sokkal ezután véget is vetettek a beszélgetésnek, majd Wallander és a Svedberg nevű férfi néhány perc múlva eltávoztak a lakásból.

Hoover kilépett a gardróbból, és mozdulatlanul állt előtte.

Azután némán elhagyta a lakást.

Elment ahhoz az üresen álló üzlethelyiséghez, ahol Linda és Kajsa tartották a próbáikat. Tudta, hogy ők már nem mennek vissza oda. Ezért ott hagyta Louise-t, amíg a mariagatani lakásba ment, hogy megölje Perkins lovassági ezredest és a lányát. De miközben állt a baltával a kezében a gardróbban, és hallgatta a beszélgetést, kétségei támadtak. Van tehát még egy férfi, akit meg kell gyilkolnia. Átsiklott valaki felett. Egy Hans Logård nevű férfi az. Ahogy beszéltek róla, felsejlett benne, hogy ez az ember lehetett, aki megerőszakolta és súlyosan bántalmazta a nővérét. Ez még azelőtt történt, hogy kábítószerfüggővé tették, és Wetterstedthez, illetve Carlmanhoz vitték, vagyis azon események előtt, amelyek végül abba a sötétségbe vezették, ahonnan ő most kiszabadítja. Minden pontosan benne volt a könyvben, amelyet kapott tőle, és amelyben körvonalazódott a cselekedeteit mozgató küldetés. Azt hitte, Hans Logård nem Svédországban él, hanem egy idegen vándor és gonosz férfi. Most belátta, hogy tévedett.

Könnyen be lehetett jutni az üzlethelyiségbe, hiszen látta, amint Kajsa egy kijáró ajtólemez alá helyezte a kulcsot. Mivel most nyilvánosan és napközben járkált, nem festette ki az arcát. De Louise-t sem akarta megijeszteni. Amikor visszaért, nővére egy széken ülve bámult üres tekintettel maga elé. Hoover már eldöntötte, hogy elviszi máshová. Már azt is tudta, hová. Mielőtt elment a Mariagatanra, fogta a mopedjét, és megállapította, hogy adottak a körülmények. A ház üresen állt. De csak este költöznek oda. Leült a padlóra, a lány mellé. Azon próbált gondolkodni, hogyan találjon rá Hans Logårdra még a rendőrség előtt. Magába szállt, és Geronimóhoz fordult tanácsért. Ám ezen a reggelen különösen nyugodt volt a szíve. Olyan gyengén dobogott, hogy nem értette meg az üzenetét.

*

Nyolc órakor gyűltek össze a tárgyalóban. Ott volt Per Åkeson és egy magas rangú malmói rendőrtiszt is. Birgersson egy kihangosítható telefonon kapcsolták Helsingborgból. Mindenki sápadt, de összeszedett volt. Wallander körbenézett az asztalnál, majd bevezetésként egy információs fordulót javasolt.

A malmói rendőrség feltűnés nélkül kereste Stefan Fredman rejtekhelyét. Feltételezték, hogy van valami búvóhelye, de egyelőre nem találták. Az egyik szomszéd viszont elmondta, hogy Stefan Fredmannak többször is volt

mopedje, még ha az édesanyja nem is tudott róla. A rendőrség szerint megbízható volt a tanú. A Fredman család házat megfigyelés alá helyezték. Birgersson tájékoztatta őket Helsingborgból, hogy Sjösten jól van, de a jobb füle sajnos erősen eltorzult.

– A plasztikai sebészek manapság csodákra képesek – szolt Wallander bátorítóan. – Mindannyian üdvözljük!

Birgersson folytatta. Az ujjlenyomatok még le nem zárt vizsgálatából az derült ki, hogy a szakadt *Superman* újságon, az útépítők bódéja mögött talált véres papírzacskón, a Liljegren tűzhelyén és a Fredman szemhéján talált ujjlenyomatok nem egyeznek Hans Logårdéval. Ez döntő jelentőségű volt. A malmói rendőrség éppen azon fáradozott, hogy ujjlenyomatokat gyűjtjön Stefan Fredmantól a szobájában található tárgyról. Senki nem vonta kétségbe, hogy ezek már illenek azokhoz a mintákhoz, amelyekhez Logård ujjlenyomatai nem.

Azután áttértek Hans Logårdra. Még mindig nem találták meg az őrszolgálat kocsját. Mivel lövésével mind Sjöstent, mind Wallandert meggyilkolhatta volna, folytatni kellett a keresését. Abból kellett kiindulni, hogy veszélyes. Ezen a ponton Wallander úgy vélte, utalnia kell egy másik tényállásra is, amelyet nem hagyhatnak figyelmen kívül.

– Stefan Fredman is veszélyes, még ha csak tizennégy éves is – mondta. – Talákoztam vele néhányszor. Lelki beteg ugyan, de nem buta. Ráadásul nagyon erős, valamint rendkívül gyorsan és határozottan reagál. Felettből óvatosnak kell tehát lennünk.

– Rettenetesen szörnyű ez az egész! – tört ki Hanssonból. – Még mindig nem tudom elhinni.

– Ezzel mindannyian így vagyunk – szolt Per Åkeson. – De Kurtnek igaza van. Mindenkinek fel kell készülnie.

– Stefan Fredman elhozta a nővérét a kórházból – folytatta Wallander. – Kerestetjük a Sara Pettersson nevű lányt, aki azonosítani tudja. Nem tudjuk, szándékában áll-e tenni valamit a nővérel. Az egyetlen fontos dolog most az, hogy megtaláljuk őket. El kell kapnunk a fiút, nehogy ártson a testvérenek. A kérdés csak az, hol tartózkodik. Egy mopedje van, a környéken furikázik a nővérel. Nem lehetnek messze. Ráadásul a lány beteg.

– Egy örült motoros, mögötte egy lelki beteg lánnyal – szolt Svedberg. – Hátborzongató.

– Autót is tud vezetni – vetette közbe Ludwigsson. – Akár autót is loptatott tehát.

Wallander a malmói kollégához fordult.

– Lopott autók – mondta. – Az elmúlt napokból. Elsősorban Rosengårdban. Vagy a kórház közelében.

A malmói illetőségű férfi fölállt, és odament az egyik ablak előtti görgős asztalon álló telefonhoz.

– Stefan Fredman alaposan megtervezi a tetteit – folytatta Wallander. – Természetesen nem tudhatjuk, hogy a nővére megszőktetését is előre megtervezte-e. Most meg kell próbálnunk a helyébe képzelni magunkat, és átérezni, hogyan gondolkozik, és mit tervez a továbbiakban. Merrefelé tartanak? Szerencsétlen helyzet, hogy éppen akkor nincs itt Ekholm, amikor a legnagyobb szükségünk lenne rá.

– Egy órán belül itt lesz – mondta Hansson, miután vetett egy pillantást a karórájára. – Természetesen érte küldök valakit.

– És hogy van a lánya? – kérdezte Ann-Britt Höglund.

Wallander azonnal elszégyellte magát, mivel egészen megfélemedezett Ekholm távollétének voltaképpeni okáról.

– Jól – felelte Svedberg. – A lábát törte. De óriási szerencséje volt.

– Összel hatalmas közlekedésbiztonsági kampányt indítunk az iskolákban – mondta Hansson. – Túl sok gyermek hal meg közlekedési balesetben.

A malmói rendőr befejezte telefonbeszélgetését, és visszaült az asztalhoz.

– Feltételezem, hogy az apja lakásában is kerestétek már Stefant – szölt Wallander.

Ott és minden egyéb helyen is kerestük már, ahol az apja tartózkodni szokott. Azonkívül felkerestünk egy Peter Hjelm nevű fickót is, akit rávettünk, hogy törje a fejét olyan más elképzelhető búvóhelyeken is, amelyekhez hozzáférhetett Björn Fredman, és esetleg a fia is tudhatott róla. Forsfält tartja kezében a dolgot.

– Akkor minden bizonyjal alapos munkára számíthatunk – mondta Wallander.

Folytatódott a megbeszélés. De tulajdonképpen már csak arra vártak, hogy történjen valami. Stefan Fredmannak mégiscsak lennie kellett valahol a nővérével, Louise-zal. Valahol Hans Logårdnak is lennie kellett. Nagyszámú rendőr kereste őket. Ki-be járkáltak a tárgyalóban. Kávét hoztak, szendvicseket hoztattak, és ha elbóbiskoltak a széken, újabb kávét ittak. Hébe-hóba történt is valami. A német rendőrség megtalálta Sara Petterssont a hamburgi pályaudvaron. Azonnal azonosította Stefan Fredmant. Háromnegyed tízkor megérkezett Ekholm a repülőtérről. Mindenki örömét fejezte ki, hogy a lánya épségben megúszta a balesetet. Még mindig nyomott és rettentő sápadt volt.

Wallander megkérte Ann-Britt Höglundot, hadd menjen be vele az irodájába, és nyugodt körülmények között fussanak át még egyszer a részleteken, amelyekről még nem kapott meg minden információt. Tizenegy óra előtt érkezett meg a visszaigazolás, amelyre mindannyian vártak. Stefan Fredman ujjlenyomatai voltak azok, amelyeket az apa szemhéján, a *Superman*-oldalakon, az útépítők bódéjánál talált véres papíron és Liljegren tűzhelyén

találtak. Ezután teljes csönd lett a tárgyalóban. Csak a kihangosító halk morajlását lehetett hallani, amelyen át Birgersson is kapcsolatban állt velük. Most már nem volt visszaút. Valamennyi hamis nyom eltűnt, még azok is, amelyek csak öbennük léteztek. Nem maradt más, mint a betekintés a valóságba, amely borzalmasabb már nem is lehetett volna. Egy tizennégy éves fiút kerestek, aki négy, hidegvérrel megtervezett gyilkosságot követett el. Végül Wallander törte meg a csöndet. Olyat mondott, amit sokuk sohasem fog elfelejteni.

– Most már tehát bizonyosak lehetünk mindabban, amiről azt reméltük, hogy megússzuk.

A rövid csendnek vége lett. A nyomozócsoport tovább dolgozott és várt. Még nem jött el az elmélkedés ideje. Wallander Ekholmhoz fordult.

– Mit fog csinálni? – kérdezte tőle. – Miként gondolkozik?

– Tudom, hogy kockázatos lehet az állításom – felelte Ekholm. – De úgy gondolom, nem áll szándékában kárt tenni a nővérében. A magatartása meghatározott mintát követ, ezt súgja a logikám. Egyetlen célja az öccséért és a nővéérért elkövetendő bosszú. Ha eltérítik ettől az iránytól, minden összeomlik benne, amit olyan fáradságosan felépített.

– Miért hozta el a klinikáról a lányt? – tudakolta Wallander.

– Talán attól félt, hogy valamiképpen befolyással lehetnél rá.

– Hogyhogy? – kérdezte Wallander csodálkozva.

– Képzeljünk el egy zavarodott fiút, aki egy magányos harcos szerepébe bújik. Nagyon sok férfi van, aki bántalmazta a nővérét. Ez hajtja őt, ha feltételezzük, hogy helyénvaló az elméletünk. Vagyis távol akarja tartani tőle a férfiakat. Ő az egyetlen kivétel. Ráadásul attól sem tekinthetünk el, hogy esetleg gyanút fogott, hogy a nyomában vagy. Azt biztosan tudja, hogy te vezetted a nyomozást.

Wallandernek eszébe jutott valami, amire már régen nem is gondolt.

– A képek, amelyeket Norén készített – mondta. – A kordon előtt álló báméskodókról. Hol vannak?

Sven Nyberg, aki eddig túlnyomórészt csak hallgatott, és magába fordulva ült az asztalnál, most fölállt, és behozta őket. Wallander szétterítette maga előtt a fényképeket. Valaki hozott egy nagyítót. A képek köré csoportosultak. Ann-Britt Höglund kiszúrta.

– Ott van – mondta, és a fiúra mutatott.

Majdnem eltakarta a többi báméskodó. De felismerhető volt a moped egy része és a feje.

– Hihetetlen – mondta Hamrén.

– A mopedet be lehet azonosítani – szólt Nyberg. – Ha kinagyítjuk azt a részletet.

– Tedd meg! – kérte Wallander. – Minden fontos lehet.

Wallander most már tudta, hogy a tudatalattiját mardosó másik érzésnek is megvolt a jogos alapja. Elhúzta a száját, miközben arra gondolt, hogy most már legalább a belső nyugtalanságától megszabadulhat.

Egy pontot kivéve. Baibát. Időközben tizenkét óra lett. Svedberg elaludt a székén, Per Åkeson pedig szüntelenül telefonált. Annyi emberrel beszélt, hogy már senki nem tudta követni. Wallander jelzett Ann-Britt Höglundnak, hogy menjen vele. Beültek az irodájába, és becsukták az ajtót. Azután minden kertelés nélkül elmesélte neki, milyen szituációba került. A lehető legnagyobb önuralomra volt ehhez szüksége, utólag nem is értette, hogyan tudott szakítani megrögzött elvével, miszerint a magánügyeiről soha nem beszél kollégáinak. Rydberg halála után hagyott fel ezzel. És most ismét megtörtént. De nem volt benne biztos, hogy Ann-Britt Höglundhoz is ugyanolyan bizalommal fordulhat-e, mint annak idején Rydberghez. Kéteye nem utolsósorban abból fakadt, hogy most egy nőről volt szó. De ezt természetesen nem mondta neki. Ann-Britt Höglund figyelmesen hallgatta.

– Mi a fenét tegyek? – kérdezte a végén Wallander.

– Semmit – felelte Ann-Britt. – Ahogy te is mondtad, már túl késő. De beszélhetek veled, ha akarod. Gondolom, beszél angolul. Add meg a telefonszámát!

Wallander felírta egy cédulára. De amikor kolléganője a telefon után nyúlt, megkérte, hogy várjon még vele.

– Még néhány órát – mondta.

– Nagyon ritkán történnek csodák – felelte Ann-Britt.

Ebben a pillanatban rontott be az ajtón Hansson.

– Megtalálták a búvóhelyét – kiáltotta. – Egy régi iskolaépület pincéje. Egészen közel a lakásukhoz.

– Ott vannak? – kérdezte Wallander, és fölállt.

– Nem. De ott voltak.

Visszamentek a tárgyalóba. Még egy kihangosítót bekapcsoltak. Wallander egyszer csak meghallotta Forsfält barátságos hangját. Elmesélte, mit találtak. Tükrök, ecsetek, arcfestékek. Egy dobzenét játszó magnetofon. Lejátszotta a kazetta egy részletét. Kísérteties visszhang járta át a tárgyalót. Harci dísz, gondolta Wallander. Mit írt a fiú a kórház vendégkönyvébe? Geronimo? Egy terítón két balta hevert, és kések. A személytelen kihangosító ellenére is hallani lehetett Forsfält hangján, mennyire megérintette a helyszín. Végezetül ő is mondott valamit, amit egyikük sem fog elfelejteni.

– Csak a skalpokat nem találjuk. De tovább keressük.

– Hol a fenében lehetnek? – kérdezte Wallander.

– A skalpok – vélte Ekholm – akár nála is lehetnek. Vagy áldozatként mutatta be őket valahol.

– De hol? Saját áldozati ligete van talán?

– Elképzzelhető.

Tovább várakoztak. Wallander lefeküdt irodájában a padlóra, és majdnem egy félórát aludt. Amikor felébredt, még nyúzottabbnak érezte magát, mint előtte. Egész teste sajgott. Ann-Britt Höglund hébe-hóba vetett rá egy figyelmeztető pillantást, de ő csak rázta a fejét, és érezte, mint növekszik az önmegevetése.

Este hat óra lett, és még mindig nyoma sem volt Hans Logårdnak, illetve Stefan Fredmannak és a nővérének.

Hosszasan vitáztak róla, hogy Stefan Fredman és a nővére után is kiadjanak-e országos körözést, de majdnem mindenki kételkedett ennek helyességében. Mindennél többet nyomott a latban az aggodalom, hogy Louise Fredmannal esetleg történhet valami. Per Åkeson is osztotta ezt a véleményt. Egyre hosszabb hallgatások következtek.

– Ma este esni fog – szólalt meg egyszer csak Martinsson. – Lóg a levegőben.

Senki nem válaszolt, de mindannyian eltűnődtek, vajon igaza lesz-e.

*

Hoover valamivel hat óra után elvitte nővérét a kiválasztott, üresen álló házhoz. A mopedet a kert tengerpart felőli oldalára állította. Egy álkulccsal kinyitotta a kertkaput. Gustaf Wetterstedt háza elhagyatottan állt. Fölmentek a kavicsos úton a főbejáratig. Hoovernek egyszer csak földbe gyökerezett a lába, és visszatartotta Louise-t. Állt a garázsban egy autó, amely kora reggel, amikor ellenőrizte, hogy üres-e a ház, nem volt még ott. Óvatosan leültette Louise-t a garázs mögé, egy kőre. Előhúzta övéből a baltáját, és fűlelt. Minden nyugodt volt. Azután az autóhoz lépett, és alaposan megnézte. Egy őrszolgálat kocsija volt. Nyitva volt az egyik oldalsó ablaka. Hevert néhány papír az ülésen. Kivette őket, és látta, hogy van köztük egy elismervény, Hans Logård nevére kiállítva. Visszatette a papírokat, és némán állt. Visszatartotta a lélegzetét. Felharsant szívében a dobszó. Eszébe jutott a reggel kihallgatott beszélgetés. Hans Logård is menekülésben volt.

Ugyanúgy gondolkozott tehát, mint Hoover. Valahol bent kell lennie. Geronimo nem hagyta cserben. Segített neki rábukkannia a szörnyeteg barlangjára. Nem kell tovább keresgélnie. A nővére tudatalattijába költözött hideg sötétség hamarosan tovatűnik. Visszament hozzá, és elmagyarázta neki, hogy egy darabig teljesen csendben ott kell maradnia. Hamarosan visszatér hozzá. Ezután a garázsba ment. Állt ott néhány festékesdoboz. Óvatosan kinyitott kettőt. Ujja hegyével húzott egy vonást a homlokára. Előbb egy vöröset, majd egy feketét is. A balta nála volt.

Majd lehúzta a cipőjét. Amikor indulni akart, támadt egy ötlete. Ismét visszafojtotta a lélegzetét. Ezt Geronimótól tanulta. Ha az ember levegőt présel a tüdejébe, tisztábban tud gondolkodni. Jónak találta az ötletet. Minden

könnyebb lesz. Már ma éjjel elássa az utolsó skalpokat a kórház ablaka alatt, ahol a többi is található. Utolsóként egy szívet ás el. Aztán túl lesz minden. Az utolsó gödörbe a fegyvereit is beleteszi. Szoroson megmarkolta a baltát, és elindult a ház felé, amelyben az a férfi tartózkodik, akit most meg fog gyilkolni.

*

Wallander fél hétkor azt javasolta Hanssonnak, aki Per Åkesonnal együtt felelt a nyomozásért, hogy küldjék haza az embereket. Mindenki kimerült. Várakozni otthon is lehet. Csak legyenek elérhetőek az este és az éjszaka folyamán.

– Ki maradjon? – kérdezte Hansson.

– Ekholm és Ann-Britt – mondta Wallander. – És még valaki. Válaszd ki, ki a legfrissebb!

– Ki lenne még friss? – kérdezte Hansson megrökönyödve.

Wallander nem válaszolt. Végül Ludwigsson és Hamrén is ott maradtak.

Ahelyett hogy szétszóródtak volna, közelebb húzódtak egymáshoz az asztal egyik sarkánál.

– Búvóhelyek – szólt Wallander. – Milyen követelményei vannak a titkos és lehetőség szerint bevehetetlen erődítményeknek? Milyen igényeket támaszt egy magányos harcos bőrébe bújó elmebeteg?

– Jelen esetben úgy vélem, megghiúsult a terve – szólt Ekholm. – Különben a pincében maradtak volna.

– Az okosabb állatok több kijáratot is ásnak – gondolkozott hangosan Ludwigsson.

– Úgy véled, hogy lehet egy tartalék búvóhelye is?

– Elképzelhető. És valószínűleg az is valahol Malmöben van.

Ellaposodott a beszélgetés. Senki nem szólt semmit. Hamrén ásított. Valahol megszólalt egy telefon. Nem sokkal ezután valaki megállt az ajtóban, és jelentette, hogy Wallandert keresik. Fölállt, de túl fáradt volt már ahhoz, hogy megkérdezze, ki az. Csak akkor jutott eszébe, hogy Baiba lehet az, amikor kezében a telefonkagylóval leült a szobájában. De ekkor már késő volt. Nem Baiba volt az, hanem egy nehezen érthető férfihang.

– Ki beszél? – kérdezte Wallander idegesen.

– Hans Logård.

Wallander majdnem elejtette a kagylót.

– Találkoznom kell magával. Azonnal.

Furcsán préselte ki a szavakat, mintha rendkívüli fáradtsággal formálná őket. Wallander azon töprengett, vajon kábítószer hatása alatt áll-e.

– Hol van?

– Előbb biztosítéket akarok rá, hogy idejön. Egyedül.

– Azt nem kapja meg. Megpróbálta megölni Sjöstent és engem is.

– Ide kell jönnie, a fenébe is!

Az utolsó szavak mintegy segélykiáltásként hangzottak. Wallandernek mindenféle gondolata támadt.

– Mit akar?

– Meg tudom mondani, hol található Stefan Fredman. És a nővére.

– És miből vehetem biztosra, hogy igazat mond?

– Semmiből. Hinnie kell nekem.

– Megyek. Maga elmeséli nekem, hogy mit tud. Azután őrizetbe vesszük.

– Rendben.

– Hol van most?

– Jön?

– Igen.

– Gustaf Wetterstedt házában.

Erre ő is rájöhetett volna, futott át Wallander agyán.

– Fegyver van magánál – mondta.

Az autó a garázsban áll. A pisztoly a kesztyűtartóban van. Nyitva hagyom a bejárati ajtót. Látni fog engem, ahogy bejön a házba. Úgy tartom a kezem, hogy láthassa.

– Indulok.

– Egyedül?

– Igen.

Wallander letette a telefont. Lázasan gondolkozott. Semmiképpen sem kívánt egyedül menni. Azt sem akarta viszont, hogy Hansson óriási csapatot vessen be. Ann-Britt és Svedberg, gondolta. De Svedberg otthon volt. Felhívta. Szólt neki, hogy öt perc múlva legyen a kórház előtt. A szolgálati fegyverével együtt. Otthon van nála? Otthon volt. Wallander röviden csak annyit mondott, hogy letartóztatják Hans Logårdot. Amikor Svedberg kérdezősködni akart, Wallander félbeszakította. Öt perc múlva a kórház előtt, mondta. Addig semmi telefon. Kinyitotta az íróasztal fiókját, és kivette a pisztolyát. Nem szívesen tartotta a kezében. Megtöltötte, és kabátja zsebébe tette. A tárgyalóhoz ment, és magához intette Ann-Britt Höglundot. Behívta az irodájába, és tájékoztatta. Pár perc múlva találkozzanak a rendőrség épülete előtt. Wallander szólt, hogy hozza magával a fegyverét. Wallander kocsijával mentek. Hanssonnak csak annyit mondott, hogy hazaszalad lezuhanyozni. Hansson bólintott, és ásitott. Svedberg a kórháznál várt. Beült a hátsó ülésre.

– Mi történt tulajdonképpen? – kérdezte.

Wallander beszámolt a telefonhívásról. Ha a pisztoly nincs a kocsiban, félbehagyja az akciót. Ugyanez érvényes arra az esetre is, ha nem lesz nyitva az ajtó. Vagy ha Wallander bármit gyanúsnak érez. A többiek láthatatlanul, mégis készenlétben álljanak.

– Remélem, tisztában vagy vele, hogy másik pisztolya is lehet a fickónak – mondta Svedberg. – Megpróbálhat túsul ejteni. Nekem nem tetszik ez az egész. Honnan tudja, hogy hol van Stefan Fredman? Mit akar tőled?

– Elég ostoba lehet ahhoz, hogy azt higgye, így enyhébb büntetést kap. Az emberek azt hiszik, hogy itt Svédországban minden úgy megy, mint Amerikában. De ott még azért nem tartunk.

Wallander felidézte magában Hans Logård hangját. Valami azt súgta, tényleg tudja, hol található Stefan Fredman.

A kocsit látótávolságon kívül állították le. Svedberg feladata a tenger felőli oldal szemmel tartása. Rajta kívül csak egy lány volt a parton, aki azon a csónakon üldögélt, amely alatt megtalálták Wetterstedtet. Szemmel láthatóan teljesen elmerült a tenger és a gyorsan vonuló fekete esőfelhők látványában. Ann-Britt Höglund a garázsnál állt. Wallander látta, hogy nyitva a bejárati ajtó. Nagyon lassan mozgott. A garázsban ott állt az őrszolgálat autója. A pisztoly benn volt a kesztyűtartóban. Elővette a saját pisztolyát, kibiztosította, majd óvatosan elment a ház nyitott ajtajáig. Hallgatózott. Minden nagyon csendes volt. Az ajtóhoz osont. Bent a sötétben ott állt Hans Logård. Kezét a fejére tette. Wallandert hirtelen valami rossz érzés fogta el. Nem tudta, mi az oka. Ösztönösen veszélyt érzett. De azért bement. Hans Logård ránézett. Aztán minden nagyon gyorsan történt. Logård egyik keze lecsúszott a fejről. Wallander egy baltaütéstől származó tátongó lyukat pillantott meg rajta. Logård teste a földre zuhant. Mögötte állt az az ember, aki egyenesen tartotta. Stefan Fredman. Arca ki volt festve. Hihetetlen gyorsasággal vetődött Wallanderre. Kezében a baltával. Wallander felemelte a pisztolyát, hogy lőjön. De már késő volt. Ösztönösen behúzta a nyakát, és elcsúszott az egyik szőnyegen. A balta elkerülte a fejét, csak az oldala súrolta a vállát. A lövés eldördült, és eltalált egy olajfestményt a falon. Ebben a pillanatban bukkant föl Ann-Britt Höglund az ajtóban, pisztolyát lövésre készen tartva. Stefan Fredman éppen akkor vette észre, amikor ismét nekikészült, hogy belevágja a baltát Wallander fejébe. Oldalra vetődött. Wallander a lövonalban feküdt. Stefan Fredman eltűnt a nyitott teraszajtó irányában. Svedberg, jutott Wallander eszébe. A lassú Svedberg. Rákiáltott Ann-Brittire, hogy lőjön rá Stefan Fredmanra.

De addigra már messze járt. Svedberg nem tudta, mit tegyen, amikor az első lövést meghallotta. Odakiáltott a csónakon ülő lánynak, hogy vonuljon fedezékbe, de az nem mozdult. Svedberg ekkor a kertkapuhoz szaladt. A kapu hirtelen kivágódott, és fejen talált. A pisztolya a földre esett. Azt az arcot soha életében nem fogja elfelejteni. Az illetőnek balta volt a kezében. Svedbergnek nem maradt más választása, segítségért kiáltva elrohant. Stefan Fredman a nővéérért ment, aki mozdulatlanul ült a csónakon. Beindította a mopedet. Abban a pillanatban tűntek el, ahogy Wallander és Ann-Britt Höglund odarohantak.

– Riadóztass! – üvöltötte Wallander. – A francba, hol van Svedberg? Én megpróbálok utánuk menni kocsival.

Ebben a pillanatban kitört a zivatar. Wallander odaszaladt az autójához, de már közben azon gondolkozott, vajon melyik úton indulhattak. Rosszul látott, pedig a leggyorsabb fokozaton működött az ablaktörlő. Már azt hitte, elveszítette őket, amikor hirtelen felbukkantak. A Saltsjöbad Szálloda felé haladtak az úton. Wallander egy bizonyos távolságban követte őket, nem akarta, hogy pánikba essenek. Ráadásul rettentő gyorsan haladt a moped. Lázasan gondolkozott, hogyan állíthatná meg. Már éppen értesíteni akarta a kollégákat telefonon, hogy hol járnak, amikor megtörtént. Talán az úttesten összegyűlt víz volt az oka. Wallander látta, hogy meginog a moped. Fékezett. A moped frontálisan nekirohant egy fának. A lány egyenesen nekiröpült. Stefan Fredman valahol mellette ért földet.

A fenébe is, dühöngött Wallander. Megállt az út közepén, és a mopedhez szaladt.

Azonnal látta, hogy a lány meghalt. Úgy vélte, kitorpte a nyakát. Stefan Fredman szinte sértetlen maradt. Wallander nem tudta megkülönböztetni arcán a festéket a vértől. Most egy tizennégy éves fiút látott maga előtt. Nem szólt semmit. Csak nézte, ahogy Stefan Fredman térdre hull a nővére mellett. Ömlött az eső. A fiú sírni kezdett. Ez Wallander fülében üvöltésként hangzott. Leguggolt a fiú mellé.

– Meghalt – mondta. – Semmit nem tehetünk már érte.

Stefan Fredman eltorzult arccal nézett rá. Wallander gyorsan föállt, mert attól félt, hogy a fiú esetleg rátámad. De semmi nem történt. A fiú csak üvöltött.

Valahol mögöttük meghallotta az esőben a készenléti kocsikat. Csak miután megállt mellette Hansson, akkor vette észre, hogy maga is elkezdett sírni.

Wallander az összes munkát a többiekre hagyta. Csak Ann-Britt Höglundnak mesélte el röviden, hogy mi történt. Ahogy megpillantotta Per Åkesont, odahívta a kocsijához. Az eső kopogott a tetőn.

– Vége – mondta Wallander.

– Igen – mondta Per Åkeson. – Vége.

– Holnaptól szabadságon vagyok – mondta Wallander. – Tudom ugyan, hogy egy halom jelentést kell még megírni, de mindenképpen elutazom.

Per Åkeson habozás nélkül válaszolt.

– Tedd azt! – mondta. – Utazz el!

Per Åkeson kiszállt a kocsiból. Wallandernek eszébe jutott, meg kellett volna kérdeznie, hogy áll a szudáni útjával. Vagy Uganda?

Hazament. Linda nem volt ott. Befeküdt a fürdőkádba. Törülközés közben hallotta, amint megérkezett, és becsapta az ajtót.

Az este folyamán elmesélte, mi is történt tulajdonképpen.

Azután felhívta Baibát.

– Azt hittem, már soha nem hívsz – mondta az asszony, nem is titkolva bosszúságát.

– Sajnálom – mondta Wallander. – Borzalmasan sok dolgom volt.

– Azt hiszem, ez elég rossz kifogás.

– Tudom. De nincs másik.

Egyikük sem szólt többet. A hallgatás oda-vissza vándorolt Riga és Ystad között.

– Holnap találkozunk – mondta végül Wallander.

– Igen – felelte Baiba. – Talán.

Azután letették a telefont. Wallandernek összeszorult a gyomra. Lehet, hogy nem jön el?

Majd Linda is és Wallander is összecsomagolták a bőröndjüket.

Éjfél után elállt az eső.

Érezték a friss levegő illatát, ahogy az erkélyre léptek.

– Olyan szép a nyár – szólt Linda.

– Igen – felelte Wallander. – Szép.

Másnap együtt utaztak Malmöbe. Ott elbúcsúztak, majd integettek egymásnak.

Wallander figyelte a hajó törzse mentén zubogó vizet. Kávét és konyakot rendelt.

Két óra múlva érkezik Baiba rigai gépe.

Egyfajta pánik fogta el.

Hirtelen azt kívánta, bárcsak sokkal tovább tartana az út Koppenhágáig.

De mire Baiba megérkezett, mégis ott állt.

Csak ebben a pillanatban szállt el a fejéből Louise Fredman képe.

Skåne

1994. szeptember 16.-17.

Epilógus

Szeptember 16-án, pénteken meglepetésszerűen megérkezett az ős Skånéba. Váratlanul jött, hiszen az emberek még nem szerettek volna búcsút venni attól a legforróbb és legszárazabb nyártól, amelyre emberemlékezet óta nem volt példa.

Kurt Wallander ezen a reggelen nagyon korán ébredt. Hirtelen nyitotta ki szemét a sötétben, mintha erőszakkal riasztották volna fel álmából. Csendben feküdt, és megpróbált emlékezni. De csak az erős visszhangját érezte valaminek, ami eltűnt, és már nem jön vissza sohasem. Elfordította a fejét, és az ágy melletti órára pillantott. Mutatói világítottak a sötétben. Háromnegyed öt. Az oldalára fordult, hogy visszaaludjon, de az elkövetkező nap gondolata ébren tartotta. Fölkelt, és kiment a konyhába. Az ablaka előtti utcai lámpa magányosan ringott a szélben. Lehűlt a hőmérséklet. Mindössze hét fok volt. El kellett mosolyodnia, ha arra gondolt, hogy alig huszonnégy órán belül Rómában lesz. Ott még mindig meleg van. Leült a konyhaasztalhoz, és ivott egy kávé. Még egyszer átgondolta, mire lesz szüksége az utazáshoz. Néhány napja elment az apjához Löderupba, és végre helyreállította az ajtót, amelyet nyáron tört be, amikor az apja zavarodott állapotában bezárkózott, és kezdte elégetni a cipőit és a képeit. Megcsodálta apja új útlevelét. A takarékpénztárban váltott olasz lírát, és gondoskodott utazási csekkéről. A repülőjegyeket délután hozza el az utazási irodából.

Most a szabadsága előtti utolsó munkanap várja. Még mindig az autócsempész-bandák utáni véget nem érő nyomozásán dolgozott. Már csaknem egy éve ült rajta, de még mindig nem látta a végét. A göteborgi rendőrség nemrégiben kiürített egy műhelyt, ahol a lopott autók új külsőt és új azonosítókat kaptak, mielőtt a különböző komputervonalakon külföldre szállították őket. De még mindig sok volt a nyitott kérdés. Továbbra is folytatnia kell ezt a reménytelen munkát, ha visszatér Olaszországból.

Az autólopásoktól eltekintve nyugodtnak mutatkozott az utóbbi hónap Ystad rendőrkerületében. Wallander és munkatársai találtak rá időt, hogy eltüntessék az íróasztalaikon felhalmozódó papírhegyeket. A Stefan Fredman üldözése közben keletkezett hatalmas feszültség végre alábbhagyni látszott. Mats Ekholm javaslatára néhány pszichológus vizsgálatot indított arra nézve, hogyan reagálnak az ystadi rendőrtisztek arra az erőteljes stresszhatásra, amelynek ez a nyomozás tette ki őket. Wallandert többször is eginterjűvolták,

és ezzel rákényszerítették, hogy újfent visszaemlékezzen. Sokáig volt nagyon levert hangulatban. Emlékezett még arra az augusztus végi éjszakára, amikor nem tudott aludni, és elment kocsival a mossbyi tengerpartra. Végigsétált a parton, és komor gondolatokat szőtt a korról és a világról, amelyben élt. Meg lehet ezt egyáltalán érteni? Hamis fondorlatokkal európai bordélyokba csempészik a szegény lányokat. A kiskorú lányokkal való kereskedelem szálai a társadalom felsőbb rétegeihez tartozó emberek fényűző lakásainak titkos helyiségeibe vezettek. Ahol a titkokat megőrizték, archiválták, és azok soha nem kerültek a nyilvánosság elé. Gustaf Wetterstedt portréja azonban továbbra is ott lóg azon épületek folyosóin, ahol a legfelsőbb rendőrségi vezetés kapja az útmutatásait. Ezekben a pillanatokban úgy vélte Wallander a mossbyi tengerparton, hogy átlátja az urak egykor már túlhaladottnak hitt kormányzati rendszerét, amely most visszatérni látszik. Rossz érzéssel töltötte el ez a gondolat. Ugyanilyen nehezen szabadult attól a megrázkódtatástól, amit a Stefan Fredmantól megtudott dolgok váltottak ki benne. Hogy használta Wallander kulcsát, és többször is járt a lakásában azzal a szándékkal, hogy megölje Lindát és őt. Attól a naptól kezdve Wallander soha többé nem tudott úgy tekinteni a világra, mint addig.

Azon az éjjelen többször is megállt a tengerparton, hogy meghallgassa az ezeryi láthatatlan költöző madár szárnyzuhogását, amelyek már elkezdtek dél felé vonulni. A nagy magányosság pillanata volt ez, amely azonban egyszerre volt szép is, és bizonyosságot adott arról, hogy valami elmúlt, és most már valami új következik. Ebben a pillanatban átélte, hogy még mindig megvan az a képessége, hogy érzi saját magát.

Eszébe jutott a Mats Ekholmmal folytatott utolsó beszélgetéseinek egyike abból az időből, amikor már régen túl voltak a gyilkos keresésén.

Augusztus közepén Ekholm Ystadba érkezett, hogy még egyszer átvegyék a teljes nyomozási anyagot. Az utolsó este, mielőtt Ekholm végleg visszatért Stockholmba, Wallander meghívta magához egy egyszerű spagettire. Hajnali négyig ettek és beszélgettek. Wallander vett whiskyt, amelytől mindketten becsíptek, és Wallander újra meg újra feltette a kérdést, hogyan képesek fiatal emberek, akik még alig nőttek ki a gyerekcipőjükből, efféle szörnyűségeket elkövetni. Ekholm megjegyzései csak ingerelték, mert Wallander nézete szerint ezek kizárólag az emberi pszichét vették alapul a magyarázathoz. Wallander ellenben azt tartotta, hogy sokkal inkább az a környezet, az a megfoghatatlan világ, az az elkerülhetetlen deformálódási folyamat a hibás, amelynek minden ember ki van szolgáltatva. Ekholm viszont ragaszkodott a véleményéhez, miszerint a jelen sem rosszabb bármely más kornál. Még ha a svéd társadalom megingott is, ha sok volt is benne a hézag, ez sem adhat magyarázatot egy olyan személy tetteire, mint Stefan Fredman. Svédország

még mindig egyike volt a legbiztosabb, legrendezettebb és – Wallander emlékezett, hogy Ekholm folyton visszatért erre a szóra – *legtisztább* országoknak a világon. Stefan Fredman kivételt képezett. Kivétel volt, amely nem valószínű, hogy valaha is meg fog ismétlődni. Wallander ezen az augusztusi éjszakán megpróbált valamennyi gyermekről szót ejteni, akikkel valami rossz történt. Úgy beszélt, mintha Ekholm nem is lenne ott. Rendezetlenek voltak a gondolatai. Az őt nyugtalanító érzéstől azonban nem tudott szabadulni. Aggódott a jövőért. Rettegett azoktól az erőktől, amelyek, úgy látta, kicsúsznak az ellenőrzés alól.

Gyakran jutott az eszébe Stefan Fredman. Sokat töprengett azon, miért követett olyan makacsul egy hamis nyomot. Az elképzelés, miszerint egy tizennégy éves fiú lehet a felelős a gyilkosságokért, annyira lehetetlennek látszott, hogy nem mert hinni benne. Szíve mélyén pedig sejtette – talán már azon a legelső reggelen, amikor találkozott vele a rosengárdi lakásban –, hogy nagyon közel áll az iszonyatos valósághoz. Sejtette, mégis a hamis nyom mellett döntött, mert elképzelhetetlen volt számára, hogy elfogadja a valóságot.

Negyed nyolckor távozott a lakásból, és az autójához ment. Hideg volt a levegő. Felhúzta a kabátja cipzárját, és dideregve ült a volánhoz. Útközben a reggelre tervezett megbeszélés járt a fejében.

Pontban nyolc órakor kopogtatott Lisa Holgersson ajtaján. Miután meghallotta a hangját, belépett. Lisa Holgersson biccentett, és megkérte, hogy üljön le. Wallandernek átfutott az agyán, hogy főnöknője még csak három hete van szolgálatban, mióta Björk feljebb lépett a ranglétrán. Mégis sok tekintetben rányomta már bélyegét a munkára és a légkörre.

Többen is szkeptikusan fogadták a smålandi körzetből érkezett nőt. Ráadásul olyan kollégák vették körbe Wallandert, akik azon ősi elképzelések szerint éltek, amelyek szerint a nők eleve nem alkalmasak a gyakorlati rendőri munkára. Hogy lehetnek mégis a feljebbvalóik? Lisa Holgersson azonban nagyon hamar bebizonyította képességeit. Wallanderre nagy hatással volt a hozzáértése, a rettenthetetlensége és a tárgyi tudása, bármely témáról legyen is éppen szó.

Előző nap kérte Wallandert erre a beszélgetésre. Most, hogy helyet foglalt az irodájában, még mindig nem tudta, mit is akar tőle.

– Jövő héten szabadságon leszel – mondta a nő. – Úgy hallottam, Olaszországba utazol édesapáddal.

– Ez az álma – válaszolta Wallander. – Valószínűleg ez az utolsó lehetőségünk. Majdnem nyolcvanéves.

– Az én apám nyolcvanöt éves – mondta Lisa Holgersson. – Van, amikor teljesen tiszta a tudata. Máskor meg még engem sem ismer fel. De már beláttam, hogy az ember nem tud elszakadni a szüleitől. Egyszer csak felcserélődnek a szerepek. A gyermekek lesznek a szülők szülei.

– Erre már én is gondoltam – mondta Wallander.

Lisa Holgersson arrébb tolt néhány papírt az asztalán.

– Tulajdonképpen nincs különösebb kérésem – mondta. – Csak rájöttem, hogy még nem is volt igazán alkalmam megköszönni a nyár során végzett munkádat. A nyomozói munkád sok tekintetben példás volt.

Wallander kérdően nézett rá. Komolyan beszél?

– De én nem így látom – mondta. – Sok hibát követtem el, és rossz irányba tereltem az egész nyomozást. Balul is elsülhetett volna.

– A nyomozás irányításának képessége gyakran függ attól, hogy az ember tudja, mikor kell változtatnia az álláspontján – felelte Lisa. – Hogy abba az irányba is képes legyen tekinteni, amelyet egyszer már kizárt a lehetőségek közül. A nyomozás sok tekintetben példás volt. Nem utolsósorban a kitartásod miatt. Hogy képes voltál a szokásoktól eltérően is gondolkodni. Szeretném, ha tudnád. Úgy hallottam, a birodalmi rendőrség különböző alkalmakkor is kifejezésre juttatta elégedettségét. Gyanítom, meg fognak hívni a rendőrtisztire, hogy tarts előadásokat erről a nyomozásról.

Wallander azonnal tiltakozni kezdett.

– Én ilyet nem tudok. Kérdezz csak másokat! Nem tudok olyan emberek előtt beszélni, akiket nem is ismerek.

– Erre majd még visszatérünk, ha hazajössz – mondta Lisa Holgersson mosolyogva. – Most csak az volt a fontos, hogy elmondjam, mit gondolok a munkádról.

Azzal fölállt, hogy jelezze, véget is ért rövid megbeszélésük.

A folyosóra érve úgy érezte Wallander, hogy főnöknője valóban komolyan gondolta, amiket mondott. Még ha megpróbálta is visszautasítani a dicséretét, azért jólesett neki. A jövőben nem fog gondot jelenteni a közös munka.

Beült az étkezőbe egy kávéra, és váltott néhány szót Martinssonnal, akinek az egyik lánya épp mandulagyulladásban szenvedett. Az irodájába visszatérve felhívta a fodrászt, és kért egy időpontot. Az asztalon ott hevert előtte azon fontos teendők listája, amelyeket előző nap írt össze. Már délben távozni akart a rendőrségről, hogy mindent el tudjon intézni.

Éppen néhány, az íróasztalán várakozó papírt írt alá, amikor megcsörrent a telefon. Ebba volt az a recepcióról.

– Látogatód érkezett – mondta. – Legalábbis úgy hiszem, hogy hozzád jött.

Wallander összeráncolta a homlokát.

– Úgy hiszed?

– Egy férfi áll előttem, és egy szót sem beszél svédül. Van nála egy levél. Angolul. Az áll rajta, hogy Kurt Wallander.

Wallander sóhajtott. Valójában nem ért rá.

– Megyek – mondta, s azzal fölállt.

Egy köpcös férfi várakozott rá a recepciónál. Sötét hajú és erősen borostás volt. Meglehetősen egyszerű volt az öltözéke. Wallander odalépett hozzá, és üdvözölte. A férfi spanyolul vagy talán portugálul válaszolt, majd átnyújtotta a levelet.

Wallander elolvasta. A tehetetlenség érzése lett úrrá rajta. Ránézett az előtte álló férfira. Azután még egyszer kezet nyújtott, és megkérte, hogy menjen vele. Hozott egy kávé, és bementek az irodába.

A levelet egy Estefano nevű pap írta.

A pap arra kérte Kurt Wallandert, akinek nevét az Interpoltól tudta meg, hogy áldozzon egy keveset a drága idejéből Pedro Santanára, akinek a lánya néhány hónappal ezelőtt olyan szomorú körülmények között vesztette életét ebben a távoli északi országban.

A levél annak az egyszerű embernek a megindító történetét írta le, aki látni akarta a lánya sírját ebben az idegen országban. A vagyona legnagyobb részét eladta, hogy ki tudja fizetni ezt a hosszú utazást. Sajnos nem beszél angolul. De így is biztos meg fogják érteni egymást.

Csendben itták a kávé. Wallandernek elszorult a szíve.

Amikor elindultak a kapitányságról, elkezdett esni. Dolores Maria édesapja vacogott, ahogy Wallander mellett haladt, akinek szinte a válláig sem ért. Wallander kocsijával mentek a temetőig. Végigmentek az alacsony sírkövek között, majd megálltak a sírhalom előtt, amely alá Dolores Mariát temették. Egy számozott fakeresztet állítottak fölé. Wallander bólintott, majd egy lépéssel hátrébb állt.

A férfi térdre rogyott a sír előtt. Aztán sírni kezdett. Lehajtotta fejét a nedves földre. Zokogott, és olyan szavakat mondott, amelyeket Wallander nem értett. Wallander szeme is megtelt könnyel. Csak nézte a férfit, aki vállalkozott erre a hosszú útra, és arra a lányra gondolt, aki elfutott előle a repceföldön, majd fáklyaként égett el. Elöntötte a mérég.

A barbárság mindig emberi vonásokat hordoz, gondolta.

És ez teszi a barbárságot olyan embertelenné. Olvasta valahol. És most már tudta, hogy ez igaz.

Csaknem ötven évet leélt már. Ennyi idő alatt látta, hogyan változott meg körülötte a társadalom, és ő is részese volt ennek a változásnak. De csak most ismerte fel, hogy ennek a drámai változásnak csak egy része volt látható. Van, ami rejtve játszódott le előtte. Az átalakulásnak volt egy árnyoldala is, az egyidejűleg végbement láthatatlan rombolás formájában. Olyan ez, mint egy vírusos fertőzés a maga hosszú és tünetmentes lappangási idejével. Régebben, fiatal rendőr korában magától értetődött, hogy a rendkívüli eseteket kivéve erőszak nélkül is meg lehetett oldani mindent. Azután ez a dolog fokozatosan eltolódott egy olyan pontra, ahol már sohasem kizárt, hogy csak erőszakkal lehet megoldani bizonyos problémákat. És ez az eltolódás ma lezárult.

Meg lehet még oldani egyáltalán a problémákat erőszak alkalmazása nélkül?

Ha ez így folytatódik, és egyre jobban kell aggódnia, akkor kezd félni a jövőtől. Ez azt jelenti, hogy fordult egyet maga körül a társadalom, és most szörnyetegként bukkant fel ismét.

A férfi félóra múlva állt fel a sír mellől. Keresztet vetett, majd megfordult. Wallander lesütötte a szemét. Nehezen tudta elviselni ezt a tekintetet.

Magával vitte a férfit a Mariagatanra. Készített neki egy meleg fürdőt.

Lemondta a fodrászt. Míg Pedro Santana a fürdőkádban feküdt, Wallander átnézte a zsebeit, és megtalálta az útlevelét, valamint a repülőjegyét. Pedro Santana már vasárnap visszarepül a Dominikai Köztársaságba. Wallander betelefonált a rendőrségre, és megkérte Ebbát, hogy keresse meg neki Ann-Britt Höglundot. Elmagyarázta neki, mi történt. Ann-Britt figyelmesen hallgatta, nem kérdezett semmit. Azután megígérte, hogy megteszi, amit Wallander kért tőle.

Félóra múlva megjelent a lakásánál. Az előszobában átadta neki, amire Wallander várt.

– Amit teszünk, az természetesen szabályellenes – mondta Ann-Britt Höglund.

– Így van – válaszolta Wallander. – A saját szakállamra teszem.

Ann-Britt Höglund üdvözölte Pedro Santanát, aki egyenes háttal és mereven ült Wallander kanapéján. Összeszedte minimális spanyoltudását.

Azután Wallander átadta a férfinak a medált a Madonna-képpel, amelyet a repecföldön találtak.

Sokáig ült és nézte. Majd rájuk tekintett, és elmosolyodott.

Az előszobában búcsúztak el egymástól. Ann-Britt Höglundnál fog lakni.

Majd ő gondoskodik róla, hogy vasárnap elérje a repülőgépét.

Wallander a konyhaablakból figyelte, ahogy beszáll az autóba. Rettentő dühös volt.

Ugyanakkor úgy érezte, ebben a pillanatban véget ért a hosszú nyomozás. Stefan Fredman őrizetben van valahol. Ő életben marad. Nővére, Louise meghalt. Mint Dolores Maria Santana, ő is a sírjában nyugszik. Véget ért a nyomozás.

Ami megmaradt, Wallander haragja.

Aznap már nem ment vissza a rendőrségre. A Pedro Santanával való találkozás újra felidézte benne az élményeket. Összecsomagolta a bőröndjét, bár nem is volt igazán tudatában, mit csinál. Többször is az ablakhoz lépett, és üres fejjel tekintett az utcára, az egyre sűrűbb esőbe. Csak késő délutánra sikerült megszabadulnia elfogódottságától. Haragja azonban nem tompult.

Nem tűnt el. Negyed ötkor elment az utazási irodába a repülőjegyekért. Visszafelé vett egy üveg whiskyt az italboltban. Miután hazaért, felhívta Lindát. Megígérte neki, hogy majd küld képeslapot Rómából. Linda nagyon sietett valahova, de nem akarta megkérdezni, mi dolga. Próbálta minél hosszabbra nyújtani a beszélgetést. Mesélt neki Pedro Santanáról és a hosszú utazásáról. Ám Linda nem igazán értette, vagy nem volt ideje odafigyelni. Hamarabb véget ért a beszélgetés, mint szeretete volna. Hat órákor áttelefonált Löderupba, és megkérdezte Gertrudtól, minden rendben van-e. Mint Gertrud elmesélte, az apja már olyan utazási lázban ég, hogy alig bír megmaradni a fenekén. Végre visszatért egy kicsi Wallander korábbi jókedvéből. Bement a városba, és az egyik pizzériában megvacsorázott. Miután hazaért, felhívta Ann-Britt Höglundot.

– Nagyon kedves ember – mondta Ann-Britt. – A gyerekeim és ő kitűnően megértik egymást. Nekik nincs szükségük nyelvtudásra ahhoz, hogy boldoguljanak egymással. Énekelt nekik. És táncolt. Jól érzi magát ebben a számára furcsa országban.

– Mesélt a lányáról?

– Egyetlen gyermeke volt. Az édesanyja nem sokkal a születése után meghalt.

– Ne mesélj el neki mindent! – mondta Wallander. – Kíméld meg a legrosszabbtól!

– Erre már én is gondoltam – felelte Ann-Britt Höglund. – A lehető legkevesebbet mondom el.

– Jól van.

– Jó utat!

– Köszönöm. Az apám olyan boldog, mint egy gyermek.

– Biztos te is így vagy vele.

Wallander nem felelt. De miután befejezték a beszélgetést, úgy találta, igaza van. Pedro Santana látogatása életre keltette a szunnyadó árnyakat. Most már meg kell nyugodniuk végre. Rászolgált a pihenésre. Azután öntött magának egy pohár whiskyt, és kiterítette maga elé Róma térképét. Még sohasem járt Rómában. Egy szót sem tudott olaszul. De ketten vagyunk, gondolta. Az apám sem járt még ott, csak álmaiban. Ő sem tud olaszul. Most együtt lépünk be ebbe az álmovilágba, és majd egymás idegenvezetői leszünk.

Egy hirtelen ötlettől vezérelve felhívta a sturupi tornyot, és megkérdezte az egyik, régebről már ismert légi irányítótól, tudja-e, milyen az idő Rómában.

– Rómában meleg van – mondta. – Pillanatnyilag, vagyis nyolc óra után tíz perccel, huszonegy fok van. Délnyugati szél, egy méter per szekundum, tehát gyakorlatilag szélcsend van. Enyhén párás a levegő. Az elkövetkező huszonnégy órára is jókat jósolnak, nem változik az időjárás.

Wallander megköszönte a felvilágosítást.

– Utazni készülsz? – kérdezte a légi irányító.
– Üdülni megyek az édesapámmal – felelte Wallander.
– Jól hangzik – felelte a légi irányító. – Majd szólok a koppenhágai kollégáknak, hogy biztonságosan vezessenek benneteket az úton. Alitaliával repülsz?

– Igen. 10:45-kor indul.
– Majd gondolok rád. Jó utat!

Wallander még egyszer átnézte a csomagját. Ellenőrizte a pénzét és az utazáshoz szükséges iratait. Tizenegykor felhívta Baibát. Aztán eszébe jutott, hogy már előző este elbúcsúztak. Ma rokonlátogatáson van, és ott nincs telefon.

Leült egy pohár whiskyvel a kanapéra, és feltette a *Traviatát*. Teljes hangerővel. Felidézte magában Baibával töltött skageni utazását. Fáradtan és kimerülten várta Koppenhágában. Borostás, kiélt ábrázattal állt a kastrupi repülőtéren. Láta a csalódást Baiba arcán, pedig nem szólt semmit. Csak a Skagenben töltött első néhány éjszaka után mesélt neki a történekről. Ezután kezdődött csak el igazán a közös nyaralásuk.

Az utolsó napok egyikén megkérdezte, hozzámenne-e feleségül.

Baiba nemet mondott. Legalábbis egyelőre. Pillanatnyilag. Még nagyon közeli volt a múlt. Férje, Karlis rendőrkapitány, akivel Wallander is találkozott, még benne élt tudatában. Erőszakos halála még mindig árnyékként követte. Mindenekelőtt aziránt voltak kétségei, egyáltalán el tudja-e képzelni, hogy még egyszer hozzámegy egy rendőrhöz. Wallander megértette. Mégis úgy látszott, hogy nem bírja tovább bizonyosság nélkül. Mennyi időre van még szüksége ahhoz, hogy meggondolja magát?

Wallander tudta, hogy Baiba szereti. Érezte.

De elég ez? És hogy áll ezzel ő? Össze akarja egyáltalán kötni az életét egy másik emberrel? Nem tudta. Baibával sikerült megmenekülnie attól a magányosságtól, amely a Monától való elválása után kínozta. Nagy lépés volt ez, óriási enyhülés. Lehet, hogy meg kellene elégednie ennyivel? Legalábbis egyelőre?

Egy óra is elmúlt, mire lefeküdt. A fejében kavargtak a kérdések. Szerette volna tudni, jól alszik-e Pedro Santana.

Gertrud reggel hétkor jött érte. Szeptember 17-e volt. Még mindig esett. Apja mereven ült az anyósülésen, a legjobb öltönyét vette fel. Wallander látta rajta, hogy Gertrud levágta a haját.

– Megyünk Rómába – szölt az apja boldogan. – Képzeld, megcsináltuk!

Gertrud a malmói pályaudvar előtt tette ki őket, ahonnan a reptéri busszal mentek tovább Limhamnon és Dragörön keresztül. A kompon ragasz-

kodott hozzá az apja, hogy kibotorkáljon a szeles fedélzetre. A svéd szárazföld felé mutatott, egy Malmö-től délre fekvő pontra.

- Ott nőttél föl. Emlékszel még?
- Hogy felejthetném el? – felelte Wallander.
- Felhőtlen gyermekkorod volt.
- Tudom.
- Soha nem szenvedtél hiányt semmiben.
- Nem, semmiben.

Wallander Stefan Fredmanra gondolt. Louise-ra. A kis testvérükre, aki megpróbálta kiszúrni a saját szemét. Mindarra, amiben hiányuk volt, vagy amit elvettek tőlük. De elhessegette gondolatait. Ezek ráérnek, majd később úgymint visszatérnek. Most az édesapjával utazik. Ez a legfontosabb. Minden más várhat.

Pontosan 10:45-kor szállt fel a gép. Az apa az ablak mellett ült, Wallander a középső ülésen.

Apja most repült először.

Wallander figyelte őt, amikor a repülőgép ellökte magát a kifutópályáról, és lassan felemelkedett a földről. Arcát az ablakhoz támasztotta, hogy kilásson.

Wallander mosolyogni látta az édesapját.

Egy idős férfi mosolya volt ez.

Aki megérhette, hogy még egyszer boldog lehessen, akár csak egy kisgyerek.

Utószó

Ez egy regény. Ez mindenekelőtt azt jelenti, hogy egyik szereplője sem létezik a valóságban. Ugyanakkor nem mindig lehetséges és nem is mindig szükséges, hogy mindennemű hasonlatosságot elkerüljünk az élő személyekkel.

Köszönettel tartozom mindenkinek, aki segítséget nyújtott a könyv megírásához.

Henning Mankell, Paderne, 1995. július

A nyomtatás és a kötés a debreceni nyomdászat
több mint négy évszázados hagyományait őrző
ALFÖLDI NYOMDA Rt. munkája
Felelős vezető: György Géza vezérigazgató

WALLANDER nem hős, nem zseniális rejtvényfejtő. Wallander korunk hőse. Agyonhajszolt, tele van magánéleti zúrral, felesége elhagyta, aggastyán apja még most is zsarukoskodik fölötte, munkáját is megkeseríti a kollégák riválizálása. De valami miatt mégis ő a kiválasztott, akinek korunk összes bűnesetét meg kell oldania. Nagyon lehet szeretni Wallandert, tépelődéseit, bizonytalanságát. Valószínűleg azért, mert az összes mai krimi hőse közül ő az irodalmilag legárnyaltabban, legigényesebben megrajzolt.

WALLANDER ESETEIT a következő regények mesélik el:

- > Arenélküli gyilkosok
megj. Magyar Könyvklub, 2003
- > Riga kutyái

M-ÉRTÉK KIADÓNÁL
eddig megjelent:

- > A fehér nőstény oroszlán, 2004
- > A férfi, aki mosolygott, 2004
- > Hamis nyomon, 2005

KÖVETKEZIK:

- > Az ötödik asszony
- > Szentivánéji gyilkosság
- > A tűzfal
- > Wallander első esete

A FIATAL NŐ TESTE LOBOGVA ÉG; lángoló fátklya a kristálytisza égbolton. Röviddel ezután rábukkannak az előző igazságügy-miniszter késsel összekaszabolt holttestére. Ugyanez a végzet sújt le egy kétes hírben álló műkereskedőre egy másik városban. IZZÓ NYÁR SVÉDORSZÁGBAN: a szokatlan hőségben az emberek a futball-világbajnokság lázában égnek. S miközben a svéd válogatott sikerei az egész országot a tévéképernyők elé szögezik, Skánében egy kegyetlen sorozatgyilkos garázdálkodik. A WALLANDER FELÜGYELŐ vezetésével folyó nyomozás lidércnyomássá válik, mert a szörnyűség újra és újra megismétlődik. VALAHOZ, egy bezárt szoba magányában befejeződik az átváltozás. A KAZETTÁS MAGNÓ hangszórójából dübörgő dobok hangjára az utolsó festékvonás is fölkerül a harci díszbe öltöztetett arcra.

MÉG EGY UTOLSÓ PRÓBA: vajon elég metsző-e a késpenge, aztán nesztelen léptekkel elhagyja búvóhelyét.

A HARCOS ÚJ CSATÁBA INDUL.

M-ÉRTÉK KIADÓ

ISBN 963 7304 41 X

9 789637 304415